Ч. 1—2 (52-53) (Należytość pocztową zapłacono ryczałtem) Львів, 7. січня 1927. Рік II.

A. 361. Hłuboczek wielki
Чернихів
Впр. о. Дзедзик Петро

Виходить щотижня

Львів, вулиця Сикстуська ч. 39 а.

Конто почт. ощад. Краків ч. 405.867.

НОВА ЗОРЯ

ПЕРЕДПЛАТА
В КРАЮ:
чвертьрічно 4 зол.
Місячно 1·50 зол.
ЗА КОРДОНОМ:
Річно: 3 ам. доляри або їх рівновартість.
Ціна цього числа 50 сот.

Орґан Української Християнської Орґанізації.

ЗМІСТ: З поклоном. — Спаситель світа. — З церковно-релігійного життя. — Св. Іван Дамаскин (фейлєтон). — Дві важні справи. — Причини ослаблення укр. життя в Америці. — Ватикан і Квіринал. — Свят вечір Джорджа Сміта (фейлєтон). — З українського життя. — У різдвяну ніч (леґенда). — З історії Української Держави. — Політичний огляд. — Віденське життя. — „Рішення". — Різдвяні звичаї в Вифлеємі та Назареті. — Нова праця про деревляні церкви. — Новинки. — Некрольоґ. — Дописи. — Нові книжки та видання. — Оповістки.

ХРИСТОС РАЖДАЄТСЯ!

Із поклоном.

У вертепі на сіні
Всього світа спасіння,
Бог воплотився...
При дитяти Божа Мати,
Святий Йосиф, ангелята —
Христос родився!

А на небі та зоря
Радість-вістку за моря
Й ангел голосять...
Йдуть пастирі там убогі
І три царі дари многі
Христу приносять.

А ми всі серце чисте
І віру, Христе,
Тобі приносим —
Щоб наш нарід у любови
Ішов разом до обнови,
У Тебе просим.

Я. В.

Спаситель світа.

(+) Тільки той зрозуміє, а радше відчує, що значить імя Спаситель-Ісус, хто колись носив кровавi ятручі рани у своїй душі. Хто вже раз в життю переболів ті сумні години, ті темні ночі, коли то недоля життя стискає серце неначе залізними кліщами. Хто мусів роздумувати над тими таємними тінями, що темними пасмугами падуть на шлях нашого земського життя і роблять непевним кождий наш крок; хто усувати мусів ті заслони виткані з малодушности, сумнівів, знеохоти, що так часто заломлюють наш зір на ясним шляху праці й жертви для ідеалу... О, гірко, дуже гіуко приходиться переживати такі хвилі, а ще тяжше сказати собі, що вся людська мудрість не дає ні відповіди на найбільше пекучі життєві питання, ані ліку на болючі рани душі...

I.

І так стає чоловік зі заломаними руками й питає: Хто поможе мені — хто подасть руку й попровадить певною дорогою до певної мети — хто дасть лік зболілій душі?

Один і тільки один — Спаситель світа. Той, котрому днесь небо й земля співають, котрий пеленами сповитий лежить в яслах на сіні, але перед котрим ангели й люди до землі припадають і кличуть з одушевленням: »Бог предвічний народився«. Так це мале Боже Дитя, що у Вефлиємській стаєнці спочило на руках Матери-Діви — це Спаситель світа.

Днесь стоїть Він перед нами по тисячоліттях історії сповитий повним блеском Божества і як перед тисячдевятьсот роками, так і нині кличе величні а дивні слова: »Я є дорога правди й життя«. Ніхто перед Христом не міг сказати тих слів, а по нім ніхто не смів їх повторити. Тільки Христос один так сказав і тільки один Христос міг так сказати.

Один Христос і тільки один міг сказати: »Прийдіть до мене всі томлені і обтяжені, а я успокою вас«. Тільки один Христос міг сказати: »Учіться від мене, а найдете супокій для ваших душ«. — Тільки один Христос сказав і міг сказати: »Я світло світа, хто йде за мною, не ходить в темряві, а матиме світло життя«. — Тільки той, що померший дочці Яіра сказав: »Дівчинко встань«, а до чотиридневного вже в гробі лежачого Лазаря міг закликати голосом, що перед ним ворота смерти отвираються: »Лазаре, вийди! — Тільки той міг цілому світови сказати: »Я є воскресення і життя, хто віріть в мене, хочби й умер, житиме«.

І щасливий той, хто знайде в Ісусі свого Спасителя і щиро з душі скаже: »Господи, до когож иншого піду? Ти маєш слова життя вічного!«

II.

Після того найвищим і одиноко достойним завданням нашого життя є іти мужно за Ісусом нашим Спасителем і співділати по силам у всесвітній будові Божого царства на землі, щоби по правді »небо й земля торжествували, а ангели й люде празнували«.

А чи може бути щось більше гарного, ідейного, великого, одушевляючого, як всі свої сили пожертвувати і віддати на розбудову Божого царства, царства Христа Бога, св. католицької Церкви і як найчисленнійшим людям подати так дорогі й чудні овочі спасення, які воно приносить.

А як пречудний світогляд приніс нам в дарі Спаситель світа!

Світ бачив не одного, що звали його великим чоловіком, генієм; ось вони засвітили каганець людської мудрости, аби присвічувати своїм браттям на темних стежках життя... А Спаситель став тут по правді »світлом для світа«. — Христос не багато фільозофував о терпінню — але сам взяв тяжкий хрест на зболілі рамена й завис на нім на Голгофті і так научив нас хрест Божого провидіння мужно нести; Христос не багато розправляв о смерти — але Він показав нам воскресення, та що Він має слова життя, котре дасть кождому, хто увірить в Нього. Він не много говорив про вічне життя — але показав нам певну й ясну дорогу, а нею є Він сам.

III.

Великим отже обовязком кождого віруючого християнина є не тільки приняти Ісуса, як свого Спасителя, але старатися по силам, аби й инші люде найшли в Ньому Спасителя. Не лишень ученикаами будьмо Його, але й апостолами.

Колись шукав Христос їх над озером Генесаретським, на митниці, по дорогах Палестини, по рибацьких човнах. Нині шукає їх по робітничих домах, на полощах, по школах і університетах, по редакціях часописів, по селах і містах; то шукає між жінками й дівчатами, між ученими і неграмотними, між студентами й професорами, між літератами й урядовцями. Ніхто тут не замолодий, ніхто за старий, ніхто за високий, ніхто за малий, ніхто за багатий, ніхто за убогий, ніхто не є так незначний, аби не міг стати учеником і апостолом Спасителя.

І нині, коли Різдвяна Благовість наповняє вселенну, кличе Спаситель до всіх, що хочуть здобути Йому душі: Шукайте людей, ведіть їх до мене, до жерела правди й життя. А щонебудь доброго зділаєте меншому братови, то це ви Мені зділали.

А кілько то менших Його братів, бідних братів чекає, щоби поміг їм хто в їхнім горю! А що ви несвідомим дітям зробите, коли поучите їх і вихованте, то ви Йому зробили! Що ви дорастаючій молоді зділали, коли допомогли її до вироблення чистого характеру й сильної волі і забезпечили її перед згіршенням і злом, те ви Йому зробили! Що зділали ви убогим, аби помочи їм в їхній нужді, те ви Йому зробили. Що зділаєте, аби злагіднити суспільну недолю, аби направити розлом між верствами людей, те ви Йому зділали. Щонебудь ви підняли, щоби побідила подоптана правда й знехтовали право, те ви Йому зробили. Все щонебудь зробите, щоби сумніви усунути, біль угіднити, рани загоїти, це ви Йому зробите.

* * *

О, як сумно глядіти, як то нинішні провідники народів, що Спасителя не знають або ехтують Його, уживають всяких способів, аби загоїти ті рани, що так заогнюються на організмі людськости. А своє лєння зачинають тим, що усувають від людей і не допускають до їхніх душ єдинокого лікаря, котрий хоче улічити і єдинокий може улічити.

Ми чуємо це і бачимо, що темні духи руїни вже при роботі, щоби знищити ще то одно, що ми уратували з великої світової катастрофи. Проти тої руїнницької демонської сили треба нам стати одною лавою в обороні найвищих людських дібр, тих дібр, котрі нам і всім людям приніс в Вифлеєм народжений Христос. »І нема иншого імени під небом даного людям, в котрім ми малиби спастися« — бо тільки Ісус Христос є Спасителем світа.

З церковно-релігійного життя.

РИМ (ВАТИКАН).

Промова папи на консисторії.

Дня 20. грудня 1926 відбув папа тайну консисторію в справі іменования кардинала о. Гамби й о. Ляврія. На цій консисторії виголосив він промову, в якій згадав насамперед щасливі приключення минулого року, а саме: беатифікації, евхаристійний конґрес, торжества оо. Францішканів, консекрацію хінських епископів і т. п., а опісля осудив знов переслідування Церкви в Мехіку. Дальше згадав про діяльність »Французької акції« і підніс, що католикам не вільно працювати в організаціях, які ставлять політику перед релігією. Крім того не вільно католикам спомагати й читати часописи, які виступають проти католицької віри й моральности. Пана осудив дальше замах на Мусолінія. Осудив рівночасно переслідування італійським правительством католицької акції.

ПОЛЬЩА.

Заява канцелярії польського примаса.

Канцелярія польського примаса оголошує: Супроти фантастичних відомостей оголошених пресою в звязку з конференцією оо. митрополитів, яка відбулася в Варшаві 30 падолиста й 1 грудня 1926 р., стверджує канцелярія примаса в Познані отсе:

1. Конференція оо. митрополитів не мала потреби означати і не означувала основного становища епископату супроти правительства, бо те відношення є ясно означене католицькою наукою про державу владу й конкордатом. На тім полі не було й нема серед оо. епископів ріжниці думок. Зовсім безосновні є також видумки преси, начеби в епископаті були ріжниці поглядів що до відношення епископату до політичних сторонництв. Напрямною для епископату є тільки лінія Церкви або огляд на Божий інтерес віри та на право й життя Церкви.

2. Та сама єдність зазначується на точці тактики епископату на зовні. Коли пр. на конференції виринули деякі пильні й важні питання, які слід було розвязати й полагодити з правительством, конференція виделегувала однодушною ухвалою о. примаса, щоби ті справи представив премієрови. Силою цього мандату о. примас, не в силі бачитися з премієром, котрий був хорий дня 6 грудня, виложив становище епископату міністрови Мейштовичеви з просьбою, щоби це закомунікувати премієрови

О. СЕВЕРИН САПРУН.

Св. Іван Дамаскин.

(676—756.)

1) Введення. 2) Життя. 3) а) Духовно-музичні твори. б) Інші твори. 4) Його становище і значіннє в історії церк. співу.

1. ВВЕДЕННЯ.

Минуло якраз 1200 літ, коли на горизонті життя Христової обручниці св. Церкви — заблестіла ясна зоря в особі св. Івана Дамаскина. В р. 726 побачили світ його твори, котрі станули в обороні св. ікон і котрі дуже прискорили побіду св. Церкви над іконоборцями. Наша Східна св. Церква має много велитнів духа, много вел. творців, котрі піднесли наше церковне мистецтво до нечуваного блеску, до небозвідних височин. Ми, тільки мала вітка східного обряду, остали при св. катол. Церкві і серед моря західного обряду нас не знати, ніхто не займається нашими великими подвижниками. Слід тому бодай в части познакомитися нашому віруючому загалови з тими великанами духа, котрі нам полишили в спадщині неоцінені скарби в будові нашого обряду і в кристалізованню його зовнішних форм.

Передовсім східні творці на полі церковного музичного мистецтва з первісної Церкви і з кількох перших віків по Христі, стали вихідною точкою не лише для церк. співів всіх східних обрядів, але і для співів латинського обряду. Розвій церковних мельодій першого тисячліття носить на собі знамя загальности, неособовости. На скристалізовання співу в тій формі, в якій його закріпив св. Дамаскин, с. є у формі осмогласія складалися цілі віки і богато світлих і великих умів.

Тимто і створили вони твір великий, церковний спів, котрий немов корабель Ноя, подібно проборовся серед бур і скель, через дві тисячі літ і цілий неткнений доплив до XX. століття. Вслухайтесь в його уважно, а повіває з нього давниною, часами Христа, Апостолів, св. Отців. Так співав св. Василій Вел., св. Іван Золотоустий і другі, — так само певно заспівав на Тайній Вечері і наш Спаситель.

Одним з найбільших, або й найбільший з будівничих того корабля се св. Іван Дамаскин.

2. ЖИТТЯ.

Про життя св. Івана Дамаскина маємо дуже скромно певних історичних даних. Він походив з християнської родини замешкалої в Дамаску. Після свідоцтв Теофана ісповідника Івана Апольоґета, Свіди і пр. родився в Дамаску 676 р., а помер в монастирі св. Сави над Мертвим морем в 756 р. Його отець Сергій занимав визначне становище в Дамаску, мабуть був він начальником центрального уряду по збиранню податків із цілої Сирії. Яко Сирієць мав він теж арабське імя Манзур, котре то імя його пізніший непріятель цісар Константин Копронім перекрутив на Мансером, що значить байстрюк.

Отець його адоптував за сина хлопчину м. б. в літах св. Івана, що звався Косма. Сей Косма зістав 743 р. епископом міста Маюми коло Ґази, в Палестині (750). Він написав доволі багато канонів. Кажуть, що пізніші твори теоретично-музичні писав св. Іван Д. при допомозі цего Косми Маюмського. Їх обох віддано на науку до Калябрійського Монаха Косми з Сицилії. Сего монаха викупив Сергій (отець св. Івана) з сараценської неволі. Він посідав дуже обширне богословське і загальне образованнє.

По смерти свойого вітця переняв Іван Д. його уряд. Року, коли обняв і коли покинув сей уряд, тяжко означити. Здається 726 — коли то виступив він вперше зі своїми богословськими творами, яко оборонець св. ікон. До покинення сего уряду і до вступлення в монаший стан, а потім до приняття свячень причинився Єрусалимський Патріярх Іван V. († 735) своїм впливом на св. Івана. Він його і висвятив на священика і від того часу дальше життя св. Івана Д. присвячене вже виключно побожному життю в монастирі св. Сави біля Єрусалима, куди вступив разом з Космою, і студіям богословським та церковно-музичним. Здається, що також в тім монастирі і помер.

На Синоді (ворожім для ікон „Aftersynode“ в Царгороді 754) — був він виклятий враз з патріярхом Германом і якимсь Юрієм з Кипру. Однак 7. всел. Собор в Нікеї 787 р. взяв їх в оборону і головно висловив св. Іванови Д-ови найвище признання. З часів діяльности св. Івана Д-а

3. В часі тої розмови дав о. примас мін. Мейштєвичеви коротке »про меморія« призначене для премієра, що носить дату 2. грудня 1926. В цій нотатці по вступі, в якім зазначується незмінну волю епископату працювати для вітчини згідно зі своїм післанництвом і в згоді з державними властями, підчеркнув о. примас потребу, щоби правительство зі свого боку огортало кат. Церкву щирою опікою, щоби державні власти в своїх зарядженнях оминали всього, що моглоби католиків непокоїти і неприхильно до правительства настроювати. Дальше були в нотатці спрецизовані справи, які мав примас предложити правительству іменем епископату.

4. примас, що так вивязався зі свого мандату, не вислав до правительства ніякого листу, ані в справі відношення епископату до правительства, ані в справі конференції оо. митрополитів. Не відомо також о. примасови нічого ані про якесь напруження між Церквою і правительством, ані про якийсь роздор серед епископату, котрий в тій хвилі розвалу національного життя присвічує всім приміром однодушности й згоди.

Зїзд старообрядовців.

Недавно відбувся у Вільні загальний зїзд старообрядовців. На зїзді випрацювали статут церкви старообрядовців і уставу, яка управильнює відношення тої церкви до держави. Цей статут і уставу переслано опісля до міністерства. Як доносять часописи, прийшло вже між поодинокими міністерствами до згоди в цій справі і небавом проєкт устави піде на правничу раду, потім увійде в життя мабуть як декрет президента. В Польщі є близько 100.000 старообрядовців. Вони замешкують воєвідство Віленське.

Секція береження священичої чести.

На зїзді священиків краківської архідіецезії д. 15 цвітня 1925 р. основано »Секцію береження священичої чести«. Праця Секції лежить у провірюванню закидів роблених священикам краківської архідіецезії в радикальній пресі і в стараню про задосить учинення, коли закиди були неправдиві. Принято за засаду, що по появі в якімсь письмі напасти на котрогось зі священиків краківської архідіецезії, секретар Секції постарається про вияснення закидів у дотичного священика, а відтак сам, на власну руку, по нараді з правним дорадником поробить дальші кроки або спричинить засідання Секції. Від 28. V. 1925 до 10. (XII. 1926 займалася Секція 27 випадками. Їх полагоджено так: в 5 випадках дотичні священики не відписали секретареви Секції на його просьбу про вияснення. В 2 випадках закиди показалися правдиві. В 7 випадках були неясности. В 8 випадках узискано законне спростування. Врешті в 4 випадках самі інтересовані священики розпочали оборону. Секретар Секції оголошуючи в часописах отсей звіт, просить священиків краківської архідіецезії, щоби памятали, що духовенство обовязує солідарність в стараню про честь. Полишення ложних замітів в якімсь письмі без відповіди, без спростування шкодить не тільки інтересованохму священикови, але цілому духовенству. Неспростування фальшів, розсіваних пресою, каже читачам думати, що заміти є правдиві.

Чи щось подібного не здалосяби і у нас?

З сектанського руху.

Священика »Національної Церкви« (Косьцюл Народови«) кс. Гайдука засудив повітовий суд в Грудзьондзу на 8 тижнів арешту за хоронення померших. Суд в Краснимставі засудив кс. епископа Боньчака, кс. Навмюка і кс. Даруона кождого на 20 днів вязниці за мнимий опір власти.

Кс. І. Кволек з Ясткович відправив в Любельськім селі Грабівці перше »національне «богослуження, на якім мало бути 1200 осіб.

Орган »Нац. Церкви«, двотижневик »Польска Одродзона« має стати тижневиком.

Унійний рух на Підляшу.

Кров колишніх мучеників з Підляша видає свої овочі:

»»У місяці грудні 1926 р. отворено дві нові наші парохії: в Тересполі біля Берестя-Литовського і в Заболотті над Бугом. Д. 16. грудня приступив до католицької церкви православний декан і протоєрей о. Андрій Нікольський. Ось його пращальний лист до Митрополита Діонізія в Варшаві:

Прошу Ваше Високопреосвященство, звільнити мене від обовязку Настоятеля Кобилянської парохії тому, що я прилучився до Вселенської Церкви, що зістає під видимим на землі главенством Римського Первосвященника.

Бачучи цілковитий розвал ві всіх православних Церквах східнього ісповідання, не виджу іншого середника до успішної боробы Христової Церкви з невірям, сектанством і жидо-масонами, як лише провід одної Голови, Папи Римського та Епископів, що перебувають з Ним в духовній, церковній єдности. Ми самі зі себе безсилі боротися з численними ворогами Христової Церкви будемо розбиті як що негайно не злучимося з Римською, Вселенською Церквою і Її Головою. Безперечно булоби лучше, якщоб почин до злуки Церков виходив не від нас рядовиків-священиків, а від нашої Єрархії, але Господу Богу завгодно інакше. Молюся і буду молитися за Вас Владико і за всіх Єпископів православної Церкви, щоби Ви відкинули ложний встид і людський страх і старались чим скорше о злуку Церков, для спільної борби з ворогами Церкви. Тоді сотні православних (?) храмів відкрилибись для православних (?) людей. Ви самі, Владико Святий, бачите цілковите безсилля та повну безуспішність борби одинцем і в Росії і в Польщі і в інших краях. Під главенством Римського Первосьвященика ми дійдемо до повної побіди Христової Церкви. Римські Первосьвященики простягають до вас руку помочі; не відтручуймож її. Час зєднення наспів. Буде гріхом не допрощення, не вихіснувати його. Час короткий; момент смертної боротьби з безбожжам близький.

Прилучаюсь не з користи, не принфоленій ніким і нічим.

Благословітьч Владико, а не кленіть««.

Ваш постійний богомолець, недостойний

Протоєрей Аркадій Никольський.

Тересполь ѣ926 р. грудня ѣ6.

Впр. о. Аркадій є уроженцем Петроградського округа, в Петрограді кінчив духовну семінарію, в Петроградській околиці кількадесять літ був діяконом, приходником і деканом, отже постійно віддихав воздухом чистого православя. З католиками не мав контакту майже ніколи. У часі сильної Росії і в голову йому не приходило підозріння о ложі або немочі православя. Аж упадок царства, революційні події і в православній церкві, відкрили йому очі....

Яко полковий священик в армії Юденіча, а опісля Балеховича, прийшов до Польщі, слідив розвій в православній Церкві, та боровся завзято проти католицької Церкви на Підляшу, де був деканйм і — по 4 роках боротьби, переконався о безсиллю „православя««. Приняття Митроп. Діонізем Гушни до православя куло послідним товчком до поважних рефлексій, які під зісланням св. Духа, привели його з піску до скали Петрової.

Впр. о. Протоєрей має тепер 57 літ і ѣ6 січня 51927 р. їде на тримісячний курс до Вильна, який буде улаштуваний, для всіх новонавернених з православя священиків.*)

Досі Преосв. Пшездецький відкрив у своїй діецезії уніятські парафії: в Холі, біля Парчева (о. Галас); в Докудові (о. Ружицький); в Бубелі (о. Ячиновський); в Полозках (о. Грицюк); в Тересполі (о. Тиховський) і в Заболотті. Приготовляється вкоротці отворити парохії в Костомолотах і в Київці. Священики дістають зі Седлецької Курії по 300 зол. місячно.

Православних, які не перейшли ще до католицької Церкви, нараховується на Підляшу яких 60.000.

Через цілий місяць мойого побуту в

*) Можеби хто з Всеч. Отців був ласкавий жертвувати своїм новонавернецим Співбраттям старі томи »»Богословської Бібліотеки«« Впр. о. Мітрата Бачинського, наші підручники до проповідей, до катехізації; старі плащениці, ручні напрестольні, хрести і прочі предмети церковні. Такі дарунки звязалиби їх з нами християнською, братньою солідарністю. Посилати прошу на адрес: **Костопіль (Волинь) вул. Коперніка 20 о. Николай.**

в обороні ікон годиться навести також передання, котре живе про нього до нині. Именно: твори св. Івана Д-а в обороні св. ікони стали дуже популярними в народі. Цісар Лев Ісаврійчик, ярий іконоборець, рішив пімститися на Іванові Д. Він казав свому секретареви зладити письмо нібито від Івана Д. до нього, в котрім Іван Д. ніби хоче здати йому Дамаск, а тимсамим зрадити Каліфа. Те письмо послав Лев Ісавр. Каліфови. Мнимому зрадникови, відібравши становище, казав Каліф відтяти праву руку. Глибоко віруючий Іван Д. звернувся в своїм горю з горячими молитвами о поміч до Преч. Діви. Молитву його вислухала Мати Божа. Підчас молитви зістав чудесним способом уздоровлений — і тоді написав дві пісні в честь Пр. Діви.

1. Твоя побідительная десниця боголіпно в кріпости прослави ся... і

2. О тебі радується благодатная твар... (хоч деякі приписують цю пісню св. Вас. Вел.).

По тім чуді, про котре слава рознеслась сейчас по цілім краю, Іван Д. вже не вернув до уряду, хоч як просив його о те Каліф, але пішов у пустиню, в монастир св. Сави над Мертвим морем.

З огляду на попередне високе становище Івана Д., ніхто з монахів не хотів взяти його за ученика. Тільки остаточно один дуже суворий старець згодився на це, однак як найтящу пробу дав йому: заборонив йому взагалі щонебудь писати. Обіт послуху наказував підчинитися повелінню настоятеля. Однак довго це не могло тревати. Глибокі фільософічні думки, золотоструйні мельодії і гарні вірші — роїлися в його голові і домагались вилиття їх на папір.

Трафилася в монастирі подія, котра прискорила зломанне цего послуху. Один із улюблених братчиків цего монастиря помер — і всі дуже за ним жалували. За намовою деяких братів — св. Іван Д. написав для розради і зменшення смутку всеї братії 26 »умилительних стихор«« і мельодію до них по правилам осмогласія (про котре низше).

Коли довідавсь про це його учитель монах — хотів його тяжко покарати. Однак на горячу просьбу всіх братів — простив йому, а прочитавши ті стихири, позволив йому писати.

Тоді мав вже Іван Д. около 60 літ і тоді зачинають з під його пера і з під його талану плисти многі і многі золотоструйні духовні мельодії, котрі до нині є прикрасою нашого східнього обряду.

3. ТВОРЧІСТЬ.

А) Духовно-музична творчість.

Ніколи не істнував в Церкві піснетворець, котрийби так Івана Дамаскин посідав так всесторонне образованнє і так глибокий ум, так великий загальний талан зі спеціяльними спосібностями музичними.

Історик Свіда так пише про Івана Дамаскина.

»Дамаскин, названий Мансур, муж учений і розумний; він не уступав нікому із сучасних йому знаменитих учених; у нього дуже багато творів, а є між ними і фільософічні; він писав паралєлі на св. Письмо, ямбічні канони і твори прозаїчні. Іван Д. в церковних піснях так високий, що остає до нині і остане незаступимим«.

Твори Івана Д. дадуться загально так поділити:

I. Духовно-музичні твори.

II. Загально-богословські і фільософічні твори.

I. Духовно-музичні твори Івана Д. є:

I. Теоретичні твори:

1. Ритмо-півческе мистецтво«. Цей теоретичний твір знаходиться в Оксфордській бібліотеці в Грецькім кодексі збору Клярка під ч. 36. В нім викладае ритмічні основи музики і правила для співаків.

»Святоградець«. Цей невеликий фрагмент знаходиться в Паризькій бібліотеці.

3. З іменем Івана Д. дійшов до нас один твір перше писаний на пергамені і поміщений в старих писаних на скірі стихирарях з титулом: »Граматика Музики« — або »збір правил«. — В тій книзі знаходяться основні розважання оперті на старогрецьких правилах про види 8-гласів і о їх прототипах в античній грецькій музиці.

В тих творах, уняв Іван Д. вже тоді дуже розвинене муз. мистецтво і правила і в цей спосіб надав йому трівкий вид, о чім буде мова в 4. части нинішної праці.

II. Іван Д. не лише занимався науковою стороною музичного мистецтва, але і сам безпосередно писав тексти і музику до них.

І так в життеписи була згадка про

Тересполі щоденно зголошувалися наші давні уніяти цілими громадами до сповіди. Декотрі ще памятали унію, за ньої терпіли, зараз по шлюбі, в латинських костелах в Ченстохові, в Кракові, в Лежайську діставались до тюрми; через кількадесять літ (140) чекали на католицьку сповідь; до р. 1905 несповідані. Деякі молодші, лише на сповіди чули про унію і дякували Господеві, що побачили вкінці уніятського священика на своїй крівавій землі. Ласка св. віри в них подивугідна.

В Піщацу жиє ще старичок, що дістав за унію 200 буків. У кождій сімі свої спомини колишньої мартирольоґії.

Часу, праці молитви, а всі вернуться на луку Петрову!

Костопіль, д. 30 грудня 1926 р.

о. Н. Ч.

ФРАНЦІЯ.

Католицький рух.

Зусилля француських католиків є дуже великі. Їм відповідають також відповідні здобутки. Орґанізація ще вправді недомагає, вплив на маси ще незначний, але і в тім напрямі слідні значні успіхи. Слід памятати, що кожда француська церква належить до держави. Парох, як приватна особа, винаймає за оплатою церкву від держави, а вірні складаються на всьо: на удержання священиків, шкіл, преси, викладів і т. д. Кожда парохія видає свій бюлетин, в якім оголошує важнійші приключення з католицького життя в Франції і парохіяльні справи. Крім того виходить гарно редаґований часопис »Католицьке життя«, є католицький інститут і богато инших католицьких орґанізацій, між иншими орґанізації кат. академиків, письменників і инші.

Конґрес католицьких письменників.

В грудни м. р. відбувся в Парижи V- конґрес француських католицьких письменників. До почесного комітету конґресу належали: кардинал Дібоач маршалок Фош і инші знатні мужі всі без виїмку члени француської академії. Ініціятором і ґенеральним секретарем був Каєтан Берновільч редактор місячника »»Лє Лєтр««. В рефератах і в дискусії взяли участь многі визначні професори світські й духовні. Програма конґресу була така: Інавґураційне богослуженнє; першого дня реферати на тему: Протихристіянська офензива і історія релігії; другого дня: Протихристіянська офензива і соціольоґія; третього дня: Жерела христіянської думки; четвертого дня: Католицизм і література; пятого дня: Католицька критика і сучасна література; шестого дня: Теорія повісти в звязку з католицькою інспірацією.

Остання тема була дуже займава і викликала довгу та горячу дискусію. Оден з бесідників, о. Сансон, проповідник катедри Нотре Даме, не виходячи поза рамки правовірности, запевняв, що найважнійша річ се католицька інспірація і бажаннє автора полишитися в згоді з совістю. Проче се другорядне питаннє. Католицький письменник знає, що його книжку буде читати його сповідник, коли отже має які сумніви, то нарадиться з ним перед виданнєм; але й те властиво є злишне, бо письменник сам належить до еліти і своєю совістю сам вичуває, що є добре, а що зле.

Піднесено також і тему сексуалізму в літературі. Погоджувано ся загально, що реалізм є допускальний, о скільки він доцільний. Єротика справді гарна — отже не брудна — не може бути причиною уміщення книжки на індексі.

МЕХІКО.

Переслідованнє церкви.

Переслідуваннє церкви нотує там дальше. В Ґвадаляяра увязнено 90 католиків, по більшій части лицарів Колюмба, і членів стоваришення „Католицької Молоді««. В тім самім місті кинулася поліція на богословів, що по зачиненню семинарії збиралися в приватнім домі для спільної науки і розігнала їх стрілами, котрі зранили поважно кількох богословів. Так само впала поліція в тімже місті до льокалю католицьких робітників; одних з них поранила, других увязнила. При тій нагоді убили жовніри молодого католика Кальдерона, котрий заохочував робітників до витревалости. В Аґваскалієнте увязнено одного молодого католика за те, що дома голосно молився. Семинаристів того самого міста вели жовніри пішки до Закатекасу, віддаленого 50 кільометрів і держали їх цілий тиждень в отвертій альтані. В Сан Ліґі Потосі увязнено 43 францішканських терціярок за те, що хотіли в приватнім домі обходити разом торжество свого патрона.

Різдвяні звичаї в Вифлиємі та в Назареті.

Є ще місця в Святій Землі, що перед ними традиційний пієтизм, чи навіть практична розвага туристичного промислу веліли спинитися паровому вальцеві новітньої цивілізації, що все нівелює. До цих місць належать освячені історичними дослідами й реліґійною традицією місця Христового життя та мук.

Отже передусім Назарет у Галилеї й мала юдейська оселя Вифлиєм, що їх відвідували паломники вже в перших часах христіянства. Ці дві місцевости приходять на думку кожному христіянинові в часі Різдвяних Свят.

У р. 330 велів цісар Константин на місці, що його означили йому, як місце народин Христа, на долині Хліба св. Івана (на долині Рожків) побудувати масивну будову Церкви Різдва Христового, що в XV. століттю одержала вид і розклад, що його задержала ще й досі.

Вифлиєм увесь рік тихе, незамітне містечко, та на Різдво ледво може змістити здвиг учасників свята та цікавих. Вони приходять із усієї країни, також Араби й Бедуїни з цілими семями, бо й магометанське населення має різдвяні леґенди. Вони не багато знають про тайну вертепу в Вифлиємі, живе тільки серед арабських пастухів переказ, що в ночі, коли „назореї“ (христіяне) спішать до Бет-Лям, добрий дух благословить дітей, вівці й лошата, що зібрані біля святої криниці в Вифлиємі. І вже на два дни перед Різдвом шляхи, що ведуть у Вифлиєм, повні черед. Їх женуть на „поле пастирів“. Там теж показують колодязь, круглий, видовбаний камінь, що при ньому побачили пастухи вифлиємську зорю, яка повела їх до вертепу. Із цего колодязя беруть на Різдво для всіх грецьких церков і христіянських, арабських семей свячену воду. А арабські пастушки борикаються при колодязі, щоби перші начерли води, бо ягнята дома ростуть гарно, коли їх облити цею водою. Що тамошні христіяне в значній більшости належать до східньої Церкви, то на перше місце вибивалися давніше Різдвяні Свята по юліянському календареві. Від приходу Англійців та зі зростом еміґрації з Европи та Америки набрав більшого значіння 24 грудень по григоріянському календарі.

В оба ці різдвяні дні Вифлиєм стає видовищем величавих, барвистих і цікавих церковних і народних свят. Фелахи й Бедуїни сидять уже цілий день мальовничими гуртками на вулицях і на майданах Вифлиєму перед старинною церквою Різдва, де заразом відбувається й східний ярмарок по ріжних будах. Бо де тільки зберуться мешканці Сходу в якій би це ціли не було, в більшій скількости, повстає заразісько рід „народнього свята“. Офіціяльні учасники різдвяних торжеств: представники правительства, дипльоматичний корпус, туристи й осілі Европейці приходять до Вифлиєму що йно вечірними годинами. Майдан перед церквою Різдва освічений сотками ґазолінових лямп, а в крамницях і гостинницях небувалий рух. Вершком різдвяних торжеств є велика процесія з участю латинського патріярха монсін. Барлясінія. У процесії творять теслі зі своїми знарядами в руках і арабські пастухи з ягнятками повну змислу та святочну картину.

Церква подобає більше на якусь твердиню, як на церкву. Має товсті, чорні мури, вікна з малими, залізними решітками. Утреня правиться в тій части церкви, що є зарезервована для римо-католиків. Друга часть є приділена для православних і Вірмен, які святкують Різдво по свойому обряді. Середина церкви подобає на якийсь базар, тому полишає неприємне вражіння. У тому просторі метушиться й тиснеться мальовнича маса вірних, шукає місця. У церкві стоять сторожі з баґнетами на рушницях, стережуть ясел і вважають, щоби між ріжними реліґійними сектами не дійшло до бійки. Точно в півночі йде процесія до „Вифлиємської Зорі“, себто на місце, де як думають — родився Ісус. То місце є в невеличкій крипті, освіченій оливою. Тут є престіл, що належить до римо-католицької, вірменської і православної церкви. Тут день і ніч вартує сторожа, щоби не нарушено спокою найсвятійшого для христіянства місця.

Різдвяної ялинки в Вифлиємі не знають. Тільки по домах зайшлих Анґлійців і Німців засвічують ялинку. У Палестині є христіянська секта, що вважає Назарет місцем уродження Христа, тож і в цім галилейськім місті, заселеному сливе в цілости христіянами ріжних сект є цікаві й зворушливі різдвяні звичаї. Там уважають криницю Преч. Діви святою. Дівчата й жінки черпають із ньої на Різдво (по юліянському численні) серед молитов і співів воду наперед освячену священиками. Вірять, що ця вода приносить щастя й благословенство. Різдвяні богослуження в Назареті відбуваються в старинній церкві, що по традиції стоїть на місці дому святої Родини.

його мертвенні стихири, перший його музичний твір. З того часу появляється з під його пера богато духовних пісень і то тексти і музика. Здебільша вони зібрані в формах зв. Канонами. Як опреділити сю форму? Goar, в своїм творі „Евхолоґіон“ sive rituale Graecorum, — вид. в Венеції 1730 р. каже: (стор. 351) „Conon dicitur terminus huius mensuare, constans ex novem canticis. Hi vocantur „εἷς μοι“ (ірмоси) sive „fractus“.

З тих девять пісень по думці Зонара опускає ся другу тому, що вона містить не гимн Богові, а паруганнє (обличеніє) невіруючих Юдеїв.

Як бачимо канон, — це велика форма, — таких канонів написав св. Іван Д. 64.

З них годиться вичислити: 1. Канон на Рождество Христво (»Спасе люди«). 2. Богоявленнє Господне. 3. Канон на Вознесенніє Господне (»Спасителю Богу«). 4. Канон на Воскресеніє Господне (»Воскресения день«).

Косма Маюмський, його ровесник, також написав канон на Воскр. Г. однак почувши канон Івана Д. — в зворушенню закликав: »Ти брате Іване все обняв і нічого не лишив; я побіджений і признаю своє пораження і тому нехай Твій канон перший і співається в Христових Церквах, а мій нехай остає в мраці і в кутику, як негідний світла своїми мислями, як також ізза сумного і слезливого гласа, в якім я його мельодію написав і тому зовсім невідповідного для світлого і радісного для Христ. Воскресення«.

Крім цего написав множество пісень для інших родів Богослужень в честь ріжних Святих, в честь Ісуса Хр. і Пр. Діви.

Найбільшим і монументальним твором його є Октоїх.

Октоїх — представляє собою систематичне розпреділення богослужебних текстів після роду молитов і після характеру мельодій. Октоїх, котрого до нині уживає Церква містить в собі крім пісень Івана Д. також пісні, писані частю до нього, частю по нім.

І так: 1. Стихири тзв. східні, написані ріжними авторами. 2. Стихири Павла Амнорейського. 3. Троїчні канони, писані в IX. в. Митрофаном еппом Смирни. 4. Стихири Евангельські, писані в X. в. Львом Премудрим, грецьким цісарем. 5. Ексапостилярії в X. в. писані грецьким царем Константином Багрянородним.

Ті пісні долучені пізніще до Октоїха. Іван Д. створив для свойого Октоїха дуже богато нових текстів і, що важне, зібрав в ньому твори своїх попередників, — схоронивши в цей спосіб для будучности церковну поезію, що йде мабуть від перших віків христіянства. Безперечно, піснетворчий ґеній Івана Д. відбився і на виборі для Октоїха творів старих композиторів і в справленню так текстів як і напівів тих творів. Тому ще за життя Івана Д. — цей Октоїх маючи так широкий характер, увійшов у загалне уживаннє в Східній Церкві.

(Кінець буде).

Дві важні справи.

(Надіслана стаття).

Школа й преса — розуміється християнські — це два чинники виховуючі чесний і вірний народ. А їх саме, рідних і християнських — у нас мало. А й ці, які є, ледви животіють. Нашим школам ізза недостачі матеріяльних засобів заглядає смерть у вічи. Всі вони утримуються кредитами. Та бо й повірене треба віддати. А з чого віддати, сли у касу „Рідної Школи“ чимраз менше впливає гроша. Впливає й впливатиме його чимраз менше так довго, доки всі партії нашого народа не вмістять у свою програму точки: „ціллю партії є також дбати о побільшення матеріяльних засобів „Рідної Школи“. Щоби всяка партія могла таку точку вмістити в свою програму, то треба, щоби й всяка партія зрозуміла потребу рідної школи, ще й з християнським духом а не казала: „нам по серцю будь яка, коб лиш безконфесійна школа“.

Рідна школа, ще й духом христ.-катол. навіяна, потрібна нам! В такій школі виховуються праві сини народу, праві характери й вірні сини своєї Церкви. Коли вже не о збільшення числа шкіл „Рідної Школи“, то бодай о підтримання цих шкіл, які є — повинно нам ходити. А це своє заінтересування „Рідною Школою“ покажемо, коли вжиємо всіх можливих і дозволених нам способів, щоби великою рікою поплили датки з нагоди Свят Різдва Христового на „Рідну Школу“.

Друга річ, якою ми в часі тих же самих Свят повинні заінтересуватися — це преса.

Много робить живе слово, але ще більше друковане, а головно в нинішних часах і коли ходить о поширення зла.

Силу друкованого слова зрозуміли ворожі Церкві чинники й тому крім словної пропаґанди, взялись до масового ширення друкованого слова.

Вони є гадки: „до кого й про що не можна устно заговорити — до того й про те можна друком заговорити“.

Цеї гадки повинні бути й ми, воїни Христові. „Vim vi reperitur“ (Силу силою виннося відбивати). Коли йдем на бій з ворогами, то от в данім случаю, повинні ми вжити цеї-ж зброї, що й вони. А нею є преса.

Тому й преси нам треба, преси! Своєї! Християнської! Католицької!

А зачаток такої преси — маємо. Нею є христ.-кат. часопис: „Нова Зоря“!

Лиш ми священики, лиш ми віруючі сини Церкви — предплатім її, а „Н. Зоря“ стане сильним атутом в руках Церкви проти її ворогів!

Лиш ми священики, лиш ми віруючі сини Церкви передплатім її, а „Н. Зоря“ з тижневника стане щоденником і міститиме статті на всякі теми!

Любім своє, хотяйби й убоге, хотяйби й недомагаюче!, а з любови створиться великий твір.

Як взагалі життя, так теж і духовореліг. життя є дуже ускладнене. Одним зі складових його чинників є також і преса. Без неї це-ж життя буде вищерблене.

Тому не допускаймо, щоби духово-реліг. життя мало щербини, або щоби борони Боже, і зовсім занепало!

А не допустимо до цего, якщо зрозуміємо вагу христ.-кат. преси, якщо покладемо собі за завдання її поширювати, коли на „Рідну Школу“, як і на свою пресу слатимемо жертви, а перше всього, коли бодай всі священики, як один, передплатимо собі „Нову Зорю“.

Моїм різдвяним побажанням всему Духовенству й вірним синам нашої Церкви є: „щоби народжений Христос крім інших ласк — зілляв теж на нас і ласку хотіння попирати свою — христ.-кат. — пресу“.

Христос Раждається!

о. М Вовчик.

Ватикан і Квіринал.

Поняття духовної влади Римського св. Отця над усіми католиками цілого світа неможливе без повної Його незалежности від всякої іншої дочасної влади. Ані достойність і свобода цього найвищого релігійного уряду, ані моральний інтерес католиків усіх країн та їхніх політичних урядів не можуть терпіти, щоби яканебудь держава могла виконувати якусь власть над Первосвящеником католицького світа. Вживаючи принятого терміну, скажемо коротко, що власть св. Отця по своїй суті має і повинна бути суверенна.

Якіж є ґарантії, спитаємо, котрі обезпечувалиб і береглиби на зовні це право суверенности Ап Столиці? Такою ґарантією аж до 1870 року була незалежна територія, звісна під назвою Церковної Держави. І треба признати, що ця територіяльна суверенність як найкраще унагляднювала кождому політичну суверенність Ап. Столиці. Та коли дня 20. вересня 1870 р. королівство зєдиненої Італії анектувало Церковну Державу, від того менту враз із утратою територіяльної незалежности затратився видимий знак, а також і запорука політичної незалежности Ап. Столиці. Від тепер такою ґарантією став італійський закон з 13. травня 1871 р. званий »законом ґарантій“. Та ані тодішний папа Пій IX., ані Лев XIII., ані Пій X, ані Венедикт XV., ані Пій XI. ніколи не признали того закону і не приняли признаних їм тим законом прав. Вони не тільки при кождій нагоді протестували проти брутально нарушеного права суверенности Ап. Столиці, але неприниманням фінансової дотації від римського уряду, добровільним замкненнямся в мурах і огородах Ватикану і цілим своїм поведенням все пригадували і пригадують про все ще неполагоджений спір. Бо т. зв. ґарантійний закон з 1871 р. цеж тільки односторонній акт італійського правительства, це італійський закон, що його італійська державна влада може по своїй думці примінювати, розуміти, зміняти, ба навіть і скасувати. В таких умовах повсякчасний протест у словах, ділах і особлившім поведенню є тепер тим видимим знаком, що дальше унагляднювати має законну суверенність Ап. Столиці, її незалежність від світської, в даному разі італійської влади, незалежність Ватикану від Квіриналу. І хоч офіціяльні італійські круги через пів століття вважали справу вирішеною законом з 1871 р., то Ап. Столиця і католицький світ уважають, що це т. зв. „римське питанне“ чекає ще своєї слушної розвязки.

Є дві можливі розвязки цього питання: одна міжнародня, друга територіяльна. Для першої потрібний окремий міжнародний дипльоматичний акт держав, (хочби тих, що стоять у дипльоматичних взаєминах з Ап. Столицею). Окремий статут, поручений тими державами, мавби обнімати загал правних ґарантій політичної суверенности Ап. Столиці. Колись у майбутньому і таке розвязання спору не виключене, та сьогодні ледви чи можливе воно хочби тому, що нинішна італійська влада вважалаби всяку міжнародню контролю її відношень до Ап. Столиці за свого рода пониження, неприємлиме для заздро зберіганого престіжу і гордости італійської нації. Бо в Італії зжилися вже з гадкою, що ті відношення, це внутрішня, суто італійська справа.

Остає поки що друга розвязка, територіяльна, то є через привернення Ап. Столиці хочби частини її давньої державної території. Булоби це не тільки найкращим але хто знає чи і не найбільше можливим способом виходу із ситуації. З одного боку це відповідалоби традиційним домаганням Ап. Столиці. Також і теперішне фашистівське правительство Італії пішлоби мабуть на уступки. Розуміється ходилоби тут о відступлення невеличкої території в роді кн. Монако або Ліхтенштайн. В кождому разі в політичних колах Італії замітні деякі признаки, що дозволяють на таке припущення. Вже „римське питання“ не вважається там за вирішену справу, а навпаки від 1921 р. воно не сходить зі сторінок чільних орґанів італійської політичної преси. Раз у раз вказується на ту моральну шкоду, що її приносить зєдиненій Італії прикрий спір і анормальне положення. А вжеж можна бути певним, що коли за такої влади, якою є нинішня фашистівська в Італії, свобідно дискутується в пресі над питанням національного значіння, то тільки тому, що його розвязки бажає і само правительство.

На двох противних берегах Тибру стоять проти себе Ватикан і Квіринал, столиця Ап. Церкви і столиця зєдиненої Італії. Символічно нагадують вони про неполагоджений затяжний спір, котрого справедливого покінчення бажають усі віруючі католики світа.

...нкї.

Причини ослаблення українського життя в Америці.

(Допис з Америки.)

Наш нарід як звичайно, мало чим серіозно інтересується. І так якось байдуже все зносить, мовби він не хотів жити. Так бачиться; але в дійсности жити він хоче, лише що в життю стрічає його дуже багацько перепон, катастроф, пригод, так що вже стає в дійсности байдужий і ледащий.

Ця байдужність не так легко дається замітити в старому краю, але тут на еміґрації, то таки наосліп можна таке стрінути.

В старому краю, з ріжних причин наш чоловік не може ніяк свого світогляду нікому вявити, ані свою далекосяглість вільно пустити, щоб можна щось дальше бачити як покінець свого носа. Але тут, на еміґрації, то це являється дуже чудним і незрозумілим.

Чи тут чи там, ми так уже привикли до тої байдужности, що нічим не цікавимось тоді, коли час на те, як це роблять усі другі народи. Але завсігди по заду, завсігди пізно, аж тоді коли пекуча недоля догризе нас до живого, коли зуби журби застукають аж в наше серце, тоді кидаємось шалено на всі боки, мучимо себе ріжними думками, ненавидимо все що добре, що старе, хапаємось і за всякий гострий меч, (висячий над нашою головою) не зважаючи, що покалічимо собі руки.

Щобудь хватаємо, неприглядаючись, чи воно добре чи зле. І ця власне пізність. а потім шалене кидання собою в ріжні боки, приносить лише страшну руїну серед народу.

Анархізм і большевизм охопив поважну часть наших людей на еміґрації, а переважно тут в Америці. Українці в Америці, котрі живуть в республиканьско-демократичних Сполучених Державах, чи в імперіялістичних домініях Канади, не хотять користати ані з одних ані з других прав. Вони радше „індепендично“ тратять вільний час по „тайних сальонах“, білярдових салях, і на пустих балачках по вулицях. Зазначую, що не хочу, так чорно представляти нікому свій рідний нарід, і ніколи я не відважившсяби сказати щось подібного якомусь чужинцеві, але йому в очі сказати правду і те, що він зле робить, того не уважаю злим.

Тому не злим, що я вірю, що коли наш нарід буде сам щиро заглядати в те зеркало, яке представляє його в натурі, то певно, що поправиться і візьметься за краще діло.

Бо вибілювати його і хвалити за те, що зле робить булоби неполюдськи.

І хоч у нас є люде, що вказують нашому народові праву дорогу, то й так на дармо. Наш нарід уже до цього степеня здеморалізований, що нікому не вірить, навіть самому собі.

Людей ідейних і вчених, людей добрих і щирих, зневажає і не слухає, ще й ворогами своїм називає. Дармо сипляться слова добрих людей, дармо ллється праця їх науки, приміру і жалю. Дуже тяжко приходиться згадувати те все, але ще тяжше глядіти на те, що діється між нашим народом. Зівсім природно є те, що кажуть: „коли хто кого любить, то ним цікавиться, а коли ненавидить, то він йому байдуже“. То-

му і я взявся висвітлювати корені цього лиха.

Наш нарід не цікавиться наукою, вона йому байдужа і зайва. Нехай спитають себе всі еміґранти на загал, чим вони занимаються на еміґрації? Яке їх головне заняття? — Скільки є наших людей, щоби мали якесь відповідне і стале заняття?

На пальцях усіх почисливби. А чому?

От чому. Тому, що наш нарід привик не глядіти дальше як по кінець свого носа.

Безоглядно вірить усякому, хто нахабно накидається, не питаючи своєї совісти, вірить майже кожному крикунови і руйникови, тратячи пошану свої нації. Це явище в останніх часах стало дуже замітним на еміґрації.

„Прекрасна робота“ редакторів американської „Свободи“ (з виїмком п. В. Лотоцького) приносить своєї плоди. Плоди ці дуже гіркі, і я сумніваюся щоб їх міг хтось спожити, здається що творці самі отруються ними, а щож доперва можна сказати про других. Нехай і сьогодня прийде який чужинець, якому українська справа булаби чужа, але коли приглянеться українській еміґрації, то скаже, що вона в повнім розкладі.

Рік тому назад можна було зауважити ще якесь народне життя між Українцями, але сьогодня майже нічого. Часописей наш нарід не читає, знання свого не поширює, культуру свою не підносить на вищий щебель, жертвенности в нього майже зівсім немає і т. д. Часописей не читає: бо каже звичайно, — а що вона мені доброго принесе? І дійсно, такою роботою, якою є охоплена більша частина нашої преси на еміґрації, не може розбудити життя в народі.

Бо він кормлений недобрим кормом, не може ніяк відродитися, а навпаки гірше занепадає.

Найкращий доказ із сього, що по Українських книгарнях і базарах, порохи припадають кольосальне число ріжних книжок і часописей.

Можна на загал сказати, що українська еміґрація занепала на дусі і не то щоби мало, але то взагалі майже нічого не читає.

Такий застій є наростом байдужности між народом на еміґрації. Та корінем цего всего лиха є нерозсудне поступовання наших „платних патріотів“, що ради гроша взялись за всякі нікчемні річи.

Ця сама жажда гроша і проста наївність кинула і пана посла д-ра Л. Мишуґу на цю дорогу. Він ради сього хопився хлопоманства, голосячи що він за народом стоїть, і що він горячо, Франковою любовю, любить його. Але тут тобі насувається питання, чому д-р Л. Мишуґа кидає кістки між нарід, щоб він гризся між собою, коли він так гарячо любить його? Чому д-р Мишуґа, жадає так великої почести і високої платні, від того народу, котрий він так любить?

Масні слова з поганими ділами, не дуже стравна пожива, і від цеї пдживи много зродилося зневіри між народом.

Народ зневірився вже до краю, байдужним зробився сам для себе, ослаб у жертвенности для рідного краю, занедбує свої народні обовязки супроти самого себе і тд.

Ця байдужність, ослаблення і ворохобність на еміґрації, дається найбільше болюче відчути в Старому краю. Можна було сподіватися, що по державній невдачі ослаблення це мусіло прийти. Та воно не булоб аж таке, якби не шкідливе і зарозуміле, та хаотичне поведення секретаря „Обєднання“ д-ра Л. Мишуги. Він зробив ось що: Півтора року треваючими нападами на священство і Церкву, відвернув увагу української суспільности в Америці від Старого краю. Помішав в „Обєднанню“ політику з гуманітарними справами, чого не робить ніяка організація на світі. Також не зложив до сеї пори, хочби в одній брошурі, перегляду рахунків про так грубі гроші, які тут зложено.

Хоч наше Канадійське посольство далеко біднійше, воно зробило це. Вже навіть прилюдно закидувано йому це (в часописях н. пр. „Канадійський Фармер“ ч. 39. з дня 29. вересня 1926), а він дальше не складає збірних рахунків (окремо якісь були).

Все це нарід знає, бо про це говориться вже від довшого часу. Зівсім є зрозуміло, що коли говорення іде в один бік, а діла в другий, то нарід бачучи це, не може симпатизувати в один бік, але зневірюється і паде на дусі. Річ ясна, що коли в імя патріотизму взивається, щоби складали на вдови і сироти, то не дуже спішаться і не спішилисьби в ніякім народі.

Щоби зміцнити духа і стремління до кращої долі, нам треба опрокинути ці всі нові ізми, якими наші платні патріоти тепер воюють. Нам треба зрозуміти наше завдання! Нам треба учитись і ставати людьми ідейними, бо коли в нас не буде ідеї, не буде ціли, то ми ніколи до нічого не дійдемо.

Михайло Чемний.

Українці!

Свобідна хвиля у памятний день Народин Бого-Чоловіка, Символу правди, дає нам змогу в сяєві Вифлеємської Зорі приглянутися Теперішньому й Майбутньому Нації

В часі, коли сіра етнографічна українська маса стає Нацією свідомою свойого Ідеалу, — підіймається проти неї та противна сила, яка бажає підтяти народ у самому корені, відбираючи у нього молодь. Щоденними переживаннями спостерігаємо жахливу загладу українського шкільництва.

Без рідної школи не збережемо молоді!

Та саме горе не страшне, а страшним був би щойно обяв, якщо не було би кому з ним боротися. Супроти того кожний Українець мусить виказати як найбільше зусилля, щоби шляхом приватного шкільництва зорганізувати

ОБОРОНУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ДУШІ.

Для уфундування приватного українського шкільництва мусить український нарід найти засоби.

Нехай же Свято Народин Великого Вчителя обєднає серця Українців на всіх просторах землі, нехай запалить їх горячою любовю й прихильністю

для української дитини.

Вірні традиції і всенародній постанові, допоможіть у часі Великого Празника загальною одноднинною піддержкою „Рідної Школи“, не вязаною ніякими місцевими зглядами, до розбудови рідного шкільництва на власній землі.

„Рідна Школа“ дасть українській молоді знання, як дійти до тої мети, якої ми ще в цю хвилю не осягнули.

ЗА ГОЛОВНУ УПРАВУ „РІДНОЇ ШКОЛИ“:

О. Терлецький вр. голова. *В. Целевич вр.* секретар.

АНТІН ЛОТОЦЬКИЙ.

Свят. вечір Джорджа Сміта.

У комінку весело палахкотів огонь і кидав червоний одсвіт на долівку...

Джордж Сміт сидів перед коминком і глядів байдуже на вогонь...

Полумя увихалося по полінах ріжними вихилясами, то кулилося, прикучнювало, то знов вистрілювало в гору.

Жар слався до Сміта милим теплом...

Напроти коминка вікно. За вікном темінь. У темині блимає одсвіт полумини коминка.

Се найбільша приємність Джорджа зимою сидіти осьтак перед коминком, глядіти на полумя й думати. Про що? Про все й про ніщо... тільки не про бізнесові клопоти. Тут біля коминка забуває він про всякий бізнес тай не хоче думати... це час спочинку для нього, для його ума, змученого денними клопотами...

І тепер — сидить він і байдуже глядить на яркий жар, на ясне, жеваве полумя.

І воно те полумя наче розмовляє з ним.

...Кілько ти, Сміте, зим, зимових вечорів пересидів уже так біля коминка й глядів безжурно на полумя?...

Кілько? І Джордж Сміт почав лічити в памяти.... 18 літ... тоді, тому саме 18 літ померла його Елі... і від тоді життя втратило для нього всяку вартість... від тоді має він одну ціль бізнес — бізнес для самого бізнесу, якась дивна жадоба роблення маєтку захопила його, все було йому мало й мало....

І так уже 18 літ — від тоді як померла його Елі, чи радше згинула нещасна в часі залізничої катастрофи...

Страшна хвилина...

Елі, Елі... яка вона гарна була, а яка добра!....

Як він уперше побачив її маленькою дівчинкою — мала тоді 5 літ, а він чотирнацять....

Тоді помер його батько!... І знов спомин лине далеко, далеко за море в рідну батькову країну, в рідне село його...

І пригадує Джордж Сміт собі цю нужденну ліплянку під чорною стріхою...

Низка, курна хатина... а однак, однак він, Юрчик був у цій хатині щасливий — як весело було там, коли він на свят-вечір на дідусі бавився з братчиком Гнатком і з сестричкою Ілюсею, або як квокав на сіні під столом... і в уяві Джорджа Сміта малюється наново свіжими красками гарна, чарівна картина як здавалося йому давно замазана в тямці.... він жеж давно зірвав із рідним краєм, із народом своїм.

Сім літ було йому, як його батько Семко Коваль продав хату й поле й забрав усіх і поїхав за море, в Америку... купив тут ферму... Та не щастило йому — померла дочка й старший син, а там і жінка...

Продав ферму й пішов до фабрики на робітника під великим містом... заробляв досить, але й тратив, не щадив гроша, одно що дбав про сина, про Юрчика, посилав його в школу, щоб краще йому колись поводилося.

Та, як Юрчикові було чотирнацять літ — нове нещастя — в фабриці, де працював батько, розірвало котел і попарило робітників — між ними й Юрчикового батька... батько помер у страшних муках...

Юрчик, став круглим сиротою. Щож було йому діяти...

— Треба йти в місто шукати заробітку....

І пішов...

На краю міста стояв гарний домик, мов палатка... будований не так, як усі інші доми. Перед домом за залізними штахетами, в квітнику гралося дівчатко — в альтані, оброслій диким виноградом, сидів шпаковатий уже мужчина, щось писав собі.

Юрчик пристанув і глядів довго крізь штахети на шпаковатого пана й на мале, любе дівчатко, дівчатко гляділо на нього.

А потім Юрчик подумав:

— Задзвоню, спитаю, може найду тут роботу?....

Задзвонив...

Впустили.

— Що скажеш? — спитав шпаковатий пан.

— Шукаю роботи! — відповів Юрчик...

— Роботи? А щож ти вмієш? — спитав пан.

— Маю гарне письмо — сказав Юрчик.

— Ага, це вже добре, такого мені треба — сказав пан мов до себе, а потім звернувся до Юрчика:

— А як називаєшся?

Юрчикові мигнуло в голові:

— Скажу своє назвище по англійськи, то скорше прийме, подумав Юрчик і сказав бистро:

— Джордж Сміт...

І тоді не стало Юрчика Коваля, а народився Джордж Сміт — »родовитий Американець«.

— Добре — сказав пан — я приймаю тебе.

Добре було Юрчикові, чи то пак тепер уже Джорджеві Смітові в пана Річерда Джонзена..

Сір Річерд Джонзен не був теж уродженцем Америки, прибув із Англії. Ку-

Католицька акція.

(Огляд річної діяльности УХСО).

Маючи намір хоч у загальних чертах представити картину діяльности УХСО (Укр. християнської студентської орґанізації) за минулий 1926 рік, мусимо стверднти, що картина ця може бути ясна лиш на загальному тлі українського студентського життя. Українське студентство, як цілість є під ідеольоґічно-світоглядовим кутом дуже слабко зріжничковане і все ще творить, щоб так досадно висказатися, невироблену »студентську масу«. Маса, як відомо, ніколи не має певних і твердих переконань, а завсіди дається поривати всяким модним кличам. А що модними кличами нині обильно розпоряджає і націоналістичний фашизм і комуністичний большевизм, тож і наша »студентська маса« безладно і безпомічно обертається в полі ділання цих двох маґнетних бігунів. І хоч на перший погляд здавалосяб, що бодай під тим оглядом вона діференціюється і творить певні ідеольоґічні уґруповання, то всяка блиґзша обсервація заперечує такі погляди. Нема й не може прийти в нашій »студентській масі« ця бажана й потрібна діференціяція, бож в тому напрямі наше студентство не підняло ще дотепер жадної поважної праці. Українське студентство ділиться на партії, що взаїмно поборюються вигуками та палками, зате кожду ідеольоґічну підготовку вважає марницею. І тому завсіди ще анархічний індивідуалізм та плиткий субєктивізм розривають всякі спроби ідеольоґічних обєднань і в той спосіб чудесно консервують традиційну стадність »студентської маси«.

І коли ми в першу чергу хотіливб очеркнути відношення зорґанізованого католицького студентства до загалу, то приходиться нам зазначити, що УХСО-я не здобулася ще на рішучий, самостійний крок у студентському житті. Не сталося воно мимо істнуючої в нас студентської католицької традиції Ліґи Українських Студентів (ЛУС) в 1921 р. та мужної постави католицького »Поступу«. Національні почування студентів-католиків провадили їх завсіди в ряди студентського загалу, який завсіди був в найліпшім разі цілковито індіферентний для справ віри й реліґії.

УХСО-я не вийшла значить іще з пелюшок дитинного віку і розвиток її йде дуже повільним ходом. Правда, що оправданням для цього може послужити факт, що вона за цей рік чисельно розрослася і сталий приплив нового елемента у більшому числі стримував її внутрішний духовий розвій. І так на перших сходинах в грудні 1925 р. було приявних шістьох здецидованих членів УХСО-ї, а з кінцем 1926 вже 42 студентів і студенток зложило свої заяви членства. Треба зевважити, що число це є справді поважне, коли зважиться, що орґанізація не лише не розвивала жадної пропаґанди в напрямі зеднування членів а противно при прииманню нових членів поступалося з найбільшою обережністю, щоб виключно тільки ідейний елемент мав змогу ввійти до орґанізації.

На протязі року відбувалися реґулярно в минулім академічнім році раз, а в останнім осіннім триместрі два рази на місяць сходини членів, на котрих відчитувано реферати та переводжено дискусію Ціллю рефератів було якраз поглиблення католицького світогляду членів. Реферативиголошували крім самих студентів, також представники старшого громадянства. В тому напрямі винесено збірну постанову, що кожний член обовязково повинен раз до року приготовити один реферат. Члени орґанізації зголосили також готовість працювати по читальнях »Просвіти«, однак з незалежних від орґанізації причин не можна було цього довершити.

Годиться зазначити, що у великім пості перед Великодними Святами УХСО занялася урядженням академічних рекольекцій, в котрих взяло участь понад півтора сотки студентів і студенток.

У вересни 1926 р. перебрало УХСО редакцію студентського вістника »Поступ« і через спеціяльно покликану колеґію редаґувала його до кінця минулого року. Одночасно могли члени УХСО-ї користати з бібліотеки матірної УХО-ї.

Через недостачу матеріяльних засобів не могла орґанізація винаняти окремої домівки на сходини і ккористала лише з гостинного прийому в кімнаті Марійського Т-ва Молоді. Якраз отой брак свойого власного кута причинявся між иншими, що орґанізація не могла як слід розвинутися і між иншими горяче бажання членів мати свою власну читальню не могло через те здійснитися.

Хоч були спроби виявити свою діяльність на зовні, то всеж-таки орґанізація засадничо спрямовувала всю увагу членів на розвинення і піднесення внутрішних орґанізаційних ідеалів. Цілий рік пройшов якраз на отій незамітній, замкненій праці, якої висліди не дадуться ще на разі оцінити. В дотеперішнім нашім студентськім житті це мало практикований спосіб орґанізаційної праці. Однак УХСО-я спіраючися на многовіковий досвід католицької Церкви, вважає цей спосіб одиноко доцільним і справді успішним.

На загал білянс цілорічної праці УХСО-ї дуже мізерний, але кождий член орґанізації свідомий, що на початок і на такі тяжкі обставини, серед яких нині опинилася наша греко-католицька Церква, це все таки один крок вперід. Широке і вдячне поле праці отвираєтьсяперед католицьким українським студентством і тому всі свої сили мусить воно напружити, щоби відповісти завданням правдивих дітий і воїнів Христа.

Ів. Аненко.

Вписуйтеся в члени

Української Християнської Орґанізації

Річна вкладка від 2 зол. (для незаможних довільна
Адреса: **Укр. Хр. Орґанізація Львів, вул. Сикстуська 39 а.**

попив собі в Америці під містом ферму й побудувався тут. Побудував собі дім, зівсім такий, як його рідний дім в Англії — старинний дім його роду. Навіть такісамі коминки були в кімнатах...

— Хай пригадують мені мою рідну країну, — говорив — що я її втратив уже на все.

Чому саме втратив на все, чому мусив кинути Англію, про це наш Джордж Сміт не довідався ніколи... Сір Джонзен був удовець, жінка вмерла при уродинах Елі...

Добре було Джорджеві Смітові в сір Річерда Джонзена. Джонзен сподобав собі Джорджа, бо Джордж був пильний і слухняний та ощадний.

Виріс Джордж Сміт на гарного юнака, а Елі на гарну паняночку. Полюбилися обоє... батько не противився — побралися... І зажили щасливо... старий Джонзен увесь провід у господарстві віддав зятеві, а сам уживав заслуженого спочинку при боці любих діток.

Аж тут нещастя... Вибралася Елі на похорони тітки в Ню-Йорці — й коли вертала вже з похорону сталася страшна залізнича катастрофа — було богато жертв — між ними й Елі...

Коли Джордж побачив свою любу Елі без життя з розторощеною головою, божеволів, ридав, рвав на собі волося — що в одній хвилині посивіло... Старий Джонзен був на вид спокійний, ще й Джорджа вспокоював...

— Така воля Божа — говорив... Та не довго пожив, вскорі пішов за дочкою...

І знов Джордж остав сам саміський...

Та тепер не бідак, не потрібував уже шукати заробітку. Усе майно Джорджона ще й спадчина по Еліній тітці з Ню Йорку перейшла на нього...

Спершу не знав він що діяти, а потім кінувся в бізнес. — І ріс його маєток, тепер щастило йому — неначе його Елі з того світа благословила його трудові...

І так уже 18 літ...

Нараз задзвонив дзвінок до телефону...

Джордж узяв слухавку.

— Гальо! Хто біля телефону?

— Андрій Мельничук — з ким говорю, хто при телефоні? Чи сір Джорж Сміт дома?

— Так, це я саме!

— А то я дуже радий — я осмілюся просити вас, пане, до нас на »свят-вечір«. Чи можу сподіватися...

— Свят-вечір, сьогодні свят-вечір — наче зчудувався Джордж Сміт, український свят-вечір — він уже так давно не бачив цего свят-вечера, так давно не був на українській святій вечері...

— Чи можу сподіватися? — почувся знов голос при телефоні — прийдіть, побачите, як то в нас у старому краю справляють Свят-Вечір — бо ми святкуємо Святий Вечір зівсім по старокраєвому, по нашому, по українському...

— Прийду — сказав Джордж Сміт скоро — за годину буду в вас...

— Дуже дякую, до побачення.

— До побачення.

І Джордж відложив слухавку. Хвилину сидів Джордж Сміт непорушно...

...Це сьогодні Святий Вечір... А він і не знав... тому то так налітали спомини з пережитого одни за одним. — тому свят- з пережитого одни за одним. — тому свят-вечір із дитячих літ згадався йому...

І знов пригадував він собі свят-вечір у рідній батьківській хатині в Старому Краю. Який він тоді був щасливий!...

А потім кілько нещасть на нього звалилося... хоч і щастило йому...

— Піду!... зірвався Джордж і став збиратися...

* * *

Коли Джордж увійшов до Мельничуків, у хаті було вже гамірно, все було готове до вечері, ждали ще тільки на Джорджа Сміта...

Ділилися просфорою з медом. При просфорі бажали собі всего добра й здоровля...

Потім подавали страви, так як у Старому Краю: борщ, пироги (кілька родів), голубці, риба, сушениці, а на кінці кутю.

Усі мабуть із огляду на Джорджа Сміта говорили між собою по англійськи. Джорджа аж кортіло сказати: — говоріть по нашому, по українськи — я розумію, яж Українець, як і ви всі — та не сказав, який незрозумілий сором, чи острах спинював його....

Молодь і діти стали колядувати:

»Бог предвічний народився,
Прийшов днесь із небес,
Щоби взрів люд свій весь
І утішився...« понеслися слова старосвітської коляди, мельодія старосвітська.

Джордж вслухувався в ці слова, в цю мельодію, його самітня душа мов нектаром впивалася...

Аж тут один із гостей підвівся й попрохав дозволу говорити.

Говорив коротко та палко про потреби народні й тут на Вашінґтоновій землі й у Старому Краю...

Коли скінчив, подав гостям листу, щоби вписувати датки на народні потреби.

— Що хто може тай кілько чия воля — говорив цей гість...

Джордж добув 100 долляровий банкнот і поклав на тарілку, а потім узяв листу й без надуми вписався по українськи: Юрко Коваль.

Політичний огляд.

ПОЛЬЩА.

Переговори в справі порозуміння між правительством і ППС.

Польські соціялісти в часі травневого перевороту заявилися були по боці марш. Пілсудского, та він не пішов за їх вказівками. Чим дальше, тим більше зазначувалася розбіжність шляхів між марш. Пілсудским, колишнім соціялістом і польською соціяльно-демократичною партією. Вкінці ППС. перейшла в опозицію. Аж ось тепер в парляментарних кругах ходять голоси, будьтоби між правительством і представниками П. П. С. велися переговори. Метою цих переговорів довести до порозуміння, або навіть до можливого визначення партією польських соціялістів своїх представників до правительства. ППС. ставить певні персональні умови. Серед цих умов є домаганнє димісії мін. Мейштовича, відкликанне номінації сецесіоніста з ППС. Ржевского на становище лодзького воєводи, а також певні умови програмової натури.

Міністер фінансів Чеховіч про вальоризацію передвоєних зобовязань.

Часописи доносять, що міністер фінансів Чеховіч прийняв на авдієнції відпоручників „Центрального Комітету Стоваришення Вірителів". По вислуханні домагань делегації, заявив міністер Чеховіч: „Ми справді думали про мораторію для гіпотек продовжити під умовою зобовязання довжників до сплати належностей річними ратами при одночасному піднесенні відсоткової стопи до $9^1/_2$, в річному відношенні, себто до висоти стопи в Польському Банку. Коли однак вірителі довідалися про наші наміри, почали нагально атакувати міністра фінансів, щоби цего не робити, бо вони навіть піднесення відсоткової стопи без підвисшення мірила перечислення вважалиб болючою кривдою. Тому, що продовження мораторії мало бути запоряджене тільки наслідком старань довжників, а ці останні не були вдоволені проєктом міністерств фінансів щодо продовження мораторії, та я признав конечним усю цю справу полишити в дотеперішньому стані й бодай покищо не переводити новелізації lex Zoll. Справа вальоризації передвоєнних зобовязань сягає на мою думку в глибину економічних питань і є така важна для будучини Польщі, що в першому ряді повиненби зайнятися цею справою сойм, як законодатний орган і піддати її основній ревізії, головно супроти спаду валюти й нагальної потреби творення джерел довгореченцевого кредиту".

Пресовий проєкт на міністерській раді.

Засідання ради міністрів, заповіджене на день 31. грудня м. р. відложено зза неприяви віцепремієра Бартля на 5. січня ц. р. На цему засіданні рада міністрів розважить новий пресовий закон.

АНҐЛІЯ.

Великанський дефіцит Анґлії наслідком страйку.

Страйк вуглекопів ніби покінчився. Тепер обчисляють кілько він приніс Анґлії шкоди. У політичних і фінансових кругах викликав велике занепокоєння великанський дефіцит, виказаний у державному буджеті на третий квертярік. Цей дефіцит осягнув суму 144,752.300 фунтів штерлінґів. Цей дефіцит приписують виключно вуглевому страйкові.

Втратили Анґлійці багато на страйкові, а завдячувати ці втрати мають у значній части правительству радянщини. От, і думають вони собі тепер може вдасться бодай частину втрат відбити на радянщині. І як доносить „Берлінер Таґеблят" із Москви, анґлійська ґрупа підприємств будови кораблів предложила радянському комісаріятові транспортових справ будову радянської торговельної фльоти. Товариство зобовязується вибудувати цю фльоту за протяг 10 літ. Коштувати буде фльота 100 мілионів долярів. Радянщина прийме мабуть цю оферту.

Зате не хоче Анґлія бодай покищо згодитися на зворот кольоній Німеччині.

Британський міністер кольоній Енері заявив, що Німеччині для відбудови її господарського престіжу не потрібно кольоній. Однак Німеччина має право жадати, щоби допущено її до участи в економічній ділянці в кольоніях, що належать до чужих держав. Вкінці може Німеччина шукати земель, що надаються на кольонізацію, а коли найдуть щось відповідного, Союз Народів не матиме ніщо проти такого рода трансакції. Німеччина зрекласа своїх давних кольоній у користь союзних держав, а ці з гори виключають всяку можливість повороту до передвоєнного стану. Так говорить анґлійський міністер кольоній. Та, звісно, слова словами, а політика політикою. Зросте це більше значіння й вплив Німеччини, то й колишні кольонії повернуть їм.

НІМЕЧЧИНА.

Уступки ради амбасадорів для Німеччини.

Що вплив Німеччини росте з дня на день видно й із цего, що й рада амбасадорів мусила поробити їй значні уступки. Переговори ведені в останніхачасах між німецьким амбасадором і конференцією амбасадорів в справі неполаднаних доси точок програми розоруження Німеччини покінчилися. Вислід такий: загальне число німецької поліції державної й комунальної виноситиме 145 тисяч людей. Найважніще, що рада амбасадорів зрекласа домагання щодо розвязання спортових союзів.

Означено вже й реченець евакуації Надренії.

Часописи доносять, що опорожнення Надренії з окупаційних військ послідує 31. січня 1928 р.

Що Німеччина стала вже фінансовою силою, видно із цего, що вона купує великі запаси золота. Ось як доносять, Анґлійський Банк продав Німеччині 500 тисячів фунтів золота.

Однак і в Німеччині тепер тертя. І там кабінетова кріза. Хоч усі круги змагають до цего, щоби утворити новий кабінет. Німецько-народня правиця, що повалила останній кабінет, повиннаб по звичаю утворити новий кабінет. І вона справді заходиться біля цего та старається втягнути до своєї акції партію центра. Колиб партія центра не пристала на це, висуває правиця плян урядничого кабінету, а на крайню потребу має 48 статтю конституції й диктатуру.

А втягнути центр якось тяжко. Хоч, як заявляють центровики тепер умови такі, що воно лекше може перейти на бік правительства, та моменти внутрішньо й зовнішнє політичні промовляють проти цего. Булаб це вода на млин французьких націоналістів. Виступ бувшого міністра Лебля з пребложенням, щоби центр згодився на тихе підпомагання малої коаліції, стрінувся зі спротивом у центровій пресі.

ІТАЛІЯ.

Італійсько-німецький договір.

За те в зовнішній політиці Німеччини скрізь ведеться. Не даром звуть Штреземана другим Бісмарком. Ось прийшло вже й до німецько-італійського Льокарна й Тоарі, до розємного договору. Договір має 16 точок, в яких обі держави зобовязуються спрямовувати на цілях мирного поладнювання всіх спірних питань. У тій ціли утворено постійну комісію. Коли ця комісія не далаб висліду, може спірне питання бути предложене розємним суддям, або гаґському розємному судови. Договір обовязує на 10 літ.

БОЛҐАРІЯ.

Комуністичний заговір.

У Софії викрили новий, закроєний на широку скалю комуністичний заговір. Арештували до 100 людей.

ЕСПАНІЯ.

Розстріл виновників замаху на еспанського короля.

Із Мадриту доносять, що там перед кількома днями мали довершити нового замаху на Прімо де Ріверу та короля. Арештували до 20 людей. Їх уже осудили. Чотирьох засуджено на смерть і розстріляли вже їх.

ЯПАН.

Смерть і похорони мікада.

Мікадо по довгій недузі помер. Тіло мікада перевезли до Токіо в спеціяльному поїзді. На вулицях куди йшов похоронний похід, уставили кордон війська в числі 10 тисяч людей. Хоч був дощ, нарід товпився сильно. Рух у місті завмер. Перед трунною падали люде долїниць.

РУМУНІЯ.

Під прапором дикого націоналізму.

Націоналістичне румунське студентство гуляє дальше. Передовсім виладовує воно свою енергію на залізничих двірцях і в залізницях новозагарбаних областей. Погромщики напастують нерумунських подорожних і нищать на двірцях нерумунські (переважно німецькі і мадярські) часописи. Студентам у їх хуліґанській роботі патронує професор Куза. Ненависть сих молодих націоналістів звертається проти всіх національних меншостей. Румунське правительство нібито відпекується сих хуліґанів, а навіть обіцює деяким меншостям якісь концесії. Між иншим обіцюють Німцям назад відчинити їх школи. Також Українців мають ущасливити концесіями: а саме мають позволити ученикам колись української, а тепер зрумунізованої чернівецької ґімназії три рази в тижні поза шкільною наукою.... говорити між собою по українськи... Що сі всі приречення се пусті слова, про се ніхто ані на Буковині, ані в Бесарабії не сумнівається. Тим біль-

---

Від Джорджа взяв лісту господар дому старий Мельничук. Узяв, глипнув на лісту, а потім на Джорджа й спитав дріжучим голосом:

— Пане Сміт, ви вмієте по нашому, по українськи?

Джордж не видержав уже:

— Умію, — сказав — яж так само Українець, як і ви всі.

— Ви Українець?! — зчудувався господар.

— Так я Українець із Галичини, як і ви — я Юрко Коваль... Ні, зле кажу! Я був Юрко Коваль. Потім Юрко Коваль умер, а народився Джордж Сміт, а сьогодні в навечеря Різдва Христового вмер Джордж Сміт, а знов народився Юрко Коваль, Українець... так, я наново народився, я що йно тепер найшов ціль життя. Ви розумієте мене?

— Розуміємо! — сказав старий Мельничук, а за ним і другі...

— Ще краще зрозумієте мене, коли я оповім вам своє життя...

І став Юрко оповідати своє життя, щиро, ніщо не закривав — наче сповідався.

В хаті було тихо, тихісінько...

Коли Юрко скінчив оповідати, сказав:

— Це найкращий день у мойому житті й я усім вам дякую, що ви зготовили мені його, а найбільше господарям хати, що запросили мене до себе на святий вечір.

На це Мельничук:

— Це й для нас усіх найкращий день... цеж бо блудний син повернув до своїх, до матері своєї, до України — зівсім як у притчі великого Учителя, Господа нашого Ісуса Христа, що память його народження святкуємо сьогодні.

Ще коли пращався, говорив Юрко:

— Це найщасливіший день у мойому житті, я тепер знаю навіщо живу...

ше, що розпорядків центральної влади місцева влада ніколи не виконує. (Щось так, як деинде...). Так пр. румунський міністер освіти приказав учити в німецьких школах по румунськи тільки румунську мову, історію й географію Румунії, а інспектори вимагають навіть науки релігії по румунськи. На стару російську методу нагадує також румунська практика примінщувати меншостеві полки в румунських околицях, а румунські полки серед меншостевого населення. Проти сього запротестував в парляменті оден німецький посол, та й він почує певно звичайну в такім випадку відповідь, а саме, що се діється задля »висших державних інтересів«.

—«»—

Січень — Місяць „Рідної Школи“

Кожний Українець (-ка), кожна українська установа нехай зложить

дар на „коляду“ для „Рідної Школи“!

Ніяка инша українська установа не уповажнена відкликатися в січні до народньої жертвенности.

З українського життя.

Проти большевизму.

»Діло« (ч. 1) в статті »На повороті« говорить про анархічно-розкладові здвиги, які зазначлися на останніх загальних зборах »Рідної Школи« і »Просвіти«. Ці здвиги погрожують проривом досі одноцілого освітнього фронту, ба навіть розвалом і затратою всіх добутих суспільних вартостей, коли проти цих бурунів моральної й духової анархії не буде виставлена міцна гать освідомлюючої роботи, коли орґанізація широких мас не буде оперта на основах національного світогляду і коли інтеліґенція не покине своєї дивовижної пасивности. Слідкуючи за ходом тих зібрань, робилося — пише дальше »Діло« — страшно за культуру, освіту, цивілізацію, за примітивні форми людських взаємин. Промахнув подих хуртовини, яка загрожує руйнацією всіх наших установ, здвигнених працею наших поколінь. Спізнений гін нищення, як вияв сліпого інстинкту, пробивався з елементарною силою у тих людей дрібних, малих і нікчемних. Їх виступи якби заносили авангардою тупого чекіства першого періоду военного комунізму. Ясно, що ці людці, які сичать ненавистю, дихають отруєю, є тільки переходовим елементом. На випадок зміни умовин ніяка влада, ніяка орґанізуюча сила їх терпіти не буде, мусить їх безпощадно знищити, щоби могти будувати. Анархічний елемент залюбки любить користуватися гаслами прогресу, покликуватися на невідомі його здобутки науки, нищити »реакцію«. Одночасно він засвоює собі репрезентацію мас. Те саме було і на останніх зборах. Авангард розвалу пішов слідами польської шляхти, буржуазії й бюрократії: відокремити українські маси від її інтеліґенції. Звідси ті безнастанні напади на інтеліґенцію. Наше громадянство поділене тепер на два табори: перший табор, далеко численнійший, але за те пасивнійший і здержливійший, це табор національний; другий, менший, але сліпий, фанатичний, рухливійший і безцеремонний — це табор приймацький з інтернаціональною закраскою. Перша сила є елементом будуючим, творчим; друга руйнуючим, розкладовим. Перша черпає свою міць з нутра нації, друга є тараном чужої машинерії. Від сили, напружености і рухливости першої сили залежатиме, чи вона зможе відвернути від нації другу добу розвалу й занепаду.

»Новий Час« (ч. 106) в статті »Праці і несноти« висказує також свої думки з нагоди зборів »Рідної Школи« й »Просвіти«. Ось її зміст: В нашому громадянстві істнує група людей, яка намагається всіми засобами зруйнувати національні твердині, а в першу чергу »Просвіту«. Та група підшивається під назву оборонців селян і робітників, воює всіми засобами, бо всі засоби є добрі, що ведуть до мети, до зруйнования. Ті чорні духи поступають так, як радять ухвали останнього комуністичного зїзду Західної України, а які то революції ухвалювали й Поляки й Жиди: всюди всуватися, всюди захоплювати вплив і з мудра все розбивати. З тою метою прийшли вони на збори обох товариств і там лайкою, брехнею і корчемними авантурами намагалися зтероризувати присутніх. Авантурники не вели дискусії над змістом діяльности Товариства, а тільки виголошували крайно демаґоґічні промови проти інтеліґенції і »попів«. Їх ціль розложити всьо, що має національний характер. Не вдалося їм розбити наших товариств сього року — вони будуть пробувати на другий, на третій рік. Ота язва вже на стало зависла над нашим життем. Проти сей язви треба нам боротися, а середники боротьби се: **праця і політична чесність.**

Большевицькі вязниці на Руданській Україні.

Числа вязнів, що мучаться по большевицьких вязницях Руданської України, годі докладно означити. Радянські часописи пишуть тільки про »гуманне поведення«« з вязнями і про їх »»свободи««, але число замовчують. З кінцем жовтня мало бути всіх вязнів понад 75.000. В порівнанню з передвоєнним станом се число є дуже велике і значно перевишає поємність українських вязниць, які тут ще більше переповнені, як вязниці в Польщі. Вистане згадати, що в такім місті, як Житомир, є понад 5.000 вязнів. Більшість вязниць підлягає Г. П. У. (»чека«), а більшість вязнів це »політичні««. Між політичними є около 500 священиків, переважно українських автокефалістів. В останніх часах около 25.000 вязнів вислано в глиб Росії, щоби тим чином зробити місце новим жертвам большевицькгоо режиму. Високе число вязнів вказують також військові вязниці. Тут сидить около 5000 червоних офіцирів і вояків. Більшість сих вязнів відсиджує свою кару за непослух; вони збороняються здушувати селянські повстанняч і за те їх вязнять. Таке було пр. недавно в Херсонщині. В Харкові увязнено останніми часами 50 червоних офіцирів за антиросійський і антибольшевицький рух.

В Сполучених Державах в Америці.

»»Діло«« з 1. січня 1927 р. ч. 1. доносить, що 14 падолиста 1926 р. відбулося в Філядельфії засідання церковного Комітету. Сей комітет мав би скликати якийсь **українсько-католицький церковний конґрес.** Аби той комітет мав певно український характер, мусів бути звернений проти місцевого гр. кат. Єпископа Богачевського.

Видно, що в Америці та сама недуга огорнула націоналістичні круги, що й в нашім краю. Нема сили і енергії боротися з дійсними ворогами як комуністами та иншими переворотними елементами, так треба виладувати енергію в боротьбі зі своєю Церквою, бо це і так мало коштує, а можна богато робити крику і шуму.

Наші націоналісти-демаґоґи не могуть з тим погодитися, що католицька Церква не дасть себе ужити як чинник якоїсь вузкоглядної політики, ані католицький Єпископ у своїй праці не може бути зависимим від якоїсь національної орґанізації чи ґрупи.

Той майбутній український-католицький церковний конґрес скликується хиба на се, аби до решти розбити наш нарід за океаном. Чей же Церква не може узнати ніяких конґресів, котрі скликують найменше покликані до сего чинники. Ми майже **певні, що в такім конґресі возьмуть участь головно** крикуни, кириники, а дійстно віруючі і практикую чі католики будуть з далека держатися тої руїницької роботи.

ЗАКАРПАТСЬКА УКРАЇНА.

Загальні збори християнської народної партії.

Дня 26 грудня м. р. відбулися в Ужгороді загальні збори делеґатів християнсько-народної партії. Збори випали дуже добре. Зібралося 114 делеґатів. Були заступлені всі околиці Закарпатської України і найдальші села Верховини. Централю християнських партій заступав редактор Фр. Жампах із Берна. Збори відчинив предсідник партії посол о. А. Волошин. Він вказав на потребу політичних зборів, в котрих публика може обективно інформуватися і виробити свою ясну політичну програму. Дальше пояснив головні ідеї христ.-народної партії, взивав присутних, щоби щиро і отверто говорили про нужду-біду народу. По привітах слідував обширний звіт посла о. Волошина про політичну діяльність. Пояснив, яка була загальна політична ситуація перед виборами 15 падолиста 1925, ц. є в часі панования т. зв. всенародної коаліції, в котрій особливо на початку важну ролю відгравали соціялістичні партії. Ця погубна політика викликала реакцію, котра в виборах 15 падолиста 1925 спричинила упадок соціялістичних партій і побіду так зв. горожанського блоку. Нова коаліція, зложена з чеських, німецьких і словацьких горожанських партій, направила по части занедбання попередної соціялістичної коаліції. Поправилася політична ситуація зовні і в нутрі держави. Внутрішна політика пішла на право. Пляни про безконфесійні школи, про розділ Церкви від держави упали. Побідила автономічна програма, піднесена християнськими партіями. Зміна політики цілої держави корисно відбилася і на Закарпаттю, бо пр. в релігійнім житю ослабла сила противників католицької Церкви, забрані церкви вертають до рук їх власників, вже не переслідують так церковної школи. На господарськім полі стало також лекше: кооперативи можуть вже інтензивно працювати. Дальше вказав бесідник на свої заходи в справі автономії Закарпаття. Вкінци згадав про поведения деяких урядовців, проти котрих мусів заносити жалоби до центральної влади за нешанования прав населения, за видалювання культурних робітників з краю, за сторонничість при спомаганню голодуючих, за кривди в области шкільництва і т. д.

А. РАДОМСЬКИЙ

З Новим Роком.

Гей, дзвонить дзвін, гей, кличе він,
Вставаймо браття врав,
Будім народ, гей, очі трим,
Настав вже крайний час.

Гей, спали ми цілі віки,
Дрімать нам годі все,
До праці врав, книжки до рук,
Нас діло жде святе.

Гей, скрізь зі всіх сторін нас бють
Готовлять вже таран,
А зрада ересь і роздор
Руйнують рідний лан.

Під стяг один ставаймо всі
Від Сяну по Кавказ,
Нова Зоря покаже шлях
І в бою скріпить нас.

За віру, Церкву, за народ
Борімся мужно все,
А сила в нас зросте нова
І волю принесе.

З історії Української Держави.

Боротьба за створення й удержання нашої держави, що велася в останні роки, не лишидася без впливу на новійшу українську історіографію. Коли перше наших істориків цікавили головно соціяльні справи і їм присвячувано богато студій і розважань, тепер на першому місці стоїть історія держави. Чи візьмемо історичні видання на еміграції, чи галицькі чи врешті радянські — всюди інтерес до державних справ домінує. Особливо замітні з сього боку видання з радянської України, Хоч офіціяльний напрямок силується положити свою руку й на історіографію і форитує в ній дальше соціяльні проблєми, то все таки наші історики, немов силувані внутрішньою конечністю, все вертаються до дослідів над Української Державою. На сьому місці хочемо звернути увагу на кілька новійших праць, з видань Української Академії Наук, що освітнюють минуле Гетьманщини XVII—XVIII. в.

Річ сама собою зрозуміла, що Гетьманщина трактується тепер дещо инакше, як се було у старих істориків. Гетьманщина се не якийсь хаотичний конґльомерат суспільних змагань і боротьба ватажків, як се уявнилося нпр. Костомарову, а держава того самого типу, як були инші держави того часу, держава аристократична, що опиралася ра козацькій старшині тобто великій власности. Виразно і навіть різко підносить се академик Микола Василенко у студії „Павло Полуботок“ (Україна 1925 р.). Він боронить памяти гетьмана перед закидами старої історичної школи, що бачила у Полуботку тільки егоістичного пана: Полуботок був сином свойого часу і не міг бути иншим, як вся аристократія — але він вів боротьбу за автономічний устрій України і в сьому був репрезентантом змагань всього громадянства. Політичну зрілість керманичів Гетьманщини вказує епізод, змальований Миколою Ткаченком в статті Утворенне Нової Сербії на запорізьких землях 1752 р (Україна 1926, II—III.). Московський уряд для скріплення кольонізації диких піль задумав осадити велику сербську кольонію недалеко порогів Дніпрових, на межі між Гетьманщиною і Запорожем; проти сього проєкту виступило однодушно і гетьман Кирило Розумовський зі старшиною і Січовики, — хоч позатим Січ і Гетьманщина були соціяльними ворогами; спільна небезпека получила їх проти Московщини.

В працях молодих істориків знаходимо зображені ріжні сторони устрою Гетьманщини. Особливо замітні розвідки Льва Окиншевича про генеральну старшину і старшинську раду; В. Руднева про фінансовий стан Гетьманщини за Петра I.; Валентина Шугаєвського і Мих. Слабченка про питання окремої монети в Гетьманщині; Ір. Черкаського і С. Іваницького-Василенка про судівництво і ин. Державна структура Української Держави XVII—XHIII. в. виступає чимраз виразнійше і вікриваються у ній цінности дотепер незвісні. Державну точку погляду видно так само у працях про економічні і соціяльні відносини того часу. Навіть коли обговорюється гайдамаччину (нпр. у праці Осипа Гермайзе), нема вже давнього романтичного славлення „народніх рухів“, а справа зведена до реальної міри. Наша історіографія на радянщині розвивається у дуже важких відносинах і тим більше цінити треба її зусилля — оцінити минуле України з иншої сторони, як се робила стара школа.

І. Крипякевич.

Новорічні бажання та їх історія.

Звичай висказувати собі взаїмно бажання на Новий Рік уже дуже старий, він сягає ще римських часів. Тоді теж був звичай ураз із бажаннями давати й дарунки. Передусім мусили обдаровувати людей із магістрату. Спершу були це овочі, та пізніще дари ставали щораз значніші. Ці новорічні дарунки признав пізніше цісар, як рід данини, що її він мав право домагатися.

Також і середновіччя перебрало ці римські звичаї. Правда, в перших часах, коли християнська Церква стала всесвітньою, святкували початок нового року не, як Римляне, 1 січня, тільки на свято Різдва Христового, 25 грудня. Та що годі було вигубити зівсім старі звичаї, то привернено новий рік на 1 січня, на свято Обрізання Ісуса Христа. Як Римляне, так і народи середновіччя бажали собі в день Нового Року щастя та обдаровували себе взаїмно.

Цей звичай задержався довго. Навіть ще й тоді, коли вже вачали Різдвяні Свята вважати святом дарунків. Бо вкорінилася віра, що новорічні дарунки приносять щастя. Хоч часто й використовували цей звичай, бо люде на впливових місцях стали вважати його своїм добрим правом. І підчинені їм люде були просто змушені йти за цим звичаєм, хоч їм це нераз і тяжко приходилося. Що заразом доводили в цих взаїмних обдаруваннях до щораз більшого люксусу й усі змагали до цего, щоби перевищити себе взаїмно, то влада мусила виступити з карами проти новорічних дарунків. У деяких країнах, як от у Франції та в Бельгії, ще й сьогодні є звичай дарунків на Новий Рік замість на Різдво.

Бажання щастя, що їх посилали собі взаїмно в середновічі, викінчували часто дуже по мистецьки. Головно з XV. століття заховалися такі карти з бажаннями до наших часів. Вони або різблені з дерева, або риті в міди. Само собою, що виріб таких карт не був дешевий і тільки багатші могли набувати їх.

На загал вдоволялися передавати свої бажання в звичайних листах. Можна ствердити вельми цікавий розвиток, коли порівнаємо способи, як у поодиноких століттях люде висказували свої бажання щастя. Спершу висказували вони ці бажання зівсім простими словами, та пізніше стали вживати щораз штучніших, щораз більш високолетних зворотів. Аж із кінцем XVIII. століття прийшов тут відворот і люде висказували свої бажання знов природніше. Одно, коли порівнаємо ці старі бажання щастя з нашими сьогоднішними: новорічними бажаннями: вони були індивідуальні й відповідно уложені до людини, що для неї були призначені. Тоді люде не були ще такі вигідні як ми сьогодні, що підписуємо просто своє імя

ЯРОСЛАВ ВІЛЬШЕНКО.

У РІЗДВЯНУ НІЧ.

— леґенда. —

Зоряна нічка кулями зриту
В серпанок срібний прибиту горем
Сповила землю, зойком покриту,
Слізми политу і крови морем.
Тихо і біло... Мороз тріскучий
Понад хатами важко ступає,
Тріщать покрівлі і ліс дрімучий,
В окопах вояк сонний куняє.
Орел закутий царем Півночі,
В глухій землянці там сотник молод
Сидить, в багаття впявливши очі:
»Ой, горе творять і смерть і холод
У цій країні мого народу,
Й я йому маю нести руїну,
Йому, що беться вже за свободу,
Життям жертвує за Україну!
Ой, царю, царю, народів кате,
У нас скував ти святую волю
І цю країну хочеш узяти
В свої кайдани лиха і болю...
Й мене післав ти нести кайдани.
Сьогодні свято, Різдво Христове,
Свято любови, що гоїть рани,
А ми несемо братам окови!...
Різдво сьогодні! Жінко кохана,
Доню голубко, синку мій милий.
Душа у мене від горя пяна:
До вас дістатись не має сили,
Як ви стрічати будете свята
Самі без мене? Сум кругом вється,
Жде жінка мужа, ждуть діти тата,
А він безкрилий у тузі бється«
Сотник із горя аж похилився,
Сипнули іскри з печі так рясно,
В маленьку шибку місяць вдивився
І кинув стежку сріблисто-ясну
Нараз... ах, що це?! По срібнім мості
Ясная пані сходить в землянку
З малим дитятком на руках в гості,
Мати й дитятко мов зоря ранку.
Сходить рукою його торкаєсь
І тихо, милим голосом мами,
До нього ніжно так обзиваєсь:
„Вставай і зараз іди за нами!“
Тихо відходить, просто у двері.
Сотник слухняно іде за ньою
Вона пливе так немов в етері,
Де ця хатина там за горою.
Впливає в хату, сотник за ньою.
Ввіходить в хату, пані не має,
Лиш ярко сяє ясність горою,
А діток двійко ручки знімає,
Брат і сестричка: Божая Мати,
Гошівська пана нам тут прислала,
Як обіцяла з ночі, до хати“ —
Мала сестричка так щебетала.
Сотник вдивився в діточок двоє,
Вони до нього горнуться мило,
Гарні і любі такі обоє,
Як його діти! — Любови сило,
Які могутні у тебе чари! —
З дітьми заводить сотник розмову.
Впилися в нього очей дві пари —
Дівча говорить, то хлопчик знову:
„Усусус батько пішов на бої,
Діда Мадяре на стричок взяли,
Неньку забрали, вони-ж обоє
Немов сирітки самі остали“.
Сумно щебечуть нещасні діти,
Івась і Гася — сотник думає:
„Треба свят-вечір їм устроїти“.
В землянку тиху їх забирає —
І мали діти веселі свята
І сотник свята також мав милі —
А потім жінці взявся писати
Про чудо-зяву, прожиті хвилі.

* * *

Гень-гень далеко, аж де пороги
Дніпро минає, бриде снігами
Усусус бранець, зболіли ноги,
Утік з полону — ночами й днями
Тікав з Сибіру, аж тут добився
На святий вечір йти вже не сила
На ніч на хутір бідний просився
І добра його пані впустила.
Заснув як камінь, аж опівночі
Велика ясність його збудила
Зірвався бистро, протер враз очі —
Перед ним пані з дитятком мила:
„Ах Пресвята це Гошівська Мати“.
Усусус крикнув, впав на коліна
Та вона каже: „Вийди із хати,
Там де великий стоїть стіг сіна!“
Вийшов і бачить якийсь злодюга
Кладе у сіно з огнем вже клоче. —
Він здогадався: „Отсей драбуга
Хутір спалити напевно хоче!“
Кинувсь до нього, схопив за руки,
Наробив крику, всі побудились
Вибігла пані повна розпуки,
А потім слези вдяки зявились:
„Ах, дяка, дяка тобі, мій друже —
Це лютий ворог, хотів спалити
Мене, бо в мене він вже не служить,
Остань, козаче, у мене жити,
На господарстві в мене лишися,
Тут ти безпечно будеш ходити —
Щоб тебе взяли, тим не журися —
Вже я зумію тебе укрити!“
Стрілець остався. Тижні минали —
Дістала листа пані із поля
Від чоловіка, як прочитала
То стрільця кличе: „Ось Божа воля!
Знаєш козаче, тієї ночі,
Як тобі Божа зявилась Мати
Теж Матір Божу бачили очі
І мого мужа — його до хати
Сиріт повела“ — І прочитала
Йому усього докладно листа
Впав на коліна: „В опіку взяла
Ти мої діти, Діво Пречиста,
Хай тобі буде слава до віку
Пречиста Діво, Божая Мати,
За материнську Твою опіку
Тебе я буду все прославляти.

під стереотипне: »Всего добра з Новим Роком «. Та правда, не розсилали ще тоді таких гір новорічних карт із бажаннями, як їх сьогодні розвозить почта.

„Рішення"

гр.-кат. Богословського факультету у Львові в справі уладження православного Богослуженя в бурсі ім. св. о. Николая в Перемишлі.

„Український Голос" з дня 26. грудня 1926 р. ч. 52. приніс давно заповіджене і нетерпеливо вижидане „рішення" гр. кат. Богословного факультету в справі уладження православного Богослуження в бурсі ім. о. Николая в Перемишлі. Ми самі хотіли висказати наш погляд на сей так дивний, а в історії Церкви може одинокий інцидент, де наукова богословська початкуюча інституція „вирішує" справи, котрі переходять її компетенцію.

Тимчасом ми одержали від одного з наших священиків із провінції вправді не „глубокоумного богослова", але обізнаного з богословськими науками, критику на вище назване „вирішення", котру тут подаємо.

Перемиські „оборонці церкви" звернулися недавно до львівських богословів з просьбою, щоби їм прояснити, чи бурсі св. Николая годилося відступити свою кімнату на відправу православного богослуженя.

І була дуже вдячна нагода подати людям доброї волі помічну руку, яка вивела би їх з деморалізуючої боротьби з Епископом. Саме звернення перемиських інтелігентів за світлом до львівських богословів вказувало на те, що вони в боротьбі проти свого Епископа не чують грунту під ногами. Сталося однак інакше. Потопаючих місто ратувати відіпхано ще більше на глибшу воду.

Зміст „вирішення" львівських богословів подає в ч. 52 „Укр. Гол." від Деканату гр. кат. Богословського Факультету у Львові о. др. К. Костельник письмом з дня 8. грудня 1926 р. ч. 133/26, зверненим до др. Теофіля Кормоша адвоката в Перемишлі. А розвязку цілої справи заключає словами: „Управа бурси може себе вважати за оправдану в совісти, коли в виїмкових випадках відступила Українцям-емігрантам салю на їхнє богослуженя.

І торжествує „Укр. Гол.: „От маємо рішення учених богословів, які єдино є компетентні рішати такі справи. В світлі глибокоумних аргументів, укази еп. Коциловського являються самоволею і химерою".

За скора радість — скажемо. Хиба некритичні читачі „Укр. Голосу" або цілком не обізнані в дотичних квестіях можуть так легко уважати справу вирішеною. Люде поважні шукають в „глибокоумних" аргументах не деклямації, а доказової сили, а такої в дійсности не дає нам Львівська богословська комісія, а те, що подає, зовсім не рішає конкретного випадку, який збувся в Перемишлі, і де його „рішати" львівські богослови компетенції не мали і не мають ніякої.

Богослови, чи поодиноко, чи комісійно не можуть про богословські квестії висказувати свою опінію відірвано (in abstracto). Рішати в конкретному случаю (casus in concreto) може в совісти (in foro interno) лише сповідник, а на вні (in foro externo), церковна власть пастирська, якої богослови-професори не мають. Бо до такого рішення треба мати знання не самих тільки загальних основ даної квестії, але головно всіх її конкретних обставин, а понадто й відповідну юрисдикцію. Львівські богослови, видаючи своє рішення про конкретний випадок перемиської бурси вийшли поза межі знання його конкретних обставин і per nefas заузурпували собі власть, котра до них ніяк не належить.

Та і в „глубокоумних" аргументах не оказалися глубокоумними богословами.

Сеж не є ніяка глубокоумність зазначити, що відступлення кімнати на богослуженя іновірцям, — се є лиш матеріяльне співділання, яке з відносно важних мотивів буває дозволеним, як що не заходить небезпека для кат. віри, шкода для кат. Церкви і причина згіршення, — бо се нам подає кождий підручник моральної теольогії. Умности шукаємо що-й-но в розвиненню аргументів, які доказувалиби, що в данім випадку не заходить небезпека для кат. віри, шкода для Церкви і причини згіршення. Та як раз в сім доказуванню невдача!

1. Пропустили наші богослови те, що в розвязці конкретного випадку є найважніще а саме, що авторитативним суддею, чи заходять або незаходять вище наведені мотиви, і чи вони дозволяють або недозволяють на матеріяльне співділання, та чи не заходять ще й инші мотиви, є тільки один дієцезіяльний Епископ. Думаємо, що пропущення сего моменту не буде припадкове. Творці розвязки відай розуміли дуже добре, що узгляденя того одного моменту повелоби розвязку зовсім не в той бік, якого бажали перемиські „оборонці Церкви".

2. З трох вище наведених мотивів до матеріяльного співділання, розвязка старається освітити тільки перший з них, покриваючи два прочі глубокоумною мовчанкою.

А перший мотив, себ-то відсутність небезпеки для кат. віри видить розвязка лиш в тім, що православні-емігранти не виступають ворожо проти гр. кат. Церкви, а противно відносяться із симпатією до Українців-уніятів. Отже відмова кімнати на їхнє богослуженя, певно огірчилиби їх, тим більше, що відступленя салі на богослуженя іновірцям не уважається у теперішній суспільности пособлюванням їх вірі, а радше вважається горожанською, товариською прислугою...

На основі такої аргументації требаби хиба отворити нині комнати і баптистам і штундистам і иншим протестантам та автокефалістам — бо чимже вони гірші іновірці від православних?! Що православні емігранти не виступають ворожо, а симпатизують з Українцями, се їхні субєктивні почування, які до річи в нашій квестії не належать, як і те, що салю на богослуженя відступлено безплатно та що члени бурси є свідомі і практикуючі католики. Річ є в тім, чи православне богослуженя допущене до льокалю кат. бурси в Перемишлі, в конкретних обставинах, в яких відбулося, не дало католицькому населенню згіршення і вже тим самим не пошкодило католицькій справі. А тої річи глубокоумні аргументи творців розвязки зовсім не виправдали і не вибілили.

Думаю, що того рода „вирішення" не принесе львівському гр. кат. Богословському Факультетови слави

Віденське життя.

(Надіслана стаття).

Життя української громади у Відни оживляєсь що року щойно по феріях, пізною осінню, коли непевна погода не позваляє на далекі недільні прогульки „на лянд" це є на дооколичні села і чудові віденські передмістя. Відживає тоді поволі „рух" по наших товариствах, сходяться громадяни до церкви, а ще охотніще під церкву, до сусідніх шинків, де і містяться робітничі товариства національно-христіянське „Родина" і соціялістично-комуністичне „Єдність", „Українська Бесіда", де гуртується наша інтелігенція, виступає офіціяльно зі святом „Першого Падолиста", яке цього року святковано в неділю 31 жовтня м. р. панахидою в церкві і святочним вечером в малій салі чеського Народного Дому. Свято згуртувало доволі много нашої інтелігенції і головно робітництва з кругів Родини. Інтернаціоналісти цього року його збойкотували, слушно сподіючись, що там, де говоритиме святочну промову голова Родини званий ними „гакен-крайцлєром" п. Мацілинський, а референт держатиме б. петлюрівський міністер п. Микола Ковалевський, вони не мають що шукати. По святі відбувся популярний концерт в салі ресторану Dörner'a.

Величаво, як що року, випали торжества св. Йосафата. Святковано їх з практичних зглядів після лятинського календаря тридневним богослуженням з проповідями 11—14 падолиста при гробі св. Йосафата. Проповіди голосив Венедиктинець, проф. із Зальцбурга о. Д-р Бренінкмайер. — Святочну промову, незрівнану що до змісту і форми виголосив в неділю перед архієрейською службою знаний австрійський літургіст о. Д-р Парш з Кльостернайбурга. „Слава св. Мученика в небі і ту на земли при його гробі в часі величавої грецької св. Літургії" це була тема, яка як не може краше відповідала цьому святочному настроєви, заким зібрались при гробі Святого сотки вірних головно німецької чільної інтелігенції. Архієрейську св. Літургію відслужив Преосв. Діонізій Нярадий в асисті о. пароха Горникевича і о. Білінкевича та двох гр.-кат. клириків гайдудороської епархії з тутешнього угорського Пазманеум. Співав хор акад. Січи як звичайно кождої неділі. Рідким була вона торжеством для чужинців з того згляду, що получена була з єрейським свяченням прящівського діякона о. Теодора Молчана, котрий того дня на радість наших парохіян відправив першу вечірню, строго придержуючись свого підкарпатського обряду, в дечім відмінного і від нашого і від чисто грецького. — Вечером відбулось святочне зібрання т-ва св. Йосафата з викладом унів. доцента о. д-ра Гольштайнера про „унійні змагання, їх суть і значіння". З року на рік росте у Відни зацікавлення справами нашого обряду і Унії. По мисли резолюцій уніонного майського зїзду у Відни, основано недавно при звіснім науковім т-ві Leogesellschaft осібну секцію для цих справ з т. зв. Unionszirkel'ом для віденського клиру — під проводом проф. унів, о. Інніцера. В найблищім часі уконституується на статутах основане минувш. року німецьке т-во св. Йосафата. Намічено цілий ряд викладів і популярних видань для обзнакомленя чужинців з цими так важними для кожного каголика питанням. Незвичайно важною є річию, що т. з. літургічний рух у Відни, враз зі своїм провідником о. Паршом йде в парі з цими уніонними змаганнями, які тому і обхоплюють щораз ширші круги німецького громадянства. Велике убожество цеї нашої заграничної парохії, котрою урядово ніхто не опікується, много ставить перешкод в цім згляді, та вже тепер показуєсь, що св. Йосафат має ту загряницею сповнити велику місію і певно її сповнить, хоть як марними є ці людські сили, котрими послугуєсь. — По св. Йосафаті найблищі свята: св. Варвара і св. о. Николай. Перше — зазначено святочним відкриттям Української Бесіди дня 4 грудня м. р. у цілковито відновленім льокали на Strozzigasse. Новий виділ під проводом голови о. д-ра Горникевича і господаря б. посла п. Сінгалевича докладає всіх старань, щоби це занедбане в послідних літах товариство зробити осередком культурного життя тутейшої кольонії. Понад 2000 українців живе ще у Відни і околици, з чого інтелігентів звиж 100 родин, як виказував голова у своїм історичнім рефераті: „З історії і статистики української кольонії у Відни". Одних дітей в шкільному віці є понад 200. Много з них у середніх школах, много кінчитиме вищі школи. Пропадуть вони напевно для нас, так, як пропали всі ті Борисикевичі, Головацькі, Ковальські, Літинські, Лопушинські, Пулюї, Савицькі, Савчинські, Яворські, діти і внуки самих визначних у нас народніх діячів. Гуртувати це нове покоління, яке на наших очах німчиться, дати їм можність взаїмно познайомитись, пізнати рідну мову, історію, пісню це спільне велике завдання

усіх українських віденських товариств а особливо Укр. Бесіди.

Першим великим успіхом цеї Укр. Бесідою наміченої праці це згуртування всіх національних укр. товариств в один спільний Комітет і уладження ним великого діточого свята св. Миколая. Братство св. Варвари, Родина, Жіночий Союз, Акад. Січ устроїли цей св. Миколаївський Вечір під проводом Укр. Бесіди. Ріжні бували досі св. Миколаївські свята у Відни, більше і менче вдатні. Бували й такі. де діти нашої Укр. Шкілки (яка в тамтім році перенесена до „Єдности" закінчила своє істнування) перебрані на червоно співали під проводом жидівки III. інтернаціонал і слухали промови про це, що не було ніякого св. Миколая, що це вигадка попів і т. п. За це діставали гарні дарунки від тих, що на це грошей ніколи не жалують Та це минуло і дай Боже, щоб ніколи не повторилось. — Такого св. Миколая, як цего року віденська кольонія ще не бачила. Цілий місяць сходились діти наших інтелігентів і робітників на т. зв, проби, щоби 19 грудня здати іспит перед цілою громадою. Велика театральна саля Kunstspiele на Riemergasse виповнилась по береги. Прийшли усі, що хоть дрібку національного чуття у серцю заховали, прийшли і Німці, ученики, студентки, репортери німецьких часописів. Виступало на сцені рівно 50 дітей, майже усі у народніх строях. Були і вінчики і синьо-жовті ленти до вправ, були соколи і Козаки і Січи, були ріжні діточі забави і на причуд гарні співи. Ніхто не віривби, що більшість цеї дрібної дітвори і слова по українськи не розуміє, а не то, щоб говорити вміли. — Всі вони між собою по німецьки говорять. Та зерно вкинене умілою рукою в добру свіжу рілю діточих сердець ростиме на радість усіх нас. І ще нераз матиме Відень нагоду почути цих наших діточих співів — на спільній св. Вечері в Родині, на щедрім Діточім Вечері в Братстві і инших святах нашої кольонії, які в цім зимовім сезоні закінчитись мають великим Шевченківським концертом 6 марта. Та є ще у Відни люди, котрі без „політики", котра звичайно так много лиха у нас робила, жити не можуть. Замість гуртовати нашу розсипану громаду у національній єдности її приняти, зберігати від неминучого затонення в німецькім морю, вони нераз і несвідомо її розбивають. Для приміру найновіща подія. Забаглось двом інтелігентам з Укр. Бесіди скликати на віче усю укр. кольонію Еп. Коциловський спати їм не давав. „Честь Франка, свобода преси, Укр. Голос, целібат, каноніки" тільки і чути було по кутах Укр. Бесіди. Шептали, змовлялись отверто виступити якось не сміли, хоча де ходить про слушну справу, громом греміти повинно наше слово. Та двох для віча мало. Шукали помічників. І найшли... наших інтернаціоналістів і референтів навіть з поміж них вибрали. Для них кожна нагода добра, щоби переїхатись по церкві, попах, заслужити собі ласку у вищих. Лишень, щоби це смішно не виглядало: протест в церковних справах людей, котрі з Церквою не мають нічого спільного. Порадили долучити иншу точку: протест проти білого терору в Польщі, ще й залучити відозву Рідної Школи а для більшого авторітету прибити печатку Укр. Бесіди! Ну і зійшлись в неділю по св. Миколаю в ресторані Тішлєра. Около 60 їх прийшло самих робітників інтернаціоналістів і дехто з інтелігенції, зведений печаткою Бесіди. Президувала п. Евгенова Левицька. Посипались докори на панів студентів, на „талігенцію" за це, що зігнорували це громадянське віче. По відповіднім рефераті голови „Єдности" п. Кобздея ухвалили протипольські резолюції. А над головною точкою цего „віча" справою еп. Коциловського якось поколотилось. П. Олена Залізнякова поставила внесення зняти цю справу з порядку дня. Референтові п. д-р Грицаєви прийшлось вислухати прикрі слова від всіми ту шанованого тромадянина і ин. Чайки (православного закордонця), котрий замість осмішуючих нас протестів радив робити позитивне діло, уладити пр. збірку на „Рідну Школу". Вкінци, по несмачних випадах на церкву, Рнм, св. Йосафата, щоби якось дати можність аранжерам цього віча вийти з немилої ситуації, ухвалено поручити цю справу краєвій пресі і не подавати її разом з першими резолюціями за границю! Словом віче не вдалось, не пішло по мисли аранжерів, та лишень завдяки тому, що віденська громада вже пізнала, хто її добра желає і ведена умілою рукою своїх провідників не так скоро дасться розбити. Та небезпека все є, одна і тасама і у нас і в краю і то не так від явних ворогів, а як видно з цього приміру, від тих, що своїм зле обдуманим велнким ніби патріотиним почином несвідомих зла дуже легко на злу дорогу можуть звести.

Ш. Л.

Відень, 27 грудня 1926.

Послідне Цілування.

(У Вічну Память незабутньому Громадяпинови і щирому христіянинови Олександрови Барвінському, що упокоївся в Бозі 25/12. 1926 — у Львові.*)

Прийдіть, братя, щоб цілування
Умершому в послідне дати!
Се вже останне з ним пращання,
Бо вже нам його не стрічати...
Рідню на все він покидає,
До гробу стежечки глядає...
Байдужий про життя, про тіло,
Колись — суєтне, многострастне,
Тепер — до світа непричастне:
Вже його серце заніміло...
— О, де ви, роди, други милі?
Прийдіть, бо се розлуки хвилі:
Ще раз на нього подивімось,
За душу Богу помолімось,

Скажи нам нині, любий брате:
Кудиж від нас ти уступаєш?
Колиж тебе нам виглядати?
Мовчиш? Нічо не одвічаєш?...
Твоя рідня ту ось миленька:
Оглянься — плаче батько й ненька,
І други... Ти їх не потішиш?
Не бачиш, як вони ридають,
Як ревні сльози проливають?
Чи без пращання їх полишиш?..
— О, деж ви, роди, други щирі?
Сеж роллучаємось у мирі...
На — правду — бачу сьої днини, —
Все суєта в життю людини...

Я йду до Господа Святого,
До Бога і Судді мойого,
Щоб перед строгим судом стати
І звіт з життя цілого здати,
І за діла одвіт зложити
Й за час той, що Бог дав прожити...
— Та нім розлучусь я із вами
Умильно вас просити буду
Сердечно-щирими словами.
Моліться Спасу, щоб в день суду
Він змилувався надо мною!
— Сеж розстаємось із собою...
На — правду — бачу сьої днини, —
Всьо суєта в життю людини...

І що то сталось із тілесних
Частин, так гарних і прелесних?
Вони — мертві і непорушні...
Безужиточній — бездушні...
Ось — ноги звязані і руки:
Не знають труду, ані муки —
Зайшли вже мглою очі красні.
Колись — неначе зорі ясні;
Не мають слуху влади вуха;
Язик застиг в німім мовчанню;
Лежить бліде, — страшне без духа —
Те тіло, що по сім пращанню
Віддасться в гріб, ще свої днини...
— Всьо суєта в життю людини...

Коли душа від свого тіла,
Страшними ангелами взята,
Відлетить — гей пташинка біла
Вмить забуває маму й тата
І щирих другів — а в дорогу
Журбу одну лиш забірає:
Як то вона явиться Богу?
Як перед судом стати має?...
— Томуж ми Спасу поклонімось,
Усердно Йому помолімось,
Щоб милосердним оказався
Померщому, що розпращався
На все вже з нами сьої днини...
— Все суєта в життю людини...

Життя все наше є тим цвітом,
Що час короткий процвитає;
Се мла і дим, що вмить щезає
Се та роса, що ранним світом
Манить нам зір, а скоро гине...
Прийдіть на гріб — де відпочине
І кождий з нас, там хвильку станьмо:
І правді в очі ясно гляньмо:
Де ділася краса тілесна?
Де молодість, така чудесна?
Де очи? — вид наш?... Всьо зівяло,
Немов трава всьо тлінне стало...
— Тож слізно Спасу припадімо,
Й за упокій душі просімо!

О, як страшна, браття, розлука!
О, як гірненький плач в сій хвилі!
Та, ви, прийдіть, хоч як розпука
Береться серця, — други милі
Цілуйте брата, зі сльозами,
Що коротесенько був з нами:
За хвилю-ж його гріб прикрив.
Земля пригорне і каміння...
Там його чорна тьма сповив...
Там згасне соняшне проміння...
Погребується він з мертвими,
Розлучується зі своїми...
— В останнє, други, приближімось,
За нього Господу молімось!

Коли так дивитесь на мене,
Як я мовчазний, непорушний
Лежу, незрячий і бездушний,
А тіло — наче лід студене...
— Заплачте, браття, надо мною
Щиросердешньою слезою,
Родино, други і знакомі!
Ще вчора був я в вашім домі,
Ще розмовляв приязно з вами —
Аж Ангел смерти і розлуки
Знечевя станув межи нами
І розлучив нам серця й руки...
Щоб разом вже ми не ходили,
Мене бере він до могили...

О, приступіть всі і цілуйте
Мене послідним цілованнєм,
Послідне слово ще почуйте
З моїм, останнім вже, пращаннєм:
Не буду вже ходити з вами,
Ні розмовляти, як з братами,
Бо до Судді вже йти я мушу,
Щоб дати звіт за свою душу...
А той Суддя — о, справедливий,
І на лице Він не глядає!
(Він, непідкупний, невмолимий,
Лиш Істину за свідка має:
Він совість в кожному розбудить
І правдою усіх розсудить!)

О, Справедливість там велика:
Раб стане вкупі і владика;
Першенства цар не буде мати.

*) Послідний раз бачився я з бл. п. Олександром Барвінським 10 і 11 грудня 1926 р. Покійник говорив много про нашу Церков, про Восточних Св. Отців, подивляв красу й велич нащого обряду, та в натхнених словах уносився над високою поезією восточних церковних обрядових співів. Присутні під той час члени семї Покійника дивувалися його оживленню. Тоді покійний Праведник запитав мене несподівано, чи маю я звіршоване Послідне Цілування?...

На жаль — не довелось уже Покійному власними очима цего читати... Вправді вибрався я до Львова другий раз, у відвідини до недужого — та він скорше вибрався до Бога... А що обставини так зложились, що я не міг взяти участи в похоронах Померщого і не мав можности дати його тлінним останкам у трунні Послідного Цілування — тому нехай воно буде Йому посмертним співом від мене... Кладу це Послідне Цілування на могилу Великому Покійникови з посмертним: »Вічная Память«.

о. Іван Заверуха.

Разом з ним воїн ме стояти;
Богатий буде рівний з бідним;
Там перший вкупі із послідним:
Там в ділах кожний обявиться,
Осудиться — чи прославиться...
— Но я вже йду в свою дорогу
І прошу всіх: Молітесь Богу,
Щоб я за свої прогрішення
В те місце не попавсь мучення,
Но щоб міг там я завитати,
Життя де світло ме сияти!

Незаходимого Сонця Мати,
Богородителько, Маріє,
Ти рода людського Надіє!
Тебе все будемо благати:
Спасай усіх, що уповають
На Тебе й помочі взивають!
— Вмолиже Бога Преблагого
Своїми чудо-молитвами
Щоб нині впокоїв мертвого
У дворах праведних, з душами
Святих! Дібр Божих, з благодати
Наслідником най він явиться
І в память вічну най славиться —
Всенепорочна Богомати!

о. Іван Заверуха.

Ширіть „Нову Зорю“
і
Заохочуйте знайомих до передплати.

НОВИНКИ.

Всім Членам Укр. Христ. Організації, всім Передплатникам і Читачам „Нової Зорі“ і всім нашим Прихильникам складає при нагоді Празника Різдва Христового і Нового Року свої сердечні бажання.

Редакція.

13-літний хлопець убив 14-літнього. У Пясках Великих у Зах. Галичині жили в безнастанній незгоді дві семї Рокітів і Дзюбів і часто процесувалися. Їх господарства сусідували з собою. Колотнечі кінчилися звичайно бійкою, так що в цілій околиці Рокіти й Дзюби славилися авантурами. За приміром батьків ішли й діти. Ненавиділися й у часі зустрічі, робили все одно одному на злість та обкидувалися найгидкішими прозвищами. Та найбільше ненавидів 13-літний Станислав Рокіта 14-літнього Владислава Дзюба. Часто бачили, як хлопці, коли вертали зі школи, билися й прозивали. І це тривало довго. Аж 20 грудня Дзюб побив болюче Рокітиного брата. Рокіта рішився пімстити. Ві второк дня 21 грудня Рокіта перший вийшов зі школи й зачаївся в кущах. Коли Дзюб був близько кущів, кинувся Рокіта на нього з ножем і завдав йому три смертельні удари ножем у голову та в серце. Дзюб упав неживий. Рокіта кинув ніж і втік до дому. Та прохожі бачили все й поспішили рятувати Дзюба, однак було вже за пізно. Дали знати поліції, яка переслухала Рокіту. Зїхала до Пясків Великих судова слідча комісія, яка рішила, що Рокіта, як малолітний, остане на свободі. Дзюб був сином зарібника, а молодий убийник Рокіта сином багатого господаря.

Священик винахідником деревного паперу. Було це в половині вісімнацятого століття, як духовник у Реґенсбурзі І. Хр. Шефер попав на думку виробляти папір із чисто ростинних творив. На таку думку попав він при оглядании гнізда ос. В р. 1765 виготовив він перший папір із трячиння та гиблівок. Насамперед він їх стер на порох, а потім розмочив у воді на масу. Проба повелася й він узявся виробляти папір із інших деревних творив. Зробив папір із справжніх осиних гнізд. Папір був само собою сірий та легко дерся. Потім робив він папір із листастих і частинних дерев, з насінної вовни тополі, з ріжних мохів і соломи. Та всі ці проби не дали добрих наслідків. Та всеж таки дав він доказ, що можна використати ріжні матеріяли на виріб паперу, передусім сосну й тополо. Тепер виробляють деревний і соломяний папір на велику скалю, а почин дав до цего священик Шефер.

На Криму літо. На Криму, хоч на Кавказі гострі морози, панує незвичайне в цих околицях тепло. Температура держиться на висоті двацятькілька степенів вище зера.

Експедиція Козлова в Монголію. Відомий російський подорожник К. Козлов повернув перед кількома місяцями з Монголії й зайнятий тепер розглядом привезеного відтам багатого наукового матеріялу як історичного, так і археольоґічного, а також геоґрафічного, ботанічного й зоольоґічного та і. Від часу до часу Козлов подає відомости про хід своїх студій, читає в Москві прилюдні відчити, приступні широким верствам населення. Козлов прослідив подрібно цілий ряд могил в околицях Ноін-улю та в провінції Кентей. Із Кентей подалася експедиція в напрямі Хананайських степів і пустині Ґобі. Там найшов Козлов численні кости носорогів, жираф, трикотитних коней, оленів, меньших і більших гризунів. Із історичних відкрить найважніше відкриття старого мавзолея на одній із монгольських гір та віднайдення опущеного, зівсім засипнного піском міста Хубіляйхан у південно-східньому Шанґаю. Про богацтва привезеного експедицією матеріялу свідчить факт, що сама тільки колекція комах складається з 30 тисяч рідких оказів, колекція птиць із двох тисяч, а колекція ссавців із 600 примірників. Розслідом наукового матеріялу привезеного Козловом із Монголії занимається спеціяльна комісія.

Протитютюневий конґрес. В травні 1927 р. відбудеться в Парижі конґреҐ противників уживання тютюну. Доси зголосило участь біля 700 відпоручників. Конґрес буде получений із виставою, що представлятиме шкідливі наслідки вживання тютюну.

Ялинка в школі ім. кор. Данила у Львові. Як у минулих роках так і сего року урядило Брацтво Христіянської Любови при церкві оо. Василіян у Львові дітям нашої укр. Школи на Жовківськім ялинку. Дня 1. січня 1927 в год. 3 по пол. зібралися наші діти в шкільній салі, де на приготованій сцені відограли діти вивчені ревною учасничкою п. Кузиковою сценічний образок „Гостина св. Миколая на українських землях“. Відтак розданo дарунки для всіх дітий. — Сего року сі дарунки були щедрійші як в роках попередних. Се завдяки праці й заходам невтомимої нашої Добродійки п. Ю. Кордюкової, голови Ради Бр. Христ. Любови, а також щедрости членів брацтва Христ. Любови й наших щирих добродіїв, як п. Малицької Софії властительки пекарні ул. Янівська ч. 43, Нової Фортуни, фабрики цукорків „Orient“, Народної Торговлі і Книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Усім тим Достойним Добродіям а також Вп. п. Директорови Скалякови й Вп. Паням Учителькам, що своєю дбайливістю причинились до збільшення радости нашої бідної дітвори складає отсим щиру подяку Управа Брацтва Христ. Любови. — *о. Йосиф Ч. св. В. В.*

Характеристична заборона. Міністер внутрішніх справ видав обіжник, яким забороняє строго всім урядникам міністерства принимати від підвладних якінебудь дарунки. Винних переступлення цего обіжника, як особи, що приниматимуть, так і ці, що даватимуть дарунки — потягатисяме до дисциплінарної відповідальности.

Вовки в Радянщині. У слотостовському повіті появилися великі стада вовків, а навіть медведів. Стада вовків так роззухвалилися, що нападають навіть на села та поривають худобу.

Населення Лєнінграду. Спис населення, переведений у Лєнінграді виказав 1,480.000 мешканців. На протязі трьох останніх літ стан населення Лєнінграду не зазнав важніших змін.

Смерть предсідника протибольшевицького союза. В Америці помер серед незвичайно таємничих обставин ґен. Артур ґр. Череп-Спиридович, предсідник протибольшовицького Союза та Союза монархістичних словянських організацій.

Буря на Чорному морі. Часописи подають відомість, одержану з анґлійських джерел із Букарешту, що в часі бурі на Чорному Морі затонув американський пароплав і румунський транспортовик.

Трійка малолітних бандитів. В Парижі відбулася судова розправа проти трьох хлопців, що зорґанізували рабункову банду й із вирафінованою жорстокістю вбивали. Орґанізатором банди й провідником був ледво 15-літний Лукіян Жані, йогож товаришами 16-літній Омелян Кунц та 17-літній Осип Форе. Спершу пускалися на дрібні крадіжі, та опісля рішилися довершити щось »поважнішого«. І напали на 14-літнього Максима Мені, що був інкасентом і в шкіряній торбі мав часом і кількасот франків. Молоді опришки поставили Форета на варті, а Жані й Кунц засілися на сягу дров серед майдану. Завабленний туди Мені сів спокійно й добув із торби три помаранчі. Одну зїв сам, а дві дав своїм убийникам. Коли вїли помаранчі, предложив Жані нову, дуже гарну забаву. Казали Меніему станути на вколішках, завязали йому очі. А потім закинули йому на шию петлю й Жані тягнув за один кінець шнура, а Кунц за другий. Потім оба отворили торбу вбитого й забрали з ньої двіста франків. Вечером пустилися на гулятику, їли й пили богато, були в чотирьох шинках, грали в білярд і рулету. Остало ще їм 50 франків. Рано часописи подали вістку про вбивство 14-літнього хлопця. Убийники налякалися, що там була згадка про »відтиски пальців« і »сліди ніг«. Подалися зараз в напрямі Раймс. Були голодні й хотіли копати картоплі. Біля Бріянвіль зустрів їх жандарм. Думали, що знає все й стежить за ними й призналися до всего. Жандарм повів їх назад до Парижа закованих у ланцюшки. Як слідство виявило, батьки й матері всіх трьох молодих опришків були здеґенеровані, пяниоги й розпустні. Лукіяна Жані засудив суд на 20 літ примусових робіт, Омеляна Кунца на досмертні примусові роботи в депортаційному округзі, а Осипа Форе на примусові роботи аж до повнолітности.

Яке буде время в 1927 р.? Німецький метеороль проф. Густав Стракош-Ґросман дає прогнозу погоди на 1927 р. на основі студій над періодами погоди. Прогноза ця опирається на протязі 242 літ. В 1927 р. треба дожидати літа сухого, однак багатого в бурі та гради. На час літа припадає теж цілий ряд катастрофальних цикльонів і ураґанів. Зате вчасна весна в 1927 р. має визначатися дуже лагідною атмосферою, головнож осінь має бути гарна, погідна й тепла.

Лещетарі засипані лявіною. Лявіна засипала дві громадки лещетарів, зложених із Англійців і Німців. Згинуло тринацять людей.

Великанська повінь на Маляйському півострові. Маляйський півострів навістила великанська повінь. Після реляций спеціяльного висланника тубольця, що відбув дорогу з провінції Ашанґ на пні дерева й переплив 18 англійських миль, одна з найважніших провінцій із копальнею цини залита водою. Европейці схоронилися на верховітті дерев. Доля шести міст острова невідома.

Еміґрація до Америки. Доси розмір т. зв. еміґраційної »квоти« для Зединених Держав Півн. Америки опирався на процентовому обчисленні кождої поодинокої народности, потім сума »квот« всіх народностей творила загальну еміґраційну квоту. Та тепер на рік 1927/8 і дальші роки — аж до можливого ухвалення нового закона — основою обчислення квоти кожної народности буде загальне число імігрантів, що їх Зединені Держави задумують впустити до своєї країни. Число це означено на 150 тисячів людей і щойно з цего загального числа квоти поодиноких народностей обчисловатимуть у відношенні до числа осіб, що жили в Зединених Державах в 1910 р. На основі таких обчислень квота еміґрантів із Польщі буде ще більше зменшена, бо не буде богато більша від 4 тисяч людей.

Громадні екзекуції в Тифлісі. Париське Бюро заграничне грузинської соціяльно-демократичної партії на еміґрації одержало з Тифлісу вісти про довершені там радянською владою громадні екзекуції. У всій Грузії терор звернений передусім проти соціялістів. Що два тижні спеціяльний трибунал ГПУ видає присуди смерти на ріжних вязнів. Число розстріляних доходить до 500 людей. Крім екзекуції видалюють громадно грузинських діячів на Соловецькі острови й на Сибір.

Шукали щастя, а найшли смерть. Недавно цему приїхало до маєтку Длуґе під Рипіном двох господарів Антін Цедринський і Антін Чоснкович, щоб оглянути та купити там парцеляційні наділи. Тиранковсі батько та син, посередники в продажі таких маєтків, повели обох полями, щоби показати їм наділи. Вертали берегом озера. Нараз батько зі сином кинулися на обох клієнтів, оголомшили їх ударами палиць, ограбили, звязали та вкинули в озеро. Убивство виявилося щойно в цих днях, коли озеро викинуло тіла нещасних на беріг.

Грушки на вербі та вишня на дзвінниці. Відомий б. проф. ботаніки на краківському університеті Ростафіньский довершив незвичайного схрещення ростин. Йому вдалося в 1915 р. штучно запилити вербу цвітом грушки. Увесь час запилювання верба зраджувала хоробовий стан, аж в 1925 р. видала овочі — грушки, що правда дрібні. Галузки й листя верби задержали первісний вид. Так пословиця »грушки на вербі« втратить уже своє значіння. — В Турне в Франції росте вишня на високій дзвінниці. Коріння має вона в старому камінні, що є на зовні дзвінниці. Вишня виросла тому пять літ. Дзвінниця висока на сорок метрів. Хтось мусів там кинути кістку з вишні, найскорше птиця, що там їла вишню.

Памятник безрозі й »цариця корів«. У німецькому містечку Ліненберґ рішили виставити памятник безрозі. Сталося це з цеї причини, що перед кількома літами безрога в пошукуванні за корінцями відкрила шари соли за містом. Місто вміло використати це відкриття й тому саме поставили на головному майдані міста памятник безрозі. — Інакша почєсть стрінула корову. Корова канадійського фермера в провінції Квебек дістала титул »цариці корів«. Як запевняють американські дневники, ця корова дала запротяг 305 днів 22.151 літрів молока, цебто 72 літри денно.

Дефравдант 120.000 зол. Касієр із залізничого двірця в Варшаві Вацлав Філяковский, що перед місяцем здефравдував був 120 тисяч золотих і втік, тепер віддався сам в руки поліції. Оноді в ночі зголосився на залізничій станиці в Дембліні. Із украдених грошей, не богато вже остало.

Як більшевики платять робітникам. Після більшевицького робітничого часопису „Труд“, фабричний робітник в совітськім „раю“ одержував від жовтня 1925 до мая 1926 р. пересічну платню денно як на наші гроші 2.50 зл. і тим мав він виживити себе й свою родину. Нехайби наші домородні комуністи вміть ширити киріню між нашим народом, більше журилися поправою долі більшевицьких робітників.

Бандитизм у Тарнобжежчині. На терені тарнобжеського повіту в останніх часах збільшилася діяльність ріжних злодійських банд. І так недавно вбили там по боротьбі з поліцією бандита Мацьонґа. Небаром потім обікрали судову касу, ограбили шістьох купців та довершили багато вломів. Крім сего гуляють там банди Юмн й Косінського, що перед кількома днями напали на парохію. Дня 25. жовтня вломилися знов до суду та забрали все оружя, яка там була й цеї таки ночи вломилися до кількох склепів та до гуртівні тютюну. Та там не повелося їм, їх половили.

800.000 жертв шаленої їзди авт. У 1925 році в Зединених Державах згинули через нещасні автомобілеві случаї кругло 25.000 людей, а 750.000 було ранених. В порівнанні з 1924 відсоток смерти від автомобілевих катастроф зріс на 17 на кожних 100.000 мешканців, бо в 1924 було 15%. Між убитими було 15.000 дітей понизче 15 літ.

Кілько щадять Зєдинені Держави через монастирські школи? Павлист Кравлей у Нюйорку подав недавно в своїх викладах через радіо, що Зєдинені Держави Півн. Америки, через це, що істнують католицькі монастирські й парохіяльні школи, заощаджують річно сто міліонів долярів. На тілько требаб підвищити податки, колиб удержавнено католицькі школи й колиб їх оплачувано з податків.

200.000 міліонів оселедців! Кілько оселедців в океані? На це питання відповідає один англійський учений фаховець. Він висновує свої підрахунки з висліду англійської ловлі в одному році та стверджує що риболовля від серпня до грудня 1920 у Ярмавт дала 616.000 кранів оселедців, а в Льовестефт 366.000. Кран це англійська міра, що має до 150 кільоґрамів. В такий кран іде 1200 до 1400 дрібних, або 700 до 800 більших оселедців — пересічно можна рахувати 1000 оселедців на один кран. З цего слідує, що за чотири місяці зловили більше ніж тисячу міліонів оселедців. Коли взяти це за основу до дальшого обчислення ловлі оселедців в Англії, то одержимо загальну суму 11762000 сотнарів оселедців, що їх зловлено 1913 р. Коли порахуємо пересічно 300 оселедців на сотнар, то скількість оселедців зловлених в одному році в Англії буде бодай 8000 міліонів. Та оселедців ловлять теж у Голяндії, в Німеччині й у Норвегії. Не тільки людина зїдає оселедців, але й усякі морські звірі. Без сумніву ловлять люде найменьшу пайку всіх оселедців, найбільше пятину. Усіх оселедців мусило бути в англійських водах бодай 15.00 0 міліонів оселедців. Більша частина оселедців, як стверджує англійський учений, не відбуває ніякої подорожі й люде не можуть їх дістати. Відбувають цю подорож тільки оселедці, що мають уже понад чотири роки. Всіх інших нищать ріжні морські звірі так, що ледво один на десять дорастає довіку, коли може відбувати подорож і попадається людям.

Нові книжки і видання.

Die von Sneckenström.

Stjernstedt Marika, Roman. Berechtigte Übersetzung aus dem Schwedischen von Rhea Sternberg. 8⁰. IV+316. Freiburg i Br. 1926, Herder. Ціна в полотно оправленого примірника НМ. 5·20.

Оцей прекрасний католицький роман найпопулярнійшої нині шведської письменниці Маріки Стієрнстед вповні заслуговує на увагу українського по німецьки читаючого громадянства. З окрема українське жіноцтво, що при вбогості нашої літератури читає сентиментально-наївні повісти з усяких „Блющів“, найде в романі „Die von Sneckenström“ не лише цікаву фабулу про трагічну долю одної католицької родини в протестантськім краю, але також виробить собі через прочитання оцього мистецького взору правдивої поезії непересічний літературний смак.

М. П. Старицький: **За двома заяцями.** (Панська губа, та зубів нема). Комедія з міщанського побуту зі співами й танцями на 4 дії. Львів 1927. Накладом Кооперативи »Український Театр«. Добре робить Кооп. »Укр. Театр«, що взялася видавати твори наших визначніщих популярних драматургів та ще й з поясненнями. Давно вже відчували наші аматорські гурти недостачу такого видавництва. Крім самого твору подано в книжці плян сцени в усіх діях та режісерські уваги (Автор, та деякі уваги про пєсу. Характеристика важніщих дієвих осіб. Характеризація й костюми. Кутири. Декораційна обстановка. Ноти до пісень. Пояснення меньше зрозумілих слів) стор. 112 8⁰.

Іван Зубенко. **Зірка.** Оповідання для молоді на тлі подій з визвольної боротьби. 1926. Накладом Видавництва „ОКА“ в Коломиї стор. 172 8⁰.

Театральна Бібліотека. Видавництво „Русалка“ Вип. 41.

„Сватання в нецьках“, комедія на 1. дію Сильвестра Калинця. Друге видання, Львів-Детройт 1926.

Вип. 9. *Сатана в Бочці.* сцен. жарт. на І дію. Друге видання. Львів-Детройт 1926.

Вип. 8. Гр. Марусин: *Хоч раз його правда.* Штука на І дію. Трете видання. Львів-Детройт.

Вип. Ю. І. Я. Луцик. *Бабський бунт.* народня оперета на три дії. Львів 1926.

Нова праця про деревяні церкви.

W. R. Zaloziecky — Gotische und barocke Holzkirchen in den Karpathenländern. Відень, Krystall-Verlag, 1926, 130 стор.

Проф. Володимир Залозецький, один з визначних знавців українського мистецтва, опублікував вже пару праць про церковну архітектуру, — тепер появляється нова його розправа про ґотицькі і барокові церкви у карпатських краях. Праця торкається головно закарпатської Руси, але для порівнання бере автор також матеріял з Галичини. Автор ставить собі за ціль прослідити, під якими впливами розвивалася деревляна архітектура Закарпаття. Він стоїть на принціпіяльному становищі, що д е р е в л я н е б у д і в н и ц т в о н е є с а м о с т і й н е й о р и ґ і н а л ь н е, але все у більшій або меншій мірі наслідує форми мурованої архитектури. Завдання дерелляного будівництва вичерпується на комбінації перейнятих форм і приміненню їх до деревляної техніки. Сю свою тезу проф. Залозицький старається доказати, аналізуючи ріжні типи церков.

Перший тип, ц е н т р а л ь н и й, визначається основою у виді рівнораменного грецького хреста і верхом з одною копулою і його первоввір є у візантійській архитектурі. Другий тип, ґ о т и ц ь к и й, з видовженою навою і півкруглою апсидою, характеристичний високою, гострою вежею, стрічаємо у пару місцевостях Закарпаття; він повстав під впливом ґотицької архитектури Семигороду. Третій дуже розповсюднений тип б а р о к о в и й повстав із центральних будов, через видовженнє нави і своєрідну барокову копулу. Є очевидно ще перехідні і мішані типи.

На зверх виріжняється книжка д-ра Залозецького великим богацтвом ілюстрацій: маємо фотоґрафії кількадесять церков і до того пляни, перекрої і рисунки ріжних деталів, — разом 126 ілюстрацій. Таких гарних знимок у першорядних репродукціях не стрічаємо у ніякім другім видавництві — книжка може бути справжньою гордістю і видавництва й автора. Ціна книжки 10 зол. марок.

І. К-ч.

„Вулична голота“.

Було це в часах Людвика XV. в Парижі.

Пішла трівожна вістка по Парижі, що буде голод і дорожня. Парижане стали збиратися гурtками на вулицях і приходило до вуличних заворушень.

І на королівському дворі стрівожилися.

Міністер кн. Бурбон покликав до себе команданта компанії мушкетерів Авежана й сказав йому:

— Париж бунтується. Вирушите зі своєю компанією на місто й привернете лад і порядок. Колиж буде треба стріляйте до цеї »вуличної голоти«.

Авежан вирушив із своєю компанією, де була зібралася товпа народу. Велів воякам приготовитися до стрілу, а сам виступив на перед війська, зняв із ґалянтністю капелюх і показуючи на королівський приказ сказав:

— Пані й панове! Мені поручили стріляти до вуличної голоти гострими набоями, тож я прошу всіх приличних людей, щоби віддалилися, задом приказ, щоб військо могло стріляти до »вуличної голоти«.

І в дві хвилині не було на майдані ні живої душі.

Так притомність ума Авежана вирятувала Парижан від катастрофи.

т. д.

Із біржі

Львів, 4. січня 1927.

Валюти.

Доляри ам.	8·95— 9·97	зол.
Доляри кан.	8·91— 8·92	„
Кор. чеські	0·26— 0·26·5	„
Фран. фр.	0·35— 0·36·1	„
Фран. швайц.	1·73— 1·73·5	„
Фунти штер.	43·55— 43·68	„
Ліри італ.	0·40— 40·5	„
Шіл. австр.	1·26— 1·27	„
Нім. марк.	2·13— 2·13·4	„

ЗБІЖА.

Пшениця двір. з нег. дост.	50·50— 51·50	„
„ сел.	48·25— 49·25	„
жито нове	36·50— 37·00	„
ячмінь на мливо	28·00— 39·00	„
ячмінь пашний	27·25— 27·75	„
ячмінь броварняний	32·75— 34·75	„
овес новий	28·75— 29·75	„
гречка	35·00— 36·00	„
кукуруза рум.	30·50— 31·50	„
картоплі	6·00— 6·25	„

Чи Ви вже стали членом Укр. Христ. Орґанізації?

Дописи.

Мельниччина: Усте епископське (повіт Борщів). Доказом, що наші села можна розбудити до красшого життя під зглядом просвітним і реліґійним, нехай послужить місточко Усте епископське. Від давна є там читальня „Просвіти“, яка проявляла то красше то гірше життя. Були хвилі і завмертя. Аж з приходом до парохії душпастиря о. Тадея Жеґаловича в році 1924-ім відновлено рух просвітний і розбуджено реліґійне життя. За ініціятивою названого душпастиря вибудовано на протязі одного року власний читальняний дім, відновлено аматорський гурток під проводом режісера п. Федора Зайшлого, заложено тов. „Сокіл“, отворено курс анальфабетів з 58-ма учасниками, який веде п. Гайванович, емеритований учитель. До будови дому приступлено лишень з доброю охотою і волею місцевого населення, яке підчинялося енерґічному проводови згаданого священика. Дерево на будинок дав старенький парох о. Ізидор Ганкевич, а робітника ручного і кінного місцеве населення.

Не менше розбуджено життя реліґійне. Засновано при церкві Апостольство молитви з 200 членами, зреорґанізовано брацтво мужчин і женщин та заложено брацтво молодіжи і дано початок діточої парохіяльної бібліотеки. Завдяки ревним богослуженням та влучним проповідям народ горнеться до церкви так, що не може в ній поміститись.

Церкву зовні і почасти внутрі відреставровано коштом добровільних датків, запроваджено порядок місць, будинки еркціональні покрито ґонтами і бляхою, а дяківку соломою.

Якраз дня 7. листопада 1926 відбулося посвячення власного читальняного будинку. Обряду доконав місцевий душпастир при асисті о. Степана Ісковича, пароха з Худиковець і о. Дмитра Паланиці, пароха з Пичинча. По Службі Божій рушив похід з процесією в супроводі місцевих Соколів до читальняного будинку. По відбутім водосвятті і благословенню виголосив патріотичну промову о. Тадей Жеґалович. Від філії Т-ва „Просвіта“ в Мельниці промовив о. Іскович, який підніс між иншим, щоби Христос був підвалиною сеї просвітної святині. Від селянства говорив Федір Зайшлий, голова Сокола, який взивав селянство до просвіти. Від жіноцтва промовляла селянка Анна Ісаюк, яка вказала на потребу участи жіноцтва на просвітному і економічному полі. Забирав голос також п. Гайванович, учитель-емерит і Дмитро Ткач, селянин з Михалькова. Свято посвячення закінчила подяка заступника голови учасникам. Вечером о год. 6-ій відбулося патріотичне представлення: „За батька“, на якім взяло участь поверх 300 осіб.

Отже видко, що в Мельниччині нема такого великого занепаду національного, а духовенство не є таким байдужним на поли просвітнім і реліґійнім, як то була пересадна і досить мильна допись в „Свободі“ про околиці Мельниці. *Очевидець.*

Оліїв, Зайшов і до нас сей роздор, що поширюється по всій галицькій Україні та по всяких зборах і установах. Кооператива »Будучність«, яка почала була дуже гарно розвиватися, не тільки чужим але і деяких „своїм“ стала сіллю в оці. Коли „Надзірна Рада“ Кооперативи постановила зробити »надзвичайні загальні збори« в ціли доповнення і зміни статута і рівночасно отворення касово-позичкового відділу, хотіли використати се »темні сили«. Збори кооперативи, дня 12. грудня 1926 р. під проводом місгоголови п. Івана Дериха (голова Надзірної Ради о. Н. Вояковський був неприсутним з причини слабости), в присутности делеґата Повітового Союзу Кооператив в Зборові п. Осипа Ґарбовича, стались жертвою розбиття присутної опозиції. Не тільки особисті порахунки мали там своє місце, але навіть ворожі оклики на адресу Повіт. Союзу кооператив в Зборові. Так, один громадянин в присутности всіх членів, висказав делеґатові Пов. Союзу коопер. п. Осипови Ґарбовичови ось такі слова: „досить вжесьти нас запутали і ще хочете нас запутати!“ Б наслідок сего всего збори були розбиті і члени зі смутком в серцю розійшлись домів. Та заповіджено другі „Надзвичайні загальні збори“ на день 22. грудня 1926. Тим разом був уже присутний голова »Надзірної Ради« о. Николай Вояковський, місцевий завідатель парохії, котрий і взяв провід зборів. На вступі виголосив до присутних членів кооперативи промову, під впливом котрої позістали всі присутні аж до кінця зборів. Збори ті відбулися надзвичайно гарно. Всі внесення перейшли (більша часть одноголосно), видно було заінтересування у присутних кооперативною працею. І хотяй були присутні деякі з тих, що мали знова замір викликати якусь суперечку, то однак до сего не прийшло. Треба на сім місци признати велику заслугу управі кооперативи »Будучність«, а то в першій мірі п. Николаєви Дармограєви, голові управи, як і рівнож невтомимому книговодцеви п. Скоробогатому, що нераз з великою посвятою жертвують свій труд тільки для користи кооперативи.

Не від річи, зазначити тут і се, що місцевий завідатель парохії о. Николай Вояковський богато причинився до розвитку сеї кооперативи; се тойсам священик, якого в минувшім році несправедливо посуджено в часописи, що нібито боячись „можних сего світа“(?!) був неприсутним на зборах читальні „Просвіти“. Та пропущено се, що якраз старанням сего священика могли відбутися збори, бо два рази в церкві не лише „не боячись можних сего світа“ повідомив, але і заохотив своїх парохіян до участи в сих зборах! Та на жаль »крикуни сего світа« не хотіли сего знати. Дарма, що священик цілонедільною працею перемучений, до того ще і хорий тоді, задля неприятної погоди не міг може і звеликим жалем бути присутним на тих зборах! Так ось видимо, що і наших сторін не покидається нещесть роздору. На чий се млин вода? Здається не потрібно відповіди! Час вже громадянам пізнати, що „незгода руйнує“, час вже рішучо сказати собі: Проч з киринниками — крикунами, що задля ображеної амбіції сміють калічити Неньку-Україну!!

Перемишляни. (Шкільна нарада в Перемишлянах).

Дня 27. грудня 1926 відбулася анкета громад судового перемишлянського повіту скликана Старшиною Кружка „Рідної Школи“ в Перемишлянах. — На анкеті було заступлених 30 громад на 43 судового повіту а учасники заняли цілу велику салю Народного Дому. Анкету отворив голова Кружка Др. Свістель. До Президії вибрано п. Мирона Луцького як предсідника і п. Степана Онищука як секретаря.

Делеґат Головної Управи „Рідної Школи“ п. Іван Герасимович виголосив реферат про українське шкільництво під Польщею і з окрема про завдання, працю і потреби „Рідної Школи“.

Після реферату відбулася дуже жива дискусія, в якій брали участь делеґати громад а саме: о. Дмитро Шуль з Білки, п. Мирон Луцький з Янчина, п. Кушнір з Вовкова, п. Костельний з Чуперносова, п. Степан Чепіжак з Коміра, о. Боднар з Борщева, п. Чолій з Вовкова, а далі Др. Свістель, п. Гук, п. Володимир Сеница і о. Ковч з Перемишлян.

Опісля пп. Сеница, Гук і Чолій поставили спільно отсі резолюції:

1) Анкета в справі „Рідної Школи“ з громад судового повіту Перемишляни вважає необхідним негайно приступити до орґанізації Кружків „Рідної Школи“ по всіх громадах, де живуть Українці і приєднувати всіх Українців(нок) і всі українські товариства, інституції і орґанізації в члени „Рідної Школи“.

2) Згідно з постановами усіх краєвих культурно-освітних, економічних і політичних орґанізацій та на основі розпорядку Головної Управи „Рідної Школи“ в порозумінні зі всіми трома гр. кат. епископськими ординаріятами — вся „коляда“ в місяці січні йде виключно на ціли „Рідної Школи“ і під ніякою умовою не можна колядувати на місцеві чи якінебудь инші ціли.

3) Доходи всіх аматорських вистав, концертів, руханкових продукцій, чайних вечерів і т. п. в місяці січні призначені виключно на „Рідну Школу“.

4) Для цілкового успішного переведення коляди на „Рідну Школу“ заснується в кожній громаді Комітет, який цілу акцію возьме у свої руки і порозумівшися з місцевим священиком та всіми місцевими орґанізаціями пердведе інтензивно збірку: „коляду“ на „Рідну Школу“, подбавши, щоби як священники так і громадянство не дозволяли нікому колядувати на які небудь инші ціли як тільки на „Рідну Школу“.

По однодушному ухваленню повищих резолюцій закінчено анкету. *Учасник.*

Лопушанка хом. (повіт Ст. Самбір). Дня 5. XII. 1926 отворено в нас читальню »Просвіти«. Свято отворення випало надсподівано гарно. Зачалось відправою вечірні, яку в неприяві о. дек. Венціна, що з причин від него незалежних не прибув, відправив о. Мих. Добрянський, парох з Ясениці замк. По вечірні зібралось понад двісті осіб в домі Андрія Лопушанського, прибранім в ялинки й синьожовті хоругвки. Збори відкрив о. Мих. Вовчик, проводив їм о. Мих. Добрянський. Просвітний реферат виголосив делеґат філії зі Ст. Самбора п. Ів. Микита. Слово на тему кооперації й кличу: „Свій до свого“ мав п. Гр. Саварин, склепар з укр. кооперативи »Гаразд« в Ст. Самборі. Вибрано виділ, у якого склад увійшли: о. Мих. Вовчик голова, Йосафат Дребот містоголова, Іван Бучин писар, Антін Лопушанський скарбник, Анна Вовчик, жена пароха, бібліотекар, Мих. Комарницький господар читальні й Ів. Лопушанський член виділу. Наразі вписалося в члени 50 осіб. Кінцеве сково сказав предсідник зборів о. Мих. Добрянський. Характеризуючи наш нарід, сказав він: »Наш нарід пинявий до всього, але в ньому дрімають великі-творчі сили. Тільки, щоби він хотів робити, творити, а може дігнати всі народи у праці на всіх царинах, а навіть перегнати“. Словами: »Працюйте в читальні для себе й свого народа, але зараз, бо в народній роботі припізнення може бути шкідливе!“ — замкнув предсідник збори.

* * *

Другим, ще більшим, для нашого села святом — була св. місія, яка відбувалася від 16—19. XII. 1926 р. Проповідниками на місії були Всч. ОО. Теодор Німилович, парох з Торчинович і Теофіль Татомир з Кропивника Стар. Теж мав проповідувати й о. Шпиталь з Тершова, та з приводу захоріння — не прибув. Місія зачалась в четвер (16. XII.) вечером. Прямуючим до церкви ОО. місіонарям — вийшов на

зустріч з людьми й процесією о. парох її повитав їх словами: „Сповняючи приказ нашої духовної власти — тим самим і Божу волю, вволяючи проханню своїх парохіян, щоби й в нас була місія — попросив я Вас Впр. ОО. на велику працю. Та я думаю, що Ви її не злякаєтесь, бо свідомі свойого завдання — свідомі, що ціле життя доведеться Вам ніщо іншого робити, тільки орати серця-душі людей і ті приводити до Бога. Сеж на таку працю запросив я Вас. Вправді у мене душі парохіян не надто запустілі, але не бракує й таких, які зовсім затратили боязнь Божу, які є проняті духом теперішнього часу — духом безвіря й їх привернути назад до Бога буде не малою задачею. Та думаю, що Ви Впр. ОО. з цеї задачі вивяжетеся як найкраще. Руководячися при устроюванню місії направду чесними намірами — прошу Вас Впр. ОО. так щиро попрацювати через ці три дні в моїй парохій, щоби Ви, по скінченню місії, сказали собі: »зробили як слідщо до нас належало«, а я знова, щоб сказав собі, що не завівся у виборі проповідників. Хай Ваші слова заблудших навернуть, а добрих ще більше утвердять в праведности. Колиж станемо на страшний суд, щоби кождий з нас за свій труд почув з уст Бога-судді вирок: »Добре, слуго добрий і вірний — увійди в радість свого пана!« (Мат. XXV, 23—24). Тепер відповів коротко провідник місії, о. Німилович і при співі пісні: »Вихваляйте доли-гори« — ввійшли всі до церкви, де молебнем до Найсол. Серця Ісусового зачалася місія. Річево й краснорічиво промовляли через три дні ОО. проповідники. В своїх науках приготовляли нарід і до евентуальних — грядучих подій релігійних і народніх. Теж і невтомно через два дні сповідали. Висповідались всі, хиба хто не хотів. А таких могло бути дві до три душі в селі. Свято місії закінчилось в неділю, на св. О. Николая. Парохія Лопушанка обходила в той день подвійне свято: закінчення місії і празник (церква св. Николая). Народа свойого й чужого було дуже багато. Співану Службу Божу в асисті Впр. о. Добрянського, пароха з Ясениці і місц. пароха — відправив о. радник Кузик, парох зі Стрілок, який своєю приявністю на святі — вельми підніс його і повагою своєї особи й своїм голосом. Науку о священстві — виголосив о. Т. Татомир. Річеві були всі його науки, та найбільше річевою й змістовою була ця наука. Кождий, хтоб він не був: чи інтелігент, чи простолюдин — мусів вийти з цеї науки з переконанням, що священник — з причини завдань, які на ньому тяжать і готовости їх виконувати — не звичайний, а Богом вибраний чоловік. По Службі Божій відбулося посвячення місійного хреста і вкопання тогож. Під хрестом промовив в останне провідник о. Німилович. Словами: „тут, під цей хрест, в долі й недолі релігійній і народній прибігайте!“ — закінчив свою промову. Благословенням Апостольським і цілуванням міс. хреста — закінчилося друге в нашім селі, велике свято — Св. Місія. *Вчк.*

Три головні науки духовного життя.

На основі М. Мешлєра написав о. Пл. Мартинюк, Ч. С. В. В.
Жовква 1926, стор. 284, ціна 3·50 зл.

Книжка ся, се вельми цінне придбання для нашого дух. читання, для нашого дух. життя. Се книжка, яка священникам стане неоціненою підмогою при вияснюванню таких важних наук, як: **„навчися добре молитися; силою волі пануй над собою; та люби Того, хто тебе перше полюбив, Христа Господа свого!“** Се книжка, яка стане в пригоді всім, хто хоче гідно носити на собі імя християнина. Написана так приступно й легко, та з таким гарним поділом, що кожний перечитає її без умучення та з як найбільшою користю для свого духовного життя. Набутиж цю книжечку повинні ми тим більше, що весь дохід призначений на будову церкви на Засянню в Перемишлі. — о. М. Д.

Книжку замовляти на адресу:
Монастир ОО. Василіян, Перемишль (Засянє)

Передплата на 1927 рік

(V. рік видання)

„СІЛЬСЬКИЙ СВІТ“

ілюстрований господарський двотижневик

з часописами: **„Українське Пасічництво“, „Українське Молочарство“,** коопер. час. **„Супряга“** та иншими цінними додатками.

ПЕРЕДПЛАТА НА РІК ТІЛЬКИ 12 ЗОЛ.

На жадання висилаємо подрібну оповістку.

Адреса: **„Сільський Світ“,** вул. Собіского 32. Львів. 1—3

Подяка.

Вп. п. Лії Децикови, церков. малярови і позолотникови в Самборі, складаємо отсим сердечну подяку, за прекрасне а дешеве вимальованнє образів і золочення іконостаса і проповідниці в нашій церкві, уживаючи якнайліпших матеріялів.

При сім мило нам поручити сего совістного, глубоко релігійного, цілком тверезого і спокійного чоловіка, Всч. ОО. Парохам і Комітетам церков., намірявшим малювати свої церкви.

Ясениця замкова 6. 12. 1926.

о. Михаїл Добрянський, парох, *Василь Туз, Михайло Ганусич.*

Позір! **Позір!**

СВІЙ ДО СВОГО!

Першорядна кравецька робітня

Евгена Білобрана

у Львові, вул. Личаківська ч. 15.

Виконує всякі замовлення: убрання візитові і звичайні, накидки, раґляни, пальта, куртки, футра містові, бунди до подорожі й т. и. Перерібки виконується скоро, солідно і дешево.

Пільги в догідних сплатах.

Новість! **Новість!**

На днях вийдуть з друку пісні зриву

„Воскресення“

автора „Метеорів“ Степана Семчука.

Твір оснований на активній католицькій ідеольогії і складається з чотирох частий: 1) Червоний Вавилон, 2) Плач Єремії, 3) Зоряні акорди і 4) Воскресний спів.

Видання старанне з богатими ілюстраціями обіймає понад три аркуші друку формату вел. 16°.

Замовляти у видавництві „Вогонь“, Жовква.

Ціна буде можливо найнизша.

На Різдвяні і Йорданські свята

ПОРУЧАЄМО ОТСІ КНИЖКИ

Духовно-музичних творів о. Йосифа Кишакевича:

(Ч. 1) **Західно-українські Коляди.** З нотами на мішаний хор. (23 наших найкращих коляд.) Ціна за примірник **3 зол.,** з почт. поруч. пересилкою **3·50 зол.**

(Ч. 7) **Йорданські Пісні,** з нотами на мужеський хор. Зміст: 1) Явился єси. 2) З нами Бог. 3) Всяческая днесь радости 4) Сонце світить. 5) Йордане ріко. 6) Голос Господній. — Ціна за примірник **2·50 зол.,** з почт. поруч. пересилкою **3 зол.**

(Ч. 16) **Йорданські Пісні.** Ті самі — на мішаний хор. Ціна за примірник **2·50 зол.,** з почт. поруч. пересилкою **3 зол.**

Замовлення на ці випуски, також на **Евхаристійні Пісні** тогож автора (а **2·50** згл. **3 зол.**) принимає:
Адміністрація „Нової Зорі“ Львів, вулиця Сикстуська 39 а.

Приймається передплату на р. 1927 на християнський журнал

„ПОСТУП“

ВІСТНИК ЛІТЕРАТУРИ Й МОЛОДОГО ЖИТТЯ.

Виходить що місяця у Львові. **Семий** рік видавництва. 20 великих аркушів збільшеного формату в рік.

Річна передплата . . . 10 зол.
Піврічна . . . . . 5 „

Гроші висилати по зміненій адресі:
Адміністрація „ПОСТУП“ у Львові, Сикстуська ч. 39. А.

КУПУЙТЕ! КУПУЙТЕ!

Найкращим дарунком для дітей на ',Ялинку“

є такі книжечки з коліровими маюнками:

А) для дітий 3—6 літних.

1) Барвне А. Б. В. 2) Весела книжечка рахункова, 3) Братчик і сестричка. 4) Добрі приятелі. 5) Дикі звірі. 6) Чуда техніки в життю дітий.

Кожда книжечка по 1 зол. 80 сот.

Б) для дітий 7—10 літних.

1) Бабуся Метелиця.
2) Брат і сестра.
3) Вовк і ковенята.
4) Гусійка.
5) Мандрівки Ґулівера.
6) Домовики.
7) Дика рожечка.
8) Івась і Ганусн.
9) Каліф Бузько.
10) Котик у чобітках.
11) Мівинчик.
12) Попелюшка.
13) Робінзон Круво.
14) Снігурочка.
15) Чарівний столик.
16) Червона Шапочка.

Кожда книжечка по 90 сотиків.

Жадайте сих книжечок по всіх укр. книгарнях.
ГОЛОВНИЙ СКЛАД МАЄ:
Видавництво „Світ Дитини“ Львів, ул. Зіморовича, 3. 1—2

ДОБРА ГІРСЬКА ПАРОХІЯ до заміни. о. Ник. Любович, Зелена ad Надвірна. 1—2

КАЛЄНДАРІ НА 1927 РІК: **„Місіонар“** (1·50 зол. **„Просвіти“** (3·00 зол.), **„Приятель Господаря“** (3·50 зол.) **„Наш Приятель“** (0·30 сот.). Для відпродавців оригінальний опуст. Замовляти по адресі: **М. Мох, Львів, почт. скр. 11.** 3—3

П. Т. Членів Української Христіянської Орґанізації просимо присилати членські вкладки

на 1927 рік.

У ВИДАВНИЦТВІ СВЯЩ. КООПЕРАТИВИ

„ВЛАСНА ДОПОМОГА“

МОЖНА ДІСТАТИ:

а) **УСТАВ ЦЕРКОВНИХ БОГОСЛУЖЕНЬ НА РІК 1927,** о. О. Горчинського á 3 зл
б) **ШЕМАТИЗМ ГР.-КАТ. ДУХОВЕНСТВА ЛЬВІВСЬКОЇ А.-ЕПАРХІЇ НА Р. 1927.**
в) **БІБЛІЙНІ ОБРАЗКИ** о. С. Біленького, ілюстр. учебник релігії для І. і ІІ. кл. нар. шкіл, á 1·25 зл.
г) **НАУКА ВІРИ** тогож, учебн. релігії для ІІІ. кл. нар. шкіл (Символ віри на бібл. оповіданнях з ілюстраціями Доре), á 2·50 золотих.
д) **КНИГА ПСАЛЬМІВ** (Псалтира) в укр. перекладі о. д-ра Я Левицького, á 2·50 зол.

При гуртових замовленнях значний опуст.

ооперат. „Власна Допомога“

Львів, вул. Корняктів 1/II п. Чекове конто: ч. 153.299.

Замовляти можна також через Адміністрацію „Нової Зорі“.

Видає і редагує Комітет У. Х. О. — Відвічальний редактор **Роман Гайдук.** — З друкарні А. Ґольдмана, Львів, Сикстуська 19.

Ч. 3 (5/ ...ztową ...załtem) Львів, 19. січня 1927. Рік II.

Виход... що ...

НОВА ЗОРЯ

Конто почт. щад. Краків ч. 405.867.

ПЕРЕДПЛАТА
В КРАЮ:
чвертьрічно 4 зол.
Місячно 1·50 зол.
ЗА КОРДОНОМ:
Річно: 3 ам. доляри або їх рівновартість.
**
Ціна числа 30 сот.

Орґан Української Християнської Орґанізації.

ЗМІСТ: За минулий рік. — Ратуймо душу народу! — Василій (фейлєтон). — З церковно-релігійного життя — Св. Іван Дамаскин (фейлєтон). — Світова політика в 1926 р. — Нова війна грозить. — З українського життя. — Політичний огляд. — Огляд преси. — Посмертна хроніка. — Жертви. Новинки. — Нові книжки і видання. — Оповістки. —

За минулий рік.

(+) За Божою помочю минув один рік від основання Української Християнської Орґанізації. Один рік в житті орґанізації се тільки малий протяг часу, все таки вистарчаючий, аби пізнати, чи така орґанізація найшла відповідні умовини до ...ствування і розвою.

З повним пересвідченням можемо сказати, що так. Вона повстала майже стихійно. Почин до неї дали священики і то грох наших галицьких епархій, священики, котрі вправді не мають реклямового імени, а котрі певно зі щирої душі бажали знайти якийсь спосіб до розбудження і піддержання у нашім народі католицького духа, забезпечення перед розкладовими струями большевизму та сектанства, а також знайти оборону проти тої руїницької, гіршачої майже божевільної нагінки, яку ведуть деякі націоналістичні круги й їхні часописи на нашу Церкву, а головно на наших Владик.

Першим дуже важним кроком і ділом УХО-ї було заснованнє тижневника. Ходило о те, щоби дати українській суспільности часопис, поставлений на виразнім недвозначнім католицькім світогляді. Хто мав або має до діла з видаванням часопису, той знає, кілько треба труду тай вкладу праці і гроша, щоби новий часопис поставити і доцільно його вести. Се тим більше, що У. Х. О. ніяк не могла рахувати на популярність „Нової Зорі", що противно мусіла бути приготована, що стрінеться з нехіттю, легковаженням а й тихим або отвертим ворогуванням і то зі сторони тих, від котрих де інде можнаби надіятися великого попертя.

Наглядним доказом, як легковажать нашу акцію, є приміром та обставина, що деякі українські установи прямо нехтують „Нову Зорю".

А коли шукати причини, то хиба одну можна найти, що напрям нашого часопису є щиро католицький.

Помимо того по першім році істнування, „Н. З." потрафила згуртувати біля себе понад тисячку самих священиків і то переважно молодших та кілька соток молодшої інтеліґенції та селян. Не велике се число, але нам не розходиться так о чисельність але о якість. Нашим бажанням є згуртувати й зорґанізувати свідомих і рішучих католиків, котрі не оглядаються на націоналістичні, чи демаґоґічні кличі, ані не дадуться стероризувати публичною опінією там, де ходить о справи нашої Церкви й віри.

В церковному нашому житті переживаємо під теперішню пору дуже тяжкі часи. Наша св. Церква мусить раз визволитися з під опікунства непокликаних чинників, аби могла як слід сповнити в нашому народі свої надприродні завдання. Годі допустити до того, щоби кліка людей згуртована при якімсь провінціональнім часописови або в якімсь самозванчім комітеті диктувала, як має Епископ поступати чи рядити в своїй епархії. Загал суспільства повинен з тим раз погодитися, що Церква є независимою у своїм діланню і ніколи не може підчинитися ніяким національним чи політичним ґрупам.

Вийсказ п. Палієва на останнім Народнім Зїзді у Львові, що не можна допустити, аби Церква служила Римови, але має служити нації, є характеристичним свідоцтвом, як деякі люде мають скривлені поняття о самостійности й независимости Церкви. Церква не може служити ані нації, ані державі, бо вона є понад народи й держави. Вона має свої надприродні ціли, до котрих веде людськість, вона людськости забезпечує вічні і правдиві добра, а сповняючи ті високі свої завдання, тим самим виховує народи до самостійного життя і є підвалиною всякого державного й суспільного порядку.

Таку думку заступав і заступати буде на дальше наш часопис. Притім подає важніщі події з католицького руху й католицького життя у світі, а освітлюючи всі важніщі питання з точки віри і християнської етики бажає витворити в українській суспільности умовини до переведення т. зв. католицької акції.

І се є другим великим завданням Української Християнської Орґанізації.

Метою сеї католицької акції є поборювати той напрям, котрий св. Отець Пій XI. в енцикліці о Христі Царю назвав ляіцизмом. Є се ідеольоґія, котра викидає з народного й державного життя всяку думку Божу й релігійну, заперечує Церкві впливу на публичне життя, правдиву релігію рівнає зі сектанством, розбиває родину, розсаджує суспільність, пхаючи її остаточно до революції і комунізму. З тим напрямом треба рішучо звести боротьбу. А противно зміряти до сего, щоби ціле приватне і публичне життя оперти на засадах Христових.

Церква не думає ані не хоче опанувати державну власть; Церква також не є звязана з такою чи иншою формою державного устрою, ані з ніякою політичною партією; але Церква є школою совісти, з якою належить вступати в політичне життя.

Длятого від самого початку У. Х. О. стояла і стояти буде здалека від всяких наших політичних угруповань і напрямів. Під тим оглядом хочемо держатися тих вказівок, які подав Папа Пій XI. в падолисті 1926 р. з нагоди послухання католицьких Союзів Італії... „Католицька акція має далеко ширше і важнійше завдання, як політичні сторонництва, длятого вона не може йти на услуги політичним партіям, ані сама не може творити політичної партії. Тому католики не повинні впроваджувати політики до католицьких орґанізацій, котрих є членами. Не треба однак брати се в тім значінню, що члени католицьких орґанізацій не можуть брати участи в політичнім життю.

Противно вони мони можуть бути політично діяльними а тим самим много принести користи для справи Церкви й релігії. Вони можуть також належати до ріжних політичних партій, оскільки ті стоять на основах християнської етики.

В самій же католицькій акції не належить поширювати політичних кличів. Вона бо має на меті виключно духовий і моральний розвій членів. Ушляхотнення серця і душі горожан держави чи нації — се велике завдання політики християнських орґанізацій".

Вправді наша орґанізація ще не є вповні переведена в нашім краю, ще богато є до сповнення, але се є самозрозумілим. Загалом кожда орґанізація, якщо хоче бути тревалою і сильною, мусить розвиватися повільно. Тільки гриби скоро ростуть, а дуби повільно. Се тим більше, коли ходить о се, щоби до У. Х. О. входили люде з ясним і сильним католицьким світоглядом, люде, котрі зуміють помимо всяких наруг, насмішок а й ворогування, тримати сміло і високо прапор католицької Церкви. Поширення отже і унормованнє орґанізації буде завданням У. Х. О-ї на сей рік.

Ось тих кілька уваг подаємо нашим читачам і прихильникам з тим, аби по силам старалися нашу ідеольоґію поширяти і співпрацювати в розвою української католицької акції.

Вписуйтеся в члени

Української Християнської Орґанізації

Річна вкладка від 2 зол. (для незаможних довільна).
Адреса: **Укр. Хр. Орґанізація Львів, вул. Сикстуська 39а.**

Ратуймо душу народу!

(Різдвяні рефлєксії).

„І засмутився Ірод і весь Єрусалим з ним..."

Неоднакові були причини смутку з народження Спасителя, Ірода-Ідумейця — а Єрусалима і Жидів. Ірод, втопивши совість в братній крови, позбувшись суперників Макавеїв, занепокоївся, коли довідався, що народилося якесь загадочне дитя, що малоб обняти престол царя Давида. Засумував Єрусалим і вся жидівська сторона, бо не сповнилися їх мрії-надії, які підсував їм матеріялізм, а і римська неволя. Місто сподіваного могучого Месії-царя земського, що покоривби мечем римську державу, підбив богаті землі, та віддав їх мешканців і майно захланним Жидам — прийшло на світ Боже Дитятко, не в царській палаті, а в вертепі між бидлятами. Догадуватися можна, що Ірод не лише питав первосвящеників і книжників »де Христос родився«, але і радився, що належить скоро зробити. А хоч впрост противні були причини смутку Ірода а Єрусалима, рішення вийшло згідне: усунути, убити Ісуса, бо для Ірода грізний, а для Жидів за слабий і за вбогий. І мусів Спаситель схоронитися перед Іродом до Єгипту. Відтак прийшов той страшний день, в котрім Жиди свого Учителя, найбільшого Добродія, Спасителя розпняли. Замучили, бо не хотіли узнати Його Месією, не узнали, бо не пізнали Його, не пізнали, бо не хотіли.

Та ненависть Жидів до Христа Спасителя перекинулася з рівною силою і завзятістю на Церкву, її слуг і вірних. Хотять, щоби Спаситель так само утік перед ними зі свого царства на земли, як утікав перед Іродом і Єрусалимом до Єгипту, щоби на Його місци царювала безбожність і богохульство, рознуздана неморальність та брудний матеріялізм. Від римських підземель і мук перших христіян аж до страшних переслідувань в большевицько-жидівськім царстві все, що перенесла і перетерпіла Христова Церква, слуги і вірні її, це безпосередно чи посередно продовжене гонення Христа Спасителя Жидами. Юдили колись поган правдивих, юдять тепер хрещених поган. В цілі знищення християнства створили соціялізм, масонство і инші підпольні стоваришення, а що ці роблять, вчить історія Церкви за цілу минувшину, та найновійші події. Та адова сила не одоліла Церкви. Мужно бороняться христіянські краї і народи перед переслідуваннями, мають численні монаші чини обох полів, карні католицькі орґанізації, свідомих, повних святого завзяття і ревности вірних. Але наш рідний церковно-народний орґанізм вже довший час хорий на релігійно-моральнім полі, а останніми роками за впливом невидимої юдиної руки ще більше ятриться. Хто вилічить — уратує його? Вже перед війною не все було в порядку. Байдужність до справ віри і Церкви ширилася особливо між ґімн. учениками, творилися тайні гуртки, в яких троїлись душі молодіжи. Ось що пише якийсь »авторітетний« в цій справі мемуарист Богдан Хмиз в 1—2 ч. »Громадського Голосу« на 1927 р.: »Тоді не трачено часу у милих гуртках під »доглядом і опікою« (лапки »Гром. Гол.« мабуть для погорди) родичів. Кожда вільна хвиля зганяла нас до гурту. Боротьба з клерикалізмом, угодовістю й опортунізмом **старих шімлів** (підчеркнення моє), що силкувалися все підстерегти й загасити, розгарялася до червоного. Передусім молодь богато читала й хотіла доброї лектури. А були тоді дві гарні бібліотеки в Коломиї. Одну мало студентське т-во »Громада«, а друга була приватна бібліотека д-ра Кирила Трильовського, який побільшував її все новими найкращими творами«. Страшне спустошення ширили ці »тайні драгоманівські« гуртки, ці »гарні« бібліотеки, особливо »найкраща — приватна« Трильовського. Автор цих рядків, сам ученик коломийської ґімназії від 1903 р., добре це видів і знає успіхи й наслідки »розгореної до червоного« боротьби з клерикалізмом. Ледви кількох на цілу клясу вчилося щиро релиґії, чи уважало на екзорті. Решта — краще й не згадувати. Були і такі члени »освідомлюючих драгоманівських гуртків«, що бодай ґрішми під лавкою дзвонили, щоби перешкаджати науці релиґії. Деякі на годині релиґії, на екзорґі, а навіть — пожалься Боже — підчас Служби Божої читали книжки »з гарних бібліотек«. — А щож на це »старі шімлі«, котрі по словам мемуариста Б. Хмиза »все хотіли підстерегти й загасити«. Бодай так! Педаґоґи здебільша ніколи нічого не виділи, а як і знали, то »забували« протиділати »освідомляючій праці гуртків«, а деколи може дехто і поміг ще яким добрим словом, заохотою, або і »невинною лектурою«. Про це якось мемуарист »Гром. Голосу« »призабув« згадати. Селяни і міщани не свідомі були найчастійше, яке гадя вигрівається в серцях їх учених синків. Та може бодай інтеліґентні родичі протиділали цій заразі. Деж там. Вони як і загал нашої інтеліґенції, що з Христом і Церквою не зірвала, самі не знали, де станути — чи явно з Христовою наукою і Церквою — чи тайно проти неї, і в нерішучости переступали »з ноги на ногу«, як коли вимагала хвиля. Многимже Христос був також як »Юдеям соблазнь, Єлиноможе безуміє«. І за цю свою нерішучість діждалися від мемуариста з »Гр. Гол.« »почесної назви«: »старі шімлі«. Сини священиків часом також »не послідні« були коло цеї юдиної роботи (деяких згадує мемуарист з »Гр. Гол.«). А батьки — невже і вони ніколи нічого не »підстерегли« або зовсім не мали впливу на своїх синів? А може ті »модерно свідомі синки« і імпонували їм часом? Ці питання хиба лишити вже без відповіди, в надії, що сумна практика з минувшини певно збудила чуйність і священики бистрим оком глядять тепер у душу вже не лише синам, а і доням, чи случайно »не розогнюють« їх »ще кращі« теперішні бібліотеки, та »ще свідомійші« гуртки (бо інакше з якою совістю боронити нашого привілею?). Ті розаґітовані, затроєні ідію безвірства, завернені голови понесли свої погубні голоси на села. Решту помогла їм війна і приклад Мадярів, Чехів, Москалів і др.

Чиж диво, що коли тепер сатана всею силою пари кинувся нищити в нашім народі віру, розбити Церкву Христову католицьку, чи то впрост невірством, чи хитрійше сектанством (котрого деякі прічери і їх пару ґвардистів також — мимоходом кажучи — ученики коломийських »освідомляючих гуртків«) знаходить досить податний ґрунт. Він приготовляв його довший час тайно, підпольно, а тепер іде вже явним нападом. Нарід ще в своїй масі здоровий, не дає приступу ворожому напорови, але він несвідомий в справах віри й Церкви. Монаших чинів розмірно мало, християнсько-католицькі орґанізації щойно в перших початках — **in statu nascendi. Весь тягар праці** і відвічальности паде на священиків-душпастирів, котрі, нежонаті чи жонаті спільно,

---

КОНРАД КІРХ Т. І.

Василій.

Не богато мужів усесвітної історії виростає так ярко й могутньо понад свої часи й окруження, як Василій Великий, один із найбільших серед великих мужів Сходу. Коли все, що окружає його та впливає на його життя, має на собі позначку змішаного й несамостійного, а часто пересиченого й пережитого, то з нього самого говорить чарівна свіжість і неподатна сміливість, розгінна, в змаганні зростаюча сила волі й діла й певна величня амбіція. Усе це прикмети, що його й його змагання підносять понад усе близке й споріднене, так що оцінити його як слід у силі тільки історія.

Василій це цілий муж. Недостає в нього більше, як в инших, цих ярких рисів, що вони не є ніщо инше, тільки відхили від природного розвитку ідеалу людства. Чиста й ясна, без якихнебудь примх, опанована тільки святим обовязком, стає перед нами ця стать, принадна, та всежтаки повна поваги й величности.

І. Дитя святих.

Високорівня Малої Азії між Чорним морем і відногами Таврійських гір була рідною краіною цего мужа. Без огляду на всі політичні й соціяльні перевороти часу, без огляду на погубну податкову політику цісарської держави зуміли тут у Понті й сусідній провінції Кападокії деякі старинні, давно осілі роди зберігти свій степень і поважне становище. Своїм багатством, високою освітою, діяльністю на своїх становищах у правлінні та в судівництві збільшили вони навіть свої впливи. Проста благородність осілого боярства, невимушена природність і розважність в оцінюванні всіх питань життя, їх взаємини з високими особистостями, усе це вможливлювало цим семям зайняти в провінції провідне становище. Із цих кругів вийшов у другій половині четвертого століття ряд мужів, що зеднані спорідненням чи благородною приязню, надали високорівні Понту й Кападокії вповні своєрідне значіння. Оба Григорії з Назіянзу, батько й син, Кесарій, лікар, Григорій із Нисси, Амфільох, це були провідні імення цих часів. Та їх усіх перевисшає могутня, в меткість і сміливість незвичайно багата стать св. Василія.

Василій родився в кападокійській Кесарії біля 330 р. Його батько був правником і бесідником і походив із багатої семї з Понту, що в ній побіч благородної величности, від коли затямили люде, до родинної спадчини належало й щирокатолицьке релиґійне пересвідчення. Мати Емелія була дочкою мученика, а бабуня по батькові Макрина пережила враз із чоловіком іще грозу Діоклетіянового гонення й провела за віру сім літ у заточенні. Це вона влила в дітей силу віри й сміливість ісповідання. Емелія знову, мила й високоосвічена жінка, була носійкою старинної, благородної родинної традиції.

Наш святий був найстарший із десяти членів рідні. Від дитячих літ дбав батько, що сам був високообразованим учителем краснорічивости, про розвиток його духа. Щоби могти краще доглядати свої маєтности, переселилася небаром семя в Неокесарію, в Понті й тут віддали Василія бабуні, так мужній, святій Макрині на виховання. Навперегони з благородною ненькою взяла свята жінка хлопчину в мудру й сильну опіку. Віддала йому вона всю любов святого жіночого серця, що знало тільки одну амбіцію, виховати святого. Вона могла змалювати перед живою силою уяви хлопця геройські дні останнього великого гонення, що сама славно пройшла його переможні бої. Вона могла наслухаючому внукові повторяти власні слова Григорія Чудотворця, великого апостола Понту. Ці постаті, ці слова, ці події були живою традицією, що її серце дитини не забуде ніколи, коли мало щастя бачити й чути таке біля родинного багаття. І справді остали вражіння, що їх зробили примір і слова святої жінки на молодий ум, незатерті все життя. Вдумчива повага, наклін заглиблюватися в собі, харитативна діяльність, що пізніше розвинулися таксамо гарно й багато в Василія як дух і талант, треба в основних рисах звести на вважливе, живе плекання душі, що його найшли його дитячі літа в сільській тиші понтійської верховини.

(Дальше буде).

в найбільшій згоді і довірю мусять кріпко положити руки на пульс народного життя, щоби не допустити їди страшного безвірства чи сектярства до його серця. Та тут ми не повинні вже стояти самі, як це в більшій части було на жаль до недавних днів. З нами повинна і мусить станути до праці і боротьби вся світська інтеліґенція, котра чи близше чи дальше стоїть таки при католицькій Церкві. Мусить — коли не бажає загибели собі і нашому безталанному народови.

Прийшла вже крайня пора рішитися або з Христом і Його Церквою явно, не лише словами, а життям і ділами, або проти неї. **Tertium non datur!** Не пора вже орієнтуватися, оглядатися, слухати з відки вітер віє.

Чиж не грізне memento сегорічні збори »Рідної Школи«, »Просвіти«, а навіть кооператив у Львові, а навіть і по провінції? Чи дійсно ріжні хлистки чи там Хмизи мають дальше правдивих інтеліґентів, мужів праці та заслуги називати згірдно »старі шімлі«? Ратунок тут лиш один: в Церкві, в побожнім вихованню передовсім молодіжи, в добрім примірі народним масам. А до їх душ добирається гадюка безвірства, неморальности і здичіння. Ратуймо душу народа спільно, бо як провалимося, то не лише ми, священики, але всі, весь наш нарід полетить у безодню.

Торговиця пільна, в Різдво Христове, 7 січня 1927 р.

о. Николай Корбутяк.

З церковно-реліґійного життя.

ЗАКАРПАТСЬКА УКРАЇНА

Занепад православя.

Ціле село Великі Лучки перейшло було на православе. Тепер люде опамятались. Церкву обняв знов гр. кат. священик і збаламучені селяне вертають назад до своєї віри.

Так само переходить в руки гр. католиків церква в Горонді. Досі в руках православних є ще 17 наших (гр. кат.) церков, всі в Мараморощі.

Новий католицький часопис.

В Ужгороді почав виходити новий католицький часопис »Лелія«. Є се місячник призначений для дівчат і женщин.

Видалення о. Решетила ЧСРР з Чехословаччини.

При кінци грудня м. р. чехословацьке правительство видалило з границь держави о. С. Решетила ЧСВВ, заслуженого орґанізатора місій в Закарпатчині. О. Решетило переніссся покищо на Мадярщину.

ПОЛЬША.

З місійного руху серед академічної молоді.

Перший місійний академічний кружок в Польщі повстав в Познані 6. грудня 1925 р. До нього вписалося було зразу тільки чотири студентки-содаліски. Д. 10. жовтня 1925 перемінено сей кружок на місійну секцію Содаліції студенток університету, а рівночасно почався місійний рух в ширших академічних колах. В початках 1927 р. має повстати місійний кружок академиків. Та сама акція розвивається також в Кракові й Варшаві. Місійні кружки задумують скликати в сім році до Познання місійний зізд для інтеліґенції з участю заграници. Приготовання в ході.

Паломництво польської молоді в Римі.

Дня 19. грудня м. р. виїхало до Риму паломництво польської молоді, зорґанізоване під протекторатом кардинала Каковського. Число учасників було 250. Більшість їх походила з Варшави; були також відпоручники з Лодзі, Львова, Шлезька, Познанщини й Кракова. До паломництва долучилася реміснича молодь з Кракова з своєю орхестрою. До Риму прибуло паломництво 23. грудня.

Нагле внесення в соймі в справі супружого закону й розводів.

Посол на польський сойм кс. др. Чуй і тов. зголосив в соймі нагле внесення в справі уділення правительством підкомісії для супружого закону (кодифікаційній комісії) основ, після котрих повинен бути опрацьований супружий закон для католиків. Внесення домагається, щоби ті основи були вповні згідні з приписами католицького канонічного права.

ЮГОСЛАВІЯ.

В останніх часах в югославянській православній церкві повстав напрям, котрий заслугує на особлившу увагу. Ото якась часть населення приймила назву а по части і ложні науки булґарського монаха Богумила, котрий жив в першій половині X. ст. Вони звуть себе »богомілцями«. Духовенству поручають безженність і цілковите убожество, а вірним точне заховання церковних обрядів, постів, покут, і спільних молитов. У їхній вірі є богато протестантських блудів.

Православні круги церковні до тепер еще не реаґують на сей новий рух. І нині тяжко предвидіти, чи з того вироДиться нова секта, чи може яке відродження православної югославянської Церкви, котра тепер є в повнім упадку.

Правительство проти катехитів.

Югославянське правительство випрацьовує проект закону, після якого в державних школах задержується науку религії, але катехити не будуть діставати ніякої платні. Католики готовлять проти сього сильну оборонну акцію.

Чеська національна Церква.

Чеська національна церква відбула недавно в Гораздовицях збори, в яких взяло участь около 4000 осіб. На зборах принято між иншим резолюцію, котра каже, що »чеська національна церква є підставою чеської републики.

ГРЕЦІЯ.

Запровадження в Греції григорянського календаря стрічається з поважними труднощами. В Солуні приміром поважна часть вірних спротивилася новому зарядженню і як »Старовіри« святкують після старого календаря.

Усунення військового уряду Панґальоса радо повитала монаша республика на горі Атосі. Теперішний уряд зніс зарядження Панґальоса, після якого до монастиря на Атосі не можна було принимати кандидатів низше 40 літ життя. Річ ясна, що таке зарядження рівналося засудови на повільне вимертя монастирів. Новий уряд хоче надто дати монастирям широку автономію подібно як колись мали грецькі монастирі у Царгороді.

ФІНЛЯНДІЯ.

В монастирі Валяам (над озером Ладоґою) відбувся дня 17 серпня м. р. конґрес православного духовенства. Предметом нарад були досить важні справи, як привернення церковної карности, навчання дітей религії, душпастирська праця і и. Тому, що духовенство дуже збідніло, ко-

---

О. СЕВЕРИН САПРУН.

Св. Іван Дамаскин.

(676—756)

(Кінець).

Історик Розумовський у творі: »Историческій обзор« — каже: »Октоїх Дамаскина служив як практичний додаток до музичної теорії церковних гласів. Пісні Октоїха розположені в порядку гласів, описаних їх теорією і що головне, мали при собі мельодію, представлену музичними знаками, відповідно до услівій кождого церковного гласа. В цей спосіб Октоїх Івана Дамаскина був книгою музичною в повнім значінні цего слова. Музичні знаки, котрих ужив Дамаскин при зазначуванні мельодій Октоїха, були к р ю к о в і ц. є такі, котрі писалося безпосередно над текстом духовних пісень у виді надстрофних знаків або ударів. Св. Іван Д. не сам винайшов знаки свого Октоїха, а противно вжив знаків загально звісних його сучасникам і в своїм Октоїсі не змінив ані числа, ані форми знаків, ані музичного значіння. Всяка новість вимагає виучення, а міжтим звісно є, що Октоїх Дамаскина ще за життя свого творця увійшов в ужиття всеї Східної Церкви. По переданні Грец. Церкви, форма музичних знаків в Октоїсі Дамаскина зовсім не ріжнилася від форми знаків співу, звісних нині співакам Царгородської Церкви. Нема жадної причини сумніватися в правдивости передання, одначе треба замітити, що його сила не відноситься до числа тих знаків, бо число їх по XI. в. нераз змінялося в Царгородській Церкві«.

В Октоїсі Дамаскина були положені на ноти тільки перші ірмоси канонів. На взір їх співано інші стихири і тропарі канонів даного гласа. Такі пісні з нотами називалися »самогласні« або »подобні«. Назва вказує, що ці пісні мали служити взором для других виконуваних »подобно« їм.

II. Другі пісні називалися »несамогласні«. Пісня »Подобен« писалася на горі, а під нею несамогласні. Практичне значіння »подобнів« неоцінене — при помочі їх звичайний співак може добре виконувати всі осмогласні співи.

Б) ІНШІ ТВОРИ:

А. Доґматичні твори.

Св. Іван Д. полишив много творів доґматичних, із котрих найславнійший є твір його п. з. »Ж е р е л о п і з н а н н я«. Твір ділиться на 3. ч а с т и: 1. часть це фільософічний вступ. 2. часть це історія єресей. 3. часть це наука правдивої віри. Ця трета часть поділена на 4 части: 1. часть про Бога, 2. часть про Сотворення, 3. часть про сотворення чоловіка, 4. часть про Богочоловіка, про св. Тайни, про послідні річи. Цей величавий твір припадає на кінець його життя і присвячений його другові Космі з Маюми. З інших доґматичних творів годиться вичислити: 1. Визнання віри. 2. Вступ до доґматики (є це повторення першої части »Жерела пізнання«). 3. Про св. Трійцю. 4. Про »Трисвятое«.

Є ще інші твори доґматичні, що носять його імя, однак є поважні сумніви, що до їх автентичности.

З полемічних творів написав:

1. Проти Маніхеїв; 2. в обороні Воплочення, 3. проти чарівництва; 4. проти Несторіян; 5. проти монофізитизму, 6. проти монотелетизму, а вінцем много полемічним твором є 7. Три Апольоґії — в обороні ікон: перша з них 726. р. зробила йому світовий розголос. Крім цего написав кілька творів аскетичних, еґзеґетичних, історичних і 13 гомілій.

IV. ЗНАЧІННЯ ДАМАСКИНА ДЛЯ ЦЕРКОВНОЇ МУЗИКИ.

В часі повстання христіянства грецька музика була вже в повнім блеску. Вона мала вже остаточно усталену свою теорію. Зі звукового грецького матеріялу в тім вже скінченім виді будувався церковний спів христіянської Церкви.

На весь слідуючий час, м. б. до 15. в. авторитет грецьких музичних традицій був сильний для творців не лише духовної музики, але і для світської. Лиш із часом стало оказуватися, що повний ассортимент засобів грецької музики занадто роскішний для скромного, христіянського богослуження, котрий мав на ціли не артизм і не насолоду. — а збудження побожних чувств. Сю рацію значіння штуки красної для Церкви дуже гарно виражає св. Василій Вел.: »Що св. Дух знав, що тяжко є вести рід людський до добра, що по склонности до роскошей ми неохотні до правої дороги, то що робить? Він до наук примішує ми-

ристають з того всякого рода протестантські сектанти і при помочи долярів зискують собі прихильників.

З кінцем вересня м. р. фінляндська православна церква підчинилася формально царгородському патріярхови і в Сортваля отворила першу свою духовну семинарію.

НІМЕЧЧИНА.

Товариство св. Боромея.

Товариство св. Боромея оснувало досі понад 5000 бібліотек і має тепер 250.000 членів. Що року відбуваються в Бон (осередку товариства) курси для управителів бібліотек. В курсах бере участь багато Німців і Австрійців. Найбільші бібліотеки має товариство в Падерборні, Тріері, Боні, Вірцбургу і Гонефі.

ГОЛЯНДІЯ.

Конфесійні школи.

Число конфесійних шкіл в Голяндії постійно зростає. В р. 1924 було на 527.585 учеників в державних школах 561.618 в школах приватних конфесійних, а в р. 1926 на 483.992 перших було вже других 592.840. Протягом двох літ отже державні школи втратили 43.000 учеників, а конфесійні зискали 31.000.

ІТАЛІЯ.

Наука релігії в середних школах.

В Італії обовязкова наука релігії заведена тільки в народних школах. В середних за те школах є вона предметом надобовязковим. В грудни м. р. видав міністер освіти розпорядок до управ італійських середних шкіл, в якім пригадує, що науку надобовязкових предметів слід так само совісно дозорувати, як науку обовязкових предметів. В інтересі дисципліни й поваги науки лежить, щоби ученики на предмети надобовязкові ходили пильно й точно. Католицькі часописи підносять при цій нагоді, що й в середних школах наука релігії мусить бути обовязковим предметом, але при тім признають в розпорядку міністра поступ вперед.

ФРАНЦІЯ.

Учені професори в обороні монастирів.

Трицять вісім професорів французьких університетів, запрощених в часі ферій на виклади до університетів Полудневої Америки, вислало тепер до президента Поанкаре меморіял в обороні французьких монаших чинів. В цім меморіялі читаємо, що підписані професори приглянулися докладно праці і заслугам монахів та монахинь для французької культури на американській землі, але ствердили також з жалем, що ті середовища французької культури, якими є французькі монастирі на чужій землі, поволи заникають і змінюють свій національний характер, бо не мають свіжого нарибку з вітчини. Тому підписані професори ріжних політичних, релігійних і фільософічних поглядів, керуючися виключно французьким патріотизмом, просять президента Поанкаре о дозвіл тим монастирям відчиняти в Франції свої новіціяти.

Паризькі передмістя.

При кінци 19. ст. називали околицю Парижа поганським краєм, краєм місійним. Тепер відносини значно змінилися на ліпше. Ще около 1905 р. богато передміських парохій не мало священиків, не було церков, люде вінчалися без церковного благословення, не хрестили своїх дітей. По двацяти роках парохії зорганізовано, церкви побудовано, релігійне життя з кождим днем кріпшає. Це передовсім заслуга обох останніх паризьких епископів-кардиналів Амета й Дібоа.

Католицька преса в російській мові.

Єзуїт о. Тищкевич звернувся недавно листом до професора східних обрядів на університеті в Сан Люї в Місурі; в цім листі говорить він про фінансові труднощі, з якими мусить боротися католицька пропаганда серед російських еміґрантів в Парижі. Тепер пр. неможливо видати новим накладом творів Соловєва, або книжку про католицьку науку в російській мові. За те протестантську пропаганду між російськими еміґрантами сильно спомагають американські протестанти. Протестанти видають дуже богато книжок антикатолицького змісту і пять часописів в російській мові. Католики видали заледви три книжки.

АВСТРАЛІЯ.

Приготовання до Евхаристійного конгресу.

Найблизший міжнародний Евхаристичний конґрес має відбутися в р. 1928 в Сіднеї в Австралії. Не буде він міг рівнатися очевидно, що до величі з останнім конґресом в Чікаго, бо ціла Австралія не числить більше як шість міліонів мешканців, з котрих тільки около півтора міліона є католиків. До конґресу мають іще покінчити будову трох великих катедр, з котрих одну будують в Сіднеї. Австралійський епископат вже відтепер робить відповідні приготовання до ґіднього устроєння конґресу.

РАДЯНЩИНА.

Положення католицької Церкви і православної під панованням большевиків в сути не змінилося в другій половині минувшого року.

О. Леоніда Фйодорова ексарху православних католиків, которого десь з кінцем цвітня уряд звільнив з вязниці — тепер на ново увязнено і вислано до монастиря на острові Соловки (Біле Море), де він враз з иншими епископами і православними священиками мусить терпіти холод, ґолод, нелюдскі знущання а надто денно працювати 12 год.

Становисько митрополита Введенського голови »Угодової Церкви« — названої також »Церквою відродження« еще до тепер є неясне. Помимо, що він намагається повернути до правовірности, нарід не має довіря і їхні церкви стоять майже пусто.

Найбільше приклоників мають т. зв. »Тихонівці« бо майже 85 проц. православного населення.

На радянській Україні Липківський тратить зовсім ґрунт під ногами. Большевики створили там нову церкву, котрої урядова назва є така: Самоуправний народний Собор Православної Української Церкви.

— Православні еміґранти а зглядно їхні епископи отворили четверту з ряду духовну семинарію в Новім Саді в Сербії. До тепер мали вони духовну академію в Парижі, дух. семинарію в Харбіні (в Манджурії) і дух. семинарю св. Кирила в Болгарії.

КАТОЛИЦЬКА АКЦІЯ.

В Румунії основано католицький жіночий Союз, що обіймає собою всі католицькі жіночі організації краю — без ріжниці нації. Союз згодосив своє приступлення до інтернаціонального католицького жіночого Союзу в Амстердамі. При основанню числив румунський Союз 20.000 членів. (»Інтернаціональна Ліґа католицьких жіночих Союзів«, основана в 1912 р., числить тепер вісім міліонів членів).

Чи Ви вже стали членом Укр. Христ. Орґанізації?

лий, солодкий спів, щоби разом із милозвучністю для слуха, принимали лекше те, що є хосенне в слові. В тій то ціли винайдені для нас стройні пісні псальмів, — щоби ми тільки на зверх співали їх, а в дійсности обучали свої душі«.

Так, як св. Василій Вел., так і всі Отці Церкви гляділи на значіння красних штук, покликаних Церквою на службу собі. А тому, що музика грецька, її широко розвинена теорія, роскіш артистичних засобів і форм могла коли не зовсім заслоняти, то бодай примрачувати те, що є »єдиним на потребу« — а склонювати думку і чувства в сторону »молви о многом«, тому то Церква постепенно скорочувала до обема собі потрібного засоби грецької музики. Ся праця йшла довго і дуже постепенно, а ціль її була: відграничити церковне від поганського і дати йому крілку форму. Се довело до витворення своєї питомої системи осмогласія, базою для котрого була очевидно теорія грецька. Над розвитком і удосконаленням системи осмогласія працювали многі світила Східної Церкви. Єфрем Сирійський, Іван Золотоустий, Роман Сладкопівець і многі інші прославилися, як творці гимнів-пісень, а також як постепенні систематизатори осмогласія. Ся муравлина праця св. Отців, ся еволюція музичної церковної системи тревала аж до часів св. Івана Дамаскина. В його часи ми бачимо, що продуктивність церковної творчости зачинає погасати — побачив се і св. Іван Дамаскин. Рішив тому що, — щоби ратувати все дотепер здобуте, щоби воно не пропало або не розвинулося в злім напрямі, незгіднім з духом Церкви, — треба його остаточно закріпити і полишити вже будучим поколінням як ціле, скінчене, досконале, котрого не вільно нарушувати, а треба вірно і кріпко придержуватися.

До сього заміру міг взятися тільки так великий ум, як Івана Дамаскина, щоби його як слід виконати. Тому став він для нас тим, чим для Західної Церкви папа Григорій І. Великий (590—604). Сей послідний хотів рівнож уодностайнити спів, але західний. Длятого з великою старанністю зібрав давні співи, вилімінував усе непотрібне, впорядкував у цілість зв. »Антифонар« і по переказам прикріпив залізним ланцюхом у церкві св. Петра на знак, що не вільно в церкві инакше співати, як тільки після сього взору. Імя Григорія Вел. зіллялося так із церковним співом Західної Церкви, що і спів цей дістав назву »Григоріянський«.

Таким »Антифонарем« для Церкви Східної є »Октоїх« Дамаскина, а ланцюхом, що держить його при Престолі є правдива краса, скромність мельодій і дух молитви, що віє з кождої пісні, поміщеної в нім. Усі пісні поміщені там не є вицвітом одного ума, ані видумкою одного віку — але працею цілих віків. Століття за століттям докидувало до тої будови цеголки, і так ріс і кращав твір духа і людської думки. Певною є річю, що Дамаскин, збираючи Октоїх — зібрав там тільки річи найкращі, те, що було непотрібне усунув і полишив як взір, як стиль чистий, котрий до нині побідно борониться проти всіх замислів викинути його, а впровадити мельодії світські, котрі якраз є висловниками »молви о многом«.

До вище сказаного не треба додавати, яке значіння творчости Дамаскина в царині духовної музики для обряду Східної Церкви. Воно таке — як Папи Григорія І. для Західної.

1200 літ минуло від появи великих творів Дамаскина. Також приблизно число літ від часу поставлення нової, великої і сильної підвалини нашого св. Східного Обряду Іваном Дамаскином — а ся підвалина це правила осмогласія і практична до нього книжка: Октоїх.

Богато з того часу змінилося. — Внедовзі по Івані Дамаскині прийшов Фотій із нещасними своїми починаннями. Немов під натхненням св. Духа — Дамаскин післав у світ свої твори, якраз перед тяжкими бурями в житті Церкви. Се було окуття ковчега, щоби міг перебути бурі. Побідоносно мчиться великий ковчег св. катол. Церкви по морі життя та везе своїх подорожних до своєї ціли. А рівночасно на малих човенцях під ґрозою затоплення кождої хвилі пливуть інші. — Се діти Східного Обряду. Розбиті на части і невинні своїй недолі. Лучить їх із собою і з нами велике діло св. Отців — спільні пісні, спільна система, спільний обряд, котрого одним із найбільших творців є св. Іван Дамаскин. Сей спільний обряд із ними — се поміст, на котрім ми мусимо зійтися — дасть Бог вже скоро, щоби було одно стадо і один пастир.

Світова політика в 1926 р.

Протягом цілого 1926 року очи політичного світа були звернені передовсім на Союз Націй, як на світовий ареопаґ, як на захист справедливости, як на трибунал вічного мира. І щож досі осягнув Союз Націй? Йому вдалося минулого року по тяжких клопотах приняти як свого члена Німеччину, викликуючи сим сильне невдоволення в деяких державах.

Ідеальна льокарненська концепція, себто зближення між Францією й Німеччиною, зробила вправді крок вперед, але ся ціла будівля се неначе дім з карт. Ось саме перед кінцем минулого року сей картяний дім мало що не завалився наслідком звісного засуду в Ляндав. Вправді французьке правительство невинно засуджених Німців негайно уласкавило, але огірчення й ненависть по німецькім боці лишилося. Отсей сліпий французький шовінізм як неможна краще промощує дорогу комунізмови.

Такий факт, як згаданий засуд, може серед напружених французько-німецьких відносин повторитися в кождій хвилі; а се свідчить тільки про те, як крихкі є ті основи »зближення«.

На рахунок Союзу Націй треба записати корисну полагоду незначного грецько-болгарського граничного конфлікту. Та коли між фашистівською Італією й Францією вибух поважний спір і обі держави вислали значні сили війська на границю, ми досі не чули, щоби Союз Націй вмішувався в се грізне діло. Так само не підніс досі свого голосу Союз Націй в справі полудневого Тиролю або Горішнього Шлеська, як також в справі відомого положення національних меншостей в Польщі, Румунії і Чехословаччині.

Як досі, так і в минулім році, Союз Націй був зібранням побідних держав Европи, котрі вміли приказувати тільки хвилево слабим, упокореним націям. Помимо голосної балачки про розоруження, всі ті держави, заступлені в Союзі Націй, дальше сильно оружаться і тим не виключають можливости нової воєнної завірухи.

Як діяльність Союзу Націй, так і діяльність всяких инших подібних мировх орґанізацій (паневропа, культурний союз), не мали і не будуть мабуть мати ніяких більших успіхів.

До замирення й до взаїмного зближення націй може прийти тільки тоді, коли не буде пануючих і поневолених націй і коли прийде до економічної відбудови Европи. Перша умова не знайшла ще повного й належного розуміння в рішаючих колах. Покищо зроблено тільки деяку справедливість Німеччині. За те більше розуміння мала друга умова. Наслідком сього розуміння є торговельні договори, які заключують зі собою держави, передовсім менші.

Зєдинені Держави держалися й минулого року здалека від Европи. Покищо не мають вони тут свого купецького інтересу. В одній тільки Німеччині льокують вони свої капітали, довіряючи солідности й працьовитости німецького народу.

Рік 1926 підірвав значно становище Анґлії. Великим для неї ударом був страйк вуглекопів, піддержуваний большевицьким золотом.

В своїм нутрі утворила Анґлія минулого року внутрішний Союз Націй. Британська імперія дістала нову конституцію, яка перетворила її в свого рода союзну державу. Самостійність поодиноких доміній є майже цілковита; з матірним пнем лучить їх тільки корона. Величезне значіння згаданої конституції покажеться в недалекій будучности. В цій реконструкції, а заразом скріпленню британської імперії міститься плян протиставитися російському большевизмови й оконечно знищити його. Бо большевизм, як давнійще царат, це найгрізнійший ворог Альбіону.

Нова війна грозить...

(—) І знов грозить війна. Що правда не в Европі, а в Новому Світі, в Америці. Тай там будуть наші брати, що служать в армії Зєдинених Держав Північної Америки проливати кров не за свою, а за чужу справу.

Ось принесли телеґрами вістку, що президент Зєдинених Держав Півн. Америки Кулідж у письмі до конґресу заявив, що Зєдинені Держави мусять здавити повстання в Нікараґві, бо воно наражує на важкі небезпеки інтереси й капітали тамошніх американських громадян. Президент Кулідж закидає заразом мехіканському правительству всю вину викликання заворушень у Нікараґві й стверджує, що Зєдинені Держави мусять удержати лад в середущій Америці, бо закупили від Нікараґви частину побережя Панамського каналу, а крім цего обовязані боронити інтересів своїх громадян, що там живуть. Президент Кулідж просить тому конґрес, щоби заявився за його політикою в цій справі.

У дипльоматичних кругах Лондону вважають це письмо неформальним покищо виповідженням війни Мехікові Зєдиненими Державами. У Берліні одержали вістку з Вашінґтону, що офіціяльне виповідження Мехікові війни послідує дня 14 ц. м. в пятницю. Ця вістка подає теж, що південні консервативні провінції Зєдинених Держав, що межують із Мехіком, ентузіястично повитали рішучу поставу правительства Зєдинених Держав. У Берліні пересвідчені, що між Мехіком і Японом ще від березня 1922 р. є тайний договір, яким Японія зобовязується дати Мехікові в разі війни стріливо, оружя та фінансову підмогу. У кругах зближених до японської амбасади в Берліні підчеркають, що японське правительство вважає міжнародне положення, що витворилося в связи з подіями в Америці, дуже поважним.

І справді доносять уже, що піхота американської маринарки висіла вже на суходіл біля Ляс Перлясу. Командант відділу оповістив околицю міста невтральною полосою. У Сан Дієґо стоїть уже 500 вояків американської маринарки, готових до переправи в Нікараґву.

А телеґрами з Нового Йорку доносять про спробу викликання в Мехіку повстання проти президента Калеса. Сили повстанців мають виносити кілька тисяч людей.

Одним словом: війна йде.

Якаж причина? Правительство Зєдинених Держав замітило вже давно, що при визисканні великих озер на заході Нікараґви можна побудувати другий канал як доповнення Панамського каналу. — І в 1916 р. Зєдинені Держави заключили з тодішним президентом Нікараґви Хамором договір, яким одержали на 99 літ концесію на будову каналу, рівночасно за відшкодуванням 3 міліонів долярів узяли теж на 99 літ залив Фонсека над Тихим океаном і громаду островів Корнін як підставу для воєнної фльоти. Так Нікараґва мілітарно, значиться й політично дісталася під вплив Зєдинених Держав і стала випадовими ворітьми для дальшої їх експанзії.

Сусідні республики: Гондурас, Сан Сальвадор і Костаріка, оцінили небезпеку й спротивилися цему договорові та внесли до середне-американського роземного суду жалобу з проханням уневажнити договір. Роземний суд узглядниз спротив, та присуд істнує тільки на папері. Зєдинені держави не признають цего рішення, як суперечного з їх інтересами.

Вибраний тепер президентом Нікаґараґви консервативний кандидат Діяц заявився за признанням згаданого договору. Та проти нього виступив ліберал Сакаса. — І з цего прийшлю до міжусобиці. До міжусобиці вмішалися Зєдинені Держави й постачають Діяцові оружя, а буцім то для оборони своїх громадян вислали туди воєнні кораблі й військо. Як доносить »Юнайтед Прес«, війська Зєдинених Держав зайняли навіть столицю Нікараґви Манаґву.

Та повстанці дістають оружя, а кажуть, що добровільців із Мехіка. А Мехіко вмішується тому, що й воно має непорозуміння зі Зєдиненими Державами. В р. 1917, коли президент Мехіка Обреґон перевів зміни в мехіканській конституції, обмежено право власности чужинців так, що перемінено власність на винаєм на 99 літ. Американські капіталісти спротивилися цему, а вашінґтонське правительство стануло по їх боці й у 1923 р. здобули компроміс, що закон цей не відносився до землі набутої громадянами Зєдинених Держав перед 1917 р. Крім цего тодішний президент Обреґон прирік дуже лагідну приміну закона про експльоатацію нафтових піль. Теперішний президент Калєс не признав цего компромісу й видав розпоряд, що згаданий закон має виконуватися від 1 січня ц. р. Капіталісти Зєдинених Держав одностайне запротестували проти цего, а вашінґтонське правительство підпомагає їх і грозить Мехікові зірванням дипльоматичних взаємин.

І так світ готов мати нову війну.

З українського життя.

Знову справа українського університету.

Розуміється тільки на папері, в пресі. Недавно польські часописи, в першу чергу »Дзєннік Львовскі« подали сензаційну вістку, немов у Празі чеській відбулася якась нарада між пробуваючими там нашими вченими і польським соціялістичним послом Т. Голувком. На тій нараді по словам польської преси наші професори немов то погодилися, щоби будучим осідком українського університету не був Львів (?). Так писали, ще й не забули додати, що ті переговори відбуваються в порозумінню з краєм. Та скоро показалося, що ці вістки не відповідають правді. На днях прислав до Ред. »Діла« проректор укр. університету в Празі професор С. Шелухин письмо такого змісту:

»В часописах і в громадянстві ширяться чутки, начеб-то українські професори в Чехословаччині мали з п. Голувком нараду про утворення українського університету в Польщі і начеб-то погодилися на тім, щоби цей університет відкрити в однім з міст Сх. Галичини, тільки не у Львові.

Цим од імени Сенату українського університету доводимо до відома, що йому абсолютно нічого не відомо про чиїб не було наради чи переговори в цій справі і що український університет ніяких переговорів не мав«.

Також і офіціяльні польські кола нічого не знають про акцію Голувка в Празі. Новий польський міністер освіти др Доб руцкі сказав про те представникови »Слова Польського« таке: »Конференція п. Голувка в Празі є або його приватною ініціятивою, або студіями соймової комісії для нац. меншостей, а яка не походить від уряду й абсолютно не вяже його в нічому в його екзекутиві. На скільки знаю одинокою обговорюваною актуальною справою (що впрочім є також приватним почином п.- Голувка) була справа перенесення Господарської Академії в Подебрадах, до речі — добре уладженої, до Польщі. З тою справою я ще не встиг познайомитися«.

Усунення Л. Черкавського зі становища комісаря »Народного Дому« у Львові.

Про те усунення вже від давна робили старання »староруські« кола. Недавно тому їздила навіть в тій справі до Варшави депутація в особах о. дра Мишковського, радн. Лісковацького і дра Заяця. Мабуть депутація представила там меморіял про руїнницьку господарку майном »Народного Дому«. У Варшаві обіцяли депутації, що вишлють до Львова окрему кон-

ґрольну комісію. Коли обіцяна комісія довго не приїздила, тоді названа делеґація вислала дня 30. грудня м. р. обширну телеґраму до Варшави з зажаленням, що обіцяна комісія не приїхала, а Черкавський старається о нові позички, щоби ними обтяжувати майно »Народного Дому«. Тоді вже прийшов з Варшави телеґрафічний розпорядок до львівського воєводи, котрим негайно звільнено Л. Черкавського зі становища комісаря. Хто буде наслідником на опустілім комісарськім становищу, ще не звісно, хоч над тим вже думають у львівськім воєвідськім уряді. Кружляє поголоска, що мають іменувати б. посла до віденського парляменту Вол. Куриловича.

Закінчення великого політичного процесу у Володимирі Волинськім.

Два місяці тягнувся перед польським судом у Володимирі (делеґованим із Луцька) великий політичний процес проти 151 обвинуваченых, майже виключно українських селян. Акт обвинувачення закидує їм, що вони намагалися викликувати повстання проти Польщі в цілі відірвання західно-українських земель від польської республики і приєднання їх до Радянської України. По словам акту обвинувачення повстання підготовляла комуністична партія Західної України вже від осени 1924. р. Вибух повстання призначено на квітень 1925 р. В тім часі політична поліція, випереджуючи вибух повстання, перевела масові арешти, наслідком яких 151 громадян опинилося на лаві обвинуваченых в державній зраді і звязаних з нею злочинах. На 151 обвинуваченых одначе тількі 11 призналося, що належать до комуністичної партії. Прочі 140 приналежність до цеї партії заперечили.

Щойно в понеділок дня 10. ц. м. запав присуд. Тільки 19 із усіх обвинуваченых увільнено, прочих 132 засуджено на довголітню тюрму. І так 9 засуджено на досмертну вязницю, 4 на 15 літ, 39 на 10 літ, 13 на 6 літ, 60 на 4 роки, а що до прочих справу відрочено до осібної розправи. Присуд цей дуже важкий. Навіть прокуратор жадав досмертної тюрми тільки для двох.

»Підкарпатська жупа«.

Самоволю чеської управи Закарпатської України доказує такий факт. Досі офіціяльною назвою цеї країни є »Підкарпатська Русь«. Не зважаючи на це, останніми часами слово »Русь« влада самовільно викидає. На таблицях, що означують назви сіл, чим раз частійше прочитаєте тепер напис »Подкарпатска Жупа«. Тим способом хочуть чеські шовіністи затерти властивий характер краю і зробити з нашого Закарпаття звичайну чеську провінцію.

ЗЄДИНЕНІ ДЕРЖАВИ П. А.

»Католицький конґрес« чи просто кириня?

Дня 29. грудня м. р. мав відбутися в Філядельфії зізд, якого аранжери з під стягу »Обєднання« облудно назвали »католицьким конґресом« нібито »для ратування української католицької Церкви від розвалу«. Вістку про цей самозванчий ніби »католицький« конґрес подала вже наша преса. »Католицький« конґрес без і проти волі католицької церковної ерархії це для кождої здорово думаючої людини просто дивогляд.

Це смішний і чудернацький американський »гумбуґ« — та рівночасно це дуже сумний обяв теперішньої анархії і розладу, котрими від старого краю заразилася на жаль вже наша заморська еміґрація.

Про цей ніби »конґрес« подає дуже влучні думки американський часопис »Січ« в Шікаґо з дня 15. XII. 1926 ч. 24. в статті: »Карта кирині некатолицьких католиків«. Критикуючи програму названого »конґресу«, де пишеться, що епископ Богачевський ослаблює грошеву поміч з Америки для старого краю, »Січ« пише: »ми не чули ні бачили ні деінде не читали про те, щоб епископ Богачевський комунебудь заказував збирати і посилати до старого краю жертви на школи, на бідних, на інвалідів, на вдови і сироти і т. п. Давніще то є ще перед заснованням »Обєднання« через Мишуґу, Січова Орґанізація займалася збірками грошей на старокраєві цілі і посилала їх до краю... І тоді допомогова кампанія для старого краю справді була велика... Коли вже має бути »Обєднання«, то воно не повинно займатися політикою. Але Мишуґа розбиває »Обєднання«, бо таку хосенну інституцію, якою повинно бути »Обєднання« втягнув до політичної і церковної борби в Америці. І замісць кождий цент, який впливає на старий край до »Обєднання« шанувати і в цілости посилати на старокраєві потреби, він маючи в руках »Свободу«, коштом тяжко запрацьованого гроша українського робітника в Америці прямо розтрачує фонди »Обєднання« і Укр. Нар. Союза на непотрібну борбу проти епископа Богачевського, проти Січової Орґанізації. Він хоче »Обєднання« реформувати і то цілком непотрібно. Бо з »Обєднання«, яке повинно бути справді лиш безпартійним, добродійним товариством, він хоче... склеїти якесь нове »Обєднання«, заснувати якусь нову церкву і нову »січову орґанізацію« — та загалом зробити зі справдішної помочи для старого краю гумбуґ для підкопування української Церкви в Америці і для валення Січової Орґ. яка вже істнує і для народу працює«. Дальше »Січ« вказує на справжні причини боротьби проти Преосвященого Константина. Аранжери »конґресу« пишуть у своїм поклику, що еп. Богачевський »намагається захопити під цілковите єдиновластя усі парохіяльні церковні майна« На це каже »Січ«: »Не знаємо, скільки в тім є правди. Але колиб епископ Богачевський нічо більше не зробив для добра української еміґрації в Америці лиш цю одну річ, то він вже бувби найбільше заслуженим українським епископом в Америці. Епископ повинен мати нагляд і контролю над майном своєї дієцезії... Цей оден »пункт«, а не Франко, якого творів вони може ніколи й не читали, є найбільш для них болючий. Вони знають добре, що контроля епископа над майном дієцезії є знаменита, та що тяжко їм прийдеться на будуче використовувати кервавицю українського робітництва на уладжування пустих »зборів«, зїздів, конґресів та »юбілеюшів« коштом гроша українських парохій«. Стаття кінчиться закликом: »Хай ні одна чесна українська душа не причиниться до поганої кирині і розвалу, який хотять спричинити вороги нашої Церкви і народу. Попрім всі як оден благородні змагання нашого Преосвященого Владики, бо лиш тоді будемо гідні називатися вірними синами українсько-католицької Церкви і українського народу! Січова Орґанізація Америки і Канади твердо видержить в обороні правди і в обороні кервавиці українського робітника і фармера в Америці і в Канаді, і то навіть тоді, колиб нам прийшлося стрінути з іще завзятіщим нападом хаотиків, дураків і ґіпокритів! І врата адові не одоліють нас«!

Політичний огляд.

ПОЛЬЩА.

Новий міністер освіти.

В пресі появилися були вісти про частинну реконструкцію кабінету міністрів. Подавали, що уступить міністер судівництва та міністри Незабітовский, Рогоцкий і Квятковский, ба навіть про резиґнацію маршалка Пілсудского зі становища премієра.

Всі ці вісти покищо не справдилися. Уступив тільки управитель міністерства освіти Бартель, а міністром освіти став сенатор Густав Добруцкий. Це іменування викликало зчудування, бо сенатор Добруцкий по фаху лікар.

Мін. освіти про українські шкільні питання.

Новий міністер освіти Добруцкий успів висказатися вже про своє становище до українських домагань у справі шкільництва. Перед виїздом до Варшави заявив він у дневникарському інтервю, що не взяв на себе ніяких зобовязань супроти народніх меншостей. Лінія його поступування буде згідна з політикою всего правительства. На питання в справі українського університету заявив міністер, що справа ця поладна на давно. Український університет ві Львові, це мрія певних кругів та це не вяже правительства.

У справі реорґанізації шкільництва його погляди згідні з поглядами віцепремієра Бартля.

Вияснення пос. Голувка.

В справі українського університету висказався вкінці й сам Голувко. Передовсім заявив він, що він уважав домагання українського університету ві Львові зівсім оправданим і ствердив, що український університет мусить повстати безумовно саме ві Львові. Найкраще на його думку булоб надати теперішньому львівському університетові утраквістичний характер створенням у ньому покищо історично-фільольоґічного виділу в українській мові. Та тепер це трудно супроти взаїмної ненависти між Поляками й Українцями. Зате актуальна тепер справа утворення високої хліборобської школи на Волині. П. Голувко виїхав був у цій справі приватно до Праги для розсліду, чи можливо перенести українську хліборобську академію з Подєбрадів до Польщі. У справі українського університету не говорив із ніким з професорів, зайнятий був виключно оглядинням хліборобської академії в Подєбрадах. Всі інформації преси про якісь його пертрактації, угоди та намови до створення українського університету в Станиславові це витвір уяви, злої волі та охоти замотання так ясної справи, як справа хліборобської академії на Волині.

Ухвали комісій знавців для справ меншостей і східніх воєвідств.

Комісія знавців для справ меншин ухвалила порадити правительству знести законним шляхом усі обмеження, видані заборчими державами з титулу народньої чи віроісповідньої приналежности. Ухвалено теж скликати анкету в поодиноких питаннях щодо меньшин.

Сойм.

По покінченню нарад буджетової комісії сойм опустів. Наради скарбово-буджетової комісії мають інформаційно-підготовний характер, бо щойно на підставі буджету ухваленого повною палатою приступить сенат до рішаючих нарад. Першого засідання сойму не визначено доси. Послідує це, коли наспіють друковані звідомлення про буджет, що мають бути готові найдальше 18 ц. м. Тоді сойм приступить негайно до буджетових нарад.

Доля теперішнього сойму.

В політичних кругах ходять тепер слухи, що в найблизчому часі відповідальні чинники розважатимуть справу соймових виборів. Питання тут, чи вибори мавби перевести сойм, чи правительство на основі спеціяльних повновластей. Ходять теж слухи, що деякі політичні гурти підсувають правительству думку продовження теперішньої соймової каденції.

Міністер Залєский про німецько-польські взаємини.

Дня 9. ц. м. в неділю виголосив міністер Залєский на обіді новозаснованого »Товариства міжнародніх розслідів« велику промову, в якій зазначив, що Польща за ніяку ціну не відступить ні пяди землі поморської або шлеської та що Німеччина зломила статут Союза Народів.

НІМЕЧЧИНА.

Виступ президента німецького парляменту проти мін. Залеского.

Не довго ждав мін. Залескій на німецьку відповідь. Дня 12. ц. м. президент німецького парляменту Лебе виголосив у Данціґу виклад на тему прилучення Австрії до Німеччини. В своїому викладі проаналізував він теж і промову мін. Залеского. Він заявив, що такими виступами Польща бурить мир і висказав счудування з причини нечуваних погроз у цій промові. У Німеччині ніякий поважний чоловік не думає про якусь ворожу акцію проти Польщі. Спірні питання можуть і мусять бути розвязані мирним шляхом.

Новий кабінет.

В Німеччині прийшло до зміни кабінету. Дня 11. ц. м. президент Гінденбурґ прийняв міністра господарства д-ра Курціюса й поручив йому місію утворення кабінету. Д-р Курціюс прийняв цю місію.

Невдача Курціюса,

По останім вістям Курціюс зрікся місії, бо всі його старання утворити правительство парляментарної більшости з участю німецьких націоналістів не повелися. Кажуть, що през. Гінденбурґ доручить місію утворення кабінету б. провідникові центра Марксові.

Французько - німецьке порозуміння й опорожнення Надренії.

Штреземан сказав правду, що час »щиросердечних клюбових промов« минув. Конкретні поодинокі питання ждуть поладнання й не має ціли говорити про їх труднощі. Політика слів неможлива й остане на папері. Тепер знову розворушилася европейська політика. Протинімецький фронт слабне щораз більше. Творяться нові антанти й нові противенства, робляться спроби кинути мости згоди. Та Німці заявляють, що мирна европейська політика можлива тільки тоді, коли Надренія буде вільна й опорожнена.

ФРАНЦІЯ.

Німецькі твердині не дають спокою.

А Франції жаль Надренії, тож французька преса розписується тепер про східні німецькі твердині, щоб цим відвернути увагу від Надренії. Та крик криком, а біда бідою. Вона таки змусить вкінці Францію сповнити домагання Німців і покинути Надренію. Та покищо викручуються, як уміють тай можуть. Навіть Бріян. Ось на засіданні палати на запитання правого депутованого Жардена, чи взяв на себе в Женеві зобовязання щодо вчаснішого опорожнення Надренії, відповів він, що в часі нарад у Женеві не було навіть мови про це. Щож до знесення міжсоюзної військової контролі, то він вияснить це на найблизчій парляментарній дебаті. Часописи пишуть, що Франція кинулаб Надренію, колиб Німеччина заплатила вступне. Про це мабуть найбільше ходить, бо в Франції з фінансами круто.

Вибори до сенату.

Вибори до сенату виявили мале пересунення на ліво, бо націоналісти втратили 7 мандатів. Остаточний вислід такий: вибрано 67 дотеперішних сенаторів і 41 нових. Мільран провалився при виборах. Серед ново вибраних є 3 соціялісти, 2 комуністи, 1 независимий соціяліст і один суспільний радикал.

АНҐЛІЯ.

Дефіцит буджету.

Із звідомлення мін. фінансів за перших десять місяців буджетового року себто до 31. грудня 1926, виходить що прибутки принесли 479,020.364 фунтів, а видатки 625,450.609, значить дефіцит виносить 146,430.046 фунтів. Та міністр фінансів думає, що цей дефіцит покриють впливи від січня до березня. Правительство думає ввести нові оощадности, головно в позиції соціяльних обезпечень. Мабуть зменьшать булави (штаби) адміністрації воздушної фльоти.

Зоружування Анґлії.

Та хоч і виказує буджет дефіцит, Анґлія дбає дальше про свою мілітарну силу. Ось міністерство воздухоплавства поручило вибудувати 30 великанських літаків до кидання бомб, та з приладами до витворювання штучних хмар.

ЮГОСЛАВІЯ.

Чорногора змагає до независимости.

Часописи доносять, буцім то Чорногора змагала до проголошення політичної независимости. Акцією має кермувати один із князів давного пануючого дому.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА.

Ґайда провідником чеських фашистів.

Чехословацька фашистівська рада вибрала головою здеґрадованого шефа ґенерального штабу Ґайду та рішила не входити в контакт із іншими партіями

БОЛГАРІЯ.

Проект анґлійського протекторату над Болгарією.

Болгарський ґенерал Савов, б. начальник болгарської армії й теперішній болгарський посол Болгарії в Парижі звернувся до болгарської ґенеральної булави з письмом, у якому каже, що тепер є тільки дві дороги до консолідації відносин у Болгарії, зближення до Югославії, або протекторат Анґлії над Болгарією. Перша можливість не входить в рахунок, остає друга. Анґлія мусілаб тоді заявитися за звільненням Болгарії від усіх зобовязань, що випливають із мирових договорів.

ТУРЕЧЧИНА.

Заборона заложення соціяльно-демократичної партії.

Як доносять із Царгорода турецьке правительство заборонило орґанізувати в Туреччині соціяльно-демократичну партію.

Огляд часописів.

Часописи при нагоді поїздки члена меншостевої комісії Голувка, відгріли наново справу українського університету й подали вістку, що буцім то українські професори в Празі згодилися на заснування українського університету в Празі. (Як відомо, з кругів професорів українського університету в Празі вийшло вже заперечення щодо такої згоди). З цеї нагоди львівська »Газета Поранна« з 13 ц. м. містить передовицю п. н.: »Відгребувана справа«.

Автор статті зазначує, справа ця зівсім тепер неактуальна й покликується навіть на »Діло«, яке теж пише, що »справа українського університету перестала бути актуальна. (Само собою інакше »неактуальна« ця справа для »Діла«, а інакше для »Газети Поранної« — зам. ред. »Н. З.«). Автор статті зазначує, що був час, коли ця справа була великої ваги. Було це в часі бойкоту львівського університету Яна Казимира українською молодію, коли часть цеї молоді йшла за грянищю часть орґанізувала »тайний університет«, а часть позбавлена можности науки була кадрою саботажної акції. Тоді треба було думати над засобами, які запобіглиби цим аномаліям.

„Справи тоді не розвязано й дивним збігом обставин пішла вона самостійно в напрямі, що його не міг предвидіти найбільш оптимістичний польський націоналіст. Університету для Українців не зреалізовано ні ві Львові, ні денебудь поза Львовом, тайні курси, що їх удержання було колись точкою чести українського народу" підпали тихій повній самоліквідації, а українська молодь чаповняє сьогодні викладові салі й робітні університету Яна Казиміра" —

радіє автор статті й докоряє, що в такій хвилі відгрівається навіть по українському боці забуту справу.

Є без сумніву формальний момент у цій справі, а це виконання соймової ухвали про український університет, та реченець минув уже давно й не дасться дігнати. Тепер не вимагає цего ні загряничня ні внутрішня політика. Можливо — думає автор — що люде, яким поручено мандат опіки над меншостями, хочуть виказати, що працюють, а може бажалиби бачити в українському університеті важний культурно-політичний чинник — та це далекі пляни — тепер не треба українського університету, бо »він творивби скупления непотрібне й небажане«.

Щож — бодаї щиро тай отверто!...

Зеднуйте передплатників НОВІЙ ЗОРІ"!

† Посмертна хроніка.

О. Іван Йосиф, лицар знаку Топір, **Калинський,** парох Белза з відзнаками крилошанськими, учасник паломництва до св. Землі з 1906 р. член Ради повітової і шкільної в Сокалі, ординаріятський комісар при іспитах кваліфікаційних, член ради прибічної міста Белза, член всіх українських товариств місцевих, а від дня 31. XII. 1925 член Укр. Христ. Орґанізації, упокоївся скоропостижно 25. XII. 1926 р. у 54 році життя.

Покійний походив зі старої шляхоцької священичої родини. Його батько був парохом у Докудові на Підляшу коло Білої. В часі переслідувань уніятів царським урядом батько покійника о. Валеріян за вірність св. Унії усунений з приходства в недовзі помер. Дід покійного о. Николай Калинський послідний епископ холмський вивезений і замучений москалями за св. віру спочив як мученик у Вятці. Ексцеленція Митрополит Шептицький в часі свойого заслання відшукав його могилу та своїм вкладом вспів її упорядкувати. Покійного о. Івана тоді ще 9-літнього хлопчину приграничний солдат за 2 рублі в товаристві жидівки перепустив через границю у Галичину. Зразу живе сирота у свого вуйка о. Уляницького, рівнож еміґранта з Холмщини, а відтак в часі ґімназійних наук по бурсах, а в кінци у О.О. Воскресенців у Львові. По скінченню теольоґії стає сотрудником у Поміцях Станиславівської дієцезії, а опісля переніспися у Перемиську дієцезію стає сотрудником у Волиці Комаревій, парохом в Жабчу і Волиці Комаревій. У 34 році життя тратить свою подругу з Лонцких і від того часу стає учасником незавидної долі вдівця з дрібними дітьми. Перед двома роками переноситься на мійську парохію Белз. Тут однак не почував себе добре. Туга за сільською свободою і своїми сердечними парохіянами, що плакали за ним при відїзді як діти за батьком, пригнітає його вражливу душу, а з другої сторони поганий мійський воздух і кількасотлітні вогкі і дуже нездорові мури белзького приходства нищать скорим темпом його сильний орґанізм. Характер покійного небуденний; надзвичайної доброти серця, шляхотної вдачі, умів він лучити обовязки священика з обовязками громадянина. Душа отверта — щира, без облуди, совість дуже ніжна, у кождому чоловіці хотів бачити тільки те, що чесне, для всіх ввічливий, у своїх обовязках взірцевий і точний. Одним словом правдивий слуга Божий. Мав дар промовляти до людських сердець. Засідаючи у Шкільній Раді, боронив нашого учительства і то з успіхом, бо з його голосом числилися. За час свого короткого душпастирування в Белзі увів в життя захоронку під управою С. С. Служебниць, чим записав своє імя золотими буквами в історії розвою Белзької парохії. На просьбу колишніх своїх парохіян з Волиці комаревої, що у поважнім числі прибули на похорон свого любого пароха, тіло покійника за згодою дітий перевезено до Волиці Комаревої коло Сокаля, до родинних гробів. На похоронах завважено представників: староства, Ради повітової і шкільної. В супроводі численно з громадженого народа, шкільної молодіжи, представників місцевих укр. установ і священства відпроваджено тіло покійника до границь парохії. Хай легкою буде йому укр. земля, що її так любив.

В. Й. П.

ЖЕРТВИ

на християнський дім ім. св. Йосифа у Львові зложили з нагоди Різдвяної проскурки:

Параня Бойко 5 зл. Катарина Бойко 5 зл. Шмільська Анна 10 зл. Анна Бедроївна 1 доляр. Анастазія Гумилук 1 дол. Анастазія Козоріс 1 дол. Мотря Климко 5 зл. М. Зьомбра 5 зл. О. Шевчук 5 зл.. П. Скибська 5 зл. А. Куюлківна 10 зл. П. Була 5 зл. К. Литвин 10 зл. Г. Мацялківна 5 зл. Р. Мицкович 5 зл. П. Привида 5 зл. С. Бридзка 3 зл. М. Дуфанівна 20 зл. К. Пацута 20 зл. М. Яхура 5 зл. Н. Н. 5 зл. Ю. Данцишак 10 зл. П. Данилюк 5 зл. В. Юпинівна 5 зл. А. Мамчур 5 зл.. Ф. Павчуківна 9 зл. К. Климчаківна 1 дол. К. Борова 2 зл. Н. Н. 10 зл. А. Марцін 5 зл. К. Стасюк 5 зл. Е. Самотівна 10 зл. п. Кордюкова 10 зл. Н. Н. 1 дол. Разом 209 зл. і 5 дол.

Оповістки.

В повітовім місті Рудки завязався комітет з 25 осіб, який має урядити в червни 1927 повітову виставу промислу домашного та робіт ручних укр. жіноцтва так з інтеліґенції як селянства. Ціль вистави: запізнати загал з найкрасшими зразками промислу домашного і народного мистецтва. Головою комітету вибрано о. Симеона Кульчицкого з Вощанець, заст. гол. Марію Маринякову з Подолець, секр. Марію Стріль чикову з Рудок, скарбником Антона Гапяка з Угерець. В виставі приобіцяли взяти чинну участь п. О. і О. Кульчицкі з Перемишля.

»Комітет Допомоги Вдовам і Сиротам по Священиках« у Львові (ул. Домініканська ч. 11) звертається отсим з зазивом до священичих жінок львівської епархії, щоби негайно, а найдальше до кінця січня виконали безумовно отсі зарядження:

1) зорґанізувати деканальні Комітети і по думці звісної нашої відозви зібрати почавши від січня місячні зглядно квартальні датки на будову дому. Почин до цего повинна дати з правила пані деканова, а коли це неможливо, то инша діяльна в деканаті особа;

2) за жертвами звертатися не тільки до священичих домів, але й до тих світських осіб, що вийшли з священичої родини;

3) просити священика, щоби жертвували один акафист на Стрітення на бідні вдови і сироти;

4) при кождій посилці грошей до нас прислати рівночасно докладний виказ жертводавців;

5) колиби деякі особи відмовили помочі, подати нам їх докладні адреси, щоби ми самі до них написали;

6) ні одна священича жінка не може і не сміє ухилятися від цего обовязку. Хто не може помочи грішми, нехай поможе своїми впливами і працею.

Братися до роботи енерґічно і завзято, щоби раз бодай зробити щось для своїх найблисших і найбіднійших. Не числім на нікого, вже 150 літ думають про нас другі і не додумалися до нічого, длятого подбаймо самі про себе.

Н. Дзеровичева, голова. **Ст. Лежогубська,** секретарка.

НОВИНКИ.

З Українського Наукового Інституту в Берліні. Дня 14 січня ц. р. вечером у 28. викладовій салі берлінського університету (головний будинок) виголосив проф. др. І. Мірчук виклад на тему: »Пролеґомена до історії української фільософії«. Відтак проф. д-р Д. Чижевський мав виклад на тему: »Західна фільософія в давній Україні (XV—XVIII ст.)«.

Трагічне... Під наголовком »Трагічне святочне жниво« подає краківська »Нова Реформа« між іншим і це, що до державної фінансової ради мають увійти також: посол Юрій Міхальский, б. віцеміністер фінансів пос. Бирка, презес торговельно-промислової палати в Кракові Епштайн, презес Банку зарібкових спілок Карловський, проф. Адам Кшижановский, пос. Липацевич. Може воно й справді трагічне?

Дозвіл на навчання в середніх школах. Міністерство просвіти оповістило, що даватиме дозволи на навчання в середніх школах і учительських семинаріях тільки кандидатам, що викажуться тимчасовим свідоцтвом державної іспитової комісії, або кандидатам, що мають умови допущення до державного іспиту на вчителя середніх шкіл.

Доля б. диктатора. Розпорядом грецької республики б. диктатора Греції Пангальоса здеґрадовано й вичеркнено з листи військових старшин.

Бандит переодягнений за дівчину й різник. Перед кількома днями спинила на шляху, що веде зі Сварожина до Тчева, якась молода, гарно зодягнена дівчина різника, яка прохала його, щоби взяв її на віз. Різник пристав на це. Та в дорозі предложила йому, щоби зїхав трохи на бічну дорогу, щоби не стрічати людей. Зчудований цим різник, став уважливіш приглядатися дівчині й завважав, що це мужчина перебраний за жінку. Різник не думав багато й ударив »дівчину« й вона від удару випала з воза на землю. На крик збіглися поукривані в ямах інші бандити. Булиб напевно ограбили різника, колиб він не підігнав був коней і чвалом не рушив у напрямі Тчева.

Як тікав секретар австрійського консуляту в Лодзі. Слідство в справі таємничої втечі секретаря австрійського консуляту в Лодзі Штольценберґа, дало несподіваний вислід. Штольценберґ по втечі з Лодзі прибув до Варшави й там одержав візу на виїзд до Радянщини й виїхав найлеґальніше в світі, заки вспіли розіслати за ним стежні листи. Викрадені печатки вжив мабуть утікач на підроблення леґітимації.

Дві трагічні події в Жирардові. Жирардів, що то за нього ведеться спір між Польщею й Німеччиною, пригадавсь на Старий і на Новий Рік двома трагічними подіями. На Старий Рік двацятикількалітній техник Генрих Болінєвич зрозпачений спротивом батьків на його подружя з робітницею жирардівського заведення, вбив її вистрілом із револьвера, а потім сам застрілився в очах батька й неньки. — А на Новий Рік постерунковий Антін Цюкевич у приступі заздрощів убив свою суджену Осипу Оскиру, теж робітницю жирардівських заведень.

Найстарші шахи найшли недавно закопані в південній Англії. Вони вироблені з кости, деякі мають дві голови або стать змія й великі мов цеглини. Мають мабуть понад тисячу літ. Про винахід шахів є кілька переказів. Один каже, що шахи видумав один мудрець для перського шаха, інші, що на Цейльоні якась цариця продумала шахи, щоби грою розрухувати чоловіка в часі облоги столиці. Ще інші кажуть, що якийсь китайський вождь видумав шахи й забавляв ігрою вояків у часі зимівля. Є такі, що говорять, що шахи винайшов король Соломон, а ще інші, що їх продумали Ноєві сини Сем і Яфет.

Арештування трьох соймових послів. В ночі з 14. на 15. ц. м. арештували трьох білоруських послів: Бронислава Тарашкевича, Михайловського та Волошина, членів білоруської селянської громади. Арештування послідувало, як пишуть польські часописи, на основі ревізії переведеної в їх мешканнях та на терені Вильна, Варшави, Новгородка, Білостоку й на Поліссі й у Познанщині, де мали викрити, окружний комуністичний комітет, що розвивав діяльність в Великопольщі та на Поморії. По конституції посли незаймані й тільки на случай приловлення посла на вчинку звичайного злочину, коли придержання посла конечне для забезпечення виміру справедливости, зглядно для внешкідливлення наслідків проступку можна арештувати посла. Тож марш. Ратай звернувся письменно до міністра судівництва по вияснення. Відповідь на письмо марш. сойму приніс мін. Мейштович особисто. У відповіди заявляє він, що згаданих послів арештували на приказ підпрокуратора при апеляційному суді в Вильні.

Нові книжки і видання.

Місіонар Пресв. Серця Ісусового. Річник XXX. Лист 1. Січень 1927, стор. 32. Видавництво Чина св. Василія Великого в Жовкві. Передплата в краю: на рік 2 зол., на пів року 1 зол. В Америці, Канаді, Бразилії ½ дол. У Чехословаччині 15 к. ч.

Українське мистецтво, місячник української пластики, виходить при кінці кождого місяця під редакцією Миколи Голубця. Львів. Грудень 1926, ч. 3. Зміст: П. Ковжун: Василь Крижанівський. М. Луцький: Спогади про Васю Крижанівського. Д. Андрієвський: Естетичні підстави будівництва. В. Січинський: Микола Бутович. Мистецька література. Всеукраїнська мистецька хроніка. Книжки надіслані до редакції. Посмертна згадка. Від видавництва. У випуску 12 ілюстрацій, репродукцій творів В. Крижанівського, В. Касіяна та М. Бутовича. Адреса Редакції й Адміністрації: Львів, Ринок ч. 10.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення редакція не відповідає.

Передплата на 1927 рік

(V. рік видання)

„СІЛЬСЬКИЙ СВІТ"

ілюстрований господарський двотижневик

з часописами: **„Українське Пасічництво", „Українське Молочарство",** коопер. час. **„Супряга"** та иншими цінними додатками.

ПЕРЕДПЛАТА НА РІК ТІЛЬКИ 12 ЗОЛ.

На жадання висилаємо подрібну оповістку.

Адреса: **„Сільський Світ",** вул. Собіского 32. Львів. 1—2

НЕ ВСТИДАЙСЯ! НЕ ВСТИДАЙСЯ!

Не встидайся, коли Ти або хто з Твоїх — дружина чи дитина мають ПРОПУКЛИНУ, бо це терпіння не є з власної вини. **Але великим ґріхом є занедбання ПРОПУКЛИНИ, що в наслідках для людського життя є грізне.** — Кождий хорий на пропуклину нехай негайно звернеться до

Закладу М. ФРАЙЛІХА — ЛЬВІВ, Городецька 35

винахідника і спеціяліста патентованих бандажів руптурових для мущин, женщин і дітей. **Цим опаскам сотки людей завдячують повне виратування без піддання операції навіть в застарілих випадках.** ФІРМА М. ФРАЙЛІХА, істнуюча від 60 літ, зєднала собі признання за успішне пристосування заходів проти пропуклини і численні похвали не тільки в краю але і за границею, свідчать про се золоті медалі, почесний докторат, дипльоми як також листи з подякою великих достойників, священиків, офіцирів і лікарів. Отже ФІРМА М. ФРАЙЛІХА заняла у своїм званню передове місце в світі. 1—4

Жінкам закладає бандажі кваліфікована жіноча сила

Видає і редаґує Комітет У. Х. О. — Відвічальний редактор **Роман Гайдук.** — З друкарні А. Гольдмана, Львів, Сикстуська 19.

Ч. 4 (55) (...4) Львів, 30. січня 1927. Рік II.

Виходить що тижн...
**
Адр...
Ред...
і ...
Львів
Сикстус...
ч. 39 а.
Конто почт щад. Краків ч. 405.867.

НОВА ДОБРА

ПЕРЕДПЛАТА
В КРАЮ:
чвертьрічно 4 зол.
Місячно 1·50 зол.
ЗА КОРДОНОМ:
Річно: 3 ам. доляри або їх рівновартість.
**
Ціна числа 30 сот.

Орґан Української Христіянської Орґанізації.

ЗМІСТ: Завдання католицької інтеліґенції. — З церковно-народних відносин в Зєд. Державах. — З церк. реліґійного життя. — Василій (фейлєтон). За повагу духовенства. — Спіритизм (фейлєтон). — Праця чи байдужність. — З українського життя. — Політичний огляд. — Огляд часописів. — Новинки. — Перед нарадою. — Оповістки.

Завдання катол. інтеліґенції.

Перед католиками всіх націй стоїть під теперішну пору дуже важне завдання, а се завдання національне. Се завдання докладно пізнати і відповідно до нього повести свою роботу, ось обовязок католицької інтеліґенції.

В Европі уформувалися тепер три нові соціяльні типи людей. Перший тип се большевицький, другий фашистівський, а третий католицький. Большевицький тип бачить себе соціяльно злученим в новім міті маси, другий в ново прославленім міті нації, а католицький інтеліґент є зовсім перенятий містерією: Бог, народна держава, нарід. Новий католицький інтеліґент вірить знов в Бога, вірить щиро й горячо. Тому що віра передвоєнного інтеліґента не була такою глибокою й щирою, за якою йшовби розум, то той інтеліґент стояв поза національною дійсністю народу, який вже не був в його очах вродженою природі Божою ідеєю, де лежить життє всякого здорового націоналізму. Се є здорова жива христіянська віра.

Дуже воно сумно, і се вказує на трудність ситуації нашої католицької інтеліґенції, що вона сьогодня приневолена старатися про утворення »політики з віри«. Нам потрібне життє в вірі. Нинішний католицький інтеліґент, що поважно піклується про »католицьку політику«, мусить бути побожнійший, як инші, тоді витворить він справді як віруючий чоловік також нову політику.

Союз Націй став сьогодня інтернаціональним капіталістичним картелем націй, які себе до недавна поборювали. Европейська політика капіталістичного пацифізму говорить в Женеві діялектом, що не є мовою солідарности народів і кляс; навпаки, соціяльні завдання Союзу Націй можна знайти тільки в паперах його конституції; в Женеві ведуть радше політику поневолення кляс, як справжню загальносоціяльну політику.

В давнійших христіянських державах була містерія. Через містерію ставав кождий віруючий живим орґанізмом народу й нації. Нові соціяльні погляди католицької інтеліґенції є проявою її глибокого католицького життя. Академики й робітники є знов одного правдивого соціяльного духа. Католицький інтеліґент почувається самозрозумілим товаришем робітника. Католик глядить на орґанічну злуку народу зі спілкою народів, як на злуку члена Божого царства з тимже царством. Длятого бачить він також завдання поодинокої людини: укріплення нації.

Нова Европа не може опиратися на однім капіталізмі; вона мусить мати ідею, що основується на містерії. Саме націоналізм мусить спиняти конфлікти, як сьогодня заступленням націоналізму самою економією розпалюється тільки конфлікти. Не вистарчає бути інтернаціоналістом і пацифістом, бо се веде до капіталізму, до суроґату мира, до пацифізму, замість до мира.

Нинішний пацифізм се загроза світового мира капіталізмом, як передвоєнний націоналізм був загрозою мира мілітаризмом. В сути річи між духом 1914 р. і 1927 р. не змінилося крім форми нічого. Коли вскорі не прийде до рішучої зміни цілої европейської системи, то Женева і Союз Націй стануть тільки місцем для приготовання нового світового нещастя. Романтичний пацифізм є за слабий, щоби уздоровити европейську солідарність.

Ми є свідками, як пролєтаріят б. Росії виступає до боротьби проти Женеви. В Італії, а також в Німеччині, робітництво оборонюючися перед інтернаціональним пацифістичним капіталізмом, починає націоналізуватися. Пролєтаріят бачить щораз нагляднійще, що капіталістичний картель европейського господарського тресту можна розбити тільки націоналізмом. В Китаю, в б. Росії, в Італії і в Німеччині став націоналізм у національних соціялістів середником боротьби, відколи буржуазія звернулася щораз більше до капіталізму і покинула національну ідею (саме тому, що її викорінив капіталізм); таким способом стає четвертий стан, робітнича кляса, спадкоємцем покиненого иншими культурного добра. В сім процесі маємо марево розвиваючоїся звільна національної культурної боротьби.

Завданням католицької інтеліґенції у цій грізній хвилі утворити синтезу нації й держави, посеред націоналізуючогося пролєтаріяту і інтернаціонального пацифістичного капіталізму зясувати всіх обіймаючу, правдиву, непофальшувану ідею нації, як еліксір життя Европи, як скелю, об яку мусить розбитися бурливе море пристрастей.

Яке є конкретне завдання католицького інтеліґента? Він обовязаний пролєтаріят, що почав націоналізуватися, реліґійно освідомляти, щоби цей при шуканню нації не викривив правдивої ідеї націоналізму в новий засіб клясової боротьби. Коли ця реліґійна праця нам не поведеться, то можна побоюватися, що побідить знов фальшивий націоналізм, — цим разом націоналізм пролєтаріяту.

Рішаюча хвиля католицизму для Европи невідклично надходить, а з цим можливо одна з останніх можливостей вратувати упромисловлені народи для католицизму і для Христової науки. Можна тільки побоюватися того, що роздор є за великий і що деякі католики починають вже також підпадати під систему капіталізму й переходити на сторону облудного пацифізму і тим чином можуть не використати великої хвилі, яка приходить чи не раз на пятьсот літ.

З церковно-народних відносин в Зєдинених Державах.

(Допис).

Від довшого часу розбиває д-р Мишуґа »Січову Орґанізацію« і Церкву в Америці, хоч ніколи в життю до »Січи« не належав. Він раз-у-раз містить дописи в »Свободі«, що »Січ« нездала, а він хоче зробити ліпшу. Д-р Мишуґа, хоч не належав до ніякої Церкви, раз-у-раз »поправляє« Церкви, вчить епископа у ґазеті, як управляти дієцезією, а ось тепер і зїзд церковний скликає, хоч не має на це епископського дозволу, а навіть підпису хоч одного священика.

Навіть большевики, котрі оснували вже кілька »живих« і неживих церков, ще ні разу не здобулися на таке діло, щоби скликати церковні зїзди без епископів та священиків. Дня 2 грудня помістив д-р Мишуґа відозву в »Свободі«, котра вже ясно змагає до роздору нашої »Січової Орґанізації«. На чолі того роздору поставив Наддніпрянця Кедровського, котрий до останку був заприязнений з Петлюрою, що відступив Галичину й Волинь Польщі. Той Кедровський пише разом з д-р Мишуґою в »Свободі«, що старокраєве Ундо вже піддалося Польщі, а Петрушевич звязався з большевиками.

З Ундом і з Петрушевичом був досі Мишуґа звязаний, а не дає ніяких пояснень, чи зірвав з ними. Коли не зірвав, а має ті звязки далі, то служить на два боки до розбивання нашого народу. Ми перестерігаємо перед тим чоловіком і його затіями весь загал »Січової Орґанізації«.

Небогато часу мине, як будуть люде сміятися з обох тих »мишуґістичних« зїздів тай питати тих пару спантеличених людей, нащо вони далися взяти на гачок роздору й кирині. Пише Мишуґа пером Кедровського, що хочуть »давної Січи« Трильовського. А щож та »Січ« головно робила, як те, що Церкву розбивала й павині пера носила? Зачекаймо трохи й подивімся, як Мишуґа з Кедровським вберуться в баранкову шапку Трильовського та зачнуть вигукувати ще сильнійше. Пишуть: »Хай живе творча праця!« Чи не пуста фраза? Якаж це творча праця? Чи розбивання Церкви це творча праця? Щож ті розбивання створять? Добре говорив Головний Отаман уже з самого початку, що Мишуґа се руїнник і хоче зруй-

нувати нашу »Січову« Орґанізацію. Тепер вже ясно, до чого він веде. Явно вже йде на розбиття. Але ми твердо і спокійно виждім і дивімся, як він скомпромітуєся обома своїми зіздами, ніби церковним і ніби січовим.

Предсідателем на церковнім католицькім зізді зробить напевно православного Кедровського, а на січовім себе, хоч в життю не був у »Січи«. Такий хаос і руїну робить той демаґоґ, утримуваний нашим робітничим грошем, з котрого брав по 600 долярів платні за оден місяць, а то й подві платні на раз. Та все те »мишуґівство« прогуде. Нам тільки соромно, що на се гудіння відгукнулася пара недолюдків з неістнуючої »Козацької Січи«.

Від приїзду др. О. Назарука в Злучені Держави і обняття ним нашого орґану »Січи«, наша »Січ« в Детройті стала на ноги.

Від того часу аж до нинішного дня ми працюємо з повним запалом і посвятою, бо ми побачили, що з сим чоловіком можемо зробити богато добра для нашої вітчини. Перед приїздом др. О. Назарука в нас мало хто знав про »Просвіту« у Львові, про інвалідів, школу і инші інституції в старім краю, про що ми тепер дбаємо і щиро підтримуємо фінансово, як жадна инша громада в З. Державах не може. Цим ми горді і будемо цим гордитися так довго, як довго в нас буде істнувати гетьманська »Січ«. Ми горді не з себе, а з нашого доброго і чесного проводу в особах др. О. Назарука і дійсно заслуженого батька отамана дра С. Гриневецького, дра Сіменовича, та дра Бадрука і инших членів нашої централі.

Лише їм ми можемо завдячити те, що ми не впали в зневіру і пекольний котел вічної »дискусії« і сварки так, як прочі наші громади попадали, де нема »Січи« і де взяв верх демаґоґ Мишуґа.

До тепер ми нічого не критикували і ні на кого не накидалися. А навіть рідко коли боронилася. Ми виконували наказ наших провідників.

Працюйте, Січовики, коли бажаєте добра собі і вітчині, бо сварня і дискусія не поможе ані нам ані вашій вітчині. Але дух руїни, котрий вже знищив і зруйнував майже всю нашу іміґрацію в З. Державах докотився й до нас! Ми лише можемо подякувати Богу, що жертвою цего руїнного духа не впали люде чесні, лише найгірші особняки, які вічно були невдоволені тим, що в Січи не находили місця на »дискусії« та киріню. Імена тих особняків проголошені в протоколі нарад »Козацької Січи«, що був поміщений в »Свободі« дня 1. грудня 1926 під заголовком: »Чому ми покинули гетьманську »Січ«.

Що до цілої 4 сотні, то вона складалася з кількох членів, які вправ не робили, однострої не мали, на окружні збори не ходили, за що округ мусів сю сотню розвязати.

Про те, чи Січовики помагають рідному краєви, знає старий край і читачі січового орґану »Січи«.

Зрештою при кінці року буде загальне справоздання і тоді кождий побачить, скільки IV. Округ вислав грошей на рідний край.

Про 13. сотню, про яку богато писалось в »Свободі«, що немов то вона перейшла на »Козацьку Січ«, писалюся неправду, бо 13. сот. стоїть при централі і дуже гарно розвивається, на кождих зборах нові члени вписуються. Загально детройтскі Січовики тримаються добре і ніяка сила ворожа їх не зломить. Незломить нас тому, бо в нас ідея, дисципліна і взаїмна любов і щира любов до проводу. Хай собі вороги кричать, скільки хочуть, що наш провід злий і що ми робимо зле, то це нам нічого не пошкодить. Ми бачимо, що праця приносить хосен нашому народови і тут і в старім краю і знаємо, що кождий розумний і чесний чоловік злого слова про нас не скаже. Ми підтримуємо Церкву, школу, пресу і все те що конечне до розвитку нації.

Тож кличемо до всіх вас братів і сестер: Стійте твердо при нашій »Січи« гетьманській, й не дайте себе здурити демаґоґови, за котрим не знати, хто стоїть, чи большевики, чи УНДО і чого він хоче та на що йому потрібне розбиття нашої »Січи« і Церкви.

Окр. писар **А. Махорук.**

З церковно-реліґійного життя.

РИМ (ВАТИКАН).

Промова Папи на Консисторії.

В своїй промові на грудневій Консисторії підніс Папа важнійші реліґійні події минулого року, а се: канонізації, Евхаристійний конґрес в Чікаґо, свято Христа Царя, ювилей св. Франца і висвячення хінських епископів. З сумних подій вибивається на перше місце реліґійне переслідуванне в Мехіку. Дальше згадав Папа про „Французьку акцію", при чім іще раз зазначив, щоби не ставити політики вище релігії. Опісля, перейшовши до Італії, осудив тут переслідування католицьких орґанізацій. Вкінци натякнув, що в фашистівській партії є богато масонів, які більше слухають своєї масонської влади, як фашистівського правительства.

В промові з нагоди Різдвяних бажань заявив Папа свою радість по причині знесення обмежень для католиків в Анґлії.

Торжества в церкві св. Андрея в Римі.

Що року відбуваються в Римі в церкві св. Андрея делля Валле торжества, що тревають через 8 днів в часі Богоявлення, цебто від 6 до 13 січня. Уряджують взагалі торжества члени Місійного Товариства, які заложив побожний римський свящ. Вінкентій Палльотті (звідси Палльотини). Беруть у них участь кардинали, епископи, священники всіх обрядів, Чинів, всі колеґії, семінарі. Щоденно правиться по кілька Служб Божих в лат. обряді, по одній у східних обрядах, правляться вечірні богослуженя, виголошуються проповіди у ріжних мовах. На кінець слідує торжественна процесія. У згаданій церкві є за головним престолом вирізьблена сцена, як три царі складають поклін маленькому Ісусові. Це торжество це висказ і пригадка, що всі народи є покликані до Христового царства, в якім не може бути як лиш одно стадо і один пастир.

Зі західних обрядів годиться згадати обряд амвросіянський (уживає його Льомбардія, головно Медіолян) і єрусалимський (Кармелітани).

Служба Божа правиться у слідуючих східних обрядах: у візантійськім зі всіми його відмінами (чистий грецький, греко-український, греко-румунський, греко-болгарський, греко-російський, греко-мелхітський), у вірменськім, сирійськім (чисто сирійський, сиро-халдейський, сиро-маронітський), у коптийськім (копто-египетський, копто-абісинський). Належить при тім згадати, що стало що року правлять священики тих обрядів, які мешкають в Римі, инші, як приїдуть на якийсь час до Риму (прим. Румуни, Болгари). *)

Тому що Українці мають в Римі свою колеґію,

*) Зі східних взяли участь 1927 р.: Мароніти, Мелхіти, Росіяни (о. Верігін), Вірмени, Халдеї, Українці, Копти і Греки.

КОНРАД КІРХ Т. І.

Василій.

2. На стежках грецької культури.

Аж і настав час, коли наука в рідному домі вже не вистачала духовим потребам юнака. Тай уважалася прилюдна шкільна освіта неминуче конечною до підготування мужа на політичний чи соціяльний шлях. Дві причині мали велике значіння для розвитку й духового напрямку Василія: повне любови, чисте виховання в рідній хаті й тісні взаємини з грецькою культурою. Обі разом витворили із кріпкої вдачі Кападокійця благородну, високосяжну особистість, що шукає собі подібної в усесвітній історії. Та відкіля набрався Василій цеї другої основи?

Як у великих клясичних часах належало ще й тоді до доброго тону між освіченими вчитися на університеті в Атенах. Хоч значінням перевисшила їх уже від століть Олександрія. Та коли в египетському місті муз набиралися чисто річевої історичньої, природничої, короткодосвідньої освіти, то Атени вважалися все ще благословеною країною краснорічивости й атицької тонкости. І коли в Олександровому городі над Нілем царив виключно, як фільософія новоплятонізм, то в Атенах були ще старі фільософічні школи академіків і періпатетиків. Олександрія була крім цего наймогутнішим осередком торговлі, промислу й мореплавства на Сході. Атени жили ще тільки минулим, вони були виключно університетським містом. Та не тільки цим притягали вони. Більш від духових скарбів і слави вчителів було тут це прикметне освячення, що лежить на минулій величі, багатство великих споминів, що їх розбуджувала назва Палядиного города перед душею кожного освіченого. Осьтак була тут збірна точка знатної молоді всеї римської держави. Непогамована жадоба розривок і високосяжний захват до студій були цими бігунами, що вколо них оберталося життя цего бурхливого народця.

У Кесарії, де зійшовся вперше зі своїм приятелем естетично високоосвіченим Григорієм із Назіянзу, кілька півроків слухав Василій вступних викладів про реторику. По недовгому побутові в Царгороді, де познайомився з Лібанієм, найславнішим ретором четвертого століття, переселився він в 352 р. в атицький город муз. Григорій подався туди ще перед ним.

Про Василіїв побут в Атенах дав нам Назіянзієць найкращі відомости в своїй власній життєписи „Carmen die Vita sua". Дивно, як тільки Григорій приходить до цего розділу свойого життя, не може вже говорити в однині: »Тепер пішов я до Атен на науку«, пише він. А дальше каже: »Що ми там робили, хай це оповість хто инший, як ми жили в Божому страхові, між першими найперші. Посеред запальних юнаків, що вели з товаришами розгульне життя, плили наші дні в мирній тиші. Ми не дали себе пірвати загальній струї, бо замість пійти слідом за зводниками, бажали ми стати гуртові товаришів керманичами до доброго«.

І щож дало Григоріеві цю обичаєву опору, цю вищу силу? Це був Василій. »Бо небо зіслало мені неоцінену ласку. Воно дало мені на приятеля наймудрішого, найблагороднішого, найученішого мужа. І коли хто спитає: хто це? вистане одніське слово як відповідь: Василій, найвизначніщий муж нашого століття. Я шукав знання й найшов собі щастя. Повелося мені, як Савлові, що вийшов шукати батькових ослів, а найшов царський вінець«.

Атени втратили в значній части свій колишній вплив, як осідок муз. Тим впертійше держалися зовнішностей, старих, беззмістових студентських звичаїв і традиційних поділів на партії. Привід до цих змагань, що чейже далекі були від наук, давали часто самі професори, що збирали біля себе студентів і ґуртували їх у товариства та земляцтва, щоби дати підклад плоскій дрібничковости. Тому старалися членів до пристрасти захопити товариством, а в мистецтві орудування киями довершувано, що було в людській силі. »Облягали наперед міста, шляхи, обістя, узгіря, долини, кожну дорогу з Атики, ба й із усієї Греції. Навіть жильців міста розпалювали до своїх витівок та втягали їх у своє партійництво«.

Коли появився молодий академічний громадянин у місті, заразісько попадався в руки якогось союза. І починалося шалене мучення новика, що вязалося з ріжними очищуючими студентськими звичаями. Заводили його до якогось земляка, приятеля чи найнятого професорового наганяча. Там ішло безліч зачіпок меньше або більше атицьких жартів, щоби по можности як найбільше пригнобити самопочування новика й вже в самому початку схопити його в кріпкі карби. Коли вже жарти й дурно-

вони завсігди беруть участь у вище згаданих торжествах. Дня 11 січня ц. р. відправив там торжественну Службу Божу Впр. О. Дионісій Головецький ЧСВВ, ректор папської колеґії з діяконами. Співав хор укр. питомців колеґії. Випав спів дуже гарно, подібно як кілька місяців тому в церкві св. Климентія на свяченнях болгарського епископа Кирила Куртева. Римляни залюбки спішать, щоби подивитися на наш гарний обряд та налюбуватися нашим милозвучним і гармонійним співом.

З тої нагоди помістив про нас статтю орґан Ватикану »Осерваторе Романо« (дня 11 січня 1927 ч. 7). Автор підносить вагу нашого обряду хотяйби тому, що з нього вийшов св. священомученик Йосафат, якого Церква на ново прославила 1923 р. устами св. Отця папи Пія XI. Згадує про наш нарід і його етноґрафічні границі, навернення на кат. віру за часів св. Володимира Великого, схизму, королівський вінець гал. кн. Данила. Митрополит Ізидор »скріпляє« унію в імени цілої України й Росії. Залежність від Польщі не була для Українців пригожа: покинула нас наша шляхта й приняла лат. обряд. Дальше згадує автор за св. Йосафата, Берестейську унію, її переслідування й скасування Росією. Слідує згадка про замойський і львівський синод, стан наших дієцезій (число; наші епископи вичислені поіменно; хоч на жаль імена подано неправильно). Між східними наш обряд найчисленнійший (5 міліонів душ); коротко згадує за нашу еміґрацію до Спол. Держав, Канади й Бразилії, за Чин св. Вас. В. і т. п. Характеристика нашого обряду це богацтво, ріжнородність, краса мельодій. Ціла стаття написана в дусі для нас прихильнім, хоч богато неточностей, неясностей і поверховности. Писав якийсь чужинець, а чужинці так мало про нас знають. Наших скрізь за мало (або й зовсім нема), а ріжних »прихильників« реліґійних, обрядових, політичних аж за богато.

ПОЛЬЩА.

Справа Архимандрита Пилипа Морозова у Вильні.

Уніоністична акція, що тепер ведеться на Підляшу, Волині, Білій Руси і т. д., не тільки натрафляє на поважні труднощі, але й на несподівані невдачі.

Між православними священиками, що повернули до єдности з римською Церквою, найвизначнійшою особою був Виленський Архимандрит і ректор православної духовної семинарії о. Пилип Морозов. Визначний він був і становиском і наукою (укінчений академик), а надто приступив він до єдности з певною програмою та з великими надіями.

Тимчасом одно й друге його завело. В 47 ч. »Н. З.« ми вже згадували, що у Вильні відбувся зїзд кресових латинських епископів, присвячений головно уніоністичній акції. На тім то зїзді архимандрит Морозов мав довший реферат, де він предложив Єрархам свої постуляти.

Як з його реферату виходить, жадав він головно дві річи, а саме: щоби зєдинені православні мали офіціяльну назву православні католики; а друге, щоби при виленськім латинськім архіепископстві основано ексархат східного обряду з юрисдикцією над всіми зєдиненими поза межами наших галицьких епархій.

Тимчасом польські єрархи не приняли тих жадань. Наслідком того архимандрит Морозов чувся так заведений у своїх надіях, що зірвав з католицькою Церквою і повернув назад до православя.

Цей так дивний і неоправданий крок старався архимандрит Морозов пояснити в листі до латинського виленського архіепископа Ялбжековского. Між иншими каже він, що повертає тому до православія, що католицьке латинське духовенство не є ще приготоване до уніоністичної акції.

Можливо, що архимандрит Морозов має тут рацію, але те зовсім не оправдує його кроку і зірвання з католицькою Церквою. Що иншого є зверхні, другорядні справи, як приміром офіціяльна назва або основання чи неоснования ексархату, а знова що иншого є правда й віра. Для правди й віри чоловік все мусить посвятити. Надто тут у поступку архимандрита бачимо той сам обяв, що часто приходить у східних православних, а іменно, що вони висше ставлять форму над зміст. Для якоїсь звичайної форми, для назви, або обрядового припису посвячується сущні справи. І те успосіблення православних при уніоністичній акції муситься брати під увагу. Інакше такі невдачі трафлятися будуть частійше.

КАНАДА.

Стан католицької Церкви.

В Канаді є 3,383.663 римокатоликів і 250.000 греко-католиків (Українців). Зі всіх держав нового світа Канада є найліпше заосмотрена священиками. Тут є 4325 світських священиків і 1579 монахів лат. обряду. Греко-католицька Церква числить 42 священиків. Річний приріст священиків виносить пересічно 200. На 650 душ припадає оден священик.

КИТАЙ.

Протестантизм в Китаю.

Протестанти розвивають в Китаю живу місійну діяльність. Найбільш займаються шкільництвом. Про висші школи стараються передовсім американські протестанти. Так мають вони в Китаю 14 університетів і 20 инших висших наукових заведень. Протестантських місіонарів є тут 6402; 20% з них займається реліґійною пропаґандою, а инші заняті по школах. Найвизначнійші китайські державні мужі це вихованки протестантських шкіл. Китайська преса переважно в протестантських руках. Також в державних школах протестантський вплив є дуже великий, бо директорами тих шкіл є часто протестанти. Католики мають тільки дві висші школи, одну в Шанґаю з 3400 студентами і другу промислову й торговельну в Тієнтсіні зі 100 студентами. Недавно основано католицький університет в Пекіні.

НОРВЕҐІЯ.

Католицизм в Норвеґії.

Саме число навернень на католицизм в якімсь акатолицькім краю ще не свідчить про успіх чи неуспіх католицької місійної праці в тім краю. Далеко красшим свідоцтвом успішности праці є перецінення реліґійних вартостей серед даного акатолицького населення, є уступлення реліґійних упереджень, відмінне відношення до католицької Церкви. Це всьо є рівночасно вістуном красшого завтра для Церкви. Число конвертитів в Норвеґії не є зовсім імпонуюче, але не треба забувати, що в їх ряді стає богато визначних особистостей в краю. Такі навернення є дуже важні, бо звертають увагу цілого народу на католицьку Церкву і спонукують инших до застанови. І з радістю слід ствердити, що в колах інтеліґенції погляди на католицьку Церкву підпадали в останніх роках основній перевірці. Це видно також в пресі. Великі дневники подають часто приязні і повні зрозуміння статті про католицькі відносини і проявляють зростаюче зацікавлення католицькими подіями у себе в краю і за кордоном. Те зацікавлення завдячує однак свій розвиток не тільки голосним в цілім краю наверненням. Тут входять в гру також инші чинники. Одним з цих чинників це зріст національного почування. Образовані верстви більше як колинебудь давнійше займаються минувшиною і переконуються, що середні віки, коли Норвеґія була ще католицькою, годі назвати часами темноти й забобону, але навпаки, часами найбільшого добробуту, розвитку мистецтва й культури. Деякі признають отверто, що введення матеріялізму було для Норвеґії національним нещастям. Приготовання до святочного обходу 900-літнього ювилею св. Оляфа на 1930 р. є в повнім ході. Оден професор університету поставив внесення, щоби на ті торжества запросити достойників католицької Церкви. Коли ще згадаємо, що старим католицьким церквам, одній по другій, привертають через повну пієтизму реставрацію їх середновічний вигляд, то будемо мати образ того знаменного руху, який виріс із подиву

та вишумілися, вели іспитованця з великою пишнотою до купелі. Там мусило бути змите з нього все нестудентське. Що йно по цему очищенні був він їм рівня. Що йно тепер міг він серед студентів виступати як товариш.

Ніхто, не висмикнувся від цеї жорстокої забави свята прийому, навіть Григорій ні. Та для Василія зробили виїмок. Слава його духової переваги дійшла ще наперед нього з Царгорода. Мали якийсь святий острах перед цим дужим Кападокійцем. Так висмикнувся він, рідкий виїмок, дикому звичаєві, правда, не без живих старань Григорія. Так і зобовязав і привязав Григорій до себе вже заздалегідь великого земляка. »Це був початок нашої приязні, тоді запалилася іскра нашої душевної спільноти«.

Небаром виявилося нагода, що ще тісніше звязала приятелів. Попри приналежність до школи цего чи того професора також і однакове походження було основою при творенні академічних кружків. Так було земляцтво Вірмен, »лукаві, нещирі люде«, каже Григорій. Вони завидували високодаровитому Кападокійцеві його успіхів і шукали нагоди, щоб змусити його прилюдною пересправою заніміти. Василій правда встоявся. Та аж вмішання Григорія зробило його бесідницьку перемогу справжнім тріюмфом. Ця прислуга справила, що любов молодечої приязні запалала ясним полумям. »Тепер були ми одно серце й одна душа«. А Василій потребував дружнього серця. Він спершу не міг освоїтися з так по світовому закрашеним, часто зівсім пройдисвітським окруженням. Находили на нього настрої тихого смутку й важкої туги, так що він у перших тижнях побуту в Атенах зівсім не був веселий. І все був тут досвідчений Григорій, що потішав його, піднімав і піддержував. »Від тепер були ми нероздільні. Ми разом були все, ми мешкали й жили разом, були одної думки й одного серця«.

Григорій справді немало гордився своїм другом і земляком перед пустодумними Греками. »Коли вільно мені трохи почванитися« схлібляє він собі ще в пізних днях, »ми таки були туга та дбайна двійка тамечки між Греками“, *Ευνοϱὶς ὀυκ ἀνίονυμος*“. Тож і не диво, що оба старовливі Кападокійці стали небаром осередньою точкою більшого гурта однодумців, так що тут можна справедливо говорити про перше католицьке студентське стоваришення. Та комуж бути сонцем і царем у цій малій державі? »Василієва поведінка, його обичаї стали нашим життєвим правилом; він давав нам потрібну духову опору«, оповідає Григорій. »Перевага його особистости здобувала нам поважання не тільки в наших професорів і товаришів, але й у всій країні, а передусім у високопоставлених мужів. Усі, що знали Атени, знали й наших учителів, а всі, що чули й говорили про наших учителів, чули й говорили про нас«.

А основи, ціли й змагання, що вязали цих юнаків, із собою? »Знання й віра«, це були по Григорію »золоті стовпи« що на них держався їх застільний гурт. Коли пісні, кохання й вино й усе буйне студентське життя ослаблювало відпорність їх однолітців »одушевляло їх тільки одно змагання: до знання, найзавиднішого з усего«. Ще більше одначе значіння мала в цему гурті реліґія. Релігійно-обичаєва бездоганність була передумовою прийняття. »Не найрозпустніші, тільки релігійно найчистіші були нашими членами, не закукурічені забіяки, тільки миролюбці, що взаємини з ними підносять і ублагороднюють«.

Навіть на їх студії мала релігія вплив: »Не найприємніші, тільки найкращі вітки знання вибірали ми«.

»Тільки два шляхи були нам відомі«, оповідає Григорій так недостежимо гарно, »один перший і знаменитий, другий другий і не однакової стійности. Один, що вів до наших священиків, а другий до поганських професорів. Усе інше оставили ми радо цим, що знаходили в цему приємність, свята, вистави, збори, пирування; бо по моїй думці ніщо не має важности, що не вблагородняє серця й душі.

Так спливали роки студій. Тут зазнайомилися оба приятелі з мужем, що мав знову зустрінутися з ними в бурхливі дні. Цісарський наслідник престола Юліян, пізніший апостат, втискався часом теж між Кападокійців. Святим пророчим вором проглянули чисті, благородні приятелі вже тоді внутрішню нестійність і пристрасність облудника. »Він змія, потвора« так ознаменував кружок приятелів уже тоді будучого гонителя христіян.

(Дальше буде).

для католицької минувшини Норвегії. Иншим чинником, що звертає увагу на католицьку Церкву і притягає до неї думаючих протестантів, це зростаюча незгода серед лютеранів того краю, докладнійше остра боротьба між модернізуючими й консервативними протестантськими богословами. — Вплив модернізму постійно зростає. Останніми літами здобули модерністи вперше одно з шістьох лютерських епископств. Суперечки з модерністами бувають щораз частійші. Поділені між собою є також консервативні богослови. Ця боротьба між богословами гіршить міріяд. Наслідком цього многі звертають свої очі на католицьку Церкву, де бачать величню єдність і згоду. З того ясно видно, що перед католицькою Церквою стоїть сьогодня в Норвегії велике завдання. Для католицької місії прийшов час розвинути сильну діяльність. Ніколи обставини не були такі пригожі.

РАДЯНСЬКИЙ СОЮЗ.

Видалювання католицьких священиків.

Рада народніх комісарів в Москві оголосила декрет, силою котрого заборонила священикам всіх віроісповідань, що не мають радянського горожанства, переступати кордони Радянського Союзу. Рівночасно видала розпорядок, який усуває католицьких священиків, що не мають радянського горожанства, з границь Союзу.

КАТОЛИЦЬКА АКЦІЯ.

З кінцем м. року відбувся в Ріо де Жанейро перший в Бразилії місійний конґрес. Взяло в нім участь пятнацятьох епископів і цілий ряд визначних католицьких діячів. Сама Бразилія є поважним тереном місійної праці. Тут мешкає около пів міліона індіян-поган. На конґресі звертали увагу на потребу окремих місійних епископів. Отже кількох таких епископів працює, але праця є дуже велика. Важна також справа місіонарських покликань, яких недостачу сильно відчувається. Католицька праця в Бразилії розвивається поволи. Головною причиною недостача священиків. В столиці Бразилії є цілі дільниці без священиків. Ще гірше стоїть справа на провінції. В цілій Бразилії всього дві тисячі священиків. Антирелігійна пропаганда величезна. Між священиками половина це монахи і то чужинці. В семинаріях є досить питомців, та богато з них покидає перед часом семинарські мури. Причин цього треба шукати в злім родиннім вихованню, в питомім тут сентименталізмі, в недостачі католицьких шкіл, в загальнім убожестві і в релігійнім ліберализмі.

За повагу духовенства.

(Надіслана стаття)..

Недавно відбуту Нараду Духовенства перемиської епархії треба вважати одним із ясніших моментів нашої сумної сучасности. Сеж бо перший поважнійший відрух здорової думки нашого духовенства, сеж перша серійознійша спроба конечної його самооборони. Справді крайня вже пора настала для нашого духовенства рішитися на активний виступ і сказати своє власне слово! Лячно подумати, скільки то шкоди нашій церковно-народній справі натворила кількоріття систематична, неперебірчива боротьба кількох одиниць під облудною маскою »оборонців Церкви« і ніби патріотизму. Отсі то на ріжні лади складені славетні »ревеляції«, поміщувані на сторінках нашої преси, цілі роки вже відповідно оброблювали »публичну опінію« і творили потрібні настрої. Впрочім ґрунт до такої роботи приготовила аж надто добре війна, а опісля звісні руїнницькі струї. Щойно останніми часами і то дякуючи статтям в »Новій Зорі« наше громадянство дістало нагоду довідатися правду про деякі справи, що відіграли важну ролю в т. зв. перемиській траґедії, як пр. про справу Дівочого Інституту, Брацтва св. Николая і т. п.

Автор сих стрічок, віддаючи належну дань сему важному починови, всежтаки дозволить собі тут трохи критично поставитися до становища, яке всеч. О. О. Собрати заняли на перемиській Нараді. Та нехай вони сі мої думки зволять приняти не як критику, а радше як братерські уваги собрата, що має змогу бачити дану справу в дещо відмінній перспективі.

Гадка наша така: Наради Духовенства повинни були поставити собі першою і головною своєю метою оборону поваги самого Духовенства. Бо повага Преосвященого Йосафата як Владики в очах віруючих католиків у нічім не потерпіла. Повагу церковного Єрарха чейже не можуть нарушити нікчемні статейки ґазетних писак. Чи не зайва отже оборона того, що фактично не булю нарушене? Зате прямо конечною являється тепер оборона самого духовенства, духовного стану і його поваги. А се тому, що саме повага духовенства тут найбільше загрожена. Щоби не бути голословним, візьму звісний факт, розуміється не так, як він вийшов в освітленню преси, але як був у дійсности, а саме заборону духовенству брати офіціяльно участь в обходах на честь Франка. Се певне, що такої заборони ніколи не булоби, колиби не факт, що дехто з духовенства брав таку участь у тих обходах. Ся участь — треба припустити — не була зі злої волі, може декуди продиктована була й найкращими намірами. І щож тут дивного, що Владика був такими фактами приневолений дати підчиненому собі духовенству в тій справі довірочні вказівки. Цеж тим більше оправдане, що деякі обходи уладжували соціялістично-редикальні проводирі. На тім повинна була скінчитися ціла справа, як кінчаться подібні справи скрізь деінде. Та в нас воно інакше. Дивним дивом довірочну інструкцію услужно передається власне до вжитку соціялістично-радикальній пресі. (Диви »Гром. Голос« ч. 40 з дня 9 жовтня 1926 р.) Та соціялістам не дивуємося, але сумні гадки будяться тут що до наших »націоналістів«. Кождий в світі патріот буде бридитися всякими проявами некарности, що веде до анархії. Погорда і гнів горожан скрізь у світі стрічає жовніра, що зраджує і бунтується проти своєї законної власти — урядовця, що зраджує урядову тайну!... Ось тут то саме маємо до діла з явищем, яке годне найбільше захитати повагу духовенства. Я спинився довше на тім однім факті — та їх є більше. Чиж цей факт, що так довго мовчки, без жадного протесту толеровано звісні виступи в »Укр. Голосі«, підписувані ніби священиками, не кинув тіни на повагу священства, що своєю пасивністю немов годилося з тими виступами? Чейже могла слушно вкорінитися думка, що духовенство справді бунтується проти своєї законної влади та в боротьбі з нею навіть послугується такими низькими методами боротьби. А тоді даремна вся його дальша праця над народом, раз підкопано його повагу й довіря. І коли не зроблено цього раньше протестами на соборчиках, що дані статті не походять від священиків, то цим по-

Спіритизм.

ПЕРЕДНЕ СЛОВО.

Інтерес до окультизму, а з окрема до спіритизму й його феноменів, росте сьогодня в усіх краях, серед усіх суспільних кол. Передовсім від часу, коли спіритизмом почали займатися учені люде (пр. англійське товариство для психічних дослідів), коли спіритистами стали визначні фізики, лікарі, письменники, інтерес до спіритизму змігся до небувалого досі степення. Нема майже на світі такого міста, ба навіть уже містечка, де не булоби спіритистичних кружків, які час до часу уладжують так звані »сеанси«. Крім цих »практикуючих« спіритистів є ще далеко більше число спіритистів »теоретиків«, людей, що любуються в спіритистичній літературі. Та навіть кождому читачеви щоденної преси попадає часто в руки стаття, якої змістом є якийсь спіритистичний феномен. Кождий з цих людей, о скільки він інтелігентний, мусить занятя якесь становище до спіритизму й його феноменів. Кождий ставить собі питання, на яке хотівби дістати властиву, влучну відповідь. А відповідь може бути тільки тоді влучна, коли чоловік пізнасть справу якнайдокладнійше й безсторонно і коли обективно вміє думати й рішати.

В першій мірі отже, коли хочемо видавати якийнебудь суд про спіритистичні феномени, мусимо ті феномени докладно пізнати. Сьогодня вже не можна, як це ще часом роблять деякі малограмотні люде, перечити спіритистичні явища. Ці явища це незаперечені, науково доказані факти. Тепер головна річ не в ствердженню фактів, а в їх поясненню.

Коли ми самі не маємо змоги дійти до розвязки цього питання шляхом експериментів, так мусимо користати з відповідних жерел, але з жерел певних, міродатних. Спіритистичними феноменами й судом про них займається сьогодня богато книжок, яких автори грішать грубим незнанням предмету, про котрий пишуть, богато книжок, що хоч мають науковий вигляд, та не мають ніякої наукової вартости.

В поясненню спіритистичних феноменів мусимо йти шляхом простим й чесним, хочби він завів нас до висновків, що булиби проти всякого нашого сподівання, що противилисяби нашим дотеперішним поглядам.

Всяке неправильне, фальшиве й нечесне заключення з відомих нам спіритистичних фактів, містить у собі грізну небезпеку для чоловіка.

Характеристичною ціхою наших часів це нерішучість або й повна байдужність до релігійних справ. Наслідком раціоналізму почав неоден сумніватися в правдах віри, або й ту віру зовсім покинув. Через те людський дух став полишений знов на власні сили. Він знов шукає на всі можливі способи за вдоволяючою розвязкою пекучої загадки життя й призначення чоловіка.

Для такого стану душі спіритизм враз із своїми феноменами має велику принаду. Чоловік не тільки може навязати зносини з помершими людьми, з позагробовим світом, але й пізнати той світ та переконатися в правдивости чи фальшивости наших релігійних ідей.

І богато людей кидається в обійми спіритизму, довіряючи часто науковим величинам, але й забуваючи при тім, що й ті наукові величини мають свої упередження, передовсім до релігії, і люблять аж надто часто робити невірні висновки.

Богато також, що шукають поважно правди, віддаються нерозважно експериментам і тим чином наражаються на небезпеку, яку пізнають щойно тоді, коли вже за пізно.

Тому, що головна небезпека спіритизму лежить у поширюванню неповної правди про нього, в недостаточнім і поверховнім його пізнанню, слід нам спіритизм докладно й основно пізнати. Дати правдиве пізнання спіритизму — це ціль отсих стрічок. Тимсамим дамо також належну перестрогу цікавим »дослідникам«, щоби не гралися з огнем...

I.

ПОЧАТОК НОВІТНОГО СПІРИТИЗМУ.

Початком новітного спіритизму є рік 1848.

В Зединених Державах під Новим Йорком, в місточку Гайдесвіль, жила родина німецьких кольоністів Фосів. Фоси належали до протестантської секти методистів. З часом змінили вони свою німецьку назву »Фос« на американську »Фокс«. У Фоксів були дві доньки: Лея і Каті. Одного дня почули ці дівчата якесь дивне стукання в стіні свого дому. Довго шукали вони за причиною того стукання, але даремно. Коли стукання з кождим днем змагалося, відважилася молодша дівчина, цікавійша й смілійша, Каті, вказати на одно місце в стіні і промовити: »Стукни тут«. І зараз далося в тім місци чути сильне стукнення. Каті пробувала дальше: »Відповідай — сказала — на всі мої питання; коли випаде так, стукни два рази, коли ні, стукни оден раз«. Сталося, як Каті зажадала. Вдоволена своїм відкриттям, увійшла цікава дівчина в близші зносини з таємною силою, котра її так добре розуміла. Каті піддала їй дуже поєдинчу азбуку, при котрої помочи моглаби розмовитися з невідомою таємною силою. »Сила« й на це згодилася і так почалася її розмова з дівчатами.

З часом почали роздаватися таємні відголоси зі всіх кутів, зі стін, з підлоги, зі столів. На ставлені питання давали вони відповідь. Та цікава Каті забажала знати, хто це з нею так розмовляє. Зближається отже до столика і після заключеної умови каже відстукати на питання: »Хто ти є, чоловік, чи жінка?« І дивно, що на це питання не дістала ніякої відповіди. Каті заприміткла, що питання мусіло бути невідповідне; поправилася отже й сказала: »А, ти певно є духом?!« Ноги столика відстукали, що так. Опісля довідалася вона, що той, хто з нею тепер говорить, є духом якогось Івана Ріяна, купця, убитого ко-

винна була занятися Нарада. На такій Нараді можна було взагалі обміркувати всі можливі способи оборони, оборони чести і поваги духовенства, щоби на будуче забезпечитися перед такими фактами, як в горі наведені.

До тих фактів належить також і стаття в 1 ч. »Укр. Голосу« п. н. »За авторітет«, підписана криптонімом »Той сам«, отже мабуть священиком. Годі не спинитися на тій дивоглядній софістерії якогось нещасника. І він також »за авторітет« духовенства — та якжеж плитки ці погляди на повагу церковного уряду. Ось що пише він про б. канцлера Еп. Консисторії:

„Возьмім уряд канцлєра, який коли не є премієром дієцезальним, то шефом ґабінетової (sic!) канцелярії. І от цей дієцезальний премієр чи шеф ґабінетової канцелярії в Перемишлі від р. 1918 став возьним, який з книгою доручень ішов на почту по ординар'ятські листи, а опісля вечером двигав листи і пачки на почту. Розумієте? — це робив **канцлєр?** Коли це диво показав мені на вулиці один світський чоловік, мені в очах потемніло, я руки заломив. А оден декан мені говорив, що був раз на авдієнції в одного каноніка і саме до цього каноніка увійшов „канцлєр“ з пакою писем під пахою і віддав деякі письма тому канонікови до реферату. Значить канцлєр сповняв ролю курсора. Хтож підкопав авторітет канцлєра? Той, хто таку ролю дав канцлєрови“ ..

Коли пригадати, що б. канцлєр о. Мацюрак як і сповняв подібні функції, то добровільно і то саме в тім часі, коли вся служба була поголовно виарештувана і порівняти б. о. канцлєра зі способом думання і поглядами »Того самого«, то мимоволі наберемо пошани й поважання власне до о. канцлєра. В очах інтеліґентної людини всяка праця, навіть низші послуги, ганьби не приносять нікому. — Христос Спаситель працював фізично і своїм приміром освятив кожду »чорну« працю. І християнська ідея праці нині таки побідила! Ні, не ганьбою є нині праця, а ганьбою є мати в нинішні часи такі предпотопові, псевдоаристократичні поняття про працю і взагалі всякі конечні послуги. Нехайже це буде »відстрашаючим приміром«, як не слід розуміти поваги священика взагалі і церковного достойника з окрема.

Ось тих кілька доброзичливих уваг я дозволив собі написати на марґінесі недавної перемиської Наради. Я вірю, що Всч. оо. собрати приймуть їх не як закид, але візьмуть їх під увагу на дальших своїх зіздах, які певно небавом послідують.

Священик станиславівської епархії.

Праця чи байдужність?

(Надіслана стаття).

Читаючи сторінки нашої преси з останніх тижнів, впаде неодному в очи оден обяв, а саме нарікання на інтеліґенцію кождого стану — з приводу сьогорічних загальних зборів »Просвіти« і »Рідної Школи«. Цей обяв, на який звернула вже увагу і столична преса, дається давно вже практично відчути по усіх закутинах найглибшої провінції, як на культурній так і на економічній ділянці.

Нехай мені вільно буде, залишивши на боці всі другі стани нашої інтеліґенції, котрим також співається голосну пісню догани, висказати тут кілька думок про наше духовенство, тому, що я сам священик.

Для кождої людини, котра цікавиться громадянським життям, котра бере в нім чинну участь, котру цікавлять здвиги, які доконуються на народних орґанізмах, стане ясним сей факт, що нині маємо до ділання з двома таборами. Один — це табор християнський (бодай воно ще так на зверх видається), а другий табор виразно протихристіянський, висланники якого пустили свою фарбу на висше згаданих зборах.

Оба табори поборюють себе взаїмно, з тою однак ріжницею, що ворожий християнській ідеї табор хоч ще на разі нечисельний — ширить свої ідеї з повною енерґією, навіть брутальністю і тим способом старається опанувати всі наші народні установи, як »Просвіта«, Кооперативи та інші.

Зате перший табор, хоч він богато чисельніщий, але за те в ньому переважають одиниці інертні та байдужні на той вогонь, який займається довкола їх стріх.

У кождому селі, у кождому місточку вкрадаються до виділів наших установ осібняки ворожі Церкві, що поширюванням своєї »літератури« стараються членів даних установ втягнути у свій табор.

А що ми священики на те?

Ми в більшій части з заложеними руками приглядаємося тій злочинній роботі — не предвиджуючи наслідків — які з того зродяться.

І там, де священик не є сталим гостем та провідником усганови — вони цілком легко здобувають її — а як раз здобудуть — відібрати назад дуже тяжко.

Наше духовенство — головно з провінції — не хоче розуміти того, що як не доложить усіх сил щоби в наші установи влити християнського духа, то незадовго дочекається часів, що у кождому селі буде повно сект, (якщо ще нема) — церковця буде пустками світити, а в серцях »вірних« замісць віри запанує червоне марево комунізму.

Як сумно ствердити ще і той факт, що на всякого рода конференції, анкети чи збори священики не все являються, або лиш у дуже малім числі. зате делеґати поодиноких установ — звичайно селяне, явно зазначують, що в них читальня тому не розвивається, що нема кому її провадиги і що отець духовний не хочуть до того мішатися!

Що діється з тими установами? Вони дістаються під провід ворожих провідників, які певно від проводу не відказуються. Браття священики! О скільо нам залежить на християнських переконаннях нашого народу — що є одиноким нашим покликанням ми мусимо передовсім щиро занятися нашими народніми установами, та внести до них духа Христа.

Крім того ми мусимо закладати церковні бібліотеки, поширювати серед шкільних дітей добру, виховуючу літературу пр. »Наш Приятель« та брати чинну участь в усіх проявах громадянського життя — хотяйби нас і не просили.

Питання праці у читальні нехай рівняється питанню бути або не бути.

Знаємо всі, що там, де священик є повним провідником народу, де його слова покриваються з ділами, там не мають доступу жадні секти, ані всякого рода ворожі партії.

Дух часу вимагає нині вже іншого типу священика як тому було кількадесять літ. Очі суспільности звернені на тих — котрим поручено виховувати кандидатів духовного стану — від якого то виховання буде залежати будучність нашої Церкви і народу. Нині вимагається від священика, щоби приходив на село з повною ініціятивою у відношенню до всіх проявів суспільного життя.

Попри чисто фахове знання, він мусить орієнтуватися у всіх замірах ворожих чинників, щоб знав, як має відперти та вбити ворожі затії, коли схоче в даній місцевости з успіхом працювати. Не всякий має до сего дар чи вроджену здібність. Тому треба відповідного підготовлення вже в часі теольоґічних студій. Треба, на мою думку, створити осібну ділянку науки, яка обзнайомлювалаби з ідеями актуальних кличів (як комунізм, питання земельної реформи, причини повстання сект ітд.). Набуте знання давалоби можність тим молодим умам, бодай середно вивязатися з тих трудностей, серед яких прийдеться їм в нинішних часах душпастирювати.

В надії на побіду я кличу: Негайно доложити всіх старань, щоби опанувати духом Христа всі наші установи, та не допустити до руїни, яка грозить нашим »Просвітам« та іншим товариствам зі сторони завзятих, безцеремонних та енерґічних, ворогів.

До праці! Геть з байдужністю та думкою, що хтось другий за нас зробить!

Молодий священик.

Чи Ви вже стали членом Укр. Христ. Орґанізації?

лись в тім самім домі й похороненого в його підземеллях. Почали копати на вказанім місці і знайшли справді якісь людські останки.

Тим чином став дух сталим гостем Фоксів і приятелем їх дому. Йому завдавали найріжнороднійші питання цілими днями й вечорами. Дух відповідав дуже радо; його відповіди відносилися як до земських справ, так і до позагробових. Враз із обома дівчатами брала живу участь в розмовах з духом також їх мати.

Вістка про появу стукаючого духа розійшлася небавом по цілій околиці. До хати Фоксів стали заглядати в що раз більшім числі цікаві люде. Всі хотіли розмовитися з духом. Дім Фоксів став за тісний на стільки гостей. Тоді дух Ріяна порадив Фоксам перенестися до великого сусідного міста Рошестеру і там відчинити прилюдні сеанси. При цім додав, що вони не будуть цього жалувати. Фокси послухали цеї ради.

В Рошестері на сеансах розвинув дух дуже широку діяльність. Не тільки що столики відповідали стуканням, але також оловець, причеплений до ніг столика, виписував сам цілі речення на підложеним папері. Що більше сам Ріян без посередництва матеріяльних предметів розмовляв живим людським голосом із учасниками сеансів. На запрошення присутних являлися постаті в тілі померших людей і вели з присутними на сеансах розмови. Ріян і його загадочні товариші не завсігди являлися в домі Фоксів в приятельськім характері. Часто робили вони їм ріжні пакости: викидали з хати ріжні предмети, товкли фаянсову й шклянну посудину, поломали ліхтар, видавали з себе нечайно страшні, нелюдські крики і т. д.

Коли Фокси побачили, до яких розмірів розвинувся в їх домі спіритизм, занепокоїлися і рішили перервати всякі зносини з духами. Вони й заповіли їм, що вже більше не хотять мати з ними нічого спільного. Та духи не так легко уступили. Супроти однак упору Фоксів скапітулювали покищо, і якийсь час не було спіритистичних явищ. Перед тим іще представляли духи Фоксам, як велику кривду роблять вони людству й науці, гальмуючи розвиток нових відкрить, що вони не тільки не повинні опиратися, але їх обовязком розголосити ті важні справи, що у них почалися.

Упір Фоксів не тревав довго. По короткім часі почалися в їх домі нові сеанси. Покуса побідила.

Коли сеанси в домі Фоксів набрали розголосу, духовні протестантські власти напятнували ті практики як незгідні з релігією й як забобонні. Коли упімнення не помогли, духовні власти викляли Фоксів. Фокси відповіли, що до вини не почуваються і що те, що в них діється, є правдивим фактом. На доказ зажадали від правительства наукової комісії, котра прослідилаби на місці ті явища. Державна комісія справді прибула й заявила по повторенню продукцій, що не знайшла в них ніякого підступу. Те саме заявила друга й трета комісія. Фокси затріюмфували. Від тепер могли вже явно й свобідно практикувати спіритизм. Церковні протестантські власти змінили тепер також своє відношення: не тільки не перешкаджали Фоксам, але стали навіть їх протекторами і самі заохочували брати участь в сеансах.

Знаменне, що духи не хотіли з кимбудь говорити. Вони тільки деяких припускали до свого близшого товариства. Цих виріжнених духами людей називали »медіями«, себто посередниками між духами й людьми. Звичайно такі медія піддавалися штучному успленню (»транс«); при цьому тратили вони свідомість та свобідну волю, і через те ставали послушним оруддям духів.

В короткім часі спіритистичні практики поширилися не тільки по Америці, але й по цілій Европі. Около 1850 р. числить Америка вже близько пів міліона явних спіритистів. В наших часах став спіритизм просто епідемічним явищем в цілім світі.

(Дальше буде).

З українського життя.

Православний церковний зїзд.

У Варшаві відбувся між 10—12 січня зїзд представників православного духовенства і мірян. На зїзд приїхало 30 благочинних (деканів) зі всіх православних епархій під Польщею, а від мірян 30 церковних старостів, крім того ще деякі особи духовні і світські окремо запрошені. Метою зїзду було застановитися над поправою теперішнього положення православних в Польщі. Найважнїйшою справою було затвердження т. зв. »статуту« православної церкви в Польщі, що його випрацювало ще міністерство Ст. Грабского, а також розглянення проекту статуту про внутрішній устрій прав церкви в Польщі. Цей проект принято без зміни. (Внесок про соборність то є участь світських у виборі митрополита і т. п. відкинено голосами всіх Росіян проти Українців). Зїзд вибрав з поміж учасників делегацію з 7 духовних і 6 світських, яка мала доручити відповідний меморіял президії ради міністрів, а також маршалкам сойму і сенату. Головні домагання такі: 1) встановлення правного положення прав. церкви в Польщі через затвердження »статуту«; 2) надання православному духовенству як льояльному до польської держави права польського горожанства; 3) припинення адміністративних надужить; 4) державного забезпечення прав. духовенства землею і грішми; 5) припинення парцеляції церковних земель та залищення їх у розпорядимости парохій і монастирів; 6) повернення забраних (ревіндикованих) церков.

При кінці нарад заявив митрополит Діонисій, що найблизшим завданням прав. церковної влади є скликання православного собору з цілої Польщі. В тій справі вже робляться від довшого часу заходи у польського правительства. Для підготовки собору відбудеться окрема т. зв. передсоборна нарада.

Справа календаря у православній церкві в Польщі.

Справа ця стає знову актуальною, бо 27 січня має відбутися в окружному суді в Люблині розправа проти б. редактора »Нашого Життя« за поміщення протестуючого листа православних послів і сенаторів на адресу митрополита Діонисія проти введення собором православних єрархів нового стилю. Фактично реформа календаря ще не переведена, бо спротивилося їй само православне населення. Тепер по новому стилю святкують лише православні жовніри в війську та православні, що живуть у Варшаві, бо там митрополича церква зачинена у свята по старому стилю. Отже митрополит, що є волинським архієпископом, не святкує тоді свят, коли святкує його паства на Волині. Подібно є і у большевиків. Там також святкували цього року »подвійне Різдво«. В містах, де заведено »живу церкву«, святкували Різдво по новому (григоріянському) календарю, по селах же переважно скрізь по старому (юліянському).

РАДЯНСЬКА УКРАЇНА.

Як виглядає в дійсности ліквідація неписьменности.

Большевики звісні зі своїх »проектів«, »плянів«, »боєвих« приказів, котрими нібито беруться за всякі важні діла і обіцюють виконати їх у такий то з гори назначений реченець. Є в тім богато із звісної жидівської самореклями, яка звичайно оплачується. Такі »пляни« головно розраховані на враження, яке вони зроблять за границею. У них все там щось »предбачується«, »розробляється« і то звичайно в широкому »масштабі« — як досі ще нігде не бувало.

Тут належить і між иншими і ославлена »ліквідація неграмотности«. Большевики заповіли, що до жовтня 1927 р. то є до 10-тих роковин жовтневої революції вони зліквідують неписьменність у цілій своїй державі. Не богато вже лишилося часу до тих роковин, а стан ліквідації неписьменности є такий, що большевики пишуть у своїх газетах про потребу »продовження« назначеного реченця. Як причини такої невдачі подають: розмірно невеличкий буджет на ту ціль, дальше за мала платня учителям у школах т. зв. »лікнепу«, брак шкіл, брак часу у старших неписьменних, байдужність місцевих партійних і професійних організацій і т. д.

Політичний огляд.

ПОЛЬЩА.

Скликання сойму.

Пленарне засідання польського сойму скликано на 25 ц. м. Найважніша справа, що нею займеться сойм у першу чергу, це справа видачі арештованих білоруських послів.

Правительство зголосило в соймі внесення на видачу арештованих послів.

Дня 22 ц. м. внесло правительство на видачу соймом арештованих послів. Внесення покликається на це, що згадані посли брали участь в організації польської комуністичної партії й комуністичної партії зах. Білоруси й із поручення центральних комітетів цих партій утворили законспіровану групу, що на вовні ділала в явній організації білоруської селянсько-робітничої »Громади« й »Незалежної Хлопської Партії«. Метою було викликати оружний бунт для повалення теперішнього ладу в Польщі та відірвання частини її території.

Арештування серед Білорусинів.

Крім згаданих в попередньому числі нашого часопису трьох білоруських послів, членів білоруської »Громади«, Тарашкевича, Волошина й Рак-Михайловського, арештовано теж посла Фелікса Головача з »Незалежної Хлопської Партії« та Павла Миньотлу, теж члена »Громади«. Так, арештовано разом пять білоруських послів. Крім цего арештовано вже кількасот Білорусинів, між ними й директора Білоруського Банку Островського, який був заразом і директором білоруської приватної гімназії. Арештування переводять і в війську. Білоруський Банк закритий.

Привернення міністерства почт і телеґрафів.

Недавно знесли були міністерство почт і телеґрафів, а замість міністерства завели були ґенеральну дирекцію почт і телеґрафів. Та видно, ця реформа виявилася непрактичною, бо ось тепер рада міністрів рішила привернути назад міністерство почт і телеґрафів. Президент річи посполитої підписав уже розпоряд, яким привертається назад це міністерство. Буджет нового міністерства має не перевисшати дотеперішнього буджету ґенеральної дирекції почт і телеґрафів. Міністром іменований посол Богуслав Медзіньский, член »Визволеня«.

Привернення міністерства здоровля.

Говорять також про віднову міністерства здоровля. Рішення в цій справі має послідувати незабаром.

Заграничня позичка.

Тепер знов стала актуальною загрянична позичка. Про мету цеї позички говорив міністер фінансів Чехович одному з дневникарів. Він заявив, що така позичка потрібна для витворення атмосфери певности, позичка дасть можність збільшити резерви Польського Банку й заохотить загал до ощадности.

Як задовжена доси польська держава?

В останньому »Моніторі Польському« появився урядовий підрахунок довгів польської річи посполитої з днем 1 січня 1927 р. Польська держава винна Америці **213 міліонів долярів,** Франції **один міліярд франків,** Англії **один міліон фунтів штерлінґів,** Італії **454 міліонів лірів,** Швеції **шість міліонів корон,** Швайцарії **88 тисячів франків швайц.** На основі інсбруцького протоколу що до довгів сукцесійних по Австрії Польща винна **66 міліонів ґульденів і 23 міліони корон золотих.** Більон це тепер одна з форм внутрішнього задовження держави. **В обізі є більону на 459.5 міліонів золотих.** Не меньше поважно представляються позиції ґарантій держави. У заокруглених числах прийняла держава ґарантій на суму **325 міліонів золотих у золоті, 16 міліонів долярів, 2 міліони фунтів штерлінґів.** Після обчислень дотеперішнє загальне задовження польської держави висловиться найясніше, коли зясуємо собі, що на одного громадянина в Польщі **припадає 13 долярів довгу.**

Великі податкові надужиття на Гор. Шлезьку.

»Глос Правди« доносить, що податкова комісія в Катовицях виявила великі обманства довершені в деклярациях про належний від посла Корфантого маєткового податку. Затаював він, як доносить згаданий часопис, перед скарбом сливе ввесь свій прибуток, признався тілько до 1/80 його частини. По закону ґрозить йому тюрма, або велика грошева кара в сумі біля 2 міліонів золотих.

НІМЕЧЧИНА.

Правительственна криза.

Від упадку Віртового правительства (22 падолиста 1922) перестала істнувати велика коаліція, звана »ваймарською«, що складалася з центра, демократів та соціялістів. Усі слідуючі правительства не мали вже в парляменті постійної більшости, тільки жили від голосування до голосування. Кабінети д-ра Куно, оба кабінети Штреземана, оба кабінети д-ра Маркса й оба кабінети д-ра Лютра та останній д-ра Маркса були правительствами т. зв. »малої коаліції«, значиться жили не силою постійної більшости, тільки тихим попертям партій в основі опозиційних. У таких умовинах ніяке правительство не може бути трівке, кожне мусить рахуватися в кожній хвилині з можливістю упадку. Так сталося й із останнім кабінетом д-ра Маркса, що перед самими Різдвяними Святами мусив податися до димісії, бо соціялісти зголосили проти нього заяву недовіря, а націоналісти голосували за цею заявою. Соціялісти хотіли осьтак вимусити на правительстві деякі соціяльні закони. По святах узялися клеїти нову більшість і новий кабінет. Пробували, чи не вдасться утворити велику праву коаліцію з центра, демократів та з націоналістичної партії, з виїмкою »Фелькіше«. Місію утворення кабінету в цему дусі одержав Курціюс, та місія розбилася, бо не згодилися на це католицький центр і республіканські демократи. Тоді президент Ґінденбурґ поручив місію утворення кабінету знов Марксові. Він прийняв місію. Та й йому важко прийшлося. Проби утворення правительства опертого виключно на партіях центра не повелися. През. Ґінденбурґ звернувся тоді до нього, щоб старався утворити правительство оперте на більшости міщанських партій. Заразом звернувся президент до цих партій, щоби з огляду на добро рідної країни забули про сумніви особистої натури й подали собі руки до спільної праці та злучилися в правительстві під проводом Маркса. Центр на своїй нараді рішив приступити до коаліції, однак під умовою одержання ґарантій що до їх становища в справі загряничної політики. Що до цеї політики, то центр домагається від німецько-народніх заяви, що згодяться на політику Льокарна й Тоарі. а в справах внутрішних на порішення законом часу праці. Таке саме становище займають демократи. Колиб д-рові Марксові не вдалося утворити більшости, то през. Ґінденбурґові не остане ніщо, як заіменувати позапарляментарне правительство й заразом розвязати парлямент для переведення нових виборів.

Розоружні німецькі предложения.

Виринуло нараз питання твердинь на східніх німецьких ґряницях. Франція домагається їх знищення. З німецького боку ґен. фон Павельс і рад. Ферстер вручили міжсоюзній військовій комісії писемні предложения що до укріплень у східній Прусії. Знавці прийняли ці предложения за підставу дискусії. Переговори що до витвору военних матеріялів ведуться успішно.

ФРАНЦІЯ.

Боротьба за Бріянда й німецько-французькі переговори.

Найблизчою метою Франції є стабілізація валюти та військова реформа. Вибори до сенату не вияснили внутрішнього положення. Вони дали незначну більшість лівиці, та зміцнення лівого картелю. Сенат і на дальше є сильною опорою для Поанкаре. Та його кабінет це тільки спроба вдержати національну єдність для переведення валютової реформи. У зовнішній політиці такої єдности нема тай не може бути. Однак, що повалення Бріянда поцілилоб фінансові реформи, то хоч погляди Поанкаре зівсім противні Бріяндовим, до зірвання цеї єдности мабуть не прийде. Насамперед мусить бути поладнаний договір із Америкою в справі довгів і стабілізація франка. Правительство має ще поладнати й військову реформу, що до ньої зобовязалося. Міністер війни Пенлеве вніс уже компромісовий проект цеї реформи. Проти цего проекту виступає правиця, головнож проти зменшення часу военної служби, а страшить тут німецькою небезпекою. Відсіля й виступ у справі східнонімецьких укріплень, що буцім то ці укріплення загрожують европейському мирові. Для заспокоєння правих заявив Бріян, що він не поробив ніяких зобовязань що до передчасного опорожнення Надренії. Поанкаре відкладає справу дебати над цею справою й заспокоює. Він не має ніякого інтересу в вирішенні цеї справи, бо або відібють наступ правиці й Бріян буде ще сильніший, як доси, або Бріян упаде, а це значить і спад франка й неможливість валютової реформи й розрив національної єдности. І тому Бріян вдержиться, здається дальше.

Найблизчою метою німецької політики є по-

кінчення питання розоруження та опорожнення Надренії, зноваж Франція бореться за стабілізацію своєї валюти.

АНҐЛІЯ.

Події в Китаю й анґлійська політика.

Події в Китаю це в дійсности двобій між Анґлією й Радянщиною. Останні події, перемога китайських »більшовиків«, загрожують впливові Анґлії в Китаю. От тому скликано кабінетову раду в китайській справі. На цій раді порішено не змінять дотеперішнього курсу британської політики у відношенні до Китаю. Представників британського правительства в Китаю уповажнено примінювати супроти положення, яке витворилося наслідком останніх подій, засад прийнятих у британській політиці в відношенні до Китаю від часу вашінґтонської конференції, цебто від 1922 р. До цих засад належить передусім політика поєднання в відношенні до китайського правительства й оборона життя та майна анґлійських громадян.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА.

Провідник чеських фашистів.

У минулому році стала голосна афера шефа генерального штабу Ґайди. Молодий генерал із авантурничою минувшиною не міг вжитися в спокійне міщанське життя в республіці. Він поробив ріжні політичні зносини, а з них найнебезпечніший із Радянщиною. Більшовики чванилися, що купили його дуже дешево. Він за заплату доставляв їм воєнні звідомлення. Дисциплінарна комісія міністерства війни 21 трудня м. р. рішила покарати Ґайду відібранням військової шаржі, однак оставити йому три четвертині платні, цебто замість 65.000 чесь. кор. 50.000 чесь. кор. Значиться міністерство війни за злочин зради не покарало його найвищою карою, тільки усунуло його — кажуть, бо він »за богато знає«. Та його політична роля ще не скінчена. Молодий 34-літний муж, жадний діл, а крім цего фашисти, що в Чехії щораз більше зростають у силу, обібрали його своїм головою. А при вважливому стеженню за розвитком подій у Чехословаччині не можна бути певним, чи чеський націоналізм не шукатиме рятунку в фашизмі. Та покищо годі в Чехії брати цей рух поважно. Перед кількома днями відбувся зїзд директорії фашизму й рішив виступати в політиці самостійно (Досі вязався фашизм із іншими партіями). Не зважився чеський фашизм ще на це, щоб зівсім зректися парляментаризму й сподіється навіть успіхів при найблизчих виборах. Програма їх схоплена зівсім в італійських фашистів.

Словаки вступили до правительства.

Довго велися переговори з чехословацькою правительственною партією словацької народної партії (о. Глінки) та не могли дійти до кінця. Словаки ставили такі домагання: окромий сойм, окромого краєвого президента, вибраного соймом, а затвердженого чехословацьким правительством, власної адміністрації з урядниками іменованими краєвим президентом, поділу державних податків, щоб школа й судівництво підлягали краєвій владі. Щоб справи, які належать до державної влади, не зівсім залежали від ньої, то на те домагаються Словаки окромого міністра для Словаччини, а в кожному міністерстві словацького відділу з начальником Словаком. Чехи довго опиралися такій, на їх думку, широкій автономії, однак, як кажуть останні вісти, вкінці прийшло до угоди. Клюб словацької народньої партії згодився взяти участь у правительстві й предложив през. Масарикові кандидатів на міністрів гігієни та уніфікації. През. Масарик займенував посла д-ра Тісо міністром й посла д-ра Ґадіка, міністром уніфікації. Що міністерство словацьких справ має бути звинене, то міністер Каляй подався до димісії, а през. Масарик прийняв її. Вступлення Словаків до правительства скріпило й чисельно й морально міщанську більшість у чехословацькому парляменті.

ЛИТВА.

Реформа конституції.

По перевороті взялося нове правительство за реформу конституції. Реформа має йти в такому напрямі: 1) введення двопалатної системи (сойм і сенат), 2) поширення компетенцій президента держави, 3) вибір до сойму на протяг 5 літ, 4) знесення пропорціональних виборів і опертя їх на системі більшости.

Невдала спроба нового замаху.

Само собою, що не всі вдоволені з перевороту. Про це свідчить і те, що в днях 14 на 15 ц. м. арештовано в Ковні двох військових старшин, що підготовляли оружний переворот на Литві. У їх мешканнях мали найти папері, що стверджують пляни перевороту. Арештовані, це майор Томкус й капітан Клімайтіс.

ЗЄДИНЕНІ ДЕРЖАВИ П. А.

Зворот у політиці Зєдинених Держав супроти Мехіка та Нікараґви.

Здавалося, що неминуче прийде до зірвання взаємин Зєдинених Держав із Мехіком. Та як голосять останні вісти в політиці Зєдинених Держав наступив зворот. Американський амбасадор у Лондоні Гоктен, що мав саме вернути з Америки й кинути становище амбасадора, відложив свій поворот буцім то зза недуги брата. Та в політичних кругах думають, що відложення повороту наступило тільки тому, бо президент Кулідж хоче наклонити Келоґа до димісії й передати становище міністра заграничних справ Ґотонові. Приводом має бути це, що Келоґ є душею американської політики, зверненої проти Мехіка та Нікараґви. Як доносить »Ессошейтед Прес« напруження між правительством і опозицією з приводу політики правительства супроти латинської Америки загострилося. Опозиція заявляється проти інтервенційної політики президента Куліджа. По останнім вістям комісія загряничніх справ ухвалила переказати розємному судові спір із Мехіком.

НІКАРАҐВА.

Преззидент Діяц за контролею Зєдинених Держав.

Посольство Нікараґви оповістило, що през. Діяц, предложив лібералам нові мирові пропозиції, між ін. переведення в р. 1928 виборів нового президента під контролею Зєд. Держав. До цего часу Діяц оставби на своїому становищі та займенувавби якусь скількість лібералів на адміністраційні становища.

МЕХІКО.

Мехіко годиться на арбітраж.

Як доносять із Мехіка, міністер загряничніх справ заявив, що мехіканське правительство годиться на засаду розємного суду в спорі зі Зєдиненими Державами. Так. значиться, непорозуміння буде поладнане без воєнної інтервенції, без проливу крови.

РАДЯНЩИНА.

Ворожби більшовиків для Анґлії.

Більшовики не ворожать Анґлії добра, та воно зрозуміле. Ось керманич анґлійської секції комінтерну Морфой, що гостює враз із Смітом у Радянщині заявив, що недалеко вже час, коли над Лондоном матимуть червоні прапори. Та мабуть Анґлійці не злякалися цеї ворожби.

Радянсько-французький фінансовий проєкт Чічеріна.

То Анґлії голосять більшовики лиховістні ворожби, а до Франції залицяються. Як доносять часописи, Чічерін прибуде до Парижа й запропонує Франції річні сплати в висоті 24 міліони фунтів штерл. в цілі амортизації російського довгу. За те домагатисяме Радянщина від Франції кредитів на закупно французьких виробів. Що не кажім, дотепно: позичте грошей, а ми за те купимо в вас ваші вироби. Та чи задовжена Франція повірить більшовикам?

КИТАЙ.

Боротьба кантонського правительства за независимість Китаю.

По скасуванні китайського цісарства розпалася китайська держава на дві головні области, а саме на північню, зависиму від чужих держав із столицею Пекіном і на південну із Кантоном, де має владу независиме радянське правительство (радянське воно по назві, а в дійсности національне) Це правительство стало носієм всекитайської думки й узялося у першу чергу позбутися всіх договорів із чужими державами, що поневолюють Китай. Головно звертається воно тепер проти Анґлії, яка має там багато концесій. Важким ударом для Анґлії було, коли кантонці здобули Ганкав, бо це місто є внутрішною пристаню Китаю при устю Гонкіянґу й Янґцекіянґу та вузловою точкої всеї торговлі.

Анґлійці й Американці видають Ганкав.

Переважна часть Анґлійців кинула вже міста над середним бігом ріки Янґцекіянґ, а Американці кидають масово Ганкав. Европейці готовлять масові віча, на яких домагатисямуть інтервінції Америки.

Америка висилає війська.

І як доносять телеґрами командант американської фльоти в Азії одержав приказ приготовити воєнний корабель „Гирон“ для перевозу піхоти американської маринарки з Ґуам до Ганкав.

Мирова відозва кантонського міністра.

Міністер заграничних справ Чен запевнив американських і анґлійських купців і промисловців у Ганкаві, що їх інтереси будуть забезпечені. Та мимо цего життя в Ганкаві завмерло. Купці заявили, що відновлять нормальну працю, коли буде певність безпеки.

Різня в місті Ван Ті Пао.

В місті Ванґ Ті Пао прийшло до страшної різні. Бандити напали на місто. Коли мешканці боронилися, бандити підпалили місто й вирізали мешканців, інші згоріли в домах, а ще інших вистріляли в часі втечі.

Огляд часописів.

»Світло« ч. 1 з 9 січня 1927 містить статтю С. Слюсарчука п. н. »Орґанізуймо молодь«. Автор зазначує велике значіння молоді, будучини працюючих мас і взиває, щоби комуністичні робітницькі орґанізації взяли за орґанізування робітницько-селянської молоді, що доси буцім то вони занедбали.

„Західно-українська працююча молодь у головній своїй масі або зовсім не зорґанізована, а коли й гуртуються де, то в товариствах меньше чи більше до нас ворожих. Молоде покоління робітників і селян росте у великій мірі поза межами нашого ідеольоґічного й орґанізаційного досягу, постійно оброблюване в школі, з казальниці, в пластах, в ріжних товариствах Серця Ісусового, в дусі клєрикалізму й націонал-шовінізму“.

Так падькає автор комуніст і заявляє, що комуністам не вільно рівнодушно проходити попри ці явища. Потрібно взятися до орґанізації молоді, а передусім повинна взятися до цего сама молодь і змагати до створення широкого, масового Соц. Союзу Роб. Сел. Молоді, що мавби на меті не лише проводити освітню роботу, але заступавби також її матеріяльні інтереси. Автор свідомий, що насадити з гори такого союзу не можна. Тому, каже, треба робити підготовчу роботу. Тому в містах треба розвинути аґітацію за вступом молоді до проф. союзів, творити там молодечі секції, зробити їх осередками мобілізації дорасту. На селі необхідно використати читальні, »Луги«, аматорські луги. Тілько автор статті.

Значиться має йти наступ на найбільший скарб нашого народу, на молодь його.

І ми скажемо: нам не вільно глядіти на це байдуже, не вільно допустити до цего, щоб наша молодь підпала під деморалізуючий вплив комуністів, бо сумні наслідки булиб тоді для Церкви й народу. Жахливу картину роботи комуністів маємо вже в Радянщині. Там »комсомольці« (члени союзів комуністичної молоді) виховувані в безвірю дають грізний, відстрашаючий примір, до чого доводить комуністичне виховання. Навіть університетська молодь, як принесли недавно більшевицькі таки часописи, замість учитися, орґанівуються в розбишацькі банди й то навіть під проводом професора, які грабують і знають тільки одно: »уживати життя«.

Тож нам не можна засипляти цеї справи, а взяти нашу молодь в охорону та в оборону. Та тут за мало слів — діл треба!

Зєднуйте передплатників „НОВІЙ ЗОРІ“!

НОВИНКИ.

Йордан у Львові. Величаво відбулося цего року водосвяття в свято Богоявлення. У святі взяли участь процесії всіх церков і великий здвиг народу. Торжественного водосвяття довершив о. мітрат Базюк. Співало два хори і хор питомців духовної семінарії та хор Львівського Співацького Гурта під проводом радн. Купчинського. Водосвяття відбулося, як що року при одній із криниць на міському ринку. — Окреме відбулося водосвяття для війська: для вояків грекокатоликів у касарнях при вул. Яблоновських, а для православних біля криниці при Курковій вулиці.

В перших днях місяця лютня вийде 1—2 ч. »Поступу« вістника літератури й українського молодого життя. Зміст чотирох великих аркушів цього подвійного числа буде незвичайно ріжнородний і багатий. Побіч оригінальних зразків українського красного письменства будуть читачі мати змогу познайомитися з літературними творами визначних західноевропейських письменників у перекладах. В цьому числі будуть поміщені також два не друковані ще »Листи« п. проф. В. Липинського до молоді і стаття др. Залозецького Володимира про »Значіння традиції«. У відділах »На культурні теми«, »З природи й техніки« »Видавничі новини« »Літературні анекдоти« подається цілий ряд цікавих новинок. У »Бібліографії« обговорено цілий ряд книжок, що появилися останно на книгарським ринку.

Ціна 1—2 ч. виноситиме всього 2 зол. Річна передплата »Поступу« в краю 10 зол., загранцею 1.50 доляра. Адреса редакції і адміністрації »Поступу« — Львів, Сикстуська ч. 39. А. партер.

Справлення друкарської похибки. В попереднім числі у виказі жертв на »Християнський Дім« у Львові було помилково надруковано: п. Кордюкова—10 зол. Має бути: Кордюківна—10 зол.

Памятаймо про наших братів заточенців. Доля розкинула чимало нашого брата по далеких краях. Відірвані від матірнього пня рідної культури вони найбільше наражені на винародовлення. Про це знають всі культурні народи і дбають про такі свої острови серед чужинецького моря. Німці н. пр. шлють своїм землякам на чужині німецьку книжку. Вони свідомі того, що читанням здорової літератури в рідній мові зберігається душу народа. А ми? Ось що пишуть до нас наші заточенці: „Ми Українці родом з Галичини, поселенці у Босні, в селі Деветіна просимо Вас о поміч. Є нас тут 115 родин, школи не маємо, живемо між Сербами, Хорватами. Поляками, Турками й іншим народом. Кождий народ хоче нас на своє обернути, а наш Українець легко пристає на другу віру, Просимо Вас, перешліть нам хоч старих книжок або ґазет, бо тут в Босні не маємо ані своїх ґазет ані книжок. Бог дасть пізнають наші люде, хто вони є та будуть триматися своєї віри. Адр.: *Григорій Головчук, Деветіна, п. Прнявор — Босна-Югославія.*

За душу бл. п. Еппа Йосифа. Ординаріят лат. обряду в Кельцах поручив молитвам свого духовенства душу бл. п. епископа луцького о. д-ра Йосифа Боцяна.

Різдвяна підбігунова почта. Цього року також мешканці підбігунової полоси на далекій півночі Канади одержали почту. Бо та малолюдна і непрохідна країна є найновішою почтовою полосою світа. Канадійська різдвяна почта виїхала завчасу з Едмонтону (в Альберті) і ще перед святами прийшла до Аклявіку над дельтою ріки Мекензі. Простір 2750 км. переїхали вузенькими санчатами, вкритими кожухами, а запряженими шістьма псами. Ця почта не везла шатер або инших вигод; ночувати мусіли на накривалах, за охоронною стіною, уставленою з непромакальних почтових мішків. Між фортом Мек Мюрея і Аклявіком уладжено пять стацій з свіжими запрягами собак. Від Аклявіку управитель почтової валки, почтовий директор полярної полоси, Келькінс, мав іще дороги дальших 300 км. до Гершельських островів, щоби і тамошнім мешканцям принести різдвяне поздоровлення. Хоч у ледяних пустинях грозить смерть під ріжними видами, то не хибувало добровольців, які зголосилися до тої небезпечної мандрівки.

Смерть б. цісаревої Мехіка. У Брукселі померла в 92 р. життя б. цісарева Мехіка Каролина, вдовиця по ціс. Максиміліянові, розстріляному в Мехіку в 1867 р. Ціс. Каролина була від ряду літ умово недужа,

—«»—

Січень — місяць „Рідної Школи“. Кожний Українець - (ка), кожна українська установа нехай зложить дар на „коляду“ для „Рідної Школи“! Ніяка инша українська установа не уповажнена відкликатися в січні до народньої жертвенности.

Перед великою нарадою духовенства в Перемишлі.

По ухвалам духовенства на нараді в Перемишлі дня 24 падолиста 1926 р. має комісія-матка скликати в місяці січні ц. р. таку нараду духовенства, якаби була репрезентацією всего духовенства епархії.

Акуратно все духовенство епархії не годно взяти участи в нараді, бо поїздці неодного священика на нараду можуть станути на перешкоді перепони ріжного характеру.

Тому, як хтось з священиків слушно на минулій нараді підносив, щоби збори були виразником всего духовенства, найкраще булоби покликати на них священиків вибраних на соборчиках, нарочно до цего скликаних; теж і охочі, хоч не вибрані соборчиком священики повинні приїхати.

Делеґатів з кождого деканату повинно бути найменше три.

ОО. декани повинні приїхати з уряду.

Ворожі христ.-кат. акції часописи й одиниці підносили, що така нарада винна відбуватися не в мурах духов. семинарії, а поза ними.

Яж запитаю ті часописи й одиниці, а деж таку нараду скликати? Таж в світському домі, коли маємо духовні доми, не лицює її нам скликати, бо і світські своїх нарад не скликають в духовних домах, хиба комуністи це зробили, хотячи скритися перед світлом дня.

Коли так, то таки приходиться її нам скликати в духов. семинарії.

Семинарські мури й члени нашої духовної власти, якщо будуть на нараді, хай не відстрашують нас від щирого говорення!

Таж ми священики, годі нам кривити душею! Щирість повинна бути нашою першою прикметою.

Що до всяких голосувань на нараді, то ці можемо переводити так, як собі ухвалимо.

Тому ідьмо на нараду й там самі куймо долю своєї Церкви й свою власну!

Не оглядаймося на опіку нещирих, а навіть ворожих нам, чинників і старання їх про нас!

Постіймо за честь наших епископів і честь нас самих!

Чимраз більше зближається хвиля, коли треба буде виказати нам реліґійну боєздатність.

Не лиш ми, старшина духовна, орґанізуймося, але орґанізуймо теж і великі сили духовної мужви!

Мужву-вірних гуртуймо в Українській Християнській Орґанізації!

Будьмо вдячні Божому Провидінню, що подбало для нас про таку орґанізацію!

Чиж і до свойого маємо бути упереджені?

Чиж все мусимо руководитися зглядами?

Миб і державу свою мали, та про »людські згляди« її не маємо.

Все й всюди покажім своє духовне лице!

Як всі будемо одного духа, то всі будемо в пошані, а не так, щоби одного уважали за поступового, а другого за зацофаного.

Зачнім належно 1927 рік!

о. М. Вовчик.

Оповістки.

СТУДЕНТАМ ДО ВІДОМА.

В неділю, дня 30 січня ц. р. о год. 4.15 попол. відбудуться в домівці Марійського Товариства Молоді — звичайні сходини Укр. Христ. Студентської Орґанізації з рефератом о. др. Т. Галущинського. Подаючи це до відома, просить о найчисленнійшу участь всіх членів орґанізації.

Виділ УХСО.

ПОДЯКА.

За ласкаву участь у похороні моєї Найдорожшої Матери Анастазії з Чекановських Назарук маю честь зложити глибоку подяку Вспр. і Всч. Духовним о. Нестайкови, парохові Бучача, о. катех. Бурчицькому й о. Каменецькому ЧСВВ.

За труди в урядженю похорону зволять приняти мою сердечну подяку ВП. Панове Андрій Луців, Йосиф Рогатинський, Дмитро Кіндибалюк, Лаврентій Гладунка і Володимир Чупкевич та Хв. Учительство з Переволоки.

За масове віддане останної прислуги моїй Покійній Матери зі щирого серця дякую ВП. Міщанству міста Бучача і ВП. Господарам з Нагорянки та всім иньшим учасникам.

Найглибшу подяку мою будуть ласкаві приняти ВП. Роди Чекановських, Пальчинських, Литвинків і Юрчишиних з Гаїв Бучацьких за їх ласкаву поміч, опіку, відвідини і (правдиво християнське поведенне в часі побуту моєї Покійної Матери в родиннім місци її, в Гаях Бучацьких, перед смертю її, а вся блища і дальша Родина моя за віднесене тіла моєї Найлучшої Матери з дому жалоби на місце вічного спочинку її.

Любов і пошану, яких зазнала Найдорожша Мати моя від своїх і чужих у моїй родинній околиці, будуть для мене наймиліймою згадкою з усего мого життя.

У Филядельфії (Пенсильвенія), дня 10. грудня, 1926 р.

Др. Осип Назарук.

НЕ ВСТИДАЙСЯ! НЕ ВСТИДАЙСЯ!

Не встидайся, коли Ти або хто з Твоїх — дружина чи дитина мають ПРОПУКЛИНУ, бо це терпіння не є з власної вини. **Але великим гріхом є занедбання ПРОПУКЛИНИ, що в наслідках для людського життя є грізне.** — Кождий хорий на пропуклину нехай негайно звернеться до

Закладу М. ФРАЙЛІХА — ЛЬВІВ, Городецька 35

винахідника і спеціяліста патентованих бандажів руптурових для мущин, женщин і дітей **Цим опаскам сотки людей завдячують повне виратування без піддання операції навіть в застарілих випадках.** ФІРМА М. ФРАЙЛІХА, істнуюча від 60 літ, зєднала собі признання за успішне пристосования заходів проти пропуклини і численні похвали не тільки в краю але і за границею, свідчать про се золоті медалі, почесний докторат, дипльоми як також листи з подякою великих достойників, священиків, офіцирів і лікарів. Отже ФІРМА М. ФРАЙЛІХА заняла у своїм званню передове місце в світі. 1—3

Жінкам закладає бандажі кваліфікована жіноча сила

Видає і редагує Комітет У. Х. О. — Відповідальний редактор **Роман Гайдук.** — З друкарні А. Гольдмана, Львів, Сикстуська 19.

Ч. 5 (56) (Należ zap' owa) Львів, 6. лютого 1927. Рік II.

Виходить що тижня

**

Адр
Ре

ч.

Конто почт
щад. Краків
ч. 405.867.

НОВА ЗОРЯ

ПЕРЕДПЛАТА

В КРАЮ:
квертьрічно
4 зол.
Місячно
1·50 зол.

ЗА КОРДОНОМ:
Річно: 3 ам.
доляри або їх
рівновартість.

**

Ціна
числа
30 сот.

Орґан Української Христіянської Орґанізації.

ЗМІСТ: Осудження французького націоналізму. — В імя правди й справедливости. — Василій (фейлєтон). — З церковно-релігійного життя. — Безпартійність чи наївність! — Де скандал? — Справа церковного співу. — З українського життя. — На поміч рідній католицькій пресі! — Спіритизм (фейлєтон) — Політичний огляд. — Студентське життя. — Новинки. — Біржа. — Оголошення.

Осудження французького націоналізму*).

Конґреґація св. Офіції оголосила недавно декрет, яким умістила на індексі монархістичний французький дневник »Аксіон Франсес« і твори начального редактора того дневника, Мора.

Осудженне монархістичного дневника й його редактора має вже свою довгу історію. Від ряду літ слідив Ватикан сю справу й пильно нею інтересувався. Інтересувалися нею також католицькі мислителі й діячі.

Перед двацяти роками застановлялися вже католики над пропастю, що повставала між католицькою наукою і фільософічними основами концепції Мора. Але в 1914 р. був готовий декрет осуджуючий »Аксіон Франсес« і твори Мора. Оголошення декрету спинила смерть папи Пія X. Розглядав сю справу Венедикт XV., та час війни не був відповідний до оголошення декрету. По скінченню війни, коли тон дневника А. Ф. став ще більш ненависно націоналістичний, а вплив Мора значно збільшився, передовсім на молодь, закишіло в католицькій пресі від пересторог, які вказували на незгідність поширюваних кличів з католицькою наукою. В р. 1925 найвизначнійші католицькі авторитети оголосили в однім бельґійськім католицькім часописі безпощадну критику цілої системи фільософії Мора. В рік опісля (1926) появився голосний лист кардинала Андріе, в якому він перестеріг католиків перед блудами концепції Мора і перед моральною небезпекою, що крилася в пропаґанді кличів А. Ф. Папа похвалив становище кардинала. Відтак почалася дискусія між »Осерваторе Романо« і А. Ф. Врешті в грудни м. р. знайшовся дневник »А. Ф.« і твори його редактора Мора — на індексі.

Поступок Ватикану являється актом першорядної ваги й значіння; він сягає не тільки в саму глибінь морально-доґматичного питання католицької науки, але його консеквенції не можуть не відбитися на напрямах думання і на способі понимання проблемів сучасної доби всіми католиками загалом. Осудження Мора і А. Ф. є осудженнєм цілої доктрини, яку вони представляли, осудженнєм школи, яку вони створили, яку пропагують і якій служать, значить, осудженням нездорового націоналізму.

Сей нездоровий націоналізм є не тільки явищем французьким, а явищем загальноєвропейським, коли не загально-світовим. Його стрічаємо всюди і він всюди притягнув до себе численні ряди католиків. На французькім ґрунті однак сей націоналізм виріс найбуйнійше, сягаючи своїми впливами далеко поза кордони Франції, бо аж в Польщу.

Чим є властиво А. Ф.? Є се вислів школи Мора: трибуною і доктриною, або, як каже Пій XI., »релігійно-морально-суспільною системою«, а не політичним напрямом. Нема сумніву, що той ґеніяльний в своїм роді ум, створив справді власну концепцію людської суспільности, концепцію незгідну з поняттями християнської етики. І за те саме дістався на індекс, а не за свої політичні монархістичні переконання. Сей монархізм можна докладно відділити від релігійної й моральної фільософії Мора; але годі відділити його націоналізм, з якого він творить остаточну й найвищу ціль, що висловлюється в підпорядкованню нації всього без виїмку,

Що А. Ф. є неначе школою, яка має свою власну, питому доктрину, се признає вона сама. Кардинал Андріе вичисляє такі її блуди: Проводирі А. Ф. є в своїм погляді на Бога атеістами або аґностиками, а супроти церкви — католиками не з переконання, а з вирахування. В своїй соціяльній фільософії є вони сторонниками детермінізму і іммобілізму, а під моральним оглядом навертають прямо до поганства та до всіх його надужить і насильств.

Яке становище А. Ф. до Риму, бачимо з листу Пія XI. до кардинала Андріе, в якім читаємо: »З боку А. Ф. показалася повна недостача всякого належного погляду на авторитет папи й Апостольської Столиці, як також на її компетенцію видавати суди і на матерії, що їй підлягають. Показалася також повна недостача всякого духа послуху, а щонайменше поважання й пошани...«

Відповідно до бажання Пія XI. видали всі французькі епископи пастирські листи, в яких пояснюють своїм вірним становище Церкви супроти А. Ф. і вказують їм лінію поступования. З сих пастирських листів виходить ясно, що Ап. Столиця осуджує підпорядкования релігії політиці, як також витворювання політики партії на основах суперечних із католицькою доктриною й моральністю. Що до самого сторонництва А. Ф. то папа не осудив його як політичну партію, т. є. о стільки, о скільки воно ставить собі за ціль монархізм, бо кождому католикови вільно мати в области чистої політики свободу переконань.

Як поділало осудженне А. Ф. на французьких католиків? Насамперед сама А. Ф. оголосила заяву »Нон поссумус«, в якій накинулася на Рим і не піддалася його розпорядкови. Французькі католики є здезоріентовані. Шалена агітація проти Риму, розвинена А. Ф. між католиками, робить своє. Вони не розуміють гаразд причин осудження; вони приписують всьо оглядам політичної натури, а не хотять бачити, що ціла річ лежить в доктринальній тезі: неможливости погодити пересадний націоналізм з католицизмом.

Більшість однак католиків ураз із цілим духовенством зрозуміли дуже добре правдиві інтенції Риму і остали йому вірними.

Осудження сеї »модерної єреси«, якою є безперечно нехристіянський, дикий націоналізм, має і для нас немале значіння. Може голос Апостольської Столиці зрефлектує і наших сусідів, які беруть собі примір з Французів і розвивають також у себе пересадний націоналізм.

*) Подаємо за крак. »Часом« чч. 22, 23.

В імя правди й справедливости.

Читаючи в 52. числі »Укр. Голосу« за грудень 1926. осуд комісії ОО. Моралістів львівського, Богословського Виділу в справі православних богуслужень в бурсі св. О. Николая в Перемишлі, відніс я враженне, що ОО. Моралісти впали жертвою немилосерного обману, коли не чогось гіршого. В даним случаю взялись вони рішати не абстрактний случай з моральної, а конкретний факт, який недавно тому мав місце, а який через те, що посередно був вагітний у наслідки, став майже загально відомий.

Обективний світський суддя, заки видасть осуд у якійнебудь справі, старається наперед точно провірити її обставини, розважує рації за і проти, засягає інформацій з найпевнійшого джерела, а якщо ходить о спірну квестію, тоді вислухує обі противні стороні.

Инакше поступили львівські ОО. Моралісти. Вони вдоволилися інформаціями кількох людий, які подали їм неправдиві дати а правдиві промовчали або поперекручували.

Щоби однак баламуцтво не ширилося, позволю собі в імя п р а в д и та с п р а в е д л и в о с т и подати деякі обставини, котрих то професори на жаль у своїх рішеннях не узгляднили. І так:

1) Православні богуслуженя, про котрі йде мова, уряджували не Українці-емігранти а Москалі. Третого дня Пасхи зажадали вправді Українці, щоби той сам священик і для них відправив Службу, при чому самі хотіли співати та священик відмовився а москвофіли счинили велику бучу так, що Українці відійшли з нічим, не скориставши з ласки своїх наддністрянських братів.

2) Не знали певно ОО. Моралісти про одну дуже важну обставину, що богуслуженя відправляв священик-апостат, бувший греко-католик родом зі Сяніччини, як такий усім знаний, який до того до Українців не причисляється.

3) Участь у богуслуженнях брали кромі православних також греко-католики, з котрих один молодий хлопець недовго по сім факті перейшов на православіе і виїхав як кажуть до Кремінця до православного семинара. (Імена й назвиска на разі промовчую, але як що зайде потреба подам їх до відома).

4) Хибно думають ОО. Моралісти, кажучи, що православіє перестало бути аґресивне та що православні еміґранти не виступали ніколи ворожо проти гр.-кат. Церкви.

Православні аґітатори дуже часто навідуються на нашу Лемківщину, в послідних часах головно посол Серебреніков та правосл. епископ Адам Филовський. З їх вини недавно в парохії Тилява деканату Дуклянського більше сотки гр.-кат. душ перейшло на православіє. І наші еміґранти Українці не дуже то льояльно поводилися супроти гр-кат. Церкви. Один примір. В 1922 р. заснували в нас православні Українці еміґранти фірму, яка занимається малюванням церков. Еп. Ординаріят, спочуваючи матеріяльній нужді фірми, дав їй моральну поміч (гл. Пер. Епарх. Відом. ч. II. за р. 1922). Згодом однак стали наливати скарги, що ті люде деморалізують на селі вірних своїми виступами проти нашої Церкви.

Так представляється дійсний стан річей, який безумовно належало взяти під увагу перед офіціяльним проголошенням осуду.

І ще одна важна справа. Якщоб згаданий осуд ОО. Професорів був потрібний тим, що завинили, для самого лише вспокоєння їхньої совісти, тоді пів біди. Але пощо було оголошувати це рішення в »Укр. Гол.« якраз в тім часописі, котрий недавно Перемиський Ординаріят заборонив своїм священникам передплачувати й читати.- Мимо волі виглядає се на демонстрацію, не кажучи вже про згіршення між світськими. А як хитро покористувалися сею дописею славетні »оборонці церкви« з під стягу »Укр. Голосу«, доказує наведене 52-е ч. і слідуючі числа того часопису.

Вони обернули кота хвостом і стараються вмовити в своїх читачів, що причиною відкликання Владикою представників духовенства з Т-ва »Укр. Щадниця« був дискутований вгорі факт зізволення на православні богуслуження. Тепер, коли фахові ОО. Моралісти сей факт виправдали, виходилоби, що Епископ програв справу й повинен зарядження своє відкликати. (»У. Г.« має на думці ще якісь зарядження, бо говорить про »укази« в многім числі). Хитра льоґіка, нема що казати, але супроти правди безсильна. На ділі справа виглядає так:

Православні богуслуження мали місце в днях 29/V—4/V 1926 р. а проте Владика не видавав ніяких »указів«, хоч про справу дуже добре був поінформований. Щойно по Загальних Зборах Т-ва »Бурса св. О. Николая« з кінцем вересня 1926, коли приявні священики, родичі учнів та вихователі зажадали від виділу, щоби на будуче, не зізволяв на подібні богуслуження, голова виділу демонстративно заявив, що буде й на далі відступати салю православним — що йно тоді Преосв. Епископ, про справу як слід поінформований, виступив зі своїм зарядженням. І не спішився з тим, а ждав у надії, що здорова думка побідить, що виділ бурси направить шкоду. Але дарма. Кажуть, що деякі виділові сейчас другого дня хотіли справити ошибку, але їх здержали люде несовісні, яким цей момент був потрібний для боротьби проти особи Преосв. Епископа. Заговорили часописи, посипались ліктеві статті переважно провінціональних публіцистів, з яких декотрі побіч инших хиб виявили грубу некультурність та низькі інстинкти. Не ходило й не ходить тим людям о правду, а о те, щоби як найбільше помий вилляти на Епископа й тих що сміють боронити правди. Щоби позискати більше однодумців, удають перед одними противників целібату, перед другими поступовців, противників середвічної інквізиції, знова пе ред іншими патріотів, а врешті перед сусідами льояльних горожан, представляючи Епископа як ворога держави. В свою службу запрягли вже не тільки »Укр. Голос« і »Діло«, але навіть і польські часописи.

Що того рода ґазетна боротьба несе великі шкоди так Церкві як і народній справі, на те всі годяться. Але на жаль не богато ще в нас людей, які малиби відвагу завчасу заглянути правді в вічі та обєктивно оцінити події. Шкода — чим пізніще тим гірше. Я вірю кріпко, що невдовзі ПП. Редактори »У. Голосу« та »Діла« пізнають де правда й наложать вудила своїм нечесним анонімним дописувачам.

Перемиський.

З церковно-реліґійного життя.

РИМ (ВАТИКАН).

Папа про томізм і зєдинення церков.

В перших днях січня відбулися в Римі збори відпоручників католицьких студентських товариств Італії. Їх приняв папа на послуханню і виголосив до них промову, в якій згадав між иншим про томізм і зєдинення церков. Передовсім заохочував студентів займатися томізмом в його відношенню до модерної науки. Томізм це неначе природне Євангеліє, це основа всякої наукової праці, бо головним знаменем томізму є обєктивність. Він є далекий від всяких абстракцій, а йде радше за природними річами. Методою св. Томи бачите те, що є, що дається бачити й ствердити, щоби з цеї вихідної точки поступити до того, чого не бачиться і що вовнішно годі ствердити. Студенти повинні студіювати томістичну науку в звязку з модерними системами. Коли говориться про відношення між наукою і вірою, можна побачити, що мнимі труднощі дадуться звести до двох причин, а саме, що дехто бере за науку те, що науко не є, або що бере за правду віри те, що нею не є. Те саме можна сказати про відношення томізму до модерної науки. Дуже трудно перестудіювати цілу томістичну науку, до цього потреба цілого життя; тому й мало є таких учених, котрі опанувалиби цілу науку й могли про неї судити. Дальше заохочував папа студентів до студійования церковної історії. Через те не тільки пізнають ліпше Церкву, але й причиняться до зєдинення Церков. До зєдинення потреба передовсім себе обопільно пізнати й полюбити. Богато непорозумінь є по стороні і незєдинених і католиків.

ВОЛИНЬ.

Роздор між православними.

Польські часописи доносять: Серед православних мешканців міста Володимира повставали від давна непорозуміння що до богослужебної мови. Одні домагалися українізації богослужебної мови, другі задержання дотеперішної церковнословянської мови. На цім тлі прийшло до роздору.

КОНРАД КІРХ Т. І.

Василій.

3. Велика постанова.

Ці літа студій нашого святого в Атенах мали велику вагу в витворенні його погляду на життя та на світ. Тут здобув Василій основне фільософічне образування, неоцінену здібність важке питання зараз продумати й проглянути аж до останних висновків. Тут здобув він собі ширину розуміння, що давало йому змогу розуміти й інші погляди та розважати їх. Ця лагідність осуду стягнула на нього пізніше важкі підозріння деяких загорілців. Та грецька фільософія, дух греччини, старинна культура не тільки витворили його погляд, вони дали його сміливому духові найплодотворніші сполуки. Василій був свідомий цего й із цего пересвідчення написав пізніше книжечку: »До юнаків«, про читання поганських письменників.

Ці роки науки й мандрівки дали йому змогу пізнати цілий ряд визначних мужів. Тут понавязував він неодні взаємини, що пізніше мали велике значіння для церковно-політичних змагань Кападокійця. Та покищо занимали інші пляни його думки. Коли він в 386 р. кинув університет і повернув у Кападокію, застав у своїй семї болючі зміни. Бабуня померла, батько пішов за нею в могилу. Мати жила з найстаршою дочкою Макриною (молодшою) й із найменшим сином Петром на хуторі в Порті. По короткій гостині в своїх у понтійській верховині, пішов Василій за закликом рідного міста Кесарії, де взивали його обняти катедру красноречивости. Це було колишне місце його покійного батька. Молодий професор оправдав вповні великі сподівання земляків. У свідомости свойого знання, із свіжим поривом повної молодечої сили піднявся молодий орел до лету. У гору до зір, до найвищих бажав він злинути, несений високими, великими змаганнями. Цей орлиний дух не міг погодитися з буденщиною. Весняний шум проносився його душею, начеб ломилися старі криги й із усіх боків перлися пінисті филі на волю.

Василієві щастило в його діяльности. Слухачі не таїлися перед ним із якою увагою слухали його викладів. Сусідні міста робили йому привабливі предложення: провінція Понт хотіла віддати молодому, талановитому професорові керму свойого шкільництва. Це був неабиякий успіх. А однак: Василій не був вдоволений, не був щасливий. Його палка душа, повна крилатих надій і бурхливої сили, що їй ніяка зоря не була за високо, ніяка віддаль за далеко, ця душа не могла погодитися з неминучими половинностями буденщини. У його душі була все велика порожнеча, бо все ще було там багато, багато світського змислу.

У такому душевному настрою відвідав Василій у часі ферій рідні сторони. Як оповідає нам Григорій, брат, пізнала Макрина, свята, з ясними поглядами сестра вскорі братів настрій. Змішаний і засоромлений мусив Василій у довірочній розмові признати це, що її чистий, голубиний зір замітив на дні його душі. Вона говорила йому про велику любов справжнього християнського життя, про душевне вдовілля повного відречення, про будову Божої держави в людських серцях, не за похвали світа, але хочаб світ ганьбував та гудив. Вона вияснила йому, що справжне життя не в бурливих, надлюдських ділах, не в неспокійних, величніх прометейських змаганнях, тільки в прямуванні до висот вічности й що треба тільки дбати про це, щоб у каламутному вирі світа, попри скелі гордощів, врятувати чисту душу й непорочне серце. І здавалося Василієві, що він із темної ночі вийшов у ясний ранок. У сестрі відкрив він нараз самоцвіт, що біля нього проходив він доси без уваги. Ніжна краса душі розхилилася перед ним, жертволюбне серце, величня, світла, душевна будова, ублагороднена й просвічена чистою християнською любовю.

Вельми талановита, обдарована всіми добрими прикметами, що моглиб були помогти заснувати веселе земське щастя, вибрала Макрина в своїй власній семї дівиче життя труду й жертви. А він, гордий брат її, ганявся за марними привидами! У порівнанні з її діяльністю, здавалося йому його життя мутним, неспокійним огником, що спалахує то тут,, то там біля чистої полуміни, що горить і несеться просто до неба. А її слова зівсім не були неприхильні ні землі ні людям. Вона розуміла людське серце до споду. Її проста, звичайна мова ціляла все прямо, не давала збити себе викрутами та видумками. Вона мала глибоке розуміння для всіх завдань звичайного життя. Своїм чотирьом молодшим сестрам помогла до щасливого подружого життя. Та вона пізнала, Василій був орел, що мусив злинути вище. І в соняшній близкости сестри простував він крила до лету в висоти.

Правда, говорив Василій уже в Атенах з приятелем Григорієм про вищість життя укритого в Бозі та отіненого тільки хрестом. Його глибокий ум знаходив уже тоді невисказану роскіш у перевазі тихого життя Христової любови. Та був це більше подив благородного естета, захват проминаючого хвилевого вогню. Він мусив при знати сам собі, що він не дозрів іще душею, що ще не рішився щиро зрозуміти це життя всім серцем і сильною волею.

На основі рішення митр. Діонізія віддано собор у Володимирі сторонникам українізації. Сторонники церковно-словянської мови домагалися передання їм иншої церкви задля утворення нової парохії. Митрополит пішов і їм на руку і призначив для них церкву Миколаївську. Та ця церква показалася для них за мала. Вони домагаються тепер привернення їм зукраїнізованого собору.

ПОЛЬЩА.

Наука католицької релігії.

»Дневник законів« з 8 ц. м. оголошує розпорядок міністерства віроісповідань і освіти що до науки католицької релігії в школах. Згідно з 120 арт. конституційного закону і 13 арт. Конкордату, наука кат. релігії, по думці того розпорядку, є обовязкова для учеників католиків у всіх школах (крім висших). Обовязком шкільної влади постаратися про учителів релігії, коли число кат. дітей в школі виносить бодай 12. Коли число дітей меньше, лучиться їх з дітьми сусідних шкіл. Коли це неможливе, науку релігії в таких школах має уділяти за згодою Ординарія душпастир або світський учитель. Релігійні практики належать до цілости навчання й релігійного виховання. Шкільна молодь обовязана брати в них участь. До цих практик належить: 1) в неділі і в свята, як також на початку і при кінци шкільного року богослуження з екзортою; 2) що року спільні тридневні реколекції; 3) три рази до року спільна сповідь і Причастіе; 4) спільна молитва перед лекціями і по лекціях.

Проти цього розпорядку виступала остро ліва польська преса. На її думку розпорядок міністерства входить в права родичів та опікунів і противиться 112 параґрафови конституції. Знаменне, що проти розпорядку виступив також орґан міністра Бартля (!). Ріжні варшавські достойники оправдуються перед »лівими« тим, що розпорядок підписано через... недогляд (!).

ГОЛЯНДІЯ.

Зріст католицизму.

Католицизм в Голяндії постійно зростає. Будують щораз нові церкви і всі вони переповнені. Ненависть однак голяндських протестантів до католиків є все ще дуже сильна. Помимо того ті, що знають добре місцеві відносини, заповідають, що до яких 50 літ ціла Голяндія буде знов католицька.

ФРАНЦІЯ.

Чудесне уздоровлення в Люрд.

Ватиканський орґан »Осерваторе Романо« з 10 січня ц. р. доносить за людрдським »Журналь де Ґрот« про чудесне уздоровлення в Люрді анґлійського военного інваліда Івана Трайнора з Ліверпулю. Трайнор мав тяжке зранення голови і знищення нервної сітки в правім рамени. Наслідком того був спараліжований і діставав острі епілептичні атаки. Лікарі були безрадні. В р. 1923 завезли хорого до Люрд і тут в часі процесії відзискав він нараз повне здоровля. Тепер по трьох літах цей факт чудесного уздоровлення наново стверджено. Цей випадок належить до найбільших чудес, які сталися в Люрді.

РАДЯНСЬКИЙ СОЮЗ.

Переслідування Церкви.

Російські еміґраційні часописи доносять, що в Совітськім Союзі почалися нові переслідування католицького духовенства й населення. Совітські власти відмовляють дозволу на основання нових католицьких парохій, як також прольонґати дозволу на дальше істнування давнійших парохій. — В ріжних містах Союзу переведено численні арештування і видалено тим чином около 20 осіб. В часі богослужень входить нераз до католицьких церков комуністична молодь і переривае богослуження протирелігійними окликами. Католицьких священиків посуджують у шпіонажі.

ІРЛЯНДІЯ.

Посольство при Ватикані.

Вільна ірляндська держава зорґанізувала недавно своє посольство при Ватикані.

КИТАЙ.

Переслідування християн.

Часописи доносять, що до Ганков прибуло 30 католицьких священиків, що втікли з Фу-Чев. Ці священики оповідають, що в цілій провінції Фукіен панують протиевропейські розрухи. В Фу-Чев товпа Китайців здемолювала й знищила християнські місії, церкви й доми сиріт. Триста сиріт, які виведено з еспанського дому сиріт, досі не відшукано. Ходять поголоски, що всі ті дітп повбивано. Коли місіонарі в Фу-Чев хотіли удатися на корабель, щоби втекти з міста, напала на них товпа Китайців і діймаючо побила.

ЯПАНІЯ.

Християнські впливи.

Оден часопис доносить з Японії: Японський нарід ніколи ще не черпав так обильно з християнської літератури, як тепер. Найбільш почитним письменником є християнин М. Т. Кагава. Його твори викликали серед японської молоді подив для Христа й його науки. По землетрясенню в 1923 р. зріс попит на біблію; велика часть поганської молоді носить ознаку хреста. Самих християн є ще дуже мало, але фактом є, що Христос стає ідеалом Японця.

МЕКСИК.

Релігійна маніфестація.

Дня 12 м. м. відбулася в Мехіку імпозантна релігійна маніфестація в честь Преч. Діви з Гваделюпе. Правительство змобілізувало численні військові відділи і казало їм окружити церкву Матери Божої з Гваделюпе, побоюючися розрухів. Та маніфестація перейшла зовсім спокійно. Вірних було понад 125 тисяч. Свято відбулося без духовенства, бо в оно або в вязниці, або криється перед оком правительства. В маніфестації взяли також участь десятки тисяч індіян. Більше, як попередними роками, явилося інтеліґенції.

Воно маячило перед ним мов блаженний острів на широкому морі, де моглиб найти спочивок у таємних снах повні туги думки змученої душі. Крім цего вязала його безнастанна напруга невсипущого духа зі завданнями сучасности. А мрійливо гарно стелилося перед ним майбутність. Аж тут Макрина в дозвільний час ферій звернула його думки на його задушевні тайни й він іздрігнувся.

»Коли я прогайнував чимало часу на безвартісну роботу, коли я сливе ввесь час молодощів витратив на студії наук, що перед Богом є тільки марною дурнотою, тоді нараз здавалося мені начеб я проснувся з глибокого сну. Зчудованим оком глядів я на чарівне світло правди, що сходило переді мною з евангелія ранішнім сонцем. Я пізнав безвартісність світової мудрости, що проминає й гине. Я плакав над нужденним, марним минулим, я шукав провідника й учителя на цему новому шляхові, щоби з ним проїхати коротку струю життя... Я читав евангеліе й найшов, що найкращим засобом до життя в красі й чистоті є в цьому, щоб продати все, прибуток роздати потрібуючим ближнім, позбутися всіх журб про земське життя й не датися полонити ніякій пристрасти до якого небудь творіння. (Послання 233).

Постанова була в Василія кріпка: Коли християнська віра виринула з глибоких мряк у повній красі на небі його життя, бажав він на дальше посвятити йому всю життєву силу. Над ним ясніло промениste сонце. Молодий орел найшов свій шлях...

(Дальше буде).

Безпартійність чи наївність?

Послідне число часопису »ді Україне«, видаване німецько-українським товариством під редакцією п. Аксельшміда приносить у вступі некрольог Симона Петлюри, статтю Павла Рорбаха з бесідою Проф. Дорошенка з нагоди відкриття Інститута і бесіду посла п. Васильчука в варшавському соймі.

В статті Павла Рорбаха є слідуюча замітка »При тій нагоді можна з натиском зазначити, що Німецько-українське товариство стоїть на принципі цілковитої безпартійности і невтральности супроти всіх ріжнородних політичних напрямків внутрі українства. Після нашої гадки являється виключеним з німецького боку брати сторону якоїнебудь партії або мішатися у внутре-українські спірні питання«.

Але на жаль не тільки в цілім напрямку часопису — але в тім же самім числі не слідно цеї безпартійности і невмішуванняся до внутре-українських справ. Противно вони зображені тут в освітленню, яке для орієнтуючихся в українських питаннях є більше чим виразним і ясним...

І так характеризуючи діяльність Отамана Петлюри пише п. Аксель Шмід: »Помимо цього є неспоримою річю, що він (себто Симеон Петлюра) був найбільшою політичною силою, яку видала сучасна українська ґенерація і він причинився о много більше чим три його антиподи Винниченко, Скоропадський і Петрушевич до того, що національна свідомість на Україні так піднялася, що супроти неї ані большевизм ані польский гнобитель не може спинити сего народного руху«.

Також не без субєктивних заміток є стаття Павла Рорбаха: »Дивним дивом бачить так українська правиця, яка ґрупується вколо Гетьмана Скоропадського як і крайна лівиця свій ідеал в федеративнім відношенню України до Москви«.

Також і редакційна замітка до бесіди проф. Дорошенка подиктована певним субєктивним кутом погляду. »Великої політичної і культурної будови Петлюри і Винниченка не повинен був на наш погляд бесідник мовчанкою поминути. Бо тільки на ній спираючися, як рівнож завдяки спокою і порядку — які завели німецькі війська на Україні міг Гетьман Скоропадський сотворити вище наведені культурні інституції«.

Так виглядає безпартійне і невтральне забарвлення часопису »Ді Україне«, яке вона рівнож переносить на ново заснований український науковий інститут в Берлині, домагаючися від нього, щоби всі инші політичні напрямки в нім були заступлені — підчас коли Інститут як чисто наукова установа політичного характеру взагалі мати не може.

Але це все булоб менше трагічним, колиб цей часопис — який свого часу чимало причинився до спопуляризованя українського питання в Німеччині — нині ліпше розбирався в уже дещо складніщих наших відносинах. Але на жаль — взяв цей часопис уже від давнійшого часу курс, який не лише противиться державно-конструктивним змаганням українським — але який покривається вповні з націоналістичними течіями нашої руїни...

А наївність його лежить в тім, що він нині — де вже хиба кождий найпересічнійший політик бачить не тільки руїництво але навіть повну безвиглядність петлюрівських епіґонів — вставляється з запалом гідним ліпшої справи за це, що являється етапом сумно закінченої минувшини.

Але при тім всім висувається ще одно питання не менше актуальне: Чи лежить взагалі в інтересі часопису, який заступає німецько-українські інтереси і якого метою є зближення українсько-німецьких кругів, розбивати в цейже самий момент це зближення однобічно-тенденційним освітлюванем українського питання? А далі чи дасться погодити з інтересами німецького часопису вихвалювання і ідентифікованя себе з сею політичною орієнтацією, яка видала з себе овоч польсько-української угоди, коштом зреченняся українських земель і яка цю лінію дальше консеквентно веде?

Але політична наївність часопису »Ді Україне« взагалі здається не має границь. Ось ще один примір ії:

»...властиве ядро українського народу широка маса селянська необмежено бажає української національної Держави. Як ця держава колись повстане, це є під політичним оглядом другорядним питанням (sic) Одного дня найдеться провідник, хай не буде український Стамбулінський чи Бонапарте і тоді, коли перед очима всіх буде Україна, тоді ці будуть мати в сего користи в середущій і західній Европі, які в межичасі розвинули їхні українські звязки« (тамже стр. 4).

Та поминаючи уже факт, що автор статті переціпое національну свідомість українських мас і що ця Україна сама з себе не прийде невинно на світ, то запитаємо, що станеться, коли цей другий український Отаман-Наполеон (о скільки він

взагалі можливий в singularia tantum) ніяким способом не схоче говорити з Німеччиною, а буде шукати опору по добрій традиції якраз в Польщі або Франції? Яку ґарантію дає така орієнтація на майбутнього анонімного Кондотієра - Отамана українського для Німеччини?

Це вже дійсно не знати, чи ідеал безпартійности, чи безмежна наївність?

Іван Нестор.

Де скандал?

(Допис).

Случайно попало нам в руки 1. число на 1927 рік ославленого перемиського часопису »Український Голос«, в якім анонімовий автор під криптонімом »Той сам«, в статейці »За авторітет« при кінци своїх мозґових елюкубрацій, маючих на цілі під фалшивою покришкою удаваної оборони лише понизити авторитет церковної єрархії, що в прочім цей часопис робить систематично від довгого часу, — кличе з емфазою: »Питаю, що зробить ратункова комісія в справі процесу, який ведеться в окружнім суді в Перемишлі о квоту 4500 зл. а запізваний є високий єрарх українською інституцією. Чи це не скандал?«

Зацікавлені справою удалися ми з запитом до Перемишля, та тут на місци провірили, що ні в суді повітовім ні окружнім не ведеться жаден процес ані о гроші ані о що інше жадною українською інституцією проти жадному високому єрархові. Шановний автор »Той сам« щось чув, та не добре, щось трохи добрехав та все так у своїй дописі накрутив, щоби на його стало.

Українська фінансова інституція »Віра« ще підчас світової війни винаймила в однім зі своїх домів, куплених за народну кервавицю, Товариству »Сирітський Захист« домівку на поміщенне военних сиріт. Та вже в 1919 році це послідне Тво, котрого новий заряд і не думав опікуватися сиротами, перестав платити »Вірі« чинш найму. Щоби сиріт не прогнати на вулицю, Заряд II. секції Тва »Епархіяльна Поміч«, давав тим сиротам моральну і матеріяльну поміч, — даючи від часу до часу після спромоги датки грошеві на заплату чиншу. Але »Вірі« це не оплачувалось. В часі, коли платять відступне в значнійших сумах, ці добровільні датки для сиріт на оплату чиншу видавались управі »Віри« недостаточними. Заряд цеї Укр. інституції не приняв 1000 зл., які платив на рахунок чиншу за сироти оден з членів Епарх. Помочі та вніс до суду скаргу проти Тва Епарх. Поміч, хоч це Тво не робило з »Вірою« ніколи жадної умови, о заплату 4500 зл., а кромі цего вніс авізацію з жаданнем викинення на сніг і мороз українських сиріт, яких родичі віддали життя за Україну.

Пане »Той сам« — це дійсно скандал, але з цим скандалом не має хиба нічо спільного Єрархія церковна, котра чейже не може впливати на ці або другі рішення перемиської »Віри«.

Справа церковного співу.

Здається, що не помилюся, коли скажу, що справа, котру отсим порушую, представляє собою найслабшу, найбільше недоцінену і занедбану через всіх і вся сторінку нашого церковного життя в Галичині. Є се справа церковного співу і то так всенародного як і хорового. Та найбільше прикрою і невідрадною річю є се, що на упадок нашого церковного співу ні хто не звертає уваги і не видно навіть ніяких проявів, котрі вказувалиби, що хтось хоче тут щось поправити. Мойого твердження, що стан церковного співу є у нас фатальний, не зібе пр. противне твердження, що можна вичислити зі 100 сіл, де яко-тако співають і з 50 місцевостей, де є навіть хори!.... Сеж хиба ніяка пропорція до числа наших парохій в Галичині. Сі числа якраз потверджують, що згадана тут справа представляється у нас дуже сумно. Хотячи сьогодня тільки натякнути чи пригадати про сю справу, постараюся як найзагальніше виказати симптоми того упадку, подати коротенько бодай деякі його причини та подати свої пропозиції що до ратування і піднесення нашого церковного співу.

На перший плян впадає в око одна річ: що розвій церковного співу у нас у відношенню до бувшої Росії взяв напрямок противний. А саме: підвалини церк. співу в Росії і на цілій Україні клали якраз співаки і учителі співу з »Юго-западнаго края« — себто від нас.

Від нас йшли учителі сього співу там на північ і тоді, як у нас церковний спів вже стояв високо, там щойно зачинався. Так було. Сьогодня-ж (згл. до революції) там спів сей осягнув височину дійсної краси, набрав прикмет своєрідної творчости, здобув витичну лінію розвою і усталив теоретично услівя і основи тої творчости. Він видав там много духовно-музичних творців, котрих твори — ми зачали спроваджувати, наслідувати, подивляти і учити. У нас натомість по закріпленню Унії справа церковного співу затихла і покотилась стрімголов до нинішнього стану. Значить перегнали нас і то далеко перегнали.

Іншим симптомом упадку церк. співу є незнання його у нас і скажу — загальне незнання. Гуртом співають у нас еще хиба пісні до Сл. Божої, а про збірний спів пісень з Вечірні і Утрені не можна говорити. Антифонного співання майже нема. — Те все здане цілком на »співання« — дяка і його (дуже часто без слуху) помічника і вони оба на спосіб »орґану Гукбальда« — співають квінтами чи квартами, та посилають вірних в ростіч! — Через те негарне і недобре виконанне утренних і вечірних пісень вони стали зовсім чужими для загалу вірних, якась »терра інкоґніта«, загал не може, бо не вміє, відчути краси і величі сих мельодій і в результаті не ходить на вечірню й утреню.

Еще одною ознакою занепаду церковного співу мусимо уважати сей факт, що той спів, котрий ще яко тако животіє, іде або проти цілі, яку має мати церк. спів, або бодай мимо неї, Ірмологійний спів у нас не може збудити тих чувств побожности, які повинен збуджувати, ізза поганого виконання його. Хоральний спів — теж рідко, бо через невідповідно дібраний репертуар, він стає подібний радше до сценічного виступу чи попису і розбуджує почування — але не почування побожности, та не склонює ніяк до молитви.

Причин сього стану річи належить шукати передовсім у жерела. Хтож може головно, або й виключно, держати на відповідній висоті церк. спів?! — Хиба духовенство, а скажім точнійше — певні його сфери. Тимчасом до тої великої цілі духовенство наше є абсолютно непідготоване. Воно з духовного Семинара не виносить нічого, щоби уможливило йому провід в церк. співі. Поза найзагальнійшим пізнанням мельодій 8 гласів, і то нераз дуже проблематичним, не виносить нічого більше: ані жадних відомостей з теорії церковного співу, ані з його історії, ані з літератури духовно-музичної, ані взагалі жадних відомостей з дух. музичної творчости. Мимоходом спитаюся, де властиво повинні тих річей вчити і хто їх повинен знати?

Є се науки, котрі деінде (не у нас) високо цвитуть і плекаються по семінарах.

Щож слідує з відсутности тих відомостей у священика? — Наслідки такі:

Весь всенародний спів зданий на дяка, котрий дуже часто сам мало що вміє або й нічо не вміє, — то знова не має хисту — хоч і вміє трохи — научити других, або зорґанізувати спів і поширити його в парохії.

Хоральний спів знова зданий в цілости на якогось принагідного дириґента, котрий — поминувши саме виконання — часто підбирає в репертуар того церковного хору твори, котрі або не мають жадної вартости, або нічого не мають спільного з духовно-музичною творчостю — скажім точнійше з молитвою, а деколи є хиба наругою з неї.

(Кінець буде).

З українського життя.

З відчитової салі.

(Роля і завдання української інтеліґенції під теперішну пору.)

Під таким заголовком відбувся в неділю, дня 30. січня заходом партійної управи УНДО реферат п. В. Целевича. Управа УНДО має намір розпочати оцим цілий цикль рефератів і дискусій на громадсько-політичні теми, щоби в цей спосіб причинитися до розвитку і кристалізації національно політичної ідеольоґії української інтеліґенції у Львові. Ідею уладжувати такі реферати під сучасну хвилю треба справді назвати дуже щасливою і требаби щиро побажати ініціяторам, щоби перепровадження тої думки у дійсність їм найкраще повелося. Очевидно, що в тому напрямі треба розвинути цілий плян праці і таку акцію попровадити як найбільше систематично.

Якраз у цім першім виступі, який започаткував своїм рефератом п. Целевич, один з ініціяторів отих дискусійних сходин на політично-орґанізаційні теми, не можна було добачити якогось систематичного пляну на дальшу мету. Реферат, хоч і порушував цілу низку дуже важних актуальних проблємів ролі й завдання української інтеліґенції, як політично орґанізаційного чинника, був у своїй основі трохи хаотичний й занадто загальний. Шановний прелеґент занявся на вступі характеристикою й означенням інтеліґенції як певної суспільної верстви, що в наших обставинах стала носієм національно-державної ідеольоґії українського народа. Оця частина реферату, що одиноко відносилася якраз до самої теми заповідженого реферату, і в якій треба було подати певну наукову, соціольоґічну дефініцію ролі і становища інтеліґенції, як певної очеркненої суспільної верстви — ця частина випала у рефераті неясно і млаво.

Треба було передати ці місця з „Листів“ В. Липинського, де в науковий спосіб цю проблєму обговорюється. З цілим рядом внесків, які прелеґент впрочім з правдивого заложення (що, інтеліґенція це „верства народу, що живе із доходів, які їй приносить платна духова праця“) випроваджував, — не можна було рішуче погодитись. А такі порівнання як те, що „інтеліґенція це мозок нації“ властиво нічого не говорять і противно лиш песимістично настроюють слухачів, які в дальших частинах реферату довідалися із уст п. прелеґента про пасивність, охлялість, політично-національну безідейність, ба навіть про параліж волі отого самого „мізку нації“.

Очевидно, що по рефераті п. Целевича не могло навіть бути бесіди про якусь річеву дискусію. Кождий з дискутантів почав у свою чергу виголошувати вже „неофіціяльні“ реферати на найріжнороднійші теми. Не поправив ситуації й цілий ряд формальних внесень на ограничення часу й предмету дискусії, бо справа затяглася до пізної години, саля опорожніла й дискусію треба було переложити на слідуючі сходини.

Передаючи оці враження з цих перших дискусійних сходин і реферату п. Целевича, не маємо наміру ставитися негативно до щойно започаткованої політично-ідеольоґічної діяльности провідників УНДО. Противно, вважаючи такі сходини дуже потрібними й на часі і висказуючи ініціяторам повне признання за зреалізування тої ідеї, думали ми оцими кількома замітками звернути увагу на ті обставини, які на нашу думку моглиби некорисно вплинути на ціле це гарно започатковане діло.

З діяльности укр. краєвого товариства охорони дітий і опіки над молодю.

В останніх місяцях основано три нові філії названого Т-ва — а саме в Бібрці, Добромилі і Дрогобичі.

Коли зважиться невідрадні відносини в шкільництві, недостачу виховання взагалі,

а національного зокрема, фізичний і моральний занепад молоді по війні, недостачу належної опіки й помочі для сиріт і занедбання дітий, приходиться ще раз ствердити, що наше громадянство за мало інтересується згаданими справами і не орґанізується до протиділання.

Тому з признанням належить згадати про основання згаданих вище нових філій і піднести працю осіб, які до того причинилися.

Головою філії в Бібрці став парох о. Данило Міхур, в Добромилі парох о. Ів. Господаревський, а в Дрогобичі директор української ґімназії п. Вол. Кузьмович.

Зібраний у виділах гурток людей доброї волі взявся вже до праці і треба мати надію, що і в згаданих повітах піде та сама робота, яка ведеться по иньших філіях т-ва. Бобрецька філія основує захоронку в Бібрці, філія в Добромилі орґанізує поміч для сиріт і бідних дітий, а філія в Дрогобичі задумує основати інституції опіки над дітьми, яких доси в дрогобицькім повіті ще нема.

Одначе щоби се сталося, мусить усе громадянство тих повітів прийти з помічю виділам філії і зрозуміти, що без моральної і матеріяльної допомоги всего громадянства не може числити на успіх.

Рівнож треба сподіватись, що громадянство тих нечисленних повітів, у яких ще нема філій т-ва, займеться як найскорше їх основанням.

Нова спроба розєднання.

Зїзд „Русскаго Народнаго Обединенія“ скликаний до Львова на день 2. ц. м. це нова спроба внести заколот і розєднання в наш нарід. Чого иншого мабуть і не сподіються від нього, ані ті мізерні останки колишнього москвофільського табору в Галичині, ані ті великоруські еміґранти, що відірвавшись від свого рідного ґрунту, животіють по чужих краях Европи. Названа політична орґанізація діло рук Серебреннікова, посла від російської національної меншости в Польщі. Російські збанкротовані політики на еміґрації пригадали собі бувше галицьке москвофільство і пробують тепер знайти у нім точку опертя. Та дарма. Національне життя пішло тут вже одним руслом і до давного стану вороття нема. Тому спроба відновлення старого москвофільства крім можливого хвилевого заколоту з національного боку для нас не є грізна. Доказом цего є, що названий зїзд стрічається зі загальним осудом нашого громадянства. А навіть колишні такі ярі москвофіли-новокурсники, як теперішні „сельроби“ називають у „Волі Народа“ львівський зїзд зїздом „шкелетів і живих трупів“.

Та з релиґійного боку ті заходи коло привернення до життя давного москвофільства можуть мати для нас поважну незпеку. Москвофільство довоєнного типу йшло в парі з пропаґандою православя. Що така практика не перевелася і досі, маємо доказ в недавному переході двох лемківських сіл на православє під впливом москвофільської аґітації. Тому слід нам звернути головну увагу именно на ту сторону москвофільської акції, бо в ній криється поважна небезпека для нашого народу. Нам треба пильнувати, щоби не допустити до цего найбільшого нещастя, до внутрішної міжусобиці, до розладу на церковно-релиґійнім полі.

На поміч рідній католицькій пресі!

Думку членів-основників Української Христіянської Орґанізації про потребу видавання щирохристіянського часопису оправдали розвиток і поширення »Нової Зорі« в минулім 1926 році. »Нова Зоря« вступила у II-ий рік видання серед далеко кращих моральних умов як торік. Найліпшим того доказом є майже загальне бажання, щоби »Нова Зоря« виходила на разі хочби двічі на тиждень. Другим неменше загальним бажанням є, щоби Укр. Хр. Орг. приступила ще до видавання популярного часопису для народу, хочби на разі у формі малого додатку до »Нової Зорі«.

Не можна не признати повної слушности ставлених нам домагань — та з другої сторони мусимо зазначити, що на разі годі нам їх сповнити. Головна причина — це брак відповідних фондів на невеличке хочби побільшення нашого видавничого діла.

Тому звертаємося з горячим покликом до всіх наших передплатників, прихильників і читачів прийти нашому видавництву з моральною і матеріяльною помічю. Хто зеднає нам хочби одного передплатника — цей тим самим причиниться до поліпшення фінансового стану, нашого видавництва. Такий спосіб помочи доступний і найбіднійшому. Когож стати на особистий — хочби невеликий даток на »Пресовий фонд« »Нової Зорі« — нехай це зробить в тім переєвідченню, що жертвує на велике благородне діло.

Комітет Укр. Хр. Орґ. складає тут якнайщиріїшу подяку всім, що в минулому році прийшли йому з помічю чи моральною чи грошевою і в той спосіб допомогли сповнити по силам принятий обовязок.

З радістю витаємо на порозі цего нового року благородний і примірний почин Високопреп. Отців Жукотинського деканату, перемиської епархії, що зобовязалися складати щомісячні датки на »пресовий фонд« »Нової Зорі« в ціли розширення видавництва. Дасть Бог, що цей примір зробить більше ніж найвимовнійші заклики і що ми скоро зможемо здійснити поставлені бажання.

Комітет Укр. Хр. Орґанізації.

ПРЕСОВИЙ ЛАНЦЮХ
на розширення видавництва »Нової Зорі«.

О. Яків Мухнацький, декан Жукотинський і парох Лімної складає 3 зол. і кличе: Впр. о. Володимира Клюку, декана Дуклянського і пароха Дошниці; Впр. о. кан. Івана Чичулу, пароха в Буковій; Впр. о. Івана Тимчука, декана Турчанського і пароха Беньової, Впр. о. Ореста Тустановича, декана Височанського і пароха Комарник, Впр. о. Івана Шпиталя, пароха Тершова.

Читальня »Просвіти« в Лопушанці хоминій (пов. Старий Самбір) зложила на пресовий фонд »Нової Зорі« 10 (десять) зол.

Жертводавцям щире Спаси Біг!

Комітет.

До П. Т. Передплатників.

Просимо наших шан. Передплатників, щоби для оминення всяких непорозумінь — негайно вносили до нас реклямації на случай неодержання хочби одного числа нашого часопису. (Часописна реклямація є вільна від почт. оплати!) При тім повідомляємо, що всім нашим передплатникам висилаємо часопис точно і правильно. Висилку здержуємо щойно тільки після попереднього неуспішного упімнення.

Адміністрація.

Зеднуйте передплатників „НОВІЙ ЗОРІ”!

Спіритизм.

(Дальше).

II.

ЯК ВИГЛЯДАЮТЬ СПІРИТИСТИЧНІ ЯВИЩА?

Спіритистичні явища можна поділити на дві головні ґрупи: на ґрупу матеріяльну й духову. До матеріяльної ґрупи належать передовсім найчастійше практиковані продукції з так зв. екерками і рухомими столиками.

Екерка це кусник округлої дощинки або паперу. Кругом екерки є виписані букви. »Дослідник« кладе на екерку руку, або малу тарілку, а щойно на тарілку руку, і чекає в скупленню духа на рух руки зглядно тарілки. З букв, які рука зглядно тарілка вкаже, складає відтак речення. Вправнійші »дослідники« не уживають ані букв ані тарілок, а беруть в руку оловець, кладуть руку на екерку і пишуть відразу цілі речення.

Ще простійша справа зі столиками. Кілька осіб стає, зглядно засідає коло малого деревляного найрадше, триніжного столика і кладе руки на столик, утворюючи оден ланцюг. Оден з присутних ставить питання, на які духи відповідають після умовленої азбуки, найчастійше на »так« стукаючи раз, а на »ні« два рази (або противно). По довшім держанню рук столик ще більше ожива, починає рухатися, суватися, підноситися в гору і виконувати рухи, яких від нього зажадають.

Довше практикуючі й через те вправнійші спіритисти не потребують творити ланцюга з людських рук, ба навіть дотикатися столиків. Вистане їм тільки приказати словом або навіть у думці вистукати те й те, а столики послухають.

Часом такі столики мають свої примхи, бувають уперті, мстиві й злосливі. Тоді треба промовляти до них дуже чемно і просити покірно. Це звичайно помагає.

Нерідко також буває, що учасники сеансів, невдоволені зі столиків, починають на них сварити; тоді столики впадають неначе в лють, скачуть несамовито в гору, товчуть о підлогу або стіну, а навіть побивають присутних експериментаторів. Ось що оповідає оден наочний і достовірний свідок: Раз при сеансі зажадав оден молодий поміщик розмови зі своїм батьком. Коли той мнимий батько зголосився, почав сни нарікати перед ним на свої погані маєткові відносини та жалуватися на батька, як на причину свого нещастя. Вкінци позволив собі поглузувати з його позагробової власти. Цього було мнимому батькови за богато. Він вхопив невидимою рукою за парасоль, який лежав в куті, і став ним обкладати спину поміщика. Таких випадків можна навести без числа.

Учений американський Е. С. Роджерс пише: На однім сеансі д. 5 квітня 1853 р., який відбувся в присутности учених критиків: професора Вельса, Б. К. Бліса, В. Брайента і В. Едвардса з місцевости Спрінґфільд, столик виказував цілий ряд дуже дивних штук. Під натиском рук взнісся нечайно в гору і літав в воздусі через кілька секунд. Коли оден з присутних, М. Вельс, усів на бляті, невидима сила, невдоволена видно з того, потрясла столом так нагально, що Вельс впав на землю. В иншій хвилі, коли згадані чотири учені сиділи собі спокійно на фотелях і приглядалися діяльности столика (столиком орудував, як медій, Гам), цей присунувся до них і відтрутив їх з фотелями на кілька стіп. То знов ні звідси ні звідти розносився в кімнаті, де відбувався сеанс, від часу до часу так страшний гук, якби громи били; підлога, обстанова, всі предмети, що були в кімнаті, затряслися.

Той самий автор (Роджерс) оповідає дальше так: Около 1850 р. деякі доми в Новім Йорку опанувала якась особлива сила. Деяких предметів в тих домах не вільно було рушити, бо инакше розлягався зараз острий і сильний гук, появлявся блеск світла і на смільчака сипалися сильні удари. Та сама невидима сила опановувала час від часу членів родин, що замешкували ті доми, і робила з ними злосливі жарти: зближувала їх нагло до себе, била або цілувала і т. п.

Ці всі феномени, описані Роджерсом, провірив другий американський учений, професор Луми, і в цілости їх потвердив. Оба вони подали рівночасно й пояснення цих феноменів, та ми поясненнями займемося пізнійше.

А тепер іще оден феномен европейський.

Около 1853 р. зібралося в помешканню студента малярської академії в Гайдельберґу товариство студентів. Читали авґсбурський часопис, а в ньому опис сеансу з кружляючими столиками. Зацікавлені постановили на місци зробити експеримент. Тому, що не мали під рукою столика, спробували досвіду на уживанім часто малярами деревлянім манекіні. І не завелися. Уставили манекін на підлозі так, що опирався на ній ногами й руками, і поклали на його хребет свої руки. По якім квадрансі манекін почав стрясатися, Опісля став копати й скакати, наче звіря. Нараз випростувався на ногах, як чоловік, і почав вганятися по кімнаті за переляканими й зачудованими студентами. Ці вибігли за двері, зачиняючи їх перед носом манекіна. Манекін повалився на землю. Дальші продукції устали. Студенти довший час носили синяки по побоях.

Цю подію описав в своїй книжці французький учений маркіз Монсо, подали її також деякі

Політичний огляд.

ПОЛЬЩА.

Справа арештування білоруських послів.

І в соймі і в часописах обмірковують тепер справу білоруських послів. Із голосів польської преси замітний голос »Пшеґльонду Віленьского«. У 2 ч. з 30 січня ц. р. є там передовиця п. н. »Успокоєне без реформ«. Автор виступає проти цего, що насамперед увязнено послів, а щойно опісля зажадано від сойму їх видачі, що ніде в культурному світі не водиться. Щож до обжалування »Громади« в злочинній діяльности проти безпеки держави й ведену під директивою чужих чинників за гроші зза гряниці«, то воно таке загальне, що треба аж пождати на судову розправу, щоб мати розуміння цего проступку. Польські часописи, правда, подавали спершу такі подробиці, що здавалося, що нема ніякого сумніву що до справедливости обжалування. Частину цих вістей мусили відкликати самі інформатори, частину заперечили на основі безсумнівних даних пошкодовані та інституції. Значиться, щойно судова розправа виявить, чи обжалування опирається на дійсних основах, чи збудували її на крихких підвалинах, щоби спараліжувати небажану діяльність »Громади«. Та який не буде хід судової розправи, вже сьогодні можна ствердити, що масові арешти не осягнули мети — розбиття »Громади« й затамування розвитку народнього руху в білоруських масах. Білоруське життя в »Громадах« розвивається дальше, а »Наша Справа« виходить. Автор наводить голоси Поляків Б. Всцекліци і Ст. Свяневіча, що винувати треба тут в першу чергу правительство, що не поставило в пору білоруської справи на денному порядку. »Білоруським діячам треба дати інші можности примінення їх сил. Треба їм дати варстати творчої, позитивної праці для добра білоруського народу. Доси польська держава систематично нищила всі ці варстати, польська політика пхала насильно Білорусинів в обійми Радянщини«...

Та це відокремлені голоси... Сойм доси ще не вирішив справи арештування білоруських послів.

Посол Воєвудзкий.

Зате виявилася інша цікава справа, інша »робота«. »Глос Правди« обжалував посла Воєвудзкого з »Клюбу Незалежної Хлопської Партії«, що він був провокатором. Він удавав прихильника Білорусинів, вкрадався в їх довіря, а рівночасно доносив про все польській контррозвідці. Писав для контррозвідки реферати про настрої серед Білорусинів, наймав агентів, що вишукували протидержавні ділянки, доносив на білоруських послів, навіть на членів свойого клюбу. А потім перейшов на службу більшовиків.

Маршалківський суд.

Для переведення слідства в справі посла Воєвудзкого маршалок вибрав суд. До суду покликав послів: Дашинського, Хаціньского та Понятовского. Хоч Воєвудзкий запротестував проти такого складу суду, суд почав уже доходження.

Сойм

радив над буджетом і 27 січня покінчив над ним дискусію. Того дня промовляв і член »Українського Клюбу« пос. Васиньчук, що заявився проти буджету.

СОЮЗ НАРОДІВ.

За міжнародній пресовий закон.

Дня 25 ц. м. комітет знавців дневникарів радаґував дальше звідомлення для Союза Народів. Рішено висказатися, що введення цензури в часі мира утруднює нормальну виміну інформацій між ріжними народами й цим творить поважну перепону в їх зближенні, а заразом зівсім не виключає неправдивих вістей. Комітет поручив утворити в поодиноких країнах комітети дневникарів, що в разі наміреного владою видалення з гряниць краю загряничнього дневникаря видавалиб у цему питанні міродатні опінії.

АНҐЛІЯ.

Транспорти анґлійських військ до Китаю.

Перебула Анґлія домашню війну з вуглекопами, а тепер має війну з Китаєм. Дневники оповіщують розпоряд міністерства війни, що резервісти, що протягом двох останніх літ кинули військові ряди, мають бути готові до покликання до Китаю. Два анґлійські полки дістали приказ приготовитися до віїзду до Китаю. Біля 14 тисяч анґлійсько-індійських вояків готові вже до відїзду до Шанґаю. Міністерство війни подає до відома, що військові сили, що мають бути вислані до Шанґаю, складаються з 12 баталіонів піхоти, компанії самоїздів і помічних військ. Як бачимо, Анґлія не легковажить китайської небезпеки.

Анґлійська преса доносить, що на случай війни Анґлії з Китаєм, Анґлія не могтиме числити на якунебудь поміч військову, чи іншу Канади. Канада свідома, що Анґлія в Китаї ізольована й опущена навіть власними домініями. Із Бомбаю зновож доносять, що дневники індійської народньої партії протестують проти вживання індійських військ у Китаї. Відбуваються ріжні протестуючі збори. Хоча знов інші вісти кажуть, що індійські князі обіцяли британському правительству поміч військами та іншими засобами. Та зате в самій Анґлії відбуваються за почином Партії Праці публичні маніфестації проти війни з Китаєм. Коли справа так стоїть, то може й правда, що Роберт Сесіль виступив із пропозицією предложити анґлійсько-китайський спір Союзові Народів до полагоди.

НІМЕЧЧИНА.

Новий кабінет.

Важко прийшлися народини нового кабінету, хоч сам Гінденбурґ став до помочі. Та вкінці таки утворено його. До кабінету ввійшли: Канцлер д-р Маркс (центр), загряничні справи — Штреземан (нім. нар. п.) праця — д-р Бравнс (центр) державна оборона — Геслер (безпарт.) господарство — Курціюс (нім. нар. п.) фінанси — Келер (центр) апровізація — Шіле (нім. нар.) почта — Шецель (баварська нар. партія) комунікація — Кох (нім. нар.). Керму окупованих земель поручив през. Гінденбурґ канцлерові Марксові. Покищо не обсаджені ще теки мін. судівництва та мін. внутрішних справ. Націоналісти ставлять на ці місця д-ра Гетта й Графа, та проти них є навіть центр і народня партія.

Комуністична маніфестація проти нового правительства.

Дня 31 м. м. влаштували берлінські комуністи ряд демонстрацій проти нового правительства. — В часі проходу на головних вулицях приходило до сутичок між комуністичними боївками й правими боєвими відділами та з поліцією.

Німецькі промисловці й Франція.

На засіданні торговельної палати в Дінсбурзі предсідник Райш заповів, що як не буде знесена окупація Надренії, то можливо, що німецький залізний промисл усунеться від участи в міжнародньому залізному картелі.

УГОРЩИНА.

Отворення угорського парляменту.

Дня 28 м. м. відбулися інавгураційні засідання палати послів і сенату нової парляментарної сесії. Дня 29 відбулося спільне засідання обох палат, яке отворив начальник держави Горта.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА.

Засуд комуністичних послів.

Дня 27 м. м. покінчився процес проти комуністичних послів, обжалуваним з 10 статті про охорону республики, за викликання великих авантур на парляментарному засіданні дня 19 червня 1926 р. Двох ком. послів засуджено на 4 місяці тюрми, а одного на 3 місяці. Двох послів увільнено від вини й кари. Засуджених послів не позбавлено горожанських прав.

журнали в р. 1853, як »Журналь дю магнетізм« і »Ехо де Брюсель«. Пояснити науково її намагався учений німецький професор Метермаєр.

Крім екерок, що укладають цілі льогічні речения, і крім стукаючих столиків, стрічаємо ще на сеансах богато инших фізичних продукцій, що мають всякі цїхи моральної акції. Це так звані апорти, трансфери, ідеоплястії, левітації та матеріялізації духів.

Апорт маємо тоді, коли якийсь важкий предмет невиясненим способом переходить крізь зачинені двері й вікна, крізь мури, і зближається до учасника сеансу. Трансфер, коли предмет переноситься сам свобідно з місця на місце. Так бачимо нераз на сеансах мандруючі з одної кімнати до другої книжки, чоботи, домашню обстанову. Буває, що тяжкі предмети переносяться часто в одної місцевости до другої. Левітація, коли самі столики або враз із особами, що сидять докола них, уносяться в воздух. Ідеоплястія, коли нараз являється подуманий і сильно бажаний предмет. Матеріялізація духів, коли дух утворює собі з хемічних первнів, розпорошених по світі, людську подобу і так являється учасникам сеансу.

Такі зматеріялізовані духи не тільки рухаються по кімнаті й зближаються до учасників сеансу, але й навязують з ними близші зносини, пригадують своякам чи супругам подробиці з давнійших літ, подробиці нераз дуже інтимні, яких третя особа рішучо не могла знати.

Одно є знаменне при тих відвідинах позагробових гостей: вони заховуються нераз дуже загадочно. Буває, що дух якогось поважного померлого чоловіка, колись ніжного батька доньки, грубо поводиться з тою своєю донькою, що в ході розмови ужие нараз простацького й неприличного слова, що часом зажартує в такий дітваць кий спосіб, який не лицює ані його вікови, ані станови.

До духових явищ належать всякі надзвичайні просвічення й таланти в осіб, котрі в нормальнім життю нічим подібним не відзначаються. Так пр. медії в трансі вказують місця нераз віддалені, де знаходяться загублені або укриті предмети, говорять чужими мовами, виявляють якісь особливші спосібности, розвязують ріжні трудні завдання, пізнаються добре на хоробах, предсказують будучі річи і т. п. Ті їх пророцтва бувають вправді неясні, баламутні й двозначні, але треба признати, що духи нераз в саму пору вміють перестерегти перед загрожуючою небезпекою та предсказати докладно деякі події і то з подробицями, яких чоловік рішучо не може знати. Медії в трансі читають навіть чужі думки і то нераз зовсім вірно.

Ми поділили вправді спіритистичні явища на матеріяльні й дрхові, але годі заперечити деякої »духовости« також першим, матеріяльним явищам. Вона і тут виступає, тільки не завсігди однаково виразно. Правду сказати, духовий первень є властивим чинником усіх спіритистичних забав.

Спіритизм це ніщо инше, як новітна магія; в цім саме лежить тайна його популярности, а також і неморальности. Як магія, так і спіритизм основною условиною своїх діл ставить людську угоду з чужими силами. Цю угоду бачимо вже при столиках. Вже тут стрічаємо переговори з таємними силами. Подібно виступають ті переговори при всіх сеансах. Нераз та угода не буде виразна, буде тільки незначна, її треба догадатися, але всетаки без неї ніколи не буває.

Годі заперечувати, що в продукціях столників і екерок бере участь первень інтелігентний та свобідний, який знаходиться поза товариством, з тої причини, що той столик і екерка дають відповідь завсігди однаким, утертим способом. Навпаки, вони дуже часто відступають від утертого шабльону й порозуміваються з людьми ріжними довільними способами. Їм можна запропонувати якунебудь азбуку, можна ту азбуку раз по раз змінювати, а вони завсігди приміняються до всіх бажань експериментаторів. Дуже часто столики чи екерки самі вводять ріжнородність в способі розмови з людьми, ріжнородність нераз доволі фантастичну й примховату. Вони дають прим. відповіди реченнями, в яких слова стоять в відворотнім напрямі, або відповідають иншою мовою, але не тою, в якій запитано, або тою самою мовою, але инщою азбукою (на питання французькі відповідають вправді по французськи, але слова писані росіською азбукою). Не маємо тут отже до діла зі сталими, незмінними фізичними законами, але з діяльністю свобідною, свідомою, особовою.

При кінци слід згадати ще про деякі продукції спільного типу, рідкі вправді, але також справджені. Є такі медії, що в хвилях трансу бачать не тільки замкненими очима і читають із замкнених книжок, але читають навіть животом, тімєм, пятою, або бачать ушима, чують носом, нюхають руками і т. д. Ці явища називають спіритисти »розміщенням змислів«. В нашім тілі — кажуть вони — є якась дивна сила, невідома, але глибока й субтельна, котра не знайшла ще для себе відповідних условин.

(Дальше буде).

ЮГОСЛАВІЯ.

Упадок кабінету Узуновіча.

З огляду на це, що в голосуванні на кандидатів до воєнного відшкодовуючого заведення правительство найшлося в меньшости (68 голосів проти 108 голосів радикалів і радиченців), прем'єр Узунович зголосив димісію свойого пятого з ряду кабінету. Король поручив місію утворення кабінету знов Узуновічеві. Має це бути кабінет великої коаліції, або концентраційний.

РАДЯНЩИНА.

Поражения комуиістів при громадських виборах.

Покінчилися недавно доповняючі вибори до громадських рад. Участь управнених до голосування виносила 30 відсотків. У § 535 міських округах комуністи здобули 47 відсотків мандатів. У сільських округах комуністи здобули ледво 15 відсотків. Виходить, що й у місті й на селі комуністи в громадських радах остали в меншости.

Збільшення Білоруської Радянської Соціялістичної Республики.

Дня 14. грудня м. р. збільшено значно білоруську радянську республику, прилученням до ньої округів Гомля та Річиці, що досі належали до російської радянської республики. У цих округах є Білорусинів 80 до 90 відсотків, а решта це Українці, (в південних приграничних областях) Москалі та Жиди. Нова територія має для Білорусинів велике значіння, бо Гомельщина це важний промисловий осередок (фабрики машин, текстильні, паперу та сірників). Гомель це теж важний залізничий вузол і має велике стратеґічне значіння.

Не легко прийшлося централістично настроеному московському правительству відступати ці землі Білорусам. Та змушують їх до цего обставини. Куди тяжче як із Білорусами йде справа з Україною. Із ріжних причин Москва вважає Українців багато небезпечніщими, як інші народи радянського союза. Тому, хоч нераз уже переводжено ревізії українсько-російських гряниць і хоч українське населення російської республики (Курщини й Вороніжчини) голосувало за прилукою до української республики, справа ще доси не поладнана оконечно. І доси ще до півтора міліона Українців, що живе компактною масою в згаданих округах, знаходиться поза межами української республики. Крім цего до 6 міліонів на північному Сході й на Сході не належить до української республики. Зате мусить Україна відступити важні области біля Таганрога.

Щодо Білоруси то сильно заважила теж тут боротьба Радянщини проти Польщі

ЗЄДИНЕНІ ДЕРЖАВИ П. А.

Америка й Китай.

Президент Кулідж заявив, що не думає виселювати 4 тисячі американських громадян із Шанґаю. Американці мають право жити в Китаю, а правительство Зед. Держав готове подбати, щоб вони могли жити там без перешкоди. Таке становище амер. правительства зрозуміле, бо виселення не тільки зруйнувалоб екзистенцію амер. громадян у Шанґаї, але й малоб катастрофальні наслідки для Китаю.

КИТАЙ.

Зріст протианґлійського руху.

У Китаю дальше положення непевне. Протианґлійський рух росте з кожним днем. У Чанґша вибух ґенеральний страйк та проголошено протианґлійський бойкот. Всіх англійських жінок і дітей прийняли на поклад англійського воєнного корабля.

Португалія й Еспанія висилають воєнні кораблі до Китаю.

Португальське правительство рішило вислати до Шанґаю три воєнні кораблі. Також Еспанія задумує вислати туди кружляки. Як доносять із Шанґаю до оборони тамошніх концесій звербовано 900 вояків із білогвардійських російських відділів. Крім цего мають утворити американську компанію добровольців.

Чанґ Цо Лін побив ґен. Фенґа.

По останнім вістям положення змінилося. Чанґ Цо Лін побив армію ґен. Фенґа. Тисячі полонених, велика скількість амуніції й іншого матеріялу попало в руки переможців. »Таймс« доносить, що Чанґ Цо Лін зайняв Гопав. Пораження Фенґа матиме рішаюче значіння для дальших подій, бо через це відпав найсильніщий союзник кантонської армії. Ґен. Чанґ Цо Лін репрезентує пекінське правительство, що є противником більшовицької кантонської армії.

Розігнання католицьких місій у Китаю.

Боротьба проти чужинців відбивається болюче й на християнах. Ось, як доносять із Гонґ Конґ, оноді прибуло там із Фучав 10 місіонарів і 18 католицьких законниць. Монастир і сиріцьку захоронку зівсім знищили. Китайці забрали 300 сиріт і продавали їх по три доляри на вулицях до чаєнь та до публичних домів.

Студентське життя.

Українська Христіянська Студентська Орґанізація у Львові. В неділю дня 30 січня 1927 р. відбулися чергові сходини орґанізації з рефератом о. ігум. Галущинського Теодосія на тему: »Католицизм як одинокий правдивий виразник христіянства«. Високопреподобний прелеґент зумів у свойому незвичайно гарному й ядерному рефераті представити найголовніші ціхи й прикмети католицької ідеольоґії і акції, що містить у собі повноту Христової науки. З браку місця не маємо змоги переповісти змісту цього цінного реферату, впрочім надіємося, що реферат цей буде в цілости передрукований в нашім журналі так, що широкий загал читачів матиме змогу познайомитися з ним основно.

На сходинах було приявних 18 членів орґанізації та трьох прихильників і симпатиків УХСО-ції.

По рефераті відбулася дуже оживлена дискусія, в якій забирали також голос студенти-гості, а на спеціяльне прохання одного з товаришів-гостий обіцяв шановний прелеґент дати цілий цикль рефератів на подібні апольоґетичні теми для ширшого загалу українського студентства. При цій нагоді можемо подати до відома, що орґанізація завсіди радо вітатиме участь товаришів нечленів УХСО і навіть старших громадян, що бажатимуть послухати рефератів, які відбуватимуться з рамени Орґанізації.

По рефераті вибрано тов. Банаха на бібліотекаря орґанізації, а товариші Тесля Іван і Адамчук обіцяли поміч при скатальоґуванню вже істнуючого поважного числа книжок. Тов. Банах обіцяв в якнайскоршому часі урухомити бібліотеку так, що члени матимуть повну змогу користати невдовзі з незвичайно цінних книжок, які вже находяться в посіданню орґанізації. Великопістні реколекції рішено уладити коло 10 березня ц. р., бо 20 березня починаються великодні ферії на вищих школах.

На прохання Виділу У. Х. С. Орґанізації Їх Ексцеленція Митрополит Шептицький ласкаво обіцяв виголосити на найблищих сходинах реферат про »Значіння христіянської солідарности в католицькій студентській орґанізації«. Сходини УХСО цим разом, що є дня 13 лютня ц. р. відбудуться виїмково не в домівці »Марійського Товариства«, а в митрополичій палаті о год. 4 по полудни. Виділ УХСО просить усіх членів орґанізації явитися якнайчисленнійше в означеній годині.

НОВИНКИ.

Вже вийшли з друку окремою книжкою (1. ч. Бібліотеки Укр. Хр. Орґанізації) »ОСНОВИ СОЦІОЛЬОҐІЇ« проф. д-ра А. Ушенічніка, в укр. перекладі о. М. Фірака з передмовою від Видавництва. Своїм змістом книжка дуже цікава, бо порушує і розвязує важні питання нинішнього суспільного життя. Відзначається легким і популярним викладом. Варта, щоби замовили її собі також наші читальні до своїх бібліотек. Книжка не дорога, (148 стор. 8⁰ у трівкій картоновій обгортці) коштувати буде тільки 3 зол., з почт. оплатою 3.50 зол. Книжку на днях можна буде дістати у всіх наших книгарнях у Львові, а також в Адміністрації »Нової Зорі«. Члени Укр. Хр. Орґанізації і передплатники, »Нової Зорі« — якщо замовлять книжку в нашій Адміністрації дістануть її по **2.80** зол. за примірник (з почт. пересилкою 3.30 зол.). З замовленнями треба поспішити, бо наклад невеличкий.

З Українського Наукового Інституту в Берліні. Дня 4 лютого в салі берлінського університету відбувся виклад проф. Дм. Дорошенка на тему: »Бантиш-Каменський, автор першої систематичної, на джерелах опертої Історії України«.

Перехід на католицизм. Варшавський часопис »За свободу« подає, що протоєрей Аркадій Никольський, декан Більського округа і настоятель парохії Горбово-Кобилянської на Холмщині, приєднався до кат. Церкви по східному обряду.

Вийшли з тюрми. Отаман Укр. Гал. Армії, комендант бриґади Січових Стрільців О. Букшований вийшов 31 січня ц. р. з львівської тюрми, куди попався він після переходу на цей бік Збруча. Рівночасно вийшли на волю арештовані в звязи з убивством куратора Собіньского — Іван Бадівський і оба брати Яцури.

Новий винахід у радіотелеґрафії. Один із технічних співробітників товариства »Марконі-Компані« в Лондоні винайшов спосіб надавання шляхом телевізії одночасно цілого тексту депеш. Досвіди, пороблені доси з цим винаходом, роблять надію на його практичне примінення. При ньому заощадженоби часу й грошей, а крім сего усуненоби в значній степени можливість похибок у тексті.

Комуністично-фашистівська сутичка в Лондоні. Із Лондону доносять: На Страфальґар-сквері в часі комуністичних демонстрацій прийшло до сутички між демонстрантами й фашистами, що явилися юрбою, щоби розбити маніфестацію. У сутичці ранили одного фашиста. Кількох комуністів арештували.

96 людей замерзло в поїзді, засипанім снігом. »Матен« приносить вістку з Москви, що в самарській губернії два поїзди внерухомила сніговія. 96 подорожних замерзло наслідком великого морозу.

Літаки в боротьбі з саранчею. З Москви доносять, що в Радянщині біля 280 тисяч гектарів засівних піль залягли заразки азійської саранчі. Радянська влада вислала до надволжанського й кавказького округа чотири літаки для нищення саранчі.

Дві семї затроєні хлібом із споришем. У селі Середиці, біля Щирця затроїлося дві семї по спожитті хліба з муки, що мала на собі якийсь відсоток споришу. Найтяжше занедужав Тома Заяць, зарібник. Він вскорі помер.

Хто має найбільші прибутки в світі? Генрі Форд по останнім обчисленням має два міліярди долярів майна, себто він найбільший багач у світі. Значить се, що прибутки його приносять торговельний відсоток від двох міліонів долярів. На »дрібні видатки«. Форд держить постійно в детройтських банках 300 до 400 міліонів.

Убійство, чи самовбійство італійського дипломата в Бразілії? Із Ріо де Жанейра доносять, що недалеко Корковадо найшли тіло другого секретаря італійської амбасади в Ріо де Жанейро барона Схіяка. Не є ще певне, чи тут є вбийство, чи нещаслива пригода.

Самовбійство офіцира. У Бидґощі застрілився з револьвера кап. Лущанський, економічний офіцир центральної стрілецької школи в Торуні. Кап. Лущиньский позбавив себе життя в хвилі арештування, а це в звязи з цим, шо він відібрав чужі гроші як свої, що булу здепоновані в кіоску з часописами, як найдені. Другого офіцира пору. Рачкевича з 62 п. п., що враз із капіт. Лущиньским відібрав гроші, арештували й відвезли до Ґрудзьондза до диспозиції військової прокураторії.

Оповіщування назвищ пияків. Поліція в Бидґощі буде подавати часописам назвища й адреси пияків, що авантуруються по вулицях, щоби так вплинути на зменшення вуличних галабурд.

Грипа в Европі та в Америці. Третє звідомлення секретаріяту Союза Народів про стан епідемії грипи, подає, що грипа появилася теж у Зединених Державах Півн. Ам. В Англії в минулому тижні померло на грипу 326 людей, а попереднього тижня 172 людей.

Землетрус на Кавказі. Із Москви доносять, що в часі останнього землетрусу на Кавказі, було зруйнованих 44 села. 294 сільські загороди зівсім знищених. Доси обчислили втрати на 25 міліонів.

Дім для одної родини за 500 анґлійських фунтів. За такі гроші купите готовий дім, само собою не в нас тільки в Анґлії. Дім має одну мешкальну світлицю, одну їдальню, дві спальні, кухню й пральню та купальню. Мешкальна світлиця довга 5 метрів, а широка 4 метри. Її освічує електрична лямпа на 100 W, а крім цего має ще підставку на столову, або фортепянову лямпу. Крім цего є в світлиці електрична піч до огрівання й прилад до всисання пилу, електрична машинка до варення кави чи чаю та прилад до печення мяса. Електричне уладження є й у кухні. У спальнях крім лямп є й маленькі печі до огрівання. Купіль має електричний збірник на гарячу воду й т. п. Найважніше, що такий дім можна вже купити за 500 фунтів, себто за 22 тисячі золотих.

† Посмертна хроніка.

Петро Гриньовський

вислужений професор учительського семинаря у Львові, член всіх українських львівських просвітних ультурних товариств, заосмотрений св. Тайнами помер у Львові дня 1. лютого ц. р. в 69 р. життя. Похорони відбулися в четвер, дня 3. лютого о 2 год. пополудні з дому жалоби при вул. Глубокій ч. 21. на Личаківській цвинтар.

Оповістки.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ КООПЕРАТИВИ »РІДНОЇ ШКОЛИ«

відбудуться в неділю дня 6 лютого 1927 р. о год. 10 передполудньом в домівці »Рідної Школи« УПТ у Львові, Ринок ч. 10/II. п. зі звичайним дневним порядком. Якщо на означений час не зібралосьби потрібного комплєту, то в годину пізніше відбудуться другі Загальні Збори з важністю при кождому числі присутніх членів. Членів, які досі не вплатили деклярованих паїв, прохаємо зробити це негайно з огляду на статутові наслідки.

Надзірна Рада.

КОМУНІКАТ.

З кінцем листопада розіслала »Рідна Школа« з усіми українськими часописами свій ілюстрований стінний календар на 1927 рік. Ціни на нього не визначувано, бо ходило в першому чергу о це, щоб як найширший загал запізнати з дотеперішнім доробком Товариства. Всежтаки можна було надіятися, що кожний український громадянин і кожна українська установа буде уважати собі обовязком причинитися до частинного бодай покриття коштів накладу. Попри це вдоволення, що за календарем втискається в хату ідея »Рідної Школи«, бажалаб »Рідна Школа« одержати зворот тої готівки, яка була призначена на шкільно-виховну справу. І справді деякі громадяне й установи не тільки оплачували кожний календар, який одержували з річними передплачуваними часописами, але висилали за кожну штуку дуже поважний даток, бо 2, 5, а навіть 10 зол. (тоді, як у продажі календар по 50 сот.).

Звертаємося цею дорогою до всіх опізнених, щоб і від себе причинилися довільною квотою до покриття накладу і других до цього наклонили. При пересилці визначувати безумовно: »календар«.

Потребуючі можуть замовляти календар прямо в »Рідній Школі«, яка має ще невеликий засіб.

Головна Управа »Рідної Школи«, Львів, Ринок 10.

КОМУНІКАТ.

до всіх читалень Товариства »Просвіта« і його членів в справі членської вкладки до Товариства »Просвіта« на рік 1927 і в справі збіркових ліст »Дару Просвіти«.

Повідомляємо всіх інтересованих, що згідно з ухвалою останнього Збору Товариства »Просвіти« з дня 25 грудня 1926 р. знесено вкладку члена-передплатника і тим самим введено в життя однородну членську вкладку для всіх членів нашого Товариства (фізичних і правних в тому і всіх наших читалень), яка на 1927 рік виносить всего два золоті. Хто бажає мати членську грамоту, доплачує ще одного золотого. Разом отже 3 (три) золоті.

Члени, які зложили членську вкладку члена-передплатника на 1927 р., мають право за надвижку понад два золоті дібрати бажані книжочки, які находяться у нас на складі. Тут пригадуємо, що кождий член нашого Товариства при закупні книжок в нашій канцелярії одержує 25% опусту від наших видань. При закупні чужих видань опусту не дається. Потрібні списи книжок разом з цінником пересилає наша канцелярія відворотною почтою за попередним надісланням значка на 20 грошів.

Ті всі громадяни члени, котрі мимо численних упімнень, обіжників і комунікатів у всіх українських часописах, не вирівнали членської вкладки за 1925 і 1926 рік, перестали бути членами нашого Товариства з днем 1 січня 1927 р. Щойно по вирівнанню залеглостей і заплаченню вкладки на 1927 рік на підставі рішення Головного Виділа можуть стати членами Товариства »Просвіта«.

При вплачуванню членських вкладок через філію, або при висилці почтою, належить точно подати, чи вкладка призначена на вирівнання залеглостей попередних літ, чи на біжучий рік.

Богато громадян а то й установ надсилають до нашої канцелярії письма, на котрі жадають відповідей в річних справах. Численна пересилка відповідей кождого дня потягає за собою значну суму грошей на оплату почти. Тому проситься всіх інтересованих долучувати до їх писем почтовий значок на 20 грошей.

Всі громадяни, які з нагоди свята »Просвіти« занималися збіркою »Дару Просвіти« в їх громадах, зволять найдальше до 15 лютого ц. р. повернути (о скільки цього до тепер не зробили) збіркові листи впрост до нашої канцелярії без огляду на це, чи вони виповнені, чи порожні.

Головний Виділ Т-ва »Просвіта« у Львові.

Із біржі

Львів, 3. лютого 1927.

Валюти.

Доляри ам.	8·85—	8·90 зол.
Доляри кан.	8 81—	8·82 „
Кор. чеські	0·00—	26·48 „
Фран. фр.	0·35—	0·36·1 „
Фран. швайц.	1·73—	1·73·5 „
Фунти штер.	43 00—	43·32 „
Ліри італ.	0·00—	38·25 „
Шіл. австр.	0·00—	126·07 „
Нім. марк.	0·00—	221·60 „

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення редакція не відповідає.

„ЦЕРКОВНИЙ ІНВЕНТАР“ можна ще набути в **„Друкарні“ – Зборів.** Оправлений, сторін 24. за оплатою 3 зол. 30 сот 1—2

ІСПИТОВАНИЙ ДЯК з добрим голосом (тенор), кавалєр літ 24, пощукує дяківської посади Адреса: **Михайло Мисько, с. Макова, п. Риботичі.** 1—1

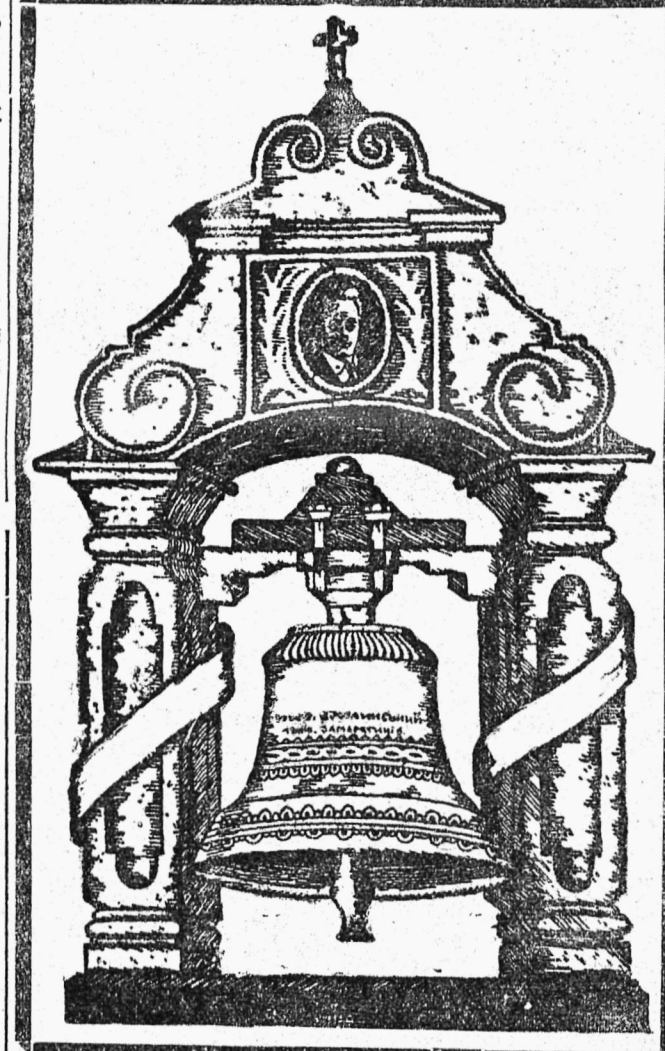

Свій до свого! ■ Сплата ратами!

Одинока українська відливарня дзвонів Модеста Брилинського

ЛЬВІВ - ЗАМАРСТИНІВ

вул. Св. Михайла 14.

Поручає Впр. і Всеч. Отцям, Брацтвам і Комітетам церковним дзвони з найлучшого металю о чистім та звучнім голосі під порукою чистої гармонії, як також і витревалости.

Достарчає дзвони довільної величини як поодиноко так і гуртом. — На складі є значна скількість дзвонів на всяку вагу і тони.

Солідність фірми потверджують похвальні листи, якими може фірма похвалитись.

Купує старі розбиті дзвони, на жадання переливає на нові.

Відливає арт. відливи як: бронзівничі, будівельні, машинові, плоскорізьби, фіґури і т. п.

Verborgenes Heldentum.

P. Wilhelm Doyle, S. I.

Von *Alfred O' Rahilly,* Professor an der Nationaluniversität von Irland. Ins Deutsche übertragen von Wilhelm von Festenberg-Pakisch, S. I. Freiburg im Br. 2. u. 3. auflage. 1926, стор. 446. Ціна за примірник опр. вполотно 7·50 нім. м.

Книжка O' Rahilly'a викликала велике вражіння в Анґлії й Америці. Неменше вражіння викликує вона тепер на німецьких читачах. Автор представляє в ній о. Вільгельма Дойля, ірляндського Єзуїта, який своїм життем дорівнював неодному старинному аскетови. Дойль не тільки жив, але й вмер по геройськи, як військовий капелян ірляндських військ в одній битві в часі европейської війни. Біоґрафію розпочинає опис богатого, внутрішного, святого життя. Книжка написана дуже цікаво й легко.

Книжку можна замовляти на адресу:

B. Herder & Comp. Verlagsbuchhandlung

Wien I. Wollzeile 33.

Видає і редаґує Комітет У. Х. О.— Відвічальний редактор **Роман Гайдук.** — З друкарні А. Ґольдмана, Львів, Сикстуська 19.

Ч. 6 (57) (... 4) Львів, 13. лютого 1927. Рік II.

Виходить що тижня

**

Адре
Ред
і А
стр
„НОВА ЗОР
Ль ІВ, вулиця Сикстуська ч. 39 а.

Конто почт щад. Краків ч. 405.867.

НОВА ЗОРЯ

ПЕРЕДПЛАТА

В КРАЮ: чвертьрічно 4 зол. Місячно 1·50 зол.

ЗА КОРДОКОМ: Річно: 3 ам. доляри або їх рівновартість.

**

Ціна числа 30 сот.

Орґан Української Христіянської Орґанізації.

ЗМІСТ: В обороні наших ідеалів. — Стан уніоністичного руху. — Проч з алькоголічними напитками! — З церковно-реліґійного життя. — Василій (фейлєтон). — Справа церковного співу. — Природний наслідок. — Місяць книжки для молоді — З українського життя. — Політичний огляд. — Спіритизм (фейлєтон). — Огляд часописів. — Новинки. — Жертви. — Дописи — Оголошення.

В обороні наших ідеалів.

З нагоди сьогорічних загальних зборів »Просвіти« й »Рідної Школи« звертали ми вже раз увагу нашому духовенству на конечність активної його участи в громадянськім життю, а з окрема в кооперативах, в читальнях і в кружках »Рідної Школи«. Ми вказували тоді на грізну небезпеку, яка загрожує всім нашим головним народним установам і на обовязок духовенства, обовязок як душпастирський, так і національний, протиставитися тій небезпеці. Від того часу згадувана нами небезпека не тільки не уступила, але ще значно збільшилася. Є вістки, що вже по деяких містах і місточках комуністи зуміли опанувати наші поодинокі народні установи. За містами мають піти села. Нині - завтра комуністичні аґенти кинуться масово і між наших селян.

Злишно мабуть пригадувати, що комуністична пропаґанда йде в парі з поширюванням атеїзму і з безоглядним поборюванням всякої церкви й реліґії. Длятого підносимо се ще раз з притиском — святим обовязком всіх наших священиків не допустити до того, щоби комунізм загніздився в наших народних установах.

О скільки се можливо, повинен сам священик входити до виділу чи надзірної ради народних установ; в кождім випадку повинен дібрати до виділу чи надзірної ради людей певних, які не дадуться звести. Таких людей певних є на щастє у нас доволі, а де їх не булоби, там треба їх виробляти. Очевидно, що зовсім певною людиною буде не той, що є свідомий тільки під національним оглядом; спуститися вповні можна тільки на свідомого, практикуючого христіянина.

Як виробляти певних людей?.

Найкрасшим способом на се основувати кружки христіянської орґанізації. Сі кружки повинні бути покищо не великі, не численні, вони можуть складатися з десятьох - дванацятьох членів. Зате повинні до сих кружків належати тільки люде дібрані. Сі вишколені люде повинні входити до виділів народних установ.

Користи з сього будуть наглядні. Тоді в читальні не будуть мати місця часописи й книжки ворожі вірі й Церкві; читальня, кооператива чи шкільний кружок, стане всюди розсадником справжньої христіянської культури на селі, а не осідком, гніздом, комуністичних аґітаторів; вкінці відпоручники таких установ будуть мати важкий голос і вплив також на напрям цілої установи.

На останнім комуністичнім зїзді ухвалено резолюції, які домагаються від членів комуністичної партії опановувати передовсім кооперативи, а відтак читальні й кружки »Рідної Школи«. Наступ на кооперативи тепер в повнім ході. Взиваємо наше духовенство не легковажити його, бо економічні інституції мають великий вплив і на ідеольоґічні справи.

Загалом усі народні установи мусять бути збережені перед розкладовим і руйнуючим комуністичним живлом. Коли свідома христіянська частина нашої суспільности, а в першій мірі наше духовенство не зуміє належно протиставитися комуністичній пропаґанді і в зародку її не знищить, тоді можемо скоро діждатися дуже сумних часів і для нашої Церкви і для нашої нації. А протиставитися комуністичній пропаґанді і знищити її зможемо тільки живою й активною участю в громадській праці, з окрема в кооперативах, читальнях і шкільних кружках; до сеї знов праці можемо найкрасше приспособитися в кружках Української Христіянської Орґанізації.

Поки отже ще пора берімся з усіх сил до енерґійної праці в обороні загрожених христіянських і національних наших ідеалів!

Стан уніоністичного руху.

Бенедиктинець Дом Ільдефонс Дірка представляє в однім католицькім часописі осьтак стан сучасного уніоністичного руху:

Між Несторіянами в Мезопотамії слідний сильний нахил до уніятської халдейської церкви. Сирійсько-малябарська Церква в полудневій Індії робить малі поступи в числі своїх ісповідників, але вона має знамените, по більшій части місцеве духовенство так, що можна мати на будуче добрі надії. У александрійських Коптів замічається сильний поворотний рух до католицької Церкви; за те малі успіхи є в долішнім Египті; в Етіопії знаходить католицизм великі перепони. Навернення незєдинених Сирійців поступає скоро вперед, та на жаль відчувається тут велика недостача священиків. Сильне національне почуття Вірмен є найбільшою перепоною в зєдиненню вірменської Церкви з католицькою. Грецько-мелхітська Церква в Сирії тратить усіх своїх вірних, цілі села переходять на католицизм. В Греції, що має тепер католицького архієпископа грецького обряду, католицьку єрархію спомагають навіть знатні православні родини. В Болгарії установлення католицького епископа, з походження Болгарина, означає великий поступ, але й тут, як в Сербії, праця над зєдиненням є дуже утруднена. В Румунії бачимо властиво переслідовання католицизму з боку правительства, та всеж таки й тут католицька Церква робить деякі поступи. В Польщі слідні малі поступи в приєднуванню до унії православних. Що до Росії, то треба відріжнити еміґрантів від тих, що полишилися в краю. Еміґранти є дальше переважно фанатичними ворогами католицької Церкви, а ті, що полишилися в краю, гноблені переслідованнями, наближаються що більше до Риму. Мешканці Харбіну пішли за приміром своїх священиків і стали католиками. Між Українцями, занятими над міру партійними спорами й гнобленими національно, поступає реліґійний рух дуже поволи. Вигляди отже на новий рік в богатьох місцях є гарні й потішаючі та ніде не є безнадійні.

Проч з алькоголічними напитками!

Ідучи за сим кличем свідомі селяне закидають вже горівку і без неї обходяться на хрестинах, поминках і інших нагодах. По деяких громадах творяться кружки цілковитої повздержности !... Тільки по наших священичих домах відбуваються гостини все ще по давному звичаю в часі свят, празника або соборчика з напоями ! Нарікаємо на упадок моральности, здичіння молодіжи, а забуваємо, що без цілковитої повздержности наш нарід не стане моральним ! А деякі з нас ще потуряють тому налогови, бо самі частують своїх парохіян горівкою за ріжні послуги, роботи в часі косовиці, жнив і т. п. Виходить з того, що без горівки не можна жити ! ! Кермує нами ще сила звички або фалшива амбіція ! Уживаннє алькоголічних напоїв се велика, затяжна хороба, яка нас знищила і дальше нищить, яка зломила наші сили моральні і матеріяльні, яка пересякла наші звичаї і нас самих наскрізь ! Соткитисяч злотих річно видає наш бідний нарід, а ми священники всіх трох Епархій також складаємо великанську суму около 60.000 зол. (рахуючи 2.000 × 30). За сі гроші складані в протягу 5 літ можнаби купити священичий дім ! !

Нам повинна присвічувати ідея відродження нашого народу, ідея цілковитої тверезости, ідея любови цілого народу і всіх будучих поколінь. Знищити навичку пиття у нашого народу — се повинно бути нашим усильним стараннєм ! Ми священники найліпше розуміємо, як ушкоджена зістала через піянство та душа, над якої спасеннєм працюємо ! Тай всі пізнаємо велич минулого і теперішного горя, яке через алькоголь придавило і давить наш бідний нарід ! А що ми — провідники народу — маємо світити добрим прикладом своїм вірним, отже нам самим треба над своїми привичками запанувати, зірвати з так званими товариськими звичаями — як сего дали примір інтеліґенти і селяне Перемишлянщини — вирікаючися навіть приємности курення. Постановім собі : **„Ніколи не брати до уст алькоголю і нікому його не давати“** ! По всіх деканатах повинен іти клич : **„Проч з алькоголем“** ! Гостини повинні у нас відбуватися без алькоголю ! Всі священники повинні бути абстинентами і нікого не частувати напоями. — *о. В. Яремкевич.*

З церковно-реліґійного життя.

ПОЛЬЩА.

Протест проти »Йордану«.

Цього року наказали були центральні польські власти взяти війську й урядництву участь в йорданських обходах. Цей наказ відносився також до православного Йордану. Як всюди, так і в Люблині, мусіли урядники й військо взяти участь в православнім Йорданськім обході. Проти цього розпорядку, який насилує »реліґійну ідеольоґію цілого думаючого польського загалу і ображує честь та гордість польського народу«, запротестував люблинський епископ.

З польської православної ниви.

Скандальна афера з розводами, які масово переводили два апостати, теперішні православні священики: Гушню і Захаріясевич, звернула врешті увагу православної консисторії. Варшавський митрополит Діонізій розіслав до священиків »польсько-католицької національної Церкви« обіжник, в якім постановляє: »Забороняється приймати всякі розводові справи. Всі покінчені і розпочаті справи слід звернути до православної консисторії в Варшаві. Священик Гушно і священик Захаріясевич перестають бути членами православної консисторії в Варшаві, а полишаються тільки душпастирями своїх парохій«.

(»Ґазета Кос.«).

Вручення кардинальського капелюха.

Дня 25 січня ц. р. відбулося в Варшаві вручення кардинальського капелюха президентом Польщі кардиналови Льаврі. По врученню виголосили принагідні промови кардинал Льаврі по італійськи, а президент Мосціцький по польськи.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА.

Віроісповідна статистика.

В Чехословаччині на 13,593.600 населення є 10,384.833 римо-католиків і 535.450 греко-католиків. В порівнанню зі станом який був перед війною, то число католиків на тих самих областях зменшилося о 1,387.980. За те з окрема на Словаччині і Закарпатській Україні зросло число католиків о 95.507 душ. Безконфесійних є 724.507, евангеликів 535.382, членів чеської національної церкви 525.333, Жидів 354.342, членів евангельського братського союзу 233.868, реформованих 207.906, греко-орієнтальних 72.945, старокатоликів 20.255, вільних реформованих 5.099, членів »Братської Єдности« 3933, баптистів 2107, методистів 1455, анґліканів 260 і т. д. Впаде в очи значний зріст безконфесійних. В р. 1910 було їх на тих самих областях тільки 12.981.

ЮГОСЛАВІЯ.

Покривдження католицької Церкви.

На р. 1927 підвисшено державні підмоги для католицької Церкви о 547.737 динарів, за те для православної церкви о 1,417.086 динарів. Старокатолицькій секті, що числить всього кілька тисяч членів, підвисшено на цей рік підмогу о 372.620 динарів. На православну церкву призначено цього року загалом понад 68 міліонів динарів, а на католицьку Церкву тільки 34 міліони. Католики в Югославії становлять 39 проц., а православні 46 проц. населення.

НІМЕЧЧИНА.

Німецькі місії.

Німецьких місійних самостійних областей є тепер 43. З того в Хінах 11, в Японії 6, на Філіпінах 3, в Австралії 4, в Африці 13, а в Америці 6. В цих місіях працює 584 европейських і 76 місцевих священиків, 452 европейських і 8 місцевих братчиків, 1076 европейських і 152 місцеві сестри. Катехістів і учителів є 3722. Всіх католиків 805.113, а кандидатів до хрещення 93.000. В 6 малих семинаріях учиться 251 учеників, а в 2 великих 51 семинаристів. Під зарядом місій є 1420 народних шкіл з 60.000 дітьми, 22 промислові школи з 777 учениками, 47 висших народних шкіл з 3269 учениками, 2 ґімназії з 239 учениками і оден університет (Токійо, Єзуїти) з 149 студентами.

ФРАНЦІЯ.

Французьке учительство.

Після французьких жерел на 120.000 учителів і учительок є аж 95.000 переконаних соціялістів і комуністів, а на 550 шкільних інспекторів є 500 антиклерикальних радикалів-соціялістів і комуністів. Учителів, звісних зі своїх поміркованих поглядів, звільняють просто з посад.

АНҐЛІЯ.

Поступи католицизму.

Після найновійшої статистики є в Анґлії 30 епископів і архіепископів, 4742 священиків і 2525 церков. Всіх католиків є 2,055.860, значить 13.230 більше, як в р. 1925. В цілій британській імперії є католиків 15,289.660. Загальне число католиків, що говорять анґлійською мовою, виносить 43,919.765.

Анґлійський католицизм.

Як сильно ріжниться анґлійський католицизм від деякого иншого, свідчить це, що в Лондоні голошено недавно в одній церкві проповіди аж в сімох мовах (по анґлійськи, італійськи, польськи, голяндськи, еспанськи, німецьки й французьки). Коли до такої толєранції прийде і в инших краях?

АМЕРИКА.

З реліґійного життя Янкесів.

Під таким заголовком помістив кс. Н. Цешинські цікаву статтю в »Ґазеті Коцельній« (ч. 5), з якої змістом хочемо запізнати наших читачів.

Хоч в характері Американця є богато простоти й щирости, хоч в цілім розвитку Зєдинених Держав при їх молодечім розгоні є богато простолінійности, то однак можна легко при оцінці реліґійних і етичних відносин підпасти злуді. Великанські простори, ґіґантичні середовища, пестра мішанина націй, а навіть рас, нерівність образовання й вдачі, горячкова погоня за доляром, молодечість культури, це всьо витворює хаос, в якім тільки з трудом можна розізнатися. Під впливом побуту в деяких осередках, під впливом приязних настроїв, як же легко виробити собі фальшивий суд, датися звести односторонним поміченням. Супроти оптимістичних поглядів деяких мужів стверджує пр. редактор новойорської »Америки« В. Парсонс найвиразнійше, що повітря, яким віддихають Американці, є некатолицьке, а й протестантизм є пережертий ржою лібералізму. Вже сам факт, що безвіроісповідних числять тут 60 міліонів на 120 міліонів всього населення, доказує, що Зєдинені Держави не можуть мати претенсії до назви християнської держави.

Головними жерелами невірства є університети, де більшість професорів творять атеісти. Їх вплив на молодь є застрашаючий. Що найгірше, що й католики, хоч мають свої власні університети, підлягають часто тим погубним впливам, студіюючи на державних університетах. Бувають випадки, що навіть священики-студенти заражуються тими струями ляіцизму.

Богато говориться й пишеться про фізичне здоровля Американців, про високий рівень родинного й загалом етичного життя. Немало є в цім слушности, але більше в тім, що в застрашаючий спосіб

Василій.

4. Духове хрещення.

Духовий зворот св. Василія припадає на часи такого реліґійного заколоту, що історія ледви, чи бачила його колинебудь ще дикіщим і ще бурхливіщим. Схід перевищив був сам себе в ложних науках. Аріяне розділилися в половині четвертого століття на аріян, семіаріян і македоніян. Із загорілости в їх поборюванні виростали нові єресі, як от Аполінаріева. А попри це розростався ще дальше гностицизм та маніхеїзм у ріжних відмінах. Особиста обмеженість і баламутність, честилюбність і жадоба влади, пихатість та зависть, недостача покори й підчиненості церковній зверхности, старий, непереможний заквас раціоналізму й реліґійної самоволі, впливи поганських і жидівських сект, зіпсуття обичаїв і світський спосіб думання все це без сумніву відгравало головну ролю. Та не меньше важною причиною була й поверховність, неправдомовність та заїлість у спорах. Усім цим затроювали софісти та ретори усе сучасне образування й церковних кругів. За гроші все далося сказати, по мистецьки виложити, доказати, оборонити. Коли щось звучало тільки по новітньому та дзвінко — то про правду мало хто клопотався. Треба було кріпкої вдачі, щоб бути духово чесною людиною, треба було всієї переваги християнства, щоб заражену Сходом, глибоко занепалу, звироднілу грецьку культуру очистити та вилічити.

І саме в часи цего заколоту душ і серць, повстає улад, що йому судилося мати велике значіння для образування, обичайности, як і для віри. Це було чернече життя Сходу.

Не пересичені, зневірені недобитки, що як індійські покаянники запізналися з усіми приємностями й роскошами життя, усувалися там на самоту пустині, тільки найблагородніші й найкращі в цвіті життя, заки ще зіпсуття обичаїв великих міст заразило їх, заки ще честилюбність і жадоба наживи підкопала силу розмаху їх духа. Усе, що ставало на дорозі між Богом і їх душею, вони відкинули від себе, щоби служити Богові молитвою та покірливим трудом, слухати без перепон Божого слова й принимати його в себе, зло лицарським відреченням поборювати в собі та вправлянням в найвищих чеснотах різбити на собі Спасителів образ. Святе Письмо, що попалося в небезпеку стати або предметом символічних зясувань, або в богословських спорах мячем вправних на слова борців, стало в монастирях пустині знову джерелом найсердечнішої набожности, любови й покріплення, духовою поживою, що оживляла цілу людину. Найбільше черців злучилося як дзеновіти (себто ці, що живуть спільно) в великі монастирські стоваришення. Так могли вони зазнавати всіх благословенств священичого й церковного життя й заразом вправлятися багато в чеснотах спільного життя. Вони молилися за світ. Вони давали світові примір життя, що здійснювало найвищі християнські мети. Вони виховували мужів, що з повним духом апостолів знову виходили в світ і голосили нескаламучене передання Церкви. У них набиралися борці за віру столиць, епископи, духовники й світські невмірущої сили бути сильним аж до смерти.

До цего багаття віднови світа звернувся й Василій у рр. 337—58. Мав тоді 28 літ. На узмежках Єгипта, від Киренаїки аж по Тебаїду між горбовиною Палестини й на просторих рівнинах Сирії та Мезопотамії були розсипані ці монастирі. Із пустинних пісків Лібії відгребали їх знову, великанські памятники на межі поганства й християнства, що всім прийдешнім часам співають пісню минулих днів, пісню про злітання в висоти людей та про божеські ласки.

У Єгипті, куди Василій звернувся вперше, найшов він чернече життя ще в найчистішому розцвіті, старих героїв Божих, що посивіли на службі Господеві. І вони то подали Василієві цінні спонуки. Жили ще оба Макарії, славутній ігумен Серапіон і також Ісидор, святий опікун больниць Олександрії. Ілярій пересадив чернецтво в Палестину. »Скрізь«, так оповідає Василій (Послання 204, 6) »звертався я до вчителів одуховненого життя, а вони дораджували мені строге панування над собою, невмолиму працю над власним »я«, та невсипущість і видержність у молитві, безумовну здачу волі на Бога, як одиноку основу всякого вищого душевного життя. Змаганням цеї школи самовиховання не було ніщо інше тільки йти слідами Бого-

ширяться обяви, які вкзують уже на загин цілої так цвитучої суспільности. В першій лінії впадає в очи самогубство раси обмежуванням уродин. З вижин іде згіршення в низи. Дійшло до того, що число мешканців в Америці зменшувалосяби, колиби не імміґранти й католики. Що супроти такої суспільної язви не може процвитати здоровля й щастя в тисячах родин, про це не треба й говорити. Тому розводи є на дневнім порядку і так поширилися, що щораз більше множаться апостоли вільної любови, які доказують, що супружя непотрібні, коли супруги так скоро і так часто розходяться.

Найбільш яскравим обявом упадку моральности це взиваючий о пімсту до неба зріст злочинности, передовсім серед молоді. Одною з головних причин цеї огидної прояви є побіч розводів особливо безрелігійна державна школа і майже цілковитий упадок релігійности в протестантизмі. — Американський протестантизм розпадається на 200 сект. Найчисленнійшими сектами є методисти (7 міл.), баптисти (8 міл.), ученики Христа (1 і пів міл.), презвитеріяне (2 міл.) і т. д. Методисти й баптисти мають між собою найбільше міліонерів.

Загалом протестантизм щораз більше »модернізується« й переходить у цілковите невірство. Число тих, що відвідують протестантські святині, з кождим днем упадає.

Останніми літами стало могутньою притягаючою силою протестантських церков таемне стоваришення Ku-Klux-Klan (К. К. К.), основане В. Й. Сіммонсом в р. 1915, яке числить тепер до двох міліонів членів. Кличем цього стоваришення: Америка біла, чиста, протестантська і нордійська ц. є. стоваришення поборює насамперед инші раси, а передовсім чорну й жовту, дальше антисемітське, антикатолицьке, а врешті опираючися тільки на анґльосаські живла, є противником східних і полудневих европейських націй. Це націоналістичне й релігійно-фанатичне стоваришення допускалося на своїх противниках ріжних насильств. Проти нього повторилися були окремі антиклянові ліґи. Останніми часами притихли дещо вісти про надужиття тої страшної орґанізації. Знаменне, що К. К. К. тішиться попертям урядового протестантизму (секти методистів).

Бачучи своє розпорошення, намагаються деякі протестанти привести до якоїсь єдности бодай тих, що вірять іще в Божество Ісуса Христа. Коли їм це удасться, тоді задумують наблизитися до католиків, щоби й з ними разом радити над великою унією. А тимчасом католицизм робить між протестантами щораз більші поступи. Протестантські пастори радо наслідують деякі католицькі звичаї й обряди. Останніми часами можна запримітити й між американськими Жидами дивні симпатії до католицизму, на які деякі священики, а навіть єпископи реаґують. Цій струї між Жидами дав початок передовсім оден письменник Ніколяс Евреінов, а відтак д-р Зінґер, редактор жидівської Енцикльопедії. В основаним цим останнім товаристві (»Амос«) концентрується фільокатолицький рух. Так само і товариство Доброї Волі працює над зближенням між Жидами, протестантами й католиками. Звідси походить, що й Жиди так часто прихильно відносилися до евхаристійного конґресу.

Справа церковного співу.

(Кінець).

Для короткої ілюстрації щойно сказаного наведу примір. У наших церквах пр. є широко поширене т. зв. »Алилуя« — Dürner-a. Ніхто з вірних може і не знає, що ся пісня се не є ніяке: »Алилуя« — а німецька пісня зв.: „Sturmbeschwörung“, котрої текст такий:

Wie mit grimmigen Unverstand
Wellen sich bewegen!
Nirgends Rettung, nirgends Land
Vor des Sturmwinds Schlägen. і т. д.

Тільки в другій части є виражена надія моряків на поміч Божу.

До того тексту нім. композитор D ü ner (1810—1859) написав музику. Котромусь з наших діріґентів видко припала ся музика до вподоби і уважав за відповідне підписати під неї слово: »Алилуя« — та заспівати во славу Божію. — Таких »духовних« творів у нас по хорах багато, а вони з молитвою до Бога не мають нічого спільного, а від церковного хору ми хиба того очікуємо.

Про дійсне походження таких творів не знає ані священик, ані діріґент і ті пісні співаються з дописаним святим текстом, а правдиві духовно-музичні твори припадають порохом по книгарнях.

Іншою причиною, що пр. по наших більших навіть центрах нема церк. хорів, се те поняття і переконанне, що спів церк. не повинен нічого коштувати, а повинні вірні дати його самочинно. — Вони і дають його дійсно самочинно, але не той спів — який би ми хотіли почути в Церкві. Дають такий, який уміють. Він може подекуди і гарний але бракує йому одного, і то найважнійшого: церковности, духа молитви, духа Церкви.

Причин того стану річи можнаби навичисляти без міри. Краще однак застановитися над середниками санаційними та над реформою нашого церковного співу. Передовсім уважаю, що так як ми самі, духовенство, занедбали сю справу, так і направа її повинна зачатися від нас. Треба спів церковний зорґанізувати наперед у нас, священиків. Мусить справа церк. співу стати для нас справою не побічною, а важною як і другі деякі справи. Щоби воно так сталося, повинні за таку визнати її передовсім наші церковні власти.

Думаю, що справа є на стільки важна, щоби нею занялися духовні власти. В наслідок легковаження сеї справи — в наші Церкви вже вдерлися і вже розповсюднилися композиції чисто світського покрою, котрі з молитовним настроєм нічого спільного не мають. А що нема протиділання, — що ніхто не старається показати дійсної краси наших церковних напівів, ті твори напів світські зискують популярність, а тамті питомо-церковні йдуть в кут, стають нудні, немилі і непожадані. Коли так піде далі — то буде се неминучою смертю всеї нашої питомої, рідної духовно-музичної творчости — її випре новітна музична творчість. Справу треба тому поставити ясно: Чи хочемо наш древний церковний спів задержати і двигнути, чи резиґнуємо в користь світських концертних творів? Обернемо тоді до решти хори наших Церков в концертові сцени. Як що так — то справа булаби коротко полагоджена: залишити дотеперішний стан надальше! — Як що ні, то що робити? — Ось моя рада, а може вона викличе конечну в сій справі дискусію:

При Всесв. і Впр. Ординаріяті завязується »Комісія для справ церковного співу і музики«.

До неї належить:

1. Вироблення пляну навчання церковного співу, його теорії, історій і взагалі основ музичного знання для Духовної Семінарії і для дяківського Інституту.

2. Нагляд над наукою церк. співу і музики в дух. Семінарії і такий-же нагляд в дяк. Інституті.

3. Апробати видавництв духовно-му-

чоловіка, а останньою метою переображення по Господньому примірові.

Коли Василій почув у цій подорожі, що зворушилися й задзвеніли найважніші струни його ума, то все ще не хибувало йому гіркости першого великого розчарування. Саме тутечки, в цій частині Сходу вразили його свіжовіруючий змисл, безпристанні спори та сварки східньої правотности та ваїлости. Василій не був ніколи невірючим. Кріпкою, щирою вірою зберігав він у молодечому серці правила й науки християнства, що йому їх поклали в душу в рідній хаті. Це була єдино розумна, оперта на авторитеті віра молодощів. Тепер, у дозрілому мужескому віці він сам вглянув у правила та основи католицької віри та так скріпив і насталив свої пересвідчення. Із дрожанням радости відкрив він у ці дні рішення, що для нього були теж днями поважних студій, як розумно й як одиноко послідовно давалася доказати тепер віра його дитячих днів. І в подячній свідомости до певної міри наново здобутого добра віри, держала його благородна душа безперервно сторожу, як хоробрий воїн, біля повіреного їй скарбу й відбивала всі забаганки пустого мудрування, честилюбности й змисловости, коли вони пробували як розбишаки та злодії вменьшити, а то й украсти це добро. На університеті запізнався він з усіми пануючими фільософічними напрямками. Він знав усю письменність старих і нових часів. Розізнавався добре він у природних науках, наскільки були вони потрібні до тодішньої освіти, у фізиці, медицині, астрономії, математиці, як це бачимо з його писань. А однак, чим глибше він розумів віру, тим меньше міг найти розрив між богатством свойого знання й між обявленням. Це були дні щасливого бачення й гомінкої радости. Щоб цю святу землю віри можна було зробити стовковищем низького самолюбства, здавалося йому немислимим.

Аж тут станув перед ним на віч у Єгипті світ єресі з хоробливою загорілістю, з низкою, пристрасною пихою. Яке противенство до цих примірів відданности аж до самозабуття, що він подивляв її в монастирях! Опертий на цісарі Константію й підпомаганий усіми засобами, позволяв собі аріянізм на всякі насильства. Католицьких епископів попроганяли з їх стільців, 16 жило в заточенні, 30 в утечі. Церкви пограбовано, священики, черниці, вірні сиділи по тюрмах, або й мучили їх. На майданах Олександрії плила кров христіян, а тіла христіян лежали на вулицях міста як у часах Деція й Діоклетіяна.

І як Василій вийшов у пустиню, в »Божеське пустинництво молитви та чистої любови Бога«, то всюди знаходив він жертви цеї »культурної боротьби«. Наче гонений дикий звір тікав великий Атанасій, могутній передовий борець католицької правди й церковної свободи від монастиря до монастиря, від укриття до укриття. Василій не мав щастя стрінути його та говорити з ним. Та всюди чув він про нього, по монастирях, по містах, на шляхах. І з цего часу мабуть виводиться це дитяче почитання, що його Кападокієць зберігав усе життя до оборонця Божества Христового. Атанасій тай інші повні сили особистости єгипетської Церкви стали йому »отцями й керманичами душі«, величніми примірами на все його життя.

У 359 р. повернув Василій у Кападокію з кріпкою постановою віддатися покищо вповні життю-душевного розважання та релігійного скуплення. В приятелі Григорію з Назіянзу, що оставав з ним у постійному листуванні й що його мягка, вдумчива душа все виявляла багато нахилу до самітного життя, сподівався він найти в цій постанові товариша. І справді радив Григорій заложити в його батьківських добрах у Тебирині біля Назіянзу монастир. Та ця місцевість недуже подобалася Василію. Його ніжний ум, так вражливий на красу природи, не міг найти в такій буденній місцевости як Тиберина, »у цій порошній закутині Кападокії, вітчині ведмедів і вовків, западні світа«, як зве він її, — ніякого смаку. (Послання 14). Картини з дитячих днів малювалися в його душі. Він подався на північ у родинні добра діда, до Понту. Тамечки, над берегами Іриди, напроти монастирка, що його побудували собі його ненька та сестра на старинній родинній посілости, невподалік місця його щасливих дитячих днів, сподівався він найти рай серцеві, острів блаженности собі та другові свойому.

(Дальше буде).

зичних творів, і контроля, щоби інших по церквах не співано.

4. Орґанізація всенародного церковного співу.

5. Орґанізація хорового церковн. співу.

6. Удержуваннє при катедрі взірцевого хору і взірцевого клироса.

7. Орґанізація курсів дириґентів для церк. хорів і їх сцентралізованнє під себе.

8. Часописами, відчитами, видавництвами, ширенне культу рідної церковної пісні.

Кожда з наведених висше точок так широка і тільки вимагає праці — що кожду з них можнаби властиво віддати свого рода підкомісії. — Одначе на се при теперішнім стані річи не стане в нас людей.

Але щось робити в тім напрямі конечно. О коби Бог дав, щоби сих кілька слів викликало якесь трохи бодай заінтересованнє тою справою. До праці в тім напрямі кличе нас давна слава таких церковних хорів як хору Ставропиґійського Брацтва і хору Луцького Брацтва.

Наведені мною сьогодня точки необґрунтовані науково, бо нинішна моя стаття має більше ціль аґітаційну і (має на ціли тільки пхнути справу, а кожда з тих точок мусить бути осібно обговорена, що може станеться колись на засіданнях згаданої комісії.

В Дрогобичі, д. 20. січня 1927.

о. Северин Сапрун.

Природний наслідок.

В дописи до »Діла« ч. 24. подано прикрий і сумний факт, що збувся в Городку в часі сьогорічного Йорданського свята. Місцевий Поляк, залізничний функціонар Томаш Шидловскі в часі водосвяття на городецькім ставі силою перебившися через процесії, станув на кілька кроків перед вівтарем і почав віддавати моч до води, котру священики саме благословили.

Сей нечуваний вчинок обурив усю нашу суспільність. Тимчасом, коли справу розглянути дещо основнійше, то властиво нема найменшої причини занадто дивуватися поступкови пана Томаша. Пан Томаш Шидловскі нічого надзвичайного не вчинив; його вчинок се зовсім природний наслідок відносин, серед яких ми живемо.

Чи треба пригадувати, хто ми, яка наша доля, як з нами поступають, як нас оцінюють, за кого нас мають?

Хто пережив останніх кілька літ в Галичині, сей аж надто добре зрозуміє, що городецький факт се звичайна, се буденна у нас річ. Чи ми не були свідками ще гірших фактів? Чи наша преса не нотувала ще страшнійших зневаг нашої реліґії? Чи пан Шидловскі вихований серед такої атмосфери може бути ліпший, як многі инші? Чи вільно иншим уважати нас випятими з під права, а тільки одному пану Томашови не вільно? Чи вільно иншим зневажати нас, а тільки одному Шидловскому не вільно?

А ще коли узгляднимо, що тут ображені не якісь наші, а саме реліґійні почування, то нам приходиться ще менше дивуватись.

Бо хто мав навчити того пана Томаша пошани для нашої Церкви, для нашого богослуженння? Чи ті, для котрих ми є католиками другого степенння, чи ті, для котрих наш обряд є тільки толєрований, чи ті, що стараються наш обряд за всяку ціну понизити й знищити його, щоби тим чином перевести нас у свій національний табор? Чи не наслухався доволі та не начитався пан Шидловскі того, що наша віра не є чисто католицька, що наш обряд не те, що латинський, що наш священик то »поп« ітд. ітд.?

І якжеж супроти того всього брати за зле Шидловскому його вчинок?

Найкрасшим доказом того, що пан Томаш не вчинив нічого злого, се безкарність його вчинку. Пана Томаша не покарала світська влада, пана Томаша не осудила його духовна влада, пана Томаша не скартала ні преса, ні загалом якийнебудь прилюдний сусідський голос не піднісся з протестом проти вчинку пана Томаша. Значить, пан Томаш добре вчинив...

А ми обурюємося, а ми дивуємося, а ми протестуємо...

Які ми наївні!

Місяць книжки для молоді.

Міністерство освіти в Варшаві видало дня 14 грудня 1926 р. ч. I-18528/26 рескрипт у справі влаштування »місяця книжки для молоді народніх шкіл«. Місяцем книжки для молоді назначено місяць лютий ц. р.

Порушена справа пропаганди книжки серед молоді дуже актуальна.

Як це стверджує й сам рескрипт міністерства в Польщі, зазначується занепад видавництв для молоді, бо коли 1924 р. вийшло друком 299 польських книжок для дітей і молоді, то в 1925 р. вийшло їх уже тільки 276, а в першому чвертьроці 1926 тільки **16** книжок. Це свідчить наглядно про нехіть до читання серед шкільної молоді, яка тепер віддалася вповні всякого роду спортам, а про плеканння інтелектуального розвитку не дбає зівсім. Для нього заступає тепер добру книжку — кіно та кіново-кримінальна лектура. Так воно по містах, тай по селах книжка серед молоді тепер рідкий гість.

Так у Поляків, а в нас? У нас книжка взагалі, а ще більше книжка для молоді, для дітвори наче ця Попелюшка в казці — не люблять її.

Однак не можна сказати, щоб не було в нас книжок для дітей та для молоді. Є люде, що без огляду на це, що книжка в нас не має успіху, видають таки книжки для молоді й то гарні та добірні та пожиточні, бо тямлять, що нашій молоді, дітям нашим потрібна, ба конечна добра книжка. Однак, на жаль ці книжки заповняють літами полиці видавництв та книгарень.

Найрухливіще наше видавництво діточої та молодечої літератури, видавництво »Світа Дитини« видало тепер новий каталь'ог цеї літератури. Наші громадяне, а передусім священики, що засідають у місцевих шкільних радах, повинні використати нагоду: подбати, щоби шкільні бібліотеки передусім при українських школах збогатилися добрими українськими книжками для дітей і молоді. Нехайже цей зазив наш не пролунає марно!

З українського життя.

„Українське Краєве Товариство опіки над інвалідами".

Ідея забезпечення наших воєнних інвалідів проникає чим раз більше в наше громадянство. Доказом того є збільшення жертвенности на інвалідів, а також і більше заінтересованння справою інвалідів. Сьогорічні загальні збори У. К. Т. О. Н. І. відбулися дня 29. січня, а їх продовженння для обговоренння точки: „Внески і запити" — назначено на день 11. лютого год. 5. попол. (в Укр. Домі Інвалідів у Львові, вул. Софії 25 II. пов.). Зі звіту довідуємося, що жертви в краю дали в 1926 р. суму 45.979 зол. (супроти 29.407 в 1925 р.). Жертви з Америки 4.166 дол. (в 1925 р. 4.170 дол.).

Найбільше зібрано було в часі Зелених Свят і в листопаді.

Т-во купило у Львові за 2 тис. дол. будівельну площу, на котрій має станути власний „Дім Інвалідів".

Теперішній „Дім Інвалідів" поміщується в будинку Т-ва „Дні тер" при вул. св. Софії ч. 25. В тім домі було приміщених 35 інвалідів та робітні: шевська та кравецька. Там ведено також курси для інвалідів. „Дім інвалідів" дає тимчасове приміщення для тих інвалідів, що приїздять до Львова для лічення, за протезами і т. п. В Т-ві було зареєстрованих 365 інвалідів УГА. і 500 інвалідів б. австрійської армії, котрим польський уряд з ріжних причин не виплачує ренти. Поміч тим останнім обмежувалася до правної поради та інтервенції у компетентних властей.

Що до допомоги інвалідам, то висказано бажання, щоби ця допомога була більше рівномірна і усталена. А що це залежить від величини фондів, рішено повести в тім напрямі більше енергійну пропаґанду.

Заг. Збори вибрали Гол. Раду на новий адмін. рік, а головою Т-ва вибрали о. сов. Володимира Садовського. Наше громадянство має моральний обовязок піддержати морально й матеріяльно це Т-во, щоби сплатити довг тим, що найбільше потерпіли за рідну справу.

Також Епископський ординаріят в Станиславові у найновійшому „Вістн. Стан. Еп." взиває духовенство і вірних своєї дієцезії до збільшення жертвенности для наших інвалідів.

ЗАКАРПАТСЬКА УКРАЇНА.

В обороні автономії.

Чехословацьке правительство обмірковує останніми часами справу устійнення словацько-українських границь. Особливо актуальною стала ця справа зі вступленням словацької партії (Глінки) до правительства. Між иншим ця партія домагається прилученння ужгородського округа до Словаччини, про що вже навіть ведуться в Празі якісь переговори і то без участи й відома парляментарного представництва »Підкарпатської Руси«.

Дня 29. січня на запрошення посла А. Волошина відбулася в тій справі в Ужгороді нарада пятьох послів »Підкарпатської Руси«. Вислідом цеї наради були резолюції, передані правительству Чсл. республики. В тих резолюціях звертається увагу на факт нехтованння парляментарного представництва П. Руси при обмірковуванню проекту реформи самоврядування. Що до цеї реформи то посли протестують проти можливих змін, суперечних з договором в Сен-Жермен 1919 р. і з конституцією Домагаються далі встановлення із парляментарних заступників П. Р. директорії — подібно як це є на Словаччині — для практичного переведення адміністраційної реформи. Для справедливого переведення етноґрафічних границь між Словаччиною і П. Русю домагаються плебісциту. Посли рішучо протестують проти плянованого правительством перенесення управи ґубернії з Ужгороду в инше місто тому, що Ужгород є важним історичним центром культурного, господарського і торговельного життя П. Руси.

Що до визначення гряниць вніс також посол А. Волошин в чехослов. парляменті інтерпеляцію. Правительство у своїй відповіді відсилає інтерпелянтів на дорогу порозуміння зі Словаками.

По думці ужгородської »Свободи« наші закарпатські брати радо підуть на порозуміння в тій справі зі Словаками. Та якщо ті останні не схочуть справедливо погодитися з ними, тоді правительство і сам парлямент має вглянути в діло. Інакше останеться хиба звернитися до тих міжнародних форумів, котрі ґарантували автономію П. Руси.

КАНАДА.

Український посол проти обмеження іміґрації до Канади.

Підчас останньої сесії канадійського парляменту в часі дебати над троновою промовою промовляв український посол Лучкович з вергевільського округа. Між иншими торкнувся він справи обмеження іміґрації до Канади. „Канада — говорив посол — є у зовсім відмінним положенню що до іміґрації як Зєдинені Держави. Коли є арґументи, що промовляють за обмеженням іміґрації в густо заселених і гарно розвинених З. Державах, то тих арґументів ніяк не можна приноровити до нерозвиненої Канади. Навпаки, допущення іміґрантів розвине наш край, особливо Альберту".

Пяті роковини „Просвіти" у Вінніпеґу.

Дня 9-го січня ц. р. відбувся у Вінні-

пеґу святочний концерт для вшанування пятих роковин Українського Інституту „Просвіта“. В часі концерту, що складався з хорових і сольових співів, деклямацій і музики представники ріжних товариств виголосили привітальні бесіди. Саля містила до півтори тисячі гостей і членів.

ЗЄДИНЕНІ ДЕРЖАВИ П. А.
„Союз для несення помочі Україні і Росії“.

Щоби прийти на поміч великому числу жертв війни та революції на В. Україні і в Росії, віднісся св. Отець Пій XI. до католиків Зед. Держав п. Америки з просьбою о жертви. В тій ціли основано в Америці „Союз для несення помочі близькому Сходови, Україні і Росії, під управою католицької Єрархії Зед. Держав, а день 23. січня був назначений для збірки на ту ціль по всіх католицьких церквах. Впреосв. Константин Богачевський звернувся в тій справі до українського гр.-кат. духовенства своєї дієцезії і поручив йому заохотити вірних як до вступлення в члени згаданого Союзу так і до складання жертв. У дотичнім письмі Владика висказує думку, що „ні самими резолюціями, ні вічами, ні меморандами не звертається уваги світа на життєздатність і свідомість жадного народу на світі. Доказом життєздатности і свідомости всіх народів була все зорґанізована жертвенність“. Владика запрошує до цеї акції всіх Українців католиків, інтелігенцію і робітництво, в імя послуху Апостольській Столиці, в імя християнської доброчинности і милосердя, а для добра українського народа.

Політичний огляд.

ПОЛЬЩА.

Видача білоруських послів соймом. — Дебата над буджетом мін. внутр. справ.

Дня 4 ц. м. сойм розглядав дальше буджет міністерства внутрішних справ. По промові кількох послів приступлено знов до справи видачі пятьох білоруських послів. Як можна було предвидіти, всіх пять білоруських послів видав сойм більшістю, що хиталася від 159 до 165, проти 86 голосів меньшости при 11—12 білих карток. За видачею голосувала вся правиця до Н. П. Р. включно. Проти видачі голосували народні меньшости, ППС і комуністи. »Сторонництво хлопське« здержалося від голосування, а »Визволене« полишило своїм членам вільну руку, що до голосування проти видачі, або що до віддання білої картки. Посол Шрайбер (Жид. Клюб) поставив внесення справи назад до регулямінової комісії, та це внесення теж упало. По оповіщенні висліду голосування опозиція влаштувала на салі бурливий протест і під кінець засідання вийшла зі співом із салі

Дня 5 ц. м. велася в соймі дальша дискусія над буджетом міністерства внутрішних справ. — В дискусії між ін. промовляв від Українського Клюбу пос. Козубський, який закинув міністрови внутрішних справ, що багнетами хоче змусити український нарід до любови супроти польської держави. Зажадав зчеркнення з диспозиційного фонду 2,000.000 зол. і заявив іменем Українського Клюбу, що голосуватиме проти буджету. Загалом із цеї дискусії виходилоб, що партії ЗЛН, ППС, Пяст, ХД і народні меньшости поробили поважні застереження що до прелімінаря мін. внутр. справ. Із промов польських послів відмітити треба промову речника ЗЛН, посла Вільського, який докоряв правительству за надто мягке відношення правительства до народніх меньшостей.

Справа посла Воєвудзкого.

Маршалківський суд радить дальше над справою посла Воєвудзкого й переслухує свідків. Судови прислухується маршалок сойму Ратай.

Анкета комітету знавців для справ народніх меньшостей.

У Варшаві відбулися тридневі наради комітету знавців для справ народніх меньшин при участи пп. Василевского, Голувка й д-ра Левенгерца. На дневному порядку, як подають польські часописи, є національні питання українського й білоруського населення в східних воєвідствах, головно в ділянці шкільництва. Розглядали теж справу оповіщення амнестії для всіх переступств на національному та релігійному підкладі. Порушували теж справу примусового недільного спочинку для Жидів. Комітет задумує скликати до Варшави на початок квітня спеціяльну анкету. Про цю анкету пише »Дзєннік Варшавскі« таке: »До анкети покличуть людей, що стикаються безпосередньо з адміністраційними урядами на терені львівського, станиславівського й тернопільського воєвідства. Не будуть це представники якихось орґанізацій чи стоваришень, тільки люде, що могтимуть відповісти завданню, що полягає на поданню спостережень про спосіб практичнього виконування поодинокими урядами законів та обовязуючих приписів. Ці люди матимуть нагоду свобідно висказатися на тему відносин адміністраційних органів у цих воєвідствах до населення. Покличуть їх з поміж Поляків, Українців і Жидів. Буде це значиться перше цего роду зібрання, на якому думка без ріжниці віроіповідання й народности найде відповідну реалізацію«.

НІМЕЧЧИНА.

Заява довіря новому кабінетови.

Нова коаліція в Німеччині здобула безсумнівний вислід. На 427 послів, приявних на засіданні впало за заявою довіря 235, проти заявилося 174, (решта себто 18 послів, що голосували, віддало білі картки). Так виявилося при цій пробі сил, що правительство має за собою значну більшість. На цей корисний для правительства вислід зложилися такі дві обставини: 1) по боці опозиції (соціялісти, комуністи, демократи, фелькіше) були дуже великі абсенції, хибувало 42 опозиційні посли; 2) цілий ряд дрібних партій поставився прихильно супроти коаліції, зложеної з центра, народовців та націоналістів. На правительственну більшість зложилися крім цих трьох партій теж голоси »баварської народної партії«, »баварського селянського союза«, »Гановерців« та частинно »економічного зєдинення«. Тут абсентувалося 22 голоси. Так правительственні партії дали над 20 голосів понад абсолютну більшість, а 61 голосів більше ніж опозиція. Значіння цего корисного висліду тим більші, що вже в останній хвили виринули дві перешкоді: 1) ярко націоналістичний виступ провідника націоналістів; 2) реверяції комуніста Штекера та соціяліста Ляндсберґа що до міністра внутрішних справ Кайделя, що він у березні 1920 р. підномагав замах Каппа. Та оба інциденти поладнано. Гр. Вестарп відкликав свій гострий виступ, а що до Кайделя канцлер Маркс заповів слідство. Здається, що теперішне правительство усталиться й потріває довше.

Поладнання справи розоруження Німеччини.

Саме в дни, коли Німеччина дістала новий кабінет, покинула міжнародня військова комісія Берлін. А в Парижі рівночасно конференція амбасадорів, по довгих переговорах із представником німецького правительства ґен. Павельсом, признала, що Німеччина виповнила свої зобовязання що до розоруження й означила умови компромісу в справі німецьких твердинь на сході і в справі вивозу та ввозу воєнного матеріялу. Між Польщею й Німеччиною має бути устійнена гранична стрефа, в якій буде недопустиме істнування якихнебудь укріплень, крім цих, що були там уже в 1920 р. Конференція згодилася одначе на збереження якогось числа бетонових схорон, вибудованих уже по 1920 р., а всі інші мають бути знищені. Правительство Німеччини стверджує, що крім викритих союзниками укріплень нема інших та зобовязується не будувати нових. Порозуміння предвиджує знищення фортифікацій в околиці Кістріна та Ґльоґава та 22 укріплень у районі Кеніґсберґу.

ФРАНЦІЯ.

Бріяндова заява на сенатській комісії заграничніх справ.

На засіданні сенатської комісії загряничних справ заявив Бріян, що льокарненські договори

Спіритизм.

III.

ПРАВДИВІСТЬ СПІРИТИСТИЧНИХ ЯВИЩ.

Люде необізнані зі спіритистичною літературою (не кажемо вже навіть: зі спіритистичними досвідами), не вірять просто в ніякі спіритистичні явища. Коли їм про них говорити, то або зі спожаліннем над нами усміхаються, або таки в грубий спосіб перечать всьому, називаючи цілий спіритизм обманством. Супроти того слід нам виказати правдивість спіритистичних явищ.

Вже безмірне число спіритистичних явищ, стверджуваних безнастанно і записуваних як в Европі, так і в Америці, говорить само до переконання; та цього нам за мало. Згадані явища мусять потвердити наукові поваги. І то не вистарчає, щоби учені тільки бачили своїми очима ті явища, але конечно, щоби вони їх ствердили по всяким вимогам науки. А власне одно й друге зроблено вже і то не раз.

Спіритистичними явищами занялися не тільки ті, що вірять в духи, але й ті, що їх перечать. Свідоцтва цих останніх для нас найважнійші, тим більше, що між ними є мужі глибокої науки.

Спіритисти лучаться сьогодня в союзи, які виказують міліони членів, вони устроюють великі світові конґреси. Про оден такий конґрес, що відбувся в 1869 р. в Парижі, пише італійський учений д-р Ляпоні: »На конґресі були представники всіх наук, люде найріжнороднійших становищ у світі: літерати, дневникарі, професори університету, математики, фізики, хеміки, природники, антропольоґи, лікарі, фільософи, богослови, достойники, політики, дипльомати, соціольоґи, а навіть монархи, як Наполеон III. Ці свідки походили зі всіх сторін, з посеред чужих собі народів. Вони належали до ріжних релігій; були серед них також атеїсти й матеріялісти. При нинішнім скептицизмі можнаби подумати, що ісповідники тої самої релігії, або члени тої самої нації, моглиби змовитися, щоби подати за правду видуманий факт, але щоби велике число людей, які належать до ріжних націй, віроісповідань, людей ріжних напрямів, аспірацій, характерів та інтересів, мало згідно подавати як автентичний факт уроєне або видумане явище, і то не тільки загально, але й в найменших його подробицях — таке припустити не позволяє здоровий розум. Вкінци ці свідки складають своє свідоцтво не десь в затишнім кутику, в приватнім кружку, але про те, що бачили власними очима, або в чім брали самі участь, пишуть прилюдно, голосять відчити, уряджують приступні для всіх досвідні засідання, і чваняться тим, що вони є спіритистами з переконання. Контролі, критики не лякаються, подають свої адреси так, що кождий, хто хоче, може сам провірити їх свідоцтво. І неоден, що читав їх звіти, пішов, побачив і увірив в те, що раньше вважав обманством.

Уже д-р Ляпоні наводить цілий ряд визначних мужів, як достовірних свідків спіритистичних явищ, а між иншими звісного теозофа Олькота, французького письменника Жаколіота, місіонаря Huck-a і инших. Цей ряд можемо значно доповнити іменами новійших славних письменників і наукових дослідників, як: Kerner'a, Stilling'a, Werner'a, Eschenmayer'a, Ennemoser'a, Sachubert'a, Passvan t'a, Paberbroock'a, Du Prel'a, Zöllner'a, Fechner'a, Wagner'a, Hellenbach'a, Notzing'a, de Monseaux'a, гр. Richemont'a, гр. Mirviill'a, Rochas'a, Richet'a, Lombroso'a, d' Asier'a, Gibier'a, Wallance'a, Crookes'a, Rogers'a, Edmonds'a, Аксакова, Raupert'a, Dr. Hyslop'a, Dr Venzans'a, Dr. Botazzi'a, Dr. Carrington'a, W. James'a, Conan Doyle'a, Jaks'a, C. Flammarion'a, Barret'a, T. Smith'a, Dr. Schofield'a, Dr. Williams'a, Brownson'a, S. C. Hall'a, Dr. Peebies'a, Ol. Lodge'a і т. д. і т. д.

Ми нарочно наводимо всі ті звісні в ученім світі імена, і то в оригінальнім їх вигляді, щоби наші скептики пізнали, що коли правдивість спіритистичних явищ стверджують такі поваги і в такім поважнім числі, то хиба і їм годі дальше хитати з недовірям головами.

Для студій над спіритизмом основано немало наукових товариств; найславнійше є лондонське »Анґлійське товариство для психічних дослідів«, до якого належить цілий ряд учених мужів, а якого головою є тепер звісний письменник Конан Дойл.

Крім хмари книжок, що займаються явищами спіритизму, є ще безмірне число журналів; найбільше їх, очевидно, в Америці.

І в книжках і в журналах аж кишить від примірів ріжних спіритистичних явищ.

Та хтонебудь підписаний під статтею чи під заголовком книжки, хочби то був ґеній, як Крукс, то ще не дає він своєю повагою достаточної запоруки, що він не помилився. А на сеансах про це не трудно.

Але ми маємо сильнійші докази.

Той самий факт обсервує й просліджує більше число міродатних, тверезих і учених мужів, і то

влегшують виконання постанов верзайського договору й гарантують східні границі, бо Німеччина зобовязалася не вживати ніколи сили та признала границі Рену. В розмовах зі Штреземаном у Тоарі не було ніяких зобовязань. Дальше ствердив Бріян, що повне порозуміння французько-німецьке неможливе, поки справа безпеки не буде поладнана остаточно. Франція в Льокарно бажала мира й бажає його горячіш як колинебудь, однак не занедбає організацій матеріяльних сил, конечних для консолідації сил моральних. Завдяки осторожній і рішучій мировій політиці Франція усунула труднощі на сході Европи й довела до покращання французько-італійських взаємин. Франція — заявив на прикінці Бріян — не нарушить нівчому независимости Китаю та в відповідній хвилі влегшить відзискання повної свободи, при цему сподіється, що Китай, признаючи незайманість життя й майна французьких громадян, запевнить їм належну охорону. Теперішне положення Франції велить глядіти з довірям у будучину.

Бріяндова заява викликала корисне вражіння на членів комісії.

АНҐЛІЯ.

Отворення анґлійського парляменту.

Дня 8 ц. м. король Юрій в товаристві королевої Марії й князя Валії отворив третю сесію британського парляменту. Престольна промова схарактеризувала події в Китаю й зазначила становище правительства супроти цих подій.

Нові способи комуністичної аґітації в Анґлії.

Анґлійська комуністична партія та комунізуюча т. зв. ґрупа меньшости рішили розвязатися. Членів завізвано вступати до організації робітницької партії та до професійних союзів, щоби так здобути ще більший вплив.

Черчел про положення в Китаю.

Канцлер скарбу Ввінстен Черчел виголосив у Менчестері промову, присвячену положенню в Китаю. Він заявив, що Анґлія бажає передусім вдержати правильні торговельні зносини з Китаєм. 400-міліоновий китайський народ уважаємо могутнім союзником і відборцем. У нашій охоті задовільнення народніх бажань Китайців ми виявили якнайбільшу примиримість. Колиж однак іде про насильства невідповідальної товпи, що загрожує життю й майнові наших громадян, що від ряду поколінь живуть у Китаю на основі договорів, годі нам відмовитися дати їм оборону. Я пересвідчений, що коли становище правительства підпре загальна думка нашої країни, тоді вдасться нам терпеливо та рішучо поправити взаємини з Китаєм«.

ІТАЛІЯ.

Італійські соціялісти приступають до фашистів.

Із Риму доносять, що італійські соціялістичні професійні союзи зголосили приступлення до фашизму. Провідники італійських соціялістів, між ними Кальда, Ріґоля та Дараґона заявили в маніфесті, що фашизм хоче погодити інтереси робітників і роботодавців, тому соціялістичний комітет віддасть сили робітницької федерації на услуги народу. Справджується тут пословиця, що крайности притягаються, хоч впрочім і сам Мусоліні творець фашизму, був колись соціялістом.

РАДЯНЩИНА.

Бухарін про шовінізм та антисемітизм у Радянщині.

Бугарін виголосив у Ленінґраді велику промову, в якій порушив передусім питання шовінізму, антисемітизму та відношення до інтеліґенції. Він заявив, що треба звертати більшу увагу на національну політику. Підчеркуючи зростаючий український шовінізм, домагався Бухарін пильної обсервації цего явища з боку правительства. Зазначив також, що шовіністичні тенденції знаходять відгомін і в надрі комуністичної партії, чому треба протиставитися. В партії шириться також антисемітизм. Управа комуністичної партії повинна виразно поборювати цей обяв, однак він зазначує, що боронить бідного жида, а є ворогом Жида богача. Щодо інтеліґенції заявився Бухарін за новим курсом радянської політики з огляду на великі технічні проєкти, що їх хоче зреалізувати держава. Теперішня нагінка на інтеліґенцію мусить скінчитися, а технічним силам, передусім спеціялістам треба дати охорону й опіку.

Видно, що дуже вже скріпилися в Радянщині протирадянські струї, коли Бухарін мусив виступити з такою промовою та вказати на найдражливіщі болячки. Та воно дарма — національний рух живий і його не спиниш хоч яким терором.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА.

Зміна адміністраційного уладу.

Чехословацьке правительство виготовило новий плян державної адміністрації. Вся Чехословаччина буде поділена на чотири области: Чехію, Моравію, Словаччину та Закарпатську Україну. У кожній области буде областна влада з президентом на чолі. Будуть теж областні сойми з виділами.

Кандидати на президента Чехословаччини.

В травні цего року відбудуться вибори президента Чехословаччини. Як подають часописи покищо кандидують: письменник Алойзій Їрашек та теперішній прем. Свегля.

АВСТРІЯ.

Заворушення в Відні.

Дня 3. ц. м. прийшло на університеті в Відні до сутички між соціялістичними й німецько-народніми студентами на підкладі подій у Бурґенлянді. Перед університетом прийшло до бійки. Кількох студентів було ранених. Мусіла вмішатися поліція та поробити ряд арештувань. У полудне настав спокій.

Австрійські націоналісти в честь Мусолінія.

Перед італійським конзулятом в Інсбруці відбувалися дня 2. лютого великі маніфестації німецьких націоналістів. Співали німецькі патріотичні пісні і підносили окліки в честь Мусолінія. Поліція розігнала демонстрантів.

ЮГОСЛАВІЯ.

Знов парляментарна кріза.

Югославія якось не має щастя до кабінетів. По довгих торгах вдалося було склеїти правительство, аж тут міністри почти й судівництва спершу відмовлялися присягати, а як вкінці присягнули, зараз зголосили димісію. Через це подався ввесь кабінет до димісії. Король поручив Узуновичеви утворити новий кабінет.

Узунович заявив представникам преси, що коли партії дальше робитимуть перепони, то прийде до утворення позапарляментарного правительства праці. Останні вісти доносять, що вдалось утворити кабінет.

ПОРТУҐАЛІЯ.

Військовий бунт.

В Портуґалії неспокої. Часть полків стаціонованих в Опорто збунтувалася 4 ц. м. проти правительства. Правительство проголосило стан облоги в цілій державі та стягає підмоги для здавлення бунту. Повстанці поставили правительству ультімат, в якому домагаються негайного уступлення кабінету. Міністер війни запорядив, щоби цивільне населення Опорто найпізнійше до неділі покинуло місто, бо по означеному реченці пічнеться бомбардування міста. Повстанці заявили тоді готовість піддатися під певними умовами. Міністер зажадав піддатися без застережень.

КИТАЙ.

Чен про Китай та Европу.

Ситуація в Китаю для Европейців дальше непевна. Анґлія дальше посилає війська для оборони Китаю. Кантонське правительство протестує проти цего. Між іншим міністер заграничних справ кантонського правительства Чен заявив радникови анґлійської амбасади О. Маляйові, що армія націоналістів не змагатиме зайняти силою Шанґаю. Чен заявив, що Европа мало розуміє Китай і останні події. Передусім не має Велика Британія розуміння правдивих

кождий на свій спосіб. Ті дослідники, хоч зразу скептично настроєні, всі бачать те саме і стверджують той самий вислід своїх дослідів.

Та остаточно устає всяке підозріння і всякі сумніви, коли ці учені дослідники уживають до своїх помічень не тільки власних змислів, але також наукових фізичних приладів. Спіритистичні продукції аналізовано на всякі способи і вони вийшли з тих проб переважно побідно. Матеріялізацію духів (цілих постатей або поодиноких членів) стверджено нераз рядом відливів, відтисків у глині, в ґіпсі, в парафіні.

Духи позволяють також фотоґрафувати себе, ба навіть нераз самі жадають таких фотоґрафій. В Америці повстала окрема кляса спіритистичних фотоґрафів. Часто на сеанси приходить відразу кількох фотоґрафів зі своїми апаратами. Одним із таких фотоґрафів був славний Мумлер з Бостону. Він мав судовий процес, бо йому закидували обманство. Судове слідство однак виправдало зовсім Мумлера. Судія заявив, що хоч ціла та історія фотоґрафій духів є для суду чимсь непонятим і загадковим, то однак годі приписати Мумлерови обманства. Це було в Бостоні в р. 1869. Тепер фотоґрафування духів — це річ зовсім звичайна і практикована всіми ученими спіритистами. Цікаві колекції таких фотоґрафій видали передовсім Crookes, Richet, Zöllner, Wagner, Notzing, Lombroso, Raupert і ин.

Спіритисти на тільки бачать позагробові постаті, але розмовляють з ними, дотикаються їх і свобідно аналізують їх тілесний устрій.

Так пр. Ріше оповідає, що в Альжирі, в домі ґенерала Ноеля, в присутности сімох осіб його родини, приставав матеріяльно на двацяти сеансах з духом муринки Бені-Боа. Муринка проходжувалася по кімнаті, підходила до товариства і вела з ним розмову. Ріше фотоґрафував її часто і в ріжних позах. Бажаючи наглядно переконатися, що має до діла з живою людською істотою, приготовив тубу, якої оден кінець стикався з посудиною, що містила хемічну субстанцію барит, а другий кінець туби подав муринці і попросив, щоби в нього дула. Бені-Боа послухала. Показалося, що на течі (бариті) є біла пляма, звичайний обяв, який вказує на присутність вуглевого квасу. Дух дав отже науковий доказ, що його віддих є живим людським віддихом.

Ґеніяльний учений фізик Віліям Крукс, що довго й сумлінно студіював спіритистичні явища, ствердив, що медії в трансі тратять на своїй вазі, часто 50%, що зматеріялізовані постаті, які при них появляються, представляють часто всякі ціхи істот ріжних від медіїв. Крукс важив »духів«, досліджував їх живчик, віддих і констатував круження крови в їх тілах.

Дуже цікаві проби робив Крукс в часі виступів славного медія пані Кук. Цей медій виступав у Лондоні через три літа (1871—1874) і викликував духа якоїсь панни, що називалася Каті Кінґ.

Разом зі своїм товаришем, фізиком Варлейом, оглянув він докладно медій і його духа. Дух був до медія зовсім не подібний. Каті Кінґ була блондинкою, а Кук брунеткою, низшою від »духа« на пів голови. Крукс описує докладно рухи, уши і цілу постать духа, важить його і стверджує більший тягар його тіла, чим тіла пані Кук. Дух не тільки позволяє на ті подрібні оглядини, але сідає на порозі, розмовляє з товариством, жартує, бавиться з дітьми, пише. На просьбу учасників сеансу розділює зі своєї одежі дванацять кусників між гостей, і позволяє Круксови відтяти космик волося зі своєї коси. Цей космик волося, як і кусник подарованої собі одежі, переховує учений по сеансі, як безспірний доказ, що не підпав злуді. На сеансах, на яких являлася Каті Кінґ, уставлювано нераз кільканацять фотоґрафічних апаратів, які здіймали образ таємної особи. Сам Крукс зняв тих фотоґрафій з панни Кінґ сорок штук. Каті по представленню зникала без сліду і знов нагло являлася. По трьох літах дух попращався з панею Кук і зник раз на все.

Свою працю про спіритистичні явища кінчить Крукс так: »Запевняю, що ті явища це річ не тільки імовірна, але се факт. Нехай прийде, хто хоче, нехай організуються комісії для їх розсліду, нехай люде якоїнебудь нації прийдуть і окремо чи спільно стануть їм приглядатися, а скажуть те, що я сказав. Що більше, я кажу, що в світській і церковній історії, в літописах наук нема факту так безспірно, так наглядно ствердженого, як ті спіритистичні явища«.

Так отже спіритизм не є ані обманом, ані злудою. Справедливо тому говорить американський професор фільософії д-р Hyslop: „Хто сьогодня перечить істнування духових істот і правдивість феноменів, які це доказують, цей є або боягузом або анальфабетом«.

(Дальше буде).

цілей новочасного Китаю. Англійське правительство зробило велику похибку, що переговорювало рівночасно з Пекіном і Кантоном, щоб так роздвоїти Китай. Кантонське правительство дальше вестиме боротьбу проти февдалізму й що йно тоді заключить договір з Анґлією, коли вона признає кантонське правительство одиноким авторитетним китайським правительством.

Огляд часописів.

З нагоди звісного осудження Ап. Столицею „Французької Акції" містить французький католицький журнал „Études" статтю о. Де ля Брієра про авторитет Папи Римського. Спинимося хоч на деяких точках цеї так актуальної нині статті. Автор справляє передовсім деякі загально поширені хибні поняття про власть св. Отця. Найбільше непорозумінь справляє питання „непомильности" Папи. Часто при нагоді ріжних диспут собесідник ставить вам таке питання: „А скажіть ласкаво, чи таке а таке рішення відноситься до догми про непомильність Папи?" А коли почує відповідь, що ні, тоді з тріюмфом починає: „Ось власне о те мені головно йде. Якщо дана справа не торкається „непомильности", то я чейже маю повну волю примінитися або й ні до заряджень св. Отця, значить маю право робити такк, як мені подобається". Тут лежить похибка вже в самім заложенню, бо питання непомильности відноситься до цілком особливого, окремішного случаю: учительської власти (ex cathedra) св. Отця і це питання невластиво змішується з питанням обовязку нормального, загального послуху для найвисшого пастиря кат. Церкви. Кромі власти навчання і то у певних означених случаях непомильного навчання, має св. Отець найвищу власть управляти цілою вселенською Церквою. Звідси і обовязок цего послуху і підпорядкування, котрий знову не стоїть у ніякім звязку з доґмою про учительську непомильність Сим власне обовязком послуху й підпорядкування займається автор у названій статті. Можливість похибки у виконуванню цеї найвищої пастирської власти допустима. Але навіть така можлива похибка булаби оскільки менше шкідливою від такого стану, колиби полишено кождому волю слухати або не слухати автентичних розпорядків Ап Столиці з тої тільки причини, що даний розпорядок не підходить під дефініцію „ex cathedra" і як такий не відноситься до непомильности Папи. І автор заключає: „Благородність та моральна достойність слухняности католика має своє джерело у святости й величі духовної влади, котрій признаємо найвисшу управу.

Ця слухняність черпає свою вартість і силу з надприродного мотиву і з духа віри, що її одухотворюють у її діяннях, великодушности і жертвах. Коли віруючий слухає своєї духової влади задля її прав і моральних зобовязань, він не помиляється ніколи".

* * *

Недавно подали ми на цему місці зміст статті „Світла" з зазивом до молоді, щоб орґанізувалася й змагала до створення „Соціялістичного Союзу Робітничо-Селянської Молоді" й із порадою покищо орґанізуватися при читальнях „Просвіти", „Соколах" та „Січах" в окромі гурти. В 4 ч. „Світла" з 30. січня ц. р. є знов стаття п. н. „До робітничо-селянської молоді с. Крукеничі". Крукеницька молодь, пишеться там, звернулася до ред. „Світла", що крукеницький священик основує орґанізацію християнської молоді, але молодь бажає заложити „Союз Робітничо-Селянської Молоді". Не знаємо відносин у Крукеничах, чи справді там молодь бажає такого „Союза", чи може тільки сам дописувач — та авторові статті не про Крукеничі ходить, Крукеничі тут тільки претекстом до нового заклику до молоді, щоб покищо орґанізувалася, покищо в секції при істнуючих уже товариствах.

»Ми зробили початок — пишеться там — подали думку, показали дорогу. Ви відізвалися на наш зазив. Потрібно, щоб зробила це молодь цілої Зах. України. Необхідно створити такий натиск з долу, щоб ніхто з »гори« не міг цьому протиставитись. І ось тут перед свідомою частиною молоді й перед Вами, товариші з Крукеич, стоїть велике завдання: поширювати думку Соц. Союзу Ро. Сель. Молоді. Ви повинні не допустити до того, щоб робота Вашого попа увінчалася успіхом. Переконуйте тих, що йдуть за ним, що їхне місце не в церковному брацтві, тільки в рядах робітників і селян: »най попи ідуть з попами, а хлопи з хлопами!«

А дальше радить:

»В Крукеничах, щоб наші однодумці не були розпорошені, згуртуйтеся при одному з істнуючих там товариств прим. при чит. »Просвіти«. Заложіть собі при ній »секцію молоді«, уладжуйте спільне читання наших книжок, виклади, аматорські вистави, забави й ними старайтеся притягнути до себе всю молодь. Коли до читальні не приходить »Світло« або »Культура« — домагайтеся, щоб виділ їх виписав. Нема там наших книжок — жадайте, щоб їх закуплено«.

Щож ми на це! байдуже глядітимемо, як безбожно комуністична язва нищитиме нашу молодь, руйнувати надію нашого народу й доведе її, молодь нашу до такого здичіння й гнилі як на радянщині. Ні, всі й духовенство й світські люде, щирі християне, що дорожать найбільшим добром народу, мусять узятися до праці над цею молодію. Однак памятаймо, що це за мало заснувати товариство молоді, треба й працювати для цего товариства й у товаристві. Тож до діла, бо ворог не спить, як бачимо.

НОВИНКИ.

З Українського Наукового Інституту в Берліні. Дня 11 лютого виголосив доц. унів. д-р В. Залозецький в археольоґічній салі берлінського університету виклад зі світляними образами на тему: »Проблеми византійського мистецтва на території України в світлі нових дослідів«.

Осторога! Ігуменат монастиря ОО. Василіян в Перемишлі подає до відома, що не уповажнював **ніяких колєктантів** до збирання жертв на будову церкви св. Йосафата в Перемишлі. Взагалі кромі звісної одноразової збірки, урядженої за дозволом Впрсв. Ординаріятів у день празника св. Йосафата по церквах, жадної иншої збірки пожертв не заряджувано.

Не вільно полювати в неділі та в свята. Міністерство хліборобства видало обіжник до надлісних і лісничих державних лісів у справі ловів. В цему році наказує міністерство здержатися від ловів у неділі й свята та поручає заразом, щоби в цих днях і власники лісів не влаштовували ловів.

Смерть трьох людей під колесами залізниці. Оноді вечером у Підбірцях на першій залізничій стації від Львова в напрямі Тернополя, й Бродів склалася страшна подія. Перед девятою годиною вечером доїздив до цего перестанку поїзд, що йшов зі Львова до Бродів. У цему самому часі перед стацією на дорозі була отворена рампа, а рівночасно залізничим тором переїздив віз із кіньми, яким їхало трьох господарів з Каменеполя. На віз із усею нагальністю наїхав поїзд і знищив його зівсім. Всі три господарі погибли на місці.

Панахида по бл. п. Іванові Косакові. Дня 6. ц. м. о год. 12.30 по полудни відправлено в церкві Успення Пресв. Діви Марії панахиду по Іванові Косакові, що вмер у Київі. Панахиду відправлено заходом старшини Сокола - Батька. Покійник був орґанізатором Сокола, головою VIII. сокільської области Чортків. В часі війни був сотником УСС і отаманом УГА. На час панахиди покрито тетрапод сокільським прапором, а на ньому покладено сокільську шапку, шаблю й портрет покійника. Правили панахиду о. крил. Лопатинський, о. Ґорчинський та о. Василів. Співав мішаний хор церкви Успення. Церква була повна вірних, були й відпоручники сокільських ґнізд, що були тоді на сокільській анкеті. Анкету перервано, щоб відпоручники могли взяти участь у панахиді.

Жарівка намість дзвінка предсідника. У німецькому парляменті ввели технічне уліпшення, що його метою піднести справність нарад. А саме обабіч трибуни для бесідників, поміщено електричні лямпки, запалювані при помочі контакту, що є при предсідницькому фотелі. На пять хвиль перед упливом часу, призначеного для бесідника, засвічує предсідник жовту лямпу, а на знак покінчення червону. Так обмежено вживання галасливого предсідницького дзвінка.

Бацильєспанки. Двом лондонським лікарям вдалося по довгих розслідах віднайти бациля еспанки, що як твердять оба лікарі, дістається до крови людини носом.

ЖЕРТВИ

на християнський дім ім. Йосифа у Львові.

Дня 6 лютого ц. р. зложили ось такі жертви: Єдинак М. 10 зл., Данилко А. 6 зл., Єлейко Кат. вже другий раз 1 дол., Бойко Параскева 5 зл., Шмільська А. 5 зл., Скибська П. 5 зл. Крім того о. Дамян Дзяма з Тарнавки переслав чеком 5 зл. Разом 36 зл. і 1 доляр.

Дописи.

Дрогобич. Концерт в честь св. Василія Великого. В суботу дня 29. січня с р відбувся в Дрогобичі в салі Жін. Семинара СС. Василіянок заходами учениць і учит. збору того Семинара концерт в честь св. Василія В. В програму Свята увійшли хори, деклямації та інструментальні продукції.

На перший плян свята вибився прекрасний, всесторонно обдуманий реферат о. проф. Степана Венгриновича. Крім всесторонного обговорення життя і творчости сього Великого Святого, торкнувся о. референт дуже актуальної теми — а саме: відношення нашого християнського (по імени) інтеліґентного громадянства до великих Отців Церкви. Характеристичною чертою сього відношення була абсолютна відсутність на салі всеї інтеліґенції світської. У святі взяли участь: духовенство та горстка шкільної молоді і міщанства.

Що до музикально-вокальної частини, то випала вона бездоганно. Слідби тільки побажати, щоби програми того рода свят виповнювати творами духовно-музичної літератури, бо такі єдино надаються на того рода свята. Крім одної точки (Бортнянського: Да ісправиться) — всі точки були творами о характері зовсім світським не підхожім до Свята. Вибивалася гарна деклямація п. Іваницької.

Хорами кермував проф. Кінасевич, скрипками проф. Сорока, який крім того відограв поправно Чайковського: Баркаролю.

Головна заслуга, що таке свято взагалі відбулося, — належиться о. кан. і дир. Гадзевичеви. За його ініціятивою відіграно на Йордан при набитій салі „Ніч Вифлиємську", — що певно причиниться до піддержання християнського духа в укр. народі.

Обі сі вистави відбулися тим разом без перепон зі сторони невіруючих, як се мало місце на Ювілею св. Йосафата.

Лемківщина. Дивуються люди, чому то Лемко такий впертий у своїому передвоєнному »обрусінню«. А дивуватися нема чому, бо Лемко має ще й тепер таких вихователів, які держать його в довоєнному status quo. Ті вихователі вперто говорять йому про »едину неділиму«, та сміються з усього, що українське. Такі »діячі« голосно заявляють, що нічого й говорити про Україну, Українців та читати українські часописи, бо »Україна вже пропала«.

От в такому дусі виховують »діячі« своє стадо!

А саме в области парохії Тилява, яка перейшла, чи щойно переходить на православіє, є аж 5 родин таких »діячів«.

І через таких то »діячів« праця в напрямі національного й католицького освідомлення Лемків, іде як з під каменя.

Переконуй Лемка, як можеш і вмієш, а він все своє твердить. Місцями любить і шанує тебе Лемко, а не має до тебе довіря. Каже до священика-Українця: »Ви єгомосць щось інакше правите »Хвалу Божу«, бо не гварите (говорите): православних христіян; до учителя-Українця: »Ви гос-

подине учителю щось інакше учите, бо не учите твердих знаків« і таке подібне говорить.

Та не лиш місцеві вихователі ведуть свою божевільну русифікаторську роботу, але й дух американських обруситель царить над Лемківщиною. Як місцеві, так і американські обруситель уважають Лемківщину своєю немов вибраною землею. Ці останні, не могучи устно давати своїм вибранцям »наставлений«, посилають їм »посланія« з Америки, а навіть від часу до часу й самі приїзджають у візитаційному характері.

В 1927 році звідав богато сіл Коростянського повіту Лемко, православний священик з Америки Кучвара, родом з Мшани, дуклянського деканату.

Не треба аж висланників з Америки, бо й свої місцеві ангели хоронителі, здається, до кровопролиття боролисьби за »русскую твердость« і як вони кажуть, »чистоту нашого обряду«.

А в найновіщому часі, як доносять часописи, вибрав собі Лемківщину, як поле до ділання »русскій« посол до варшавського сойму Серебреніков, який хоче зробити з неї asilum для всіх »русских« і з Галичини й еміграптів.

Тому кличу денцо зміненими словами поета: »бийте палі гати аж там, на Лемківщині!« Дайте Лемкам своїх світлоносців і своїх священиків, щирих Українців і католиків, своїх учителів!

Хай Лемківщина не буде краєм вигнання!

Хай наші кермуючі чинники, як світські так і духовні більше зацікавляться Лемківщиною!

А Лемко, видячи зацікавлення ним, не скаже: »Ми інший народ від українського, ми православні, ми »Карпато-Руси«.

Колишній Лемко.

Нові книжки і видання.

ПРЕДТЕЧА ІСИДОРА. Історія Церкви від довгого часу лежала у нас відлогом і щойно в останні два-три роки це занедбане поле оживилося завдяки видавництву »Записок Чина св. Василія Великого«, що приносить вже нові причинки і матеріяли до історії Церкви на українських землях. В новім випуску »Записок« (т. II, вип. 3—4) особливу увагу звертає праця д-ра Степана Томашівського (появилася вже осібною відбиткою) Предтеча Ісидора — Петро Акерович, незнаний митрополит руський (1241—1245).

Ліонський собор 1245 р., скликаний папою Іннокентієм IV, серед инших справ мав зайнятися також грізною для Европи татарською небезпекою. На цім соборі, як оповідають англійські хроніки, появився Петро Архиепископ Руси, що вигнаний Татарами з своєї столиці і держави, прийшов просити підмоги від собору. Владику з далеких земель зустріли отці собора з великою цікавістю і папа старався добути від нього ближчі відомости про Татар. Архиепископ Петро не володів ні латинською ні грецькою мовою, але знайшлися перекладчики, що облекшили порозуміння. Папа піддав гостя іспитови з теольогічного знання, що приніс корисний вислід: стверджено, що Петро є справді духовним і правовірним, так що папа запросив його до соборного богослуження, при чому архиепископ Петро виступив у власних архиєрейських ризах грецького обряду. Архиепископ Петро подав соборови докладні вісти про життя Татар, їх віру, обряди, способи войования, політичні замисли, відносини до чужоземних послів і ин. Більше звісток про таємничого владику не заховалося ні в західних хроніках, ні в наших літописях.

Др. Томашівський у своїй праці аналізує оповідання Петра про Татар, збирає нечисленні згадки і здогади про Петра в новійшій історіографії, дає характеристику владики на основі жерел, врешті шукає розвязки на питання, хто саме був Петро і звідки походив. Остаточний результат незвичайно бистрих і всесторонних мірковань такий: архиепископ Петро це київський митрополит 1241—1245 р., пропущений пізнійше у катальозі митрополитів, певно ізза своїх зносин з Римом; звався він мабуть Петро Акерович, був боярського роду і перед висвяченням на митрополита був ігуменом монастиря св. Спаса у Берестові під Київом. Митрополичий престіл він осягнув, здається, як довірений сторонник київського князя Михайла Всеволодича, що був прихильником навязання зносин з католицьким світом. Князь Михайло 1246 р. згинув мученичою смертю, замордований Татарами — митрополит Петро, висланий ним на захід, вже мабуть ніколи не вернувся до рідної землі. Належиться митрополитови Петрови почесне імя предтечі Ісидора за його перші заходи біля навязання зносин нашої Церкви з Римом.

І. К-ч.

Homilien der Zeit auf alle Sonntage des Kirchenjahres. Von Dr. **Michael Pfliegler**, 1927, Freiburg im Br., стр. 310, ціна 6 мар.

Проповіди Пфіґлєра відзначаються головно двома прикметами: любовю до людства і простотою. Вони є примінені своїм змістом до нинішних відносин часу, через що викликують великий інтерес у читача зглядно слухача. Простота, популярність, робить їх легко зрозумілими, приступними. Чим Лінгардт для Монахова, чим Фазель (Fahsel) для Берліна, тим є Пфліґлєр для сучасного Відня. Ціль сих трьох проповідників: позискание відчуженого від Бога світа. Спеціяльністю проповідей Пфліґлєра їх літурґічна закраска.

Місіонар Пресв. Серця Ісусового. Р. XXX., лист. 2. лютий 1927. Редактор о. М. Марисюк Ч. С. В. В. Видавництво Чина св. Василія Вел. у Жовкві.

Сільський Господар. Орган краєвого товариства господарського »Сільський Господар«. Р. XIII. Ч. 3. 1. лютий 1927. Виходить 1 і 15 кождого місяця. Львів, вул. Зіморовича ч. 20.

Душпастир. (Місячник). Офіціяльний орґан Епархії Мукачевской. Ч. 2. Фбруарій 1927. Рочник IV. Ужгород, ул. Капитульна ч. 3. (Чехословакія).

Благовістник. (Місячник). Духовна газета для подкарпатских Русинов. Ч. 2. Р. VII Февруар, 1921. Видає Видавництво Чина св. Василія Вел. в Ужгороді. Ч. С. Р.

Універсалізм у хліборобській ідеольогії. (Лист *** до проф. Яворського). (Переклав Евген Томашівський). 8⁰, стор. 16. Прага 1926. Накладом „Український Стяг". Замовлення на видання надсилати на адресу: E. Tom šivsky, Na Chmelnici 296/II L. — Poděbrady Tchecoslovaquie.

Сільський Світ. Ілюстрований господарський часопис. Ч. 1, рік V. (Двотижневик). Львів, Собіського ч. 32.

Молоде Життя, часопис українського пласту. Ч. 1 (40), VII. рік. Місячник. Виходить раз у місяць. Львів, Домініканська 11.

Наш Приятель. Видає Марійське Т-во Молоді у Львові. Рік VI. ч. 1. Січень 1927. Передплата в краю річно 2 зл. Загранична передплата: 50 центів, 4 мільрейси, 18 ч. к., 40 динарів. Адреса Редакції: Львів, вул. Сикстуська 39 А. Стор. 16.

Світ Дитини. Рік VIII. Ч 1. Січень 1927, стор. 32, 8⁰. Видає і за редакцію відповідає: Мих. Таранько. Львів, Зіморовича ч. 3.

Оповістки.

СТУДЕНТСТВУ ДО ВІДОМА!

Чергові сходини Студентської Орґанізації, на яких Їх Ексцеленція Митрополит Шептицький виголосить реферат, відбудуться в неділю дня 13 лютня ц. р. в митрополичій палаті точно о год. 4 пополудни. Всіх членів орґанізації просить численно явитись **Виділ УХСО.**

КРАЄВЕ ТОВАРИСТВО ГОСПОДАРСЬКЕ »СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР« У ЛЬВОВІ комунікує:

На личну інтервенцію представника »Сільського Господаря« уділила Львівська Філія Державного Рільного Банку отсих інформацій відносно кредитів на господарські потреби рільничого загалу:

Дрібний кредит, якого уділяв Банк до висоти 1.000 золотих на одно рільне господарство, міністерство скарбу зліквідувало і признаний на цю ціль державний кредит має бути в цілости замортизований. Тому узглядняв Банк лише ті зголошення о цей кредит, які вплинули перед 1 листопада 1926. Натомість зголошення, які вплинули по 1 листопада 1926 р., полагодив Банк відмовно.

З огляду на це безпредметовим є дальше зголошуватися о цей кредит і Філії, Кружки »Сільського Господаря« та кооперативи повинні о цім поінформувати інтересованих господарів, які малиби намір ще зголошуватися о признання дрібного кредиту.

В місце цього дрібного кредиту отворив Державний Рільний Банк окремий кредит на цілі **наглих** господарських потреб, викликаних такими нещастями, як пожар, упадок або вибиття худоби, зарази домашніх звірят, живлові нещастя і т. п. Кредит на ці потреби буде признавати Банк в ріжній висоті відповідно до розміру шкід з тим, що зголошення рільників о цей кредит мають бути потверджені кромі громадського уряду також через староство і заопініовані прихильно з внеском на уділення кредиту.

З инших кредитів, які признавав Державний Рільний Банк ца цілі Господарські, а саме на піднесення годівлі худоби, на цілі молочарських кооператив (на будову молочарень, молочарських уладжень і т. п.), з браку фондів не признає Банк ніяких і неполагоджені дотепер зголошення ждуть хвилі, коли Банк буде знова розпоряджати фондами, призначеними на цю ціль.

Канцелярія Т-ва „ПРОСВІТА" у Львові оповіщує:

З огляду на велике число зголошень на перший курс кооперативного книговодства і діловодства в господ.-садівничій школі в Миловані, що відбувається в часі від 1—28. лютого б. р., уладжує **Головний Виділ Т-ва „Просвіта" у Львові** в госп. садівничій школі в Миловані

ДРУГИЙ ОДНОМІСЯЧНИЙ КУРС КООПЕРАТИВНОГО КНИГОВОДСТВА І ДІЛОВОДСТВА в часі від 15. III до 15. IV. б. р.

В програму цього курсу входить теж теоретична наука молочарства, практика в шкільній молочарні і діловодство кооперативних молочарень.

Одночасно проголошує Головний Виділ виписи на приняття 20 учасників під оцими умовами:

1) зголошуватися можуть мущини в віці 16—35 літ, що укінчили народну школу і викажуться участю в кооперативній праці,

2) кождий учасник має привезти зі собою крім біля подушку, простирало і покровець,

3) учасник платить за удержання, опал, світло і науку квоту, яка рівняється 5 ам. дол.

4) петенти зголошені а не приняті задля браку місця на курс у місяці лютім мають першенство.

Зголошення на курс належить вносити найпізніще до **3. марта 1927.** поручено на адресу: Господарсько садівнича школа тов. „Просвіта" в Миловані, п. Стриганці (ст. залізн. Палагіче).

Повідомлення про приняття будуть вислані управою школи 5. марта 1927 р.

„ЦЕРКОВНИЙ ІНВЕНТАР" можна ще набути в „Друкарні" — Зборів. Оправлений, сторін 24. за оплатою 3 зол. 30 сот 1—1

На „місяць Книжки для молоді" видало Видавництво „Світ Дитини" інтересну книжечку п. з.

„ШКІЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ"

де є зібрана вся укр. дитяча література. Для Всеч. Духовенства ся брошурка буде дуже потрібна при закладанню бібліотек парохіяльних і шкільних.

Ціна 1 прим. 90 сотиків.

На пересилку долучити **10 сотиків.**

ГРОШІ ПОСИЛАТИ ЗНАЧКАМИ ПОЧТОВИМИ В ЛИСТІ НА АДРЕСУ:

Видавництво „Світ Дитини" Львів, ул. Зіморовича, 3.

ВИЙШЛА З ДРУКУ НОВА КНИЖКА

„Основи соціольоґії"

Д-ра А. Ушенічніка,

В ПЕРЕКЛАДІ **о. М. ФІРАКА.**

Можна дістати у всіх львівських укр. книгарнях і в

Адміністрації „Нової Зорі" Львів, вулиця Сикстуська 39 а.

ЦІНА КНИЖКИ **3 зол.**

Адміністрація „Нової Зорі" висилає книжку поручено за надісланням 3 зол. 50 сот. (згл. 3 зол. 30 сот. для передплатників і членів).

Передплата на 1927 рік

(V. рік видання)

„СІЛЬСЬКИЙ СВІТ"

ілюстрований господарський двотижневик з часописами: **„Українське Пасічництво", „Українське Молочарство",** коопер. час. **„Супряга"** та иншими цінними додатками.

ПЕРЕДПЛАТА НА РІК ТІЛЬКИ 12 ЗОЛ.

На жадання висилаємо подрібну оповістку.

Адреса: **„Сільський Світ",** вул. Собіского 32. Львів. 1—1

Видає і редаґує Комітет У. Х. О. — Відвічальний редактор **Роман Гайдук.** — З друкарні А. Гольдмана, Львів, Сикстуська 19.

Ч. 7 (58) (Należytość pocztowa zapłacono ryczałtem) Львів, 20. лютого 1927. Рік II.

Виходить що тижня

**

Конто почт. ощад. Краків ч. 405.867.

НОВА ЗОРЯ

ПЕРЕДПЛАТА

В КРАЮ: чвертьрічно 4 зол. Місячно 1·50 зол.

ЗА КОРДОНОМ: Річно: 3 ам. доляри або їх рівновартість.

**

Ціна числа 30 сот.

Орган Української Християнської Організації.

ЗМІСТ: В якім розумінню можна говорити про католицьку політику. — З церковно-релігійного життя. — Василій (фейлєтон). — Не забуваймо за інвалідів! — Виховуймо молодь у тверезости. — З українського життя. — „Стільки вітчини — скільки землі ..“ — Політичний огляд. — Спіритизм (фейлєтон) — Слідами св. Івана Хрестителя. — Дописи — Пресовий ланцюх. — Нові книжки і видання. — Новинки.

В якім розумінню можна говорити про католицьку політику.

(+) Є се питання, досить часто дискутоване в німецьких католицьких часописах. А повстало воно з непорозумінь, які зайшли між парляментарним німецьким центрум а деякими німецькими католицькими орґанізаціями. Уважаємо хосенним а подекуди потрібним розяснити, чи можна загалом говорити про католицьку політику, а якщо можна, то в якому розумінню.

I.

Як »католицьку політику« можна би розуміти політику приписану церковною владою, в останній лінії Папою і то так, що католицька держава не могла би її відкинути, без небезпеки супротивлення авторитетови Церкви. Така політика істнувала свого часу в церковній державі, а тут і там в середних віках. Але вона не належить до істоти Церкви. Церква має инші ціли а тимсамим і иншу природу, як держава. Вона є повновласною, самостійною і досконалою суспільностю, котра прямо зміряє до надприродної ціли. Длятого так звана »церковна держава« є в сути річи зайвою, а навіть великим тягаром для Церкви.

Церква з Божої установи провадить людскість до найвисшої їй призначеної мети. Такій меті мусять бути підпорядковані всі инші дочасні справи і длятого Церква є зобовязана все й все пригадувати людям на їхнє високе надприроднє призвання, а й в головних лініях показувати ту дорогу, котрою дасться те призвання осягнути. Зате другорядні дочасні справи, їхнє упорядкування й уладження належить до держави. Їх держава виконує законами, державними установами, зарядженнями тощо.

Бувало в давніших часах, що Церква тут і там щасливо впливала на політику; бувало, що епископи-князі середновіча мудро правили своїми малими державами, але нині, коли духовна культура є можна сказати спільним добром загалу, народи самі взяли в руки провід своїх держав. Длятого сьогодня ніяк не може бути бесіди про католицьку політику в розумінню церковного проводу політичних подій. А колиби навіть тепер і повстала в якійсь формі церковна держава, то певно уладжено би її по конституційній нормі, на взір инших нинішних держав.

Надто виразний і рішаючий вплив Церкви на державні діла бувби не тільки анормальним, але й шкідливим для Церкви і для вірних. Кождий трохи освідомлений чоловік знає дуже добре, що Церква в чисто світових справах не має і не може приписувати собі дару непомильности. Тому політика Церкви булаби виставлена на безнастанну критику, ворогування і поборювання зі сторони протицерковних та невдоволених елементів, а це булоби для Церкви невиносимим тягаром. Самі Папи, а особливо Лев XIII. узнають Церкву й державу як дві особні, повновласні, хотяй на себе взаїмно здані установи, та що держава має повне право самостійно рішати і впорядковувати політичні відносини своїх підданих.

II.

Ще менше можна говорити про католицьку політику, як доктрину основану на католицькій науці віри й обичаїв.

Здефініованих догматів віри нема так багато, як звичайно приймають люде необізнані з богословськими науками, а ті, що є, лежать поза межами тих областей, якими займається політика, економія, та суспільні питання. Отже не може бути засад політики, котрі не тільки безпосередно а навіть посередно випливалиби з догм католицької віри.

Так само засади політики не можуть основуватися безпосередно на католицькій науці обичаїв. Треба памятати, що певними і з обявлення Божого випливаючими, є тільки загальні великі норми й правила етичні. І все людське ділання мусить бути в згоді з тими загальними нормами. Зате примінювання тих загальних норм до поєдиничих практичних случаїв є зглядне. Дуже добре знаємо, що в моральнім богословію є много поглядів більше або менше правдоподібних, та що в многих случаях наш осуд більше основується на повазі богослова, як на доказах. Були й є казуїсти, що взяли собі за завдання малі і дрібничкові случаї, ба навіть факти публичного життя розбирати з точки моральної. Однак се є тільки їх власні погляди, а ніколи наука Церкви. Завдання богословської науки є определити основні етичні засади для життя людей та їх на основі обявлення та розуму доказати, але їхнє практичне примінення і конкретне рішення є річю совісти кождого з осібна. І певно не є волею Церкви, щоби казуїсти при столиках, далеко від світового життя, приготовляли на запас рішення совісти і то для ведення політики. Тоді спадалаби на Церкву певного рода відповідальність за таку політику, котра основуваласяби на підручниках заосмотрених церковною апробатою. А такої відповідальности Церква на себе приняти не може.

Вкінци Бог дав чоловікови розум та свобідну волю, а ще до того свою ласку. Хто вміє уживати добре тих Божих дарів, то певно знайде пряму дорогу в життю і в політиці. А помилиться, то тоді Церква і католицька загальна совість вкажуть йому правдиву дорогу.

III.

Одначе крім науки віри і обичаїв є ще в католицизмі щось иншого, а саме: **католицький світогляд.**

Католицький світогляд мусить мати віру за основу, але він заточує ширший круг і в свою область втягає цілий ряд питань так приватного як і публичного життя, отже й політики. Не є він тільки чимсь субєктивним т. з. не є лиш діланням розуму, котрий глядить на світ з точки католицької віри; але є се ціла система погляду на світ, збудована на основі католицької віри.

Хто такий світогляд посідає, сей не тільки у своїм поступованню і своїх поглядах йде за вказівками та поглядами католицької церкви (т. зв. sentire cum ecclesia); але він сам старається поодинокі життєві питання оцінювати в їх відношенню до католицької Церкви і упорядковує їх в певну систему, котрої угольним камінем є католицька віра.

Що йно тут можемо подати поняттє католицької політики. Католицька політика є отже політикою згідною з католицьким світоглядом. У кождого думаючого а віруючого чоловіка католицький світогляд є його моральним я. І коли такий свідомий католик є прим. членом сойму чи сенату, чи міністром, то він, ідучи до сойму, не може свій світогляд скинути як нагортку, бо він є у нього нормою, по якій він мірить і оцінює політичні та державні питання. Коли там найде він инших, що мають той сам католицький світогляд, тоді цілком природно він лучитися з тими своїми однодумцями і так повстають в парляментах чи соймах католицькі політичні партії, що стають носіями католицької політики. Такою партією є приміром німецьке центрум в берлінськім Райхстаґу.

Одначе за їхню політику ані Церква ані католицька наука не беруть відповідальности, як не беруть відповідальности прим. за католика-монарха, чи католика-президента, чи міністра, бо вони ділають під впливом свого католицького світогляду.

Ясним є отже, що кожде католицьке населення повинно здобутися на се, аби виробити поміж своїми людьми католицьких політиків, котрі відтак уміли би провадити народне чи політичне життя в згоді з католицьким світоглядом.

Вписуйтеся в члени

Української Християнської Організації

Річна вкладка від 2 зол. (для незаможних довільна).

Адреса: **Укр. Хр. Організація Львів, вул. Сикстуська 39 а.**

З церковно-реліґійного життя.

ПОЛЬЩА.

Смерть архіепископа Матулєвича.

Дня 27 січня ц. р. помер у Ковні бувший р.-кат. епископ виленський, відтак титулярний архіепископ о. д-р Юрій Матулєвич. Покійний став виленським епископом з волі папи Бенедикта XV. у 1918 р. У 1925 р. перенісся до Риму, а в останнім часі на поручення св. Отця виїхав до Ковна як апостольський візитатор.

Як велика це втрата для католицької Церкви, нехай посвідчить ося характеристика покійного архіепископа, що її подав »Пшеґльонд Вілеńські« ч. 3 в статті про значіння його як виленського епископа:

»Епископ Матулєвич був речником цеї слушної засади, що литовській меншости і білоруській більшости у виленській епархії належиться не якась там з польської ласки толєранція на своїй власній землі, але всі національні права в церкві, школі, суді, уряді, громаді... Не що иншого ґарантує їм польська конституція. Коли ендеція перейняла від царської Росії постійну тенденцію до підтинання всякої можливости майбутнього розвитку »інородців«, як найбільше обмежуючи їх істнування, то бл. п. Матулєвич признавав права розвитку Литовцям, Білорусинам і Українцям без жадних застережень, розуміючи добре, що не є достойною Церкви роля гнету слабших і гашення загоряючоїся для них зірниці кращого завтра. Тому епископський кабінет у Вильні був нераз свідком знаменних розмов епископа на такі теми з міністрами, воєводами, кураторами та иншими високими урядовцями, що пробували приєднати голову епархії до мутної та нещирої політики правительства супроти меншостей. Стоячи міцно на ґрунті католицьких засад, бл. п. Матулєвич чемно, але рішуче відмовлявся від того, чого не дозволювала йому католицька справедливість і безсторонність«.

В обороні католицтва на Шлеську.

В часі буджетової дискусії в соймі виголосив посол о. Лондзін промову, в якій зазначив, що шлеське населення зражують до Польщі найбільше невідповідні урядники й учителі насилані зі »сходу«. Шлеське населення має від віків глибоку католицьку ідеольоґію і є до католицької віри сердечно привязане, а ті »вільнодумці« східного авторамєнту витикали йому, що воно надто католицьке, що має за богато годин реліґії в школах, а навіть осмілялися голосити, що реліґію слід загалом зі школи усунути. Дійшло до того, що учитель, який має просто знаменіті кваліфікації, не в силі стати директором, бо є з переконання католиком. Є півурядові часописи, що зачіпають науку реліґії, а передовсім реліґійні практики і мають відвагу заневняти, що ті практики противляться конституції. Ті самі часописи провокують шлеське населення пропаґандою за знесенням церковних вінчань і заступленням їх цивільними контрактами. Горішно-шлеське населення не в силі того зрозрміти, що те, що йому протестантське пруське правительство дало, ріжні польські власти хотять йому відібрати і тому з обуренням глядить на те всьо.

»Ґаз. Косц.«

Дарвінізм в польській школі.

»Ґазета Косцёльна« (ч. 7) доносить, що в одній з більших польських шкіл управителька одної школи згадала перед своїми ученицями про малпяче походження чоловіка. (Колиби це була українська школа і управителька Українка — згаданий часопис подавби напевно докладне назвиско учительки й імя міста). Можливо — пише дальше часопис — що гіпотези дарвіністів мають іще своїх сторонників серед польського учительства і що їх уважають науковими правдами. Та це тільки гіпотези, що не дадуться доказати і проти котрих промовляють найповажнійші аргументи, як і проти цілої теорії т. зв. еволюціонізму або трансформізму. Фактично найбільша часть родів є виразно розмежована. Ніде також не знайдено тих несчисленних посередних форм, які мали істнувати після дарвіністів. Годі тут — читаємо там дальше — обширнійше збивати гіпотез дарвінізму (це зробили вже инші, як пр. Фляйшман); стверджуємо тільки, що вони не усунулиби з природи доцільности, хочби навіть можна було їх доказати. З окрема що до твердження, немовто чоловік походить від малпи, то це є гіпотеза, котру відкидає довгий ряд учених природників, як Катрфаж, Ранке, К. Шнайдер і ин.

АВСТРІЯ.

Товариство св. Йосифа.

Як овоч минулорічного уніоністичного конґресу основано у Відні Товариство св. Йосифа, яке поставило собі за ціль працювати над зєдиненням східних христіян з католицькою Церквою. Товариство має орґанізувати виклади, видавати брошури, уряджувати богослуження після греко-католицького обряду й т. д.

ЮГОСЛАВІЯ.

Католицизм в Югославії.

Югославянська конституція признає рівноправність усім віроісповіданням, отже не знає властивої державної Церкви. Але в дійсности католицька Церква залежна від кождочасної доброї волі правительства і вважається Церквою другого степення. Доказом ворожого настрою супроти католицької Церкви є так зв. »проповідничий параґраф«, що увійшов також до кодексу карного права, який ставить кат. священика навіть в церкві під поліційний догляд. Слід признати, що білгородське правительство показалося супроти кат. Церкви на стільки справедливе, що не признало хорватської »національної церкви« так, що ця церква мусіла прилучитися до старокатоликів. Також старокатоликам не позволяє розводити католицьких супруж. Та питання, чи причиною цього становища білґородського правительства не є бажання загнати членів »національної церкви« й старокатоликів у православний табор. З другого боку правительство сильно пособляє переходам католиків на православе, передовсім в Босні. Ця пропаґанда має на оці виключно національні ціли, як пр. у нас перетягування на латинський обряд, бо поширення православія рівнається поширенню сербського впливу. Тій самій ціли служить також переношування католицьких полків до Македонії або Чорногори, а в останніх часах насилання в католицькі місцевости православних учителів. Ці пляни Білгороду спомагають ревно так зв. демократи (ліберали) під проводом Прібічевіча. Ще грізнійшим ворогом кат. Церкви є пропаґанда демаґога Радіча. Тут головно в дій пропаґанді Радіча лежить причина, що ще й досі не прийшло до заключення конкордату з Ватиканом.

Хорватський католицизм за слабий, щоби міг ставити чоло цим ворожим затіям. Насамперед хибою хорватського духовенства, як висшого, так і низшого, є те, що воно національні ціли ставить вище, чим ціли католицькі. Цілий полудневословянський епископат, від еп. Штросмаєра почавши, аж на еп. Єґлічу скінчивши, стояв завсігди по стороні борців за югославянську єдність. Не дивно, що й хорватське католицьке студентство віддане ідеї югославянської єдности й держить із білгородським правительством. Провідник словінських католиків Корошец, як член правительства, боровся тільки за національну автономію, а реліґійно-церковні питання стояли в нього на другім місци.

Крім того між словінськими й хорватськими католиками є сильна ріжниця. Словінці належать до типу католиків правовірних, а Хорвати схилюються дещо до лібералізму. Боротьбу проти лібералізму зорґанізував словінський Мерсіє еп. Антін Маніч. Йому помагав ученик Люеґера Крек.

Василій.

У монастирській тиші.

Це була справді гарна закутина, що її обібрав собі Василій.

»Тутечки здається мені« — так писав він Григоріеві з Ніянзу — »найду я кінець моїм мандрівкам. Тільки надія, що житиму тутечки з тобою, мій найлюбіший сон — бо надії це сни людей на яві — не сповнилася. Та місце тут таке любе, що навіть уява в лискучій далі не в силі змалювати нам його краще. Моя хатинка стоїть на збочі гори, що її тінисті ліси крутими яругами спускаються на рівнину. Наче півмісяцем обхоплюють вони там привітну леваду, що з відслоненого боку від межована Іридою й захищена від світа мов замок. Одним яром шумить грімкий водопад по скелях, іншими ярами течуть тихі струмки. Запах цвіття й спів птичок наповняють повітря, олені та серни бігають спокійнісько. Із моєї хатинки бачу широку рівнину, бачу шумливу ріку та обрамований горбами край неба, бачу як білі хмарки виринають із левади. Ніяке місце на землі не дало мені такого глибокого спокою душі, як ця пустиня (Із листа 14).

»Правда«, так пише Василій дальше, »це не те місце, що є умовиною нашого щастя. Ми мусимо передусім покинути самих себе. Ми частенько подобаємо на цих, що на широкому морі, тому що не привикли до мореплавби, нездужають морською недугою. Їм здається, що величина корабля спричинює за багато хитань, вони пересідаються в мале човно, однак скрізь нападають на них ці самі млости й вони не знають, що їм діяти, бо морська недуга йде за ними з корабля в човно. Таке воно й зі мною. Поки носимо в собі наше бажання непогамоване, маємо скрізь цейсамий неспокій. Хочемо здобути спокій серця, то мусимо слідами Христа звернути всю нашу тугу й надію на одну точку й надати життю один напрям. Із всілячини цего світа мусить людський дух линути до висот, де спочиває відблеск вічности«.

Не довго оставав Василій сам у цій лісовій тишині. Знайомі з Понту та з Кападокії збиралися біля нього й ускорі стояв на місці пустинницької домівки простенький монастирок напроти жіночого монастиря, що виднів із Аннезі. Небаром прибув тут і Григорій із Назіянзу. Заманив його туди привабний опис друга, а може ще більше стара приязнь.

В одному листі, що його написав Григорій Василієві по повороті до старенького батька, пише він не без дотепу:

»Який бувби я щасливий, колиб міг прожити в тебе ще бодай кілька днів. Правда, мряки з Понту, млаве сонце, твоя хатина з вогкими глиняними стінами, з хитку покрівлею й слабкими дверми, твоя ватра зі слабоньким огником та з густим димом, твій хліб, що викришує зуби, що за те в твоїй городовині застрягають наче в клею, твій убогенький городець, що в ньому будяки й хабазя вдаються краще як городовина, твоя велика нужда, що змусилаб тебе, колиб не старанна поміч матері й сестри, терпіти голод ... це все може іншим здаватися неприманчивим, та для мене були це дні повні роскоші, жити з тобою в недостачах. О, ви гарні дні з Понту, коли я стрінуся з вами знову? О, радісне, соняшне життя в цих горах! О, золоті, щасливі години. Райський мир твоїх братів, їх святе, високе змагання, ця постійна мандрівка душі з Богом і до Бога в молитві, спів псальмів і тихе оглядання в мовчазну ніч, студії Божого обявлення на нас людях. І все інше: ношення дров, звоження каміння на будову, управа огороду, засаджування дерев, підливання засівів! Ах чи побачу я ще ці плятани, що ми засаджували їх разом? Чи закличемо ще під ними разом: »Хто задоволить мої бажання, тугу мою? Поможи мені бідувати з тобою! О, ви гарні дні Понту!, Покріпляй мене бодай із твоєї самотини радою та молитвою, щоб моя душевна сила не зникла як тінь, коли заходить сонце. Моє справжне життя біля тебе чи на яві, чи в снах«. (Лист 4. 5).

Пять літ (359—364) прожив Василій у тихій келії у понтійській верховині. Його чисте змагання велило йому вибрати тверде, повне жертв життя. Цей багатий, високообразований боярин (щасливі обставини тоді ще збільшили вартість батьківського майна) вибрав життя найубогішого. Один одинокий верхній одяг, один одинокий зимовий плащ — це був увесь його запас одежі. Його ліжко — килим на голій землі. Хліб, сіль і городовина — були його щоденним харчем. Чиста джерельня вода гасила спрагу.

У тиші самотини дозрівали пляни, що зробили Василія батьком східнього чернецтва. В одному листі до Григорія подає він коротко свої думки про організацію чернецтва, що потім дали почин правилам чернечого чина, якими й до сьогодні керметься чернече життя на Сході.

Чернече життя це по думці Василія

Крек оснував католицьку партію (теперішню народню партію) і вкрив край цілою сіткою християнських організацій. Хорватія зате майже не знає християнсько-суспільного руху. Католицьке відродження почали тут католицькі студенти, що студіювали в Відні. Їх провідником був Кралік. З котолицьких часописів в Югославії найбільший словінський »Сльованец«.

Помимо, або може якраз задля недостачі організації між хорватськими католиками знайшла між ними сильний відгомін ідея католицької акції. Головні точки хорватського католицького руху це: християнство, націоналізм і демократизм. Великим недомаганням хорватського католицького руху є недостача духовенства.

НОРВЕГІЯ.

Католицький учитель в школі.

В Норвегії зазнає католицизм уже від довшого часу повної толеранції з боку правительства і протестантського населення. Буває досить часто, що протестанти приходять на католицькі проповіди і уважно їх слухають. Але досі закони не запевняють там повного рівноуправнення католицькій релігії. Тому то недавно зголосив оден посол в парлямент в Оельо інтерпеляцію, чи правительство уважає це згідне з обовязуючими законами, щоби католик був управителем державної школи? Цей запит викликав факт, що минулого року перейшов на католицизм учитель і письменник Лярс Ескелянд. Він був директором одної з висших шкіл в Фос. Більшість дневників станула на становищи, що коли не виступається проти учителів соціялістів або комуністів, то не слід також непокоїти учителя за його католицькі переконання.

ЯПАН.

Оден японський монах, що перебуває в Інсбруці, висловився так про християнство в Японії: Найбільшою перепоною в поширюванню католицької релігії в Японії є те, що там католицизм загалом дуже мало знають. Що значить 120 місіонарів на 60 або 70 міліонів населення? До того прилучається й те, що там уважають католиків звичайними злочинцями й авантурниками, які хотять здобути Японію для Еспанії. Цей погляд на католиків поширили ще в 17. століттю голяндські кальвіністи і він іще й досі удержується серед простого народу. За щасливим розвитком католицької релігії в Японії промовляє глибока пошана Японця для авторитету, в чім він подібний до католика. Також його пошана й любов до родичів годяться з католицькими поглядами. Зате поважною перепоною для католицької пропаганди серед висших кол японської суспільности творить упадок моральности. Буддизм не є поважною перепоною. Більшою перепоною є загальний релігійний індиферентизм.

ІТАЛІЯ.

Недавно внесли оо. Єзуїти до св. Вітця просьбу о зарядження вступних кроків в справі канонізації папи Пія X. Просьбу підписав генерал оо. Єзуїтів Ледоховський і асистенти Італії, Німеччини, Франції, Еспанії, Англії й Америки.

Протестантська пропаганда між Італійцями.

Від часу війни розвинули протестанти сильну пропаганду передовсім між романськими народами, з окрема між Італійцями. На свою пропаганду видають вони великі суми грошей, тому знаходять немало сторонників, головно між еміґрантами. — В однім Медіоляні кинули вони між населення пять міліонів лірів.

Не забуваймо за інвалідів!

(—) Що року споминаємо тих, що впали за рідну справу. Це гарний прояв. Одначе наша суспільність повинна тямити, що між тими, які остали в живих є багато таких, що з війни вийшли каліками, немічниками на все життя. Як інформують нас із „Українського Товариства Опіки над Інвалідами“, всіх зареєстрованих інвалідів є 865. Із них половина потребує постійної помочі.

Здавалосяб, що наша суспільність зуміє подбати про забезпечення наших інвалідів. А тимчасом справа мається зівсім інакше. Повне забезпечення інвалідів не переведене й досі. Тільки одиниці є членами „Українського Краєвого Товариства Опіки над Інвалідами“ ві Львові і причиняються постійними вкладками до удержання інвалідів. Загал жертвує ще розмірно маленько. В минулому році зібрано на ту ціль всего біля 80 тисяч зол. Сума ця навіть у половині не вистає, щоб можна дати інвалідам належну поміч.

Крім грошевих підмог поодиноким інвалідам, УКТОНІ потребує грошей на удержання Дому Інвалідів (для темних і бездомних тяжких інвалідів). В цему році хоче УКТОНІ призначити інвалідам уже постійні ренти. Для цего мусить товариство мати забезпечений постійний буджет. Це можливе тільки тоді, якщо членами товариства стане бодай кільканацять тисяч громадян, а досі на наш сором є всего не повних **300** членів.

Це дійсно сумно. Це не свідчить хіба про нашу культурність. А членська вкладка така невеличка, бо місячно всего 50 сотиків, а для бідніщих навіть тільки 25 сотиків. Очевидно, що для богатших меж не ставиться. Кожен по своїй волі може зголоситися й із вищою вкладкою.

Крайній час, щоб уся суспільність відчула потребу вдяки супроти наших інвалідів. Тож ми з свойого боку горячо взиваємо нашу суспільність до масового вступлення в члени УКТОНІ. Це не тільки наш народній обовязок, це й християнський обовязок милосердя. Нехайже 1927 р. буде переломовим у життю „Українського Краєвого Товариства Опіки над Інвалідами“. Нехай воно зможе вскорі повеличатися хоч кількома сотками тисяч членів. Це буде доказ і свідомости національної й вдячности й любови ближнього.

Тож не відкладаймо, а негайно вписуймося в члени товариства!

Адреса товариства:

„Українське Краєве Товариство Опіки над Інвалідами ві Львові, вул. Руська ч. 3.

Виховуймо молодь у тверезости.

Нема лютіщого ворога для людини, як пиянство. Це ворог тіла й душі. Розуміли це в нас уже давно. Зрозуміло це було перед усім наше духовенство. Коли по скасуванні панщини наш народ з якоюсь дитячою, очайдушною радістю затроювався горілкою й нищив здоровля, занапащував духа, пропивав майно — тоді наше духовенство взялося рятувати народ із цего лиха, з цего нещастя. Скрізь при церквах засновувано братства тверезости й братства ці зробили багато, багато добра. До війни вже дуже не багато було сіл, де процвітало пиянство, а до налогового пияка скрізь відносилися з погордою. Та прийшла світова війна, зіпсуття обичаїв і люде знов кинулися до пиятики. І що гірше, не так старші, як молодь — молодь надія наша, наша будучина.

Коли хочемо жити як народ, коли хочемо бути духом і тілом здорові, мусимо цему лиху, цій пошести зробити кінець.

Щобиж перевести боротьбу з пиянством із добрим вислідом, добре буде пізнати, що зробили другі народи для поборювання пиянства та поширення тверезости.

Тут найкращим приміром будуть дві

праця над душею. Душа мусить старатися очистити від усякого безладу, що його засвоїли їй минувшина, самолюбність та лихі привички. »Вона мусить стати знову така мов лист папіруса, що на ньому вискробується старі, криві знаки письма, щоб вписувати на ньому нові«. Тому хвилева розлука зі світом. Самоти потрібує душа, самоти, що в ній душа розмовляє з Богом, а Бог із душею.

Як тільки засіріє ранок підводяться черці, щоб величати Господа в молитві та в співі. Коли сонце піднесеться повище крайнеба, спішать вони до праці. Працю перериває все та освячує молитва, що наче подихом небесного духа проноситься мрячним, важким земним повітрям й очищує його й душу-ізгоя людини підносить до неба, до Бога. Потім наступають години святих студій і душевного скуплення. Читання та розсліджування Святого Письма має бути повсякденною поживою душі, має наповняти память тай уяву святими постатями, щоб душевне око гляділо на них завсіди »як на живі памятники, одушевлені картини«. Студіювання богословських писань давніших і новіщих часів мало зберігати в черців душевну свіжість і відпорність.

Рівномірне чергування молитви й студій мало вкласти в душу відблеск незмінної вічности, мало піднести погляд, змисл і серце й наповнити його величним миром близкости Бога. Ця проща душі до святині Господа, цей спочивок на прощі при величанні й славленні, при подяці й благанні, при подиві й страсі, при плачах і трівозі, при глибокому болю серця й радісній утісі мав чернець пройти в щоденних годинних молитвах.

У монастирі Василія не було безнастанної мовчанки, однак розмови були строго означені: »Ніяких безкорисних розмов, ніяких правотних базікань, відповідати просто без вирахування й без прикрас, без страху, що виявиш своє незнання, старатися все вчитися в других, насамперед розважити, тоді говорити, все бути однаково привітливим, добрячим та лагідним, ніяких настирливих питань, ніякого гордого повчаючого тону. Бути лалідним в осуді, приязним у пораді, без гіркости й без ганьбливої несмирности. Усе в строгому самовихованні аж до відтінку голосу, аж до гри очей й способу держання рук«. Так поводився, як оповідає Григорій. Василій із черцями й так мали поводитися й вони.

Ось такі пляни снував Василій у своїй самотині та в розмовах із товаришами, у глибоких студіях та в сердечних зносинах із Богом. Із часом прибрали вони вид 55 ширших і 313 коротших правил. Так став Василій законодавцем східнього монастирського життя. Замість велитенських заведень, що їх бачив він у Лібії та над Евфратом і в яких було за багато шуму та метушні, завів він менші монастирі. »Пустинниче життя зновуж — так думав він — не може в повні відповісти духові евангелія. Воно не годиться з людською вдачею, що має нахил до товариського життя, внеможливлює вправи в найкращих чеснотах любови й покори та справжньої услужливости та має за багато небезпек у собі« (Ширші правила 7).

Значиться, треба сердечнього спільного життя, строгого іспитування, цих що хочуть стати черцями, тугого та по батьківському лагідного чернечого виховання, можливого використання часу на поважну працю, що одначе мусить бути освячена та ублагороджена молитвою й не багато зносин зі світом. Такі були основи, що на них опер він ідеал свойого чина. Доволі кріпкі, щоб опиратися століттям, тай широкі й пружисті доволі, щоб принимати в себе потрібні понови й удержати їх.

Василієві правила стали з часом на Сході одиноким правильником дзеновітів для відріжнення від анахоретів та пустинників. Василіяне були й остали досі одним великим чином Сходу.

Так скріплені внутрішно й зібрані для служби Богові, мали монастирі по творчому духові великого Кападокійця виявляти й на зовні святу діяльність. Передусім молодь мала черпати з цего духового джерела сили. Кожний монастир мав стати багаттям, що з нього християнські ідеали мали слатися промінням на міста й села. Василій пересвідчився сам на собі, який трівкий вплив мало на нього побожне виховання за дітячих літ у бурях і хитаннях пізнішого життя. У часах, коли зовнішня освіта була закажена ще аж до шпіку трійливими випарами поганського зіпсуття обичаїв, бож вищі науки були ще вповні під впливом поганського світогляду, мусили дбайливі батьки застановитися: »Як зберегти дітей від цего зараження?« І рішився Василій зробити свої монастирі осередком виховного труду. У монастирях жили люде, що часто втілювали в собі все знання своїх часів, там назбирувалося поволи чимало книг і рукописів, підручників до науки цих часів, а виховання й лад були свіжим повітрям життя кожного василіянського монастиря. Тож не диво, що батьки приводили в великому числі діток до цих святих осередків образування. А

держави, а саме Естонія й Фінляндія. В Естонії в Тарту (Дорпаті) відбувся в минулому році XVIII. протиалькогольний зїзд. Там свідомі цего, що ширення тверезости треба починати від дітей. Тож Естонія, країна, що має всего населення 1,100.000 людей, має зорґанізованих в товариствах тверезости біля 4.000 дітей. Це число на малу Естонію просто величаве. Рух за тверезістю серед естонської молоді там загально спомагають, спомагає його й правительство. Є там і цілий ряд діячів у цій ділянці, а головним сподвижником це п. Пельд, професор педаґоґіки на тартському університеті. Добре булоб і в нас почати цю акцію від молоді, а то й від дітей. Правда, в нас на цему полі робить чималу прислугу пласт, бо членам пласту не вільно вживати алькоголю. Та до пласту не багато належить молоді, а тут треба втягнути всю молодь. Треба й нам за приміром Естонії взятися до заснувування протиалькогольних товариств, чи гуртків по всіх усюдах. Треба тямити нам тут народну приповідку »Нагинай деревину, поки ще молода, бо стара вже не дасться нагнути«, тай другу: »Чим горнець накипить, тим і череп із него чути«. Старих уже тяжче відвчити від пияньства, а коли молодь виховаємо в тверезости, буде тверeза й тоді, коли виросте.

—•—

З українського життя.

Виклади української мови в Східнім Інституті в Варшаві.

9. лютого в новозаснованім Східнім Інституті в Варшаві відбувся інавґураційний виклад з історії української мови молодого українського ученого-мовознавця **Левка Лукасевича** на тему: »Уваги до питання про самостійне становище української мови в словянській родині«. Перед викладом п. Л. Лукасевич з короткими промовами виступили містоголова Ради Східного Інституту сен. Ст. Сідлецкий та секретар Інституту п. Ст. Корвін-Павловський, зясовуючи цілі й завдання Східного Інституту взагалі й Українського Відділу на сім Інституті зокрема. В своїм викладі п. Лукасевич освітлив ріжні теорії про походження української мови, про її відношення до інших словянських мов у минулім і в сучаснім, переглянув гіпотезу про істнування в передісторичні часи прасхіднословянської мови (від якої ніби-то повстали сучасні мови українська, російська та білоруська) й користуючись даними історичного мовознавства, археольоґії, антропольоґії й т. д. постарався уґрунтувати (додаючи почасти й свої міркування) погляд Мікльосіча, Михальчука, Ст. Смаль-Стоцького та ин. після якого поділ словянських мов на ґрупи — східну, західну та південну визнається невірним і українська мова що до свого походження й теперішнього стану вважається приблизно однаково близькою до мов російської, сербської, словацької.

Л. Лукасевич талановитий молодий язикознавець, син відомого українського громадського діяча і вченого-лікаря д-ра Е. Лукасевича (одного з основників Укр. Наук. Т-ва у Київі), народився в 1897 р., високу освіту одержав на фільософічнім відділі Українського й Чеського Карлового Університетів у Празі та в Дипльоматично-Консулярнім Інституті (там же). По закінченню університету він був залишений проф. Колессою для підготування до професорської діяльности по українській мові та історії україн. літератури; але через матеріяльні обставини мусів переїхати до Варшави, де не зважаючи на досить несприятливі ум вини праці, уже самостійно продовжував своє наукове підготування.

В ближчому часі в Східнім Інституті роспічнуться також виклади історії української літератури, історії України, ґеоґрафії України та ин.

ВОЛИНЬ.

Нові міські ради.

Нові міські ради на Волині увійшли в життя з днем 1 січня ц. р. У старих радах Українців майже не було, до нових входять вже і українські радні. Не звісно тільки, чи у такім числі, яке відповідалоби числу українських мешканців волинських міст. А число це немале навіть по так неповній статистиці з 1921 р., котра виказує Українців у Луцьку 3084, у Рівнім 3308, у Ковлі 2901, у Кремянци 6915, в Дубні 1455, Здолбунові 2737, в Острозі 2614, в Горохові 1473.

БУКОВИНА І БЕСАРАБІЯ.

»Стан облоги«.

Часописи принесли вістку, що румунське правительство назначило для Буковини і Бесарабії окремого висшого комісаря в особі румунського ґенерала. Знать не дуже то певно почуваються окупанти на чужій землі, коли по девятилітнім пануванню мусять братися за таку форму »правління«. Правительство силкується оправдати цей свій крок потребою обезпечення границь та скріплення безпечности у нутрі краю з огляду на підпольну большевицьку пропаґанду. Не хоче тільки правительство одного бачити, а саме того, що ґрунт пригожий для большевицької пропаґанди творить таки воно саме своєю варварською поведінкою супроти автохтонного українського населення.

ЗАКАРПАТСЬКА УКРАЇНА.

Насильство чеського правительства.

На Закарпатській Україні громадська думка дуже схвильована поступком чеської центральної влади. Те, про що писалося уже в останнім числі на цьому місці, є вже сьогодні фактом. Чехословацьке правительство вже приняло плян »реформи адміністрації« і предложило його парляментови. Названий плян зводить майже до нулі самоуправу П. Руси. У предложенню говориться також про перенесення столиці з Ужгороду до Мукачова. До того, як подають »Подкарпатскі Гляси«, задумує правительство цілу ужгородську жупу приділити до Словакії.

Як бачимо, є поважні причини до того, що населення П. Руси хвилюється і в тім поступку правительства бачить загрозу свого національного істнування. Виявом цього є рішуча постава закарпатських Українців проти затій правительства. Після наради послів, про яку ми вже писали, сказала своє важке слово »Центральна Руська Народна Рада«, понадпартійна народня установа, що в 1919 р. проголосила прилучення Закарпатської України до чехослов. республики. Ц. Р. Н. Рада вислала всім політичним чинникам рішучий протест. Протест цей спирається на постановах договору в Сен-Жермен, рішеннях територіяльної комісії мирової конференції в Парижі і на т. зв. »ґенеральнім статуті«. ЦРНР стверджує, що досі ще не означено окончено території П. Руси, не розписано виборів до сойму, після уступлення першої директорії не іменовано другої, а назначено ґубернатора без відповідної компетенції і без згоди більшости політ. партій, що на державні посади не приймається Українців, а урядується майже виключно по чеськи, що не узглядняється волі населення у справах адміністрації.

Вкінці домагається Ц. Р. Н. Р.: 1) негайного розписання виборів до сойму П. Руси; 2) іменування парляментарної комісії з трьох членів; 3) плебісциту для встановлення ґряниць П. Руси; 4) невмішування правительства в діло назначення столиці П. Руси і взагалі у діла, що належать виразно до компетенції сойму П. Руси. Ц. Р. Н. Р. як представниця П. Руси в часах перевороту заявляє, що в случаю непослухання цих домагань буде приневолена зробити всі можливі кроки для оборони своїх законних прав.

В тій самій справі відбулися дня 8 ц. м. протестуючі народні збори, скликані послом А. Волошином. Збори були поважною маніфестацією населення проти плянів правительства і вибрали комісію з 25 членів, що має скласти відповідний протест.

Протест гр.-кат. церковної єпархії.

Як подає ужгородська »Свобода«, радила в тій самій справі дня 9 ц. м. і консисторія Мукачевської епархії. Преосв. еп. Петро Гебей вказав на грозячу небезпеку, яку криє в собі проект адміністраційної реформи супроти епархії, котрої центр Ужгород хотять понизити на ступінь незначного села і тим розірвати нашу прадідну епархію. На нараді підчеркнено головно церковно-політичний бік цеї справи і принято текст резолюції і меморіялу.

„Стільки вітчини — скільки землі...“

(Допись).

Праця наших просвітних, економічних і релиґійних товариств ще далеко не огорнула цілої території українських земель під Польщею. Вправді в останних часах діяльність наших товариств щораз то краще розвивається по шляху певних намічених плянів, та на жаль мусимо ствердити, що найбільш загрожені місця під зглядом релиґійним і національним ще дотепер не є належно узглядненні відвічальними провідними чинниками. Маємо тут на увазі наші підльвівські села, головно на захід від міста, які полишені своїм власним силам не можуть опертися сильному деморалізаційному впливови міста, як теж і пляновому денаціоналізаційному натискови польських суспільних і урядових чинників. І так майже на наших очах відпадала і відпадає від нашої Церкви та народу призабута нами львівська земля.

Сихів це стародавне українське село і власність города Львова. За часів Богдана Хмельницького поселилися тут на хуторах українські козацькі родини Ничаїв, Дашкевичів, Литвинів, Касіянів і Лужних, що збереглися по нинішний день. Старинна церковця, що бачила ще горді війська Великого Богдана і в якій зпевністю горячо молилися наші предки, йдучи на завзятий бій під Львів, заховалася ще у доброму стані по нинішний день. »Луна минувшини« осліплює своїм невисказаним чаром кожного, що входить у цю святиню, живого свідка великого минулого. „Każdą deskę, każdą kreskę powinniśeie tutaj z uszanowaniem całować“ — говорив до місцевого пароха один польський учений на згадку, що будівля вимагає відновлення.

Та нині Сихів, цей
»...свідок слави дідівщини
з вітром розмовляє...«,

бо мешканці його з кождим роком майже щораз то більше забувають на своє походження й свої історичні традиції і село затрачує свій український характер. Ще до війни Українці мали рішучу перевагу, нині вони вже у поважній меншости: 170 душ греко-католиків на поверх 500 римо-католиків і Жидів. Нащадок давнього козацького роду Ничаїв — це нині »пан начельнік Нічий«. Інші українські родини це вже також або Поляки або взагалі на дорозі до повної польонізації.

Незвичайно важким і відвічальним є становище місцевого греко-католицького пароха о. Горни-

Василій умів глядіти наперед і завчасу взяв це важне завдання в плян праці своїх монастирів!

»Старший, досвідний муж, що визначається лагідністю, спокоєм і постійністю кермує вихованням, що має виховати вдячних, побожних, кріпких волею та трудящих мужів. Для дітей, що в них відкриємо хист до якогось ремесла, до якоїсь означеної вітки знання, чи то й до мистецтва, треба подбати про відповідних учителів, хочби їх прийшлося шукати й поза монастирем. Коли монастирські учні забажають вступити до чина, то можна їм це зробити, що йно тоді, коли їх розум і здібність осуду дозріють уже настільки, що це зможе статися з повною розважністю та з мужеською самостійністю. (Ширші правила 15, 8).

Ці правила виховання стали опісля основою всіх християнських виховних заведень і мали в ріжних часах великий вплив на духовий розвиток в Европі. Сливе всі великі мужі, апостоли та епископи, що в пятому, шестому столітті й аж до дванацятого та чотирнацятого століття серед руїн розбитого старинного світа в Европі видвигали знамя хреста й на християнській науці, обичаях і образуванні творили нову культуру, всі були вихованками монастирських шкіл.

(Дальше буде).

кевича Теофіля. Коли обнимав душпастирство і почав власними силами загосподарюватися на поритих окопами сихівських ланах, то першим привітом місцевої світської влади був повний здивования оклик: »Алеж кс. пробощу, ту рускей парафії нема!« Нині побіч старенької церковці пишається гарний парохіяльний будинок з господарськими забудованнями та непурний маленький, з певністю наймейший у Галичині будиночок, призначений на майбутню читальню »Просвіти«. І коли цього року о. Горникевич разом зі своїми громадянами вніс до властий подання о затвердження статуту »Читальні Просвіти в Сихові«, то сильно цим занепокоїлася влада, а місцева жандармерія на приказ свише перепровадила дуже строге слідство з кожним громадянином, що внесений статут підписав.

... Трупи встали і очі розкрили,
Брат із братом обнялися і заговорили...

Не помогли залякування і упімнення, бо крім одного залізничника, що правдоподібно »страха юдейського ради«, мусітиме цофнути свій підпис — десять підписів остає на статуті і читальня в Сихові буде.

Рівночасно звертає о. парох пильну увагу на піднесення поваги нашої Церкви та краси обряду. Дуже уважно й совісно перепроваджує що неділі й свята катехізацію в Церкві і думає про вишколення церковного хору. На його просьбу виделеґувала Християнська Студентська Орґанізація одного свойого члена, що має занятися веденням хору, а на майбутнє зобовязалася ця сама орґанізація що неділі висилати туди прелеґентів з популярними викладами. Перша проба хору відбулася вже в суботу дня 12 лютого в читальняній домівці. Булоб однак дуже вказаним, щоби просвітною справою в загроженім Сихові і инших подібних місцевостях зайнялися теж і инші наші товариства, головне матірне Товариство »Просвіта« та »Марійське Товариство Молоді«. Сихівська земля не сміє пропасти для нашої Церкви та народу. Не можемо віддати на поталу денаціоналізації та великоміської деморалізації наших сіл, бо таким чином ми свідомо підривалиб свої власні сили. Не можемо теж забувати на цю велику правду, що »стільки вітчини — скільки нашої землі«...

Ів. Аненко.

Політичний огляд.

ПОЛЬЩА.

Невдатний виступ сойму проти правительства.

Дня 10. ц. м. дебатував сойм над буджетом міністерства земельних реформ. Промовляло більше число послів, потім міністер земельних реформ. Опісля приступила палата до розгляду буджету міністерства комунікації. Промовляв референт пос. Хондзиньский і инші посли та міністер комунікації Ромоцкий. На другий день дебатовано над буджетом міністерства фінансів. Промовляло кількох бесідників, між иншими довшу промову виголосив пос. Ґломбіньский ЗЛН) та міністер фінансів Чеховіч Потім промовляло ще кількох послів. В часі дальшої дебати дня 14. ц. м. промовляв від »Українського Клюбу« пос. Сергій Козицький. Він в імені »Українського Клюбу« виступив проти правительства та заявив, що »Укр. Клюб« голосуватиме проти. Вся ця буджетова дебата велася спокійно, хоч посли виголошували опозиційні промови, так і видно було, що слухняний сойм ухвалить буджет, такий як хоче правительство. Аж несподівано зірвалася буря. А причиною була промова віцепреміера Бартля. Віцепреміер виголосив свою промову підпесеним тоном і скритикував партійництво в соймі. »Наш погляд на значіння партій (говорив віцепреміер) такий, що вони повинні бути школою державного думання для громадянства. Досі бачимо все ще перевагу партійного думання понад державне. Це неминуче, що громадянство змагатиме до повірення представництва інтересів економічних і суспільних орґанізаціям, що меньше підпали під партійний ексклюзивізм. Роля правительства полягати може що найвисше в цему, щоби не підпомагати, зглядно протиставитися шкідним кристалізаціям«. Кажуть, що посли зрозуміли ці слова як наступ на сьогоднішній стан посідання партій в иншим ділянках, а передусім в обсязі самоврядування. Чи це було причиною чи що инше, досить, що голосно правиця виступила проти віцепреміера Бартля. Демонстраційно ухвалено дискусію над промовою віцепреміера Бартля, позчеркувати кілька правительственних внесень, приготовили були навіть внесення недовіря для віцепреміера Бартля. Та не довго горюється сойм. Тільки появився на міністерських лавах марш. Пілсудский, зараз усе перехилилося на користь правительства. Ухвалено буджет у третьому читанні. За ухваленням буджету заявилися клюби: Х. Н., Х. Д, Пяст, Н. П. Р., Хлоп. Стор. Визволене, Клюб Праці Проти: Славянські меншости, З. Л. Н., П. П. С. та комуністи. Жидівський клюб здержався від голосування. Так покінчилася »буря в склянці води«.

Справа самоврядування.

Так поладнано один конфлікт правительства зі соймом та вже виринає новий. Актуальним стає тепер питання самоврядування громад. Є розбіжність у поглядах щодо форми й реченця розписання нових виборів до самоврядувань міських і сільських. Правительство хоче виборів скорих при задержанні дотеперішньої ординації, а сойм хоче, щоби ці вибори відбулися вже на основі нової виборчої ординації, яку малиб тепер ухвалити. Для правительства вибори до самоврядувань мають бути пробою сил перед виборами до сойму. Противно сойм, не хоче скорих виборів, бо думає, що чим пізніше тим краще: краще можна зібрати виборчий фонд, краще можна повести аґітацію. Ходить теж про »кресы«, де треба »забезпечити« польський стан посідання. Оттак готовиться нова боротьба. Та можна й тут сподіватися, що правительство вийде горою, бо сойм грозити грозить, однак вкінці робить це, що скаже йому правительство.

Зірвання польсько-німецьких переговорів.

Немилою несподіванкою для Польщі було це, що Німеччина зірвала переговори в справі торговельного договору. Німецький держ. секретар подає як причину зірвання видалення Польщею чотирьох Німців із Гор. Шлеська й заявляє, що переговори буде можна почати наново що йно по поладнанні справи виселень із Польщі німецьких громадян.

Юнґ про позичку для Польщі.

Дуже важною для поправлення фінансового й економічного положення в Польщі є заграничка позичка, та її не так легко здобути. Ось орґан Юнґа, що переводив контролю польських фінансів »Фененшел Нюос« при обміркуванні виглядів заграничної позички для Польщі заявляє, що трудно буде Польщі дістати більшу позичку без згоди на контролю позичаючих і Союза Народів, а меньшою позичкою Польща зіпсувалаб собі ринок.

Спіритизм.

IV.

ОБМАНСТВА МЕДІЇВ.

При спіритистичних сеансах бувають нераз обманства з боку медіїв. Ці обманства дають декому нагоду перечити правдивість усіх загалом спіритистичних явищ. Питання обманств на стільки важне, що мусимо ним окремо занятися.

Помимо всіх передумов не завсігди вдається медіеви викликати надзвичайні явища. Часом те явище каже на себе доволі довго ждати. Медій знаходиться в клопоті. Щоби ратувати тоді ситуацію, помагає він собі вродженою хитрістю. Але не тільки медії так поступають. На випадок невдачі з досвідом самі учасники сеансу обманюють себе нераз, щоби не псувати собі забави.

Жертвою таких обманств падають часто найповажнійші люде.

Звісна російська теозофка й спіритистка Блаватська обманювала самих вибранців наукового світа, а опісля глузувала собі з них. Ось що заявила вона перед своїм славним земляком Соловєвом: »Чим простійший такий чудесний феномен, тим лекше він удасться і тим сильнійше зробить враження. Велика більшість людей, що вважаються ученими, складаються зі звичайних дураків. Ах, колиби ви знали, які льви й вірли в ріжних краях переміняються на голос моєї свиставки в ослів! Доволі було мені нераз свиснути, щоби вони негайно клапали слухняно ушима«.

Таких обманців, як Блаватська, було й є богато в ріжних краях. (Буже, Бастіян, братя Давенпорти, Юм, Следі, Евсапія Палядіно, Корнер, Гузік і т. д.).

Обманству медіїв не слід надто дивуватися. Треба надзвичайної сили характеру, щоби медії могли опертися того рода покусі в критичних хвилях, коли подумаємо, як легко та покуса родиться на сеансах. Велику ролю грає тут подразнена амбіція медія, на котрого учасники сеансу дивляться наче на якого надчоловіка. А відтак те товариство переважно нервових, цікавих, легковірних і жадних сензації людей... Медій вміє це всьо добре помітити і в потребі належно визискати. Додаймо до того містичні обставини: півсумерк, тишину, бліде лице медія, фантастичний стрій і т. д. Чи це всьо не може легко вивести з рівноваги вражливих людей? Чиж дивуватися їм тоді, що побачать чудо навіть в тім, в чім було просте обманство й зручний підступ?

Але з того, що деякі медії дуже часто обманюють свою клієнтелю, зовсім не виходить, що всі спіритистичні продукції є обманством.

Справжніх випадків спіритизму є не менше, як підроблених, уданих. А треба ще тут памятати й про отсю дуже дивну обставину: ті самі медії, що в деяких хвилях являються обманцями, в инших хвилях виконують діла невияснені природними законами. Так пр. Евсапія Палядіно, яку приловлено раз на обманстві в Варшаві, иншим разом в тійже Варшаві, перед ареопаґом наукових поваг, виконувала при строгій їх контролі справді незвичайні діла. Так само як посвідчає Льомброзо, вдавалися її продукції в Римі, в Неаполи і в Медіоляні.

Славний американський медій Гом (Home) пописувався з успіхом в великих столицях Европи, в Парижі, Лондоні й Петрограді. На жаль в Петрограді приключився йому такий самий випадок, як Евсапії в Варшаві. Але який з того закид проти спіритизму, коли той же Гом мав в самім Петрограді дуже щасливі хвилі й виконав богато справжніх надзвичайних продукцій, а в инших містах (Лондон, Париж) вийшов побідно з контролі учених мужів.

Той же Гом в очах цісаря Наполеона III. викав нагло й знов появлявся, або підносився в воздух. Цю останню продукцію виконував на сеансах в Лондоні й Парижи дуже часто. Щоби наглядно переконати своїх критиків, що те явище не було злудою, Гом робив в часі свого піднесення власною рукою знак на стелі, який по тій продукції лишався на стелі як доказ; в часі того явища присутні переходили під його ногами, наче попід міст.

Занепокоєна голосними продукціями Гома наукова опінія Лондону постановила цілу ту справу представити ясно, критично і евентуально здемаскувати обманця. Найвисша наукова інституція, Лондонське королівське товариство, вибрала з поміж себе комісію, що складалася з трьох визначних мужів, а то великого фізика Крукса, астронома Кокса і правника Раґінса, і поручила їм провірити докладно продукції Гома. По докладнім провіренню Наукова Королівська Комісія проголосила, що не знайшла в продукціях Гома ніякого підступу. Прилюдний звіт зі свого слідства, який подали опісля світови ті три учені мужі, містить дуже дивні й справді невияснені річи. Між иншим читаємо там про інструмент, який не дотиканий ані Гомом, ані кимнебудь иншим, видавав мельодійні звуки. Це була гармонія, куплена Круксом спеціяльно для досвіду і принесена на сеанс. Її уміщено в значнім віддаленню від Гома, а його самого розібрано і якнайдокладнійше оглянено. Судії ствердили рішучо, що Гом не міг дотикати гармонії ані своїми руками, ані ніяким штучним приладом. Інструмент однак на жадання учених почав сам грати. Крук запропонував інструментови заграти арію, яку вкаже комісія. І гармонія не тільки виконала бажання своїх судіїв, але заграла справді по мистецьки.

На иншім місци запевняє Крукс, що був два

Комісія для церковних справ.

Для устійнення становища, яке має зайняти правительство супроти домагань ставлених папською комісією що до виконання конкордату, покликано спеціяльну урядову комісію, зложену з делеґатів поодиноких міністерств. Предметом нарад комісії будуть такі справи: а) збірки на покриття потреб кат. церкви і уділення державної помочі при їх стяганню, б) переношення титулу власности на недвижимости церковних правних осіб, в) справа парцеляції церковних дібр т. зв. мертвої руки.

НІМЕЧЧИНА.

З німецького парляменту.

Справа міністра внутрішних справ Кайделя все ще не втихає. Дня 12 ц. м. комуністи внесли інтерпеляцію, в якій закидують мін. Кайделеві участь у працях і військових вправах забороненого товариства »Олімпія«. У звязи з цею інтерпеляцією комуністи, соціялісти та демократи зголосили заяву недовіря мін. Кайделеві. Однак їх удар не вдався. За внесенням голосувало 161 голосів, проти 217. Замітне тут, що бувший канцлер і центровий посол д-р Вірт голосував за заявою недовіря міністрові Кайделеві.

Демонстраційне віче німецьких соціялістів.

Комуністична й соціялістична партія перенесла боротьбу проти правительства на вулицю. В четвер 10 ц. м. влаштували соціялісти віче проти теперішнього правительства. Промовляли посли Штампфер, Дітман, Брайтшайд і Шайдеман. Брайтшайд доказував, що німецькі націоналісти не ввійшлиб до правительства й не поробилиби так далекойдучих уступок, колиб внутрішня й загранична політика мала вестися в цему самому напрямові, що доси. Хоч канцлер Маркс заґарантував незмінність і тривкість своєї політики, не буде в силі протиставитися напорові німецьких націоналістів. По вічі була демонстрація. Хід демонстрацій був спокійний.

Конференція Геша з Бріяндом.

Поладнала Німеччина в себе сяк-так парляментарну кризу тай береться дальше до зовнішної політики. Ось німецький амбасадор по повороті з Берліна був прийнятий Бріяндом і на основі своїх розмов із Штреземаном у часі побуту в Берліні, конферував з Бріяндом над ріжними справами м. і. над справами покінчення розоружних переговорів та дальшого уложення торговельних взаємин. Також обмірковували питання опорожнення Надренії та справу евентуальної зустрічі Бріянда зі Штреземаном. У Парижі вижидають із напруженням, як виступить німецьке правительство в справі знесення окупації Надренії. Колиб що до цего не вдалося осягнути корисних висліпів, числяться в Парижі з можливістю зміни політичної орієнтації Німеччини в протифранцускому напрямкові. Велике значіння приписують також зустрічі маршала Фоша з амбасадором Гешом в Елізейській палаті.

АНҐЛІЯ.

Порозуміння з Кантоном.

Лондонські часописи принесли з японського жерела вістку, що між відпоручниками кантонського правительства й відпоручниками Анґлії прийшло до порозуміння в справі концесії в Ганкав на умовах, що їх Чемберлен предложив у палаті громад. Мають саме уутворити мішану китайско-европейську міську адміністрацію.

Перші англійські полки ввійшли в Шанґгай.

Та хоч є угода, анґлійські війська йдуть дальше до Китаю. Дня 14 ц. м. вийшли з кораблів два анґлійські полки й із музикою та прапорами перейшли попри товпи народу головними вулицями міста. Це від часу боксерського повстання вперше появилося там европейське військо.

СОЮЗ НАРОДІВ.

Дневний порядок нарад.

Найблизча сесія Ради Союза Народів буде отворена 7 березня ц. р. в Женеві. Провізоричний дневний порядок нарад цеї сесії розіслано вже правительствам держав, що є членами Союза Народів. Серед предметів нарад є одна меньшостева справа, внесена на дневний порядок наслідком апеляції що до німецьких шкіл в Вільчій Горішній, в Лазенках Горішних і в Биткові на основі ст. 147 польсько-німецької конвенції в справі Гор. Шлеська.

РАДЯНЩИНА.

Пересування армії.

По донесенням із Москви до Букарешту відбуваються тепер у Радянщині знаменні пересунення військ. Із турецько-персько-афґаністанської ґряниці беруть відділи війська назад і посилають їх частинно над манджурську ґряницю, а частинно на польсько-румунську. Військо зоружене як на военну виправу. Вся червона армія є в стані повного перегрупування. Ці пересунення ухвалила тайна конференція найвищої военної ради, що відбулася з початком січня під проводом комісаря для военних справ Ворошилова. Брав у нарадах участь і Будьонний. Радянська преса вияснює ці пересунення цим, що Радянщині грозить небезпека від европейських імперіялістів, що згуртувалися під кермою Англії. Кажуть, що на згаданій конференції була й військова місія ґенеральної булави кантонської армії. Ці рухи радянської армії зясовуються так, що Радянщина бажає війни в Азії, зглядно в Европі.

ПОРТУҐАЛІЯ.

Революція.

Із Опорто та з Лісбони, столиці Португалії наспіли знов вісти про спробу перевороту. Португалія це клясична земля страйків, забурень, революцій. В 1910 р. вигнали королівську династію й завели республику й від цего часу там іде переворот за переворотом. Важніщі із цих переворотів, це військові бунти в 1917 р. проти президента Махада й таки цего року проти його наслідника Паеса, в 1918 убийство адмірала Татоса й Ґраня. В 1926 р. ґарнізон у Браґа й Лісбоні збунтувався проти правительства де Сільви й повалив його. Та два провідники бунтарів ґен. Ґомез де Коста й адмірал Кабекадас не могли погодитися з собою й завели усобицю між собою, з як. її Ґомез де Коста вийшов переможцем. Захопив у свої руки диктаторську владу, оперту на частині війська й проголосив себе в липні м. р. президентом республики. Правив чотири місяці. У падолисті прийшов до влади ґен. Кармона. По трьох місяцях влади ґен. Кармони вибух тепер бунт ґарнізону в Опорто та в Лісбоні. Військо поділилося. На чолі правительственних військ станув міністер війни, на чолі повстанців полковник піхоти Мендереіс. Від кількох днів ведеться боротьба на вулицях Опорто та Лісбони. Після останніх вістей вдалося правительству схопити провідників повстання, а двох із них покінчило самовбийством. Вдалося теж відібрати, зайнятий повстанцями арсенал маринарки в Лісбоні. Часть повстанців піддалася, часть утекла за границю. Ґенеральний страйк, що вибух для підмоги повстання, припинено. Метою повстання було повалення диктатури й привернення правительства, опертого на парляментарній демократії. Та покищо це не повелося, хоч інші вісти говорять, що повстання ширится дальше. Сливе вся північна Португалія є в руках повстанців.

рази свідком, як Гом взносився у воздух, як бездушна обстанова: крісла, столи і т. д. самі порушувалися зі своїх місць і сувалися по кімнаті; як на сеансі зявлялися людські сіяючі руки, як повставали таємні образи і т. д.

Думаємо, що отся мала низка відкрить, довершена людьми достовірними, які стоять на найвисшім умовім уровени, повиннаби переконати тих, що почувши про обманства деяких медіїв, називають обманством цілий спіритизм.

Щоби удержатися при подібнім твердженню, треба булоби виказати наглядно, що всі спіритистичні явища є злудою або обманством, що всі поважні свідки, які не були в силі їх заперечити, сталися жертвою помилки. Бо справді, колиби на світі приключився тільки оден випадок подібний до тих, про які пишуть учасники лондонської Наукової Королівської Комісії, або до инших, яких на ріжних сеансах стільки бачив власними очима Крукс, то думаючому чоловікови не вільно булоби біля такого випадку перейти спокійно до дневного порядку.

На кінець послухаймо ще, що говорить про обманства медіїв учений Равперт. Він пише (»Духи спіритизму«, ст. 18—20):

»Що до медіїв, то я сьогодня переконаний, що богато так званих здемасковань не були зовсім ніякими справжніми здемаскованнями. Також тут зібрано останніми роками богато досвідів, і показалося, що часто суджено за скоро. Всі досвідчені дослідники знають сьогодня, що видобуття з тіла медія потрібної до обективного феномену »плязми«, йде в парі з великою втратою сил, що на ділі експеримент не може часто повторяться, не справляючи медіеви сталої шкоди.

»До заводового медія, як це знає кожний досвідчений дослідник, ставить публика безнастанні і зовсім безоглядні домагання. Наслідок цього той, що сила медія заводить і діються річи, що мають часто вигляд грубого обманства. А для недосвідчених »премудрих«, які звичайно ніколи не досліджували такого феномену, є це само собою з а в с і г д и обманство.

»Та глибші досліди довели до зовсім инших висновків і в колах експертів не говорять уже сьогодня так скоро про обманство...

»Мене самого запевняли л і к а р і, що вони брали участь у засіданнях, на яких діялися річи, котрі дитина мусілаби вважати простим обманством, при котрих однак провірка медія виказала, що він був цілковито несвідомий, очи нечулі на світло, а найбільш чулі місця тіла при враненню без якогонебудь знаку болю.

»Чи це позірне обманство походить від зовнішних істот, які не в силі відділити субстанції від тіла медія і стараються наслідувати феномени автоматично, або чи підсвідомість медія є тут сама відповідальна, це трудно усталити. Я сам бачив при заводових медіях феномени, при яких без сумніву виступали як правдиві, так і неправдиві явища, і часто питав себе, як це вияснити.

»Та без огляду на сказане трудно зрозуміти, чому особи, обізнані з тими річами, що виступають як медії, беруть на себе велике ризико здемаскования в обманстві, хоч майже кождому чоловікови можливо при терпеливости й витревалости розвинути в собі спосібности медія і викликувати феномени.

»Що бувають обманчиві медії, в цім не сумнівається очевидно ніоден розумний чоловік, а найменше спіритисти, і, хто знає людей, признасть, що такі »медії« будуть завсігди, як і завсігди будуть одиниці, що дадуться обманювати«...

(Дальше буде).

Слідами св. Івана Хрестителя.

(Кілька слів під розвагу на сучасні відносини).

Це голос, що кличе серед пустині »Покайтеся!« предсказав пророк Ісаія о Предтечі Спасителя. І дійсно цей грімкий, могучий голос св. Івана розносився не лише серед пустині надйорданських берегів, але вдирався глибоко в пустиню душ, що її серед жидівського народу спричинило відпадення від правдивої віри та згубний вплив тодішних сектярів, фарисеїв і книжників, чи то матеріялістів садукеїв. Накликуючи до покаяння і приготовання сердець на приняття Спасителя св. Іван Хреститель не убоявся богатих чи впливових фарисеїв і книжників, або »необрізаних серцем« садукеїв. Відважно кинув їм в очи навіть такі слова, як »гадючий роде«. У своїх покаянних проповідях вказував Він на сокиру, приложену до кореня дерева, що не приносить овочів, на Того, котрий держить лопату в руках, щоби розділити пшеницю від полови. А наслідком цеї проповіди приходив до Нього весь Єрусалим і вся жидівська земля і весь край коло Йордану і хрестилися у Нього, визнаючи свої гріхи.

Якраз сучасне положення Церкви Христової та її Пастирів і слуг, що приготовляють людей на другий прихід Христа, вже не Спасителя, а Царя-Судді, нагадує часи, в котрих жив і ділав св. Іван Хреститель. Та сама пустиня, вправді не надйорданська, а та друга, страшнійша, в душах. І причини запустіння не инші Одних нищить байдужність до віри, чи таки впрост безвірство, инших новочасні фарисеї та книжники і прочі найновійші наші сектярі. Хибаж не подібні до старозавітних наші фарисеї, що більше значіння й уваги приписують зверхним формам, як самій сути віри і побожности, самій науці Спасителя і Церкви. Хибаж не так само, як тамті давні, що переслідували Богом посланих і вдохновенних пророків, тягнули на свій синедріон, понижали їх повагу, ослаблювали вплив, і нинішні фарисеї не поступають супроти найвисших Достойників Церкви, не тягнуть (вправді не їх особи, а їх діла) на синедріон ріжних своїх нарад, зїздів, чи комітетів, та понад їх головами вказують більше чи менше сміливо »миляні баньки« — деінде ратунок і спасення народу як в католицькій Церкві. А ті

новочасні »вчені і недоучені« книжники, агітатори і вічевики, ті демагоги, що все опльовують і висміюють, чого то не говорять, та не пишуть, яку ненависть на кождім кроці ширять до Церкви, до священиків. А на доповнення міри цего лиха, мов паразити кинулися на ослаблений народний орґанізм лютерсько-кальвінські, суботницькі та инші сектярі, що розпоряджаючи так сильним в нинішні часи аргументом як гроші »в твердій валюті«, втягнули на »лоно своєї кірхи« ріжні індівідуа, котрі часто маючи з християнством стільки спільного, що їх колись охрестили, беруться підважувати не тільки правдиву католицьку Церкву, а і християнську віру взагалі.

На ту саму недугу і лік мусить бути той самий. Єслн коли, то тепер мусять священики мати на увазі раду св. Ап. Павла: »Узброїться у всі оружя Божі, щоби ви могли ставити опір всім діявольським затіям«. В своїх проповідях і науках, не лише в церквах, але в читальни, чи иншім товаристві, на зборах, всюди, де маємо нагоду говорити до людей, мусимо наслідувати св. Івана Хрестителя. Відважно і не обинуясь ставитися проти противників, обличати їх, розкрити народови, що за грізна пошесть той шумно-демаґоґічно названий »вільний дух«, який як розбійник і злодій не дверми, а всіми иншими дорогами намагається вдертися в душу народу. Мусимо стати більше рухливими, щоби наше протиділанння відповідало бодай акції противника, що більше мусимо самі взяти всяку народню акцію в свої руки і не випускати ініціятиви противникови. Для »святого спокою« нераз сиділи ми спокійно, або тягли ярмо праці з ворожими, а радше за ворожих нам людей — не нам — їм в хосен, щоби лише »не зразитися« більшим і меншим дячам. Цей »святий спокій« вже надто богато коштував нашу Церкву, духовенство та вірних. Найвисша пора станути самостійно до праці. А нарід хоч не є належно освідомлений, побачить, де правдива робота і жертва, а де кириня. Тому зведім дещо скоршим темпом на положених уже сильних основах будинок Української Християнської Орґанізації.

Торговиця Пільна, 30 січня 1927 р.

о. **Николай Корбутяк.**

Дописи.

Поточиська (п. Городенка). На днях появилися в »Громадськім Голосі« і »Покутськім Слові« дописи, які наносять велику кривду нашому о. парохови Анатолеви Базилевичеви. Ми, парохіяне, а передовсім українське жіноцтво села Поточиськ, прочитавши з великим обуренням згадані блазенські дописи — забираємо голос в оборонї чести нашого о. пароха. — Саме чотири літа минуло, як о. А. Базилевич обняв нашу парохію. Застав село морально розбите по нещасній війні і горячо взявся до праці в церкві і на народній ниві. Вже в самих початках богато витерпів від чужих і своїх. Згадати хочби цей процес за проповідь з нагоди повороту о. Митрополита. І хоч кидано йому колоди під ноги, працював ревно і в церкві і над орґанізацією села. Тій то праці треба завдячити в першій мірі орґанізацію нашого жіноцтва, бо розуміння ваги жіночого питання завдяки о. парохови є між нашими селянками велике. Дуже булоби нам мило, колиби про те могли переконатися хоч деякі з пань Марійського Союзу і схотіли в часі вакацій заглянути в наше село. Вони побачилиби велику моральну силу, яку і в громадських справах має наше зорґанізоване сільське жіноцтво. Саме завдяки о. парохови і жіноцтву вратовано кооперативу, котра хилилася до упадку, а також уладжено було коло церкви кілька більших збірок на викінчення читальні »Просвіти«. Тепер задумує о. парох купити реальність на діточий садок, де монахині вчилиби наших дітей. Це бувби завязок Рідної Школи в селі, яку ми з часом хочемо збудувати. Ось так виглядає наше жіноцтво, яке по словам дописувача наш о. парох »тримає в тьмі кромішній«. Кривдячий допис є ділом якогось провокатора і кількох радикалів, людей хорих на голову. На будуче нехай клеветники не стріляють зза плота, а нехай підписують повним іменем свої »твори«. Помиляються радикали, коли кажуть, що ми живемо в тьмі кромішній. Бо Церква провадить до світла вічного щастя, а це вони самі живуть у тьмі, бо не знають дороги, що веде до царства вічного А наш о. духовний вказує нам власне дорогу з тьми до світла, до неба. І завдяки о. парохови вписалося до Брацтва Серця Христового 300 членів, а під Лелійний Прапор Марії 500 членів крім малих дітей. Також завдяки о. парохови, бо за їх порадою, ми добровільними датками, коштом півтори тисячі золотих відновили нашу церкву. За ті всі його старання належиться їм від нас честь і слава. **Селянки с. Поточиськ.**

(Слідують підписи).

Королівка к. Борщева. (Заг. Збори чит. »Просвіти«). Дня 17 січня 1927 р. відбулися в Королівці к. Борщева Загальні Збори читальні »Просвіти«. На предсідника З. Зборів вибрано одноголосно місцевого пароха о. Віктора Райда. Загальні Збори вибрали Виділ читальні, зложений з людей переконань чисто католицьких. Між иншим важне це, що Загальні Збори осудили публично ворогів св. віри і нашої Церкви, а між иншим осудили комуністичні большевицькі часописи: »Світло« і »Волю Народа«, котрі вічно накидувалися тут. читальні. На внесення о. В. Райда З. Збори одноголосно ухвалили запренумерувати часопис »Нову Зорю« і сейчас вислано пренумерату. Гарний був це примір і дуже зворушаючий, як то один зі свідомих господарів, тримаючи одну таку безбожну часопись, подер її в очах слухачів і сказав: »Нам не треба таких безбожних часописей, они нищать Церков і наш нарід, без віри в Бога наш нарід пропаде«. Рівночасно ухвалено одноголосно поставити в Королівці два хрести, один коло читальні для погибших наших героїв на війні, а другий хрест на середині села на прилюднім місци яко подяку Господеви від тих, що щасливо повернули з війни. Притім зазначується, що громадяне Королівки кожду громадянську роботу роблять все в порозумінню і за порадою свого місцевого пароха о. В. Райда, щоби з цего виходила і слава Божа і добро нашого народу. Притім додається, що за почином місцевого пароха о. Віктора Райда засновано тут склепкооперативу, кружок »Рідної Школи«, а всюди працюють люди з католицькими переконаннями. Честь таким громадянам, котрі всюди жиють після засад науки Христової! **Учасник Заг. Зборів.**

Пресовий ланцюх

на розширення видавництва „НОВОЇ ЗОРІ“ *о. Володимир Клюка,* декан Дуклянський і парох Дошниці складає 3 зол. і кличе Впр. о. Онисима Саламона, декана Риманівського і пароха Вороблика Королівського; Впр. о. кан. Омеляна Калинича в Головецьку Гор. і Впр. о. Івана Федевича катехита в Турці.

о. сов. Іван Чичула, парох в Буковій складає 3 зол. і кличе: Впр. о. Франца Згорлякевича, декана Лютовиського і пароха в Хревті; Впр. о. Андрея Бенціна, декана і пароха Старосамбірського; Впр. о. Михайла Карпяка, декана Варяжського і пароха Ульвівка; Впр. о. Володимира Граба, декана Сокальського і пароха Спасова; Впр. о. Василя Олексина, декана і пароха Старосільського; Впр. о. Йосифа Мариновича, декана Добромильського і пароха Війська; Впр. о. Михайла Гірняка, декана і пароха Великомостенського; Впр. о. Івана Сенечка, декана Лучанського і пароха в Татарах.

Нові книжки і видання.

Шкільні бібліотеки для молоді, Нарис їх орґанізації і катальоґ дитячої літератури. Видано з нагоди „Місяця Книжки для молоді“ Львів. Видавництво „Світ Дитини“ 1927, стор. 96, 8⁰. — Велику прислугу зробило заслужене Видавництво „Світ Дитини“ виданням отсего катальога української діточої літератури. Це невідступний дорадник усіх цих, хто займається влаштовуванням діточих бібліотек, а передусім поручаємо його предсідникам місцевих шкільних рад і вчителям тай батькам, щоб з нагоди „місяця книжки для молоді“ придбали цей катальоґ і для себе й до діточих бібліотек. Також і по читальнях наших повинні мати цей катальоґ, бож і там повинні бути діточі бібліотеки. Ціна цеї важної книжечки всего 90 сотиків. Замовлати **в Видавництві „Світа Дитини“ Львів вул. Зіморовіча ч. 3.**

Поступ, Вістник літератури й життя, січень - лютий, 1927. VII. річник 1—2 число. Українська Християнська Орґанізація у Львові. Давнійший студентський журнал „Поступ“ почав від сього року виходити як „Вістник літератури й життя“ під фірмою „Української Християнської Орґанізації“. Перші два його випуски (разом видані) представляються дуже поважно й інтересно. Ось зміст їх: Лицар хоробрий; Луна минувшини; Або плач або кров; Два листи В. Липинського до молоді; Зломаний меч; Значіння традиції для молодого покоління; Соціяльний змисл; Сніг, — Київ; Два вороги: Сторінка літератури; На культурні теми; З природи й техніки; Бібліоґрафія; Видавничі новини; Із студентського життя. — Дуже цінні є „Два листи“ В. Липинського й стаття В. Залозецького „Значіння традиції для молодого покоління“. Оригінальні нариси зглядно стихи се твори самих молодих наших письменників. Журнал видаваний дуже старанно й солідно. Річна його передплата в краю 10 зол., поодиноке число 1 зол., подвійне 2 зол. Адреса редакції й адміністації: Львів, вул. Сикстуська 39 а. Поручаємо „Поступ“ дуже горячо всім нашим читачам і прихильникам.

Українська Школа. Р. II (XI). Т. I XXXV). Зш. 17—18 (59—60). Редаґує колеґія. Видання Товариства »Учительська Громада« у Львові. За редакцію відповідає Юрій Рудницький. Львів 1926. Зміст: І. Крипякевич: Львівська братська школа XVI—XVII в. Вол. Радзикевич: Франко в боротьбі »зі самим собою«. Д-р О. Макарушка: Кілька заміток у справі граматичної термінольоґії. Звідомлення Гол. Виділу »Учит. Громади«. М. Возняк: Коротка граматика церк.-слов. мови. (Рецензія).

НОВИНКИ.

Виклади „Українського Наукового Інституту в Берліні“ в зимовому півроці 1926/7. У зимовому півроці 1926/7 заповіджені такі прилюдні виклади в „Українському Науковому Інституті в Берліні“ в німецькій мові: 1) Проф. університету Дмитро Дорошенко: а) Головні течії української історичної думки в XIX. ст. б) Українсько-німецькі економічні взаємини в перших десятиліттях XVIII. ст. 2) Професор університету д-р І. Мірчук: Історичні передумовини теперішньої духової й релиґійної кризи на Україні. І. курс: Боротьба західнє- й східнє европейских впливів на духово-релиґійному полі в минулому України: а) Старинна доба під знаком релиґійної ривалізації між Римом і Візантією. б) Унїоністичні ємаганя й їх наслідки. в) Протестантизм на українській землі. г) Духово-релиґійні струї в XVIII. ст. д) Західнє-европейські впливи в українській Церкві та в українському високошкільному житті XVIII. ст. Доц. унів. д-р Володимир Залозецький: а) Грецько-скитський мистецький круг і мистецтво часів переселення народів. б) Византійське мистецтво й його західні передумовини. в) Византійські основи розвитку східнє-европейського мистецтва з особливим узглядненням будівництва. — Перший виклад д-ра В. Залозецькkого вже відбувся дня 6. грудня 1926.

Справлення похибок. 1) ч. 5 в анонсі укр. відливарні дзвонів назва фірми є Михайло Брилинський, а не Модест, як помилково передруковано. 2) У дописі з Лемківщини в ч. 6 має бути: В 1922 р. звідав богато сил.. православний священик з Америки Кушвара.

Перевезені на Баторія. »Новий Час« довідується, що з арештованих в останньому часі Українців, перевезли до судової тюрми при вул. Баторія отсих вязнів: Вербицьку, Вербицьких Івана та Михайла, Ковальська Стефанишина, Бадівського, Королюкову, Головінського, Яницьку, Матійцева, Дерлицю. Їх обжалують у приналежности до військової орґанізації.

Не найшли вбийників Собінського. Польські часописи розписалися були, буцім то поліція викрила вбийників куратора Собінського й що ними є арештовані брати Іван та Михайло Вербицькі. Однак тепер ті самі часописи відкликають свої попередні вісти, що викрито вбийників Собінського та що це брати Вербицькі.

Крадуть коней. Із Равщини повідомляють, що там волочаться конокради, що вкрали вже чимало коней. У селі Кривиці вкрали в останніх днях пять коней у господарів Гринька й Петра Бобків та Микити Кучая.

Катастрофальний землетрус. Герцеговину й Сербію навістив страшний землетрус. Землетрусові товаришила повінь. Головним осередком землетрусу була Герцеґовина. У повітах Стоґар і Мостар багато будинків перемінилося в румовища. Велика фабрика тютюну знищена до фундаментів. Села Косового Поля в руїні. Під Сараєвом обсунулася частина гори й засипала десять домів, а дванацять людей згинуло. Населення міст і сіл утекло в переполосі на поля. Сейзмоґрафи записали на протязі 27 хвилин 19 потрясень, що слідували по собі один за одним. Говорять про кількасот жертв у людях, матеріяльні шкоди йдуть на міліони динарів. Землетрус відчули теж на всему морському побережі від Трієсту до Барі. Підчас землетрусу було чути при погіднім небі глухий гук, подібний до грому. До місць навіщених катастрофою вислано військо.

Цукор із дерева. Уже в 1913 р. химик Вільстетер одержав уперше цукор із целюльози, піддавши її діланню соляного квасу. Так одержав відводнений сироп і очищений, дістав білий порошок цукру. Рівночасно твориться й оцтова есенція, в такій скількости як при дестиляції дерева.

Хто платить найбільші податки? Рокфеллерр молодшпй, американський міліярдер, заплатив в р. 1924 доходового податку 6,288.000 долярів. Се є найвисша сума, яку колинебудь приватна особа заплатила державі як податок. Дальше платить Г. Форд 2,609.000 долярів, А. Мельон 1,183.000, О. Whitney 1,677.000, президент Кулідж 14.000 долярів, Гльорія Сванзон около 60.000, подібно також Мері Пікфорд і Поля Неґрі. Спілка Форда заплатила найбільшу суму взагалі, бо аж 16,250.000 долярів

Мабуть найбільша родина в світі. У Ню-Йорку живе Тома Паркер, хлібороб. Він має тепер 90 літ у родинному кружку, що має ні більше ні меньше, тільки 658 членів. Паркер був пять разів жонатий. Від першої жінки мав 18 дітей, від другої 21, від третьої 9, від четвертої 12, від пятої 10 — разом 70. Часто приходили на світ близнюки та трояки. Із 70 дітей 8 померло, з цих, що живуть, є хлопців 32, а дівчат 30. Сливе всі діти подружилися й мали численне потомство. Найстарший Паркерів син має 48 літ, а його найстарший син має 26 літ. Наймолодший син старого Паркера має **15** літ. В день уродин старий Паркер не міг прийняти цілої родини дома. Мусів винаймити салю в гостинниці. На другий день влаштувала родина прогульку за місто самоїздами. Їхало 150 самоїздів.

Жнибо смерти шоферів. У Зєдинених Державах Півн. Америки згинуло в минулому році під колесами самоїздів 22.800 людей. Найбільше дітей до 15 літ, бо 6000; 700 тисяч осіб було ранених.

Парцеляційний плян на 1928 р. В »Дневнику Законів« з дня 26 м. м. оповіщено розпоряд ради міністрів про парцеляційний плян на 1928 р. Плян обнимає такі ґрунти державні й державного »Рільного Банку«: варшавський земський округ 10.400 гектарів, пьотрківський 3700, келецький 18.400, люблинський 5200, білостоцький 6100, виленський 13.000, ґродненський 7500, берестейський 8000, луцький 4000, катовицький 1900, львівський **1000,** познанський 8600, ґрудзьондзький 12.700. Приватні ґрунти: варшавський зем. округ 11.200, пьотрківський 8200, келецький 3100, виленський 10.400, ґродненський 6200, берестейський 2100, луцький 10.400, львівський 11.400, краківський 6200, катовицький 500, познанський 8200, ґрудзьондзький 7200.

Айнштайн за карою смерти. »Берлінер Таґблят« розписав анкету на тему знесення або вдержання кари смерти. Серед багато відповідей, що їх значна більшість заявилася проти смертної кари, зчудувала світ відповідь відомого вченого проф. Айнштайна, члена міжнароднього інститута для інтелєктуальної співпраці. Він пише: »Не можу зрозуміти чому суспільність не моглаб виключати з поміж себе одиниць, що виявилися суспільними шкідниками. Покликатися на недосконалість державних органів, не вважаю аргументом, що промовлявби проти цеї інституції. Бо коли суд засудить виновника на досмертну тюрму, то цеж те саме, що кара смерти. Говорять, що кара смерти розбуджує низкі інстинкти глядачів. Це може приключитися тільки тоді, коли люде наслідком хибного виховання, вважають кару актом пімсти, замість бачити в ній вислів змагання до ублагороднення.

Як здобувають мешкання. В Парижі, в одному з домів при »рю мсіє лє Пренс« так голосно кричало щось що ночі, що мешканці мусили покинути каменицю. Поліційне слідство виявило, що ці крики виправляв Лев Діжарі, що нічю вкладив голову в каналову руру й вив голосно, щоб так виполошити своїх сусідів і зайняти опорожнене ними мешкання.

Оригінальні рекорди. Шікаґівські злодії самоїздів украли в 1926 р. 12561 самоїздів, себто пересічно крали 34 самоїзди денно. Однак поліція відзискала з числа вкрадених самоїздів 9095, а крім цего вдалося їй відібрати злодіям 521 самоїздів, украдених в інших місцевостях,, а спроваджених до Шікаґо. Значиться в Шікаґо крали самоїзди що 42 хвилини, однак поліція відзискувала їх що 58 хвиль.

Король корсиканських бандитів. У Бастії на острові Корсиці ведеться процес проти учасників банди, застріленого перед роком бандита Романетія. У часі розправи виявляються цікаві подробиці з життя цего справжнього короля бандитів. Романеті поселився з товаришами серед самітної долини, де вів справжне княже життя. Численні джерела прибутків, як винниці, молочарні та стада худоби позваляли покривати видатки цеї невеличкої державки. Кожен із »підданих« Романетія мав призначені функції. Знаменито була зорґанізована розвідня служба, що сигналізувала кождочасне зближення жандармів. Та все таки вбито Романетія в таємничий спосіб. Одні бачать у цему акт любовної пімсти, инші відплату пастухів, що їх Романеті тероризував постійно й забірав разураз їх стада.

Ще одна секта. В російськім місті Вятці в часі останнього перепису населення відкрили невідому досі секту т. зв. »мешканців підземелля«. Кождий член тої секти по скінченім 40 році життя викопує собі підземні печери і вже не виходить з них до смерти. Там працюють, заробляючи ремеслом. Большевицьких урядовців стрінули з недовірям, даючи їм до пізнання, що бачать у них слуг антихриста.

Згоріла православна катедра. Дня 18. січня ц. р. згоріла до тла православна російська катедра в Ню-Йорку. Шкода виносить понад міліон долярів. У стиску при ударенню авт ранено девять осіб. Причина пожежі досі не звісна.

Дві ґільотини на пробу. Французькі часописи приносять вістку з Москви, що рада народніх комісарів радила на останньому засіданні над питанням смертної кари в Радянщині. Рада рішила, що слід закинути екзекуції розстрілами й завести в Радянщині ґільотину. Покищо спровадять дві ґільотини, одну для Москви, другу для Харкова.

Найстарша монахиня. У Тавитон в Анґлії живе францісканка сестра Марта Буті, що цего року святкувала 75 ліття вступлення в монастир. Сестра Марта ввесь цей час жила в Тавитон і ніколи не їхала залізницею. Має тепер 93 роки. Тямить вибір папи Пія IX. в 1846 р. Св. Отець переслав старенькій монахині ювилятці благословенство.

Животворні шиби. В англійському зольоґічному огороді перевели проби з новим склом тзв. »віта«, що пропускає ультрафіолетне проміння. Шибами з такого скла осклили поміщення екзотичних звірят і осягнули надзвичайні висліди. Південноамериканські та африканські малпи, що звичайно лихо видержували слітну та холодну англійську осінь, тепер є здорові та веселі. В поміщенню для львів від часу осклення шибами »віта« не було ніодного случаю смерти, а давніще що чвертьроку гинув бодай один лев. Зацікавлені цим члени Товариства здоровля, задумують завести в уживання ці нові шиби в шпиталях, школах та діточих інтернатах. Нове скло видом не ріжниться від звичайного, а що найважніше не дорожче від звичайного скла.

Із біржі

Львів, 17. лютого 1927.

Валюти.

Доляри ам.	8·90 — 8·93	зол.
Доляри кан.	8·81 — 8·82	„
Кор. чеські	0·00 — 26·48	„
Фран. фр.	0·35 — 0·36·1	„
Фран. швайц.	1·73 — 1·73·5	„
Фунти штер.	43·00 — 43·32	„
Ліри італ.	0·00 — 38·40	„
Шіл. австр.	0·00 — 126·07	„
Нім. марк.	0·00 — 221·60	„

ВИЙШЛА З ДРУКУ НОВА КНИЖКА

„Основи соціольоґії“

Д-ра Д. Ушенічніка,

В ПЕРЕКЛАДІ о. М. ФІРАКА.

Можна дістати у всіх львівських укр. книгарнях і в Адміністрації „Нової Зорі“ Львів, вулиця Сикстуська 39 а.

ЦІНА КНИЖКИ **3 зол.**

Адміністрація „Нової Зорі“ висилає книжку поручено за надісланням 3 зол. 50 сот. (зґл. 3 зол. 30 сот. для передплатників і членів).

Важне для церковних хорів!

В Адміністрації „НОВОЇ ЗОРІ“ можна дістати отсі випуски

Духовно-музичних творів о. Й. Кишакевича

Ч. 2. Вінчання (на мужеський хор) . . . 3·— зол.
Ч. 3. Панахида і 7 похоронних пісень (на муж. хор) . . . . . 3·— зол
Ч. 4. Все упованіе моє. Кантата до Пр. Діви Марії, — слова Т. Шевченка (на мішаний хор) . . . . . 2·50 зол.
Ч. 5. Владико Отче! Пісня до св. Йосафата на дво-три і чотиро голосний, мужеський і мішаний хор . . . . 1·— зол.
Ч. 6 Пісню слави заспіваймо! Пісня до св. Йосафата на дво-три і чотирьоголосний жіночий, мужеський і мішаний хор . . . . . 1·— зол.
Ч. 8. Всесильний Боже... і З плачем і стоном; два релігійно-національні гимни на жіночий, муж. і міш. хор . . . 2·50 зол
Ч 9. Пісні підчас читаної Служби Божої (9 пісень) на жіночий або муж. хор 2·50 зол.
Ч. 10. Вінчання (на мішаний хор) . . . 3·— зол.
Ч. 11. Панахида і похоронні пісні (на мішаний хор) . . . . . 3·— зол.
Ч 12. Служба Божа по західно-українському народньому росписи на жіночий або мужеський хор . . . . 3·— зол.
Ч. 13 Воскресні пісні (9 пісень) на жіночий або мужеський хор . . . . 2·50 зол.
Ч. 14 Евхаристійні пісні (5 пісень) на мужеський і мішаний хор . . . . 2·50 зол.

Книжки висилається негайно по надісланню почтовим переказом належної суми, з долученням 50 с. на поручене порто

Видає і редаґує Комітет У. Х. О. — Відвічальний редактор **Роман Гайдук.** — З друкарні А. Гольдмана, Львів, Сикстуська 19.

Ч. 8 (59) (Należytość pocztową zapłacono ryczałtem) Львів, 27. лютого 1927. Рік II.

Виходить що тижня

Адреса Редакції і Адміністрації: „НОВА ЗОРЯ" ЛЬВІВ, вул. Сикстуська ч. 39 а.

Конто почт. ощад. Краків ч. 405.867.

НОВА ЗОРЯ

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: чвертьрічно 4 зол. Місячно 1·50 зол. ЗА КОРДОНОМ: Річно: 3 ам. доляри або їх рівновартість.

Ціна числа 30 сот.

Орґан Української Христіянської Орґанізації.

ЗМІСТ: Безсмертна влада. — З церковно-релігійного життя. — Положення в Радянському Союзі. — Василій (фейлєтон). — З українського життя. — Пресовий ланцюх. — Політичний огляд. — Огляд часописів. — Як було проголошено Гетьманство у Київі. — Дописи. — Нові книжки і видання. — Новинки. — Оповістки.

Безсмертна влада.

В пятиліття св. О. Пія XI. на Ап. Столиці.

Пять літ минуло, як на престолі Петра засів новий його наслідник, — новий Христовий Намісник у видимім Христовім Царстві.

І з сього тисячлітнього Престола сяє блеск і авторитет і власть усесвітна, передбачені і намірені основником „Князем мира" — Христом — і більше, як коли инде звертають на себе очі цілої людської суспільности, втомленої всесвітною катастрофою і з тугою вижидаючої справдішного мира.

Завели людство голошені десятками літ „несумнівні принципи" міжнародної совісти. Серед вогню, заліза й крови виявився їхній повний занепад. „Століття демократії", пятьдесятьліття „пацифізму" окликані найкрасшими цвітами в штучнім цвітнику, не були в силі припинити знаку до всесвітної війни в цю хвилю, коли політика й воєнне поготівля вважали відповідним добути меч. Збанкротували ложні обрахунки на братерство, висноване з заперечуючого всьо раціоналізму, з матеріялістичного еґоїзму і з претенсіонального соціялізму, котрий наміряв усунути боротьбу військ, спричинюючи боротьбу кляс.

Всесвітна війна своєю зелізною льоґікою і кровавим досвідом фактів показала, а краще повторила цю правду: що людство покинувши шляхи витичені рукою Всевишнього від віків і стративши з очей вічні ціли і вічні завдання, — йде скорим ходом у безталанну руїну, в руїну навіть туземних красших ідеалів.

Залізна й кровава льоґіка склонює всякого думаючого шукати ратунку там, звідки постійно гомонять противні збанкротованим кличі, склонює звертати очі туди, де сяє знамя „Князя мира" — і його заступника.

А Його Престіл, Його безсмертне володіння пригадує злощасному людству повертаюча річниця обняття влади Його заступником Пієм XI. І цей заступник „Князя мира" свідомий своїх великих обовязків. Не поминає ніодної нагоди в якійби не проголошував „Вічної програми". Голосить її в усесвітнім листі, голосить сотнямтисяч прочан, голосить зорґанізованим синам Церкви, і голосить із нагоди столітних ювилеїв.

І так усюди й постійно лине Його животворне слово і приносить, хоч повільне, та повне уздоровлення хорому людству й нове красше завтра: дні „мира, якого світ не в силі дати". —

З церковно-релігійного життя.

ПОЛЬЩА.

Зїзд польських митрополитів в Кракові.

Дня 15 марта ц. р. розпочинаються в Кракові наради польських митрополитів під проводом о. примаса Гльонда. Наради будуть тревати два дні. На дневнім порядку є справи порушені в звіснім комунікаті польських епископів.

Смерть еп. Здзітовєцького.

В Влоцлавку помер влоцлавсько-каліський епископ Ст. Здзітовецький в 73 році життя.

Акція проти релігійного виховання.

»Союз польського учительства народних шкіл« і »Союз фаховий учительства середних шкіл« розвинув на терені б. Конґресівки живу акцію проти релігійного виховання шкільної молоді. Орган обох орґанізацій »Школа й Учитель« пропаґує »світське виховання« й »світську моральність«.

Студенти й релігія.

Познанський академічний комітет зарядив з початку цього шк. року анкету на тему релігійних, суспільних і політичних поглядів слухачів університету. На загальне число 2040 учасників анкети відповідь в релігійних справах дало 1963. За віруючих подалося 1670 це є 85.2 проц., за невіруючих 227 (11.5 проц.), а за »частинно віруючих« 66 (3.3 проц.). Число практикуючих є менше, бо 1494 (72.7 проц.), непрактикуючих 372 (19.7 проц.), а »частинно практикуючих« 153 (8.3 проц.). Найбільший процент віруючих і практикуючих виказує б. пруська дільниця (80.2), а найменший процент б. Конґресівка. Знаменне, що навіть між сторонниками соціялізму понад 50 проц. було віруючих, 38 проц. практикуючих. Серед 14 комуністів було 8 віруючих, а 6 практикуючих.

Польські посли в обороні мехіканських переслідуваних.

Посли з партії Х. Д., З. Л. Н., Х. Н., Катол. люд., Пяста й Н. П. Р. зголосили інтерпеляцію до правительства, чи йому відоме переслідування католицької Церкви в Мехіку. Посли домагаються, щоби польське правительство ужило свого впливу в цілі спонукання мехіканської влади залишити переслідування.

НІМЕЧЧИНА.

З баварської школи.

Баварський міністер освіти оголосив нову програму для шкіл, в якій так означує виховне завдання школи: »Шкільне виховання стремить до того, щоби гармонійно розвинути індивідуальність ученика, збуджуючи в нім почування, думки й склонности до діл, які наказує релігія і моральність, національна ідея й ідея суспільна«. Програма не вводить одноцілої школи для цілої держави, якої не хотять католики, але позволяє примінювати загальний плян навчання до вимог віроісповідання, до котрого належать ученики. Програма жадає від учителів, щоби вони самі були переняті любовю до тих релігійних й моральних правд, які мають впоювати в своїх учеників. — В програмі приписані також молитви й спільні богослуження.

ФРАНЦІЯ.

Іще про »Аксіон Франсес«.

Представники французького монархістичного табору »Аксіон Франсес« розпочали в останніх часах рішучо ворожу кампанію в відношенню до Ап. Столиці й французького епископату. На шпальтах своєї преси доказують вони, що монархістичний табор стоїть в релігійних питаннях на католицькім становищі, але годі йому дальше толерувати, щоби церковна ерархія мішалася до політичних справ поодиноких сторонництв. Прилюдне осудження Ап. Столицею ідейного напрямку »Аксіон Франсес« є в їх очах актом, що переступає компетенцію церковних чинників. Крім того провідники »Аксіон Френсес« з Мора й Доде на чолі ведуть очернюючу пропаґанду в пресі проти ватиканського орґану »Оссерваторе Романо«. Між иншим кажуть, що католицькі кола, які гуртуються коло того орґану, спомагають фільонімецький рух і намагаються використати свої впливи в Ватикані на некористь Франції. Сепаратистичні тенденції, які в останніх часах повстали в Альзації й Льотарингії, мають своє жерело, на думку »Аксіон Франсес«, в ватиканських колах. Начальний редактор »Оссерваторе Романо« звернувся до кард. Гаспарія з запитом, чи слід йому відповідати на ті закиди. Гаспарі відповів, що ні. В полемічних дискусіях — пише кардинал — що дотичать справ Церкви й релігії, слід відповідати тільки тоді, коли противник блудить у добрій вірі і коли виявляє щиру волю знайти правду. Колиж уперто обстає при блуді і свідомо минається з правдою, атакуючи Церкву й духовенство, тоді всяка дискусія з противником є зайвим.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА.

Відношення до Ватикану.

Католики середущої й полудневої Европи цікавляться тепер сильно станом церковної політики в чехословацькій республіці. Через повних вісім літ старалися соціялістично зорієнтовані або щонайменше під впливом соціялістів перебуваючі правительства зреволюціонізувати церковно-політичні відносини в краю, орґанізуючи »національну церкву«, спомагаючи ріжні секти та вкорочуючи права католиків. Помимо свого червоного забарвлення не малиби вони однак відваги ужити явного насильства проти католиків. Вони відчували, що католицька свідомість серед населення ще надто сильна. На отверту культурну боротьбу годі їм отже було відважитися. Вони вибрали менше небезпечну дорогу — дорогу законодатну. Тенденція видаваних ними законів не всім і не відразу ставала ясна. Та в практиці всі ті закони переводилися виразно в некористь католиків. Але й ця дорога була тільки тому можлива, бо чеська (католицька) народна партія в інтересі удержання тодішної коаліції звязалася з націоналістами. Одні словацькі й німецькі католики стояли в опозиції.

Прийшло свято в честь Гуса в 1925 р., відїзд Апостольського нунція з Праги і острі виступи вольнодумної чеської преси проти католицької Церкви. Правительство посунулося задалеко. Це від-

разу отворило очі католикам всіх націй в державі. До цього прилучилися ще й инші моменти господарської й суспільної натури, а вислідом того всього: чесько-німецько-словацька правительственна більшість, чесько-німецько-словацьке правительство, правительство без соціялістів, правительство, в якім засідає пятьох міністрів як представників католицьких партій. Так прийшло до цілковитої зміни внутрішних відносин в чехословацькій республиці. За цею внутрішною зміною мусить піти також зміна в зовнішній політиці держави. З окрема мусить прийти до зміни відношення супроти Ватикану. Та тут відразу є й перепона. Міністром закордонних справ є дальше той самий д-р Бенеш, котрий богато провинився в останнім конфлікті з Ватиканом. Та треба сказати, що становище Бенеша тепер дещо змінилося. Давнійше виступав він як член чеської національно-соціялістичної партії і як експонент її політики. Тепер зложив мандат і вважається тільки фаховим міністром, хоч не перестав належати дальше до своєї партії. Тепер заходить питання, чи д-р Бенеш змінить свою зовнішню політику відповідно до змінених внутрішних відносин. — Дня 3 лютого ц. р. зложив д-р Бенеш в соймовій комісії заяву, в якій признав, що відношення до Ватикану має не тільки зовнішньополітичне значіння, але є також справою в високій мірі внутрішньополітичною. Він висказався рішучо проти культурної боротьби, домагаючись однак з боку Ватикану узгляднення особливих тенденцій Чехословаччини як демократичної держави. Він сказав, що в справі конкордату не буде переговорювати; тепер інші діференції відносяться головно до іменування церковних достойників і до поділу церковного маєтку. Виводи д-ра Бенеша містять деякі позитивні провідні засади, але не входять у саму суть справи. Ватикан не займенує скорше нового нунція в Празі, доки чеське правительство не змінить основно свого відношення до Церкви. А доки нема в Празі нунція, так довго не може бути бесіди про повне управильнення церковно-політичного питання в чеській державі. Завданням нового чеського правительства постаратися о скору основну зміну відношення Чехословаччини до Апостольської Столиці.

Ширіть „Нову Зорю“

Положення в Радянськім Союзі.

Як девять літ тому взад, так іще й тепер можна часто в деяких орґанах читати пророцтва про недалекий упадок большевиків. Зразу числили час їх істнування на місяці, тепер числять уже на роки. Ось в сім тільки ріжниця між р. 1918 і р. 1927. Тимчасом большевики як держалися, так і держаться при владі, а люде обізнані з большевицькими відносинами запевняють, що стан, який є тепер на Сході Европи, може ще легко потревати навіть десять-двацять літ.

Російська еміґраційна преса привязувала велику вагу спорам у нутрі комуністичної партії. Тимчасом показується, що ті спори не мають тепер рішаючого значіння. Можливо, що колись пізнійше такі спори можуть для большевиків покінчитися фатально. Покищо однак партія занадто сильна, щоб їй з сього боку грозила яка небезпека.

Грізнійше представляється економічне положення. Економічне питання має для Союзу першорядне значіння. Фактом є, що Радянський Союз економічно не підноситься, а навпакч упадає. Причина сього головно в тім, що Союз знищив цілий ряд варстатів праці, і сих варстатів тепер не в силі вже направити. Величезний упадок рільництва спричинив те, що Союз як край, що експортує збіже, втратив цілковито значіння на великім світовім ринку, і стоїть під тим оглядом далеко позаду Арґентини, Канади або Австралії. Про поворот до передвоєнного стану, коли то б. Росія вважалася шпіхліром Европи, теперішний Союз навіть мріяти не може. Причиною сього між иншим те, що радянський селянин, не маючи змоги купити потрібні господарські знаряди, не маючи відповідних капіталів, повертає до природної господарки. Не ліпше стоїть діло з радянським промислом. Коли досі ріжні підприємства й фабрики ще живуть і продукують, то тому, що ціла внутрішна й зовнішна торговля знаходиться в руках держави. Очевидно, що при підмозі держави можуть яко-тако істнувати ті підприємства й фабрики.

Дуже важним чинником в економічнім життю є комунікація. А в Союзі комунікація лиха.

Всі ті умови складаються на те, що радянська господарка постійно й систематично упадає, помимо того, що мало в котрій европейській державі так щиро займаються господарськими справами, як власне в Союзі.

Дальший упадок економічного життя мусить згодом викликати ряд внутрішних криз, котрі будуть причинюватися безсумнівно до зросту внутрішної опозиції. Досі поборювано ті кризи успішно, та тепер надходить мабуть хвиля, що ся криза заостриться і то в спасіб мало корисний для Союзу. В тій хвилі радянський ґріш нагально заломлюється. Німці, Американці й инші, що в Союзі так сильно заангажувалися, покидають узискані концесії. Чужі капітали отже опускають Союз. А Союз без чужих капіталів не в силі піднестися. Наближаючася економічна катастрофа не підлягає сумнівови; для Радянського Союзу надходить критичний момент, котрий може його дуже дорого коштувати. Коли однак той момент не буде рішаючий, то головно тому, що маємо тут до діла з кризою серед суспільности з первісним економічним і суспільним устроєм.

Другою причиною внутрішних криз є безперечно завмирання інтеліґенції Правда, є в Радянськім Союзі університети й ріжні висші наукові установи. Є наукові установи, є наукові стоваришення, але їх продукція й діяльність безнастанно зменшується й упадає, а упадає тому, що ті люди не є в силі удержувати ніяких, хочби найконечнійших зносин з заграницею. Ті молоді люди, що виїхали для дальших студій за кордон, більше до Союзу не вернули. Се викликало очевидно заборону висилати молодіж за границю, що знов спричинює обниження рівня цілого умового, державного й суспільного життя. Недостача людей до ведення так спеціяльних аґенд, як армії й ґенерального штабу, є без сум-

Василій.

6. Вихід із монастирської самоти.

Ось так жив, думав і трудився Василій у монастирській тиші. Та не довго довелося йому жити осьтак. У 363 р. покликали Василія з понтійської самотини до смертної постелі архієпископа Кесарії в Кападокії. Діярей, так звався старенький архипастир, не визначався хороброю й кріпкою рішучістю великих борців за віру, але й не був продажної, рабської вдачі, як придворні аріянські епископи. Добродушний і тому з любови до мира нераз і хиткий та непевний, ніколи не виступив рішучо в обороні католицтва проти державної партії. Тож Василій зірвав був із ним вкінці усі взаємини. Та надходила смерть і старенький архієпископ почув у душі докори совісти, почув потребу задовільнення й прилюдного каяття перед Всевишнім і перед своєю дієцезією. Тому велів покликати до себе Василія й зложив перед ним ісповідання віри, так як учила Церква і як 318 р. в Нікеї проголосили його епископи.

Наслідником Діянея обібрали епископи під натиском голосу народу Євсевія, кесарійського сенатора. Любили його за його справедливість і людяність. Та він був світська людина й ніколи не занимався церковними справами, ніколи не заглиблювався в студіях над наукою віри, тож ледви чи доріс до завдань католицького епископа в так важких часах. Тому, щоб не допустити до більшого заколоту та не дати приводу світській владі до вмішування в церковні справи, приняв Євсевій на налягання старого Григорія з Назіянзу, батька Василієвого друга, це тернисте достоїнство. Та шукав заразом мужа, що помагавби йому в навчанні народу, в проповідуванні та в усему веденні архієпископства. Вибрав ігумена понтійського монастиря. І Василія висвятили на священика.

Не обійшлося, правда, тут у Василія без душевної боротьби. За високе розуміння священства мав Василій, щоб із легким серцем брати на себе цей тягар. Тай мусив він покинути життя, що до нього тягнуло його всіми силами й запалом душі. Та вже давно не кермувався він особистими зглядами.

»Ми мусимо самі собі дати свідоцтво — так потішав його в листі Григорій — »що ми не мали ніколи таких високолетних пляній, щоб ставати в ряди духовенства. Ми оба були за тихими, смирними шляхами Божого Царства й може й краще булоб, колиб нас були тамечки оставили. Та не відомі нам Божі наміри й тепер треба оправдати довіря й сподівання католицького народу«. (Лист 8).

А ці сподівання не були малі.

Східня Церква була саме тоді на одному з найгірших зворотів своєї історії. У нутрі загрожував Церкві аріянізм, що то поправді був тільки по християньски помальованим поганством. А із зовні стало знову підніматися поганство. Молодий престолонаслідник, що то зустрінувся був із Василієм та Григорієм у часі студій в Атенах — тепер уже від двох літ сидів на імператорському стільці. Тепер готовив християнству, що його ненавидів, останній удар. Військо тай уряди очистив із християн. Іншим законом заборонив християнам учити своїх дітей у прилюдних школах. Думав осьтак забороною освіти знищити християнство. Та найбільше завзявся на Кападокійців. Кападокія здавна вважалася заборолом католицтва. У Кесарії в цему часі знищили кільканацять поганських святинь.

Старався тиран зблизитися до Василія, та цей відмовив йому з благородною гордістю. А знав Юліян як невсипуще трудяться оба кападокійські приятелі, щоб не здійснилися його пляни. Може й дійшло до його вух, із якою погордою висказувався про нього Василій, що прирівнював його до німиці та блекоту. Немов ці ростини затроює він хвилево землю, та вскорі всохне. За все це мала відпокутувати Кападокія. Та в поході на Персів погиб Юліян Відступник.

Так одна небезпека минула, та нависла друга, відтіля, відкіля Василій найменше сподівався. Вскорі молодий священик став найулюбленішим мужем у Кесарії. Воно й не диво. Таж тамечки його семя мала багато приятелів, там уславився він уже як молодий професор, черці міста й околиці вважали його своїм духовим провідником. Його глибоке богословське знання, його бесідницький талант, його благородна душа, вскорі відсунула в тінь постать епископа. А цей, ще як сенатор, привик був, щоб із поважанням відносилися до нього й тому не мило було йому, що його повага переходить на підчиненого йому. Крім цего мав Василій і ворогів, католиків тільки з назви, що в високих змаганнях рішучого священика бачили тільки пересаду та нетерпимість. І їм то вдалося змалювати Василія перед епископом, як славолюба та гординю. І Євсевій став відноситися до нього дуже холодно. Вкінці дійшло до такого, що становище Василія в епископській столиці стало невиносиме. Увесь народ, що почитав його як святого, був правда, за ним. Тоді саме кількох епископів, що вертали з заточення в свої столиці, спинилося в Кесарії на богословську нараду. Вони віднеслися до епископського дорадника з найвищим поважанням. І це спонукало Василієвих приятелів домагатися в епископа задовільнення та приведення до попередніх прав. Дехто погрожував навіть розколом.

ніву достаточним приміром чи доказом завмирання інтеліґенції.

До сього слід іще додати й те, що радянська інтелігенція є переважно до основ здеморалізована. Здеморалізована передовсім молодіж.

Третою внутрішньою трудністю Радянського Союзу є національне питання. Радянська конституція ввела незвичайно ліберальну засаду самоозначення народів. Як те самоозначення народів виглядає в практиці, ми, Українці, знаємо якнайкрасше. Фактом однак є. що національне почуття, передовсім на Україні, змагається з кождим днем. Щораз частійше можна тут почути голоси, що Українці Союзови нічого не винні, що навпаки Союз є їм богато винен, бо вони, Українці, платять дефіцити радянської федерації. Недавно. як звісно, говорив про сей національний рух на Україні секретар комуністичної партії Бухарін. Про конечність боротьби з українським „шовінізмом“ говорив також голова московської експозитури в Харкові, або так зв. українського уряду, Чубар.

Сей „шовінізм“ стане в будучности безсумнівно жерелом стремління до відзискання економічної, а відтак і політичної незалежности.

Се отже труднощі, котрі вже тепер не дають спокою Союзови. Иого положення стане так трудне, що дальше істнувати в дотеперішній формі він ніяк не буде в силі, і мусить прийти до того, що та форма Радянського Союзу скінчиться якоюсь катастрофою. Та на сю катастрофу мусимо ще богато років підождати.

Покищо святим обовязком сучасного покоління виховувати наступників нинішних непрошених керманичів громадянського життя на Україні. Сих! наступників жде праця надзвичайно важка й відвічальна. Тому основи їх світогляду мусять бути настільки сильні, щоби народні робітники, виховані на тих основах, могли виконати як слід своє завдання.

А вжеж зовсім ясно, що такими основами можуть бути виключно тільки основи християнського світогляду.

З українського життя.

Наступ большевизму.

Як інформує „Діло“ ч. 36. в дописи: „Дбають про нас“, звернувся недавно голова т. зв. „Укр. Закордонного Центру“ в Берліні до харківських чинників з меморіялом. В тім письмі, переданім через радянське посольство в Парижі, представлено УНД. Обєднанне небезпечним для большевизму в Сх. Галичині. Для поборювання впливів Обєднання „закордонний центр“ просить грошей 1) на видавання беззастережного радянофільського щоденника в Галичині, 2) на організацію нової „національної“ партії, зверненої проти Обєднання і 3) на виборчий фонд з огляду на недалекі вибори до польського сойму. В Харкові порозгляненню меморіялу постановили: виасиґнувати фонд, потрібний на видавання щоденника в беззастережно радянському дусі, натомість відкинули прохання що до асигнования фондів на творення „націоналістичної“ партії і на виборчий фонд, бо прихильники „закорд. центру“ повинні в повному складі залишитися в Обєднанню, щоби його розкладати з нутра.

Розправа проти українських послів.

Свого часу засудив окружний суд у Луцьку послів Васильчука, Чучмая і Козицького на кілька літ вязниці за „протидержавну аґітацію“. Друга інстанція уневажнила присуд першої, але державний прокуратор вніс протест проти увільнюючого присуду і справа опинилася перед апеляційним судом у Вильні. Розправа назначена на день 28. лютого. Оборона покликала 21 свідків, між котрими є також Бріян і Льойд Джордж.

НІМЕЧЧИНА.

Оживлення діяльности „Української Громади“ в Берліні.

Після заснування в Берліні Українського Наукового Інституту оживилася також діяльність берлінської „Української Громади“. Дня 29. січня відбулися її надзвичайні збори. Директор У. Н. Інституту Д. Дорошенко відчитав свій реферат про культурну працю укр. еміґрації і про Український Науковий Інститут. Після реферату збори приняли резолюції: 1) рахувати факт заснування Укр. Наукового Інституту великим національним придбанням; 2) подякувати Українському Товариству допомоги біженцям за ініціятиву і реалізацію справи Інституту; 3) витати наукові сили Інституту і бажати їм успіху в праці. Президія „Громади“ має випрацювати кодекс громадської моралі, котрий після затвердження загальними зборами мавби обовязувати всіх членів „Громади“.

ЗАКАРПАТСЬКА УКРАЇНА.

Реформа адміністрації.

Як відомо, предложило чехословацьке правительство парляментови проєкт закона про реформу адміністрації. Замісць поділу на жупи вводить проєкт поділ держави на чотири краї: Чехія, Моравія зі Шлеськом, Словакія і Підкарпатська Русь. Кождий край має своє заступництво у двох третинах вибране краєм, а в одній третині іменоване правительством. Заступництво булоби другою інстанцією, першою бувби округ. Краєва репрезентація П. Руси складаласяб з 18 членів і малаби свій осідок в Мукачеві. Як окружна так і краєва репрезентації мають бути лише дорадчими органами, які правительство може кождої хвилі розвязати та назначити нові вибори.

У згаданім проєкті нічого не говориться про автономію Закарпатської України, ані про її сойм. Кажуть що навіть устрій бувшої мадярської жупи був далеко ліберальнійший, як цей, що його задумує ввести тепер чехословацьке правительство.

ЗЄДИНЕНІ ДЕРЖАВИ П. А.

Українське допомогове товариство „Провідіння“.

Отвираючи річне засідання Головної Ради „Провідіння“, дня 26. січня ц. р., Преосв. Константин Богачевський у своїй промові між иншим говорив про діяльність цего товариства. Уривок цеї промови подаємо за філядельфійською „Америкою“.

Однак більший був Василій, як його окруження. Надто ніжний був він і надто великодушний, щоб міг вимагати від Євсевія тілької жертви. Він найшов інший вихід. Його душа все тужила до чернечої самоти й він рішився вернути враз із Григорієм у любу понтійську верховину. Там обняв наново провід над монастирями. Як місіонар мандрував він верховинськими долинами й проповідував у пастуших селах Христову правду. Часами відвідував і тиху, добру ненечку в монастирку в Аннезі, де Макрина, його вірна сестра була ігуменею. Це були гарні, гарні дні! Та там у Кесарії не спали вороги. Цісар Валенс, завзятущий аріянин, засів на престолі по Юліянові, а хитрі дорадники піддали йому думку використати неоднозгідність Кападокійців із головою Церкви та настановити в Кесарії й аріянського епископа. Думка була хитра. Та тепер стояв Василіїв друг Григорій на сторожі. Він зрозумів небезпеку й йому вдалося наклонити архіепископа, щоб знову покликав свойого колишнього дорадника до себе, бо він одинокий у силі перемогти грізну небезпеку »Приходи«, писав Григорій »приходи скоріско! Вороги не сплять вони баламутять людей, правда в небезпеці«. (Лист 19).

І знову перемогло в великій Василіевій душі добро Божої справи всі особисті згляди. І коли сам Григорій, спонуканий Євсевієм, появився в Аннезі, Василій був уже готов у дорогу. І зголосився в архіепископа. Тепер був він уже обережніший, старався щадити вразливість владики. І вдалося йому зеднати собі його. Сторожкий і обережний, невсипущий та розумний і ніжний, повен пошани для церковної влади, старався він усюди вирівнювати найменші ріжниці в поглядах, неспокійних духів втихомиряти, здобувати непокірливих, зеднювати всі сили до спільної праці.

Із одушевленням гуртувалися вірні вколо передового борця за їх найсвятіші права, бо бачили в ньому світлого, святого оборонця. Католицька свідомість розпалила великі маси й у Валенса не стало відваги дразнити дальше завзятих Кападокійців. Побитий і принижений кинув він із своїм аріянським епископом Кесарію та подався в Царгород. А Василій здобув тепер довіря в Євсевія. Оба пересвідчилися тепер, як потрібні вони один одному. Василій став тепер одиноким дорадником архіепископа. Вірний і невсипущий, стався він »опорою його старости, розрадою його останніх днів життя, найкращим товаришем, підпорою його віри«. »Архіепископ вів народ, але Василій кермував провідником«, каже Григорій.

Пять літ перебув осьтак Василій при боці Євсевія й розвинув невсипущу діяльність. Де треба було ділати й працювати, де треба було боротися, де треба було відваги й запалу там був Василій., Він давав спонуки в усіх напрямках церковного життя, почав обнову клиру й працював над зединенням усіх католицьких сил. Служба Божа, що він уложив її наново, живе й досі в усіх патріярхатах Сходу. В урядників і намісників заступався сміливим, рішучим словом і в світських справах свойого народу. Він упорядкував догляд за недужими, вдовицями, сиротами, чужинцями й старцями. Він був дбайливим батьком убогих.

Коли в 367—368 рр. навістив малоазійську високорівню страшний голод, коли нужда так змоглася, що батьки продавали дітей, а правительство проглядалося безрадно та бездільно цій загальній нужді, то він одинокий рішучим і жертволюбним виступом спинив жах смерти. Із піль, що припали йому по неньчиній смерти, велів роздати все збіже між голодний народ. Цим приміром і грімким словом змусив глитаїв, що нагромадили збіже по зсипах, щоби у найбільшу нужду продавати його голодним за великі гроші, закинути ці злочинні наміри. На майдані Кесарії стояв славний бесідник і богослов між кітлами, наповненими теплою стравою, з фартухом на бедрах, а кругом нього тисячі блідих, виснажених людей. Він сам начерпав і роздавав їм теплу страву. А коли прийшла година вечірні, він скидав фартух і відкладав вареху, йшов до церкви й там спливали обильно слова напімнення й потіхи, чисті як верховинський ручай, на зболілі та зневірені серця вірних. Тоді саме виголосив він свою славну проповідь про голод, величне виправдання терпіння й проповідь про богачів, громове слово проти безсердечних глитаїв.

Був іще Василій звичайним священиком, а вже ясніло сяево його величньої появи сливе на ввесь християнський Схід. Найблагородніші епископи, найсмілівіші борці за правдиву віру, старалися про його приязнь. Мав він у найвищому степені тайну переможньої простоти, що її не дає ніякий уряд, ні ніяке достоїнство, коли не має її в крови. Його кріпке та помірковане слово, що в ньому приказ володаря дзвенить тільки лагідністю та любовю, — виявляє повну, світлу та зрівноважену особистість. Чи то в посланнях до черців указував він їм на остаточну мету їх святого покликання, чи закидав батькові за строге поведення зі сином, чи заступався перед урядником за вбогих податників, чи напоминав чужі діецезії до вірности й правовіря... муж діла, ба можна сказати, державний муж, що йому ніяке питання не чуже, ніяке старання не за мале, зраджується в кожній стрічці, що її він написав у ці роки, в кожному підпринятті, що до нього він приклав руки.

(Дальше буде).

„Всяка ідея мусить мати в собі силу розгону і розросту, бо інакше забагниться. Так само й ідея, на котрій побудоване наше католицьке „Провідінне“ мусить кріпшати й поширятися. І поширилося воно дуже гарно — з одиниць повстала вже перша десятка тисяч членів. А кімнатку, в котрій се товариство заложив покійний Сотер, заміщено цілим домом. А майно товариства перейшло в короткім часі поважну суму 300.000 дол. І все ще товариство наше і його ідея поширюються.

Сказав останний передвоєнний Папа, муж великої святости і знання душ, Пій X: „Надармо будуєте церкви, надармо уряджуєте місії й надармо закладаєте школи, коли не кладете основ під свою католицьку пресу“. Рік тому назад Головна Управа „Провідіння“ рішила далекосяглі зміни у справі видавництва орґану „Америка“ і пресової діяльности. Се рішення принесло свої плоди. Маємо орган і видання, котрих моглаб нам позавидувати кожда, навіть велика орґанізація католицька. Бл. п. Епископ Сотер завершив свою діяльність основанням тов. „Провідіння“. Передтим заложив початки Семинара — фундував монастир ЧСВВ, закупив доми для Сиротинця. Остали ще незаосмотрені хорі й умираючі нашого українського народу, вдови і сторці. І на них памятав покійний Епископ та в тій цілі оснував власне „Провидінне“ як допомогове Товариство. Вся харитативна (добродійна) діяльність „Провідіння“ випливає з любови й послуху Бога“...

РАДЯНСЬКА УКРАЇНА.

Перевибори рад.

На радянській Україні відбуваються тепер нові вибори до „рад“. Правляча комуністична партія докладає всіх зусиль щоби до тих „рад“ увійшло як найбільше число партійних товаришів і тих безпартійних що сприяють ком. партії. До того мають вже комуністи свої „виборчі“ способи, а найкращим з них — є позбавлення виборчих прав великого числа населення. В умовах диктатури ком. партії не може бути й бесіди про вияв справжньої волі населення при виборах. Є це радше карикатура виборів, та їх все таки переводиться тому, щоби дурити світ нібито народовластям і щоби рівночасно орієнтуватися в настроях поневолених мас. Впрочім так звані „ради“ зовсім не є висловом навть „диктатури пролетаріяту“. Дійсна диктатура це диктатура комуністичної партії.

ЖЕРТВИ

на христіянський дім ім. св. Йосифа у Львові.

Вп. П. Йосиф Тиханський Cleveland, U. S. A. (Америка) 18 ам долярів

Пресовий ланцюх

на розширення видавництва »Нової Зорі«.

о. Василь Стрільбицький, парох Зеленої складає 5 зол. і кличе: Впр. о. Теодосія Кудрика, пароха Рогатина і Впр. о Андрія Мельника, пароха Вишнева.

Впр. о. Іван Тимчук, декан Турчанський і парох Беньової складає 3 зол і кличе: Впр. о. Івана Івання пароха в Гуснім; Впр. о. Омеляна Очабрука пароха в Росохачи; Впр. о. Володимира, Ковновського сам сотрудника в Яблонові; Впр. о. сов. Алексія Очабрука пароха в Яблінці Вижній; Впр. о. Йосифа Іванця пароха Кудиновець (Льв.) (в Беремівцях поч. Зборів); Впр. о. Григорія Зінка в Острині (поч. Олешів); Впр. о. сов. Михайла Дуркота, пароха в Волчі Долішній; Впр. о Йосифа Саввича пароха в Суровиці; Впр. о. сов і декана Алексія Хтея пароха в Доброгостові; Впр. о. Василя Трицецкого пароха в Волосатім.

Вписуйтеся в члени

Української Христіянської Орґанізації

Річна вкладка від 2 зол. (для незаможних довільна)

Адреса: **Укр. Хр. Орґанізація Львів, вул. Сикстуська 39 а.**

Політичний огляд.

ПОЛЬЩА.

По зірванні Німцями торговельних переговорів.

Торговельні переговори, що їх Німеччина перервала, ще доси не наладнані наново. Німеччина, як відомо, подала як причину перервання переговорів це, що Польща дальше видалює німецьких громадян із польського Горішнього Шлеська. Німеччина хоче насамперед поладнання цеї справи, а щойно після цего вести переговори в справі торговлі. Польське правительство не згодилося на ці умови й польський повновласник до торговельних переговорів із Німеччиною виїхав із Берліна до Варшави. Німецький посол Равшер зголосив у польському міністерстві загряничніх справ офіціяльне предложення, щоб наново почати торговельні переговори, виключно в справі видалювань німецьких громадян. Та польське правительство не хоче відокремлювати справи осідку й побуту німецьких громадян у Польщі, зате хоче переговорювати в справі цілости економічних питань, наскільки німецьке правительство виступить із такими питаннями. Німецький відпоручник Лєвальд заявив дневникарям, що з Німеччини не видалено ні одного Поляка, польського робітника та що в переговорах польський відпоручник рішучо відмовив признання права осідку урядникам приватних фірм, як інжинірам, технікам і т. п. Польща признала право осідку купцям, та тільки цим, що мають кваліфікації впису в реєстр, а таких купців можна порахувати на пальцях одної руки. Німецькі часописи пишуть, що, як здається, компроміс, яким мусяться покінчити ці переговори, могтиме опертися на німецьких предложеннях із жовтня м. р. Значить це, що питання видалювань муситься вести в рямцях переговорів у справі осідку й цю останню справу вважати нерозлучною частиною загальних переговорів. Посол Равшер дістав нові інструкції. Дня 21 ц. м. був він у міністра загр. справ Залеского й заявив, що він виїзджає до Берліна для представлення становища польського правительства, тож бажавби довідатися, чи в становищі польського правительства не зайшла яка зміна. У відповідь дістав, що становище польського правительства вже зазначив мін. Залеский у своїй промові й воно доси незмінене. Часописи подають, що в звязи з нарадами Ради Союза Народів, що пічнуться небаром, має відбутися розмова між міністром Штреземаном й мін. Залеским. Оба міністри з нагоди зустрічі на сесії Ради Союза Народів обміркують спірні тепер питання торговельної політики й розглянуть можливости дальшого розвитку взаємин. Ось так стоїть доси справа переговорів між Польщею й Німеччиною. Коли вони пічнуться й як їх поведуть, побачимо, може в короткому часі. Та покищо справа не виясніється.

Англійські предложення позички для Польщі.

Застрягли торговельні переговори з Німеччиною, та от на потіху, як пишуть польські часописи, крім Америки й Англія готова дати Польщі позичку. Англійські банки готові, кажуть, позичити Польщі до 150 міліонів долярів. Само собою, що англійські банки ставлять тверді умови, то хто зна, чи польське правительство зможе на них пристати. Та кажуть, що колиб англійське предложення не могло бути прийняте, то позичку від англійських банків візьмуть найбільші польські банки, що зі збільшенням оборотового капіталу Польського Банку й зниженням дисконтової стопи мусять побільшити свої оборотові засоби. Переговори в цему напрямі вже почалися.

Справа посла Воєвудзкого та ще й посла Галки.

То так ідуть торговельні та фінансові переговори, а тимчасом сойм ладнає справу з послом Воєвудзким. Як доносять, маршалківський суд покінчив ще дня 17 ц. м. переслухування свідків і почав уже студії над стенографічними актами зізнань усіх свідків. Присуду сподіються на другий тиждень. Із свідків пос. Цвяковский, колишний »визволенец«, а тепер монархіст, як говорять заявив на повному клюбі, що в травні 1924 р. говорили про вживання грошей другого відділу ґенерального штабу на агітацію. Посла Воєвудзкого вважали тоді мужем довіря польського правительства. Свідок Панкевич, б. ґенер. секретар »Визволеня« зізнав, що знає про співпрацю посла Воєвудзкого з другим відділом у передвиборчому часі і про взаємини »Визволеня« з цим відділом. Факт уживання грошей другого відділу на агітацію »Визволеня« потвердив пос. Лєдвох. — Згідно з бажанням виключеного з клюбу й партії »Визволеня« посла А. Галки, визначив маршалок сойму для розсліду пороблених йому закидів маршалківський суд й покликав до цего суду послів: Четвертинського (ЗЛН) і Марка (ППС). На суперарбітра вибрали вони посла Бирку (Пяст). — Осьтак працюватиме ще й другий маршалківський суд.

НІМЕЧЧИНА.

Американська позичка.

Нове німецьке правительство, хоч і має тепер клопіт із переговорами з Польщею, хоч має проти себе своїх комуністів і соціялістів — стоїть кріпко, бо має за собою весь націоналістичний табор. Що Німеччина тепер стоїть кріпко, видно й із цего, що американські банки уділили німецькому промислові позичку в сумі 23 міліонів долярів, а вскорі мають дати ще й другу позичку в сумі 18 міліонів долярів. А Америка, звісно, хоч і має великий запас гроша, дуже обережна в уділюванні позичок. Бачимо це, хочби й з того, як довго тягнуться вже переговори з Польщею в справі позички тай досі ця позичка ще не поладнана.

Стріча Штреземана з Мусолінієм.

Гороїжиться Франція в справі опорожнення Надренії, а Штреземан відповідає їй осьтакими ділами, як недавна конференція з італійським премієром Мусолінієм. Зїхався він був із Мусолінієм у Сан Ремо й там довго конферували. Говорять, що між Німеччиною й Італією прийшло до підписання договору про дипльоматичну співпрацю. Це виясниться напевно на теперішній сесії Ради Союза Народів.

Виборн на німецькому Шлеську.

Як ми вже писали, дня 15 ц. м. відбулися вибори до міських рад у кількох містах на німецькому Горішньому Шлеську. Вибори ці дали переважно приріст центрові та соціялістам, а в деяких округах комуністам. Центр здобув 107 мандатів, нім.-націоналісти враз із німецькою народньою партією 43 мандати, комуністи 42, соціялісти 29, польська католицька партія здобула 15 мандатів.

ФРАНЦІЯ.

Важка кріза французького промислу.

Гороїжиться Франція в зовнішній політиці, а тимчасом в себе дома переходить важку фінансову й промислову крізу. Ось річне звідомлення французького промислового союза дуже невеселе. Передовсім нарікається там на величезні податкові тягарі. Соціяльні тягарі, що вже тепер були дуже важкі, зможуться ще по ухваленні закона про осьмогодинний день праці та про соціяльне забезпечення. А безробіття росте з дня на день, фабрики дістають щораз меньше замовлень.

АНҐЛІЯ.

Чемберлєн грозить уступленням.

Тай в Анґлії не весело. Війна з Китаєм, Радянщина шкодить їй, де може, так що на Чемберлєна напирають, щоб він зірвав дипльоматичні взаємини з Радянщиною. Та він боїться це зробити, бо тоді малоб радянське правительство зівсім розвязані руки й загрозив, що коли інші міністри будуть настоювати на це, то він уступить. Кажуть, що щоб не довести до уступлення Чемберлєна, всі ці, що дуже гостро виступали проти взаємин із Радянщиною, відступили від своїх домагань. Часописи заповідають, що в найблизчій будучині дійде більше до відома загалу про цю справу.

ЛИТВА.

Кріваві демонстрації в Ковні.

Опозиційні партії влаштували оноді велику демонстрацію проти правительства. Товпа, що числила до шість тисяч людей, уставилася в похід і перейшла вулицями міста та старалася дійти до соймового будинку, що був обставлений поліцією. Тоді часть демонстрантів заатакувала будинок президії ради міністрів, де вибили кілька шиб. Завізвані сильні відділи пішої та кінної поліції вдарили на товпу. Між демонстрантами багато ранених, з поліції ранено пять людей. У правительственних кругах думають, що ці демонстрації підготовляють спеціяльно вислані радянські емісарі.

СОЮЗ НАРОДІВ.

Сесія Ради Союза.

Дня 7 березня пічнеться в Женеві засідання Ради Союза Народів. Із польських справ, кажуть,

радитимуть там у справі Данціґу та горішньошлеського шкільництва. Міністер Залеський їде до Женеви дня 3 березня.

Лихі вигляди для Женеви.

Німецький посол у Парижі обмірковував недавно з Бріяндом справу продовження тимчасового торговельного договору та інші політичні питання, що відносяться до взаємин між Францією й Німеччиною, між ними теж і справу опорожнення Надренії. Франція старається тепер не говорити про цю останню справу. Французьке правительство повело було аґітаційну кампанію проти опорожнення другої й третьої ренської полоси. Цією кампанією хоче воно спонукати Німеччину до уступок. Дивним дивом і бельґійський міністер зовнішних справ Вандервельде, що ще в грудні мин. р. сам був за опорожненням Надренії та за знесенням военної контролі над Німеччиною, тепер виступив із гострими закидами проти нового німецького правительства.

Сильні розбіжности в поглядах Берліна й Парижа вплинуть бе всумніву некорисно й на сесію Ради Союза Народів. Уже тепер говорять, що мабуть на нарадах у Женеві не буде ні французького, ні анґлійського міністрів зовнішних справ і тому ледви, чи й Штреземан прибуде на наради. Чемберлен, говорять, не буде на сесії Рада Союза з приводу анґлійсько-китайського противенства, а Бріян не похочує стрічатися в Женеві зі Штреземаном, щоб не мусити з ним говорити саме про справу опорожнення Надренії. Щоб не допустити до дебати над цею справою, думають у Парижі та в Лондоні віддати провід у теперішній сесії Ради Німеччині, бо як Німеччина проводитиме, то не могтиме виступати з цею справою. Дипльоматичні переговори що до участи в сесії міністрів зовнішніх справ здається не покінчені. Тай порядок нарад має бути такий, що приявність цих міністрів не конечна. Францію й Анґлію заступатимуть на сесії їх постійні представники Поль Бонкур та Лорд Сесіль, а Німеччину державний секретар Шуберт. А все тільки тому, щоб оминути дразливе для Франції питання опорожнення Надренії. Та чи воно вдасться?

КИТАЙ.

Важке положення.

Події в Китаю розвиваються бистро. Боротьба за визволення Китаю з під чужої опіки прибрала вже форму питання: як саме будуть знесені концесії в Шанґаю, чи добровільно, чи з примусу. Коли з примусу, то це буде значити нове виперття европейських держав із Китаю, а передусім Анґлії. Анґлія розуміє це й хоче відтягнути рішення аж поки не збере в Шанґаю бодай 20.000 війська та відповідне число кораблів. Покищ замало ще там війська, щоб можна оборонити Шанґай перед Кантонцями, що щораз скорше підходять до нього. Переговори ведуться в Ганкав. Зі зростом поступів кантонської артмії малїють домагання Анґлії, а ростут домагання Чена. В останніх днях поставив він домагання припинення висилки анґлійських військ до Шанґаю й віддання Шанґаю кантонському правительству без боротьби.

Здобуття Ганґчав.

Рівночасно ведеться оружна боротьба між кантонцями й армією ґенерала Суна, намісника Шанґаю з рамени пекінського правительства. Дня 18. ц. м. кантонці заняли вже Ганґчав, що лежить тільки 180 кільом. від Шанґаю, а кантонська армія вже тільки на 80 кільом. від Шанґаю. А всеж таки Анґлія не віддасть Шанґаю добровільно, бо завеликі інтереси її входять там у гру.

Огляд часописів.

Поволи, але з кождим числом усе яснійше, вилазить шило з львівської *„Ради“* з того „політичного орґану незалежної(??) думки“. Вийшло, що тепер „Рада“ нічим не ріжниться від „Світла“ й „Волі Народа“. Большевицька пропаґанда в Східній Галичині збогатилася одним орґаном більше.

Нема числа, де не славленоби большевиків, де не підношеноби під небеса большевицьких порядків. Донедавна націоналістичний орган перейшов зовсім на орган комуністичний...

В останніх числах (8—12) надрукувала між иншим „Рада“ в фейлетоні оборону большевиків, написану Юліяном Бачинським, під заг. „Боротьба УНДО з Рад. Україною“. Оборонець відповідає на деякі важнійші заміти підношувані на адресу большевиків. В першу чергу кепкує собі Бачинський з так зв. „української стихії“, якої властиво нема. Селяне дістали землю і присіли тихо. Українську націю творять самі большевики, вони також самі будують українську державу. Дальше переконує нас автор, що се неправда, будьтоби москалі зробили большевицьку революцію і що вони тепер в союзі верховодять. Всі союзні держави мають однаковий голос і всі є однаково суверенні, ось як бувша Австрія та Угорщина. Не промовляє ніщо проти суверенности Рад. України те, що вона не вповминається за иншими українськими землями. Утворенне молдавської републики не таке страшне... Відступлення Криму? Атже за Кримом не побивалася також ані Центральна Рада, ані гетьманський уряд. Жидівська кольонізація? Ще питанне, чи вона вдасться. Коли вдасться, то се буде тільки корисне для України, бо відтягне жидів з міст і степи, які досі лежали відлогом, родитимуть збіже і збогачувати Україну. Хочби навіть і всі жиди пішли над Чорне море, а є їх усіх на Україні не цілого півтора міліона, то се ще супроти числа Українців, 35—40 міліонів, нестрашне.

При кінці славиться вже не політику большевиків, а саму їх ідеольоґію, враз з їх „соціялістичними основами“ та „диктатурою пролетаріяту“.

Що з поглядами Юл. Бачинського покриваються вповні погляди самої редакції „Ради“, доказом сього редакційні статті. Ось в передовиці в ч. 12 (з 10 лютого) читаємо дослівно: „...наше національне обєднання та наша світла будучність лежить тепер головно в силі Радянського Союза, складовою частиною якого є Українська Радянська Республика. Тому не вільно Західним Українцям провадити такої політики, яка йшлаби на шкоду Рад. Союзові, бо це буде політика на шкоду українському народові“.

„Дзеннік Львовскі“ розписав анкету в справі українсько-польського порозуміння. І в 51 ч. з 12 ц. м. містить відповідь на поставлені питання Леслава І. Хлєбека Слободи з Бучача п. н. „Шляхи до польсько-українського порозуміння. На перше питання „Причини теперішних відносин“ відповідає автор доволі широко.

ПРОФ. Д. ДОРОШЕНКО.

Як було проголошено Гетьманство у Київі 29. квітня 1918 року.

Статтю цю, поміщену в чч. 51, 52 »Канадійського Українця«, передруковуємо за згодою Редакції »К. У.« — Прим. Ред.

До сього часу ми ще не маємо історії Гетьманства 1918 року на Україні. Ті спроби, що були досі зроблені, це переважно спомин людей, які того часу брали участь в політичнім житті, людей, які, здебільшого належали й належать до ворожого Гетьманству табору. Ці люде свого часу старалися повалити гетьманський уряд, а поваливши і тим самим зруйнувавши саму Українську Державу, хочуть тепер якось виправдатись зі своєї руїницької роботи; тому вони у своїх споминах стараються представити Гетьманство в як найчорнійших фарбах: мовляв не можна було не руйнувати цеї форми державного ладу, не заглядаючи навіть у вперед, що з того зрештою може вийти. Але й споминам тих людей, які до Гетьманства ставляться прихильно, дехто може закинути небезсторонність. Отже нема иншої ради, як звернутися до жерел, яким ніхто не може закинути ні сторонности, ні безсторонности: до документів того часу, до урядових розпорядків, наказів, звітів, донесень, до звітів представників чужих держав на Україні, до офіціяльного листування; там лиш можемо знайти представлення подій так, як вони дійсно відбувалися. Спомини сучасників можуть хіба дещо доповнити, додати, освітлити ті події, як вони уявлялись свідкові або сучасникові.

Вже від трьох років працюю я над збиранням матеріялів до історії 1918 року на Україні. Мені пощастило добути багато матеріялів, як наших, так і чужих, які дають змогу більше-менше повно представити фактичну сторону подій. Але заким моя праця буде викінчена — а на це треба ще часу — хотілосьби мені подати читачам »Канадийського Українця« одну сторінку з цеї нашої недавної бувальщини, а саме — як і ким було в дійсности проголошено в Київі Павла Скоропадського Гетьманом Усієї України. Матеріялом для цього служить мені урядовий звіт представника одніеї держави в Київі, який зробив своїому правительству докладне донесення, що і як сталося в Київі 29-го квітня 1918 року. При цій нагоді хочу оповісти й про те, хто такий був Павло Скоропадський, пізнійший Гетьман України.

Властиво з цього останнього я й пічну своє оповідання.

Павло Петрович Скоропадський належить до давного й визначного в історії України роду. Предком фамілії Скоропадських був Федір Скоропадський, родом з Уманьщини. Він прилучився до повстання Богдана Хмельницького проти Польщі на самім його початку весною 1648 року і поляг головою у славнім бою коло Жовтих Вод. Унуки цього Федора, брати Іван, Василь і Павло Скоропадські перейшли в 1674 році на лівий беріг Дніпра (тоді правобережжя було зовсім зруйноване Поляками, Москалями й Турками) і оселилися в теперішній Чернигівщині. Видко це були освічені люде, отже їх зразу прийнято було за гетьмана Самойловича (1672—1687) до Генеральної Військової Канцелярії, як звалася тоді Державна Канцелярія України. Іван Скоропадський дуже скоро зробив собі службову каріеру. Кілька разів його посилано до Москви з дипльоматичними дорученнями, потім він став писарем Чернигівського полку (1681—1694), а пізніще був обібраний на полковника Стародубського полка. З своїм полком він брав участь в ріжних походах проти Турків, Поляків та Шведів. Як видатний представник старшинської верстви, Іван Скоропадський був учасником Мазепиного замислу увільнити Україну від Москви, але, коли побачив безнадійність цілої справи через дуже неспріятливу військову й політичну ситуацію, яка витворилась з несподіваним маршем Карла XII. на Україну — не пішов заМазепою в останній хвилі. На раді, скликаній 6 листопада 1708 р. у Глухові, козацька старшина, рятуючи те, що ще можна було в тодішнім катастрофальнім становищі рятувати, вибрала Івана Скоропадського Гетьманом України, як того, що користувався довірям царя Петра, а заразом був вірним тодішнім змаганням і ідеалам української козацької старшини.

На початку гетьманування Івана Скоропадського, цар Петро урочисто запевнив Українців в тім, що буде шанувати їх права й привелеї, зазначені в цілому ряді попередніх трактатів. Але як тільки розбив військо Карла XII. під Полтавою, так почав обмежувати владу гетьмана, обкроювати автономію краю й фізично винищувати його живу силу — українське козацтво. Старий Гетьман опинився в дуже тяжкім становищу: про отверту опозицію не було що й думати; Гетьман, скільки міг, обороняв права свого краю, посилаючись на старі трактати, заступався за своїх людей особисто перед царем (між иншим обороняв мазепинців — колишню мазепинську старшину та її рідню, переслідуваних Москвою), старався, як міг, змягчити режім військової окупації, заведений Петром на Україні через розквартирування в ній московських військ... Останнього удару — заснування в 1722 році так званої Малоросійської Колеґії, яка мала контролювати Гетьманський уряд, перенести старий Гетьман не зміг і помер літом 1722 року в своїй столиці у Глухові. Синів Іван Скоропадський не залишив, тільки двох дочок.

Брат Гетьмана Василь, безпосередний предок Гетьмана Павла Скоропадського, як згадано, також почав свою службу в Генеральній Канцелярії. Він також виконував ріжні дипльоматичні доручення українського правительства, був один час сотником в м. Березні Чернигівського полку (1697—1709), потім полковим обозним Чернигівським (начальником полкової артилерії) і нарешті зробився генеральним бунчужним (генерал-адютантом Гетьмана). Третий брат Павло, ще за часів Самойловича попав до Турків у полон і пробув у неволі більш як 30 років. Вже як його брат Іван зробився Гетьманом, удалося Павлові Скоро-

Говорить про дві культурі західню й східну, які на українських землях помішалися, тому, що історична Польща перла на Схід. На думку автора спеціяльно, помотані відносини є в Галичині — Львів з дуже великим відсотком Поляків і Гуцульщина з дуже малим їх відсотком. (Автор само собою всіх латинників уважає Поляками). Признає автор, що минули часи, коли істнував тип „gente Ruthenus, natione Polonus", коли оо. Василіяне вчили в своїх школах по польськи. Слова Тараса Шевченка „Подайже руку козакови і обновім наш тихий рай" замінив інший клич „Не пора Москалеві, Ляхові служить". Переходить відтак події з українсько-польської війни й після ньої, говорить про знищення цих прав, що їх ми вже були здобули за Австрії й картає польський шовінізм.

»У націоналістичному божевіллі заперечуємо назву України й Українця. Сам на власні вуха чув я в Теребовлі — пише автор — в 3 гімн. кл., як шкільний візитатор Станислав Пайонк крикнув у високо непедагогічний спосіб у часі візитації на хлопчину Швалюка, Українця, коли цей відповідав: »У Польщі живуть Поляки, Українці й т. д.« »Нема Українців, не правда, щоб термін український був правдивий«. Хлопчина настрашений розплакався. Візитатор Пайонк пригадав мені тоді часи перед світовою війною на Горіш. Шлеську: »Тут нема Поляків, тут є тільки Васерполяки« і польське королівство, де русскій патріот абрусітель втовкмачував безмозким Полячкам науки про Прівісляншю. Сумне це, та на нещастя правдиве порівнання«.

Дальше згадує про це, як Поляки в часі зайняття Галичини арештували Українців і часто компромітувалися цими арештуваннями. Згадує про немудру назву „Всходня Малопольска" й прирівнює це до назв новозахідні Пруси в пізнішім б. Польськім Королівстві в р. 1795 та Привіслянський край по 1863 році. Згадує про недодержання Польщею двох зобовязань, а саме: надати територіяльну автономію та український університет на терені Галичини. Що до „Studium Ruthenum" в Кракові, то це авторові пригадує „актуальну за покійної Австрії історію з такимсамим випадком для Італійців також аж у Кракові". І питає автор: „Цікавий я, чи Поляки за царату згодилисяб були на утворення польського університету пр. в Астрахані?"

Дальше каже автор:

»З народами годі робити насміхи. Держави примінюють до підбитих, або зединених народів дві методі: 1) або сильний, консеквентний, опертий на державних законах пястук націоналістичного правительства (гляди: передвоенне відношення Прусії до Поляків, Французів, Данців, Литовців і т. п.); 2) або методи справедливости й права навіть для народів, що »низчі культурою« (глядн пр. Швайцарія, Канада, відношення Англьосаксонців до французьких Канадійців у Квебеку, Монтреалі, де канадійські Французи мають свої школи, університет побіч англьосаксонських шкіл). Пруський пястук і бісмаркове »вигубити« в відношенню до Українців у Польщі, це трохи спізнений клич, а впрочім за багато їх у річи посполитій і за великі занимають провінції.

Nec Hercules contra plures! — Ergo!?

Як бачимо, автор „білий ворон" серед Поляків, що має доволі ясний погляд на українську справу.

На питання „Шляхи до порозуміння" каже автор, що 1) треба вже раз покінчити прикру оперетку п н. „справа українського унівеситету", 2) не накидувати Українцям назви „Русь, Русин, руський", 3) хліборобську реформу треба перевести однаково справедливо так для Поляків, як і для Українців. — На думку автора, щоб Поляки й Українці могли жити вільні й самостійні, то мусять опертися об себе проти спільного ворога. „Для України є дві проблємі: або Українці типу Гоголя, або правдиві, свідомі народовці, а такими мають вповні стати тоді, коли демократична Україна зрозуміє ідеї республиканської Польщі".

Так думає автор, та покищо мабуть і самі Поляки не знають покищо цих своїх ідей. Вказують на це й інші голоси анкети — які виявляють хіба одну стару правду: „Maxima Polonorum in rebus ukrainicis ignorantia". Подавати всі ці інші голоси й дискутувати над ними шкода місця й часу...

Під наголовком **всякі зносини зі Совітами** французький часопис „**l' Agence économique et financière**" статтю, в котрій подаеться причини, чому большевики бажають переговорів з Францією.

„Треба перервати Совітами" містить

»Совіти звертаються до Франції, щоби краще закрити свої пляни. Ненависть совітів до Анґлії — це догма; їх затроєна пропаґанда та їх підступні зусилля шкодити інтересам Великої Британії повсякчасно і скрізь, де тільки можна, до тої міри обурили анґлійську громадську думку, що радянські аґенти вже тепер повідомляють Москву про зміну дотеперішньої толєрантної поведінки анґлійського правительства. Вони заключають, що природним наслідком такої зміни булоби уневажнення анґлійсько-радянського порозуміння з р. 1921 та признання de iure, далі відправка назад в Росію так званої торговельної делеґації, а це в очах тямущих провідників рос. ком. партії булоби для справи революції катасрофою. До того бажають вони не допустити всякими підступами та хитрощами.

Дійсною метою французько-радянської конференції є розпочати переговори для тимчасового порозуміння, щоби тим способом впливати на публичну опінію в Анґлії проти зірвання. Якщо те зірвання таки наступилоби, тоді для ратування захитаного тим свого престіжу в Росії і на Сході, большевики моглиби похвалитися переговорами з Францією, а навіть в потребі виказатися документом про заключене порозуміння з Францією. Іншими словами, вони бажають для осягнення своїх цілей проти Анґлії послужитися Францією. Такі є наміри Совітів. Впрочім французькі власти не можуть мати надії на позитивні наслідки прийдешніх переговорів супроти досвіду минувшини, а саме довгих і безплідних конференцій в Женеві, Газі, Парижі і Лондоні, котрі служили хіба для пропаґанди большевизму.

Жадне льояльне порозуміння зі Совітами не є можливе, бо їх оконечною метою є червона революція, в чім вони абсолютно непримиримі. Радянські аґенти рос. ком. партії вірно додержуються заповітів Леніна, по котрим »треба капіталізмови всьо обіцяти, але нічого не уступити і так вигравати на часі аж до світової революції« і що »всьо є моральне, що може служити комуністичній партії«.

Зєднуйте передплатників „НОВІЙ ЗОРІ"!

падському визволитися з неволі й повернутися на ясні зорі, на тихі води, на рідну Україну.

Син Василя, Михайло Скоропадський (пра-прадід Гетьмана Павла) належав до найвидатнійших фігур на Гетьманщині XVIII. віку (жив між 1697—1758 роками): добре освічений, прекрасний промовець. Він користувався великим впливом серед старшини. Між 1741—1753 роками він займав посаду генерального підскарбія (міністра фінансів). З записок Якова Марковича, українського мемуариста того часу, видко, що Михайло Скоропадський інтересувався літературою, був дуже очитаний і разу-раз споваджував собі книжки й часописи з закордону. Михайло був тричі жонатий: перший раз з онукою Гетьмана Самойловича, вдруге з дочкою Гетьмана Апостола, в трете з сотниківною Мартою Щирай.

Його син Іван (прадід Гетьмана Павла) був (1762—1781) генеральним хорунжим — останнім, що займав цю посаду. Він був дуже популярний (див. про це в статті П. Єфименка »Один из протестовавших« в журналі »Кіевская Старина««. 1882 р. кн. III., ст. 605—607) серед козацтва, і його хотіли бачити Гетьманом. Дід нашого Гетьмана був губерніяльним маршалком Полтавщини. Він мав сина Петра й дочку Елисавету. Елисавета Скоропадська (1830—1890), що вийшла заміж за Льва Милорадовича, була відома українська патріотка й фундаторка Товариства імени Шевченка (пізніще — Наукового) у Львові, якому вона через М. Драгоманова і Д. Пильникова передала 1873 р. значні, на ті часи, гроші для закупна власної друкарні. (Про неї див. статті в львівських »Правді«, 1890, кн. IV., ст. 57—58 і »Зорі«, 1894, ч. 70—71, а також в »Хліборобській Україні«, кн. V. Видан. 1925 р.). Петро Скоропадський служив у російській ґвардії офіцером і за свою хоробрість у війнах на Кавказі заслужив золоту зброю. В старших літах був маршалком Стародубського повіту. Одружений був з Марією Миклашевською, що походила з старої старшинської фамілії на Чернигівщині (її предок, стародубський полковник часів Мазепи Михайло Миклашевський поляг у війні з Шведами). Від цього шлюбу народився 3 травня 1873 р. син Павло, будучий Гетьман України. (Відомости з історії фамілії Скоропадських узято мною з праць відомих дослідників історії лівобережної України Ол. Лазаревського й В. Моджалевського).

Свої дитячі роки провів Павло Скоропадський в маєткові батька, Тростянці, Прилуцького повіту на Полтавщині. Тут у будинку була велика колекція памяток української старовини, що переходила, як фамілійне добро, з покоління до покоління. Тут висіли портрети Гетьманів, полковників та иншої старшини, висіла козацька зброя, по кімнатах стояли старосвітські меблі, старовинний посуд, на полицях стояли старі книжки. В домі додержувано старосвітських українських звичаїв, шановано давні традиції. Це все мало вплив на духовий розвиток хлопця, виховуючи в ньому любов і пошану до рідної старовини й національної культури. Пізніще ця любов скріпилася приятелюванням і впливом таких людей, як Василь Тарновський (фундатор Українського Національного Музею в Чернигові), Петро Дорошенко (український діяч на Чернигівщині), Василь Горленко (відомий український етнограф і історик мистецтва) та инші.

Звичаєм богатьох українських панів того часу, хлопця після короткого перебування в Стародубській ґімназії одвезено до Петербурга, де уміщено до Пажеського Корпусу (привілейована військова школа). По скінченню науки Павло Скоропадський вступив офіцером до Кавалергардського полку, де колись служив і його батько. В часі російсько-яланської війни він виїхав добровільно на фронт, записавшись до козачого полку сибірського війська. Протягом війни командував сотнею козаків. В 1905 р. був призначений фліґель-адютантом при особі царя, в 1906 р. дістав ранґу полковника; р. 1910 дістав 20-й драгонський полк, р. 1911 ляйб ґвардії кінний полк, з яким, уже маючи ранґу ґенерал-майора, вступив і у всесвітню війну 1914 року.

1-го січня 1898 року Павло Скоропадський одружився з панною Олександрою Дурново, дочкою ґенерал-адютанта Петра Дурново й його дружини Марії, уродженої княжни Кочубеївни. Молоді роки панна Дурново провела на Полтавщині, де її матері належали великі маетности (села Чупаво, Кочубеївка, Іскровна, Скороходово) серед українського оточення й природи.

У світовій війні П. Скоропадський дуже в скорому часі дістав 1-шу ґвардійську дівізію й ранґу ґенерал-лейтнанта. За здобуття під Каушеном (у Польщі) ворожих ґармат дістав ордер св. Юрія (в давній Росії це був спеціяльний ордер для відзнаки хоробрости). В кінці війни командував 34-м корпусом, з яким увесь час брав участь в боях. Літом 1917 р., за згодою вищої команди й за порозумінням з Генеральним Секретаріятом у Київі почав орґанізувати свій 34-й корпус: вояки-великоруси та инших національностей вилучались з корпусу й передавались до инших частин, так само й офіцири, а натомість до корпусу, який дістав назву 1-го Українського Корпусу, вливались вояки й офіцири Українці з инших корпусів.

На осінь 1-ий Український Корпус уявляв собою добре зорганізовану й чисто національну українську військову частину (шефом штабу був ґенерал Гандзюк, замордований пізніще большевиками). Коли в кінці 1917 р. стався в Росії большевицький переворот і на Київ з фронту насунули большевицькі московські війська, ґенерал Скоропадський обсадив своїми Українцями головні залізничі лінії, розбив і розброїв большевиків і потім уже розброєних висилав десятками й сотками потягів на Московщину окружним шляхом через Білорущину, щоб обминути українські землі. Цим було уратовано Київ і всю наддніпрянську Україну від погрому збольшевиченими ордами Москалів.

(*Дальше буде*).

Дописи.

Станиславів. (Концерт М. Т. М. жіночого сем.). В суботу дня 12 лютого ц. р. відбувся о 6 год. веч. в жін. семін. С. С. Василіянок в Станиславові святочний концерт Марійського Т-ва цього сем., що був рівночасно святкованням імянин Преосвящ. Епископа Григорія Хомишина.

На концерт загостив Преосв. Григорій з духовенством. Всіх присутних гостей було около 60, так що маленька саля не могла вже помістити учениць III.—V. курсу.

Концерт розпочався відспіванням пісні »Честь і поклін« жін. хором сем. Відтак уч. V. курсу Бородайкевич Ст. виголосила промову, в якій піднесла заслуги Преосв. Григорія для Церкви і народу та вручила йому артистично виконаний привіт від учениць і учит. збору.

По цій промові привитала Преосв. Григорія уч. I. нар. кл. Загайкевич і вручила китицю цвітів. По промові хор відспівав удатно »Многая літа«. По відспіванні пісні виступила уч. III. кл. нар. Целевич і своєю грою на цитрі очарувала всіх присутних. Опісля хор відспівав вязанку щедрівок, хоч можна було сподіватися, що відспіває їх ще краще. Обі деклямації »Над Збручем« уч. IV. кл. нар. Глинської і »Ізакеїла гл. XXXVII.« уч. IV. курсу Романчаківної випали досить гарно. Скрипкове сольо Вислоцької, уч. III. курсу, було дуже гарне під кождим оглядом.

Найкращою точкою було безперечно сольо маленької Гірняківної, уч. V. кл. всенар. в супроводі фортепіяну Білинської, уч. IV. курсу. Кінцева точка, це вязанка колядок, що їх відспівав хор жін. сем. навіть дуже гарно. Катехит о. І. Терешкун подякував Преосвященому, гостям і ученицям за ласкаву участь в цьому святі і просив о благословення для школи. Владика уділив благословення, а хор відспівав народний гимн.

Мабуть кождий відніс як найкраще враження в цього свята. Окремо треба піднести заслуги Вп. учителя співу Козака і кат. о. Терешкуна, що найбільше натрудилися над урядженням цього свята.

Математик.

Українське Краєве Товариство Опіки над Інвалідами просить нас о поміщення отсего допису:

ЯК ДОБУТИ ФОНДИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ?

Важке становище наших інвалідів висуває питання: як добути фонди для кращого забезпечення їх життя? Підмога, яку вони досі мали, рішучо за мала. Причина цього: брак відповідних фондів, а це створює прикре положення для »Українського Краєвого Товариства Опіки над Інвалідами« (УКТОНІ) у Львові, бо до Товариства ставлять вимоги, яких воно виконати не в силі.

Громадянство зі свого боку жаліється на обтяження жертвами: требаж удержувати таку поважну установу, як »Рідна школа«, треба піддержувати »Просвіту«, треба дати і на ріжні бурси, захоронки і ин.

Це все дійсно витягає немалий капітал з нашого населення. Але це не значить, що наш нарід не може дати більше, як давав досі. Навпаки! Оподаткування ще не захоплює широких мас, ще тисячі Українців таких, що можуть жертвувати, нічого не жертвують на народні цілі.

Супроти цього перед нами завдання: крок за кроком захоплювати щораз ширші маси та втягати їх до участи в розбудові нашого національного життя.

Таке Товариство, як УКТОНІ, потребує сталих доходів, воно мусить мати приблизно 20 тисяч зол. місячно, щоби могти виплатити місячні ренти соткам наших інвалідів на провінції та удержати Дім Інвалідів у Львові.

Для здобуття сталих фондів мусять піти з допомогою Товариству в першій мірі кооперативи. Маємо дві тисячі кооператив зареєстрованих у Ревізійнім Союзі, а богато незареєстрованих. Нехай кожда кооператива зобовяжеться платити бодай по 2 зол. місячно на інвалідів, тоді будемо мати річно біля 50 тисяч зол. Крім того добре булоб, колиб кооперативи завели в себе пушки на сотикові жертви від покупців. Енергічний купець завжди зверне увагу покупцям на цю пушку, а певне, що ніхто не відмовиться вкинути туди дрібну лепту. Філія УКТОНІ в Тернополі вже завела такі пушки по кооперативах свого повіту.

Друге джерело інвалідських фондів — це дві загальнокраєві збірки, які переводяться в Зелені свята та в листопаді. Така збірка мусить бути переведена в кождім селі. Цей обовязок лежить на парохіяльних урядах та виділах читалень »Просвіти« і кооператив. Треба признати, що всі вони досі вкладали немало праці при таких збірках і їм треба завдячувати збільшення жертвенности на інвалідів у минулому році.

Третє джерело — це збірки з нагоди концертів, зборів, вистав, забав тощо. При таких нагодах не вільно забувати про наших інвалідів, яким життя лишило небогато радощів.

Четверте джерело — це членські вкладки до УКТОНІ у Львові. Придбання членів для товариств у нашому громадянстві є завжди тяжкою справою, бо ми не привикли брати на себе зобовязання, які треба постійно й правильно виконувати. Членська вкладка до Товариства виносить всього 50 сот., а для незаможних (в першій мірі селян і робітників 25 сот. (Адреса УКТОНІ: Львів, вул. Руська ч. 3).

Справа забезпечення інвалідів Укр. Гал. Армії — це справа всього громадянства. Тому членами УКТОНІ повинні стати всі громадяне безогляду на свої політичні переконання.

Немаловажна річ, щоби кождий жертводавець, що сам складає жертви на інвалідів, притягав до цього своїх знайомих і товаришів та в той спосіб поширював круг жертводавців. Коли жертвуємо самі, спонукуймо й других, щоби виконали свій обовязок супроти нещасних оборонців Рідної Землі.

Нові книжки і видання.

Dr. Paul Wilhelm v, Keppler, Predigt und Heilige Schrift.

Vortrag für die homiletischen Kurse in Speyer und Bonn. 8 (VI u. 52. S.) Freiburg in Br. 1926, Herder, Kart. M. 1.—

Недавно померший німецький епископ Роттенбурґу П. В. Кепплер звісний вже був зі своїх знаменитих проповідей та инших богословських писем. Його можна уважати мистцем духовної красномовности.

Між рукописами, котрі покійний полишив, знайшовся його реферат, який він мав на гомілетичнім курсі в Шпаєр і Бонн. Той рукопис видано тепер п. з „Predigt u. Heilige Schrift". Є це одиноке може провадження у містику церковного проповідництва. Читач знаходить незвичайно оригінальні думки о взаїмнім відношенню між св. Письмом а проповідю, вказівки о читанню св. Письма і цілий ряд екзеґетичних пояснень поодиноких текстів священного писання.

Якщо хто любується в проповідництві або хоче належно чи то приготовитися, чи справувати великий та достойний проповідничий уряд, певно богато скористає з тої цінної та поучаючої книжки.

Нове видавництво. ОО. Василіяни румунської провінції з почином сего року стали видавати тримісячник релігійного змісту, під н. »Cuvântul Adevărului« (Слово Правди). Накладцем і власником є монастир ЧСВВ. в Біксаді, а редакцію веде молодий Василіянин, знавець кількох европейських мов, о. Августин Поп. Перше число представляється зовсім добре: змістом богате і ріжнородне, зі співробітниками духовними і світськими, зовнішним виглядом — старанне та практичне. — Тим чином, за виїмком Канади, наші оо. Василіяни по всіх своїх провінціях мають свої видавничі центри, з постійними орґанами та працівниками пера.

Молоде життя. Часопис українського пласту. VII. рік Ч. 2. (41) 15. II. 1927. Видає Укр. Краєве Т-во Охорони дітий і опіки над молодіжю. Адр. Львів, Домініканська 11.

Наш Приятель. Часопис для молоді і шкільних дітий. Рік VI Ч. 2-3. лютень-березень 1927. Виходить що місяця (кромі ферій). Видає Марійське Товариство Молоді у Львові. Передплата на рік 2 зол; одно число — 20 сот. Адреса Редакції: Львів, Сикстуська 39 а. Адреса Експедиції: Часопис »Наш Приятель«, Жовква.

Сільський Господар. Орґан Краєвого Т-ва »Сільський Господар«. Р. XIII. Ч. 4; 15. лютого 1927. Виходить 1. і 15. кождого місяця. Адреса: Львів, вул. Зіморовича 20.

Сільський Світ. Ілюстрований господарський часопис. Р. V. Ч. 2; 15. I. 1927. Адреса: Львів, Собіського, 32.

НОВИНКИ.

З Українського Наукового Інституту в Берліні. В пятницю 25. лютого вечером в салі Славянського Інституту в берлінськім Університеті д-р Константин Чехович мав виклад в українській мові на тему: „Значіння Б. Спіноци у розвитку фільософічного думання".

Українське віче у Львові. В неділю 20 лютого відбулося в салі Лисенка українське народнє віче в справі господарки львівської міської Ради. Віче скликала Народня Орґанізація Українців м. Львова. Понад 1.000 учасників віча заповнило салю для вислухання рефератів у справі оборони прав українського населення в самоуправі міста. На вічу ухвалено резолюції, в яких зазначено, що укр. населення не має ніяких прав в управі м. Львова, і тому не можна відповідати за погану її господарку і зловживання. В резолюціях протестується також проти обмеження прав української мови, а членів ради, Українців, взиває ться до оборони інтересів українського населення. Віче домагається також збільшення акції в справі безробіття.

Новий апостольський нунцій в Польщі. Як доносять часописи, Ап. Столиця назначила нового нунція для Польщі. Має бути ним о. Пелєґрінетті, дотепершній нунцій в Югославії. Приїзду нового нунція до Варшави сподіються в найблищих днях.

Нові землетруси в Сербії. Із Білгороду доносять: сейзмоґрафічне заведенне одержало вчера з Моста у телеґрафічну вістку, про нові землетруси Дня 19. о год. 6'15 рано в Мостарі та околиці відчули нове сильне потрясення. Кільканацять домів завалилося. Серед населення панує страшна тривога.

Служниця спадкоємницею пять міліонів долярів. 28-літня служниця Марія Дракслорф, родом із Липська, що від пятьох літ служила в різника Бахмана під Дрезденом, має дістати в спадчині по дядькові в Америці суму пять міліонів долярів. Коли ця вістка розійшлася між людьми, ріжні люди засипали її проханнями про підмоги та предложеннями подружя. Навіть великі земельні власники й люде на вищих становищах сватають її. Така то лакома річ гроші. Щоденно одержує вона до 80 листів. Та вона здавна була заручена з мулярем Осипом Рафом і тепер не думає зривати з ним. Покищо служить дальше в Бахмана. Семя різника взяла була до себе її ще перед роками, бо інший суджений, що звів її, покинув її враз із дитиною. Недавно цей колишній суджений жалує, що покинув її.

Самовбійство міліонера ізза 60 золотих. У Варшаві застрілився 65 літній голяр Володислав Гінц. Він одержав візвання заплатити негайно 60 зол. податку. Він пішов до богатої дочки, щоб позичила йому 60 зол., бо хвилево не мав грошей під рукою. Дочка відмовила йому й він під впливом зденервування, застрілився Найцікавіше тут це, що Гінц не був зівсім убогою людиною, тільки власником двох камениць, вартости біля міліона золотих.

Замах на мировий суд. Дня 16 ц. м. в полудне в Варшаві при вул. Маршалківській 98 вибухла бомба. Доходження устійнили, що невідомих доси двох людей кинуло на поміщення мирового суду бомбу й утекли на головний дворець. Вибух бомби висадив двері з завісів й викинув їх на висоту половини поверха. Крім цего знищила бомба вікно та вивалила двері в сінях.

Пожежа в музеї Толстого. Дім, що в ньому жив ґр. Лев Толстой у Москві, знищив якийсь вандал. У цему домі міститься тепер музей ім. Льва Толстого. Якийсь невідомий осібняк продстався в робітню пок. письменника й виляв на бюрко якусь теч і спричинив пожежу. Серед інших документів згорів рукопис „Неволі наших часів". Пожежу вгасили, вломника арештували. Він не хотів подати свойого назвища. Здогадуються, що це людина умово недужа.

Самовбійство по представленні. У Лодзі вискочила з четвертого поверха на брук жінка власника двох аптик Ернестина Розенцвайґ. Згинула на місці. Безпосередно перед самовбійством вернула з театру, де була враз із дочками на представленні „Живого Трупа" Льва Толстого. Штука так вплинула на неї, що відобрала собі життя.

„Чародійна скринька". У Коломиї арештували незвичайно спритного злодія Миколу Лісовца з Дрогобича. Лісовец приходив до тамошніх крамниць із скринькою завиненою в папір і обвязаною мотузком, залякованим печатками. Ніхто не підозрівав що в скриньці був отвір, що отвирався й замикав за потисненням пружинки. Лісовец оглядав у крамниці ріжні предмети й ховав їх у скриньку, так звинно, що купець не міг цего завважати. Лісовец подорожував так по провінційних містах і окрадав крамниці. В переслуханні на поліції подав м. і., що перше жив у Варшаві й писав поезії.

Смерть двох жінок у полуміні. У Литовиці в Долинщині зайнялася від іскри з комина солома на стриху нової хати, що належала до 74-літнього Юрка Ленька. Леньчиха ураз із наймичкою пішла на стрих, щоби виратувати сховані там 800 зол. У знервуванні обі заблудили на стриху й ускорі обхопив їх огонь. Нещасні жінки згинули в полуміні.

Вірна католицькій вірі зреклася мільонової спадчини. Промисловець Мінфорд, що недавно помер у Нюйорку, записав своїй дочці Ґрес четвертину свойого великанського майна, коли виречеться католицької віри й виступить із монастиря Домініканок у Неварку, в якому живе вже 23 роки як черниця. Колиж цего не зробить, то не одержить ні сотика з батьківського майна. Сестра Ґрес заявила, що ніщо в світі не спонукає її виректися черничої ряси й що зівсім вирікається спадчини. Її семя протестантська й робила все, щоби сестру Ґрес, що в 1904 р. прийняла католицьку віру та вступила в монастир, намовити до зміни поглядів. Усі зусилля були даремні. Батько Ґреси, що пристрасно любив її, розстався з нею з болем серця. Часто приключалося, що Ґрес бачила батька, як плакав біля монастирських воріт. Не міг рішитися відвідати дочку в монастирі, а поза монастирем не можна було бачитися з нею. Даремно старий Мінфорд засипував її листами й посилав до неї ріжних людей, що мали намовити її, щоби вернула до рідної хати. Ґрес остала вірна католицькій вірі, а виявила це й зреченням спадчини.

Смерть литовського діяча. У Вильні помер литовський діяч, відомий ідеольоґ литовської независимости Басанович. Сливе всі литовські круги вважали його одним із перших піонірів народнього литовського руху. Похорони відбулися 21 ц. м.

Новий парляментарний звичай. Перед кількома днями в часі засідання угорського парляменту кинув хтось із ґалєрії між послів летючку соціялістичної партії праці, в якій протестують проти поліційного терору та проти концентраційних таборів. У звязку з цею приключкою, рішила квестура парляменту видавати на будуче карти вступу на ґалєрію тільки людям, що викажуться порученням котрогось із послів і що за цю людину цей посол візьме на себе повну відповідальність.

Французька кріза в населенні. Депутований Шарль Лямбер, б. високий комісар для еміґраційних справ, виступив із проектом закона, що має метою боротьбу з крізою уродин у Франції. Лямбер думає, що рівну небезпеку в цему питанні творить велика скількість чужинців, що прибувають до Франції, Їх треба як найскорше натуралізувати. Тому радить він обнизити обовязковий час побуту в Франції для натуралізації з 10 літ на 3, крім цего пропонує признати Французкам, що віддаються за чужинців, право задержати французьке горожанство. Так, по обчисленням Лямберта можна буде придбати що року біля 100 000 натуралізацій.

Спад французької ощадности. Перед кількома ще роками на французький грошевий ринок вливало біля 6 міліярдів франків із кишинь французьких рентієрів. Та останній рік приніс ледви оден міліярд, на що зложився спад франка та величезні втрати посідачів рент наслідком обниження їх курсу й вартости гроша. Ці факти сильно ослабили запал загалу до ощадности, через це змалів і грошевий ринок. Виразне стане воно, коли порівняти його з іншими краями. Зубожіла через інфляцію Німеччини змогла утворити нові капітали в сумі 18 міліярдів, Англія 28 міліярдів, Зєдинені Держави 150 міліярдів, а Франція тільки 3 міліярди за протяг 1925 р.

Ювилей кави. Із кінцем січня ц. р. в усій Бразілії святкували ювилей кави. В січни ц. р. минуло 200 літ, коли в Бразілії з саджено перші кавові кущі. Тепер покрили плянтації в.ю країну й стали підставою багатств і добробуту Бразілії. Тож не диво, що на всіх плянтаціях святковано ювилей, а на найстаршій плянтації Кантінго вмуровано таблицю.

ПОДЯКА.

Всі Всечесні і Високопреподобні Отці, що були ласкаві віддати послідну прислугу моїй померщій жені, беручи участь в її похороні 11 лютого ц. р., вволять приняти отсим мою найщиршу подяку. З окрема дякую Всч. і Впр. Отцю Деканови А. Русинови за провід в похороні і за щиру надгробну промову. Всч. оо. Сотрудникам: Даниловичеви і Козубови. Всч. о. Директорови Сатурському, Всч. оо. Катехитам: о. Гісовському, о. Станецькому, о. Капустинському, о. Левицькому і о. Вецкому. Всч. оо. Парохам: о. Романовському, о. Кисілевському, о. Букшованому, о. Бахталовському, о. Сулятицькому і о. Малофієви.

Нехай Господь нагородить їх сторицею за їх молитви та труд.

Василь Породко з родиною.

Оповістки.

Студентству до відома.

Чергові сходини Укр. Християнської Студентської Орґанізації, на яких виголосить т. Банах реферат на тему: »Реліґія у преісторії« — відбудуться в неділю дня 27 лютня ц. р. о год. 4 пополудни в домівці Марійського Товариства Молоді, Сикстуська 39 А. партер. Членів орґанізації й прихильників просить о численну участь

Виділ УХСО.

КРАЄВЕ ТОВАРИСТВО ГОСПОДАРСЬКЕ »СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР« У ЛЬВОВІ

комунікує:

в справі кредитів на веснянні засіви 1927 року.

Міністерство Рільництва отворило через Державний Банк Рільний нові кредити на веснянні васіви в році 1927, признаючи їх тільки для малої земельної власности. З кредитів цих припадає на територію львівського воєвідства 250.000 золотих.

О засівові кредити старатися можуть господарі, які в році 1926 потерпіли від живлових нещасть, а господарства яких не перевисшають 15 га площі. Господарі, які вже мають досі затягнуті в минулих роках засівові кредити, можуть лишень виїмково одержати новий засівовий кредит з весною 1927 року.

Кредит є з правила 5-процентовий у річнім відношенні, з чого припадає на річ Державного Банку Рільного 2½ процент, а на річ тої установи, яка кредит з рамени тогож Банку і на основі рішення Повітового Комітету допомоги засівам виплачувати буде безпосередно рільникам, припаде других 2½ процент. Міністерство Рільництва уповажнило одначе воєвідські уряди признавати на річ установ, які кредити розділяють — у виїмкових випадках — дальший один процент, подаючи мотиви підвишки Міністерству Рільництва. Загалом кредит на веснянні засіви не може бути опроцентований висше, як на шість процент в річнім розрахунку.

Комітет рільничої допомоги при львівськім воєвідстві на засіданні своїм в дні 16 лютого ц. р. рішив віддати технічне переведення акції засівових кредитів на весну 1927 р. Центральній Касі Спілок рільничих у Львові, при чому на внесення відпоручник „Сільського Господаря" інж. Ю. Павликовського, Центральна Каса Рільничих Спілок має увійти в порозуміння з Центральним Кооперативним Банком Краєвим Союзом Кредитовим, щоби поза кредитовими кооперативами, обєднаними в Центральній Касі, втягнути до акції кредитової кооперативи, обєднані в »Центробанку«.

З квоти 250.000 зол. призначив Воєвідський Комітет на поодинокі повіти львівського воєвідства ось які квоти в тисячах золотих: Березів 12, Добромиль 5, Дрогобич 5, Городок 10, Ярослав 45, Яворів 10, Кольбушова 20, Ліско 15, Львів 5, Перемишль 30, Рава Руська 7, Рудки 15, Самбір 17, Сянік 5, Старий Самбір 10, Стрижів 10, Кросно 4, Ланцут 4, Мостиска 4, Сокаль 4, Ніско 4, Тарнобжеґ 4.

Подаючи це до відома загалу і з окрема філіям і кружкам »Сільського Господаря«, взиваємо їх припильнувати справи в Повітових і Громадських Комітетах допомоги засівам, щоби наші господарі, які потерпіли від живлових нещасть і потребують помочі в кредиті — кредит цей одержали.

Приймається передплату на р. 1927 на християнський журнал

„ПОСТУП"

ВІСТНИК ЛІТЕРАТУРИ Й МОЛОДОГО ЖИТТЯ.

Виходить що місяця у Львові. **Семий** рік видавництва. 20 великих аркушів збільшеного формату в рік.

Річна передплата . . . . 10 зол.
Піврична . . . . . 5 „

Перше (подвійне 1—2) число журналу з богатим і цікавим змістом вже вийшло з друку.

Гроші висилати по зміненій адресі:

Адміністрація „ПОСТУП" у Львові, Сикстуська ч. 39 А.

Важне для церковних хорів!

В Адміністрації „НОВОЇ ЗОРІ" можна дістати отсі випуски

Духовно-музичних творів о. Й. Кишакевича

Ч. 2. Вінчання (на мужеський хор) . . . 3·— зол.
Ч. 3. Панахида і 7 похоронних пісень (на муж. хор) . . . . . 3·— зол.
Ч. 4. Все упованіє моє. Кантата до Пр. Діви Марії,— слова Т. Шевченка (на мішаний хор) . . . . . 2·50 зол.
Ч. 5. Владико Отче! Пісня до св. Йосафата на дво-три і чотиро голосний, мужеський і мішаний хор . . . . 1·— зол.
Ч. 6 Пісню слави заспіваймо! Пісня до св Йосафата на дво-три і чотирьоголосний жіночий, мужеський і мішаний хор . . . . . 1·— зол.
Ч. 8. Всесильний Боже... і З плачем і стоном; два релиґійно-національні гимни на жіночий, муж. і міш хор . . . 2·50 зол.
Ч 9. Пісні підчас читаної Служби Божої (9 пісень) на жіночий або муж. хор 2·50 зол.
Ч. 10. Вінчання (на мішаний хор) . . . 3·— зол.
Ч. 11. Панахида і похоронні пісні (на мішаний хор) . . . . . 3·— зол.
Ч. 12. Служба Божа по західно-українському народньому роспіву на жіночий або мужеський хор . . . . 3·— зол.
Ч. 13. Воскресні пісні (9 пісень) на жіночий або мужеський хор . . . . 2·50 зол.
Ч. 14. Евхаристійні пісні (5 пісень) на мужеський і мішаний хор . . . . 2·50 зол

Книжки висилається негайно по надісланню почтовим переказом належної суми, з долученням 50 с. на поручене порто.

Видає і редаґує Комітет У. Х. О. — Відвічальний редактор **Роман Гайдук.** — З друкарні А. Ґольдмана, Львів, Сикстуська 19.

Ч. 9 (60) (Należytość pocztową zapłacono ryczałtem) Львів, 6. березня 1927. Рік II.

Виходить що тижня

Адреса Редакції і Адміністрації: „НОВА ЗОРЯ" ЛЬВІВ, вулиця Сикотуоька Ч. 39 а.

Конто почт. щад. Краків ч. 405.867.

НОВА ЗОРЯ

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: чвертьрічно 4 зол. Місячно 1·50 зол. ЗА КОРДОНОМ: Річно: 3 ам. долярн або їх рівновартість.

Ціна числа 30 сот.

Орган Української Христіянської Орґанізації.

ЗМІСТ: Значіння церковних брацтв у душпастирській праці. — З церковно-релігійного життя. — Спіритизм (фейлєтон). — Трудяща ювилятка. — З українського життя — О українсько-католицький часопис для народу. — Справа самоврядування. — Політичний огляд. — Як було проголошено Гетьманство у Київі (фейлєтон). — З Канадійського Вавилону — Пресовий ланцюх. — Дописи. — Оповістки. — Нові книжки і видання. — Новинки. — Оголошення.

Значіння церковних брацтв у душпастирській праці.

I.

Чимраз ширші круги нашого народа захоплює релігійна байдужність. Своєю історією обдарований деструктивним таланом, послідовно перепровадив він деструкцію власної армії, власної молодої держави, перепроваджує її в своїх політичних партіях, а при кінци преріжні чинники стараються перевести її також в нашім церковнім життю. Старше покоління традиційно тримається ще Церкви. Молодші люди натомість ходили по світі, бували в злім окруженню і часто під злим впливом. Вони бачили безбожність Чехів і Мадярів, воєнне здичіння і розпусту, революційні грабунки і морди, вони перейшли ціле пекло таборів смерти, а нині є вони свідками ломання справедливости на кождім кроці і то сторожами тоїж справедливости. Старше покоління селянства не рвалося до читання. Молодше принесло з війни охоту до ґазети. Доброї книжки чи ґазети не дали йому в руки, а впхнули йому атеістичну ґазету або нібито релігійно-індиферентну.

Додаймо, що пособляє поширюванню тої байдужности тяжке положення нинішнього людства, передовсім ненависть убогих до богачів, а у всіх людей ненаситний голод роскоші і неуміркований культ тіла.

Наслідки тої байдужности в нас видні: В Коломиї мають будувати протестантську катедру, протестантські ґазетки втискаються в кожду нашу парохію, скрізь є люде, що їх читають, і ними переймаються. Штунда таки є і таки своє робить.. Парохіяне часто легковажать собі а то й вороже відносяться до своїх священиків.

В церкві чим раз менше молодих людей, в селі більше піяків, розпусти, крадіжей, бандитизму. Без перепон і без перестороги з нашого боку читають наші молодці в соціялістично-радикальних ґазетах рубрику: »Кадило-кропило«, а в них заєдно подлі наклепи на поодиноких наших священиків. Вони читають »Волю Народа«, а там прим. кілька тижнів тому описували спосіб заробкования і спосіб розпустного життя прогнаних радянською владою православних монахів і монахинь.

Просимо усвідомити собі, що Камінець Подільський відділений від нас китайським муром, що по правді ніхто з нас не знає, що на Вел. Укр. робиться, а тут з такою певностю росказується про життя монахів в запалих нетрах сибірських лісів. Некритичний читач трясеться з обуреня, тратить віру, стає завзятим ворогом всіх шарів духовенства. А прецінь не чути, щоби священство зорґанізовано реаґувало на це!

Правда, пережив то всьо вже Захід. І стратив на тім кат. Захід тілько, що він нині в подавляючій своїй більшості є поганським в стислім значінню. Правда, зачинається там нині віднова християнського життя, але з кольосальним накладом жертви і праці тисячів орденів з їх місіями, з їх замкненими реколекціями, катол. орґанізаціями, кат. школами аж до університетів включно, з сотками тисяч кат. видавництв і сотками міліонів гроша. Ми того всього не маємо і не скоро будемо мати, а тим часом поширюється релігійна байдужність, поширюється безвіря! Хтож має поставити йому опір? І яким способом?

Ми, священики, мусимо поставити тому сильний опір, зорґанізувавши всі віруючі ще шари нашого народа в церковних брацтвах. Ревним опікуном св. Родини був св. Йосиф. Великою і св. родиною має бути цілий наш кат. народ а його священство, — кождий з нас, — повинен бути св. Йосифом в своїм крузі ділання. Часто здається нам, що наш народ в самім ґрунті є і буде християнським. Нам здається, що вистарчить своє відправити в церкві, своє сповнити в школі, а вже ворота пекла не переможуть нашої св. Церкви між нами. Тимчасом нові часи, нові люде потребують нових способів душпастирювання. Вже не вистарчить ждати на вірних по церквах, а за божественим Учителем треба нам іти на всі дороги і роздорожжа життя і всюди шукати заблуканої овечки-людини. Не вистарчить праця священика, а треба зорґанізованої праці віруючих під проводом духовенства. Це робить вже західна Церква і благодатні наслідки її роботи видиться вже на всіх ділянках життя.

Яке значіння мали в душпастирстві української церкви, ріжні церковні брацтва про це говорить історія нашої Церкви з остатних кількох віків. Православні брацтва ставропіґійські були свого часу одинокою остоєю і церковного і культурного і народнього життя нашого народа. При йшли часи попанщизняні. Наш народ розпився, здичів. Марнував по коршмах і майно і розум і здоровля і найважнійше — свою душу. В тих тяжких часах сам Бог післав був нашому народови святого і ревного Владику, пок. Митр. Йосифа. Його праведне серце відчуло страшну грозу і винайшло лік на релігійно-народню болячку, основуючи Брацтва Тверезости під покровом гр. кат. Церкви. Недавні часи здається, а не стало між живими праведного митрополита пок. Йосифа, вимерли захоплені справою тверезости Його співпрацьовники з пок. Рудольфом Мохом на чолі, а по селах наших побіч панщизняних хрестів, стоять свідки великої і мозольної праці гр. кат. Церкви, стоять залізні хрести поставлені на памятку загальної тверезости. Минули часи, а справа тверезости стала в нас знов дуже актуальною. Бачимо, як дуже розпивається по війні наш народ. Чуємо напевно всі до одного, що нашим обовязком є освідомити і стримати наш народ від горільчаної язви. Маємо в руках богато даних до того. Ми можемо і повинні зараз таки відновити Брацтва Тверезости по наших селах. До тепер ми зовсім мало робили на тім полі душпастирської повинности.

Від давних часів датуються в нас по Церквах свічкові брацтва. Їх форма — світло підчас богослуження тримати, а змісту в них нема і тому вони позбавлені більшого значіння в душпастирській праці. Богато і щирої святости дало нашим парохіям і дає ще нині Брацтво Най. Тайн. Евхаристія була і буде на все осередком і життям християнського освячення. З дня на день росте почитання Пресв. Евхаристії в кат. Церкві, а величаві евхаристійні конґреси є нині мірилом і свідком сили і життездатности кат. Церкви. Майже при кождій нашій церкві є таке брацтво від довгих літ, тільки поважно ним заінтересуватися, тільки солідно його попровадити, а напевно прийде відродження по наших парохіях. Згадати належить і Брацтво Введення в храм Пресв. Богородиці. Його вплив на душпастирську працю незамітний, бо воно мало поширене між народом. Найбільше поширеним є в нас Апостольство Молитви і Брацтво Найсв. Серця Христового зі своїм популярним »Місіонарем«.

Розумів Високопреосвящений Митрополит Андрей, що брацтво без ширшої діяльности защезнути мусить, що брацтво без мудрого проводу важнійшої ролі в життю парохії не відограє і тому видав 1905. послання »О церковнім брацтві«. Посланя це показує докладнісенько, що то є брацтво, хто може стати його членом, яка ціль і завдання брацтва на полі релігійнім, харитативнім, санітарнім і суспільнім, якими способами ту ціль осягнути дається? Коротенько сказавши: це знаменитий провідник для духовних провідників кождого церковного брацтва.

Преосвящений Григорій Хомишин у своїм творі »Набоженство до Найсвятійшого Серця Господа нашого Ісуса Христа«. пише рівнож про велике значіння орґанізації Апостольства Молитви.

(Кінець буде).

Вписуйтеся в члени

Української Христіянської Орґанізації

Річна вкладка від 2 зол. (для незаможних довільна).

Адреса: **Укр. Хр. Орґанізація Львів, вул. Сикстуська 39 а.**

З церковно-реліґійного життя.

ЗАКАРПАТСЬКА УКРАЇНА.

Пряшівський апостольський адміністратор епископом.

Апостольський адміністратор Преосв. о. *Павло Гойдич ЧСВВ.* іменований титулярним *епископом.* Дня 22. с. м. дістав Він ось таку телеґраму з нунціятури в Празі: „Преосвященому Гойдичеви, Пряшів. Св. Отець підніс Тебе до епископського достоїнства і приказав Тобі висвятитися чим скорше в Римі в церкві св. Климента. Арата".

З нагоди іменування Преосв. Павла епископом, зложило Йому пряшівське духовенство ґреміяльно бажання дня 23. лютого. В імени капітули, ОО. професорів і взагалі всього духовенства промовив до Преосв. Павла о. крил. Смандрай. Номінат подякував за бажання і висказав кілька гарних думок про братню любов між священиками і про духа молитви та праці.

Дотеперішний апостольський адміністр. Преосв. Діонізій Ніяраді попращався з Пряшевом дня 22. лютого ц. р.

ПОЛЬЩА.

Унійний рух між Поляками.

Перед шістьома роками оснували священики-академики люблинського університету „Кружок священиків-академиків", що поставив собі за ціль студії над православєм. Сей кружок має характер науковий, а не практичний, хоч приготованнє до місійної праці не є виключене. Головою кружка є о. П. Кремер, професор університету. Досі улаштував кружок 55 загальних зібрань. На засіданнях порушено 11 історичних тем, в яких замкнено майже цілу історію православя; 10 тем про правно-доґматичні ріжниці, 7 про східну літурґію, 10 про стан православної церкви в бувшій Росії і в Польщі, а 15 тем обговорювало католицьку акцію в ціли зєдинення церков. Кружок обходить що року торжественно день свого патрона св. Йосафата богослуженнями й академіями. На зовні члени кружка виголошують звичайно реферати на загально-польських щорічних зїздах богословських кружків. Заходами кружка відбуваються від трьох літ в Люблині для ширшої публики відчити на теми, що входять в обсяг завдань кружка. З поручення голови кружка о. Кремера випрацьовано в р. 1925 плян унійних викладів для духовних семинарів. Згідно з ухвалою третього зїзду богословських кружків в Варшаві, кружок опрацював і переслав до бог. кружка в Варшаві проект „Тижня церковного зєдинення". Перед двома літами кружок навязав зносини з унійним рухом заграницею, передовсім із париськими подібними орґанізаціями. Кружок має досить богато, бо 19 сучасних часописів, посвячених місійним справам, між иншим три українські. Досі зазнайомила праця кружка зі станом унійного питання і заінтересувала ним 36 священиків. Тепер робить кружок заходи коло видавання польського унійного часопису, який лучивби зі собою всі орґанізації й людей, що займаються унійним питанням. (Міс. катол. лютий 1927.)

Богословський курс для конвертитів.

Згідно з ухвалою зїзду „кресових" польських епископів, який відбувся в днях 9 і 10 листопада 1926 р. в Вільні, отворено в половині січня с. р. кількамісячний богословський курс, який має на меті доповняти богословське образованнє священиків, які повертають з православя до католицтва в „східно-словянськім обряді". Під сей час слухачів того курсу є двацять.

Товариство внутрішних місій.

Віленський польський митрополит Ялбжиковский затвердив статут „Товариства внутрішних місій" в віленській архідієцезії. — Рівночасно *„Брацтво св. Кирила й Методія"* при поавґустіянськім костелі, відданім католикам „східно-словянського обряду", веде пляново свою працю, улаштовуючи що неділі в костелі реліґійно-освітні відчити.

Єзуїти „східно-славянського обряду".

Ми вже згадували свого часу про отворення в Альбертині новіціяту ОО. Єзуїтів „східно-словянського обряду", яке відбулося ще д. 28. листопада 1926 р. Покищо є в сім новіціяті чотирох новиків-клєриків і оден новик брат. Настоятелем альбертинського дому й новіціяту є о. В. Пйонткевич, Т. І.

Ціль римо-католицької Церкви на Волині.

Польський часопис „Życie Wołynia", обурюється на теперішне польське правительство за попирання польського національного костела на шкоду рим. кат. Церкви, котра зокрема на Волині має поза своїм безпосереднім реліґійно-моральним післанництвом *незмірно високу ролю головного сторожа національности польського „кресового" люду, в значнім своїм відламі зукраїнізованого і вживаючого в домашнім життю українського „нарічя".*

Інтересно, що сі шовіністичні маячення переповідає „Ґазета Косц." без ніяких коментарів...

АВСТРІЯ.

Злука австрійських і німецьких протестантів.

Між евангелицькими церквами Австрії й Німеччини прийшло до порозуміння, силою якого евангелицькі церкви Австрії злучилися з такимиж церквами в Німеччині. В начальній управі німецької евангелицької церкви дістали Австрійці два місця.

Число протестантів.

Після найновійшого обчислення всіх протестантів в Австрії є 250.000. В останнім році збільшилося се число о 3000 душ.

ШВАЙЦАРІЯ.

Евхаристійний конґрес.

В Швайцарії, в місті Айнзідельн, має відбутися від 20 до 23 серпня 1927 перший в сім краю Евхаристійний корґрес. Швайцарські епископи видали вже спільний пастирський лист, в якім заповідають сей конґрес.

ФРАНЦІЯ.

Стоваришення христіянського супружества.

Таке стоваришення розвиває в Франції свою хосенну діяльність вже від кількох літ. Протектором стоваришення є париський кардинал Дібоа. Ціль стоваришення така: приготовляти мужеську й жіночу молодь до супружого стану; впливати на супругів, що забувають про заповіди супружої моральности, відповідним поучуваннєм їх під тим оглядом; поучувати родичів, як мають виховувати діти; заохочувати христіян до молитви за освячення родин; спомагати священиків у їх праці над образованнєм родичів і молоді. Для кождого з сих питань видає Стоваришенне двомісячні письма. Стоваришенне оснувало також „Ліґу чистоти", до якої належать молодці, дівчата й супруги.

АНҐЛІЯ.

Кріза в анґліканській церкві.

Анґліканський епископат хоче піти на зустріч щораз сильнійшому напрямови анґльокатоликів і завести звичай переховування освяченого Агнця для причастя хорих і таких, що не можуть брати участи в правильнім богослуженню. Проти сього наміру виступають енергійно протестантсько настроєні кола. Сподіються, що се стане

Спіритизм.

(Дальше).

V.

ПОЯСНЮВАННЯ СПІРИТИСТИЧНИХ ЯВИЩ.

1. Підсвідомість.

Коли ми вже дещо пізнали спіритистичні явища та впевнилися в їх правдивости, так слід нам тепер приступити до дальшого дуже важного питання, а це до способів їх пояснення.

Спіритистичні явища поясняють, чи радше вияснюють, ріжно. Ми всі ті способи пояснення подрібно перейдемо, розважимо їх і розберемо.

Зачнім від столиків.

Якій силі треба приписати те, що бездушний кусок дерева розуміє наші бажання й дає відповіди розумні, непередбачені, несподівані, які часто перевисшають відомости учасників сеансів? Яка матеріяльна питоменність тут ділає? Це-ж не противилосяби зовсім розумови й фізичним законам, колиби столики стукали якнебудь під впливом флюїду (коли такий справді є), як не противиться законам думання й фізики та механіки факт, що якийнебудь предмет, коли пр. перевертається, видає галасливі звуки, хоч без ритму й мельодії.

Сторонники стукаючих столиків так на це відповідають: »Ми зовсім не кажемо, щоби в тих розговорах ділала сила дерева, або якась инша матеріяльна сила, але не бачимо також потреби шукати тої причини в якихсь метафізичних сферах. Тут просто учасники ведуть розмову самі зі собою способом п і д с в і д о м и м«. Що це значить?

Підсвідомість — каже д-р М. Нітецький (»Спіритистичні явища в освітленню науки й обявленя«, Варшава, 1920, ст. 46—85) — грає справді на сеансах більшу ролю, якби це на око вдавалося. В цьому є дуже богато причин. Якби воно представлялося в випадку зі столиками? Річ стане ясна, коли подумаємо про найтіснійший звязок між дроганнями людського духа і його зовнішним приладом, яким є тілесний орґанізм, що відграває тут ролю найвражливійшого музичного інструменту. Неоден ніжний, субтельний удар духа в ті тілесні клявіші відібється зрозумілим звуком для инших нераз скорше, чим це помітить сам внутрішний артист. Кожда думка, що повстає в нашій душі, викликує найріжнороднійші переміни в орґанічнім устрою. Кождій товаришить ряд клітинних рухів, закінчених зовнішною діяльністю мязів, яку можна часто помітити голим оком, а ще частійше відповідним приладом. Одним словом, кожда людська думка є поза своєю ідейною містотою рівночасно орґанічною силою.

В приміненню цеї засади до розмови на сеансах зі столиками і до способу, яким вони звичайно відбуваються, можна знайти ключ до дуже інтересних продукцій, продукцій зовсім природних, навіть дуже простих.

Уявім собі, що при столику сидить кілька осіб, що получили свої руки на поверхні столика звісним ланцюхом. Припустім, що вони питають столик про якесь слово, котре всі мають на кінци язика і хотять довідатися, чи й столик про нього знає. Тому, що ціле товариство про ніщо инше не думає і нічого иншого не бажає, як тільки, щоби столик вистукав подумане ними слово, то в якімсь моменті власні руки зрадять тих людей. Коли приблизиться перша буква слова, то природно, що всі під впливомй радости натиснуть несвідомо сильнійше поверхню столика, котрий наслідком того вдарить в підлогу. Те саме, а навіть іще в більшій мірі буде й при дальших буквах слова.

А коли не всі дожидають тої самої відповіди? Коли думки є поділені? Або коли одні вже добре зясували собі в думці дожидане слово, а инші ще не досить рішучо до нього схиляються? В такім випадку, коли столик наблизиться до удару, що відповідає слову, на яке рішилися перші особи, тоді їх мязева акція на столик буде більша, чим товаришів. Врешті, коли столик почав вистукувати перші букви якогось слова, то та часть товариства, що думала про инше слово, перерве нитку своїх думок і піде в тім напрямі, який вказують столові ноги. Природно, що тоді помимо волі їх руки притиснуть сильнійше поверхню столика. Тим способом столик стане вистукувати навіть такі слова, яких вони по нім зовсім не сподівалися.

Це всьо відбувається без рефлєксії або підсвідомо. Учасники сеансу не здають собі з цього справи, вони не є спосібні заналізувати своєї духової акції в хвилі розмови зі столиками і готові добачувати в ній якісь тайни окультизму.

Так, в такий природний спосіб, поясняють спіритистичні явища сторонники так зв. п і д с в і д о м о с т и.

Та цей опис підсвідомої акції мязів руки не відслоніює властиво навіть рубця тайни саенсових забав.

В данім випадку столові ревеляції не переступають поза зміст і межі думки учасників. Тимчасом кождий знає, що розмови зі столиками ведуться далеко свобіднійше, і що ноги столика

причиною сильного роздору в англіканській церкві.

ДАНІЯ.

Зріст католицтва.

В Данії робить католицька Церква гарні поступи. В минулім році було до 300 навернень. Будують нові церкви. Збогачується католицька література як перекладними, так і оригінальними творами.

ЗЛ. ДЕРЖАВИ.

Конґрес уніоністів.

Недавно відбувся в Америці зїзд уніоністів, на який прибуло 700 делеґатів епископальної церкви. Предметом нарад була справа зєднинення з Римом. Бесідники виказували, що треба вже раз зірвати з упередженями в відношенню до Риму. Згодилися на такі постуляти: а) Апостольська Столиця як столиця св. Петра є Божою інституцією; б) непомильність папи се постулят, який залежить від приняття цілим християнським світом.

РАДЯНСЬКИЙ СОЮЗ.

Переслідування католиків.

В Минську арештували большевики багато католиків. Недавно відділ ГПУ (політична поліція) окружив в часі богослуження тамошний костел. Аґенти ГПУ веліли всім вірним вийти з костела, а відтак перевели в них особисту ревізію. Хто не мав при собі особистих документів, того арештували. Відтак перевели ревізію в костелі, після чого арештували ще двох священників.

Трудяща ювилятка.

Є нею *М. Володимира Филевич,* ігуменя львівського монастиря СС. Василіянок, при вул. Зибликевича.

Родом з Холмщини. Уродилась у Владаві 1870 р., де її батько був парохом. Підчас переслідування унії, ще малою дитиною, враз зріднею перейшла у Галичину, відки вже не переступала ніколи сокальського кордону. В р. 1895 бачимо її учителькою музики в школі СС. Василіянок у Яворові, а два роки пізнійше на тім самім становищі у Львові. 1900 р. постригається в черниці і відбуває новіціят у Словіті. Точно 25 літ, тому назад, в місяці лютім, стає префектою дівочого інституту СС. Василіянок у Львові, а в літі тогож року ігуменею монастиря.

Здається, що тих 25 літ, монотонних, буденних, як само життя в монастирській келії, пройшло понад головою тихої ювилятки непомітно. Здається, що те минуле чвертьстоліття нічим не важне, в ніщо не богате для загального, громадянського життя, для якого ставиться вимогу — бути на світильнику виднім, кидатися на всі сторони та безвпинно ділати. Здається, що саме людина, до того ще й черниця клявзурова, найменше управнена до відсвяткування прилюдного ювилею.

Та не так воно з 25-літтям М. Володимири ЧСВВ. Без пересади слід прикласти для неї назву трудящої ювилятки. Доказом сього її повна посвяти праця в школі дівочій, доказом сього історія дівочого інституту, історія самого монастиря при вул. Зибликевича, доказом — придбані реальности при вул. Марка і Длуґоша, вкінці — величава ґімназія СС. Василіянок у Львові, по новітньому построєна і роскішно обстановлена. А дальші її пляни, дальші замисли? Чиж і вони не вказують на М. Володимиру, як на справді трудящу людину!

Коли нині прилюдно складаємо їй за се признанне і подяку, рівночасно щиро бажаємо, щоби і дальші літа її праці відповіли сподіванням нас усіх, та щоби чергові ювилейні дні провела М. Володимира ЧСВВ. не в комірній, а своїй власній хаті.

З українського життя.

Віче в Теребовлі.

Укр. Н. Д. Обєднання уладило дня 23. лютого віче в Теребовлі. Віче відбулося в просторій салі місцевої »Просвіти« при численній участи населення Теребовельщини. Відкрив віче о. декан Степан Мохнацький, вибраний відтак головою президії віча. Делеґат Центрального Комітету У. Н. Д. О. о. пралат Леонтій Куницький виголосив реферат про положення украін. народу під Польщею, та про політичні завдання УНДО. Другий реферат про земельну справу і земельну реформу мав др. Заплітний, адвокат з Теребовлі. Після рефератів була оживлена дискусія, в якій брало участь богато міщан і селян. Віче ухвалило відтак резолюції, в котрих признаючи УНДО одинокою нашою національною політичною партією, взиваєтся всіх зібраних вписуватися в його члени. Віче протестує проти кольонізації, домагається розподілу землі між місцеве населення, привернення належних прав у самоврядуванню, шкільництві і т. д.

Трицятьлітний ювилей читальні.

Читальня »Просвіти« в середмістю Львова, що гуртує сьогодні понад 600 членів, святкувала минулої неділі ювилей свого 30-літнього істнування. Святковано цей ювилей скромно і тихо, бо культурно-освітна праця трох десяток літ цеї заслуженої установи не потрібує реклями. Про ту працю, від перших загальних зборів читальні дня 14. лютого 1897 р. починаючи широко розповів у своїому рефераті нинішний голова читальні о. сов. Степан Василів. На святі були приявні також деякі громадяне основники цеї читальні. Співав студентський хор і виголошено ряд привітів від наших культурно освітних установ. Трицятьлітний ювилей дав нагоду кинути оком у минуле на пройдений шлях, але він певно стане товчком до ще живійшої освітної діяльности в нинішний важкий час в надії на краще завтра. Що читальня в середмістю Львова це завдання сповнить, в тім запорукою є її дотеперішня діяльність, а не менше і нинішний її провід.

РАДЯНСЬКА УКРАЇНА.

Умови наукової праці на В. Україні.

Проф. Багалій, член Укр. Академії Наук в розмові зі співробітником харківських »Вістей« спинився на умовах наукової праці на В. Україні. Докладнійше оповів він про діяльність Укр. Академії Наук, ріжних наукових інститутів і видавничу роботу. Між иншим каже акад. Багалій: »В наукових установах нині утворилися цілі склади цікавих рукописів, що ніяк не можуть діждатися на видання, хоча, безперечно наукова їх вартість іноді велика«. Само собою, що причини того явища наш учений у харківськім часописі подати не міг. Не міг також нічого згадати про те, які перешкоди ставить радянська влада для зносин наукових установ із закордонним науковим світом. Обережно згадує лише, що »виступає дуже гостре питання про переводи наукових робітників без їх згоди органами Наркомо світи«. Такі натяки у харківськім офіціяльнім орґані багато говорять про таки не дуже сприятливі умови для української науки на В. Україні.

Зате для зміцнення чужого елементу на В. Україні, совіти роблять все, що можуть. На це гроші все знайдуться; їх візьмуть з тогож українського селянина. Ті самі »Вісти« пишуть: »Центрвидав має випустити ріжної літератури для національних меншостей 816 друкованих аркушів, що з них більше половини складають підручники. Літературу друкувати-

---

дають часто відомости, про які розмовці зовсім не думають, яких не знають, а часто й такі, яких не могли мати, бо вони перевисшають їх вроджену силу, пр. коли стіл каже, де знаходиться загублений або вкритий предмет. Врешті всі ті приготовання з боку учасників, щоби видобути таємні стукання зі столових ніг, є часто зовсім злишні. Столики легковажать собі флюіди та ланцюхи і самі, недотикані людьми, нераз значно віддалені від них, вистукують речення розумні, цікаві, непередбачувані.

Яке отже сила матеріяльна, фізична, біольоґічна є спосібна викликати подібні явища?

Вистукування речень столиками не ріжниться в засаді нічим від подібної операції в телеґрафічних урядах. І тут і там є угода, силою якої число ударів в телеґрафічний апарат має означати ряд букв, слів. Телеґрафічний функціонар, чуючи дзвонення апарату, розуміє його й кождий окремий дзвінний звук перекладає на відоповідну букву. Тим способом стає власником думки, яку йому пересилає його товариш по фаху нераз на просторони цілих соток миль. Хоч не бачаться взаїмно, а однак добре розуміються. Що сказалиби ми про телеґрафіста, який одержавши сиґнал, що означає льоґічне речення, думку, уважавби це тільки наслідком сліпих механічних сил?

Будьмо отже консеквентні. В розмові зі столиками не бачимо вправді нікого, хто керувавби стуканням, але як при телеґрафічнім апараті, так і тут, ствердуємо, що знаки столових ніг заключають думку, вмисл, чиюсь волю. З другого боку годі нам припустити, щоби це була розмова зі собою самими, бож вона має всі ціхи звичайного взаїмного порозуміння людей на світі. Питаємо про щось, чого не знаємо, і дістаємо відповідь, котрої ми самі не могли собі дати. Зрештою навіть тоді, коли ті столові знаки відповідають нам словом або реченням сподіваним, відомим, то чи це доказ ділання нашої підсвідомости? Зовсім ні, бо ми чуємо дуже добре, що наш умовий стан є такий самий в хвилі питання, як і в хвилі відповіди, що маємо однаку ясність понять. Преці дуже часто в звичайних умовах задаємо людям питання, на які вони відповідають нам по нашій думці (пр. учитель — ученика). Чому таких розмов не називаємо розмовами зі самим собою? А преці в сеансах беруть участь люде також тверезі, критичні, здорові на тілі й душі, а не тільки самі »помилені«...

Коли отже бодай часом столова конверзація нічим в засаді не ріжниться від звичайної людської конверзації, коли ця конверзація не є розмовою з нами самими, ані зі столовими ногами, то що це властиво за особа, чи особи, що нас розуміють, входять в товариські взаємини і розмовляють з нами?

Ось труднощі, які спіритизм ставить досвідному дослідови зараз на вступі. А чим дальше, тим ті труднощі щораз більші.

Що думати про ті сильно денервуючі сенсаційні спіритистичні марева, про двійняки, про постатті, що родяться нечайно з тіл медіїв, а зберігають всякі познаки живих людських істот? Що думати про тих позагробових гостей, що відвідують свою спіритистичну клієнтелю, що зближаються до своїх мнимих синів, доньок, свояків, яких на землі покинули, що розмовляють з ними довірочно якусь хвилю, а відтак десь пропадають?

Врешті, що думати про ті незвичайні талани, просвічення й прояви ґеніяльности, які стрічаємо на сеансах у зовсім простих медіїв? І серед яких то фізіольоґічних умов появляються ті незвичайні спосібности медіїв, коли вони стають наймудрійшими й ґеніяльними? Тільки тоді, коли впадуть в стан розстрою нервів і стануть жертвою поганих та шкідливих фізіольоґічних недомагань, як: корчів, конвульсій, потів і т. д. І не тільки мусять зложити жертву зі свого здоровля, але що дивнійше, щоби статися на хвилю ясновидючими й ґеніями, мусять зректися своїх найглибших духових сил: свободи й свідомости. Вони мусять спати, щоби цікава кліентеля могла подивляти їх талани, їх мудрість, їх пронизливість. І маємо вірити, що сон, той брат смерти, є справді жерелом найвисшого умового життя?

Звичайні, неспіритистичні ґенії, мають свої натхнення на яві, вони є їх особистою, індівідуальною власністю, вони є наслідком внутрішної, великанської, індівідуальної, систематичної духової праці, а спіритистичні медії, а спіритистичні »ґенії« не працюють, тільки сплять або завішують в собі умову акцію, а до того сплять сном підозрілим, поганим, відражаючим, і це їм цілковито вистарчає, щоби добути собі ґеніяльні проблиски...

Так доходимо ми до ґіпнотизму.

(Дальше буде).

меться німецькою, єврейською, польською, болгарською, грецькою та чеською мовами. Молдавську літературу видає спеціяльне видавництво АМСРР. Цей план вже успішно реалізується. В найближчому часі Центрвидав гадає утворити в Харкові велику інтернаціональну друкарню, де буде зосереджено видавництво всіх ґазет національних меншостей України, а також література на мовах національних меншостей.«

Русифікація Донецького басейну.

З кінцем січня ц. р. вийшло перше число ґазети робітничої молоді Донбасу, що має обслуговувати молодь Сталінської, Артемівської і Лучанської округи, де є коло 60.000 молоді. Це саме та молодь, що її всякими способами спроваджують з Московщини для русифікації України, особливо її вугільного району. Само собою, ґазета видається російською мовою і називається »Молодой рабочий«.

Життя на В. Україні.

Закордонна преса подає такі інформації про життя на В. Україні на основі оповідання одного громадянина, що виїхав з Рад. України в половині січня: »Бандитизм, хуліґанство та дрібне грабіжництво стали вже прямо застрашаючим явищем. Боротися з цим явищем влада не має сили. В кінці грудня, в Київі, між робітниками та комуністами дійшло до кривавих сутичок. Причиною сутички послужила підвишка платні військовим комуністам. Перемогли робітники. З обох боків були вбиті й ранені. — Криза у всіх ділянках життя чим далі все більше загострюється. Нарід по селах національно став свідомійшим, а податкове здирство дало йому відчути ті »вигоди«, які дає йому союз з Московщиною. Не дивлячись на тзв. українізацію, Українців переслідується як і раніше. Більше видатних вони не чіпають, але менших з ініціятивою вони не милують. Коли не мають до чого причепитися зараз, то вишукають старі грішки, за які 5—6 років. Щодо українізації, то в армії вона не переводиться. В низових установах українізацію переводять ніби то приспішно. Можнаби сказати, що її проведено. Тимчасом по установах на Україні працюють не Українці а переважно Росіяне, яких нібито українізується.

О українсько-католицький часопис для народу!

(Надіслана стаття.)

Не може бути двох гадок, що в історії нашого церковно-народного життя, основання Укр. Хр. Орґ. мусить бути записане золотими буквами — яко незвичайно потішаюча подія. Вже за короткий час свого істнованя „Нова Зоря“ заворушила та спонукала до ревізії становища значну часть духовенства та віруючої інтелігенції. Не диво, що підноситься загальне бажання за розширенням „Нової Зорі“. Та коли в поклику „На поміч рідній католицькій пресі“ сказано також „другим неменьше загальним бажанням є, щоби Укр. Хр. Орґ. приступила до видаваня також популярного часопису для народу“, то се бажання належить піднести **яко конечне, не терпляче проволоки.**

Часописи стали чимраз більше мостити собі дорогу між народом. А се сильний освідомляючий, агітаційний та переконуючий фактор. Яка ґазета — такими стають з часом і її читачі, особливо меньше свідомі і малокритичні. **Тому не може нам бути однаково, які ґазети ідуть жіж наш нарід.** Доминаючи розсилане на всі боко останними місяцями „Світло„ чи „Культуру“, суне в наше село в значній скількости за гроші, чи за „бездурно“ — „Гром. Голос“, „Воля Народа“, „Покутське Слово“, „Віра і Наука“, котрі несуть з собою одну велику руїну.

Коли хочемо (а мусимо) сему лихови успішно протиділати, мусимо **не чекаючи завтра, вже нині** дати до рук народови популярний український часопис християнсько-католицького духа. Щоби цей невідкличний постулят часу сповнити, залежить не лише від проводу, але в великій мірі від *членів* „Укр. Хр. Орґанізації“, котрі повинні зложити на це потрібний фонд. Перше слово тут за духовенством, котре мусить протиставитись кождому наступови безвірства. Священики, котрі навіть в сих тяжких часах много жертвують на ріжні не все приязні ціли, повинні знайти фонди і на християнську ґазету для народу, та поспішити без винятку за приміром Високопреп. Отців Перемиської Епархії. А коли наше бажання станеться дійсністю, дамо народови серед так складних і тяжких обставин, та назріваючої боротьби щирого помічника та вірного приятеля в нашій душпастирській праці.

Торговиця Пільна 25/II. 1927.

о. Микола Корбутяк.

Справа самоврядування.

(—) Справа самоврядування, справа його реформи це одна з доси з незагоєних болячок польської річи посполитої. Тут панує справжне безголовя. Найбільше завинив тут таки сойм. Ось уже вісім літ радить він тай доси не міг нічогісінько вдіяти в цій так важній справі.

Що правда, найгірше виходить на цьому наша східня Галичина, цебто три воєвідства: львівське, станиславівське та тернопільське. Тут у переважаючій більшости сіл, а то й міст та містечок правлять із гори йменованими радами — ще від часів як тільки Польща зайняла цю землю. І в богато громадах господарять ці комісарі так, що аж жах збирає.

Чому воно так? Є ріжні причини. Та мабуть найважніща ця, що ні сойм ні правительство не можуть придумати, як перевести вибори до самоврядувань. Усі є цеї думки, що перше треба перевести реформу виборчої ординації — та всіх мучить питання: як?

Правда, на адміністраційній соймовій комісії прийшло було до компромісу в справі самоврядування. У цему компромісі взяло участь пять партій (Нар. Дем, Х. Д. хлоп. союз, Визволене й П. П. С.). Та вже в кілька днів опісля народові демократи відступили від компромісу, »бо проект небезпечний для польського народу«. Треба теж пригадати, що вже в грудні м. р. посли Ледвох, Фіялковский і Боґуславский із »звйонзку хлопск-ого« зголосили власне внесення в справі самоврядувань, який проектує введення т. зв. »малого самоврядного закона«, опертого на 5-прикметниковому голосуванні. Цей закон, обовязував би »тим часово« аж до ухвалення трівкої реформи в соймі, та зате ввійшовби в життя негайно.

Із цего виходилоб, що компромісовий проект пяти партій впав, та ось дня 16. м. м. радила над ним адміністраційна комісія під проводом посла Путка й по довгій дискусії ухвалила таке: »Комісія ожидає від правительства, по думці обіцянки віцепремієра в промові з 11. лютого в соймі, що воно займе на найблизчому засіданні ясне й конкретне становище в справах самоврядувань взагалі, як і в відношенні до внесення послів Ледвоха, Фіялковского й Боґуславского (малий самоврядний закон), так і до цілости самоврядних законів у проектах комісії. Комісія рішена в разі дальшого неґативного становища правительства перейти до третього читання проекту самоврядних законів, прийнятих у другому читанні комісії.

То так сойм. А правительство? Кажуть, що воно є за »малим законом«. І справді по другому читанні компромісового проекту віцеміністер Ярошиньский высказався в пресовому інтервю дуже прихильно про »малий закон«. Віцепремієр Вартель знов у своїй останній промові порушив питання самоврядувань тільки загально й застеріг собі тільки вільну руку щодо виборів до сільських громад у Галичині.

Виходилоб, що правительство жде на порозуміння посольських кругів, а колиб прийшло до угоди то правительство »відповідно приміниться«. Сойм жде на становище в цій справі правительства, — а правительство на становище сойму.

Із усего здається, що найбільше шанс має проект »малого закона«. Він складається з 9 статтей. Перші чотири управильнюють громадське самоврядування в був. польському королівстві, а пята стаття відноситься до чотирох воєвідств: краківського, львівського, станиславівського та тернопільського. У цих чотирьох воєвідствах малаб обовязувати виборча ординація б пруської дільниці оперта, як відомо на найчистійшому пятиприкметниковому виборчому праві. (Тут саме заповів п. Вартель »вільну руку«). 6 стаття говорить про міста, там мавби обовязувати декрет начальника держави з 13. грудня 1918 р. — себто теж 5-прикметникове голосування. 7 стаття вводить у Галичині орґанізацію »повітових соймиків«.

Такий проект »малого закона«.

Ось такий проект, та що він увійде в життя — годі сподіватися. Ні сойм, ні правительство не можуть тут рішитися.

Політичний огляд.

ПОЛЬЩА.

Анґлія та Польща.

Непорозуміння Анґлії з Радянщиною викликує вже воєнні алярми. Кажуть, Анґлія не може вже довше стерпіти більшовицької агітації та фінансування Радянщиною більшовицької й протианґлійської акції в Китаї та в Індіях, а то й у самій Анґлії, хоче вашахувати Радянщину на її західній ґряниці, значиться підготовляє виступ проти Радянщини держав, що межують там із ньою. Передусім звернула Анґлія свою увагу на Польщу. Берлінські часописи пишуть, що між Польщею й Анґлією відбулися вже переговори, що довели вже частинно до корисних вислідів. Польща — пишуть вони — прийняла вже певні зобовязання супроти Анґлії й то не тільки політичної, але й військової натури. Значиться Анґлія хоче мати Польщу головним тараном проти Радянщини. Тому теж, хоч доси сприяла домаганням Литви в справі Вильна, тепер напирає на Литву, щоб спонукати її до угоди з Польщею. До цего протирадянського союза хоче Анґлія втягнути й інші прибалтійські держави, що повстали на території давньої Росії. Віденська »Нае Фрае Пресе« доносить, правда, в Лондону, що це зближеня між Анґлією й Польщею є тільки в цему, що Анґлія змагає утворити »европейську солідарність« оборонної натури супроти радянської пропаганди та проти радянських плянів на будуче. У звязи з цею зміною анґлійських поглядів, зазначує німецький дописувач із Лондону, на значіння Польщі в ожиданні великого розрахунку між Анґлією і Радянщиною, є й велике охолодження Анґлії в відношенні до Німеччини. Не тільки справа ревізії польсько-німецьких ґряниць, але навіть питання приспішеного опорожнення надренських провінцій вважають в Анґлії тепер на часі. Кілько в цему правди, покищо годі знати, бо польське правительство само собою держить усе це покищо в тайні. Хоч деякі познаки вказувалиб на це, що воно справді щось є. Вказувалаб на це зміна в пресі Пілсудчиків у поглядах на українську справу. У їх органі »Глосі Правди« появилися статті з гарними словами в бік Українців, ба навіть признається їм право до самостійности. Що правда, польське правительство потім відпекалося участи в цих статтях, та воно всетаки виглядає, що ці статті не появилися там ось так собі случайно. Також і в відношенні до еміґрантів із Великої України, кажуть, замітні певні зміни. Їм тепер надають право горожанства в Польщі та розміщують їх на Волині. Вяжуть із цим теж і міркування про перенесення української хліборобської академії в Подебрадах із Чехословаччини на Волинь. Та, як кажемо, все це покищо тільки здогади. Чи є що в цему правди, покаже будучина.

Позичка для Польщі.

Здогади про польсько-анґлійське мілітарне порозуміння опирають теж і на цему, що Анґлія

схильна тепер дати Польщі більшу позичку. Та, як у нас уже писалося, Анґлія поставила дуже тверді умови, головно в справі фінансової контролі Союзом Народів, то ледви, чи до цеї позички прийде. Польська рада міністрів ухвалила вже, правда, проект розпорядку президента річи посполитої, який уповажнить міністра фінансів затягнути загряничну позичку в висоті 6,000.000 золотих у золоті в комунальних облігаціях Банку краєвого господарства. Позичка послужить до підвищення основних капіталів Банку. Після »Таймсу« польські відпоручники Кшижановский і Млинарский переговорюють із групою Моргана в справі позички 100 міліонів долярів для Польщі.

Знов непорозуміння правительства зі соймом.

Правительство має дальше непорозуміння зі соймом. В останніх днях була можливість аж двох нараз конфліктів із соймовими комісіями: конституційною та адміністраційною. В конституційній комісії при ухвалюванні законів про збори комісія не могла осягнути згоди в цій справі, а представник правительства заповів, що правительство приготовляє декрет у цій справі. Та комісія без огляду на заповідження декрету рішила таки приступити до третього читання проекту, значиться робить наперекір правительству. Ще гострішний конфлікт заповідається в адміністраційній комісії при проекті про громадське самоврядування. Правительство побачило, що сойм не здібний до поладнання цеї справи й зважилося заявити, що його співпраця на підставі соймового проекту про самоврядування не можлива. Превительство хоче перевести реформу самоврядувань у двох етапах: 1) в формі тимчасового закона; 2) в формі трівкого закона, який ухваливби вже новий сойм. Та це становище правительства стрінула адміністраційна комісія з обуренням. Вона рішила не прийняти до відома заяви правительства й перейти до третього читання проекту про самоврядування.

НІМЕЧЧИНА.

Нові німецькі предложення для Польщі.

Непорозуміння в справі торговельних переговорів Німеччини з Польщею ще доси не поладнане. Та пишуть часописи, що Німеччина ставить нові предложення. Повновласний міністер посол Равшер вертає в Варшаву з цими новими предложеннями й подасть їх до відома послові Залескому.

Підмоги для погряничніх земель.

А покищо дбають Німці, щоб на східніх своїх межах скріпити німецький стан посідання, щоб піднести їх економічно та культурно. На це в будженті Німеччини призначено 13 міліонів марок, та всі німецькі партії заявляють, що цих грошей ще за мало й східня комісія парляменту рішила зажадати від правительства підвишки цеї суми до 27.5 міліона.

Демонстраційне внесення на зчеркнення платні президента Німеччини.

Німецькі комуністи, невдоволені само собою з теперішнього правительства й де можуть, зазначують це своє невдоволення. Ось у часі буджетової дискусії в парляменті комуніст Геш поставив внесення, щоб зчеркнути платню президента й накинувся на президента Гінденбурґа, що він, хоч присягав на конституцію, не є за републикою. Само собою, що Геш виступив так тільки тому, бо знав, що його внесення не ухвалять. Німецькі комуністи не меньші німецькі патріоти, як і націоналісти й колиб побачили, що Німеччина загрожена зовні — станулиб напевно разом із націоналістами до оборони Німеччини. Буджет президента ухвалено само собою без зміни, тільки проти голосів комуністів.

Конференції в Монте Карльо.

А тимчасом міністер Штреземан не засипляє грушок у попелі. Відвідав уже представника Анґлії лорда Д'Аберґун у Монте Карльо, куди прибув теж і німецький амбасадор у Парижі фон Геш. Штреземан відбув із Гешом кількагодинну конференцію в справі підготовних розмов перед Женевою з париськими кругами щодо опорожнення Надренії, басейну Сари та інших справ.

Документи про вибух світової війни.

Щоб доказати, що Німеччина не дала почину до вибуху світової війни, опублікувано недавно документи, що відносяться до цеї справи. З цеї нагоди заявив президент Гінденбурґ, що оповіщені документи є отвертою сповідю Німеччини перед світом. Німеччина готова станути перед кожним безсторонним трибуналом до розсліду справи відповідальности за вибух війни. По розсліді документів кожен пересвідчиться, що Німеччина не викликала війни.

АНҐЛІЯ.

Нота Анґлії до Радянщини.

Анґлії вже за багато було протианґлійської акції Радянщини, увірвався терпець і анґлійське правительство зважилося вислати Радянщині гостру ноту. Нота стверджує передусім, що анґлійсько-радянські взаємини щораз гірші. Пригадує нота попередні протести проти зневажувань Великої Британії радянськими політичними провідниками та функціонарями й проти заповідань світової революції й відкидає з обуренням твердження, начеб анґлійське правительство брало участь у заговорі, що змагає до повалення радянського ладу. Нота остерігає радянське правительство, що є межі, поза які булоб небезпечно перехилювати анґлійську опінію та що, коли Радянщина не кине своєї протианґлійської акції, то це доведе до зірвання анґлійсько-радянського торговельного договору, що його постанови знасилувано так ярко, що це може довести до зірвання навіть звичайних дипльоматичних кроків. Представник Радянщини був у Чемберлена на авдієнції й питав, чи можливе порозуміння між Анґлією й Радянщиною. Чемберлен відповів, що переговори безцільні, поки не буде закинена протианґлійська пропаганда Радянщини й поки Радянщина не управильнить своїх довгів затягнених в Анґлії й заявив, що Радянщина не може домагатися позички.

Відповідь радянського правительства не вдоволила Анґлії.

Радянське правительство відповіло вже Анґлії, та там уважають цю відповідь неможливою до прийняття й круги противні Радянщині домагаються зірвання всяких зносин із радянським правительством.

ФРАНЦІЯ.

Франція й Німеччина.

Невідрадне фінансове й економічне положення Франції не поправляється. І Франція мусить таки шукати доріг до порозуміння з Німеччиною. Тож Бріян заявляє, що французька політика супроти Німеччини має метою не тільки усунути поверховні тертя та загрозу конфлікту, але й змагає до політичного й економічного зближення обох держав. Німеччина в Льокарно прийняла вповні версайський договір й заключила пакт безпеки та договір у справі східніх французьких гряниць і ввійшла до Союза Народів. Тепер не лишається ніщо, тільки здійснити в себе умови безпеки, не тратячи з очей ідеї мира.

Предложення радянського правительства в справі довгів.

Переговори в справі сплати довгів для Франції, що вже довго ведуться в Парижі, здається покінчаться невдачею. Поанкаре не годиться на предложення Раковського. Раковський зголосив свою димісію. Та радянське правительство радеб дальше вести переговори.

РАДЯНЩИНА.

Воєнне поготівля на Сході.

Один подорожний, що вернув із Радянщини до Відня, оповідає, що на Сибірі та в Туркестані є в поготові велика червона армія під начальною командою Уґоровича — разом 130.000 вояків і 500 гармат. 20.000 радянських підофіциріе зорґанізувало кантонські війська. При помочі Азії задумує Радянщина підбити Европу. Тайне звідомлення найдене весною 1926 у Шанґаї заповідає велике повстання в Індіях на 1927 р.

ІТАЛІЯ.

Італія против обмежень своїх морських зоружень.

Як відомо, Зединені Держави звернулися до всіх держав із предложенням обмеження военної фльоти. Як інші держави, так і Італія віднеслася до цего неприхильно. У відповіди зазначило італійське правительство, що Італія в такому некорисному геоґрафічному положенні, що їй годі думати про обмеження морських зоружень. Тому Італія не може прилучитися до предложення Зединених Держав П. Америки. Так то всі пляни розоружень не вдаються.

ЮГОСЛАВІЯ.

Авантура в скупщині.

Небувалий в історії парляменту скандал скоїв-

ПРОФ. Д. ДОРОШЕНКО.

Як було проголошено Гетьманство у Київі 29. квітня 1918 року.

(Дальше).

Серед національно настроєних військових українських кругів придбав собі П. Скоропадський велику популярність. Виявом сього було між иншим обрання його на почесного отамана Українського Вільного Козацтва на зїзді в Чигирині 6 жовтня 1917 року. Але ця популярність викликала недовіря й підозріння в кругах Центральної Ради, де побоювалися, що комендант Українського Корпусу зробиться Гетьманом. З цих кругів виплили заходи, щоб здеморалізувати агітацією й роздратувати вояків умисним затримуванням в постачанні чобіт і зимової одежі. Вояки Українського Корпусу вже цілих два зимових місяці жили в неопалених вагонах і дуже терпіли від холоду. Потроху вони почали покидати свої частини й розходитися по хатах. Так було змарновано цей добрий український корпус, що вже числив у собі понад 40.000 вояків і уявляв справжню регулярну армію українську.

Щоб вирятувати хоч решткн організованої збройної української сили, П. Скоропадський зрікся в самім кінці 1917 р. команди над корпусом, думаючи, що тим усуне підозріння й недоброзичливе відношення до корпусу з боку Центральної Ради. Тепер він віддався цілком праці серед Вільного Козацтва. Він хотів утворити з нього серіозну бойову силу, якаб могла обороняти Україну від большевицької навали. Рахував на співчуття військових місій Антанти, що перебували ще на Україні, та на поміч чехо-словацьких легіонів. Але ні в одних, ні в других не знайшов ні помочи, ні співчуття. Тимчасом 15 січня 1918 року у Київі вибухло повстання. Тільки вільні козаки виступили в обороні українського уряду, а всі прочі частини, орґанізовані Центральною Радою, проголосили свою »невтральність«. Скоропадський кинувся на південь Київщини, де було зерно Вільного Козацтва, і неймовірними труднощами добився до Звенигородки, але нічого не міг зробити: скрізь уже панував хаос і безладдя. Перебраний за простого робітника, повернув з ріжними пригодами до Київа, але в Київі панували вже большевики. Мусів переховуватися у простих міщан і ремісників по передмістях Київа. Так діждався приходу Німців і повороту українського уряду. Але скоро переконався, що цей уряд, зложений з людей вузько-партійних і цілком не здібних, не може вдержати самостійности України й запровадити в ній сякий-такий лад.

Тоді заходився коло заложення орґанізації, яка поклала в основу своєї діяльности компроміс в соціяльних питаннях, демократизацію державного ладу й українізацію зросійщених культурних верств українського громадянства, потрібних для державної й громадянської роботи. Ця орґанізація мала назву »Української Народної Громади«. Дуже скоро провідники орґанізації прийшли до переконання, що лише сильна диктаторська влада в руках одної людини може врятувати край від безладдя та анархії. Найкращою формою такої влади уявлялася стара історична форма гетьманства, а одиноким кандидатом на Гетьмана був визнаний сам засновник орґанізації — Скоропадський. Головними діячами »Громади« були Микола Устимович, Михайло Воронович, В. Кучубей, Мацько Ґіжицький, Пащевський. Навязано було контакт з партією »Хліборобів-демократів«, на чолі якої стояли В. Липинський, М. Міхновський і С. Шемет, і д. »Союзом земельних власників«; і ті і другі були дуже незадоволені з політики Ц. Ради, що хотіла скасувати приватну власність на землю і запровадити соціялізацію.

Німці, які не могли дати собі ради з правительством Ц. Ради і вже готові були просто розвязати Ц. Раду й завести режім звичайної військової окупації, поділивши Україну на дві »зони« — німецьку й австрійську, поставились прихильно до плянів »Громади«, але самі активно вмішуватись в українські внутрішні справи не схотіли, приобіцявши лиш свій прихильний невтралітет. Над Ц. Радою збірались темні хмари, але вона нехтіла слухатись ніяких пересторог і **не** згоджувалась йти ні на які уступки в дражливому земельному питанні. Не послухала вона голосу й численної селянської делеґації, яка в числі 200 селян-хліборобів Полтавщини, приїхала до Київа прохати українське правительство й Ц. Раду в імени хліборобського зїзду — не запроваджувати соціялізації землі. Але її не схотіли прийняти й вислухати. Тоді делеґація виїхала назад до дому, заповівши скликання у Київі при кінці квітня селянського конґресу.

II.

Хліборобський конґрес, скликаний на 29 квітня 1918 р. у Київі »Союзом земельних власників« і хліборобами-демократами, й вирішив долю Ц. Ради,

ся на засіданні скупщини. Партія Радіча закинула міністрові Максимовичеві, що він надужив урядової власти. Радіч поставив внесення, щоб віддати Максимовича в стан обжалування. Коли міністер Максимович відповів, що на закиди нема доказів, внесли на салю засідань нагого скатованого чоловіка, якого скатував так один із поліційних комісарів. Опозиційні посли кричали: »Маєш, пане предсіднику, доказ нашого обжалування«. Почалася страшна метушня й крик. Здавалося, що прийде до бійки, та предсідник перервав засідання. Думають, що Максимович муситиме уступити.

УГОРЩИНА.

Більшовицький заговір.

Поліція викрила великий більшовицький заговір, що обхоплював Будапешт і інші великі міста Угорщини. Кермував заговором Золтан Санто, брат Белі Санта, що в часі радянської диктатури на Угорщині був воєнним комісарем і найблизчим співробітником шефа угорської »чеки« в 1919 р. Шамуелія. Золтана Санто арештували на одній із пригряничніх стацій у хвилі, коли хотів утекти за границю. Інші агітатори, придержані поліцією, зізнали, що мали поручення з Москви роздавати гроші на пропаганду та на заложення більшовицької друкарні невподалік Будапешту. Доси арештували 50 людей.

ЗЄДИНЕНІ ДЕРЖАВИ П. А.

Нікараґуа віддалася на сто літ під охорону Зєдинених Держав.

Спір між Зєдиненими Державами й Мехіком щодо впливів у Нікараґуї покінчився перемогою Зєдинених Держав. Між Зєдиненими Державами й Нікараґуєю заключено договір: Нікараґуа піддалася на 100 літ під нагляд правительства Зєдинених Держав. Зєдинені Держави матимуть виключне право дбати над економічним подвигненням Нікараґуї. Війська Нікараґуа не матиме, тільки міліцію й то під командою старшин Зєдинених Держав. Також зобовязалося нікараґуське правительство не заключувати без згоди Зед. Держав ніякого договору з іншими державами та не відавати без деї згоди нікому на використовування ні шматка землі. Не сподобалося це Англії й англійське правительство повідомило, що висилає до Нікараґуї кораблі для охорони англійських громадян, що там осіли.

З канадійського Вавилону.

(Допис з Канади).

Від довшого часу ведеться боротьба між Українцями в Канаді на релігійному полі. Тут стали проти себе два табори т. зв. неоправославні (загально знані як свистунівці) і греко-католики.

Той, що слідить сю боротьбу з самого початку і блище обзнакомлений з нею, сейчас скаже, що тут зовсім не розходиться о оборону греко-католицької Церкви з боку »наських« реформаторів, бо вони її не знають, ніколи до неї не належали, але противно як ряні радикали все виступали проти неї. В тій боротьбі від самого початку була особиста ненависть до еп. Будки і розходилось о се (як висказався публично оден зі стовпів т. зв. неоправославія пізнійше), в якийби то спосіб підтяти крила еп. Будці.

На се не треба довго чекати. Коли на оферту новомодних реформаторів, (щоби еп. Будка зірвав з Римом і т. п.), яка була подана навіть в укр. пресі в Канаді і що коли епископ їх послухає, стане найславнійшим чоловіком в історії укр. народу — епископ став непохитним та зажадав навпаки релігійної контролі над молодіжю в укр. бурсі в Саскатуні, вони сейчас показали своє справжнє лице. Сейчас заложили т. зв. православне брацтво, отже зачали явно боротьбу проти епископа, як голови греко-католицької Церкви в Канаді і почали залицятися до російського епископа Александра.

Однак їхні надії завели, бо еп. Александер заявив своє становиско ясно до новомодних безрелігійних реформаторів на соборі в Клівленд в Зєдинених Державах і наші релігійні радикали опинились як на леді. Щож робити? Треба конче десь роздобути для себе епископа, щоби ратувати ситуацію. І не довго шукали, бо тут в Америці, епископів всякого покрою не бракує. Їм »трафився« такий, за яким шукали і який підходив під їх руку. Ним був сирійський »Українець« еп. Германос. Сего довго не тримали, бо коли висвятив для них кількох священиків (чого вони й потребували), залишили його, бо »трафився« другий ліпший аж з самого золотоверхого Києва — Йоянн Хведорович. На нім на разі скінчили і під його »благословенством« ведуть »спасительну« роботу на добро і славу »дідівської« церкви.

Очевидно, що така робота заінтересувала деяких наших Українців — хаотиків в Канаді, а навіть потягнула за собою тих, що були такої самої релігійної вартости як і аранжери сеї новомодної реформації. Однак сей рух довго не тревав. Свистунівщина неначе еспанська інфлюенца розгулялась і... присіла. Богато характерних, збаламучених осіб, пізнавши свій блуд, вернули назад до своєї правдивої Церкви, инші, (а сих було більше) пішли в большевицький табор.

Всеж таки за весь час боротьби наробили релігійні радикали богато зла, придбали кілька церков і тузін священиків. Над чим працювали безуспішно від початків укр. іміґрації до Канади презвітеріяне могутним доляром, те наші »побожні« радикали продовжають, але не при помочі долярів (бо самі банкроти), але »наськими« кличами повними патріотизму.

Однак не так сталось як думалось. Наша іміґрація не нинішна. Вона бачила за час свого побуту в Канаді вже не одно чудо хочби і на релігійнім поли. Та іміґрація знає дуже добре моральну вартість тих релігійних реформаторів, що то вони за птиці (бо вони вже були всім), тому поставилась пасивно до цеї справи.

Доборолась Україна до самого краю! Показалося, що »священиків« мають вже трохи за богато, тому »консисторія« одних висилає до Зєдинених Держав для порятовання здоровля, а для других через судові процеси приготовляє церкви, які збудували греко-католики або православні Буковинці. Однак і тут показали свою наготу. На питання судців, »чиї сини, яких батьків«, не знали, що сказати, або встидалися признатись до віри своїх батьків, тому і там наїлися сорому та до програної ще і гроші положили.

Віримо однак, що сі програні в суді справи за церкви їх не спамятають. »Побожні радикали« в імя розбивання укр. народу на церковнім поли (бо на політичнім нема вже що розбивати), будуть дальше вести свою »наську« роботу, бож така робота як висказався оден з »дідівської« церкви, вельми поплачується їм та дає життя. Впрочім на чолі сеї роботи стоять молоді, амбітні і рухливі люде, що хотять конечно записатися в історії укр. іміґрації українськими Геростратами. *о. Й. Олексів.*

ПРЕСОВИЙ ЛАНЦЮХ.

Жертви для розширення видавництва »Нової Зорі«.

о. Николай Корбутяк, парох Торговиці Пільної складає 5 зол. і кличе: Впр. о. Василя Поповича, пароха Городниці; Впр. о. Анатоля Базилевича, пароха Поточиск; Впр. о. Николая Оголовського, пароха Саджави; Впр. о. Василя Мандрусяка, пароха Синькова; Впр. о. Корнеля Бахталовського, пароха Лючі; Впр. о. Прокопа Максимовича, пароха Гнильча; Впр. о. Володимира Коропецького, пароха Долини (пч. Товмач); Впр. о. Йосифа Микитина, пароха Лісок (пч. Коршів); Впр. о. Івана Самолевича, пароха Белелуї; Впр. о. Стефана Когутяка, пароха Ромашівки.

о. Омелян Калинич в Головецьку Гор. складає 3 зол. і кличе всіх Впр. оо. Кондеканальних Жукотинського деканату.

о. Тома Бортник в Хащівні (Жукотинського дек.) складає 3 зол. за лютий (на основі ухвали.

о. Ф. Згорлякевич, декан Лютовиський і парох у Хревті складає 3 зол.

а заразом і форму державного ладу на Україні. Але на передодні конґресу відбулася подія, яка зовсім не була в звязку з конґресом, яка сталася без відома аранжерів конґресу й учасників гетьманського перевороту, й яка сама в значній мірі була наслідком певного непорозуміння з боку виновників того, що сталося: я розумію дуже прикрий і ганебний інцідент, що стався на засіданні Централяної Ради 28 квітня й який зовсім не слушно називають »розгром« Центральної Ради й скидають вину за цей ніби »розгон« на гетьманців. Діло було не так, як хочуть його представити. Тиждень перед тим відбулася нещаслива афера з арештом і таємним вивезенням з Київа до Харкова жидівського банкира Доброго, що стояв в ділових виносинах з Німцями. Ця невдала форма усунення небажаної правительству особи була заряджена міністром внутрішних справ М. Ткаченком, з відома військового міністра Жуковського й самого премієра В. Голубовича. Доброго скоро випустили (за гроші) ті самі поліційні аґенти, що його арештували, але ця подія наполохала Німців. Серед них пішли чутки, ніби якась таємна орґанізація під назвою »Комітет порятунку України« з відома представників української влади хоче вирізати в одну ніч усіх німецьких офіцирів у Київі і тому подібні страхи. Тоді Німці узялися за свої способи. 25-го квітня фельдмаршал Айхгорн, комендант усіх німецьких військ на Україні, видав наказ до заведення німецьких полевих судів на Україні, а німецька влада сама почала слідство про арешт Доброго. В ніч з 26 на 27 квітня Німці розброїли 1-шу українську дівізію т. зв. синежупанців з бувших полонених Українців. Ці події дуже схвилювали круги Центральної Ради, і на засіданні т. зв. Малої Ради зроблено було інтерпеляції з приводу розвязання дівізії синежупанців і наказу Айхгорна про полеві суди. На першу відповів військовий міністр Жуковський, що він сам уже видав був наказ про розформування обох синежупанних дівізій і склав про це умову з Німцями, але Німці самі випередили його й поспішили розвязати 1-шу дівізію. На другу інтерпеляцію відповів премієр Голубович, що наказ Айхгорна виданий через непорозуміння і зажадав запропонувати німецькому правительству відкликання фельдмаршала Айхгорна з України.

Тимчасом німецькі власти рішили заарештувати міністрів Ткаченка, Жуковського й Любинського, — усіх, кого підозрівали в змові проти себе. Був виданий одному офіцирові наказ, щоб він перевів ці арешти, а цей не придумав нічого кращого, як явитись з відділом салдатів на засідання Ц. Ради й там захопити потрібних йому міністрів. Наслідком цього вчинку офіцира сталася ганебна сцена, якої потім дуже жалували самі Німці й негайно усунули виновника її — того офіцира. 28-го квітня, коли Мала Рада засідала й радила над поведенням німецької військової влади на Україні, військовий німецький відділ обсадив будинок Ради, озброєні салдати війшли до салі й командуючий ними офіцир зажадав, щоб усі піднесли руки до гори, що всі й виконали, за виймком голови Ц. Ради М. Грушевського, який лишився сидіти на місці. Потім офіцир зажадав, щоб йому вказано було Ткаченка, Любинського, Ковалевського, Жуковського й Гаєвського (директора одного з відділів М-ва Вн. Справ). З названих осіб на салі були присутні лиш Любинський та Гаєвський, які самі себе назвали, були арештовані й виведені з салі. Потім зроблено ревізію у присутніх, чи не має хто зброї, а відтак пущено всіх на волю.

Мала рада зібралася на другий день 29-го квітня й мала закрите для сторонньої публики засідання, на якому давав пояснення Голубович, а потім відкрите, на якому М. Грушевський заявив, що він запротестував перед німецьким послом Мушом проти нечуваного поведення німецьких військовних у Центральній Раді. По вислуханні заяви Грушевського, Рада ухвалила проект конституції Української Народньої Республики, приняла проект зміни земельного закону, по якому приватна власність менше як 30 десятин не підлягала вивлащенню, і нарешті вибрала проф. М. Грушевського президентом Української Народньої Республики.

Але це було вже останнє засідання Центральної Ради, бо того самого дня 29 квітня було проголошено Гетьманом П. Скоропадського, а в ночі з 29-го на 30-те були захоплені переворотцями всі важнійші державні інституції. Стався державний переворот, і замість Української Народньої Республики, було проголошено Українську Державу з Гетьманом на чолі. Переворот був підготовлений членами »Української Народньої Громади« і пристосований до хліборобського конґресу, скликаного в ініціятиви групи членів »Союза земельних власників«.

(Кінець буде).

Дописи.

Молодятин (Дек. Пістинь, Епархія Станиславів). Відбулася у нас стараннім місцевого пароха віднова місії в днях від 8—14 січня 1927 р. під проводом ОО. Редемптористів із Станислава.

Нарід памятний величавої місії з 21 лютого 1926 р., дожидав нетерпляче обіцяної віднови.

Другої днини Різдва Хр. то є 8 січня прибули Вир. ОО. Місіонарі: о. Володимир і сам Ігумен. Нарід урадований повитав їх великим здвигом, спроваджуючи їх нарочито процесією, серед співу, світла, дзвонів до Божого Дому.

І хоч зима студененька, нарід небогатий в теплу одежину, а до того ще й еспанка кинулась селом, церква була весь час битком наповнена вірними, що лакомо ловили золоті слова, котрі плили невибагливо а так ясно, переконуючо, щире, від серця та в серце. І згадалися всі обіцянки, постанови, присяги, відновлено торжественно обіт зроблений в св. хрещенню, розпамятано найважнійші правди віри, та останні речі, і обновилась душа, скріплялася віра, зросла надія і любов.

Дванацять священиків сіло до слухання св. сповіди. Висповідалося над 2.000 народу, приймаючи св. Причастіє, зросло Тов. Серця Христового. У спогад віднови місії поставив один з парохіян великий, гарний дубовий хрест на місци, де колись була старенька церква, а о. Ігумен довершив сам благословення хреста.

Ревними слезами пращав нарід »любих отців місіонів«. Зворушено дякували відпоручники місцевих брацтв і громади. Плачем пращав маленький школярик. »Бог заплать вам — пращав сідоглавий дідусь, провізор Онуфрей — за ваші ласкаві труди, за ваші золоті слова. Йдете вже на все від нас, проводи вас скрізь Боже та благослови вам тай нам, щоби з цеї пшениченьки заколосився у нас Божий лан«. **о. К. Б.**

Оповістки.

КРАЄВЕ ТОВАРИСТВО ГОСПОДАРСЬКЕ »СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР« У ЛЬВОВІ
комунікує:

в справі кредитів на весняні засіви 1927 року.

Комітет рільної допомоги при тернопільськім воєвідстві на засіданні дня 16 лютого ц. р., де інтереси українського рільничого населення заступав відпоручник Товариства »Сільський Господар« Вп. проф. Іляріон Брикович, розділив призначену на весняні засівові кредити у тернопільському воєвідстві квоту 100.000 зол. по повітах в слідуючий спосіб: Борщів 5.000 зл., Броди 10.000 зл., Бучач 3.000 зл., Чортків 5.000 зл., Камінка Струмілова 5.000 зл., Підгайці 4.000 зл., Радехів 3.000 зл., Скалат 10.000 зл., Тернопіль 21.000 зл., Золочів 8.000 зл., Збараж 3.000 зл., Зборів 21.000 зл.

З огляду на це, що по думці рескрипту Міністерства Рільництва до розділу кредитів в першій мірі мають бути покликані кооперативи, тому обовязані є наші повітові кредитові установи упімнутися о це в повітових комітетах допомогових.

Головна Управа »Рідної Школи« просить нас о поміщення отсего комунікату:

ЧЕРГОВА КОНЕЧНІСТЬ.

(Фонд будови).

Життя, цей безупинний — раз слабший, раз сильніщий рух — не має таких то незмінних законів і форм, які не вимагалиб защораз перевірень, зміни і доповнень у подробицях. Що сьогодня видавалося метою, завтра показується тільки засобом, що сьогодня недосяжною закінченою ідеєю, завтра дрібним, невистарчаюсим домаганням. Оці перевірювання та їх здійснення становлять якраз і рух, життя.

Такі думки насуваються, коли ми застановлялися над тим, чи можна »Рідній Школі« висувати нові домагання попри дотеперішні, це є попри домагання зорганізованої піддержки з боку громадянства самої справи виховання. Воно правда: домагання »Рідної Школи« зростають з кожним роком, ба й кожним місяцем, бо зростає свідомість маси, а з нею родяться нові потреби. Але так мусить бути. Це якраз ознака, що ми не тільки живемо, але й розростаємося. На всякий випадок це знов не так великі домагання, щоб їх не можна виповнити. Буджет »Рідної Школи« на біж. рік 1,485.954 зол., не такий то вже понад сили народа. Це робить раптом по 20 сот. річно на душу, чи там по 1 зол. річно на українську родину. Сама українська інтеліґенція в силі з легкістю покрити цей буджет, не закидаючи навіть всяких маскарад, на які преціпь ніхто не жаліється так, як на конечність дрібного датку для »Рідної Школи«.

Одначе покищо не заходім у сферу мрій. Треба вперед мати відповідно вихований загал, а щойно тоді розумувати, що ми моглиб зробити. А всежтаки з дечим не можна підождати, аж на ті вимріяні часи.

Як звісно, весь прибуток »Рідної Школи«, що складається з добровільних датків, які все ще не увійшли в обовязковість загалу, йде на біжучі видатки звязані з удержанням власного приватного шкільництва (інвентар, чинші, платні вчительства), та видатки злучені з обороною приватного й державного шкільництва. Всяка инша потреба, хочби як пекуча, яка виросте поза тим, являється не на місці, але прямо параліжує засадничо діяльність Товариства. Але є потреби, які дається вправді в деякий час пересунути, та не можна їх не признати. От н. пр. деякі наші школи не мають відповідного приміщення. Тягнулося, доки було можна, доки дана школа не розрослася. На щастя надходить такий час, що давні приміщення не тільки не відповідають вимогам шкільних приписів, але в найблищій будучности не може бути мови про поміщення тої української молоді, яка до тих шкіл напливає. Вже не говоримо про такі місцевости, де є можність наймати дім на школу, але є такі місцевости, де школи розвиваються нормально, а піднаймити приміщення з льокальних оглядів не дасться. Виступає невідхильна конечність будови власних домів у деяких місцевостях на приміщення школи. »Рідна Школа« свідома того, що вона не є товариством для здвигнення домів, що будова в теперішний час це страшна річ, але трактуючи саму будову дому як засіб до здійснювання свойого завдання, »Рідна Школа« часом не може тої ділянки усунути зі списку своїх конечностей. Кружок »Р. Ш.« у Дрогобичі, удержуючи свої три приватні школи, мусів розпочати для них величезну будову, яку веде вже повні два роки. Станиславів не маючи приміщення для своєї приватної, народної і промислової школи, мусів здвигнути поверховий будинок (з верха ще не викінчений). Двоповерховий будинок яворівської приватної школи теж з надвіря не викінчений. Поверховий будинок у Зборові і не сплачений і не докінчений. У Львові, в будинку »Р. Ш.« при вул. Мохнацького міститься 4 школи, тому настала конечна потреба вибудувати власний поверховий будинок, якого будова вже другий рік застановлена, бо Кружок мусить сплачувати довги за дотеперішні матеріяли. На львівському передмісті Богданівці, роками мокнуть мури без даху на будинку, в якому має міститися приватна українська школа. Села Свидниця (Яворівщина) і Посверж (Рогатинщина) теж мусіли почати будову для своїх шкіл і не можуть докінчити; збирається Жабе будувати дім для своїх шкіл.

Здавалосьби, що супроти того не можна »Р. Школі« думати про инші будови. Та ні: Чортківським і Золочівським школам грозить упадок, Лежайск мусить мати Захоронку, а щоб її оснувати, місцеві обставини вимагають конечної будови дому. Всіх цих потреб не можна покищо заспокоїти місцевими засобами. Деякі з повітів вже перетяжені. Треба конечно акцію сцентралізувати. І Головна Управа постановила створити Фонд Будови, щоб не вязнити біжучих впливів, призначених стисло на потреби виховання.

Не зменшуючи датків на ведення й розбудову приватного шкільництва, мусить українське громадянство мати на очах і цю пекучу потребу, якою є Фонд Будови. Будівельна Комісія, зложена з інжінірів, буде виготовляти зглядно перевірювати пляни з огляду на їх придатність на шкільні потреби. Фондом буде кермувати Головна Управа, розділюючи його в міру впливу готівки й узнаної потреби. Датки надсилати до Головної Управи »Р. Ш.«, зазначуючи »Ф. Б.« Фонд Будови буде ведений зовсім окремо від инших рахунків і льокований у банках. Датки будуть відповідно зареєстровані, а від 10 долярів у гору й відповідно упамятнені. До створення такого фонду завзиваємо українське громадянство на всіх українських просторах.

Не тільки всі поодинокі Українці, але й всі українські інституції мусять причинитися до створення такого конечного фонду в міру своєї спроможности і свойого значіння. Мусимо не тільки творити приватні школи, але й уможливити нашій молоді користати з них. Воно й не буде так важко, коли будемо мати на думці, що тільки один є правильний і певний шлях невсипучої й зорганізованої праці.

Хто покладе першу цеглину?

Головна Управа »Рідної Школи«
у Львові, Ринок 10.

Спростування.

Відділ Українського Центрального Комітету допомоги еміґрантам-Українцям і їх родинам в Перемишлі прохає о поміщення отсего письма: В ч. 5. »Нової Зорі« з дня 6 лютого 1927 р. появилась стаття »В імя правди і справедливости«, в якій автор неправдиво представив справу православного Богослуження в днях 29, 30 квітня і 1, 2, 3 і 4 травня 1926 р. в м. Перемишлі. Тому просимо на підставі § 19 зак. прес. і в імя правди і справедливости помістити отсе спростування: 1) Неправдою є, що православне Богослуження в Перемишлі в днях Великодних Свят 1926 року уряджували не Українці-еміґранти, а Москалі, а натомість правдою є, що це Богосуження уладили Українці-еміґранти через своїх представників п. п. Катерину Марченко і Бориса Палія-Неїло. Цю обставину хай посвідчать Перемиські громадяне адвокат д-р Володимир Загайкевич і директор Української Щадниці в Перемишлі Сидір Білинський, а спеціяльно українство тих осіб. 2) Неправдою є також, що священик на третий день Великодних свят відмовився відправляти Службу тому, що Українці хотіли співати; а натомісць правдою є, що всі Богослуження відправлялися по церковно-славянськи з українською вимовою. На третий день Великодних свят мав співати підчас Служби Божої хор Котка, але відмовився з причини перемучення хористів і це властиво було причиною, що на третий день Богослуження не відбулося. — Голова Б. Палій-Неїло, секретар М. Прасіцький.

Прим. Редакції. Повисше спростування еміґрантів-Українців містимо льояльно, хоч моглиби ми спокійно його не брати на увагу. Полишаючи нашим читачам осуд, хто має слушність, звертаємо лише увагу, що обі спростовані точки є для даної справи більше як другорядні. Чи п. Палій-Неїло і пані Марченко є Українці, це не грає ролі і це ми готові приняти за правду навіть без доказу свідків. Не менше байдужою є справа, чи ще одно Богослуження не відбулося через непорозуміння, чи через відмову хору Котка, хоч як кажуть, в инші дні хор не співав, а Богослуження все таки відбувалися. Дивно лише, кому потрібні того рода простування.

НОВИНКИ.

Православна делеґація. З кінцем м. березня ц. р. має виїхати під проводом православного митрополита в Польщі Діонізія спеціяльна делеґація, для відвідання патріярха Василія III. в Царгороді, а також голов автокефальних прав. церков в Атенах, Софії і Белграді. Крім митрополита і кількох инших достойників прав. церкви в делеґації беруть участь як представники правительства радник мін. загр. справ Ян Стжембош і радник мін. віроісп. д-р Маріян Боровскі.

Помер Юрій Брандес. Відомий данський, літературний критик помер недавно. У нас відомий був Брандес із цего, що перед війною виступив був в обороні Польщі, та як гість Поляків не приняв запрошення Українців. По світовій війні виступив він був знов проти України, та вскорі відкликав це й перепросив Українців і заявив свої симпатії визвольним змаганням України.

В Італії признано тільки 340 дневникарів. Союз італійської преси перевів загальну контролю дневникарів. Союз мав 1700 членів, записаних як дневникарів. По основному розсліді титулів і прав кожного члена, союз виключив 1360 членів, признаючи, шо вони не мають права називатися професійними дневникарями. Дійсними дневникарями признав союз тільки 340 членів.

Підозріла смерть рабіна. У Бориславі помер нагло 65-літній рабін Лейба Лявер серед підозрілих обставин. Попереднього дня був він зівсім здоров. Родина звернула увагу, що особистий рабінів секретар, т. зв. „габе“ не був при смерти й пропав кудись із Борислава. Поліція стежила за ним і зловила його та арештувала. Відбудеться секція тіла померщого, яка виявить причину смерти.

Із барана вовняний одяг цего самого дня. Так вдалося зробити одній фабриці сукна в Канаді. О пятій рано остригли чотирьох баранів. За пів години вовну вимили та закрасили. Потім розчесали її, зробили пряжу тай виткали сукно. Тканину віддали кравцеві, що вшив із неї загортку. Літак забрав загортку на виставу в місті Квебек. І таки цего дня з вистави купив плащ місцевий ґубернатор і перед семою вечером ходив уже в новому пальті. Всего треба було 13 годин і 45 хвиль, щоби вовна збарана стала загорткою на плечах людини.

Нещасне село. У Снятинщині село Залуче терпить дуже через це, що лежить над самою румунською границею. Лучається нераз, що Черемош забирає хати й осаджує їх на румунському боці. Ба й поле мають по румунському боці. Посідачі поля мусять старатися про перепустки, щоб дістатися на своє поле. Крім цего міст знищений у часі війни, ще й доси невідбудований.

Жалоба проти 100 рабінів. Жид Боренштрем покинув жінку й поїхав у Швайцарію, де старався дістати розвід. Та що не було його жінки, не міг дістати розводу. Тому, згідно з жидівським звичаєм, зібрав сто підписів рабинів на доказ, що позваляють йому на розвід. Боренштрем представив двох свідків, що його жінка божевільна, на що одержав присуд начального рабіна в Базілеї, а потім здобув іще підписи 99 рабінів у Польщі. Його жінка звернулася з цею справою до суду.

Соціялісти проти релігії в школах. Клюб послів П. П. С. зголосив інтерпеляцію до предсідника ради міністрів у справі відомого обіжника мін. Бартля щодо навчання релігії в школах та виконування молодою релігійних практик. Вони кажуть, що цей обіжник суперечний із постановами конституції й конкордату й домагаються знесення обіжника.

Збір бараболь і цукрових буряків в Польщі в минулому році. Загальний збір бараболь у цілій Польщі в минулому році дав 248.786 тисячів сотнарів, при пересічному 105 сотнарів з 1 гектара і загальної засіяної поверхні під бараболі 23.610 тисячів гектарів. Збір буряків у цілій Польщі дав 37.249 тисячів сотнарів при пересічному 201 сотнарів на 1 гектарі й загальній засіяній площі 185 тисяч гектарів. Найбільше зібрано бараболь у воєвідствах: познанському (32.466 тисячів сотнарів), люблинському (21.156 тис. сот.), келецькому (23.060 тис. сот.), варшавському (22.335 тис. сот.), лодзкому (21.787 т. сот.). кращий збір із 1 гектара був у тернопільському воєвідстві (128 сот.), люблинському (124), станиславівському (120), поморському (116), познанському (115), новогородецькому (110), білостоцькому (109), виленському (107), лодзькому (104).

Ученик хотів висадити в повітря шкільний будинок. У Медлінґу під Віднем ученик ізза лихого свідоцтва старався висадити в повітря шкільний будинок при помочі бомби, що її сам зробив із нітроґлі церини. Бомбу викрили завчасу. При тому виявилося, що вона була зроблена невміло й не булаб заподіяла великої шкоди. Крім цего наміряв цей ученик застрілити свойого вчителя. Ученика передано судові. Як відомо шкільництво в Відні й околиці є виключно в руках соціялістів, що завели всюди т. зв. едину школу, безвіросповідну, а радше протирелігійну.

Зїзд византольогів у Белграді. У цему році відбудеться в Белграді великий, міжнародний зїзд византольогів. Зацікавлення кругів учених цим зїздом дуже велике. Доси зголосило участь 200 дослідників із цілого світа.

Залізнича катастрофа в Мехіку. Дня 24 лютого скоїлася на лінії Тапіко-Монтерей велика залізнича катастрофа, Із невисліджених доси причин виколівся експрес і внаслідок цего є багато вбитих і ранених. Як здогадуються, є біля 40 людей убитих та біля 70 ранених.

Музей возів. Консерватор палати в Фонтенбльо Юрій д'Еспробе утворив музей возів. Трудився над цим пятьнацять літ. Збирав найцікавіші окази старофранцуських возів. Між іншими має музей ґалеву кариту ґр. Шамборта, берлин князя Трубецького, коли він був російським амбасадором у Парижі, колясу одного французького полковника, що в ній він відбув кампанію 1812—15 р. Також є там судно, вибудуване для сина Наполеона III.

Арештування заступника посадника в Закопаному. Із Нового Санча доносять, що на приказ прокуратури арештували заступника в Закопаному Пенкса. Причиною арештування є обжалування за надужиття урядової влади та обманство. У цій справі виїхала комісія новосандецького суду до Закопаного.

Нова столиця Австралії. Сприкрилася Австралійцям їх дотеперішня столиця Сідней, тож стали будувати на відлюдді зівсім нову під назвою Камбера. Австралійські католики ставлять там церкву св. Христофора. 30 січня поклали угольний камінь під цю церкву. Рівночасно почали будову школи. Цего самого дня поклали угольний камінь під будинок першого монастиря в новій столиці Австралії.

Копальні міди в Альбанії. Недавно в місцевости Пука відкрили поклади міди. До експльоатації цих багацтв приступив сербсько-альбанський банк у Белграді. Банк оснував на це акційне товариство з капіталом 5,000.000 золотих франків.

Нові книжки і видання.

Місіонар Пресв. Серця Ісусового. Рік XXX. 3. марець 1927. Ред. о. Маркіян Марисюк ЧСВВ. Видавництво Чина Св. Василія В. в Жовкві.

Користи і спосіб уживання штучної вощини. Львів. 1927. Видане „Пасічницькою Спілкою“ Львів, Підвалля 9 (біля Волоської церкви). Стор. 32. Зміст: Що то є штучна вощина? Користи. Яку вощину належить уживати? Якої вощини не належить купувати? Як поступати зі штучною вощиною? Коли належить купувати зглядно переробляти штучну вощину? Як прикріпити штучну вощину? Чи належить купувати праску або валці. Признання.

Сільський Світ. Ілюстрований господарський часопис. Рік V. 1927. Ч. 3. 1-го лютого. Адреса: Львів, Собіського 32.

Порадник для лісних робітників. Написав Олександер Котис. Друге видання. Вид Товариства »Просвіта« ч. 711 (Народня Бібліотека ч. 39.) 8⁰ стор. 42

Ветеринарна гіґієна і поучення для оглядачів худоби. Зладив лікар ветер. Володимир Білинський. Львів, 1927. Накладом „Сільського Господаря. 8⁰. Стор. 77. Підручник цей виготовлений в дуже приступній формі головно для кандидатів на сільських оглядачів, з якого можуть приготовлятися до іспитів. Надається теж своїм змістом для кождого господаря-практика.

Подяка.

СЕЛЯНСЬКА ТКАЛЬНЯ „ПОЛОТНО“ у Львові, розуміючи теперішне скрутне та невідрадне положенне наших Захистів для военних сиріт, оказала свою поміч военним сиротам, що містяться в Захисті в Городенці і прислала для них як святочний дарунок 30 кґ. полотна, матерій і хусток.

Управа Захисту почувається до милого обовязку отсею дорогою зложити Хвальній Ткальні „ПОЛОТНО“ у Львові від себе і сиріт прилюдну подяку та щире Спасибіг.

ОГОЛОШЕННЯ.

(За цю рубрику редакція не відповідає).

ВСЧ. О. ПАРОХАМ І П. Т. КОМІТЕТАМ ПАРОХІЯЛЬНИМ,

що наміряють **малювати** церкви, образи іконостасні, стінні і престольні та хоругви, **золотити** або **відновляти** іконостаси, престоли ківоти і проповідниці, поручається свій чоловік, совісний і добрий майстер, працюючий коло церковної штуки 30 літ. Поручені праці виконує якнайстараннійше, найліпшими матеріялами, придержуючись церковного стилю і при скромних вимогах. Бідні церкви можуть бути гарно і дешево украшені. Арт. маляр **Ілія Децик**, Самбір, ул. Львівська. 1—2.

ВИЙШЛА З ДРУКУ НОВА КНИЖКА

„Основи соціольоґії“

Д-ра А. Ушенічніка,

В ПЕРЕКЛАДІ **о. М. ФІРАКА.**

Можна дістати у всіх львівських укр. книгарнях і в

Адміністрації „Нової Зорі“ Львів, вулиця Сикстуська 39 а.

ЦІНА КНИЖКИ **3 зол.**

Адміністрація „Нової Зорі“ висилає книжку поручено за надісланням 3 зол. 50 сот. (згл. 3 зол. 30 сот. для передплатників і членів).

Приймається передплату на р. 1927 на христіянський журнал

„ПОСТУП“

ВІСТНИК ЛІТЕРАТУРИ Й МОЛОДОГО ЖИТТЯ.

Виходить що місяця у Львові. **Семий** рік видавництва. *20 великих аркушів збільшеного формату в рік.*

Річна передплата . . . 10 зол.
Піврічна . . . . . 5 „

Перше (подвійне 1—2) число журналу з богатим і цікавим змістом вже вийшло з друку.

Гроші висилати по зміненій адресі:

Адміністрація „ПОСТУП“ у Львові, Сикстуська ч. 39. А.

Важне для церковних хорів

В Адміністрації „НОВОЇ ЗОРІ“ можна дістати отсі випуски

Духовно-музичних творів о. Й. Кишакевича

Ч. 2. Вінчання (на мужеський хор) . . . 3·— зол.
Ч. 3. Панахида і 7 похоронних пісень (на муж. хор) . . . . . 3·— зол.
Ч. 4. Все упованіє моє. Кантата до Пр. Діви Марії, — слова Т. Шевченка (на мішаний хор) . . . . . 2·50 зол.
Ч. 5. Владико Отче! Пісня до св. Йосафата на дво-три і чотиро голосний, мужеський і мішаний хор . . . . 1·— зол.
Ч. 6 Пісню слави заспіваймо! Пісня до св. Йосафата на дво-три і чотирьоголосний жіночий, мужеський і мішаний хор . . . . . 1·— зол.
Ч. 8. Всесильний Боже... і З плачем і стоном; два релігійно-національні гимни на жіночий, муж. і міш. хор . . . 2·50 зол.
Ч 9. Пісні підчас читаної Служби Божої (9 пісень) на жіночий або муж. хор 2·50 зол.
Ч. 10. Вінчання (на мішаний хор) . . . . 3·— зол.
Ч. 11. Панахида і похоронні пісні (на мішаний хор) . . . . . 3·— зол.
Ч. 12. Служба Божа по західно-українському народньому розпіву на жіночий або мужеський хор . . . . . 3·— зол.
Ч. 13. Воскресні пісні (9 пісень) на жіночий або мужеський хор . . . . 2·50 зол.
Ч. 14 Евхаристійні пісні (5 пісень) на мужеський і мішаний хор . . . . 2·50 зол

Книжки висилається негайно по надісланню почтовим переказом належної суми, з долученням 50 с. на поручене порто.

Видає і редагує Комітет У. Х. О. — Відвічальний редактор **Роман Гайдук.** — З друкарні А. Гольдмана, Львів, Сикстуська 19.

Ч. 10 (61) (Należytość pocztowa zapłacono ryczałtem) Львів, 13. березня 1927. Рік II.

Виходить що тижня

Адреса Редакції і Адміністрації: „НОВА ЗОРЯ" ЛЬВІВ, вулиця Сикотуська Ч. 39 а.

Конто почт. щад. Краків ч. 405.867.

НОВА ЗОРЯ

ПЕРЕДПЛАТА
В КРАЮ: чвертьрічно 4 зол. Місячно 1·50 зол.
ЗА КОРДОНОМ: Річно: 3 ам. доляри або їх рівновартість.

Ціна числа 30 сот.

Орган Української Христіянської Орґанізації.

ЗМІСТ: Націоналізм і інтернаціоналізм. — Значіння церковних брацтв у душпастирській праці. — З церковно-релігійного життя — Василій (фейлєтон). — В справі ширшої наради Духовенства Перемиської Епархії. — Чого нам бажати: війни чи мира? — З українського життя. — Політичний огляд. — Як було проголошено Гетьманство у Київі (фейлєтон). — Ще про українсько-католицький часопис. — Пресовий ланцюх. — Дописи. — Нові книжки і видання. — Новинки. — Оповістки. — Оголошення.

Націоналізм і інтернаціоналізм.

Недавно вийшла французька книжка „Націоналізм і католицизм", в якій поміщені на тему зазначену в заголовку погляди щонайвизначнійших сучасних епископів, учених, політиків і публіцистів. З деякими їх цікавими поглядами хочемо познакомити наших читачів. На сьогодня вибираємо частину статті декана берненського університету (Швайцарія), G. de Reynold'a. Він пише:

Осуджувати інтернаціоналізм не значить тим самим хвалити націоналізм. Націоналізм стається небезпекою для світового мира з хвилею, коли хоче перечити солідарність народів, підсичувати ненависть між ними, викликувати заборчі апетити. Великим його блудом, що в будучности буде називатись його „історичним блудом", є те, що він легковажить ту потребу єдности й те зусилля до синтези, в котрих містяться ціхи вказуючі на добу, якої цивілізаційним післанництвом є відбудова. З католицької точки погляду стає націоналізм єресю з хвилею, коли голосить, що нарід стоїть понад етикою, і коли з народу робить божище; є він єресю — ще більш субтельною й небезпечною, — коли проголошуючи хвалу в честь Церкви, обдаровуючи її своїми зглядами, старається рівночасно використати її для своїх цілей панования і зіпхнути її до ролі урядової релігії, як це було в римській державі з політеізмом, в який ніхто не вірив, а якого визнавання було наказане під примусом. На щастя ані націоналізми, ані націоналісти так далеко не йдуть. Є однак між ними такі чинники, що переступають дозволені межі. І так „Vossische Zeitung" з д. 28 січня 1923 р. випечатала статтю, посвячену релігійній аґітації баварських націоналістів, (так зв. »Гітлерівців«). Ця аґітація — по нашим жерелам — змірялаби до створення в Німеччині народної церкви , в якій визнавалиби німецького Бога, виходячи з заложення, що кождий нарід має свій власний спосіб відчування Бога, що відповідає його внутрішній істоті й історичній еволюції. Ця думка видається абсурдом, та помимо того є вона крайним висловом містичної тенденції, утаєної в усіх націоналізмах. Чиж гуситизм є щось иншого? Коли з народу робиться оконечну ціль, якій мусить бути підпорядковане всьо инше, то доходимо льоґічно до національної релігії, до чисто поганського її поняття.

Та не зміст націоналізму видається мені достойний осудження, але радше його вибрики, його надто крайні стремління, тоді, коли інтернаціоналізм у самій своїй сути видається мені гідний того осудження, помимо того, що деякі його прояви можуть викликати у католиків навіть деяку симпатію. Обіймаючи цілість тих питань, коли порівнаю націоналізм із інтернаціоналізмом, то знаходжу в першім ідейний підклад яснійший й справедливійший, а чуттєвий далеко природнійший і здоровійший, чим в інтернаціоналізмі, а передовсім більш корисну оцінку людських вартостей. Націоналізм є в кождім випадку консерватором ідеї вітчини, традиції, авторитетів, які інтернаціоналізм старається знищити. Націоналізмови недостає довершення, а інтернаціоналізмови підстав. А однак у цім останнім можна віднайти ще неодно перевернене й перекручене католицьке поняття...

(Дальше буде).

Значіння церковних брацтв у душпастирській праці.

(Кінець).

II.

З наведених арґументів і поважних голосів наших Владик показується величезне значіння церковних брацтв в душпастирській праці. Але випадає нам вказати для ліпшої ілюстрації нашого твердження на кілька примірів цеї користи в життю реліґійнім, а навіть народнім. Перше місце належиться неструдженому, братському робітникови пок. о. прал. Гузареви. Завдяки його орґанізаційному хистові і мозольній хоч тихій праці в брацтві львівських служниць, — у Львові затрималися наші служниці і при побожнім, моральнім життю і при нашім обряді і при нашій народности. Нині ОО. Василіяне брацтвами у своїй церкві на Жовківськім передмістю є сильною твердинею і школою християнсько-народного життя для нашого меншого брата у Львові. Кілько сліз обтерла, кілько горя облегчила, кілько не долі і нужди осолодила наша Марійська Конґреґація Пань по львівських сутеринах і закамарках — це Бог святий покаже всім нам на Йосафатовій долині.

Богу дякувати, вже є в нас Конґреґації Студентів університетських, вже середньошкільна молодь орґанізується, навіть для народних шкіл виробив о. др. Й. Маркевич ЧСВВ схемат християнської орґанізації. Ідуть там зібрання, реферати, дискусії, наради, — ідуть частійші сповіди і спільні св. Причастя, — висше в гору підноситься по містах прапор Христовий, дай Боже, щоби чим раз нові, чим раз численнійші кадри нашого народа ставали під ним до боротьби з безхарактерностю, з безідейностю, з безбожностю, на щасливу побіду.

В Камінці Струміловій провадив ревно братську роботу о. Петро Казанівський. В Городку Ягайлонськім було колись міщанство цілком спольщене. В дома всі говорили по польськи. В 1914—1915 рр. не вільно було на проповіди вжити слова Українець, Україна. Братська, уміла праця о. Володимира Лиска зробила з міщан дуже примірних християн, але й національно усвідомила їх, як рідко де инде. »Рідна Школа« там мимо заборони і опечатання шкільного будинку відбувала науку на вільнім воздусі, а родичі враз з дітьми мимо некультурного терору, мимо обіцянок ворожих, цупко трималися рідної клямки. Подиву гідною була їх витревалість і відвага описані свойого часу в укр. часописах. Знаємо священика на селі, що через брацтво спровадив кілька раз доктора до хорого бідака, іспитовану повитуху до бідної поліжниці, купив корову зарібникови і його численній родині, на передновок рятував бідних від голоду через жертвенність богатших. Так було, що в ночи застукав хтось до вікна і бідний вийшов до дверий, відчиняє, а ту лежить пів корця пшениці, бульби, круп, лежить під дверми і нема кому навіть подякувати. Примірів можна навести без кінця і міри. Але пощо? Вистарчить тих кілька! Важнійша річ, що нам треба конче орґанізувати брацтва і виховувати нові кадри світського апостоляту в нашім народі.

Всі політично-просвітно-культрно-економічні надбання нашого народа, це безсумніву в львиній части праця нашого духовенства. Навіть перша популярна газета на Україні, це „Наука" пок. о. Івана Наумовича, тоді ще кат. священика. А прецінь не беруть нам цего в заслугу, бо ми не працювали на рахунок Церкви, на рахунок свій, — а на рахунок ріжних партій. Як дальше будемо тихо з заложеними руками сидіти, то дійсно за 20 літ треба буде побіч „рідної школи" закладати конфесійну школу, християнську читальню, церковний склеп і треба буде нашим наслідникам тяжкий бій звести за католицький характер кождої громадянської установи основаної колись духовенством і фінансованої його кервавицею. Ще не запізно протиставити поганській язві здорові ряди нашої суспільности зорґанізовані в церковних брацтвах. Ідея орґанізації то наша, чисто церковна ідея. Церква від віків орґанізує закони, брацтва, конґреґації, ріжні преріжні орґанізації католицькі. Це наша зброя і нам саме тепер дуже а дуже потрібна.

Де є брацтва, там часто виробляється фальшива девоція, або перемагає елємент контемпляційно-чуттєвий в душах членів. Це нездорове і непотрібне. Членам брацтв треба часто виясняти, що їх полем ділання не тільки церква і їх серце, а в далеко більшій мірі їх власна хата, село, місто, бюро, крамниця, варстат, поле, читальня, забава, словом **життя** зі своїми турботами і насолодами.

Треба отже вмілого проводу по церковних брацтвах. Правда, є в нас вже учені богослови, пастораліcти, нові чини і вони по-

винні вляти молодої, здорової крови в наше релігійне життя і надати йому розгону і запевнити йому буйний розквіт і обильний овоч.

Але в душпастирстві все будуть мусіти працювати **парохи.** Облекшує нам працю добре проваджене брацтво. Бо через нього лекше освячуються душі людські, пізнавши і частійше приймаючи евхаристійного Христа Бога. Через брацтво можна викорінити піяцтво, розпусту, процеси. Через брацтво стоїть душпастир в контакті зі своїми парохіянами на еміґрації, при війську, у місті, на службі. Через лучність з иншими брацтвами помагаємо своїм парохіянам і наглядаємо їх поза парохією. Через брацтво лекше освячуємо родину. Зі всіх усюдів припускають вороги Церкви штурм на християнську родину, бо вона була і має бути жерелом, основою християнського життя народів. З досвіду знаємо, що добрими дітьми є загально ті діти, котрі мають добрих, релігійних родичів. Звісна річ, що вплив родичів на малолітні діти в хаті, є більший від усіх злих впливів поза домом. Впровадьмо до брацтва родичів, нехай прозріють в світлі кат. віри, а цілком інакше будуть займатися вихованням своїх дітей. Прецінь відома річ, що найліпший катехит не є в можности уґрунтувати в 12-літних дітях повні життєві вартости католицької релігії. Томуто овочі шкільної науки катехізму скоренько зникають, а в брацтві якраз поглиблюються і до життя безпосередно приноровлюються якраз ті правди катехізму, які дитина винесла зі школи. І старша молодіж учиться жити після кат. віри в своїм братськім кружку, а молодшій защіплюють родичі здорове зерно евангельського життя, якого навчилися в брацтві. І так ціла родина формує своє життя на взір св. Родини з Назарету. А цеж головне завдання нашого душпастирювання!

Участь братчиків і сестриць в акції *суспільній і політичній* буде полягати на тім, що кождий член брацтва в своїй родині, в своїм званню і стані, на своїм суспільнім чи політичнім становищі буде старатися своєю чесностю і працею, словом і ділом сповняти як найкрасше це всьо, чого кат. справа, чого Христос на тім місци і на тім становищі від нього буде домагатися. Члени брацтва повинні бути сіллю землі, квасом християнського життя, славою кат. Церкви і кат. суспільности!

В нинішних днях клясової ненависти, політичної темряви і релігійної байдужности зорґанізуймо конче і зараз наших парохіян для Христа і їх дочасного щастя і вічного спасення в церковних брацтвах.

Парохіяльні брацтва церковні вяжуться в деканальне брацтво, а всі деканальні в дієцезальне, а зглядно в провінціональне брацтво. Відбуваються раз на пів року збори деканальні, а раз на рік збори дієцезальні, раз на три роки провінціональні. Відтам виходять інструкції, нові ідеї, нові способи їх реалізування; відтам прикази і контроля льокальних брацтв; відтам деле ґати на свята і братські торжества. В цей спосіб брацтва перетворилиби парохію, деканат, цілий народ в одну християнську родину, а цеж завдання кат. душпастирювання.

Кажуть практики-душпастирі, щоби брацтво могло принести бажаний хосен парохови в душпастирській праці, треба конче крім умілого проводу і серіозної праці священика, провадити докладний спис протоколів із засідань брацтва, бо вони становлять властиву історію розвою брацтва, контролю праці його членів, подають багато нових способів душпастирюваня священикови, утревалюють всьо, що принесло хосенну поміч в душпастирництві; в них знайдемо систематично позвязувані нові здобутки і поліпшення в веденню брацтва. Добрий протокол, це добрий льокальний провідник місцевого брацтва.

свящ. Йосиф Осташевський.

З церковно-релігійного життя.

РИМ (ВАТИКАН).

Сімдесятьліття уродин св. Вітця.

В звязку з недалеким 70-літтям уродин папи Пія XI. приготовляється видання Альманаху, посвяченого св. Вітцеви. Альманах буде містити статті всіх визначних католицьких учених усіх націй. В цім Альманаху знайдеться також цінний літурґічний словянський фраґмент писаний кирилицею, а віднайдений у Ватиканськім Архіві. Цей фраґмент має належати до київських памяток.

Світовий місійний конґрес.

Центральна Рада для діла поширення віри запропонувала св. Вітцеви введення щорічного світового місійного конґресу. Папа цей проект апробував.

Тристаліття Колеґії Пропаґанди.

При кінци травня ц. р. буде відсвяткований тристалітній ювилей Колеґії de Propaganda Fide в Римі. Основання Колеґії наступило 1 серпня 1627 р. булею Урбана VIII. „Immortalis Dei Filius" В р. 1641 підчинено Колеґію Пропаґанді і позволено їй надавати академічні степені. В р. 1924/25 студіювало в цій Колеґії фільософію 155 студентів, а теольоґію 397 студентів. Між колишніми питомцями Колеґії є 4 кардинали, 3 патріярхи, 5 монаших ґенералів, 60 архіепископів і епископів лат. обр. і 25 архіепископів та епископів східного обряду.

Бесіди св. Августина.

В Амврозіянській бібліотеці віднайдено дві нові бесіди св. Августина. Віднайшов їх Француз д-р Морен.

Шведський король у папи.

Папа приняв на авдієнції шведського короля. Перед війною, коли цей король був в Римі, поминув був остентаційно Ватикан.

АВСТРІЯ.

Зріст цивільних вінчань.

В р. 1926 було у Відни разом 2.289 цивільних вінчань. Австрійський закон знає тільки цивільне супруже з конечности.

ФРАНЦІЯ.

Французька схізма.

З нагоди виїзду кардинала Дібоа до Риму подає преса фантастичні вісти про те, будьтобы кардинал був в опозиції до Апостольської Столиці з причини її становища супроти »Французької Акції«. Коли сьогодня Франція отверто й просто йде до схізми, то тут вина тільки по стороні французької католицької преси.

Василій.

7. На архієпископському престолі.

По страшному голоді прийшов рік урожаю — голод покінчився. Та 370. року нова сумна вістка пронеслася по Кападокії: архієпископ Євсевій помер... І комуж тепер віддати керму так важної для католицького християнства архідієцезії? Бож Кесарія була церковним осередком не тільки Кападокії, влада її архієпископа простягалася на 50 помічних епископств, що поділені на одинацять провінцій, занимали більше як половину Малої Азії.

Кому? Чиж диво, що очі всіх при виборі архієпископа звернулися на цего, що вже за Євсевія мав таке велике значіння й такий великий вплив — на Василія!? Правда не всі однаково споглядали на нього! Одні звертали зір на нього з довірям і з поважанням, та чимало було й таких, що гляділи на нього з острахом та зі завистю. Аріяне й їх прихильники боялися його, а всі вигідні вважали його загорільцем. За теж справжні католики бачили в ньому Богом даного провідника.

Противники не дармували, вони всіми силами старалися, щоб не допустити до його вибору. І хоч старенький Григорій із Назіянзу, батько Василієвого приятеля слав письмо за письмом до виборців, щоб голосували на Василія, то всеж таки здавалося, що противники будуть горою. Усе урядництво, усі багаті торговці збіжем і підюджена ними товпа були проти Василія.

Прийшов день виборів. Епископи зібралися вже до виборів у соборній церкві. Старенький девятьдесятилітній епископ, Григорій із Назіянзу велів занести себе в носилці до Кесарії. Та голос віддав він на письмі. Упали голоси — пополовині. Письменного голосу старенького Григорія не хотіла державна партія признати важним. Тоді старенький епископ сказав:

— Коли так, то йду віддати голос устно!

І хиткою старечою ходою подався в соборну церкву. Там заявив він дріжучим голосом:

— Коли мій голос на письмі не важний, то я віддаю його устно! Голосую на улюбленого Богом священика Василія.

І голос старця дав перемогу католикам. І велика, велика радість настала серед католиків. Старий борець за віру Атанасій прислав на радощах побажання, тихо та щиро радів Василіїв приятель Григорій.

Та не раділи аріяне, не радів Валенс. Вони відчували, вони знали, що в Василію матимуть грізного противника.

Валенс завзятущий аріянин завзявся знищити католицьку Церкву. І не перебирав у способах. У Царгороді велів він 80 католицьких епископів спалити на кораблі в заливі. Подорожами по своїй державі бажав він своєю приявою надати більшого значіння й ваги своїм церковно-політичним розпорядкам. У Вітинії лютував його меч серед католиків, у Галатії гнулися під його жорстоким володінням. Тепер пустився він у Кападокію. »Всі неаріяне« — пише Григорій — »дріжали перед градом навантаженими погубними хмарами, що нищили кожну церкву, на яку впали«.

Рішучий стояв Василій на становищі. Спершу старався Валенс залякати його. Післав до нього аріянських епископів та військових старшин. Усе було дарма! Тоді сотник Домітій Модест, цей самий, що то спалив на кораблі 80 католицьких духовників, накинувся гостро на Василія:

— Чому не визнаеш віри твойого цісаря — питав він у Василія?

— Бо забороняє це мені мій Цар! — відповів спокійно Василій.

— А щож значить для тебе цісар? — питав Домітій Модест.

— При такому приказові зівсім нічто, не більше, як і інші люде — відповів Василій сміливо.

Це розлютило сотника до нестями.

— Чиж не боїшся кар; що я їх одним моїм словом можу наложити на тебе? — кричав він.

— Яких кар? — спитав Василий із глумом.

— Забрання майна, тюрми, смерти!

— Грози мені чим іншим, цим не злякаеш мене — відповів Василій. — Хочеш мойого майна? Бери цей витетрий одяг і мої книжки! Хочеш мене заслати на заточення? Скрізь найду мою вітчину й Бога мойого. А смерть і муки? Цеж добродійства! Воніж пішлють мене до Господа, що для Нього я живу, що Йому я служу й що до Нього я тужу.

Модест був мов приголомшений.

— Так не говорив ще ніхто до мене — сказав він.

— Бо ти певно не попав іще був досі на католицького епископа. — відповів Василій.

І з пошаною відпустив сотник Василія, прохав його тільки роздумати все й дав йому один день до надуми.

— Це безцільне — відповів Василій — який я сьогодні, такий буду й завтра.

І так було. Оставав тільки один шлях: насилля. Цісареве окруження дораджувало це. Та Валенс усе ще сподівався зеднати Василія оглядністю.

Було це 372 р. Цісар Валенс удався до катедральної церкви в Кесарії, де відправлялося богослуженя з повною величністю. Чарівний спів зібраної громади, що захоплював собою, свята набожність і захопленність духовенства, що відправляло богослуженя, а передусім вид архієпископа горі при престолі, що після старого звичаю був звернений до народу, стояв там мов крицевий стовп у Божій святині,

НІМЕЧЧИНА.

Літурґічний рух між протестантами.

Відомо, що протестанти були зразу великими противниками зовнішнього культу. Вони по варварськи ницили образи й статуї, помітували літурґічними ризами і загалом всякими обрядами. Тепер слідний між ними великий рух і зворот до літурґії. Видно, що теперішні протестанти зрозуміли, що чоловік складається з душі і тіла, а як такий мусить славити Бога не тільки внутрішно, але й зовнішно.

Академічний місійний Союз.

Католицький академічний місійний Союз числить тепер понад 4.000 членів. Його ціль студійовання й спомагання місій в місійних краях.

ГОЛЯНДІЯ.

Зріст фреквенції в віроісповідних школах.

Число учеників в прилюдних школах маліє в Голяндії з кождим роком, а зате росте в школах приватних (віроісповідних). Так пр. в р. 1924 було учеників в прилюдних школах 527.585, в р. 1925 — 500.768, в р. 1926 — 483.992. Зате в віроісповідних школах в р. 1924 — 561.618, в р. 1925 — 577.184, а в р. 1926 — 592.840.

ДАНІЯ.

Шістьдесятьліття уродин Єрґенсена.

Славний даньский поет Іван Єрґенсен обходив в цім році шістьдесятьліття своїх уродин. Він навернувся на католицтво, будучи вже письменником світової слави. На його ювилей наспіло дуже богато листів від людей, що завдячують своє навернення його творам.

ГРЕЦІЯ.

Автономія монашої атонської республики.

Автономію монашої атонської республики, знененої Панґальосом, привернула назад нова грецька конституція.

РАДЯНСЬКИЙ СОЮЗ.

Арешти між священиками.

Большевицькі власти приарештували богато священиків, як православних так і католицьких. Число всіх арештованих виносить 6.000 осіб. Польським арештованим священикам закидують большевицькі власти шпіонажу. Між православними арештованими священиками знаходяться всі чотири »тихонівські« митрополити. Тим чином »тихонівська« Церква позбавлена зовсім своїх верховних начальників. Її місце старається заняти »жива церква« з Серафином Румянцевим на чолі.

Собор буддистів в Москві.

В лютім ц. р. відбувся в Москві собор буддистів. Явилося понад 50 відпоручників з ріжних російських областей. Між буддистами є тепер два табори: консервативний і реформаторський. Большевики попирають цей другий табор, який є анальоґічний »живій церкві« між православними.

ЗЄДИНЕНІ ДЕРЖАВИ П. А.

Орґанізація для зєдинення Церков.

В Зєдинених Державах повстало недавно під патронатом св. Вітця нове стоваришення, яке поставило собі ціль працювати для злаґіднення духової й матеріяльної нужди близького Сходу. На чолі цеї орґанізації стоїть о. Вельш, Єзуїт, професор університету, що перебував в Радянськім Союзі як голова американської правительської запомогової комісії, а опісля такоїж папської комісії. Всі американські орґанізації, які працюють для справи зєдинення Церков, увійшли в склад цього нового унійного стоваришення. Про окружне письмо в тій справі Преосв. Константина Богачевського писали ми в ч. 6. нашого часопису.

Вже сьогодня числить стоваришення півтора міліона членів. Папа має невдовзі звернутися з просьбою до всіх американських епископів, щоби вони до своїх католицьких інститутів приняли якусь часть молодців з Радянського Союзу і дали їм тим способом нагоду образуватися. Осідком цього стоваришення є Новий Йорк.

ПОЛЬША.

Боротьба з католицькою Церквою.

Орґан Пілсудчиків »Глос Правди« виступає щораз острійше проти католицької Церкви. Недавно оголосив він анкету на тему боротьби з Церквою в Польщі під заголовком: »Польська римо-католицька республика« і з підзаголовком: »Населення має доволі випашування священичих животиків«. Головні думки анкети такі: Польща є републикою римо-католицькою; учителі повстають проти самовлади духовенства в шкільництві; проч з Римом і з польським епископатом; конфіскуйте духовні добра; узаконнити національну церкву і безвіроісповідну громаду.

Самокритика польського католицизму.

Посол до варшавського сойму Бітнер стверджує в часописи »Жечпосполіта«, що католицизм тратить в Польщі політично-суспільні впливи, бо є пересяклий консерватизмом, не завсігди найліпшої марки; бо ігнорує дуже часто політику й суспільну акцію в новочасному духови, не доцінюючи потреби єднання католицьких сторонництв, і вкінци тому, бо має характер, нераз відірваний від реального життя.

Маріявіти переходять на православє.

До Варшави повернула делеґація польських маріявітів, яка в числі 15 осіб їздила на Схід (до Царгороду, до Болгарії, до Греції і т. д.). Тут просила делеґація православних патріярхів допустити маріявітів до зближення зі східною Церквою. Маріявітам відповіли, що рішення в справі деякого зближення маріявітської церкви зі східною Церквою, як також цілковитий перехід маріявітів на православє наслідком того зближення, може наступити щойно по засягненню опінії православної Церкви в Польщі. Супроти такої заяви відновила маріявітська делеґація по повороті до Варшави свою просьбу перед митроп. Діонізієм. (Газ. Косц.).

В справі ширшої наради Духовенства Перемиської Епархії.

Підписана Управа V. Орґанізаційної Секції Т-ва »Перемиська Епархіяльна Поміч«, яка дала почин до скликання довірочної наради 24. листопада 1926 р., подає отсим до відома Всіх П. Т. Отців, які інтересуються справою ширшої наради Духовенства Перемиської Епархії слідуюче:

З огляду на вагу порушених на довірочній нараді справ, їх належите підготовленне, треба зачекати до найблизших загальних Зборів Т-ва »Пер. Еп. Поміч«.

Проситься тому Всіх дотеперішних Членів розвинути по деканатах живу діяльність за приєднуванєм членів до Т-ва, а відтак за найчисленнійшою участю в загальних Зборах.

Се наказ хвилі! Зорґанізоване в рамах свого станового Т-ва стане духовенство силою і поведе успішно всяку акцію в теперішних тяжких часах.

За V. орґ. Секцію П. Е. П.

о. Йосиф Маринович голова — *о. Михайло Гащак* секретар.

а очі серце й думка спрямовані тільки на Бога й престіл — все це мало переможний вплив на Валенса. Такої покірливої, щирої набожности не бачив він у своїх придворних епископів. Він дріжав на всему тілі із внутрішнього зворушення. Мусили його аж піддержувати. А коли духовники збирали датки від вірних, дав і Валенс княжий дар. Василій, що був таксамо лагідний, як і неустрашний, прийняв цей дар. Не хотів гасити огню, що розтлівав. Надто благородний був цей незрушимий муж, щоб прилюдно засоромлювати цісаря неприйняттям датку. Та причастя відмовив йому рішучо.

Та вкінці таки вплив аріян переміг. Цісар Валенс підписав присуд на заточення. Нічю в темряві мали сповнити приказ. Віз стояв уже готовий. Аж нараз появилося двох дворакіе і покликали готового вже до дороги архіепископа в цісарський табор. Валентиніян, шестилітній синок цісаря лежав у важкій гарячці й лікарі вже відступили від нього. Тепер в нещастю цісар і цісарева звернулися до Василія, щоб молився за здоровля дитини й молитвою вирятував її від смерти. Не до своїх аріянських епископів звернулися тепер вони за молитвами, а до католицького, до противника свойого. І Василій сповнив їх прохання, жадав тільки, щоб малого Валентиніяна охрестили по католицьки та виховали в католицькій вірі. Батько й ненька запевнили в цему архіепископа й дитина прийшла до здоровля. Та небаром вплив аріян переміг. Принца охрестив аріянський епископ. Та в кілька днів по охрещенні хлопя померло. Валенс сам уважав несподівану смерть карою за зломання цісарського слова. Приказу на заточення не виконано. Якийсь дивний чар і жах заразом притягав Валенса разураз до Василія. І як довго він у Кесарії був під впливом Василія, не видав ніодного декрету на гонення католиків. Василій пише сам про цей свій вплив: »Я мов ця скеля, що об неї розбиваються розбурхані буруни ложної науки, скеля, що забезпечує й захищає собою ввесь беріг, або краще я подобаю на звичайний безужиточний пісковий горб над морем, що його воля Всемогучого кинула як греблю проти дикої скаженості розбурханого океану (лист 203, 1).

Неподатний як скеля, це ознака Василія як борця за церковні права. Він ніколи не хитався, не боявся ніколи. Тільки перед Богом схилявся він.

Щоб зненавидженим Кападокійцям допекти тягарем великих податків і зломити вплив Василія, поділив Валенс у 371. р. провінцію Кападокію, що була заразом і церковною провінцією на дві части. Тиана стала осередком другої Кападокії. Епископ Антим із Тиани, славолюбна та жадна людина, хотів зівсім по думці цісаря, зробити з політичнього осередка й церковний. При помочі правительства пробував він дієцезії нової области підчинити собі. Та коли Антим посягнув жадною рукою й по церковні добра старого архіепископства й хотів присвоїти собі прибутки таврійських монастирів, вмішався тут тоді Василій. Він особисто враз із Василієм відпроваджували валку з датками та десятинами. У таврійських проваллях напав на валку Антим із оружними людьми. Василій із хоробрістю та відвагою вожда кермував обороною майна, що належало не до нього, тільки до вбогих, удовиць та сиріт.

Щобиж утворити противагу Антимовим хитрощам та підступам та щоб можна краще управляти поодинокими дієцезіями, потворив Василій у цему часі ряд нових епископств. Усі ці епископства пообсаджував він здібними мужами та певними в боротьбі. Так назначив він свойого приятеля Григорія епископом Сазими. Це йменування ослабило навіть на якийсь час їх приязнь. Григорій уважав це обмеженням своєї свободи, а то й безоглядністю. Та для добра Церкви, по думці Василія, мусили замовкнути всі особисті згляди. Як сам жертвував собою й ніколи не уступав із боевища, так жадав і від других повного віддання Божій справі.

Не всі могли йти за великаном, не всі могли, як він, знятися до орлиного лету. І в цему орлиному леті переціновав він нераз сили свойого окруження, або може й оцінював їх як слід, та бажав високими цілями та величніми завданнями піднести, ублагороднити. Голого но для нерішучого й ніжного Григорія був Василій нераз означною волею, що переносила його понад неодну перепону.

А чим був Василій для одного Григорія, тим був він і для всеї дієцезії: провідником життя, оборонцем у всіх потребах, непідкупним другом. Під його кермою стало кесарійське духовенство зразковим для всего Сходу. Бажав совістний архіепископ мати епископа, то звертався до Василія. А Василій не потребував довго шукати, щоб найти поважного, чистих обичаїв, ученого та невсипущого запального борця за віру. Мов рідний батько дбав він про своїх священиків. За посередництвом колишнього свойого противника, а пізнішого приятеля Модеста виєднав він у правительства звільнення від податків для черців і духовенства. Але й жадав від свойого духовенства точного виповнювання обовязків та разураз указував йому на його святу мету й високі завдання. Епископів взивав разураз: »Будьте обережні в приниманні й випусканні священиків, непідкупні будьте«. Він сам велів раз усунути й розпустити цілий річник молодих клириків, що не з благородних оглядів тиснулися до свячення. Церква, так думав він, не мала бути захистом для безсилих слабодухів. (Кінець буде).

Чого нам бажати: війни чи мира?

Наш нарід має, очевидно, доволі фізичних цінностей, одначе його моральну вартість — бачити справи такими, якими вони є, і ясно рішати, — задавлює його жажда ілюзій, яка веде нас від одної катастрофи у другу.

В останніх часах не минає майже дня, щоб наша преса не приносила сензаційних статей і вісток на тему міжнародної ситуації, недалекої переміни політичної системи в Европі і тих буцімто неминучих наслідків, очевидно корисних, які з того перевороту спадуть на Українців, зокрема тих у Польщі. Говорячи по просту, ось-ось має вибухнути війна, що зреалізує українські задушевні мрії... Правду сказати такі підвесняні алярми понавляються у нашій пресі на початку кождого року вже сьомий рік, і досі, крім розбурхування нервів безкритичних читачів, не мали жадних особливих наслідків: були тільки у фантазії публіцистів і все полишалося по старому. Та в цім році справа мається дещо инакше ніж звичайно. Коли досі наші доморослі авґури добачували на небі такі знаки, що їх звичайні люде і далековидом не знаходили, то цим разом кождий мусить признати, що міжнародний політичний обрій дійсно не вільний від деяких тривожних симптомів.

Які-ж саме? Знайти точну відповідь на це питання у нашій алярмовій пресі тяжко. Мало не що тижня вона инакша. Станеться щось сензаційного, прим. в Анґорі, зараз лунає гомін у нас: дивіть, світ трясеться в своїх основах, новий день свитає для нас! Напише пенсіонований екс-преміер В. Британії 1001-шу статтю з критикою політики свойого щасливішого суперника — у нас знов: це про нас і в нашім інтересі! Побються десь у Ковні або Шанґаю з приводу Бог зна чого — знов те саме. Вчора Льойд Джордж, сьогодні Муссоліні, раз Сталин, другий раз Штреземан — і так без кінця завсігди є хтось, що не дає Українцям спати, витворює привиди і не дає займатися життєвим ділом.

Продовж кількох місяців на переломі 1926/27 таким пуджалом української преси було, в части й досі не прогомоніло, pium desiderium (набожне бажання) деяких міжнародних чинників довести до зближення й порозуміння між Німеччиною і Францією. На кілька товстих романів стало-б тої фантазії, якої вжито у нас до розмальовування благодатей, які з цього renversement des alliances (перетасування союзів) зіллють на нашу бідну землю франц. Маріянна і німецький Міхель в досмертному нерозривному подружжю, одначе не самі: у них сердечний приятель дому (родинний трикутник належить до французького стилю) — червоний Кацап; а тоді — польський Бартек, попавши під ноги цеї трійці, ані зіпне! А ми? — ми очевидно, будемо визволені... Ким, як і в якій цілі? Про це нехай журяться ті, що нас визволятимуть, а тимчасом потанцюємо черльстона!

Ну, нічого, образ привабний для нашого брата, тільки біда, що в його рисунку і малюнку деякі помилки. Перша та, що від дійсного злагодження, після Льокарна, французько-німецької ворожнечі до повного порозуміння дуже далеко, а тісний союз між обома народами, як що й судилося коли йому бути, в такій туманній будущині, що дійсні керманичі держав про це не то ще не говорять, а й не думають. Брати ці т. зв. астрономічно-політичні перспективи за доконаний факт і вірити, що разом з цим остануть непорушеними берлінсько-московські взаємини, — на це треба чимало фантазії, а навіть дещо легкодушности в думанню. Друга основна помилка лежить у тому, що артистам здається, неначе-б-то в Европі, поза згаданими вгорі чотирма діевими особами (трое на одного) нікого більше не було: ні Анґлії, ні Італії, ні низки менших інтересованих держав, та неначе-б поза Европою не було могутностей небайдужних до політичної системи Евразії — британських доміній, Американської Унії, Японії... І коли при евентуальному потрясенню Европи тільки ріжнородних сил входило-б у гру, то нашому братови, по досвіді з світової війни, можна-б бути дещо скромнішим. А в тім, основні перевороти політичних систем бувають звичайно що 100 літ... (Імперія Карла V., 30-літня війна, Людвик XIV., Петро В., французька революція, Наполеон, світова війна, російська революція).

В дійсности питання більше чи менше приязних відносин між Францією й Німеччиною не має першорядного значіння в сучаснім моменті. Політична система не тільки Европи, а цілого світа, обертається натомість коло британсько-совітського антаґонізму. І як що в першу чергу може змінити цю систему, то саме оружний конфлікт на тому полі. Що тут дійсно nostra res agitur (наша справа у грі), про це неможливо сумніватися. Бо в такім оружнім конфлікті наша країна, по цім і тім боці Збруча, стала-б наново тереном війни з усіми її страхіттями, а й квіт нашого народу, розділений між обі воюючі сторони, станув-би у траґічній братовбійчій ситуації. А може з того пожару дійсно вийшла-б Україна у цілости, силі і славі? Досить трохи призадуматися, щоб посумніти від тих перспектив для нашого народу, що мусіли-б відкритися по перемозі цеї чи тої сторони. Вразі малоімовірної побіди Радянського Союза прийшло-б до загальної комуністичної революції в цілій Европі, як не в цілому світі, а з нею до стократ гіршого пекла, голоду і нужди, ніж це було в Росії в добі воєнного большевизму. Кому тужно до них? На випадок знов погрому Совітів, що чекає українську Наддніпрянщину? Без сумніву, будуть ще на початку війни видані голосні відозви про стільки-то і стільки прикметникову Україну, одначе ніхто тямущий не може сумніватися, що по упадку большевизму в Україні запанує безмежна анархія, що сьогодні нема ні одної політичної орґанізації серед українського громадянства, і тут і там і за кордоном, нема ні одної досить виробленої політично кляси, що були-б в силі взяти спадщину по большевиках і її удержати. Чужа окупація з усіми наслідками стала-б неминучою і необхідною до кількох місяців, коли не скорше. Кому з нас усміхається така ситуація?

На щастя, хоч британсько-совітські взаємини дуже напняті, хоч у них одинока дійсна небезпека для світового миру нашої доби, то оружний конфлікт у безпосередній близькій нам будучині, хоч можливий, то таки мало правдоподібний. Самі суперники не бажають собі його, розуміючи занадто добре, які можуть бути наслідки не то для переможених, а й для переможців! І психольоґічних умов для нової війни нема ніде, окрім горстки наших публіцистів, які в разі дійсної катастрофи зареклямують себе до своїх бюрок... У міжнароднім політиці розум все ще при владі, і доки не скине його нетямуща пристрасть, дотоди британсько-совітська боротьба буде вестися иншими способами, а не ґранатами і затроєними ґазами. Хіба що одна сторона стане так сильна дипльоматично і мілітарно, що досить буде противника штовхнути, щоб він перевернувся. Одначе й до цього ще далеко.

Одним словом, Українці, просіть у Бога не війни, а мира, довшого мира, щоб нас колись пізніші випадки не застали так само непідготованими, як знайшла нас світова війна. У війні, по словам Тукидида, рішає ум і гріш; ми тимчасом — дітваки і жебраки.

Літописець.

З українського життя.

Повітові орґанізаційні наради.

В Добромилі скликав місцевий Повіт. Нар. Комітет дня 28 лютого орґанізаційну нараду. Нарада відбулася під проводом о. Івана Господаревського. Від Укр. Нац. Дем. Обєднання брав участь у нарадах п. О. Черкавський зі Львова. Вирішено утворити повітову народню канцелярію і скликати Повітовий Народній Зїзд. Зложено також підписані декларації про вступлення до партії і вложено партійний податок.

В Перемишлянах відбулася орґанізаційна нарада, скликана Повітовим Народнім Комітетом на суд. повіт Перемишляни дня 1 березня. В нараді взяло участь 46 мужів довіря з поодиноких сіл і членів партії УНДО з Перемишлян. Радили над поглибленням орґанізації повіту і основанням партійної канцелярії з постійним урядовцем. В нарадах брав участь делеґат Укр. Н.-Д. Обєднання п. О. Гладишовський.

Збори Т-ва техніків »Основа« у Львові.

У львівській політехніці є вписаних до 200 Українців, що досі, не маючи свого товариства, не могли зорґанізуватися ані в наукових цілях, ані для допомогової акції. Майже два роки тягнулася справа затвердження статутів Т-ва »Основа« головно через рішуче становище українських студентів щодо прав української мови. Вкінци статути Т-ва таки затверджено. Назва Т-ва є: Товариство Українських Студентів Політехніки »Основа« у Львові — урядовою мовою Т-ва є мова »руська«.

Перші установчі загальні збори »Основи« відбулися дня 13 лютого при участі до сотні студентів. Збори ухвалили низку резолюцій, між иншими з домаганням отворення українського університету і політехніки у Львові. Збори радили також над допомоговою акцією для поліпшення матеріяльного положення українських студентів-техніків. Порушено також справу будови »Дому Українських Техніків«.

Курс партійних робітників.

В другій половині лютого уладив у Львові Секретаріят Укр. Національно-Демократичного Обєднання курс партійних робітників. Програма курсу обіймала такі теми: 1) Ідеольоґія, програма і тактика УНДО і порівнання його програми з програмами інших політичних партій. 2) Земельна справа і господарське положення українського села. 3) Комунізм і Радянська Україна. 4) Політичне положення нашого народу на північно-українських землях. 5) Церковна справа на північно-українських землях. 6) Законні умови політичної орґанізації на північно-українських землях. 7) Польська конституція і важніші адміністраційні закони. 8) Орґанізаційний статут УНДО і праця на місцях. 9) Українська кооперація, її орґанізація і завдання. 10) Просвітна справа і »Просвіта«. 11) Шкільна справа і »Рідна Школа«. 12) »Дністер« і ПДУВ. 13) Промовець і промова (реторика). 14) Канцелярійне діловодство.

Курсантів було всього 26, з того 9 з північно-українських земель. По званню оден правник, а инші ремісники, селяне і кооператори. Одмічуємо влаштовання цього курсу як додатній прояв нашого політичного життя. Нарешті і в нас починають розуміти, що до політичної праці потрібна перш за все яка-така хоч загальна політична освіта, що давне вічеве крикунство і демаґоґічні спосібности повинна заступити науково-політична підготовка.

Правда, коротко треваючий курс не міг дати ще того рода солідної підготовки, але всеж таки, як вказує програма курсу, учасники познайомилися хоч в головному з усіми найбільш актуальними питаннями нашого політичного життя по цей бік Збруча. Додатнім явищем було і те, що на курсі були також наші брати з північно-українських земель.

Відкриття Читальні »Просвіти« в Сихові.

В неділю, дня 6. марта, відбулося в Сихові п. Львовом свято відкриття місцевої читальні »Просвіти«. Свято почалося в тутешній козацькій церковці торжественною відправою Служби Божої, яку довершив о. др. Маркевич ЧСВВ, президент Союза Марійських Товариств у Львові. У своїй гарній патріотичній проповіди підчеркнув о. Маркевич вагу цього просвітнього свята, вказуючи на це, що громадяни Сихова продовжують лише хоч і иншими орудниками оцю культурну працю, котру перед сотками літ їхні славні козацькі предки почали, коли перетопивши свої мечі

на плуги — здобули цю землю для господарської культури. На Службі Божій співав дуже гарно студентський хор під орудою п. Драґана.

О год. 3. попол. маленька світлиця читальні наповнилася по береги. Тому, що не всі могли поміститися, то богато мусіло ще остати на дворі. Студентський хор відспівав національний гимн, почім голова Комітету основателів, місцевий парох о. Горникевич Теофіль отворив перші Загальні Збори, звертаючись короткою бесідою до своїх парохіян. »Що лучить нас тут усіх« — говорив о. Горникевич — »в одну спільну родину? Це той великий скарб що тут у цій землі захований, цей скарб, який мене ще десятилітного хлопчика могучо манив до себе і притягнув мене тут, як Вашого духовного провідника. Цей скарб — то велика й славна традиція наша козацька на цій землі, яку тепер спільними силами будемо старатись у просвітній праці привернути до її колишнього блеску й слави«.

Провід зборів обняв представник матірного товариства »Просвіти« п. дир. Маґаляс, котрий своєю живою бесідою полонив серця присутних. В коротких словах начеркнув плян просвітної праці та привитав горячо повстання 2601 читальні в краю. В члени читальні вступило на зборах поверх 50 громадян, які вибрали Виділ та вирішили ряд важних постанов. Головою Виділу обрано на внесок Івана Литвина о. Горникевича Т., містоголовою п. Юліяна Касіяна. Крім цього вибрано до Виділу поважне число жінок, бо годиться зазначити, що жіноцтво Сихова виявляє велике заінтересування у просвітній праці.

Не можна на прикінці не згадати цеї обставини, що відродження українського народнього життя — це впершу чергу заслуга невтомного й трудящого місцевого пароха і пп. Кабаровських, що ще перед війною розбудили тут українського національного духа, завдяки чому Сихів остоявся в цих важких днях воєнного лихоліття перед повною денаціоналізацією.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА.

Українознавство на Карловому університеті в Празі.

Як подає Ужгородська »Свобода«, в сьогорічному літньому семестрі на чеському університеті в Празі будуть такі виклади з української мови, літератури та історії. 1. **Проф. Дм. Дорошенко:** Українська козацька держава в XVII—XVIII. ст. 2. **Проф. Др. Поливка:** Нарис граматики української мови. 3. Той сам: Руські казки (білоруські й українські). 4. **Проф. Др. Ол. Колесса:** Історія української літератури в XIX. ст. Крім того семинарі: **Проф. Колесса:** Читання і розбір творів Т. Шевченка, реферати і письменні праці. **Лектор Любинецький:** Практичний відділ української мови 1. курс і 2. курс вищий (читання і пояснення оповідань Мих. Коцюбинського).

Декан фільософічного факультету прф. д-р Гразні витаючи нового професора української літератури підчеркнув у своїй промові, що одним із головних мотивів заснування катедри української літератури й лекторату української мови був не лише зріст політичного та культурного значіння України, але передовсім обставина, що під сьогоднішню пору живе в межах чехословацької держави велика частина українського народу.

Політичний огляд.

ПОЛЬЩА.

Сойм.

Сойм на засіданні дня 1 ц. м. прийняв закон про зміни в буджеті на 1926 р. так як ухвалила комісія, а потім приступив до голосування над резолюціями зголошеними до буджету на 1927/8 р. і над іншими справами. Загалом у соймі наради йдуть млаво та не цікаво.

Сенат.

Сенат радив теж над буджетом. Велася дискусія над буджетами поодиноких міністерств.

Побиття посла Хруцького.

Живіщі дебати як на засіданнях сойму йдуть у комісіях, а передусім у конституційній комісії, де ведеться ґенеральна дискусія над зміною виборчої ординації. Дебатують головно над цим, як забезпечити польську справу на окраїнах, себто передусім на землях заселених Українцями та Білорусинами. Ця справа видно так розгорячує деяких польських послів, що вони »забуваються« й кидаються з кулаками на представника соймового українського народу. Ось саме у часі дебати над виборчою реформою говорив і представник »Українського Клюбу« пос. Хруцький. Посол Хруцький заявив, що правительство змагає до такої зміни виборчої ординації, щоб ані один Українець не ввійшов до сойму. Та нехай не думають — говорив він — що це вийде на користь Польщі, це матиме хіба такий наслідок, що Українці скоріше відірвуться від Польщі. На ці слова зірвався, як опарений посол демократії Сосніцкий і вдарив посла Хруцького з усієї сили в груди. Після цего счинилася така метушня, що трохи не прийшло до загальної бійки. Предсідник комісії пос. Ґломбінський замість упімнути тільки посла Сосніцкого, упімнув його й неповинного нівчому пос. Хруцького. На удар пос. Сосніцкого заявив пос. Хруцький: »Ось маєте зразок »вищої культури«, а на упімнення предсідника: »А це знов зразок польської справедливости«.

Український клюб зібрався зараз після цієї події на засідання і видав слідуючий комунікат:

Дня 2 березня 1927, на засіданню соймової конституційної комісії, під час нарад над зміною виборчої ординації, пос. Сосніцкі вдарив в груди пос. Хруцького в часі промови. Укр. Клюб з найбільшим обуренням напятновує цей варварський напад, що бере на глум усі, приняті в культурному світі, розуміння способів парляментарної боротьби. Посол Хруцький перейшов недавно операцію сліпої кишки і ще не повернув до повного здоровля. — Клюб висказує свойому товаришові гаряче співчуття.

Справа пос. Воєвудзкого.

Маршалківський суд видав уже в справі посла Воєвудзкого присуд. У присуді кажеться, що послові Воєвудзкому не доказано, що він як посол був заразом аґентом дефензиви — натомість він як посол був мужем довіря другого відділу ґенерального штабу (дефензиви). За цю роботу діставав він гроші, які виплачував своїм аґентам, а частину цих грошей ужив на політичню акцію »Визволеня«. Шкода, що маршалківський суд не зазначив заразом, яка саме є ріжниця між аґентом і інфарматором дефензиви — бо »робота« одного й другого однакова.

Правительство хоче змінити систему суспільних обезпечень.

Міністерство праці виготовило новий проект закона про обовязкове обезпечення на случай недуги, нездібности до праці та про обезпечення родин на случай смерти обезпеченого. Після цего проекту обезпеченню підлягають усі особи без ріжниці пола й віку, заняті на основі службових

ПРОФ. Д. ДОРОШЕНКО.

Як було проголошено Гетьманство у Київі 29. квітня 1918 року.

(Кінець).

29. квітня в Київі відбувся цей хліборобський конґрес. На нього прибуло 6.432 уповажнених від 8 українських губерній: Київської, Полтавської, Чернигівської, Волинської, Подільської, Херсонської, Катеринославської й Харківської. Всього учасників (разом з делеґатами) було коло 8.000 людей. Для такої маси народу тяжко було внайти в Київі відповідного помешкання, а тому рішили зібратись в цирку на Микодаївській вулиці, але й тут усі не могли уміститися, і багато учасників товпилось на коритарях і навіть на вулиці перед будинком.

Збори відкрив в 11 год. ранку голова ініціятивної групи, селянин Кременчуцького повіту на Полтавщині, Микола Коваленко. Він привітав зібраних, зазначивши, що йому припала велика честь відкрити таке важне в історії України зібрання і висловив надію, що цей конґрес розпічне нову добу в життю українського народа, стане початком нової державної творчости. Потому запропонував обрати президію конґресу. Збори одноголосно вибрали на голову Михайла Вороновича, а також вибрали до президії по двох представників від кождої губернії. Отже від Київщини вибрано: Пилипа Петровського й Михайла Вороновича; від Волині: Степана Гумжицького й Володимира Каспрука; від Поділлля: Івана Базарського й Івана Бордошевича; від Херсонщини: Грицька Сидоренка й Людвіка Льоца (Німець кольоніст); від Чернигівщини: Івана Харченка й Миколу Висоцького; від Катеринославщини: Степана Харченка й Ераста Бродського; від Харківщини: Василя Тисовського й Александра Голщина.

Порядок дня прийнято такий: 1) привіти конґресові, 2) доклад Юлія Кістяковського про земельний закон, 3) доклад Івана Дусана про Українські Установчі Збори, 4) доклади з місць про становище в краю, 5) вироблення загальної резолюції. Зпочатку вислухано привіти. Представники Херсонського Кооперативного Банку, який обединував у собі 40.000 членів, переважно селян, закінчили свою поромову словами: досить вже соціялістичних експериментів! — Соціялісти довели наш край до зубожіння. Для них не повинно бути більше місця в правительстві! Треба реформи, але реформи розумної, зі збереженням приватної власности!

Юлій Кістяковський з цифрами й діяґрамами в руках доводив у своїм рефераті, що за останні десятиліття земельна власність селян зросла коштом власности дворян, купецтва та инших станів. Селяне купують собі землю на власність, і держава не повинна скасувати приватної власности, а мусить лише удекшити селянам купівлю землі.

Іван Дусан у своїм рефераті про Українські Установчі Збори, які Центральна Рада хоче скликати на основі виборів, переведених в краю за часів большевицьких настроїв і большевицького панування, доводить, що такі збори не виявляють справжньої волі українського народу. Зібрання з великим хвилюванням слухає цей доклад. Всі обурені на Центральну Раду, конґрес хоче висловити, що в його наболіло на душі. Чуються вигуки, що Раду треба скинути, Земельні Комітети розігнати, всі закони Ц. Ради кинути до грубки, треба покарати злодіїв і грабіжників, треба потягти їх до суду! Селянство не хоче далі терпіти над собою опіки цих самозванців!... Голова зборів довго дзвонив, заки йому вдалося заспокоїти вібрання й дати змогу висловитися тим, що записалися до голосу.

Бере слово М. Коваленко й каже, що селяне не хочуть визнавати тих міністрів, що їх настановила Центральна Рада, що це ніякі міністри, вони не мають жадного авторітету, хай собі забираються геть! Далі полилися промови делеґатів: Лисенко, Сидоренко, Горбач, Шахотко, Коваленко, Шеремета, Максимович — говорив від Полтавщини, Фесенко, Прокопенко й Максимець — від Чернигівщини. Завадський та Яновський — від Київщини, Кучма й Нетудихата — від Херсонщини, Сумців — від Харківщинии, Кузьмина — від Курщини. В усіх промовах бренить один мотив: невдоволення з Центральної Ради, що довела Україну до господарчої руїни та безладдя. Микола Коваленко бере слово й каже, що треба утворити сильну владу, яка потрафилаб завести в краю лад. Делеґат від Полтавщини Юречко каже, що влада повинна мати характер диктатури. Його підтримують Чернигівець Харченко й Киянин Петровський. На їх слова з салі почулися вигуки: »Гетьмана! Обірати Гетьмана!« В той самий мент в одній з льож циркової салі появився М. Скоропадський в козачім убранні зі своїми осавулами. Тоді голова зборів попрохав присутніх заспокоїтися й заявив, що на салі є той, хто як раз надається на Гетьмана і предложив вибрати Гетьманом Усієї України Павла Скоропадського. У відповідь саля задріжала від вигуків

або робочих відносин. Не підлягають обезпеченню тільки державні урядники, військові в чинній службі, духовні, та особи, що працюють безкорисно з реліґійних спонук. Для переводження обезпечень повстануть обезпечні каси й заведення. Усі заведення обезпечень творитимуть один союз, що підлягатиме наглядові міністерства праці. Теперішні каси хорих булиб знесені, а їх майно перейшлоб на власність кас суспільних обезпечень. Обезпечений в разі недуги могтиме користуватися 39 тижнів безплатною лікарською помічю й у цему самому часі з підмоги в висоті 60 відсотків денної признаної законом платні.

Англійсько-польське зближення (?)

Німецькі часописи доносять із Варшави, що між Анґлією й Польщею прийшло до зближення, що в політичних кругах виясняють це зближення так, що Анґлія хоче приєднати Польщу для своїх протибільшовицьких плянів, щоби в догідній хвилі могти вдарити на всій лінії на Радянщину. Польща при цій нагоді поширилаб свої гряниці на Схід. Ця вістка начебто викликала занепокоєння в Румунії. Румунія боїться, що Польща при помочі Анґлії обсадить Україну й так не тільки відсуне Румунію від Сходу, але ще й зажадає части Бесарабії. Румунія начеб то вже зза цего зажадала ревізії румунсько-польського торговельного договору, та Польща не годиться на це. Заразом підвищила Румунія залізничу тарифу й деякі мита в торговлі з Польщею. Чи є що в цих вістках правди, покищо годі знати.

Польсько-німецькі справи.

Німецько-польське непорозуміння ще не полагоджене. Та кажуть, що перерва в переговорах не вплинула на хід праць, ведених між обома правительствами в Берліні що до справ правно-політичної та розрахункової натури. Предсідник польської делеґації для цих справ д-р Пронздзинський їде в цих днях до Берліна, де небаром пічнуться переговори в справі еміґрації сезонових робітників, суспільних обезпечень і буджетових розрахунків.

Справа позички для Польщі.

Справа позички теж іще не наладнана. В цій справі перебуває тепер у Вашинґтоні польський посол Цехановский і віцепрезидент Банку Польського. Анґлійські фінансові круги бажають, щоби Польщу піддати контролі фінансів Союзом Народів, як це було в Австрії, на Угорщині та в інших европейських державах. Здається теж, що анґлійські банки теж візьмуть участь у позичці, надаючи їй міжнародній характер. Нової позички потрібує Польща як для розвитку краю, так і для скріплення державних фінансів.

Конфіската »Слова Вілєньского«.

У ч. з 2 березня »Слово Вілєньске« помістило передовицю п. н. »Реальна програма в литовській справі«. У цій статті автор Цап домагається, щоб Польща зайняла військом Литву й прилучила її до Польщі. Що автор вирвався зі статтею не в пору, тож центральна влада в Варшаві по одержанні відомости про цю статтю поручила виленській владі сконфіскувати це число »Слова Вілєньского«.

СОЮЗ НАРОДІВ.

Початок нарад.

Дня 7 ц. м. відбулося в Женеві перше засідання Ради Союза Народів. Між справами, що їх обмірковуватимуть на цій сесії Ради Союза Народів є справа платні високого комісаря міста Данціґу та питання німецько-польських взаємин. Говорять, що міністр Чемберлєн має посередничити в польсько-німецькій справі. Чи не натякалоб це на німецько-анґлійське зближення, що то про нього розписуються загряничні часописи?

Розмови дипльоматів.

Бріян прийняв у себе по черзі Чемберлена, Штреземана та Залеского. У розмові з Чемберленом обмірковували всі міжнародні політичні питання, навіть такі, що не є на дневному порядкові нарад Ради Союза. Оба державники ствердили повну однодушність поглядів і намірів, що їх метою світове примирення. Про подробиці розмови зі Штреземаном нема докладних відомостей. Відоме тільки, що розмова була дуже сердечна й що оба міністри ствердили, що в починах їх співпраці над зближенням обох держав не зайшли ніякі зміни. Як здається, Штреземан не вніс ніщо нового до дискусії над справою евакуації окупованих просторів. Бріян запевнив дневникарів, що Рада Союза не заниматисяме ніякими справами поза цими, що оповіщені урядово на дневному порядку нарад. При розмові Бріяна з Залеским обмірковували справу польсько-німецьких взаємин.

Дальший порядок нарад.

Оповіщений секретарем Союза Народів дневний порядок дальших засідань Ради Союза обнимає 40 точок, що виповнять засідання до середи цего тижня. — Треба сподіватися, що теперішня сесія потріває коротко. Після дотеперішнього розкладу справа нової управи Басейну Сари та усунення французьких військ із цего басейну не прийдуть на пленарні наради перед середою ц. тижня.

НІМЕЧЧИНА.

Продовження закона про охорону республики.

Праві партії домагаються зміни закона про охорону республики, та кабінет не зайняв ще становища що до цеї справи. Покищо обмірковують це питання у міністерстві справедливости та в міністерстві внутрішних справ. Праві партії жадають зміни закона тому, бо хочуть уможливити б. цісареві Вільгельмові та взагалі Гогенцолєрнам поворот.

Виборча реформа.

І в Німеччині думають над зміною виборчої реформи. Яка ця зміна має бути, ще не відомо, бо кабінет теж не занимався цею справою. Покищо є в парлямєнті два проєкти цеї реформи.

Переговори з Францією.

Берлінські дневники доносять із Парижа, що там почалися знову торговельні французько-німецькі переговори. Покищо почалися ці переговори розглядом основ будучої французької митної тарифи. Німецькі часописи зазначують, що як доси, нема надії на корисне покінчення цих переговорів.

Німеччина й анґлійські пляни.

В Парижі ходять чутки, буцім Чемберлен задумує при нагоді найблизчих нарад у Женеві порушити східне питання. Він хоче утворити великий протирадянський фронт та наклонити Німеччину до ослаблення взаємин із Радянщиною. Після цих вісток Чемберлен обіцявся за сповнення цих бажань Анґлії поперти німецькі домагання щодо опорожнення Надренії. Та німецькі часописи пишуть, що міродатні німецькі круги не знають ніщо про такі наміри Анґлії. В Німеччині не бере ніхто поважно таких вісток. Канцлер німецької держави разів кілька в останніх днях вказав на це, що становище Німеччини до теперішньої анґлійсько-радянської кризи ясне. В Німеччині всі цеї думки, що постава Німеччини на основі льокарненського рапальського й берлінського договору може бути тільки строго невтральна.

А всежтаки вперто вдержуються вісти, що Чемберлен всіми силами старатисяме відтягнути Німеччину від Радянщини, а як заплату за це обіцяє опорожнення Надренії. Чи Німеччина тільки за цю уступку згодиласяб на зміну східньої політики,

---

кількатисячної юрби: »Хай живе Гетьман!« Усі піднеслися зі своїх місць і кілька хвилин тревала одушевлена, ентузіястична овація. Тимчасом Гетьман Скоропадський покинув льожу і вийшов на естраду, де засідала президія. Овації ще збільшилися. Голова зборів ледве вгамував присутніх, щоб дали слово самому Гетьманові. Коли все затихло, Гетьман сказав: »Панове! Я дякую Вам за те, що довірили мені владу. Не задля власної користи беру на себе тяґар тимчасової влади. Ви знаєте самі, що скрізь шириться анархія і що тільки тверда влада може завести лад. На вас, хлібороби, і на статочних кругах населення буду спиратися і молю Бога, щоб дав вам усім сили й твердости вирятувати Україну«.

Слова Гетьмана були покриті вигуками »Многая літа! Хай живе ясновельможний Гетьман!« Микола Коваленко гукає: »Всю владу передамо до рук нашого Батька-Гетьмана Павла Скоропадського!« Гетьмана підхоплюють на руки й обносять навкруги салі. Голова зборів прохає присутніх не розходитись і вислухати вироблену спеціяльною комісією з представників від кождої губернії резолюцію. Її приймають одноголосно. Тоді голова зборів заявляє, що »резолюцію ухвалено і її буде доложено дійсному Господареві Землі Української Ясновельможному панові Гетьманові«. Потому просить усіх вібратись на Софійській Площі для молебня. На закінчення пропонує подякувати в імени конґреса його ініціяторові Миколі Коваленкові. Коваленка підіймають на руки й виносять тріюмфально аж на вулицю.

Всі йдуть урочистим походом в гору до св. Софії. Там спочатку в самім Соборі епископ Никодим поблагословив і помазав Гетьмана. Тоді всі вийшли на майдан, де памятник Богдану Хмельницькому і тут еп. Никодим відправив урочистий молебень, після чого сказав відповідне слово. Хор співав: »Многая літа Гетьману всієї України!«

Так відбулося проголошення Гетьманства й привернено стару, історичну форму української влади. Це проголошення — одне з найімпозантнійших в цілій нашій історії, якщо пригадати обставини, при яких і при якому числі учасників відбулися вибори, наприклад Івана Виговського, Петра Дорошенка, Івана Мазепи, Івана Скоропадського, Пилипа Орлика, Данила Апостола й Кирила Розумовського: всі вони були вибрані так само в присутности на Україні чужої сили: татарської, шведської, московської; але ці сили були менш невтральні і більше впливали на вибір, ніж тепер Німці, та й самі вибори здебільшого відбувались при значно меншому числі учасників, ніж вибір Павла Скоропадського. Цей відбувся при надзвичайній одноду шности й ентузіязмі.

Учасники перевороту думали з початку поставити питання про вибір Гетьмана на другий день зїзду 30-го квітня, але коли цілком ясно вималювався настрій учасників конґресу, було рішено не дожидати другого дня, а перевести справу зараз-же. П. Скоропадський поїхав на засідання конґресу, а рівночасно членам військової організації, що підготовляла переворот, було дано наказ приступити до обсадження державних інституцій. Військових, що робили переворот, було всього кілька сот людей. Керував ними ґенерал В. Дашкевич-Горбацький. Центральна Рада засідала ще, коли на Софійській Площі служили молебень. Коли до її будинку наближився військовий відділ гетьманців, галицькі Січові стрільці поставили опір. В сутичці було вбито трьох гетьманських офіцирів. Це були одинокі жертви перевороту. Кінний відділ охорони Ц. Ради під проводом полковника Аркаса перейшов на бік Гетьмана; у 8-ій год. веч. до Гетьмана явився начальник Січових Стрільців полковник Коновалець і заявив, що сам готовий служити Гетьманові, але що Стрільці ще вагаються. Стрільці довго вагалися і були на другий день розброєні. Біля другої години ночи з 29 на 30 квітня все було готове. Члени Ц. Ради, зачувши про переворот, самі розбіглися. Військові відділи гетьманців обсадили Військове Міністерство, Міністерство Внутрішніх Справ, Державний Банк. Виконуючий обовязки військового міністра ґенерал Греков десь зник, а начальник Генерального Штабу, полковник Слюсинський, перейшов на бік Гетьмана.

Населення Київа зустріло переворот зовсім спокійно. Так спокійно прийняла звістку про переворот і вся Україна. Зараз-же до Гетьмана почали являтися делеґації й депутації від ріжних верств населення з цілого краю, щоб скласти привіт і висловити свої побажання. Виявилося, що ніхто й не спробував ставати в обороні поваленого уряду. Голова Центральної Ради проф. М. Грушевський оселився під Київом на далі й жив собі цілком спокійно. Гетьманові хотілося, щоб він став президентом Української Академії Наук, над організацією котрої зараз-же почалися підготовчі праці.

треба сумніватися, бо вона свідома цего, що Надренія сяк чи так мусить бути вскорі опорожнена.

АНҐЛІЯ.

Взаємини з Радянщиною.

Напружені взаємини з Радянщиною відбились само собою голосним відгомоном в анґлійському парляменті. Ріжні посли ставили запити Чемберленові в цій справі. Цікава була заява представника Партії Праці (Лейбур Парті) Мекдональда. Він висловив вдоволення з приводу ноти, що її Чемберлен вислав радянському правительству й заявив на питання, що зробивби в теперішніх умовах, колиб був членом правительства: Я зробивби те саме, що зробив Чемберлен, однак куди скоріше, ніж теперішний міністер загряничних справ.

Останній говорив Чемберлен. Він заявив, що тому так пізно виступив із нотою до радянського правительства, щоб ніхто в Европі не закинув англійському правительству, що воно хоче викликати розмир в Европі. Тепер бачать усі, що не Велика Британія, тільки Радянщина змагає до зірвання взаємин.

Лорд Селисбері в імени правительства заявив, що правительство підіжде ще трохи, щоби пересвідчитися про дальше поведення Радянщини. Щойно, коли не буде зміни на краще, подумає про зірвання чи про інші виступи.

ФРАНЦІЯ.

Бріян боронить кабінет Маркса.

Париська »Пті Парізієн« помістила інтервю з Бріяном. Бріян почав ствердженням, що між Францією й Німеччиною повинні зникнути всі перепони, всі можливости конфліктів. Ще перед трьома роками була небезпека, що Німеччина звернеться на Схід і враз із ним загрозить европейському мирові. Тепер ця небезпека минула, Німеччина рішилася пійти разом із Заходом. Вказуючи на німецьку кампанію, що до опорожнення Надренії сказав Бріян: »Щож в цему злого, що Німеччина домагається опорожнення своєї землі? Чиж не мають права до цего? Чиж ми в їх положенні не робилиб таксамо? Щож до закидів, що Марксів кабінет має в собі реакційні живла, противників республики й льокарненської політики, то переочується найважніше, що німецькі націоналісти підписали правительственну декларацію та годяться на зобовязання, які взяла на себе Німеччина, а найважніше вперше прилюдно ствердили, що вирікаються відплати за програну війну.

АВСТРІЯ.

Розвязання парляменту.

Австрійське правительство предложило проєкт закона, що на його основі теперішній парлямент має бути розвязаний перед законним часом. Проєкт поручає правительству, щоб розписав нові вибори до парляменту негайно, в такому реченці, щоби новий парлямент міг бути скликанай уже на 23. травня. Цей закон парлямент уже ухвалив. Вибори до нового парляменту будуть 24 квітня.

Викриття складу оружя.

На донесення одного майора велів міністер внутрішних справ перевести ревізії в віденському арсеналі, що є тепер кооперативною фабрикою професійних робітницьких орґанізацій. Найшли 1.500 розібраних на части карабінів. Ізза сеї ревізії замітне обурення серед робітників. Кажуть, що ревізію переведено на жадання міжсоюзної військової комісії.

КИТАЙ.

В обороні Шанґаю.

Армія ґен. Сун-Чуанґ-Фанґа, що числить 24.000 голов усувається зі Сунґ Кіянґу, а її позиції займила армія Шантунґу, що прибула поїздами.

В обороні китайської суверенности.

Китайський комісар для заграничніх справ звернувся до команданта корпусу письмом, в якому рішучо противиться цему, що анґлійські війська перейшли поза територію міжнародніх концесій.

Ще про українсько-католицький часопис для народу.

Так! — безпроволочно треба приступити до видавання укр.-катол. часопису для народу, щоб протиставитись нашим комуністам, які, як інформує »Діло« ч. 90 в дописи: „Дбають про нас“, мають небавком попри тижневики: »Світло« й »Воля народа«, видавати ще й щоденник.

Вправді, колиб нашому селянинові прийшлось заплатити щоденник, він би його й на очі не видів, але що редактори й експедитори комуністичного щоденника будуть його нашому селянинові даром посилати, то цей дістанеться в його руки, й він, хотяйби й не хотячи, буде читати новий комуністичний часопис і напуватись його отрувою.

А зараженого тяжко відказити!

Ліпше дати йому, поки він ще здоров, »antidotum« даної хороби.

Так само мається річ і з видаванням кат. часопису для народа.

Заки ще народ не заразився хоробою нової, комуністичної часописи, то треба йому дати яко »antidotum« нової, чи хотяйби й старої, комуністичної хороби, катол.-популярний часопис.

Небезпека в проволоці!

Коли так, то сейчас треба приступити до інтензивного збирання фондів на видавання згаданого часопису.

А фонд такий повинен скоро узбиратись.

Таж нас укр. священиків в самій Галичині є понад 2000, а кілько наших священиків є в новому світі?

Хайби лиш кождий укр. галицький священик дав 2 зол., а з Америки й Канади пів доляра, то щоб за поважна сума узбиралась?

З цею сумою, можнаб певно сейчас приступити до видавання бажаного часопису.

Ану, любі браття Отці! Покажім, що в нас є орґанізаційний хист, що ми розуміємо річ, яка під теперішню пору, для удержання релиґійности в нашому народі, чи не найважніща й до тижня, а найдальше двох, пішлім у адміністрацію »Нової Зорі« бодай по два золоті, а з певностю вже небавом появиться перше число укр. катол. часопису для народу.

До побіди нашої Церкви над її ворогами, ми священики, Її слуги, винні найбільше прикласти рук.

Памятаймо, що побіда Христа й св. Церкви є запевнена, але чи ми, без прикладання рук до цеї побіди, годні бути учасниками її й прославлення в Христі, цего не знаємо. (З листу Еп. Йосафата до вірних, з нагоди цегоріч. вел. посту).

Тому спільно й енерґійно приложім рук до закладання укр.-катол. часопису для народу, а зробимо цим епохове, велике в очах людей, а ще більше в очах Бога діло й цеж діло буде одним із наших вкладів у велику побіду Христа й св. Церкви над Їх ворогами, через що станемо учасниками цеї побіди. *о. Михайло Вовчик.*

ПРЕСОВИЙ ЛАНЦЮХ.

Жертви для розширення видавництва »Нової Зорі«.

зложили: Н. Н. 20 зол, о. Василь Максимець, сотрудник у Журові — 4 зол; о. Василь Танчак, завідатель в Рибниках 4 зл.

о. Петро Коцюба, парох Трибухівець, (пч. Бучач) складає 5 зол. і кличе на таку саму суму: Впр. о. сов. Льва Воробкевича, декана і пароха в Білобожниці і Впр. о. сов. Петра Саврія, пароха Торського.

о. Іван Тимчук, парох Туря складає 5 зол. і кличе на таку саму суму: Впр. о. Александра Левицького, декана і пароха в Олеську; Впр. о. Івана Тимчука, декана і пароха в Беньовій, Впр. о. Юліяна Сенишина, пароха в Соколівці і Впр. о. сов. Івана Березінського, пароха в Переволочній.

о. Михайло Вовчик, парох в Лопушанці хом. складає 5 зол. (на фонд видавання популярного часопису для народа!) і кличе на таку саму суму або бодай на 3 зол. **всіх священиків перемиської Епархії.**

о. Йосиф Маринович, декан і парох у Війську складає 3 зл. і кличе Впр. о. Андрія Борисевича, декана і пароха в Дрогобичі; Впр. о. Інокентія Рудавського, пароха в Сосниці; Впр. о. Василя Трицецького, пароха в Волосатім; Впр. о. Віктора Лапічака — пароха в Валяві; Впр. о. Івана Полянського — пароха в Смильнику.

о. Корнель Бахталовський, в Лючі — складає 5 зол. і кличе: Впр. о Івана Букшованого в Уторопах; Впр. о. Константина Левицького в Печеняжині; Впр. о. Якова Жибчина в Шеторах; Впр. о. Стефана Малофія в Стопчатові; Впр о. Антона Бабія в Чорткові; Впр. о. Анатоля Малиновського, в Чабарівці; Впр. о. Евгена Бахталовського в Хоросткові.

Дописи.

Дрогобич. Семінар СС. Василіянок. »Вечір пісні« д. 3 березня ц. р. Ученици V. курсу семінара СС. Василіянок в Дрогобичі устроїли дня 3. березня »Вечір пісні«, котрого артистичний успіх заслугує на спеціяльну увагу. В програму увійшли: реферат, деклямація, сольо скрипкове, сольо фортепянове і 8 хоральних точок. В програму хорових точок увійшли твори: Людкевича, Зедеберґа, Кадури, Гайворонського, Бортнянського і Леонтовича. Всі точки з виїмком Колисанки Казури, де сопрани через непотрібне форсования місто держатися при mormorando pianissima, збилися на хвилю з тонації — всі хори випали дуже гарно. Можна сказати, в декотрих місцях були навіть проблески дійсного артизму. Дириґентка хору п. О. Голубінка завдала собі дійсно богато труду. Вона виявила в собі добрий дириґентський матеріял. Підчас коли в її виступі як пяністки в концерті в честь св. Василія могли ми поставити що до її гри певні застереження — так тут, як дириґентці — належиться їй повне признання.

П. Герниківна відіграла взірцево сольо скрипкове: Колисанку Обіського. Чистота інтонації, правильний потяг смичка дають запоруку, що при тревалій праці може вибитися на добру скрипачку.

П. Кулиничівна відіграла Mendelsohna Пісню без слів ч. 21. Хоча пяністка виявила непересічний талан (оп. 53), то всетаки малося враження, що кусник був за коротко студіований. П. Пятницівна віддеклямувала Купчинського: Оду до пісні. Добрий слух і музикальність дали змогу симпатичній декляматорці дійсно захопити публику. Це була чи не найгарнійша точка вечера. Річево оброблений реферат виголосила п. Короликівна.

Наприкінці слід підчеркнути знамените зіспівання хору. В тіньованнях і взагалі в оперованню хоральними артистичними засобами дійшов цей молодий хор до поважних сукцесів. Вибивалися гарні сольові голоси: альт п. Василюківна і сопран п. Вельґушівна.

Весь вечір зробив дуже симпатичне враження. Колиб частійше наші середні школи змогли устроювати того рода »вечері пісні«, то чимало причинилисяб до піднесення нашої музичної культури.

Присутний.

Плауча велика к. Озірної. (Світляні біблійні образи). Дня 6 березня ц. р. урядило Марійське Товариство Молоді зі Львова через свого делеґата о. Василіянина представлення світляних образів з життя Пр. Д. Марії і з життя й мук Ісуса Христа, в селі Плаучій вел. коло Озірної. В тім селі парохом є о. декан Володимир Престашевський, котрий ревно старається забезпечити свою парохію від сектанства і большевизму, а також якнайбільше вкоренити в серця своєї пастви духа побожности, підорваної війною й її наслідками. Він в червни 1926 р. урядив у своїй парохії 10-дневну місію, а почавши від осени минулого року при ріжних нагодах запрошував наше Товариство о делеґата, котрий виложивби людям цілі й завдання Марійських Орґанізацій та заохотив їх ставати ревними членами церковних брацтв, а по можности висвітлив також біблійні образи. Висланий о. Василіянин мав на співаній Службі Божій проповідь на бажану тему, а вечером урядив представлення світляних образів. Кольорові образи з життя М. Божої, з життя й терпінь Ісуса Христа з короткими поученнями зробили велике враження на присутних, яких було так много в невеликій церкві, що аж дусились. Головно Христові муки дуже зворушили не тільки жіноцтво, але й мущин. Неодному з них ринули з очий сльози співчуття для терплячого Спасителя. Представлення скінчилось в год. 11-тій в ночі. **Делеґат.**

Нові книжки і видання.

Проф. д-р Л. Берг. Новые религіозные пути русскаго духа. Майнц, 1926, ст. 204.

Наведена книжка це збір ось таких розвідок-статтей: 1) Проф. Л. Берг: »Несколько слов о пути и психологіи православных, присоединающихся к Каѳолической Церкви«; 2) о. М. Андреев: »Ты сотворил нас для себя, о Господи«; 3) Н. А. Лаппо-Данилевская: »Мой путь к Церкви Вселенской«; 4) Леопольд Лево: »Избранныя страницы из книги: Когда зовет Господь«; 5) Леонид Страховскій: »Путь к истине; 6) Несколько имен наиболее известних русских католиков последних столетій і 7) Приложеніе: Краткій перечень современной религіозной литературы.

Дуже інтересна є розвідка проф. Берга. Щоби виказати трудноші в наверненню руських на католицтво, переходить автор деякі характеристичні черти руської психіки. Такою чертою є пр. противорічности в характері, анархізм, субективізм, містицизм і т. д. — Другий автор, о. М. Андреев оповідає нам цікаву історію свого навернення, насамперед по втраті всякої віри, на христіянство, а вкінци на католицтво. Це щось в роді звісного »Ісповідання« св. Августина, або хочби історії навернення нашого д-ра В. Охримовича — Історія навернення з православія на католицтво є також змістом третої статті — Н. А. Лаппо-Данилевської. На подібні темн є й дальші дві розвідки Л. Лево й Л. Страховського. В передостанній статтейці поданий спис 39-ох щонайвизначнійших Росіян, які протягом 19. ст. перейшли з православія на католицтво.

Згадана книжка призначена вправді в першій мірі для православних, яким повинна отворити очі на католицьку правду, але з якнайбільшим хісном можуть її прочитати також католики, яких вона в силі в їх вірі утвердити.

„Natio“, ч. 1—2. Січень — лютий 1927. Журнал присвячений національним справам у Польщі. Зміст: Д-р Дмитро Левицький: Сучасне політичне становище і змагання української нації. Фабіян Єремич: Білоруси, їх політичне становище і змагання. Ісаак Грінбавм: Жидівська справа. Ервін Гасбах: Німці в Польщі. Д-р Д. Ольсейко: Минуле і сучасне Литовців у Виленщині. Хроніка. З життя: українського, білоруського, жидівського, німецького і литовського. Всі статті писані на мовах: польській, німецькій, французькій та анґлійській.

Журнал цей почав виходити у Варшаві для інформування заграничного світа про положення непольських народів під Польщею. Видає його УНДО до спілки з національними орґанізаціями Білорусинів, Жидів, Німців і Литовців під редакцією д-ра Павла Лисяка. Адреса редакції: Варшава, вул. Пенкна 18, М. 6. Ціна одного випуску 2 зол.

НОВИНКИ.

З Українського Наукового Інституту в Берліні. Дня 11 березня вечером в салі Словянського Інституту берлінського Університету виголосив д-р Домет Олянчин виклад в українській мові на тему: »Ідея і змисл української історії«.

Новий великий політичний процес. У Замості ведеться політичний процес проти 40 людей, що їх обжаловують у приналежности до комуністичної партії Зах. України. Обжаловані це переважно українські хлібороби.

Вибух гранати в пивниці »Банку Краєвого Господарства« у Львові. Трьох людей з підурядником банку знесло до пивниці старі акти. На одній із полиць найшли стару австрійську ручну гранату. Спершу не звернули на неї уваги, аж опісля один із них узявся маніпулювати біля ньої. Граната несподівано вибухла й поранила двох тяжко, а одного легше. Говорять, що граната лежала там ще із часів українсько-польської війни.

Пожежа фабрики »Кабель«. Оподі в год. 1.40 в ночі повстала у фабриці »Кабель« під Бидґощею пожежа, що знищила кітлівню і всі фабричні забудування враз із машинами та маґазини, в яких крім дуже великої скількости готових каблів вартости кільканацять міліонів золотих, згоріли зівсім усі сирівці. Фабрика затрудновала 3.500 робітників, що тепер остали без праці. Причина пожежі доси неустійнена. Фабрика була обезпечена.

Недостача вчителів у Румунії. Як доносять із Букарешту, в Румунії є 8.500 посад народніх учителів необсаджених. Із цего припадає 348 місць на міста, а решта на сільські громади.

Влом до судових бюр. У ночі з 21 на 22 м. м. вломилися до бюр повітового суду в Величці невідомі злочинці. Вибили отвір у стелі й туди дістались до бюра, де була огнетревала каса. По розбитті каси вкрали з ньої готівкою 1.367 зол. 4 срібні годинники, 1 ніклевий годинник, 2 ніклеві ланцюшки з привісками та золотий перстінь без каміння.

Скількість безробітних у Польщі. Після даних державного уряду посередництва праці останне тижневе звідомлення з ринку праці за час від 5 до 12 лютого ц. р. виказує 209.228 безробітних у державному уряді посередництва праці. У відношенні до попереднього тижня число зареєстрованих безробітних зросло о 908 людей.

Бистра їзда. Француз поручник Юрій Естіян виїхав дня 7. січня з Парижа самоїздом. На другий день у Марсилії сів на корабель і прибув до Орану в Африці. Дня 18 січня був у пристані Лем над озером Чад в середині Африки, перебувши вісім тисяч кільометрів страшної дороги в одинацяти днях. Губернатор рівникової Африки одержав від нього часописи на два місяці вчасніше, як одержував їх давніше звичайною почтою.

Арештування редактора за обиду віри. В Америці в Торонті арештували редактора час. »Христіянський Дослідник« Е. В. Стерія за богохульні й неприличні напасти на Святе Письмо й христіянську релігію в першому числі його часопису. На поліції говорив Стеррі: »Я безбожник, моя мати була безбожна й мене виховала так, хоч я ходив шість літ до баптистської школи«.

Подорожіння цукру. Начальна рада цукроварного промислу рішила підвисшити ціну цукру з 82 на 92 зол. за 100 кґ. У детайлічній (роздрібній) продажі цукор подорожіє 10 сотиків на 1 кґ. У мотивах під вишки начальна рада покликується на це, що правительство в мин. році підвицило ціну тютюневих виробів на 75 відсотків, залізничі оплати на 40 відс., почтові на 33 відс. а дерево в державних лісах на 125 відсотків.

Фінанси Ватикану. Італійські дневники подають цікаві подробиці на тему скарбової господарки Апостольської Столиці. На чолі фінансів стоїть Лянґтен, (Т. Ісуса) із Анґлії, визначний знавець скарбовости. Фінансовим дорадником є один лондонський банкир, що зорґанізував недавно всю фінансову господарку Ватикану й опер її на новочасних основах.

Попамятає приїзд румунської королеви. Вашинґтонський полісмен Старкветер мусив заплатити 75 долярів кари. Йому грозило усунення, та його помилували мабуть тому, що не сам він тут винен, а більше »гості з Румунії«, що почастували його цим забороненим в Америці присмаком. Саме він вартував підчас побуту румунської королеви румунську амбасаду. Старкветер так сильно підпив собі румунського вина, що аж утратив притомність і не міг сповняти служби.

Лічення скаженини. Доносять із Белграду: Директор інституту Пастера в Новому Саді винайшов спосіб лічення скаженини в часі куди коротшому як досі, бо коли давніша метода вимагала 20 днів до виздорову, то винахід югославянського лікаря скорочує цей час до 5 днів.

Реколєкції
ДЛЯ АКАДЕМІЧНОЇ МОЛОДІ.

Заходом Української Христіянської Студентської Орґанізації у Львові відбудуться **Великодні реколєкції** для студентів (-ок) Вищих Шкіл в семинарській церкві при вул. Коперника 36 з такою програмою:

Субота 12. березня	Наука о год. 7 веч.
Неділя 13. березня	
Понеділок 14 березня	
Вівторок 15. березня	
Середа 16. березня	
Четвер 17. березня	

Пятниця 18. березня Сповідь о год. 4 по пол.

Субота 19. березня Служба Божа і спільне св. Причастіє о год. 8. рано.

Оповістки.

На „Марійський Союз“ прислано зі збірки на весіллю Вп. П. *Володимира Соломки* в Бережанах жертву 10 зол., за що складає щиру подяку *Управа „Марійського 1-ва Молоді“*. —

ПОДЯКА.

Комітет парох. в **Білій, п. Чортків,** дякує сердечно ВП. П. **Іванови Ставничому,** маляреви з Білобожниці коло Чорткова за совісне, солідне, артистичне, при тім надзвичайно густовне викінчення в укр. стилю церкви в Білій п. Чортків. Много знатоків висказало повне признання п. І. Ставничому. Посипалися похвали в першій мірі зі сторони Всч. оо. Д. Комітет парох. в Білій поручає Всч. Отцям Д. п. І. Ставничого, бо на це вповні заслугує той тихий, поважний, релігійний і характерний укр. артист.

За Комітет парохіяльний:
о. Антін Барицький,
зав. пар.

Позір! Пасічницька Спілка, Львів Підвалля 9, приймає передплату на місячний журнал пасічництва »ПАСІЧНИК«, який виходить на Великій Україні. Передплата місячна виносить $^1/_6$ (одна шеста) доляра амер. Передплата річна виносить $1^1/_2$ доляра (півтора дол.). На пересилку зі Львова належить долучити 1.20 зол. (з застереженням підвишки оплат почтових). Приймається рівнож повисшу належитість в золотих польських по курсі дня. Часопис є формату $^1/_8$, обнимає 32 стор. самих фахових пасічницьких статтей. »Пасічник« є редаґований знаменито і під оглядом фахового уняття кождої справи вповні дорівнує західній пасічницькій пресі. Кого цікавить розвій пасічництва на Україні, хто цікавиться чисто пасічницькою, рідною пресою, хто цікавиться поступом пасічництва взагалі — той сейчас пришле належитість за 1927 рік під нашою адресою.

Через нашу установу можна замовити рівнож усі пасічницькі книжки, видані на Великій Україні.

ОГОЛОШЕННЯ.

(За цю рубрику редакція не відповідає).

ПАРОХІЯ в місті зі середними школами, стацією і урядами, добрими будинками, до заміни за рівнорядну, найкраще в горах. Оферти слати до гр.-к. Уряду парохіяльного в Лежайську. 1—1

ВІЛЬНЕ ДО ОБНЯТТЯ для інваліда УГА місце управителя Дому Укр. Інвалідів у Львові з обовязком заряду дому, робітень, книговода й евент. учителя загально-образуючих предметів. Помешкання й повне удержання в УДІ. Платня після умови. Подання до дня 20 березня 1927. — **Укр. Кр. Т-во Опіки над Інвалідами** у Львові, вул. Руська 3. II. 1—1

ВСЧ. О. ПАРОХАМ І П. Т. КОМІТЕТАМ ПАРОХІЯЛЬНИМ,

що наміряють **малювати** церкви, образи іконостасні, стінні і престольні та хоругви, **золотити** або **відновляти** іконостаси, престоли ківоти і проповідниці, поручається свій чоловік, совісний і добрий майстер, працюючий коло церковної штуки 30 літ. Поручені праці виконує якнайстараннійше, найліпшими матеріялами, придержуючись церковного стилю і при скромних вимогах. Бідні церкви можуть бути гарно і дешево украшені. Арт. маляр **Ілія Децик**, Самбір, ул. Львівська. 2—2.

ВИЙШЛА З ДРУКУ НОВА КНИЖКА

„Основи соціольоґії“
Д-ра Д. Ушенічніка,
В ПЕРЕКЛАДІ о. М. ФІРАКА.

Можна дістати у всіх львівських укр. книгарнях і в Адміністрації „Нової Зорі“ Львів, вулиця Сикстуська 39 а.

ЦІНА КНИЖКИ 3 зол.

Адміністрація „Нової Зорі“ висилає книжку поручено за надісланням 3 зол. 50 сот. (згл. 3 зол. 30 сот. для передплатників і членів).

Видає і редаґує Комітет У. Х. О. — Відвічальний редактор **Роман Гайдук.** — З друкарні А. Гольдмана, Львів, Сикстуська 19.

Ч. 11 (62) (Należytość pocz[illegible] zapłacono r[illegible] Львів, 20. березня 1927. Рік II.

Виходить що тиж[illegible]

„Н[illegible] Львів, вулиця Сикстуська Ч. 39 а.

Конто почт. щад. Краків ч. 405.867.

НОВА ЗОРЯ

ПЕРЕДПЛАТА
В КРАЮ:
чвертьрічно 4 зол.
Місячно 1·50 зол.
ЗА КОРДОНОМ:
Річно: 3 ам. доляри або їх рівновартість.
**
Ціна числа 30 сот.

Орґан Української Христіянської Орґанізації.

ЗМІСТ: Націоналізм і інтернаціоналізм. — Релігійний большевизм серед Українців в Зєд. Державах. — З церковно-релігійного життя. — Василій (фейлєтон). — Смерть патріярха литовського відродження. — Як у нас пишуть політичні комунікати. — З українського життя. — Пресовий ланцюх. — Політичний огляд. — Спіритизм (фейлєтон). — Огляд часописів. — Дописи. — Нові книжки і видання. — Новинки. — Оповістки. — Оголошення.

Націоналізм і інтернаціоналізм.

(Дальше).

Між націоналізмом і інтернаціоналізмом є післанництво Церкви післанництвом удержання рівноваги й міри: йде про те, щоби напятнувати їх вибрики, їх перекручення, їх блуди, щоби визначити їм властиві межі. Ось чому я побоювавсяби пр. віддільного осудження націоналізму. Я побоювавсяби, щоби подібне діло не викликало „рікошету“ в хосен інтернаціоналізму. Не забуваймо, скільки то католиків далося заразити утопіями до того степення, що шукало неможливого погодження католицизму з комунізмом, начеби Церква надто далеко йдучим демократизмом була ще замало скомпромітована! Не забуваймо, скільки то католиків управляє справжню еквілібристику на верху наїженого острими перепонами муру, що ділить нашу доктрину від революційних ідей!

Та Рим знає сам найліпше, які слова слід проголосити. Що до нас, то ми серед того загального збентеження, серед тої інтелєктуальної й моральної анархії, серед тих суперечних вітрів, що з усіх сторін засипують піском очи, звертаємося до Риму, о начеркнення нам позитивних напрямних.

Бо супроти тих усіх ідейних напрямів, які непокоять нашу добу, ми, діяльні й думаючі католики, не завсіди знаємо, яка повинна бути лінія нашого поступування, до яких меж вільно нам дійти, чи то в опозиції, чи в компромісі. Ся непевність поясняє, чому нема ще — з нашою шкодою — „одного католицького фронту“ супроти пр. Союза Націй.

Чого отже католики — пише далі автор — чого цілий світ дожидає від Риму, то не частинних відповідей, але синтези. З нетерпеливістю дожидаємо отворення будучого вселенського собору, бо перечуваємо, що він буде мати для історії цілого світа рішаюче значіння. Колиб то під натхненням св. Духа міг він здійснити: „Щ о б и б у л и о д н о“ новим потвердженням того, що становить передовсім тепер і буде щораз більш становити подвійну силу притягання й відродження Церкви: доктринальної неуступчивости і християнської любови!

* * *

На ту саму тему (націоналізму й інтернаціоналізму) містить також відповідь французький єпископ з Арас Е. Л. Жілієн. Зі всіми його поглядами годі нам однак погодитися. Щоби проте не полємізувати з шан. автором, подамо його відповідь тільки в виїмках.

Велика війна — пише еп. Жілієн — полишила по собі наслідки в виді двох ідейних струй, що йдуть у противнім собі напрямі і взаїмно поборюють себе. Одна з сих струй це націоналізм, друга інтернаціоналізм. Сей інтернаціоналізм є знов двоякий; оден репрезентований в Союзі Націй (скажім: інтернаціоналізм мирний), другий інтернаціоналізм революційний.

Між націоналізмом, зглядно інтернаціоналізмом мирним і інтернаціоналізмом революційним іде боротьба.

Націоналізм є переконаний про своє право до слушної оборони; він заняв позицію і не задумує зовсім датися усунути. В чім же має він слушність? В чім знов є наражений на переступленнє меж? Стараймося відповісти на ті два питання, поступаючи в світлі католицької доктрини.

Пригляньмося вперед націоналізмови в нутрі кождого народу, а відтак в відношенню одного народу до другого.

Націоналізм внутрішній, народній, дається легко означити: се живійша й чуйнійша совість, що переймає якийсь нарід супроти деяких небезпек, які походять з його власного, морального єства. Нарід можемо вважати як моральну одиницю. Він має своє власне єство, зложене з ріжнородних первнів, які є спадщиною природи й історії. Ні оден з них не є переважаючий. Найбільш характеристичні се: раса, мова, умови ґеоґрафічні, історичні й релігія. Всьо се: релігія, історія, ґеоґрафія, мова, раса, то тіло й душа народу. Остає мозок, котрим є держава; в ній відбиваються всі національні аспірації і з неї виходять директиви, що повинні порушувати жизненність народу в усіх напрямах.

Колиб моральна індивідуальність, яку називаємо народом, могла дійти до вершка ідеалу кождого особистого життя, а саме до посідання одної релігійної віри, одної соціяльної віри, тоді властиво націоналізму зовсім не булоб, о скільки той націоналізм є висловом національного супокою.

Можна сказати, що націоналізм появляється щойно з хвилею, коли чується діткнений у своїй сути котрийнебудь чинник, що є невідклично потрібний для розвитку національного життя. В давнім устрою національна єдність не була суперечна з деякою ріжнородністю. Кожда провінція заховувала свої звичаї й привилеї, свою індивідуальність, а коли нарід, як такий, хотів набрати власної свідомости, тоді чувся уособлений в володарі. Поява парляментарного устрою мусіла затіснити звязки національної єдности. З хвилею, коли держава стає безособова, нарід стремить до осягнення гідности особи свідомої себе, своїх користей, свого призначення. Спільність діла затіснює звязки єдности почувань.

Всьо булоби добре в тій новочасній системі держави безособової, а при тім, від часів революції, централізуючої, колиби та держава заховувала ясне почуттє свого обовязку і хотіла бути справедливим і розумним модератором тих ріжнородних стремлінь, з яких складається душа народу. Колиж держава, замість бути совісним орґаном народу як такого, сталася знаряддям виключно одного напрямку, коштом другого, тоді наступає або загин державности або державна тиранія.

Супроти тої подвійної небезпеки, яка повинна бути роля націоналізму? Не в силі числити на державу, яка вже не є висловом добра загалу, чи має він стати партією, яка не маючи спроможности тріюмфувати при помочи узаконнених середників, імається якихнебудь, щоби тільки дійти до ціли? Ось як представляється з цілою ясністю та к в е с т і я с о в і с т и.

Католицька Церква поставила прінціпи, що позволяють її рішити.

(Кінець буде).

Релігійний большевизм серед Українців в Зєд. Державах.

(Допис).

Здавалося, що українське епископство в Зєдинених Державах скріпить нашу розбиту імігрaцію за океаном, над котрою так проливало крокодилячі сльози наше »греко-католицьке« громадянство, котре залюбки уживало й уживає ще нині цеї назви. Однак як скоро захотіло українського епископа, так ще скорше, коли дістало, старалося його позбути. Чому така скора переміна?

Цего не можуть зрозуміти як слід ті Українці, що не були в Америці. То, що неможливе на рідній, це дуже можливе на »вільній« американській землі. Тут старі імігранти жадають від кождого, що прибуде на землю Вашінґтона, повного підчинення собі і коли дістануть це від нього, він стає в них »благонадьожним«, колиж ні, то сейчас його, виразившися тутешним язиком, »фіксують«. Своєї поведінки вони не зміняють навіть і супроти особи свого епископа і все як »вірні« греко-католики цькують проти нього цілою силою своєї пари. А ті старі »сітізени« (горожане) знають, як до цего братись, бо вони тут в Америці цього найскорше і найліпше вчаться. Але вертаймо до своєї теми.

Апостольський Престол вислав до Зєдинених Держав, як першого епископа для української католицької Церкви, Сотера Ортинського, чоловіка, що якраз надавався найкраще на зрадикалізовану імігрaцію за океаном. Він то своєю батьківською вдачею і золотоустими словами приніс нову обнову на землю Вашінґтона, бо зумів згуртувати всіх доброї волі людей. Зачалася будуюча робота для української католицької Церкви. Епископ Ортинський положив основи для ріжних орґанізацій так фінансових як і добродійних так, що Американці почали глядіти на Українців оком заздрости. Однак серед тої благородної роботи епископа не бракувало українських вертільників, що скрито паралізували кождий рух Владики, бо бачили, що їх доходи наживи меншають і їх вплив слабне. Од-

нак еп. Ортинський був чоловіком сильної волі і не звертав уваги на підпольну роботу, але робив своє.

Ряди серед нашої хаотичної »вищої« іміґрації проти епископа росли. Наші провідники-мальконтенти почали припускати штурми вже явно проти свого епископа так, що вдалось їм передвчасно зігнати його в могилу на превелику свою втіху.

Не стало епископа Українця в Зєдинених Державах. Епископський престіл стояв довго порожним, а роботу Владики нищено під патріотичними гаслами. Наше священство поволи тратило духа дисципліни і виховувало своїх вірних більше в національнім як релігійнім дусі. Забули на своє завдання, а »будували« в Зєдинених Державах відповідно до своїх поглядів України, а ця робота збільшала хаос серед іміґрації. Що нашому народові в Зєдинених Державах грозила цілковита небезпека — це було наглядним фактом, тому всі Українці почали глядіти тужним оком в сторону Риму і просити українського епископа для себе.

По довгих стараннях Апостольська Столиця назначила епископа для Зєдинених Держав в особі Константина Богачевського. Не так горячо привитали цього епископа наші провідники, як горячо бажали епископа. Чому? Бо побачили, що цей другий епископ, подібно як і перший, не піде на руку тих, що мають лише марку Українців-католиків і не схоче піддатися під їхню курателю. Тому від самого початку показали свою пасивну резістенцію, а згодом почали в делікатний спосіб диктувати Владиці, що він має робити і як має повинуватися народови, бо вони — нарід — його удержують. Свою пасивність так далеко посунули, що почали мішатись як »сторожі прав укр. католицької Церкви« до юрисдикції епископа. Очевидно бистре око епископа сейчас побачило, куди ці католицькі радикали стріляють, тому він лишив їх на боці, а сам пильнує своєї пастирської роботи.

Таке становиско, яке заняв еп. Богачевський, скоро відчули наші »патріоти«, тому, щоби знищити вплив і значіння епископа серед людей, пускають неузасаднені обвинувачення, що епископ латинщить нашу Церкву, виступає проти назви український, заводить целібат, конкордат і т. п. Загоністі »патріоти« посунулися так далеко, що навіть писали в укр. пресі, що еп. Богачевський не є Українцем. Очевидно, ці очернення пускають безкарно між людей все як »вірні сторожі прав укр. католицької Церкви і як найкращі сини укр. народу«. Що вони такими не є — це звісна річ, бо вони фактично і не належали до жадної Церкви, а тим менше до катол. Церкви, ніколи не сповідаючися, а »найкращими синами укр. народу« були і є лише тоді, коли красно жнють з укр. народу.

Щож вони дальше роблять? Щоби ратувати свою ситуацію, а ще більше свої добре платні позиції, скликають конґрес Українців греко-католиків (очевидно без відома і санкції епископа) для »ратування« укр. католицької Церкви. Епископ, як можна було сподіватися, перестеріг аранжерів і вірних перед явним бунтом проти своєї церковної власти та представив сумні наслідки такої роботи, однак вони — »народ« — не послухали і зачали свою чорну раду. Епископ за це декотрих як ворохобників виключив з Церкви.

Так як можна було сподіватися, наші »католицькі« радикали не богато зажадали на своїм »конґресі«, тільки усунення епископа, збирання гроша від церковних громад і т. п. Краще відслонити свого лиця не могли. Вони як сини бунту і руїни своїми резолюціями дали наглядний доказ, що їм не про Церкву, але про »зелені« (доляри) розходиться. Вони хотять при поплатній кирині розбити і збольшевити укр. іміґрацію і на релігійному полі. Це робиться зовсім по »американськи«. Чи їм це вдасться зробити, то покаже будучність.

Коли пишемо ці стрічки, то не можемо не згадати подібного релігійного большевизму і в старім краю, де певні »поступові« часописи підсичують рівнож бунт проти своїх владик. Що така робота приносить загладу для укр. народу — це більше чим певне, бо розбиття нашого народу лежить в інтересі наших ворогів. З цеї кирилної роботи скористають всі, що працюють над знищенням укр. імени, а ми будемо дальше дурити себе і других, що будуємо Україну.

о. Й. Олексів.

З церковно-релігійного життя.

РИМ (ВАТИКАН).

Папа про великопостні проповіди.

Як звичайно що року, так і сього року приняв папа при кінці карнавалу на авдієнції проповідників римських церков і поручив їм у своїх великопостних проповідях узглядняти три точки: 1) в проповідях слід стверджувати, що чоловік не може бути середником для нікого; 2) проповідники повинні виступати проти деяких неморальних новочасних танців і строїв, і 3) проповіди повинні містити молитву за переслідуваних христіян в Мехіку й Китаю.

Зріст католиків в Европі.

Протягом останнього року зросло число католиків в Европі о 9,576.615 душ З кінцем року 1925 було їх 185,265.194, з кінцем 1926 року 194,841.809. Загальне число католиків в цілім світі виносить тепер 334,664.791.

Послухання шведського короля у папи.

Ми вже згадували в останнім числі про послухання шведського короля у папи. З нагоди сього послухання пишуть часописи: Хоч послухання не мало урядового характеру, то всеж таки в політичних колах приписують йому деяке значіння. Се в кождім разі доказ, що так довго перерваний контакт між Швецією й Ватиканом знов навязується. — Після переходу Швеції на протестантизм, довго не було там католицького епископа. Аж в 1793 дістав Штокгольм першого католицького епископа.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА.

Боротьба з порноґрафією.

Чехословаччина йде в сліди Німеччини. Чехословацьке правительство задумує почати боротьбу з порноґрафією. Порноґрафічні публікації й кінові фільми мають бути зараз конфісковані. Не вільно продавати неморальних писем молодіжи низше 18 літ. Міністер освіти має дістати прибічну раду, зложену з літератів, видавців, книгарів, учителів і делеґатів заведень, що опікуються молодіжю. Коли ся рада призначть, що яке письмо заслугує на осудження, тоді міністр має право оголосити осуджуючу декларацію, а прокураторія забороняє поширювати те письмо.

ФРАНЦІЯ.

Статистика паломництв до Люрд в р. 1926.

Число паломників, що приїхало в 1926 р. залізничими поїздами до Люрд, виносило 279.060, з чого 78.645 було чужинців. Між паломниками було 12.000 недужих. Св. Причастя уділено около міліонови осіб. Служб Божих в місцевих церквах відправлено 51.000. Лікарська комісія провірила в р. 1925 чотирнацять чудесних уздоровлень, а в р. 1926 одно.

БЕЛЬҐІЯ.

Орґанізація католицької молодіжи

В січни сього року відбувся орґанізаційний тиждень католицької молодіжи

Василій.

(Дальше).

Та поза духовими потребами архідієцезії не переочував цей князь Церкви й потреб малих і слабих, нужди жертв, самоволі й насилля. Римські урядники тодішних часів були тільки під дуже слабким наглядом і допускалися нераз крайне обурюючих надужить. Поодинокі люде й цілі міста мусили платити найнесправедливіші податки, оплати та інші тягарі. Василій заступався завсіди з успіхом. Одну дівчину, одну молоду вдовицю забрали силою. Василій не спочав, поки обі не були на волі, в безпечному місці. Він виступав проти несправедливих обжалувань осуджував присягу, що її вимагали податкові урядники від податників. Заступався за вільним вибором звання в дітей, за людяним обходженням із рабами, домагається будови шляхів та мостів. Не було нужди, не було прохання, чи то в особистій, чи в загальній справі, щоб не найшли в Василію великодушного оборонця.

І в усіх обставинах він умів порадити собі. Душевний спокій і рівновага духа та вищість не кидали його ніколи.

Одного дня скрилася багата молода вдовиця в соборній церкві, а опісля в архіепископській палаті, щоб втекти перед напастуванням високого урядника. У нестямі з люти, обжалував урядник Василія, що він увів молодицю. Спокійний як усе являється архіепископ перед судом, на лиці в нього ніжний, глумливий вираз, що так часто виводив із рівноваги осьтаких противників, як цей.

— Зніміть із нього верхній одяг! — кличе суддя, приятель обвинителя в безсилому розяренні.

— Ах, я зніму й спідній одяг, коли тобі справляє це приємність — сказав Василій.

— Я велю рвати тебе на шматки залізними кліщами! — лютиться дальше суддя.

— О, таке лікування буде добре на мою печінку, що тепер не статкує в мене — відповідає Василій.

А на дворі перед судом тиснувся здвиг народа: робітники, городяне, жінки з веретенами. Оклики в честь епископа, оборонця слабих, неслися до салі враз із окликами обурення проти продажнього судді. Суддя й його приятель пополотніли з жаху. Перед хвилею ще такі бутні, нараз стали дуже маленькі й благали пощади. А Василій, спокійніський одним руки спинив грізну товпу й вирятував так своїх противників.

Любили Василія за його неустрашиму правовірність і благородню справедливість. Таких епископів завсіди любить і поважає народ. Однак безмежне привязання й одушевлення народу до свойого архипастиря дається виявити тільки цею надзвичайною любовю святого до вбогих та недужих. Мабуть ніодин церковний владика не утворив тілько добродійних заведень як Василій. У кожному деканаті заснував він дім убогих, малий шпиталик. А невподалік архіепископської столиці побудував він величаву будівлю т. зв. »Василію«, (Василіяс), де находила догляд кожня недуга, кожня нужда. Заведення розрослося з часом у друге місто. Із далека видніла в його осередку величава церква, а біля нього смирний дім архіепископа, що хотів жити біля своїх улюбленців, убогих і недужих, а за ним монастир, житла священиків, гостинниці й заїзди для подорожних та захисти для прочан, захист для старців, головний шпиталь і домівка прокажених. Цісар Валенс при одних відвідинах зворушений добродійністю Василія, обдарував дім прокажених фондацією. Дальше стояли житла лікарів, шпитальних доглядачів і обслуги, а за ними городи й сади на проходи для виздоровців. На самому краю були варстати, стайні, стодоли (клуні) та магазини. Усі ремесла були тут заступлені. Старорімським звичаєм Василія сама дбала про всі запотребування, була навіть промислова школа, ба навіть, як здається, й мистецька. Це все спричинило, що населення громадно поселювалося кругом цего великанського заведення. Терпіла на цьому Кесарія й кесарійський магістрат жалівся кілька разів перед владою на занепад ізза цего.

Така благородна людина мусила мати й благородних друзів. Мав їх Василій чимало, та на першому місці був Ґ р и ґ о р і й із Н а з і я н з у. Не були це тільки пусті слова, коли Григорій ще в 373 р. писав свойому друзяці: »Я від початку поважав тебе, поважаю й сьогодні ще як керманича життя, як учителя віри, як джерело всего доброго«. (Лист 48). »Вони були душа одна у тілах двох«. (Поезія про життя Василія І. 228). Хоч Григорій увесь час Василієвого життя був звязаний із Назіянзом, то всежтаки разураз бачимо його при боці друга й провідника. У тиші монастирка над Іридою, в Василії, у боротьбі з Валенсом, при сутичці в проваллях Тавру, біля кріпкої постави Василія все виринає щире та вірне лице Григорія. А по Василієвій смерти Григорій був найвірнійшим оборонцем памяти й звеличня-

Бельгії, на якім говорено про завдання католицької акції.

ІТАЛІЯ.

Католицькі робітники фашистами.

Правительство Мусолінього віднесло нову побіду. Християнська конференція праці, що гуртує католицьких робітників, приступила до фашистівського союзу корпорацій і до проєктованого правительством Мусолінього корпораційного устрою.

ЕСПАНІЯ.

Число монастирів.

По урядовій статистиці є в Еспанії 896 мужеських монастирів з 17.204 монахами. Монахинь є 54.605 в 3 594 монастирях.

Конґрес католицької молодіжи.

Від 11. до 18. лютого с. р. відбувся в Мадриті національний конґрес католицької молодіжи Еспанії. Конґрес ухвалив злучити всі католицькі орґанізації молодіжи з католицькою акцією.

АНГЛІЯ.

Статистика католицизму.

Число католиків в Англії виносить тепер $2^1/_2$ міліона. Католицьких дієцезій є 16 з 1920 церквами і 3.860 священиками. Число конвертитів виносило в 1924 році 12.355. Католицизм є сильнійший по містах, як по селах.

Кабарет в пресвитеріянській церкві.

В однім англійськім місті уладжено в пресвитеріянській церкві кабарет. Ціль сього кабарету відтягнути молодих людей від злих кабаретів. В пресвитеріянськім кабареті відбуваються танці, видають каву й пиво.

ЗЄДИНЕНІ ДЕРЖАВИ П. А.

Протестанти в обороні сповідальниці.

Оден пастор баптистів виголосив в федерації протестантських церков Нового Йорку конференцію в обороні сповідальниці. Ось зміст того викладу: Коли адвокат і лікар має своє бюро, де приймає хорі душі, то чому такого бюра не мавби мати духовний? Не всьо дасться пояснити і зрозуміти в збірнім навчанню, слід навчати також і лічити хорі душі індивідуально. До сього найліпше надається сповідальниця. Католик, коли він духово недужий, йде до сповіди і звичайно виходить на тім ліпше, як протестант, котрий іде до психіятра. Протестантизм знесенням сповіди позбавив себе контакту з духовим життям своїх вірних; слід булоби отже завернути з блудної дороги, коли хочеться справді впливати на душі, а не, як досі, поверховно й загально.

ПОЛЬЩА.

Відзначення „опірних“.

З нагоди перевезення чудотворного образу Коденської Матери Божої до Кодна над Бугом, має президент Польщі надати найбільш заслуженим „опірним“ (б. унія-там) ордер... „Польонія Рестітута“...

Смерть патріярха литовського відродження.

(—) Саме в річницю проголошення самостійности Литви дня 16. лютого ц. р. покрилася вся литовська земля саваном глибокого смутку. Цего дня під вечір не стало в живих одного з найбільших Литовців, патріярха литовського національного відродження — д-ра Івана Басановича.

Кількадесятиліття відродження литовського народу, що почалося виданням 1 ч. „Авшри“ (Зорі) в 1883 р. аж по сьогодні, коли литовський нарід має своє письменство й пресу, власний університет і шкільництво, власну армію, має свою самостійну державу — це звязане тісно з іменем покійника.

Він був творцем сучасного литовського письменства, він перший у 1905 р. надав реальну формулу політичній загально-народній думці, він вкінці в часі світової війни поклав угольний камінь під будову самостійної литовської держави.

Поки йшла будова був він усе на переді, не усувався хочби від найтруднішої, найважчої праці. Працював невсипуще, заохочував других до праці, піддержував духа. Та коли вже його мрія сповнилася, коли станула самостійна литовська держава — усунувся він від діяльного політичного життя, неначе казав своїм: „Тепер є кому заступити мене, я виховав ціле покоління дуже, свідоме — я старий уже, мені час на заслужений спочинок...“

Та не на спочинок пішов він, віддався своїй улюбленій науковій праці в тиші бібліотеки „Литовського Наукового Товариства в Вильні“, що її утворив теж сливе тільки власними силами...

Працював до останньої хвилини життя. І любили й поважали його, провідника свойого й робітника на народній ниві всі Литовці. І не диво! Всеж його життя було для Литви, його серце тільки для Литви било. Увесь віддався він був одній думці, одному змаганню: пробудити свій народ із вікового сну, рятувати загрожені, ба навіть, як здавалося втрачені вже на все позиції, привернути литовському імени колишню велич і славу. Із такою метою перед очима йшов він до ньої пробоєм. Довкруги повно ворогів і то сильніщих від нього, та він не злякався, що в нього сили за малі з завзятістю й невсипущістю йшов наперед крізь перешкоди й перепони.

Противники й вороги його називали його шовіністом. Та він ним не був — був тільки гарячим націоналістом і в цих умовинах, в яких довелося йому трудитися не міг бути інакшим. Колиж однак його задушевна мрія сповнилася — змінилися й його погляди на більш толєрантні й ширші світоглядом...

Умер 76 літним старцем, щасливий, що дожив волі, самостійности рідного народу.

Перед маєстатом смерти великого Литовця замовкли й вороги його, ні не його, а його рідного народу й похилили голови з пошаною над свіжою могилою.

Як у нас пишуть політичні комунікати.

(Надіслана стаття).

Недавно один український посол до польського сойму мав погану пригоду. В розгарі дискусії над одним польським законопроєктом ужив драстичного вислову і за те дістав стусана у груди від одного польського посла, і голова того засідання мусів інтервеніювати. І хоч у нинішних часах »парляментарна поведінка« всюди стала поняттям діяметрально противним тому, як його розуміли ще недавно тому, і хоч лайка і бійка загніздилася мало не у всіх парляментах, то обовязком культурних людей є протестувати проти таких метод у політичних змаганнях, якої вжив даний польський посол — протестувати без огляду на те, хто і де його вжив. Тому цілком природно, що як клюбові товариші покривдженого посла, так і созвучні йому політичні організації сповнили свій культурний і громадянський обовязок, запротестували і висловили симпатію зневаженому. Досі все

ком чеснот приятеля. А вдачі обох приятелів не були однакові. Василій була це особистість володарська, багата в силу та сміливість, що перед нею окруження гнулося мимоволі, а Григорій душа ніжна та мягка, доступна всім вражінням, що легко піддавалася настроям хвилі, що легко зворушувалася й легко вспокоювалася. Василій муж, що умів усе холодно розмірkувати, знавець людей, Григорій відчужений від світа, трохи мрійник. Василій в одній особі владика, державник і вождь, який не жахається широких плянів і вміє перевести їх із рішучістю. У Григорія думка думку здоганяла, кожна думка збуджувала в ньому святий вогонь, святе одушевлення, він давався поривати струям. Коротко: Василій був муж діла, Григорій вражлива, мистецька душа, мистець слова.

Спорідненим душею і вірною опорою був Василієві другий приятель єпископ із Самозати Євсевій. Був це муж залізної волі і діла. Василій увесь час уважав його своїм дорадником і духовим провідником. Дивно, він великан духа, стає нараз маленьким і дає кермувати собою мов дитина, коли пише до Євсевія, або говорить із ним. Одно словечко Євсевія це для нього блиск світла морської ліхтарні на розбурханому морі«. (Лист 100). Без Євсеєвого слова заохоти чується архієпископ сливе опущений. В одній недузі болить його тільки одно, що не може говорити з Євсевієм, порадитися з ним. (Лист 136, 138).

Зівсім інші були його дружні взаємини з Амфилохієм, небожем Григорія з Назіянзу. Він був правним оборонцем. За порадою одного з приятелів відбув у Василії рід духовних вправ і одна розмова з Василієм рішила про його будучину. Він вибрав духовний стан. Із дитячим привязанням держався він усе Василія, навіть тоді, як сам став епископом Іконії. У всіх важких обставинах ішли листи в Кесарію. На кожне більше свято являвся він гостем у Василія. І Василій був йому все життя батьком і ніжним другом. Листи, що Василій писав їх Амфилохієві, повні високого та ніжного духа, вплив святого, благородного серця священика, натхнені достойністю великого мужа.

Багато Василієвих приятелів відчувало сливе святе почитання для нього, як ось його сестра Макрина та брат Григорій із Нісси. »Я в мойому житті мав чимало добрих приятелів« — писав Василій перед смертю — »приятелів молодощів, що в обіході із ними я знов ставав молодий та запальний, добрих приятелів, що в зносинах із ними знов оживало в мені це, що в молодечих змаганнях палало в душі«.

Та не хибувало й розчарувань у приязни. Довгі літа дурив його приятель молодих літ Евстатій святими приреченнями, а потім огидно зрадив його та виступив проти нього прилюдно з найгіршими очорненнями. Ця облуда й злоба дуже прибила була Василія, трохи не втратив віри в людей. »Та Ісус мовчав« — говорив він завсіди протягом трьох літ при кожній згадці про цю чорну зраду.

Любов і великі розчарування в Василія тісно сплітаються з перемогами й боротьбами всієї Церкви, головнож Церкви Сходу. Невисказано терпіла його велика душа серед цих усіх спорів і особистих боротьб східної Церкви. Та він не остав бездільним глядачем боротьби. Бажання помогти спонукало його удатися до Єгипту та основно вглянути в спірні питання, а потім шукати великих способів, як направити шкоди.

Він пізнав, що треба віднови з нутра. »Недостає любови« — кликав він разураз — »недостає любови; але любов мусить бути кріпким звеном, що злучилоб Схід із Заходом«. Це пересвідчення стало великою провідною думкою, що просякає всі його змагання щодо цего. Тісніша єдність східної Церкви з західною стала його святою життєвою метою, гарною мрією, що її думав він здійснити враз із св. Атанасієм. Ще черцем, а потім як священик і епископ, все ставить він на першому місці думку: »На скільки можу судити, є для нас тільки один рятунок: зеднатися з Римом та з Заходом. Тільки примір карности й лучности в західній Церкві, її внутрішня життєва сила і єдність може ще нам помогти«. (Лист 66, 70).

Що він для цеї мети зробив у рр. 370 до 379 при помочі св. Атанасія, це все була одна велика заява єдности католицької віри. Для цеї мети повинні були епископи Заходу зявитися на величавий собор на Сході. Тільки такою заявою католицької єдности сподівався він знищити старий спір. Та плян остав тільки гарною мрією. Сила обставин була за велика, епископи Заходу були за мало рішучі. Папа Дамаз не міг покищо згодитися на цю думку.

Так і тут довелося Василієві зазнати гіркого розчарування. Та честь остала йому: він шукав розвязки великого питання там, де одиноко можна її було найти. Та дожив щасливої хвилі. На смертній постелі бачив він світлу зірницю волі східної Церкви.

(Кінець буде).

—«»—

в порядку. Одначе президія одної великої партії порішила не тільки сповнити згаданий обовязок, а й прилюдно мотивувати свій протест і свою симпатію. Вона видала й оповістила урядовий комунікат у цій справі — правдивий куріоз навіть на тлі сучасної політичної декаденції. Висловлено в цім комунікаті м. ин. протест проти образи заступника українського народу і запевнення належної колись відплати за цю зневагу, нанесену послови-землякови в часі його промови, »в якій він виступив проти реакційних проєктів зміни виборчої ординації і заявив, що того рода проєкти польської більшости причиняться до скорішого осягнення самостійности українського народу«.

Якщо шановний посол в горячці спору дійсно вжив такого незручного вислову, що назвав польське змагання до скорішого осягнення самостійности українського народу, реакційним проєктом, до якого треба не допустити, то можна зрозуміти й вибачити; та коли президія партії, кілька днів пізніше, у повнім спокою поширює цей язиковий ляпсус і приймає його без застережень за свій, то це дивне кидає світло на духову атмосферу того місця, де цей комунікат списувався і підписувався. Бо з нього найльогічніше в світі виходить: 1) що польська більшість задумала щось такого, що мусить приспішити самостійність українського народу; 2) що український посол поборював це змагання як реакційне і старався опізнити прихід цього щасливого дня для України; 3) що один польський посол в інтересі будущини українського народу покарав українського посла за цю перепону; 4) що українська партія, замість подякувати польському послови за усування перешкод на дорозі до визволення Українців, називає його виступ »нечуваним варварським нападом«; а замість догани послови-землякови за непатріотичний крок, посилає йому привіт й обіцяє пімстити його... Все те булоб дуже веселе, якби не було так сумно симптоматичне.

З українського життя.

Уступлення президії Української Парляментарної Репрезентації.

До президії Укр. Парляментарної Репрезентації у варшавськім соймі належали посли: Козицький, Чучмай і Назарук. Тому, що посли Козицький і Чучмай належать до партії »Сель-Робів« (в Галичині »народовольці«) а ця партія стоїть не на національному але на інтернаціональному становищі, більшість українських послів рішила, що інтернаціоналісти не можуть репрезентувати національної Української Парляментарної Репрезентації. Тому на пленарнім засіданню Укр. Парл. Репрезентації дня 9. ц. м. висказано дотеперішній президії недовіря. До часу вибору нової президії провід спочиватиме в руках найстаршого віком члена, сенатора о. протоєрея Гершанського. Вибори нової президії відбудуться після 20. березня.

Орґанізаційні наради.

В Бродах відбулася дня 10. березня ц. р. повітова орґанізаційна нарада, скликана Повітовим Народнім Комітетом. У нараді взяли участь мужі довіря з 24 громад судового брідського повіту під проводом голови Повітового Народнього Комітету Олександра Вислоцького, селянина з Гаїв дітковецьких. Делеґат Центрального Комітету УНДО Володимир Целевич виголосив реферат про сучасне політичне положення і про найблизші орґанізаційні завдання Обединання. Зібрані делеґати ухвалили вислати привіт послови Сергієви Хруцькому за оборону прав українського народу. Також ухвалено резолюції в орґанізаційних справах і резолюції з домаганням негайного переведення виборів до громадських рад

Концерти в честь Т. Шевченка.

З традиційних Шевченківських концертів, що їх наше громадянство рік-річно уладжує в місяці березні, як місяці уродин і смерти свого великого ґенія, слід відмітити такі:

У Львові відбулося Шевченківське свято в неділю 13. ц. м. заходом товариств »Львівський Боян« і »Бандурист«. Програму свята виповнила ціла симфонічна кантата С. Людкевича:

»Кавказ«, що її відспівали злучені хори обох товариств в супроводі симфонічної орхестри. Кантата складається з чотирох частин: Прометей; Молитва; Гончим і цсарям слава; Борітеся, поборете. Святочну промову виголосив др. Донцов.

У Кракові дня 13. ц. м. відбулася в Старому Театрі академія в честь Тараса Шевченка. Проф. Богдан Лепкий в гарній промові подав літературну сильветку поета. Опісля були вміло дібрані деклямації й співи. Спеціяльну увагу звернули гарні голоси співачок, що виступили в народніх строях.

У Відні відбувся сьогорічний Шевченківський концерт в неділю дня 6. ц. м. в салі віденського Союза Інжинірів і Архітектів у І. окрузі. Музикально-вокальна програма і деклямації заслужили на рясні оплески численної своєї публики і чужинних гостей.

На концерт прийшов також крижевацький епископ Ніяраді в товаристві о мітрата Базюка, о. пралата Куницького та о. д-ра Мирона Горникевича укр.-католицького пароха у Відні.

РУМУНІЯ.

Румунізація в повнім ході.

Румунське правительство веде далі плянову денаціоналізацію своїх національних меншин, в тім числі і Українців. Цей режім особливо важко відчувається на Буковині, де йде боротьба проти українського слова навіть у приватнім життю. Буквально ні одного українського часопису не допускається туди із-закордону. Для чужинців заведено строгу контролю. Новий розпорядок міністерства внутрішніх справ приказує, щоби всякі розклеювані афіші-оповістки, роздавані на вулицях кінові, театральні і концертові програми були на румунській мові. При ужиттю иншої мови мусить бути доданий і румунський текст і то на першім місци, на тім самім папері і такими самими черенками зложений, що й нерумунський текст. Великі обмеження терплять і нерумунські театри. Словом нічим царська Росія в добі найчорнійшої реакції.

РАДЯНСЬКА УКРАЇНА.

Перенесення й іменування.

Наші на червоно перемальовані »націоналісти« мають ще оден доказ »суверенности« Радянської України. Москва, завоювавши Україну, так довго терпіла деякий український »сепаратизм«, доки вважала його нешкідливим для своєї імперіялістичної політики. Колиж тільки цей »уряд« чи поодинокі його члени, у своїй »хахлацькій« наївности стали щораз то смілівійше бути деколи иншої гадки ніж дійсний суверен України — Москва, коли вже й заграничні преса почала писати про »Нову велику державу над Дніпром«, тоді в Москві рішили приняти »мери пресеченія« і бюрократичним старим ладом видали розпорядки про знаменні »перенесення й іменування«.

І так дотеперішнього народнього комісаря юстиції і ґенерального прокуратора республики, що то мав пильнувати правнодержавних взаємин України з Московщиною, Скрипника, назначили народним комісарем освіти на місце Шумського, що ще раньше мусів уступити. На місце Скрипника назначила Москва Василя Порайка, що досі був головою Укрсельбанку. Цей Порайко, родом з Галичини, зі снятинського повіту, був до війни як студент прав радикалом. В часі революції »виробився« на комуніста, а тепер дістався на таке високе місце не для якихсь спеціяльних здібностей, але задля своєї сліпої відданости комуністичній ідеї. Властиво витягнув його туди за собою Затонський, котрого Порайко все тримався. Отже і цей Затонський (Наддніпрянець) прийшов тепер до влади. Його назначили комісарем т. зв. Робітничо-Селянської Інспекції, то значить державним контрольором України. Ще раньше його назначили головою контрольної комісії комуністичної партії на Україні. Цей подвійний контрольор Московщини над Україною такий сам засліплений большевик як і Порайко, тільки спосібностями та ініціятивою визначнійший. Він був звісний і в нас у Галичині, де його в 1920 р. назначили на голову т. зв. галицького (не українського!) радянського правительства. Є це типовий комуніст із »малоросів«, що з погордою дивиться на національну культуру взагалі, а українську з окрема. Крім тих змін переведено ще инші на менших становищах, а говорять ще про відкликання до Москви і голови Ради Народніх Комісарів України В. Чубара Словом »суверенність« Радянської України виступає в правдивім світлі, а большевицький агітаційний клич »самоопределенія вплоть до атделенія« стає справді »самоопределеніем вплоть до прісаединенія« — як влучно сказав оден з наших політиків.

КАНАДА.

Нова гр.-кат. церква.

У Вінніпеґу, столиці пров. Манітоби, відбулося дня 2 січня ц. р. посвячення нової грекокат. церкви св. Покрови. Нова церква є одною з найкращих будівель Вінніпеґу і може помістити 1.500 людей. Обряду посвячення довершив Преосв. Никита Будка, епископ канадійських Українців. З чужого клиру був приявний римо-кат. архієпископ Сіннот. Так Вінніпеґ, що числить до 20.000 українського населення, має вже чотири грекокатолицькі церкви.

Пресовий ланцюх

Жертви на розширення видавництва »Нової Зорі«.

Д-р Василь Маковський, нотар в Печеніжині, складає 5 зол.

о. Василь Чопей, катехит в Галичі складає 3 зол.

о. Іван Тарасович, парох Гійська — 2 зол.

о. Володимир Присташевський, декан Зборівський і парох Плаучі в., складає 5 зол. і кличе Впр. о. Івана Овімкевича, декана військового у Львові, Впр. о. Василя Брицького, пароха в Славній; Впр. о. Володимира Чубатого, пароха в Присівцях; Впр. о. Йосифа Филиповича, пароха в Урлові і Впр. о. Павла Олійника, пароха в Августівці.

о. Стефан Когутяк, парох Романівки, складає 5 зол. (спеціяльно на популярний часопис для народу), і кличе: Впр. о. Михайла Фіґоля, пароха Шульганівки; Впр. о. Николая Івахнюка, пароха Джурина; Впр. о. Василя Чижа, пароха Половець; Впр. о. Андрея Литвинюка, пароха Оришковець; Впр. о. Михайла Білика, пароха Скоморох; Впр. о. Василя Мельника, адм. в Скородинцях.

о. Василь Трицецкий, парох Волосатого, складає 5 зол. і кличе Впр. о. Олексу Кобрина, пароха в Порохнику; Впр. о. Степана Менцинського, пароха в Новосілках-Гневош; Впр. о. Александра Гайдукевича, пароха в Риботичах; Впр. о. Ярослава Савчака, пароха в Пелні.

о. Лев Воробкевич, декан і парох Білобожниці, складає 5 золотих і кличе на таку саму суму всіх Впр. оо. Кондеканальних дек. Чортківського.

Від Адміністрації.

Зі слідуючим числом розішлемо складанки Почт. Щадниці з просьбою о присилку передплати на II-й чвертьрік.

Адміністрація.

Заходом Марійського Товариства Пань
під покровом
Пр. Діви Непорочно Зачатої
відбудуться
РЕКОЛЄКЦІЇ ДЛЯ ПАНЬ
в сминарській церкві, вул. Коперника 36, в днях 28, 29, 30, 31 березня і 1, 2, 3 квітня ц. р.
в такім порядку:
Кождого дня о год. 5 пополудни наука, по науці суплікація. 2 квітня (субота) о год. 3.30 сповідь. 3 квітня (неділя) о год. 8 торжественна Служба Божа, на котрій відбудеться спільне св. Причастіє і закінчення реколєкцій.

Вписуйтеся в члени
Української Христіянської Орґанізації
Річна вкладка від 2 зол. (для незаможних довільна).
Адреса: **Укр. Хр. Орґанізація Львів, вул. Сикстуська 39 а.**

Політичний огляд.

ПОЛЬЩА.

Сойм.

Над двома справами ломлять собі тепер голову в польському соймі — над громадським самоврядуванням і над виборчою реформою до сойму — покищо обі справи розмірковують у комісіях. Соймова адміністраційна комісія прийняла вже проєкт закона про сільську громаду. Закон про сільську громаду прийнятий у третьому читанні складається з давних двох проєктів закона про орґанізацію сільських громад та закона про виборчу ординацію до цих громад. Рішено задержати засаду пропорціональности, яка є вже в поморському і познанському воєвідстві. Введенню пропорціональности спротивлявся представник польських соціялістів пос. Яворовскій. Куди живіщі наради ведуться в соймовій конституційній комісії над виборчою ординацією до сойму. Там, як про це вже в нас писалося, міркують над цим, якби то зробити, щоб як найменше послів меншостей увійшло при нових виборах до сойму. Крім проєктів, які вже були вніс несподівано пос. Ґломбіньский свій проєкт. Проєкт цей вводить на окраїнах польські й непольські виборчі округи, значиться що окроме голосувалиб Поляки, а окроме не-Поляки (Українці, Білорусини, Жиди) та хоче скількість мандатів узалежнити від скількости голосуючих виборців при попередніх виборах це тому головно, щоб використати це, що Українці в попередних виборах не брали участи — значиться їм припалоб менше мандатів. Проти цего проєкту та проти неправильного введення його на наради комісії запротестували представники меншостей і польські соціялісти. Пос. Недзялковский (П. П. С.) зголосив опісля внесення на відложення засідання, щоб спитати про думку в маршалка та конвенту сеніорів, чи проєкти партій і проєкт референта можна розважати на комісії, хоч ці проєкти суперечні з конституцією, бо введенням національних груп заводиться куріяльну систему. За цим внесенням заявився пос. Хруцький і посли з лівиці. Та пос. Ґломбіньский заявив, що не бачить причини до відложення нарад. Тоді представники меньшостевих і лівих клюбів кинули салю нарад. Однак праві й центрові члени комісії радили дальше й приняли за основу внесення посла Ґломбіньского. Ухвалено саме, щоб скількість послів у прийдешньому соймі була 300, а скількість мандатів, що припадають на даний округ має бути усталена в відношенні до числа голосів, відданих при останніх виборах. Рішено не творити окремих національних груп, тільки змагати до забезпечення польського представництва збільшенням виборчих округів на цілі воєвідства. Заступник предсідника пос. Полякевич, що враз із лівицею вийшов був зі салі, вернув під кінець засідання й подав зміст розмови представників меншин і лівиці з маршалком сойму та предложив відложити засідання комісії, щоб представники, що кинули комісію, могли дальше працювати над евентуальними змінами виборчої ординації. Заразом заявив пос. Полякевич, що маршалок сойму згодився посередничити в порозумінні партій що до цеї справи. Комісія згодилася й засіданнє відложено. Справа доси не вияснилася. Маршалок сойму старається привести до згоди. Мав уже наради в цій справі з представниками українського, білоруського та жидівського клюбу. Здається, що сойм не рішить сам в цій справі ніщо, тільки дасть що до цего широкі повновласти правительству.

Протест народніх меньшостей.

Дня 11. ц м. появився комунікат підписаний клюбами: українським, білоруським, жидівським колом та німецькпм зединенням із спротивом проти внесення пос. Ґломбіньского. Підписані клюби стверджують, що це внесення введенням у ряді воєвідств двох виборчих курій нарушає постанови 11 і 36 статті конституції. Несподіване висунення згаданого внесення нарушає крім цего ще й деякі приписи соймового правильника. Внесення пос. Ґломбіньского не випливає зі законодатних проєктів, пересланих до комісії соймовим пленумом, тож над ним мусить голосувати повний сойм та мусить відбутися перше читання. Що цего всего не було, тож комісія навіть не мала права до нарад і ухвал у цему напрямі. Тому партії меньшин не хочуть брати на себе відповідальности за зміну виборчої ординації та скидають повну відповідальність на польські партії.

Сецесія представників меньшотей.

Дня 15. ц. м. пос. Інзлер із жид. клюбу на засіданні адміністраційної комісії відчитав заяву в ім. Жид. кола, Українського клюбу, Німецького Зединення та Хліборобів о. Ількова, що дальша участь згаданих клюбів у працях адміністраційної комісії безцільна, бо їх участь у нарадах не матиме ніякого впливу на направу лиха, приготованого в згаданих проєктах. Не можуть також тому брати участи в нарадах, бо хочуть запротестувати проти засади порозуміння польської лівиці з правицею, на якій опирається самоврядний компроміс. Тому усуваються з дальших нарад комісії та складають відповідальність у повні на осталих членів комісії. По зложенні цеї заяви представники меньшостей кинули салю нарад.

Американські позички для Польщі.

Часописи подають, начеб американська консорція предложила дві позички для Польщі: стабілізаційну в сумі 25 міліонів долярів — при чому представник консорції мавби ввійти в надзірну Раду Банку Польського — та інвестиційну в висоті 75 міліонів долярів. Ужиття цеї позички контролювавби теж американський відпоручник. Консорція, кажуть, не жадає контролі союза народів. Загряничні часописи подають, що американська позичка для Польщі не повелася взагалі.

СОЮЗ НАРОДІВ.

Що порішила Рада Союза?

Рада Союза згодилася на вжиття суми 50 міліонів корон, осталих з позички даної Угорщині на цілі направи фінансових відносин Угорщини. З черги рішила скликати міжнародній конґрес пресових знавців на 24 серпня до Женеви. Справу жалоби »Фольксбунду« щодо німецьких шкіл на Горіш. Шлеську передано до розсліду комітетові трьох. Комітет трьох предложив раді такі рішення: що до меньшостевих шкіл не повинні ходити діти, що говорять тільки по польськи. Що до контролі, то вона належалаб до предсідника мішаної комісії, якому додасться до помочі знавець у педаґоґічних справах, швайцарський горожанин, іменований Радою Союза, або Комітетом. Коли знавець рішить, що знання німецької мови в дитини недостаточне, діти будуть видалені з німецької школи. Значиться, до німецької школи могтимуть ходити тільки діти, які подали німецьку мову, як рідну й із двомовних ті, що володіють добре німецькою мовою, однак на цей рік не видалюватимуть нікого з німецьких шкіл.

Польсько-німецькі перевороти в Женеві.

Як доносять часописи, польсько-німецькі переговори, ведені в Женеві, були під сильним натиском із боку союзних держав.

Спіритизм.

V.

ПОЯСНЮВАННЯ СПІРИТИСТИЧНИХ ЯВИЩ.

2. Гіпнотизм.

Що таке гіпнотизм?

Це ніщо иншого, як штучний фізіольоґічний сон, в якім чоловік, подібно як в звичайнім сні, стається еством пасивним, без суду й волі, без власти вибору. Гіпнотизму уживають лікарі до злагодження фізичних терпінь, до вилічення деяких недуг. А преці ніодин поважний лікар не гіпнотизує недужого в тій цілі, щоби з нього зробити фільософа, поета чи пророка. Відомо також, що можна гіпнотизувати не тільки людей, але й звірята. І у звірят виступають ті самі основні фізічні обяви, що в чоловіці, а це зміненний обіг крови, зміна удару живчика, дрощі, корчі, одеревіння і т. п. Одна є тільки ріжниця при гіпнотизованню людей і звірят, а це, що супроти чоловіка можна виконувати суґґестію, якої супроти звірят виконати годі. Та помимо цього гіпнотизм не перестає бути матеріяльним явищем, бо суґґестія не є конечною умовою в людськім гіпнотизмі, хоч що правда, її найчастійше уживається.

Загіпнотизований чоловік виявляє супроти гіпнотизера безоглядний послух. Він не годен про ніщо инше думати, як тільки про те, що йому приказує думати гіпнотизер. При цім імаґінація гіпнотика є посунена до крайних меж. Також сильно напружена його память. Він легко пригадує собі найдавнійші, зовсім забуті події. Це всьо дає надзвичайні висліди. А преці нема тут нічого, що перевисшалоби наукове поняття про сонні явища.

В гіпнотизмі, як і в звичайнім сні, заникають основні ціхи висшої умової акції: суду, рефлексії й свобідного вибору. На це місце виступає у гіпнотика повна пасивність і залежність від чужої думки й волі; зате низші психічні сили, вязані на яві ясною свідомістю й самовладною волею, проявляють якнайбільше напружения. Проблескам інтеліґенції у гіпнотика, особи будьщобудь з природи розумної, не слід дивуватися більше, як подібним проявам льдей, що сплять правильним сном. Виходить отже, що гіпнотик це ніякий надчоловік, але звичайна людина, і то людина хора, радше машина, як людина. Коли є яка психічно-фізіольоґічна ріжниця в процесі гіпнотичного сну і звичайного нармальних людей, то це ріжниця тільки припадкова, спричинена суґґестією. В звичайнім сні засипляють всі змисли і чоловік зовсім тратить спосібність приймати зовнішні враження. Тому маячення бувае загальніше, воно обіймае більші простори і необмежену скількість предметів, що безнастанно зміняються, а в гіпнозі, як в частиннім успленню, концентрується воно звичайно на одній точці, накиненій гіпнотизером. Звідси то найдивнійші ситуації, накинені гіпнотикам, серед яких на яві не умілиби вчинити одного кроку, як пр. прості люде грають з найбільшою докладністю ролю царів, полководців і т. д. Але подібні »спосібности« знаходимо також нераз у божевільних і пояснюемо їх зовсім природним способом.

В людській психіці відбувається таємнича, непросліджена акція несвідомих і півсвідомих чинників, яка видае часом надзвичайні висліди. Тут мають своє жерело спосібности гіпнотиків, яких вони не проявляють на яві, пр. позірне говорення чужою мовою, а радше несвідоме повторення якогось речення чи стишка в мові, якої не вчився, але колись давно в дитинстві від когось почув.

У цій таємничій роботі людського духа знаменна є недокладність, нетреваліть, недостача звязку, повна пасивність. Це не творча уява поетів і артистів. Ця бистрота ума не має нічого спільного з рівнож творчою акцією розуму. Несвідомість і підсвідомість не в силі видати з себе щось мудрого.

Тимчасом медії спіритистично-гіпнотичні проявляють нераз справжні талани. Їх транси видають часто наслідки зовсім инші, як акція сонних маняків або божевільних. Навпаки, тут бувають продукції льоґічної, бистрої, проникливої думки, тут стрічаємося з повними артистичними ломислами, одним словом, з проявами, які є неподібні ані до стану, в якім хвилево знаходяться медії, ані до їх вроджених спосібностей. Цю яскраву розбіжність гіпнотичних явищ з индивідуальною психікою медія підчеркує навіть Льомброзо (Жид, матеріяліст) і Аксаков (моніст). Вони висказують свій сумнів, чи можна подібні випадки приписувати авторству медіїв, чи може радше не є це діяльність третих осіб, для яких медії це тільки органи, посередники. Так пр. медій Шмід писала в трансі санскритом, котрого в житю не бачила, инші медії говорили мовами, яких ніколи не вчилися й не чули. Проста, невченка Евсапія в трансі різьбить, відгадує думки й наміри своїх учених критиків. Медій пані Піпер предсказує в трансі богатьом особам їх будучу недугу, а навіть лікарів, що будуть їх лічити. Артист маляр Демолен малює через пів години

Англія має тепер три меті: 1) зміцнення положення на польських західних границях, 2) покінчення польсько-німецької економічної війни, 3) привернення нормальних відносин між Польщею й Німеччиною. Тому напирає на відновлення польсько-німецьких переговорів у справі ґарантійного договору на сході.

Справа усунення окупації Надренії.

Справа остаточного усунення французьких військ із басейну Сари й утворення там спеціяльної залізничої сторожі зустрінула поважні труднощі. Німецька делегація домагалася негайного усталення речинця усунення французьких військ та покликання залізничої сторожі, що не булаб військовою формацією. Французька делеґація жадає знов, щоб це був корпус зорґанизований на військовий лад.

Рішення Ради Союза в справі опорожнення Надренії.

Рада Союза Народів прийняла одноголосно внесення управляючої комісії басейну Сари. Штреземан згодився на компроміс запропонований комісією. Опорожнення з окупаційних військ басейну Сари та введення в життя нової системи охорони тамошнього залізничого шляху по слідує протягом трьох місяців. Нові охоронні війська не матимуть більше як 800 людей і можна буде їх ужити тільки в надзвичайних случаях.

Замкнення сесії Ради Союза.

По заяві Бріяна про старання Франції відложити реченець представлення проекту статута внутрішнього уладу Сирії, предсідник Ради Союза Народів Штреземан оповістив, що 44 сесія Ради Союза Народів закінчена.

По земкненню сесії Ради Союза Народів відбулося замкнення Ради, на якій визначено членів комісії в справі басейну Сари. Рада Союза предложила ґенеральному секретаріятові розглянути проект Чемберлена про обмежання числа засідань Ради до 3-ьох у рік.

Найблизча сесія.

45. повне засідання Ради Союза Народів визначено на 13. червня. Збори відбудуться під предсідництвом Чемберлена.

ФРАНЦІЯ.

Виборча рефома.

Міністерська рада покінчила дискусію над проектом закона в справі привернення одноіменних виборів. Проект вводить одномандатні округи. Коли ніхто з кандидатів не здобуде безглядної скількости голосів у першому голосуванні, відбудеться друге голосування по 8-мох днях. Виборчі округи будуть такі самі як перед виборчою реформою в 1919 р. Число послів буде 587. Як бачимо скрізь ідуть тепер реформи виборчої системи й то здебільша на право. Чи справді найдуть у цему поправу невідрадних відносин, покаже будуччина.

Народ у збруї.

Поанкаре клопочеться тепер військовими питаннями та справою валюти й довгів. Незгода в парляменті сильно утруднює йому його змагання, та він старається всіми силами перевести свої пляни. Передусім хоче зробити Францію военним табором, що вона в кожній хвилі булаб готова до оборони, тож приспішеною ходою будують у Франції военні кораблі та підводні лодки, заводять загальний обовязок військової служби, міліцію та помічну армію, військове вишколення молоді, навіть жіноцтва. Крім цего стараються й із економічного боку бути готовими на случай війни. Також плянують укріплення від Дінкірхен аж до Бельфорту. Увесь цей плян має коштувати 7 міліярдів і має бути готовий до 1935 р. І ввесь французький нарід є за цим, навіть соціялісти. Пенлеве сказав: »Це завдання военної забезпеки можна порівняти з рухом людини, що на ніч замикає хатні двері«. Та здається за цим пляном криється не тільки потреба забезпеки, але бажання геґемонії в Европі.

Сплата французьких довгів.

Поанкаре подав до відома фінансовій комісії сенату, що Франція зобовязалася заплатити 15 червня ц. р. Зєдиненим Державам П. А. 100 міліонів долярів на рахунок сплати довгу. Комісія прийняла цю заяву до відома й застерігла собі право в звязи з цим дискусії, що одначе послідує щойно тоді, коли в цій справі вискажеться палата послів.

РАДЯНЩИНА.

Внутрішні труднощі.

Здалека все представляється краще, як воно є в дійсности. Тому то й нашим домашним більшовикам та їх симпатикам легко малювати робітницький рай на Радянщині. До цего більшовики мистці в блахманенні загранциі про відносини в Радянщині. Та не так там добре, як голосять вони поза межами своєї держави. Найкращим доказом, що рубель утратив 65 відсотків сили свойого купна. Внутрішня позичка розписана на 100 міліонів рублів не дописала. Радянські банки дають 24 відсотків, щоби притягнути капітал. Надія, що наданням концесій заграничним капіталістам здобудеться потрібний капітал, теж нінащо не здалася. Це невідрадне положення змушує Радянщину до акції в ділянці заграничної політики.

Радянські репресії супроти Анґлії.

Радянський конзуль у Шанґаю відмовив паспортової візи цим Анґлійцям, що бажали з Китаю через Сибір дістатися до Анґлії.

НІМЕЧЧИНА.

Французько-німецькі торговельні наради.

Хоч підготовляється Франція з военного боку, головно против Німеччини та тимчасом веде з Німеччиною торговельні переговори. Німецьке правительство згодилося признати Франції вже в тимчасовій умові найбільші упривілеєння для французьких виробів. Взаміну за це має признати таке саме упревілеєння для ряду німецьких виробів.

За тирольських Німців.

„Tägliche Rundschau“ полемізує з інтервю Сціялої з кореспондентом часопису й заявляє, що відібрання Німцям німецької школи й заборона навіть молитися в рідній мові суперечне з правами людства, не говорити вже про права меньшостей. Тільки наданням тирольським Німцям поважних меньшостевих прав, моглаб бути скріплена німецько-італійська приязнь, що про неї так часто говориться.

РУМУНІЯ.

Признання Бссарабії Італією.

Румунія діждалася вкінці, що й Італія ратифікувала договір заключений у 1920 р. між Румунією й Францією, Анґлією, Італією та Японією, який запевняє Румунії посідання Бесарабії. Із цеї причини в Румунії велика радість, відбуваються численні маніфестації на честь Італії.

Огляд часописів.

В 53. ч. »Діла« в рубриці: »За океаном« знаходимо статейку п. н.: Чи відкликання еп. Богачевського?

„Свобода“ подає таку вістку: „Ню-Йорк, 12 лютого“. О півночі з 11. на 12. лютого відїхав греко-кат. епископ д-р Богачевський кораблем Олимпик з Ню Йорку до Европи. З добре поінформованих кругів подають, що епископ Богачевський мусів виїхати негайно до Риму, куди його візвали по причині того хаосу, який повстав в українській греко кат. дієцезії в Америці від часу, коли цею дієцезією почав правити епископ д-р. Богачевський. Виїзд д-ра Богачевського до Риму був держаний у великій тайні. Та нагла несподіванка заскочила навіть найближче окруження епископа, яке сильно затурбоване цею подією.

в трансі, маючи лице прикрите заслоною, образи, які звичайно вимагають дуже богато часу, а після пробудження не вміє викінчити тих своїх праць. Далесі малював в трансі портрети незнайомих померших, не будучи навіть малярем.

Таких описів наводять ріжні учені дуже богато. Нехайби навіть не всі вони були правдиві, то всеж таки бодай деякі з них не підлягають ніякому сумнівови. Словом ті описи усталюють факт, що в гіпнотизмі виступають на яву не самі маячення, але ряд явищ, які належать до висшої й найвисшої умової діяльности, явища, що не бувають в нормальнім життю гіпнотиків. Завданням науки той факт вияснити. Але як це зробити на підставі фізіольогічно-психольогічних принципів?

Правда, що квестія сну не є ще досі в науці належно вияснена і що в нім діються часто дивні річи, пр. в сні викінчувано умові праці зачаті на яві. Та годі порівнювати одні продукції з другими. Вправді не розуміємо, як це діється, що ум в стані відпочинку цілого організму, ц. є в сні, може дальше й успішно працювати, але з другого боку не замикаємо тут очей на закон еволюції. Коли Данте мав уложити в сні третю пісню про рай, коли цей або поет чи композитор завдячує снови якийсь стих чи арію — то в кождім випадку з поезією зглядно музикою були ті люде добра обізнані. Це були вроджені поети й артисти.

Зовсім що иншого з умовими продукціями в гіпнотичнім трансі. Медії стають »геніями«, стають поетами, композиторами чи малярами тільки в часі сну. На яві це люде переважно навіть малограмотні. Знання, мудрість, артизм, спадає на них нечайно, без причини, це для них щось неприродного.

Признаємо, що бувають люде, які мають часто інтуіційні проблески, не квестіонуємо загально відомого явища людського почуття, не перечимо, що є люде одарені надзвичайною психічною вражливістю, що деякі мають неприродно заострені деякі змисли (зір, слух), то всеж таки всі ті спосібности не перевисшають наших основних сил. Не перевисшає їх також звісна телепатія. Це хоч діяльність психічна, але матеріяльної природи. Тут нема ніяких комбінацій, ніякого читання в чужих думках, а елементарний гін нервових відрухів. Експериментуючий і експериментована особа це неначе два музичні інструменти настроєні на оден тон і уміщені при собі. Коли порушимо якусь струну в однім інструменті, то і в другім інструменті відповідна струна видасть той самий звук.

Чи отже гіпнотизм вияснює нам спіритистичні явища?

Для більшої ясности представимо цілу розбіжність акцій медіїв з природними демонстраціями.

Передовсім медії не приносять зі собою на сеанси ніяких приладів до виконування наукових проб, медії не експериментують. Вони навіть не в силі це робити, бо це дуже часто люде надто обмежені, а в кождім випадку фізіольогічні і психічні умови, конечні до виконання »чудес« унеможливлюють із їх боку всяку наукову акцію.

Преці до того потрібний є звичайно транс, стан дивний, сонний, непочитальний. Цілий світ уживає помочи змислів до всякого пізнання, а медії до своїх »чудесних« операцій не потребують природної акції відповідних тілесних органів. До виконування спіритистичних функцій не потрібні їм людські орґанічні сили. Медії ділають »розміщеними змислами«. Вони не обмежуються тим, що виявляють деякі образи, які знаходяться в чужих мозках, але відслонюють їх сутевий внутрішний зміст або змисл. Вкінці вони не потребують до того ніякого фізичного контакту з особою, з якою спіритистично пристають. Гіпнотизери пересилають суґґестію на віддаль чисто внутрішним способом.

Врешті ще одна подробиця, яка промовляє проти природности спіритистичних явищ, а це: ті самі причини викликують раз такі, а другий раз зовсім инші наслідки. Раз якийсь предмет є легонький, другий раз годі його рушити з місця. Раз медії говорять дуже гарно, поетично, в чужій, незнаній собі мові, другий раз по простацьки в своїй рідній мові. Буває, що медії, які не знають букв, не знають нот, пишуть граматично, грають клясичні твори. А що ще цікавійше: пишуть навіть двомісячні або кількамісячні діти і то нераз виписують такі сороміцькі слова, що застиджують ними навіть дорослих розпустників. Медії розвязують часом поважні завдання з фізики, математики, анатомії, електричности, фільософії, психольогії, богословя, не маючи поняття про ті науки. Що більше, навіть в деяких випадках творять цілі твори наукові або белетристичні, і то без ніякої праці, без комбінації, без звичайних в таких випадках хитань і поправок, просто, як машини.

(Дальше буде).

Що криється за цим наглим покликанням еп. Богачевського до Риму, про яке пише вже вся американська українська преса, не знаємо. Не виключена річ, що він більше на становище у Філядельфії не верне.

Звичайна тенденційна ґазетярська сплетня, розрахована на безкритичних читачів, і тільки. Пустила її американська »Свобода«, а »Діло« передруковує — (бож діло тут про українського католицького епископа!) Тимчасом — як довідуємося з безумовно певного жерела — преосв. Константин уже давно рішив про теперішню свою поїздку до Риму та ще в грудні м. р. назначив її на місяць березень, щоби там стрінутися з преосв. Йосафатом Коциловським. Оба Владики мають там взяти спільно з преосв. Діонізієм Ніярадієм участь у торжестві рукоположення епископа-номіната Преосв. Павла Гойдича, ап. адміністратора Пряшівської епархії, котре відбудеться дня 25. ц. м. в базиліці св. Климентія.

„Ilustrowany Kurjer Codzienny" Ч. 57. в статті п. н. *„Німецьке божевілля й литовська компромітація"* жалується, що Бог обдарував Поляків співжиттям із народами, що своїм життєвим завданням тай історичнім післанництвом уважають простягати руки по чужу власність. На заході Німеччина не може переболіти утрати зарабованих земель. Та це, каже автор статті, можнаб іще психольоґічно зрозуміти, однак Німці йдуть іще дальше, „вони стараються вмовити в світ, що загалом усе, що є в Польщі вартісне, взяло свій початок від Німців" — ось „Deutsche Rundschau in Polen" пише, що коли можна говорити про польську культуру на польських землях, то вона є тільки вирізком у великому крузі німецької культури. Німеччина несла на західньо-польські области римську, грецьку й арабську культуру. Землі ці були спершу німецькі, аж потім виперли відтіля Німців Словяне. Справедливо обурюється автор статті в „Il. Kurjer Codz." на таке фальшування історії, бож колись жили там Словяне аж по Лабу, по Гамбурґ, а опісля Німці зґерманізували словянських Прусів, Велитів, Лютичів та Оботридів, Вендів і і. й навіть столицю Німеччини Берлін заснували не Німці, але Словяне Справедливо, кажемо обурюється тут „Il. Kurjer Codz." Меньше щасливо вдається авторові статті збити твердження про вплив німецької культури, про польських князів і княгинь німецького походження, про замки німецьких лицарів у Польщі, про німецьких учених. Автор каже, що навіть між елекційними королями не було Німців, забув якось про „крулів Сасів", що за них польська шляхта „їла, пила й попускала паса". Про значну скількість учених Німців свідчить велике число польських учених із німецькими назвищами ще й доси. Що правда тепер це вже Поляки, та всеж таки з походження Німці. Про вплив німецького живла, свідчать назви численних купецьких родів хочби й у Кракові, де колись зайшлий німецький елемент таки переважав. Вплив німецької культури на польську таки був — і це не приносить сорому Польщі, бож коли народи живуть побіч себе тож мусить бути і вплив одних на одних.

Автор статті каже на згадані твердження німецького часопису „з такою безличністю", з таким безцеремонним фальшуванням історії стрічаємося вперше. Не сказавби був напевно цего, колиб прочитав був статтю друковану день скоріше в „Dziennik-у Lwowsk-ому", а саме відповідь на анкету часопису п. н. „Шляхи до польсько-українського порозуміння", якогось дуже заслуженого повітового маршалка Й. Ц. „ве всходней Малопольсце". Автор відповідає „виводем історичним", в якому говорить, що польський нарід із своєю культурою західне-европейською жив від віків окружений народами візантійської культури. Німці, каже автор, мали західне-візантійську культуру, бо славна в історії Теофанія, сестра княгині Ганни, жінки Володимира В., віддалася була в 972 р. за нім. римського цісаря Оттона II, потім була ренткою в імени малолітнього сина Оттона III, ввела до Німеччини грецькі двірські обичаї.

Це про західній візантинізм, що на думку автора найшов розцвіт в ідеї Гогенцолєрнів. А про східній візантинізм пише автор так:

»Від сходу дійшов до нас (себто до Польщі) царгородський візантинізм через Русь, якою в польській мові зветься в с е зі східної Словянщини, що не належить до російського народу. Русь найшлася в одній із земель первісно польських, в землі Ляхів, куди по монгольському наїзді в половині XIII. століття почала напливати українська еміґрація. Так зукраїнщилася значно земля червенських городів, себто Холмська земля. Обі ці країни називано потім Червоною Русю й ця назва втерлася. Ділу зрущення цих земель допомогла берестейська унія з 1569 р. (?) Унія не вийшла нам (себто Полякам) на добре й католицькій Церкві, бо спинила розвиток католицизму на Сході. Колиб не це схиблене берестейське діло, булоб ставилося дальше в східніх провінціях річи посполитої костели, а все, що з посеред тодішніх етноґрафічних живел взнеслосяб цивілізаційно понад неуцтво схизми, липлоб до католицької Церкви. Церковна унія послужила знаряддям проти нас і стала мостом між Україною й Росією. З Царгороду вийшли козацькі війни. Хмельницький не був знарядом Москви, тільки »високої порти« і Фанару, Москва прилучилася тільки до грн й використала сприятливі обставини, а наслідок був такий, що Польща улягла східним впливам, попала у справді орієнтальну темноту на цих землях і в такому стані дожила часів розборів. Берестейська унія була причиною, що хліборобська кольонізація, хоч на східніх землях що належали до річи посполитої, осаджувано польське населення, не принесла нам (Полякам) користи, а звернулася проти нас (Поляків), бо польське простолюддя українщилося. Україна (в ориг. Русь) зискала сотки тисяч населення, що в слідуючих поколіннях сталися вже міліонами...« і т. д. теревені без кінця.

Ми не на це навели тільки й уступ із „історичного" виводу автора статті, щоб полємізувати з цим, бо полємізувати з крайнім неуцтвом не приносить ні чести ні вдоволення. Хіба посміятисяб нам із цего, що Ростиславичі ба й Романовичі аж до короля Данила панували не над українським, тільки над польським народом, бо український нарід, по „виводам" автора, появився тут аж по нападі Татар у XIII ст.

Ми навели цей виривок дословно, бо переповіджений стративби він увесь смак, а навели його, щоб читачі могли порівняти собі його зі статею „Il. Kurjera Codz."

Колиб так автор статті в „Il. Kurjer-i Cod." читав цю статтю, то певно не сказавби: „З такою безличністю, з таким безцеремонним фальшуванням історії стрічаємося в п е р ш е". А може, може, як звичайно сказавби про статтю в „Dziennik-у Lwowsk-ім": „То цо іннего"...

Дописи.

Угринів (повіт Сокаль). Село Угринів в Сокальщині, звісне зі своєї релігійної свідомости. Перед війною працював тут кілька десяток літ нестружений народний діяч пок. о. Семен Смулка. Його великим трудам завдячує парохія величаву мурована церкву, якої 25-літній ювилей посвячення обходжено в минулім році. В часі визвольної боротьби Угринів був твердинею, о яку вороги розбивали собі голови та не могли здобути мимо численних наступів. Коли наша армія мусіла відступати вороже військо по варварськи знущаючись над безборонним населенням, спалило майже ціле село.

По воєнній руїні громадяне вже відбудувались власними силами. Дальшу працю над просвітним і економічним двигненням громади ведуть місц. парох о. І. Кашубинський і п. Клим Смулка. Завдяки їх старанню місцева читальня »Просвіти« і кооператива »Зоря«, одна з найкращих в повіті, заміряють приступити з весною до будови величавого, поверхового »Народного Дому«. Цеглу вже випалили у власнім заряді, а також деревляний матеріял закуплений. Аматорський Кружок дає часто театральні вистави, а весь дохід призначено на будову дому.

Бажаючи вірних скріпити у вірі, а байдужних загріти до вірної служби Господеві, о. парох подбав о св. місію, яка відбулася від 15—18 падолиста м. р. В супроводі процесії і сивоволосих братчиків з горіючими свічками вступили оо. місіонарі до церкви, де повитав їх о. парох, віддаючи їм церковні ключі. Місією проводив о. декан М. Дороцький з Ванева, а другим проповідником був о. А. Пизюр з Доброчина. Шкільні діти приготовив до св. сповіди і св. Причастія о. М. Ріпецький з Лісок. Простора церква що дня була битком наповнена людьми. Незвичайно гарно обдумані проповіди, виголошені з жаром, приковували вірних, які по кілька годин без перерви слухали уважно місійних наук. Всіх проповідей виголошено 12. В часі місійних Богослужень прегарно співав місцевий повнозвісний мішаний хор під дирігентурою п. Ал. Гнатюка. Всі парохіяне від шкільних дітей до сивоволосих старців в числі коло тисячки душ приступили до св. Тайн; навіть кількох закаменілих блудних синів поєдналось з Ісусом. Перед св. Причастієм прекрасну науку виголосив о. провідник. Ця наука зворушила всіх до глибини серця — голосний плач вказував на чувства покаяння, жалю та поєднання з Ісусом, якими переповнені були серця учасників св. місії. По обнесенню св. місійного хреста довкола церкви, промовив в останнє золотоустий о. провідник, заохочуючи вірних до витревання в добрих постановах. Відтак о. парох подякував оо. Місіонарям за їх тяжкі труди, а вірним за їх численну участь у св. місії. Серед співу церковних пісень і радісного »Многая літа« відпровадили вірні з процесією оо. Місіонарів на приходство. Правдиве духовне відродження парохії — це великий успіх св. місії в Угринові, про яку місцеві парохіяне будуть згадувати довгі літа.

Сусід.

Нові книжки і видання.

Омелян Каїм. Книга пророка Йони. Учебник і читанка на час святого посту. Проповіди на св. великий піст за дозволом автора і накладні в Ротенбурґу переклав о. Платон Карпинський, гр.-кат. парох Острівця. Друкарня оо. Василіян в Жовкві, 1927, ст. 43.

Книжечка складається з ось таких розважань: 1) На утечі; 2) З глибини; 3) В великому місті; 4) На місії для народу; 5) Під корчем тикви і 6) На розвалинах Ниневи. Як вже видно з наведених заголовків, автор переходить історію пророка Йони і до неї навязує науки-напімнення, які в великім пості здатні вплинути на покаяння грішника. Ці розважання можуть дуже добре служити і священикам до великопостних наук і мірянам до спасенного читання.

До перекладу цеї гарної й пожиточної книжечки малиби ми декілька претенсій. Насамперед ніяково воно, коли католицький священик, маючи апробований своїми духовними властями переклад св. Письма Нового Завіту й Псальмів, користується вперто перекладом неапробованим і то протестантсько-православним. У якій ціли? Де знайдемо щось подібного в цілім католицькім світі? Вкінці можнаби немало закинути мові перекладу. От пр. таке: нераз на одній і тій самій сторонї знаходимо на переміну раз Нинева, другий раз Ниневія...

Найліпший американський соломяний вулик. З рисунками автора. Написав Ф. Гейсгеймер. Переклав О. В-ий. Видане »Пасічницькою Спілкою«, Львів, Підвалля 9, стор. 21.

Ks. Józef Winkowski. Prakt czny podręcznik duszpasterstwa w szkole śred iej. Zakopane, 1927, st. 219.

Кс. Вінковський, це звісний провідник польських Марійських ґімназійних дружин і автор гарних екзорт для учеників середних шкіл. Він розбирає в своїй книжечці ось такі питання: Учитель релігії чи душпастир?; душпастир школи і парох; душпастир і батьківський дім; катехит і учительський збір; особистість душпастиря; особистий контакт з молодіжю; надприродне життя учеників і його жерела; молитва, богослуження, екзорти, св. Тайни, реколекції; культ Марії і Святих; лектура; священиче покликання; фізичне вихування; конечність релігійної організації молодіжи; вибір організації; содаліції; завдання провідників содаліції; її організація; душпастирования академиків.

Вправді »Підручник« писаний для польських шкіл і польської молодіжи та польських катехитів, вправді автор, зараженій »малопольською наукою« пише навіть про »українську інвазію« на українські землі (!), та помимо того книжка його повиннаби знайтися в руках і всіх наших катехитів середніх шкіл, тим більше, що в нашій убогій богословській літературі такої книжки не знайдемо.

Благовістник. Духовна ґазета для подкарпатских Русинов. Виходить 1-го кождого місяця. Р. VII. Ч. 3. Март 1927. Видає Видавництво Чина св. Василія Вел. в Ужгороді.

Просвітні листки. Серія II. Наука письма. Видання Т-ва »Просвіта« ч. 712, 8-о, стор. 20. Отсе книжечка дуже потрібна особливо на курсах неграмотних для науки письма. Вона становить ціліть з першою серією »Просвітних листків« п. н. Наука читання, що її видало Т-во »Просвіта« 1924 р. Обі ці книжечки горячо поручаємо для поборювання неписьменности в нашім народі. Замовлення слати на адресу: Т-во »Просвіта« — Львів, Ринок ч. 10, II. пов.

Сільський Господар. Орган Краєвого Т-ва Господарського »Сільський Господар«. Р. XIII. ч. 6, 15 березня 1927. Виходить 1 і 15 кождого місяця. Адр.: Львів, Зіморовича 20.

Сільський Світ. Ілюстрований господарський часопис. Ч. 5, 1-го березня 1927. Р. V. Адр.: Львів, Собіського 32.

Світ Дитини. Ч. 2, лютий 1927. Р. VIII. Ціна 1 зл. Річно 10 зл. Адреса: Львів, вул. Зіморовича ч. 3.

Душпастирь. Офіціяльний орґан епархії мукачевской. Ч. 3, 1927. Март. Р. IV. Виходить кождого місяця в Ужгороді.

НОВИНКИ.

Передання православного Собора. Для 25. березня має відбутися у Володимирі Волинськім торжественне передання Москалям Володимирського Собора, де вже від кількох літ відправа відбувається на українській мові. В наслідок протесту купки Москалів, митрополит Діонізій рішив передати собор Москалям.

Селяне в Радянщині в обороні семї. 89 відсотків сільських зборів у Радянщині відкинуло новий радянський закон, що замінює подружя в угоду, що її можна легко зірвати. Про наслідки цего закону свідчать уже тепер товпи здичілих дітей, що тисячами тиняються від міста до міста. Ці діти не мають ні батьків, ні матерей, ні опікунів. Видно в селян здоровший розум, як у радянських законодавців.

Страйк у Лодзі. В Лодзі вибух страйк у ткальних фабриках. Переговори представників правительства з представниками промисловців і робітників текстильного промислу не дали покищо корисного висліду. Готово прийти до загального страйку. Професійні союзи робітників металистів зажадали 34 відсотків підвишки й загрозили страйком. Також і трамваєва служба домагається підвишки.

Залізнича катастрофа. У Пйотркові, на залізничій стації зударилися два тягарові поїзди в ночі із 26 на 27 лютого. Наслідком зудару розбилос 16 возів, а обі льокомотиви ушкодилися. Машиністи вирятувалися цим, що завчасу вискочили з поїзду на сніг.

Нові банкноти. Із днем 1. березня Банк Польський пустив в обіг нові 50-золотові банкноти, а дотеперішні 50-золотівки буде поволи стягати. Краківські часописи пишуть, що ці банкноти друковані на дуже лихому папері й уже по кількох днях обігу треба було їх клеїти. Небаром випустять нові банкноти 5-золотові. Банкноти ввійдуть в обіг уже з кінцем цего місяця.

Нагла смерть почтового конвоєнта в поїзді. Поїздом, що відходить зі Львова в год. 23·35 в напрямі Стрий-Станиславів, їхав почтовий конвоєнт Дітчак. Вже перед самим Стриєм дістав завороту голови, а по кількох хвилинах помер. Причиною смерти здається серцевий удар.

Століття смерти Бетовена. У цьому місяці минає сто літ від смерти Бетовена, славного віденського композитора. Відень святкуватиме цю столітню річницю в днях від 26—31 березня. Влаштуванням ювилею займеться само австрійське правительство й міський магістрат, під протекторатом президента республики д-ра Гайніша. Буде це велике музичне свято, посвячене виключно творчости великого музика. До участи запрошено музичні слави Відня й визначних чужинців. Що на цей час скликано й зїзд істориків музики, то сподіються там великого напливу гостей із усеї Европи. Ювилей Бетовена святкуватимуть у цілій Европі м. і. в Парижі дня 17. ц. м. в катедрі Нотр Дам відограють Бетовенову „Missa Solemnis“, в часі якої відбудуться величаві екзеквіяльні церемонії при участи архієпископа Парижа кардинала Дюбоа. В музичній ілюстрації візьмуть участь найвизначніщі французькі музики.

Вплив соняшних пятен на людей. В париській медичній академії мав недавно вітчит д-р Фавр про звязь між сонішними пятнами а наглою смертю хронічно недужих людей. На основі статистики виказав він, що в днях, в яких появляються на сонці пятна, подвоюється скількість наглих смертей. Це явище вияснює він зіпсуттям рівноваги серед нормально функціонуючих органів тіла під впливом сонішних змін.

Збіжевий поїзд їздить по Франції. По Франції їздить тепер т. зв. „збіжевий поїзд“, це поїзд для поширення науки про хліборобство. Поїзд складається крім паровика ще з шість величавих замкнених возів. Кожний віз довгий на 12 метрів і получений один із одним „міхами“, так що можна переходити з воза до воза. У двох передніх возах є прилади, що ділять зерно по величині, в трьох дальших колося збіжя та добірне насіння збіж, у шестому возі штучні погної з картинами, які показують який урожай дають поля по цих погноях. До цего воза дочіплений віз, що в ньому їдуть інструктори, що вчать господарства.

Дитина з трьома головами. У Звболині, на Виленщині одна з жінок повила дитину, що є вибриком природи. Дитина мала три голови й мимо цего жила. Померла що йно в три години по народженні. Місцевий лікар зняв із дитини світлину.

Найстарший Турок. Перед турецьким судом у Царгороді станув недавно свідок, що є відай найстаршою людиною в світі, а в кождому разі найстаршим свідком, що колинебудь виступав у процесі. Це Аль Заро Аґа уроджений 1780 р., значиться має тепер 147 літ. Цей старець це ходяча історія Туреччини XIX. століття. Найдавніщим його спомином це вибух війни турецько-російсько-австрійської в 1788 р., закінченої миром у Сістові за володіння султана Селима III. Також добре тямить він добу наполеонських війн, правління Мустафи IV, Магомеда II, Абдуль Меджіда, Абдуль Азиса, Мурада V та Абдуль Гаміда. Чим блище наших часів, тим меньше подробиць остало в тямці старенького Турка. Та на диво з повною рішучістю устійнив на згаданій судовій розправі обставини з перед 135 літ.

Хто в цьому році може виїхати до Канади. На основі усталеного досі континґенту може виїхати з Польщі до 11.000 рільних робітників у віці від 18 до 50 літ, але мусять відповідати умовам, поставленим через канадійське правительство.

Про виїзд до Канади можуть старатись лиш ті рільні робітники, котрі мають 132.50 дол. на оплачення білету з Варшави до канадійського порту і 25 дол. на оплачення подорожі з порту до місця призначення і 25 дол., котрі мусять показати по приїзді до Вінніпеґу. Робітники ті можуть зголошуватись до одного з провінціональних бюр концесіонованих корабельних ліній і платити задатки лише тоді, коли урядник бюра заявить їм, що відповідають вимаганим умовам приняття. Подання про посвідки, потрібні для одержання еміґраційних пашпортів до Еміґраційного Уряду — можна вносити через корабельні лінії, котрі мусять полагоджувати це цілком безплатно. Всяке посередництво в тих справах є заказане і належить донести Еміґраційному Урядові про всякі жадання додаткових оплат понад усталену ціну корабельної карти.

Ґрошї за цілу корабельну карту належить платити щойно по одержанню еміґраційного пашпорту.

Еміґрант, котрий на візвання корабельної лінії, по доповненню всіх формальностей пуститься в дорогу, а котрого відкинуть по приїзді до Варшави, Львова, Ґдині або Ґданьска, повинен жадати від корабельної лінії звороту коштів подорожі до Варшави, Львова, Ґдині або Ґданьска і з поворотом до місця замешкання.

Крім рільних робітників буде могла виїхати до Канади певна кількість рільничих родин, котрі посідають крім грешей потрібних на корабельну карту, від 50—300 долярів, залежно від числа членів родини і господарських умов місцевости, в котрій мають осісти.

Вкінці принятою буде обмежена кількість домашніх слуг і рільних робітниць, котрі мусять мати ґрошї на корабельну карту і 50 долярів.

Рільничі родини, котрі мають від 850 дол. в гору, мають вільний вступ до Канади і можність осе́лення на фармах, поза континґентом.

Оповістки.

ПАСІЧНИКИ!

Від редакції пасічницького журналу »Пасічник« з Великої України одержала пасічницька Спілка у Львові письмо слідуючого змісту:

»З 1. числа за січень 1927 р. на сторінках »Пасічника« розпічнемо дискусію про вулики, в такій площі:

1) чи далі триматися ухвали пасічницького зїзду 1918 р. (в Київі) що до трьох рамок;

2) які вулики кращі: одностінні (нефутровані), двохстінні, чи соломяні.

Для Західної України це питання теж має величезну вагу і нам бажано чути Ваш голос і про те, що кажуть і роблять в цій справі українські і польські пасічники, щоб на далі виступити одностайно«.

Позатим в ч. 12 »Пасічника« п. М. Волинський подає проект усталення пасічницької термінольоґії. Річ вправді не нова, але до тепер не було кому цим занятися.

Пасічницька Спілка в порозумінню з Краєвим Товариством »Сільський Господар«, має намір скликати в цій справі осібну краєву пасічницьку анкету.

Щоби анкету як слід приготовити, звертаємося до всіх пасічників з усильною просьбою прислати нам на адресу »Пасічницької Спілки«, Львів, вул. Підвале 9, відповіди на два перші питання відносно рамок і вуликів, при чім пояснимо, що на пасічницькім зїзді у Київі в 1918 р. ухвалено:

назва рамки	Зовнішний вимір рамок ширина	висота
українська	300	435
Дадана	435	300
американська	435	230

Що знову до пасічницької термінольоґії, то просимо прислати рівнож під адресою »Пасічницької Спілки«, Львів, Підвале 9, спис усіх у пасічництві уживаних слів, підкресливши слово найбільше і через пасічників найрадше уживане, приміром:

вулик — улий, вулій, улень і т. п.
підкурач — димар, димокур і т. п.
медарка — млинок, центрифуґа, медогонка.

По зібранню і упорядкованню цілого матеріялу, та в порозумінню з фільольоґічною Комісією Тов. ім. Шевченка усталиться термін вїзду, на котрім предложиться відповідні внески.

Прохаємо всіх пасічників о як найскорше порозуміння в цій справі з Пасічницькою Спілкою.

ОГОЛОШЕННЯ.

(За цю рубрику редакція не відповідає).

Приймається передплату на р. 1927 на христіянський журнал

„ПОСТУП“

ВІСТНИК ЛІТЕРАТУРИ Й МОЛОДОГО ЖИТТЯ.

Виходить що місяця у Львові. **Семий** рік видавництва. 20 великих аркушів збільшеного формату в рік.

Річна передплата . . . . 10 зол.
Піврічна . . . . . 5 „

Друге (подвійне 3—4) число журналу з богатим змістом небаром вийде з друку.

Ґрошї висилати по зміненій адресі:

Адміністрація „ПОСТУП“ у Львові, Сикстуська ч. 39. А.

Зеднуйте передплатників „НОВІЙ ЗОРІ“!

Видає і редаґує Комітет У. Х. О. — Відвічальний редактор **Роман Гайдук.** — З друкарні А. Ґольдмана, Львів, Сикстуська 19.

Ч. 12 (63) (Należytość pocztową zapłacono ryczałtem) Львів, 27. березня 1927. Рік II.

Виходить що тижня

Адреса Редакції і Адміністрації: „НОВА ЗОРЯ" ЛЬВІВ, вули Сикстуська Ч. 39 а.

Конто почт. щад. Краків ч. 405.867.

ПЕРЕДПЛАТА

В КРАЮ: чвертьрічно 4 зол. Місячно 1·50 зол.

ЗА КОРДОНОМ: Річно: 3 ам. доляри або їх рівновартість.

Ціна числа 30 сот.

Орґан Української Христіянської Орґанізації.

ЗМІСТ: Націоналізм і інтернаціоналізм. — З церковно-релігійного життя. — Василій (фейлєтон). — Зацікавлення заграниці Радянською Україною. — З українського життя — Ідейне виховання. — Політичний огляд. — Спіритизм (фейлєтон). — Пресовий ланцюх. — Дописи. — Нові книжки і видання. — Новинки. — Біржа. — Оголошення.

Націоналізм і інтернаціоналізм.

(Кінець).

Інтеґральна »національність« є добром а всьо, що її поменшує, є злом. Та публичний лад є добром далеко ще висшим, якому мусять піддатися всі инші поняття добра. Отже публичного ладу не вільно нарушувати, навіть ізза деякої користи, яка, хоч цінна, мусить однак завсігди стояти в другім ряді. Поза сим, о скільки пошанування істнуючої влади є удержане, а середники насильства усунені, остають середники згідні з політичною конституцією, а саме пресова боротьба, маніфестації, публичні виступи, яких ціль просвічення приюдної опінії і вплив на державних мужів.

Отже є право, оперте на перевазі ладу, уособленого державою, тим найвисшим регулятором публичної і національної справи.

Закинуть нам, що лад може устати в державі, коли та держава не керується думкою добра загалу, добра нації, а тільки користю одної части народу. Може очевидно статися, що держава, як вислів радше якоїсь партії, чим цілого краю, не є тим, чим повинна бути, себто просто національною. Тоді право враз з ладом переходить до народу, а тим самим до націоналізму, котрий його представляє. А коли націоналізм є доволі сильний, щоби заняти місце впадаючої влади, то він через те не є ворохобничий. Він відбудовує найвисшу й правлячу владу і вийшов тільки з леґальности на те, щоби вернути до права.

Так, бунт буває часом допустимий проти тиранської або анархічної влади. Церква передбачила сей факт, але не дораджує охотно сього виїмкового середника. Небезпечно привертати лад при помочи без ладдя. Насильство, навіть тоді, коли служить добрій справі, є шкідливим приміром. Націоналізм, котрий хоче істнувати на трівких основах, повинен зачати від виховання національного чуття. Найти народови живійше почуття його традиції й історичного характеру, вітхнути йому любов до річей, які є скарбом його вітчини, і культ для чеснот, що її прикрашують, захищати його перед рівнодушністю в релігійних справах, одним словом, старатися розвинути до найвисшого степення живу індивідуальність народу, щоби вона могла накинутися партійній політиці і приневолити державу до правління з народом і для народу, ось завдання розумного націоналізму, котрий хоче бути мудрістю, отже основою життя й єдности.

Чим більш життездатна й сильнійша є внутрішно міжнародна одиниця, тим більше має вона супроти инших народів почуття своєї незалежности і гідности.

Є питання, чи нарід може бути лише о стільки народом, о скільки не є в залежности від ніякого иншого. Бачимо в історії народи, що вдоволяються деякою адміністраційною а навіть політичною автономією, пр. австрійське цісарство. Се факт — а де право?

Право лежить в тім, що нарід не може бути власністю, предметом иншого народу, не перестаючи тим самим істнувати сам, як нарід. Та коли се походить з власного вибору або наслідком нещасливих воєн, оден нарід може бути правлений другим, не втрачуючи однак через те своєї відрубної національности. Залежність не є неволею. Вона може бути тільки переходово потрібна. О скільки не є сама собою актом несправедливости, о скільки не є її наслідком, залежність не є сама в собі несправедливістю. Природним обявом є те, що нарід стремить до того, щоби бути самостійним; що иншого є право, а що иншого стремління до ліпшого життя. Не національність творить право, але право витворює національність...

Як одиниця людська, так і національна, хоч свобідна, не є звільнена від деяких обовязків, від вязів, що їй лучать з иншими. Вона є до деякого степення сама собі метою, але та мета є скоординована з ідеалами спільними всім народам. Сі спільні ідеали мали колись свою конкретну форму в католицизмі, котрого інтеґральною частиною почувалися всі народи, що вважали себе наче членами тої самої родини. Понад поодинокими законами кождого з них, панував християнський і міжнародний закон так, як над законами одиниці панують закони родини й держави.

Коли ослабли вязи католицизму наслідком подій XV. і XVI. вв., народи відкинули як ярмо те, що мало їх лучити. Ultima ratio всіх спорів стала війна. Вона викликала потребу ріжних аліянсів, для удержання того, що названо европейською рівновагою. Кілька разів перервана, повертала та рівновага щойно коштом пролитої крови.

Велика війна 1914 р. виказала як програну політики европейської рівноваги, так і конечність міжнародної поліції, котра нарешті віддалаби силу на услуги закону.

Право вийшло з тої імпрези бодай о стільки побідно, що ідея міжнародного права, відкидувана досі, пробудилася живо в совісти народів. Остає уконституування тої поліції, якої обовязком буде накидування права опірним народам. І в сім лежить трудність Союза Націй.

Перепона є подвійна: вона походить з одного боку із звироднілого й революційного інтернаціоналізму, з другого боку із заздрісного й аморального націоналізму.

Перший є таким великим абсурдом, що не видержує критики. Нарід се орґанізм, потрібний для розвитку людського роду. Через вичеркнення народів, усунення меж, не устануть спори, навпаки, помножаться до нескінчености. Є се заступлення ладу хаосом.

Інтернаціоналізм отже минається зі своєю метою. Ще одним його блудом є те, що він опирає своє поводження на насильстві і революції.

Найбільшою перепоною в зорґанізованню Европи або людства під ослоною поодиноких прав і загального права, се безсумнівно скрайний націоналізм.

Ніякий нарід не в силі дійти до своєї цілі, якою є матеріяльний і моральний поступ його членів, не піддаючися приписам справедливости й чесности, які не кінчаться в його межах і які приневолюють його до деякого роду природного звязку з иншими народами.

Проголошення прав чоловіка давало кождому народови цілковиту незалежність, заборонюючи інтервенцію инших народів до його внутрішних справ. Ся теорія веде до обожання держави, якої в її управі нічого не обмежує поза її власною користю й політикою. Вона є всевладним паном, не хоче знати инших держав. Вона буде союзницею або ворогом другої держави по черзі, залежно від обставин. Всі середники для неї добрі.

Ні, супроти людської совісти нарід не творить прав після міри своїх негайних користей. Право стоїть понад народами, так як понад одиницями. Св. Людвик віддавав провінцію собою завойовану, задля недостачі правного титулу до її посідання. Фенельон смів сказати Людвикови XIV., що завойовання не дає управнення... Сучасне законодавство голосить засаду невмішування одних народів до революції других. Доктрина може вигідна, але незгідна з католицькою наукою.

Тільки поворот до християнського законодавства може знов довести народи до почуття спільного обовязку супроти справедливости і миру світа. Не йде про те, щоби мішалися в справи инших народів, але щоби інтервеніювали в справах цілого світа о стільки, о скільки йде про його справедливість і мир. Мусить істнувати влада, що ділає в імени держав і рівночасно репрезентує права всіх і кождого з окрема, щоби їх захистити перед насильствами й в потребі боронити. Великим кроком вперед в сім згляді є утворення женевського Союзу Націй. Щоби сей Союз не попав в лабети націоналізму, повинен в нім заняти відповідне місце — папа.

Вписуйтеся в члени

Української Христіянської Орґанізації

Річна вкладка від 2 зол. (для незаможних довільна).

Адреса: **Укр. Хр. Орґанізація Львів, вул. Сикстуська 39 а.**

З церковно-релігійного життя.

РИМ (ВАТИКАН).

Папа Пій XI. і Дон Боско.

Дня 20 лютого 1927 р. видав папа Пій XI. декрет, яким признав священикови Дон Боскови, основникови чину Салезіянів і Інституту доньок Марії від доброї помочі — геройський степень чеснот. При тім виголосив промову, в якій підніс що Бог від часу до часу покликує мужів, що в історії людства подібні до метеорів на небі. Одні стаються бичами людей, инші заступниками геройської любови й пожертвования. До останніх належить Дон Боско, якого папа знав особисто. Медіолянський священик був не тільки святим, але й ученим і глибоким мислителем. В несповна 40 літ після його смерти поширилося діло Боска по всіх краях. Оснований ним нин числить тепер 70 провінцій, понад 1.000 домів, тисячі церков, каплиць, шпиталів, шкіл і колегій. Папа закінчив промову вказанням на заслуги Салезіян.

ЗАКАРПАТСЬКА УКРАЇНА.

Послання епископів до духовенства і вірних.

Під днем 13 лютого ц. р. оголосили всі три наші епископи: Ужгородський, Крижевацький і Пряшівський, спільне пастирське послання до свойого духовенства й вірних. Головним вмістом послання пояснення значіння й ціли празника Царя-Христа. Христос мусить бути Царем також в життю державнім. Христос бажає, щоби передану йому Отцем службу продовжувала Церква. Отже Церква Христа-Царя має право сказати своє слово в політиці, в господарськім життю, в науці, мистецтві... Христос-Цар хоче володіти над нашим розумом, над нашою волею, серцем і тілом. Нашим обовязком працювати в хосен Христового царства Послання пригадує ще раз розпорядок, щоби ві всіх парохіях празновано святочно празник Царя-Христа в останню неділю жовтня кождого року.

Перед Велеградським конґресом.

Офіціяльний орган Мукачівської епархії »Душпастирь« (ч. 3) застановляється над тим, чи закарпатським Українцям слід цього року брати участь в унійнім Велеградськім конґресі, скликанім на 20—24 липня. До цеї застанови спонукує редакцію »нетактовний виступ деяких референтів на конґресі 1924 р.«, котрі »так забулися, що нас явно обжалували перед широким майже всекатолицьким форумом о латинізаторство, прозелітизм, ігноранцію східнього права, обряду« і т. п. Редакція має передовсім на думці виступ »москаля о. Верховського«. Автор статті радить або відтягнутися від конґресу, або обмежитися на ролі обсерваторів, доки аранжери конґресу не дадуть запоруки, що подібний нетакт не повториться.

ПОЛЬША.

Інструкторський курс Католицької Ліги.

В днях 7—9 ц. м. відбувся в Варшаві інструкторський курс для діячів в Католицькій Лізі. В курсі взяло участь понад 100 священиків і понад 200 світських делегатів. Виголошено такі референти: Основні ідеї католицької акції; Основи орґанізації; Орґанізація мущин; Орґанізація женщин; Католицька праця над інтеліґенціею; Завдання душпастирів в відділах Католицької Ліги; Завдання й програма Католицької Ліги і т. д.

Крематорії в Польщі.

Польські часописи доносять, що небавом має бути законно управильнена справа крематорій проектованим розпорядком президента держави. Крематорії буде можна отвирати за дозволом міністра внутрішних справ. Якщо це правда, то булоб це знаком, що протицерковна струя в Польщі стає чимраз сильнійша. Як звісно, католицька Церква осудила й заборонила палення тіл померших.

Академічна католицька акція.

В Варшаві відбулося зібрання академічних католицьких стоваришень, яке мало на ціли устаглити основи католицької акції на академічнім терені. По всесторонній дискусії ухвалено утворити спільну інституцію союзного характеру, якої метою буде зовнішна репрезентація і внутрішна координація діяльности католицьких академічних стоваришень в Варшаві. Одним з головних завдань Союзу має бути участь в акції Католицької Ліги варшавської дієцезії і репрезентація в ній інтересів академічної молодіжи. Вибраний зібранням орґанізаційний комітет має рівночасно дати почин місійній акції супроти недалекого місійного конґресу академиків і харитативної конференції св. Вінкентія а Павльо. Комітет має постаратися для Союзу про апробату духовної влади.

Осудження польської УМСА.

Супроти того, що польська УМСА почала розвивати останніми часами живійшу пропаґанду в ширших колах польської суспільности, звернулася великопольська Католицька Ліга до епископа примаса з запитом, яке становище повинна заняти польська католицька суспільність супроти намірів і цілей польської УМСА. Примас відповів, що УМСА є на службі американських сектантів і заборонив польським католикам брати участь в тій установі.

ФРАНЦІЯ.

Пятьдесятьліття університету в Ліль.

Дня 26—28 березня ц. р. обходить католицький університет в Ліль пятьдесятьліття свого основання. Університет числить пять повних виділів, а то: правничий, гуманістичний, природничо-математичний, медично-фармацевтичний і богословський; крім того має як автономічні секції при поодиноких виділах: школу суспільно-політичних наук, висшу промислову школу, висшу торговельну школу й дневникарську школу. Число слухачів виносить около 800, число професорів 122. При університеті є три академічні доми, в яких мешкає около 200 студентів. Крім в Ліль, мають ще Французи католицькі університети в Парижі, Ліоні, Анжері і Тулюзі.

Адреса кат. молодіжи до папи.

З нагоди осудження папою »Аксіон Франсес« вислала французька молодіж до св. Вітця адресу, в якій висказує йому свій послух і заявляє, що її орґанізація є неполітична.

АВСТРІЯ.

З пастирських великопостних листів.

Сьогорічний великопостний пастирський лист кардинала Піфля (Відень) займається освяченням християнського супружя і вказує на гріхи, яких суспільність допускається сьогодня супроти християнської родини. Так само пастирський лист зальцбурського епископа Рідера займається супружям. Епископ Герельнер з Лінцу пише про авторитет родичів, держави й Церкви. Інтересні є думки шан. автора про горожанські обовязки католиків супроти модерної демократичної держави. Про соціялістичну засаду: »Релігія це приватна справа«, говорить еп. Гефтер з Гурк. Його пастирський лист це інтерпретація папської енцикліки „Pax Christi in Regno Christi“ Пастирський лист еп. Вайца (Інсбрук) займається відношенням пароха до своїх парохіян і католицькою акцією.

ЮГОСЛАВІЯ.

Про недостачу духовенства.

Часописи дають таке порівнання відносин в Хорватії і Франції: Хорватська дієцезія Дяковарська числить більш як 300.000 вірних і 100 парохій. Дієцезія Загребська має 1,500.000 вірних і 350 парохій. Деякі французькі дієцезії, пр. Діньська, числить 107.000 вірних і 343 парохій. В дієцезії Каорській є парохії з 400 вірними, те саме в деяких инших дієцезіях. Недостача духовенства в Франції це переходове явище, якого причина лежить у світовій війні, в котрій впало 5.000 католицьких священиків і богословів. В Хорватії зате недостача духовенства це хронічна недуга. Французькі відносини є в семеро, а місцями і в дванацятеро ліпші, як в Хорватії. В кождій французькій дієцезії є правильно дві богословські семінарії і то в двоє так численні, як семинарії в найбільших хорватських дієцезіях. Так пр. в французькій дієцезії Валенс з 227.000 вірними висвячено минулого року вісьмох священиків, а в хорватській дієцезії Дякова, що має 100.000 вірних більше, тільки 6 священиків.

ЗЄДИНЕНІ ДЕРЖАВИ П. А.

Панамериканський католицький конґрес.

В Зєдинених Державах плянують католики скликання панамериканського католицького конґресу. Конґрес мавби відбутися в Монтевідео. Предметом нарад малиби бути всі справи, що інтересують американських католиків.

Василій.

(Кінець).

8. Проповідник і вчений.

Муж діла, володарська вдача, уроджений провідник душ і сердець, був великий Кападокієць, та перше всего бесідник. Він був саме першим великим бесідником Церкви. Правда, Атанасій випередив його, та він був більше вожд, що біля вилому розогнює борців за віру. Василій був перший, що вживав приступної й заразом образованої мови, що при її красі не тратили ніщо ні ясність ні сила вислову. Основне наукове й бесідницьке образування вязалося в нього з глибоким досвідом і знанням людей. Його промови й проповіди були клясично зразкові та заразом і кожному зрозумілі. Так легко, так доцільно та влучно не вмів промовляти навіть Григорій із Назіянзу. У Григорія найдемо кращі образи, відповідніщі порівнання, та коли для Григорія слово було окрасою, то для Василія було воно оружям, що його вістря продіставалося тим глибше, чим краще було оброблене. Григорій часто мистець і поет. Василій не бажає подобатися, не хоче блищати, тільки зворушити та пірвати за собою. Василій був тільки бесідником і проповідником із Божої ласки. Був він ним уже тоді, коли як звичайний священик у часі посту виголошував свої чудові виклади про шестодневія. У цвітистій і пориваючій мові, однак невимушено, сердечно малює він великі й малі чуда світа й усе вказує слухачам при описі творення світа на Творця. Всюди відчуваємо приятеля природи й чудуємося всесторонности знання. Не меньше чудує й це, що вмів строго наукові погляди викладати ясно й зрозуміло перед слухачами, між якими були представники всіх верств. Чиж диво, що ввесь християнський, старинний світ вправляв у подив цей великанський твір духа. »Кілько разів беру його шестоднев у руки« — признається Григорій із Назіянзу — »відчуваю близкість Бога й здається мені, неначе бачу сотворення світа в його повстанні й твореннї«. У дійсностиж »Шестоднев« це величня оборона християнської віри, що вже ізза гарної форми мусимо назвати її мистецьким твором письменства. Ще й сьогодні по 1800 літах захоплює він нас, ще сьогодні дріжить у ньому, як і в усіх проповідях Василія внутрішне зворушення й непоборна сила, що тоді все поривала за собою. »Коли читаю його проповіди — пише знов Григорій — тоді піднімається в мене душа, я бажаю воювати, воювати як герої, що їх славу голосить він«.

Між його 24 гоміліями є одна замітня й із виховної й естетичної точки погляду. Це згаданий вже твір »До юнаків, як можуть вони черпати користь із поганських творів«. Це перший ясний погляд християнського гуманізму, відповідь на питання: »Що дає вивчення старого поганського письменника для християнського образування?« Тертуліян і инші загорілці рішили це питання в зівсім неприхильному дусі. Василій, основник грецького чернецтва був цим, що вперше заявився за задержанням старого клясичного письменства, як засобу образування для молоді.

Він голосить, що люде мають вище призначення й мусять підчинити дочасне життя й його вимоги вічности, учить, що релігійне знання перевищає все чистоземське й світське, як душа перевищає тіло, але він заразом свідомий цего, що молодечий дух не доріс іще до високих завдань християнської фільософії й богословія. Тому мусить насамперед образуватися на поезії, реториці, письменстві та історії. »Так Мойсей засвоїв собі насамперед всю освіту Єгипту, заки став законодавцем і володарем Божого народу, так злучив у собі Даниїл все знання й культуру Халдейців, заки посвятився знанню святих«. (Гомілія 12,2.).

Безперечно найбільше впливав Василій живим словом. Його розмірно не довге життя та повне труду й журби не давало йому вільного часу віддатися науці в письмі. А всеж таки лишив він два твори, що ставлять його на рівні з найбільшими вчителями Церкви. В полеміці з аріянином

Зацікавлення заграниці Радянською Україною.

(—) Великі багатства України це наше щастя й наше горе. Наше щастя, бо можна на цій багатій землі жити нашому народові гарно та щасливо — треба тільки єдности та згоди, ну й самособою праці для загально-народнього добра. Наше горе ці багатства, бо вони не змушують народ важко здобувати хліб насушний, бо ізза них сусіди ласим зором здавна споглядають на Україну й використовували тай досі використовують нашу незгідливість і байдужність на свою користь.

Тепер Радянська Україна, хоч ніби самостійна держава, та більшу користь тягне з її багацтв російська радянська республика, як сама Україна, свідчить про це й будова Дніпрельстану, себто використання сили Дніпрових порогів для електрифікації України. Радянське українське правительство проти волі ССРР взяло перевести цю електрифікацію в дійсність, та коли правительство ССРР побачило, що Україна готова таки взятися до цего, насильно усунуло його від цего й само взяло електрифікацію в свої руки. Чому? Щоб не Україна, а Московщина могла користати з цего, та щоб під покришкою Дніпрельстану московщити Україну зайшлим московським робітництвом.

Багатства України й тепер, хоч як некорисні там обставини зза більшовицького правління, звертають на себе увагу загряниці

Передусім уже від довшого часу є вже в оживлених взаєминах із українським економічним життям Німеччина. Поза Німеччиною на перше місце вибиваються взаємини з Туреччиною та Персією. Цим взаєминам сприяє »українсько-східна торговельна палата«, що саме тепер занимається організацією спеціяльного акційного товариства для торгівлі з близьких Сходом. Акцію укр. схід. торговельної палати підпомагає сильно »Орієнтальна Асоціяція«. Україна стануда вже сильною ногою на Сході й знаходить там щораз більший збут своїх товарів. Щораз густіше появляються на київських та харківських ярмарках турецькі, перські, афганістанські й єгипетські купці й роблять великі замовлення та закупи, передусім збіжя, цукру, худоби та вугілля. Єгипт переговорює саме щодо більших достав цукру, худоби та картоплі, Туреччина цікавиться доставою мяса, Сирія й Палестина доставою збіжа та цукру.

Про велике оживлення торгівлі говорить передусім збільшена діяльність торговельної фльоти та переповнення чорноморських пристаней. Корабельна комунікація з близьким Сходом, головнож із Царгородом, Смирною, Олександрією, Портсайдом, Піреєм та Хіосом багато живіща навіть як до світової війни. Так що запас торговельної чорноморської фльоти показався за малий і мусили туди вислати частину балтійської фльоти. Думають уже про поширення одеської пристані, а також і Миколаєва та Херсону.

Ба, в останніх часах почалися вже живіші торговельні взаємини навіть із далеким Сходом. Японське правительство бажає навязати близчі економічні взаємини. Небаром обїде Україну японський аташе в Москві Каватані враз із віцеконзулем Уемурою, щоб краще зазнайомитися з економічним положенням України й практичніше уложити торговельні взаємини.

Із західньо-европейських держав має з Україною безпосередні звязки Італія. Вона ввозить із України передусім вугілля та збіжя. Тепер заходиться біля утворення центральної бази для українського збіжя в Венеції. Франція веде торговельні взаємини прямою лінією Одеса-Марсилія. Франція купує головно пшеницю, жито, кукурузу та цукор.

В останніх часах, теж не без політичнього підкладу, зацікавилася й Англія. Американці цікавляться економічним положенням в Донському Басейні та будовою Дніпрельстану. Данія і Швеція вислали теж на Україну спеціяльних заступників.

Дуже цікавиться загряниця сьогорічним київським ярмарком, що почався там 27 лютого, а тривав до 22 березня.

Значиться багатства України, хоч як невідрадні там тепер відносини, манять до себе чужинців. Здається сподіються вони тепер скріплення економічної окромішности України й тому стараються навязати взаємини з Україною з поминенням московської торговельної централі. Само собою Москва глядить на це кривим оком.

З українського життя.

Посол П. Васильчук перестав бути членом партії Сель-Роб.

Центральний Комітет партії Сель-Роб видав комунікат, котрим оповіщує, що перестав уважати посла П. Васильчука членом партії Сель-Роб. В комунікаті зазначується, що п. Васильчук занимав уже на Конґресі, на котрім обєднювались дві колишні партії Сель-Союз і Нар. Воля, вичікуючу позицію. Відтак соймові виступи того посла, зокрема промови його з 28-го січня показали, що п. Васильчук стоїть радше на платформі УНДОбєднання, а не на платформі соціялістичного Сель-Роба.

Ще відложення вибору президії Укр. Клюбу.

Як було сказано в попередньому числі мав відбутися вибір нової президії Укр. Парляментарної Репрезентації у Варшаві дня 20. ц. м. Одначе до вибору не прийшло. Зразу т. зв. сельроби домагалися відложення виборів на пізнійше тому, що на засіданню бракувало кількох послів. Це внесення перепало, бо про засідання були повідомлені всі без виїмку члени Клюбу. Тоді посли сельроби покинули салю засідань, а оставші члени рішили перевести вибір президії дня 31. березня ц. р.

Українська справа на засіданнях міської ради у Львові.

Останніми часами на засіданнях »тимчасової« міської ради у Львові знова виринула українська справа. На однім засіданню присвяченому міському буджетові, радний п. Сидір Громницький, представник Українців, почав промовляти українською мовою. През. Найман на це не дозволив бесідникови промовляти по українськи, бо на його думку це противиться правильникові ради. Хоч лівиця станула по стороні українського радного, віддано цю справу на внесок президента до реґуламінової комісії. Тоді п. р. Громницький зложив протест проти обмежень прав української мови, що є суперечні з правом кождого народу вживати рідної мови, правом порученим і польською конституцією. В дальшій части своєї промови бесідник говорив про нерівномірне і несправедливе поводження з українськими петентами в магістраті і про анти-українську політику ради в культурно-господарській ділянці.

Крім того всі три українські радні др. Степан Федак, Сидір Громницький і др. Іван Ганкевич внесли до президії ради м. Львова окреме письмо, в якому домагаються допущення української мови в нарадах міської ради.

Орґанізаційні наради.

В Хирові відбулася довірочна нарада Українського Нац.-Дем. Обєднання в неділю дня 13. ц. м. В нараді взяло участь понад 70 осіб міщан і селян. Голова окр. Комітету п. Франц Липецький говорив про ту руїнницьку роботу, котру ведуть т. зв. ліві партії. Головний реферат про наше політичне положення і наші потреби на політичному полі виголосив п. Мих. Прийма. Відтак розвинулася дискусія, в котрій порушено між иншими справу кооперативного руху на селі та акції проти дотеперішньої системи наказних війтів і комісарів по наших селах.

В Миколаєві була довірочна нарада представників партійних гуртків УНДО з сіл судового повіту Миколаїв. Партійна орґанізація цеї округи находиться переважно в руках селян і міщан з Миколаєва. Реферат в справі орґанізаційній виголосив п. Ол. Гладишовський зі Львова. Селяне в часі дискусії пятнували кертичну роботу

і раціоналістом Евномієм виявляється він і зручним полемістом і добрим мислителем. При основній студії над цим твором переносимося в усі фільософічні напрямки цих часів. Автор обізнаний і з платонізмом з арістотелізмом, еклектицизмом із Олександрії, з усіми відтінками метафізичного думання старинних часів. Сміливо вдаряє він на всі ворожі запори, аж до останніх заборол і нищить противників без милосердя. Другий твір »Про Св. Духа« містить знамениті й величаві докази про Божескість третьої Особи в Пресв. Тройці. Оба ці твори зеднали йому в східній Церкві почесну назву »небесного товмача« й заразом здобули йому місце серед великих учителів вселенської Церкви. Його твори належали цілі століття до клясиків грецького шкільництва. Молодь знаходила в них найкращі зразки послідовного думання й справжні перлини літературної краси.

10. Останні роки.

Девять літ архієпископської діяльности були для Василія ланцом безперервної боротьби. Та під кінець 378 р. по 47 роках аріянського лихоліття зійшло сонце мира над Церквою Сходу. У битві з Ґотами під мурами Адріянополя погиб 4. серпня 378 р. Валенс. За Теодозія настав мир на ґряницях і в державі. Епископи заточенці, між ними й Григорій, Василіїв брат, обняли знов свої дієцезії. Григорій із Назіянзу дістав провід у царгородській архідієцезії.

Та всі ці радісні вісти застали кесарійського архієпископа на смертній постелі. Мав щойно 49 літ, та труди й недуга зломили його. Тільки дух задержав йще давню силу й ясність. Помер 1. січня 379 р. На дворі на подвірях Василії ждав народ із запертим віддихом вістки про стан здоровля улюбленого архієпископа, а в кімнаті напоминав умираючий владика своїх друзів іти за цими високими цілями, що їх він їм завсіди вказував на них. Це були його останні слова до людей. Почули ще тільки, як вимовляв слова псальми: »В руки Твої передаю духа мойого!« — І Василія не стало.

Його похорони були величавою маніфестацією й заразом загальним смутком усієї країни. Погане, Жиди, аріяне — всі взяли участь у похороні. Вулиці, ба навіть покрівлі були повні народа. В глоті згинуло кількох. Убогі й недужі заводили так, що їх ридання відбивалося об стіни домів.

Не стало святого життя, що в своїй простій, тихій величі викликало подив усіх століть. Було це життя на світі, та не з цего світа. Таке могутнє й величне, що багато великого в порівнанні з ним, здається тільки частинкою, відломком. Було це життя, що в рішаючих роках поринало в Божій ласці, щоб із цего духового хресту вийти в промінистій красі. Були й роки важкої душевної боротьби, цего він не таїть, і роки ширяння волі в гору до Господа, в монастирській тиші. Де малим хлопям бавився, там потім трудився невсипуще для Божої хвали, там боровся за Христову правду, там зеднував собі союзників до боротьби. На цему полі жертвенної боротьби за Боже Царство, у палкій тузі, поширити Божу хвалу й укріпити її та в свідомості, що трудиться з Божого покликання, зустрічаються Атанасій і Василій, ці головні борці за Христіянську віру в IV. столітті хоч і не бачили себе, як товариші оружя на цему самому забололі.

Другий Христофор подібний цему могутньому великанові, що Христа-дитя ніс крізь розбурхані филі ріки — ніс Атанасій тайну однакового єства Сина з Отцем крізь струї часу. А з голубом на рамени, як бачив його св. Єфрем у церкві в Кесарії, є Василій носієм науки Святого Духа, муж, що в ньому ділав Дух Божий, чистий і невгнутий, ніжний і такий сильно мужеський, неустрашимий і відважний і такий несамолюбний і благородний, муж найчистіщого хотіння й найвищих досягнень — Василій Великий Святий.

людей з під стягу »Світла« і Волі »Народа«, а також інших киринників з поміж нелівих. Говорено про потребу оборони наших національних прав та неможливість якоїсь спілки з »робочими клясами« ворожих націй.

Загальні Збори Марійського Товариства Пань у Львові.

Дня 15. березня відбулися річні Загальні Збори Мар. Тов. Пань. Се товариство належить до найстарших марійських дружин у нашому краю. Зачало бо 24-тий рік свого істнування.

Марійські товар. мають на меті виробити своїх членів на свідомих та практикуючих католиків, тож і Мар. Тов. Пань сповняє під тим оглядом ревно й успішно своє завдання. Згуртувало воно біля себе 150 місцевих інтеліґентних жінок а 29 замісцевих. Кождого місяця уряджує сходини членок, на котрих провідник Тов. має звичайно духовну конференцію, а час від часу відбуваються реферати та відчити на актуальні релігійні а й суспільні теми. Також кождого місяця Тов. уладжує Службу Божу в церкві ОО. Василіян, в котрій беруть участь корпоративно членки та численною участю в приниманню св. Тайн дають гарний примір та заохоту вірним людям.

Тов. має також секції. Найважнішою з них є **Секція Евхаристійна**. Членки тої секції стараються між собою поширяти щоденне св. Причастя, кождої першої неділі місяця адорують публично в церкві Пресв. Евхастію, стараються о красу престолів, час від часу запомагають бідні церкви жертвами і загалом виливають на побільшення та поширення культу Ісуса Христа в Найсв. Евхаристії.

Другою є: **Секція добродійна.** Колись, коли лекше було о грошеві підмоги та збірки, Секція опікувалася більше як соткою найубожчих родин Львова. Тепер з огляду на великий брак гроша і більших жертв опікується стало лиш чотирма сиротами, даючи їм грошеві підмоги і обіди, або вишукуючи дня них відповідні заняття. Крім того грішми спомагала Секція дві особи стало, а одно або дворазові підмоги одержало 11. осіб. Секція також занялася уладженням похорону одної дуже убогої інтеліґентної вдови.

Студентки висших шкіл, котрих є в Тов. около 14, становлять осібну секцію. Мають осібні сходини з відповідними рефератами та поученнями.

Крім того Тов. удержує для своїх членок досить добірну бібліотеку і читальню. — Ось так в короткім начерку представляється життя в Мар. Тов. Пань.

Річниця смерти бл. п. о. пралата Ісидора Дольницького в Дух. Семинарії у Львові.

Дня 22 березня, 1927 р. обходила гр. кат. Дух. Семинарія память покійного о. пралата Ісидора Дольницького, бувшого духовника тогож заведення. О год. 6.30 рано відправлено заупокійну Службу Божу в каплиці, о 4.30 візвано на засідання Виділ Брацтва Введення в Храм пр. Д. М., а о год. 5. зібралися всі члени брацтва в викладовій салі Дух. С. де за відчиненням сходин через богосл. Н. Милевича, з IV. р. в прияві о. провідника Лучинського ЧСВВ приступлено з черги до поодиноких точок програми. Богосл. Костюк з III. р. відчитав реферат на тему короткого життєпису покійного святця і великого знатока гр. кат. обряду, як також і в першу чергу засновника Брацтва Введення в Храм Пр. Д. М. Референт підчеркнув, як слід моральну гідність покійника, задля якої заслугує він на особлившу згадку серед Марійської Дружини і тим то його праця, хоч коротко оброблена подала легкий, а ясний перегляд річи і побудила слухачів до пильної уваги і слідного заінтересования. Загально панував святочний настрій, а легкі і простенькі картини з життя покійного дідуся будували і потягали своєю тихою і надземною силою. На тлі ревних а тихих діл покійного коло поширення культу Марії і в його душ пастирській праці, на тлі його погідної безпретенсійної вдачі розуміється лучше, чому то Христос аж 30 літ проживав в укриттю маленького Назарета і чому Він ще й досі в маленькім кивотику невидимо і мовчазно потягає до щирої і тихої любови. До дискусії, 2. точки програми не зголосився ніхто тільки на прикінці додав кілька слів від себе о. Провідник, доповняючи тим реферат кількома гарними спомінами в звязку з діяльністю покійного на полі марійської праці.

Після того удалися усі до каплиці, де о. провідник ураз з о. префектами відправили панахиду за помершого. Хор відспівав усе з точним викінченням і зрозумінням поважного, жалібного настрою. На тім закінчено.

Збори філії »Просвіти« в Золочеві.

Дня 7. ц. м. відбулися річні загальні збори філії »Просвіти«. На тих зборах повторилася історія, яка була і на заг. зборах матірного Товариства »Просвіта«: спроба опанування наших інституцій, лівими партіями, що хотілиби захопити їх для ширення своєї політичної ідеольоґії. Вони видвигають »клясовий« клич і бажають ширити »клясову освіту«, якої зразки дають у своїх часописах. Як ця соціялістична культура виглядає на ділі, показали вони на зборах в Золочеві. Коли побачили, що їх за мало, щоби на голову виділу філії вибрати свого проводира Калиновича, а на членів виділу йому подібних типів, тоді стали провокувати противну їм більшість, називаючи приявних мущин і жінок хрунями, хамами та ще більше вуличними словами та кидались на присутні жінки з кулаками. Цим диким виступом виразно зазначили, що вони тільки є покликані ширити »освіту«, бо вони її найкраще розуміють. На щастя збори не далися стероризувати і вибрали до виділу національно певних людей.

Що таке У. Н. С?

Такою назвою — »Український Народний Союз« — назвали себе звісні »хліборобі« з під проводу Ількових і Даниловичів. Від початку істнування цеї накиненої нам »партії« наше громадянство солідарно поставилося до неї ворожо. Доказом того всі її публичні виступи з минулорічним »селянським конґресом« включно. Останніми часами починають »хлібороби« проявляти більшу діяльність. З тих сумної марки зборів слід відмітити т. зв. »воєвідську конференцію партії УНС«, що відбулася дня 17. ц. м. у Львові в салі »Ґвязди«. Як подає польська преса, було на тій конференції 72 »делеґатів« з ріжних повітів. (Не знати тільки, хто їх делеґував!) Збори вислали від себе делеґацію з письмом до воєводи, вибрали воєвідську управу УНС і рішили скликати у Львові другий »селянський конґрес«.

На конференції були звісні діячі »хліборобів« як Данилович, Стовпюк та інші, що менше важно. З правдивим смутком одначе приходиться занотувати приявність на зборах священика, о. Залітача з Яворова. Як подають часописи, був він навіть предсідником нарад. Активний виступ українського священика в такій політичній акції, що її осуджує весь наш загал, не дається ніяк оправдати. Ніхто не робить закиду священикови, коли він відданий своїм становим обовязкам здалека держиться від всякої політичної акції. Але коли священик відважується на таку карколомну політику, яку задумує УНС, то се не тільки не є оправдання, але таким кроком священик сам нищить свій моральний вплив на оточення, серед якого він працює.

ЗАКАРПАТСЬКА УКРАЇНА.

Народньо-культурна виставка в Пряшеві.

В травні ц. р. буде отворена в Пряшеві, в епископській палаті народньо-культурна виставка. Виставка буде обнімати такі відділи: 1. мистецько-промисловий, 2. етноґрафічний, 3. церковномистецький, 4. літературно-освітний, 5. шкільний, економічний і природописний. Виставка буде мати велике значіння для культурного двигнення закарпатських Українців.

Політичне положення.

Серед закарпатських Українців велике невдоволення викликало те, що ані президент Массарик, ані Бенеш ані Швегля не приняли депутації Центральної Руської Ради. Депутація хотіла представити правительству домагання Українців залишити столицю П. Руси в Ужгороді. Інакше принимали Чехи ту саму Ц. Р. Раду перед 8 роками, коли вона проголосила злуку Закарпатської України з Чехословаччиною. Що ґірше між самим українським населенням тепер нема згоди і дехто задумує оснувати другу Народню Раду.

РАДЯНСЬКА УКРАЇНА.

Відпустка Чубаря.

В попереднім числі ми згадували про імовірне уступлення голови Ради Народніх Комісарів в Харкові Чубара. Можливо, що до цього вже і прийшло, бо ось часописи доносять, що Чубар виїхав на відпустку. У большевиків такі „політичні“ відпустки часто означають стільки, що деїнде димісія.

РУМУНІЯ.

Арешти українських селян.

В українських селах на Буковині почалися нові арешти селян і робітників. В селі Глибока перевели жандарми трус у 50 селян, з чого понад 20 арештували. Деяких передали вже воєнному судові. Про ті арешти буковинській пресі поліція заборонила писати.

Ідейне виховання.

(Надіслана стаття).

Громада Дітей - Школяриків 3 і 4 відділу, що вчаться в »Рідній Школі« при українській католицькій церкві в Hamtramck Mich. (Зєдинені Держави) пішли з колядою поміж українські родини, щоби зібрати датки для своїх братчиків і сестричок, які вчаться в »Рідній Школі« в старому краю. Цю збірку-коляду малих школярів в квоті 50 ам. дол. переслав »Рідній Школі« у Львові Шкільний Комітет, в склад якого входять п. Филип Демян — як голова, п. Михайло Кривий — як секретар, п. Павло Красіцький — як касієр.

З незвичайним вдоволенням замічаємо, що українські діточки в Hamtramck вчаться в українській школі жертвенности на народні потреби. Се п. учитель Тома Кошіль так впоює в молодечі серця любов до всего, що своє - рідне, не ділячи Українців на американських і старокраєвих. Слава »Шкільному Комітетові« і Родичам, що далеко на чужині дбають про виховання своїх діточок у своїй рідній школі.

Дяка Вам, Дорогі Українські Школярики, за щире серце. З дрібних датків, які складають тисячі Українців, удержує »Рідна Школа« в старому краю богато українських приватних шкіл. У них учать українські учителі українських дітей на добрих громадян свойого народу. Кожна українська дитина повинна ходити лише до української школи. Кожний Українець повинен памятати про »Рідну Школу« та давати що місяця частину своїх прибутків на »Рідну Школу«. Але батьківська голова має всякі клопоти. Часом може і призабути на сей обовязок. Так уже Ви, Діточки, пильнуйте сього і пригадуйте їм.

Щиро-Українське »Спасибіг« Вам, Дорогі Діти!

Головна Управа »Рідної Школи«.

До П. Т. Передплатників.

З нинішним числом розсилаємо почтові складанки (чеки П. Щадниці) і просимо шан. Передплатників присилати пренумерату на другий квартал.

Передплатників, що залягають з передплатою, просимо конечно вирівняти залеглости.

Адміністрація.

Зеднуйте передплатників „НОВІЙ ЗОРІ“!

Політичний огляд.

ПОЛЬЩА.

Сойм.

Дня 15. ц. м. на конвенті сеніорів заявив маршалок Ратай, що найблище засідання скличе на 22 березня. На дневному порядку засідання: поправки сенату до буджету й скарбового закона на 1927-8 р. та ряд резолюцій. Якщо до цего часу вплине до сойму чергове звідомлення найвищої палати контролі держави з виконання буджету, маршалок поставить його на дневному порядку. Крім цего сойм має до полагоди кілька проектів ратифікаційних законів, звідомлення конституційної комісії в справі саморозвязальности сойму та проект закона про збори. Крім цего, як відомо, є ще дві найважніщі справи, а саме справа громадських самоврядувань та реформи виборчої ординації до сойму. Що з цего всего сойм порішить; та як порішить, побачимо вскорі. Меньше важні справи, як звичайно перемеле скоро та слухняно, та не так легко пійде мабуть із громадським самоврядуванням і з реформою виборчої ординації до сойму.

Закон проти комуністів.

Соймова конституційна комісія радила над внесенням ЗЛН. в справі проекту закона проти комуністів. Представники лівих партій та непольських національностей поставили внесення, щоб над цим проектом перейти до дневного порядку. Однак це внесення впало й комісія небаром радитиме над проектом закона в справі поборювання комунізму. Цей закон дававби право гостро карати комуністів і запідозрених у комунізмі та загалом вільну руку в поступуванні з революційними орґанізаціями й одиницями. Правительство малоб право навіть відбирати мандати членам самоврядувань що їм доказалиб якісь взаємини з орґанізаціями революційними, ба навіть уневажнювати листи кандидатів до самоврядувань, сойму й сенату, колиб люде поставлені на листах були комуністами, чи взагалі революціонерами. Так як цей проєкт уложений, дає він широке поле до самоволі та надужить.

Нелеґальні орґанізації.

Розпорядком міністра внутрішних справ Складковского признано польську »Незалежну Хлопську Партію« та білоруську »Громаду« нелеґальними орґанізаціями. На основі цего розпоряду всі воєводи видали відозви до населення, що яканебудь участь у цих партіях буде карана. Посли НХП., як пишуть польські часописи, заявляють отверто, що Незалежна Хлопська Партія не звине діяльности, тільки перейде в підпілля.

Німецько-польська цлова війна та дальші переговори.

Цлова війна між Польщею й Німеччиною приносить чималі шкоди польській загряничній торговлі. Правда, підратував був Польщу трохи анґлійський страйк вуглекопів, бо тоді Польща вивозила своє вугілля до Анґлії, та тепер нема вже на цей вивіз надії. Тож побут у Женеві використав представник Польщі на це, щоб спонукати Німеччину вести дальше зірвані Німеччиною переговори. І це вдалося. Тому 21 ц. м. міністер загряничних справ повідомив німецького посла, Равшера, що польське правительство годиться на умови розміркувані в Женеві між мін. Залеским і мін. Штреземаном у справі віднови економічних переговорів польсько-німецьких. Також і пос. Равшер потвердив, що німецьке правительство годиться на переговори. Значиться перервані переговори пічнуться наново.

Несправджені вісти про намірену акцію Польщі на Литві.

Берлінські часописи приносять вісти, будьтоби Польща задумувала акцію на Литві в день імянин марш. Пілсудського. Німецькі часописи, правда, зазначували від разу, що ці вісти виглядають на сензацію та що їх джерелом Радянщина. Анґлія — після запевнень радянського представництва — згодилася в Женеві полишити Польщі свободу в відношенні до Литви та забезпечити ненарушимість польських західних гряниць. Ці поголоски викликали були в Ковні занепокоєння. Та покищо іменини марш. Пілсудського минули без польської акції на Литві. І здається так і покінчиться все на сензаційних вістях, бо до війни тепер ніхто ще не підготований тай ще Европа не отряслася від важких наслідків по світовій війні.

НІМЕЧЧИНА.

По сесії Союза Народів.

Хоч Німеччині припала честь председника на минулій сесії Ради Союза Народів, Німеччина з цеї сесії, як це видно з голосів у німецькій пресі не дуже вдоволена.

Міністер Штреземан здавав уже на кабінетовій раді звідомлення з сесії Ради Союза Народів. Він реферував поодинокі фази женевських нарад, а передусім питання, що найбільш обходять Німеччину, себто питання горішнешлезького шкільництва й питання Сари. Представив теж звідомлення зі своїх розмов із Чемберленом, Бріяндом та Залеским. У звязи з цим зобразив можливости, які отвираються перед Німеччиною щодо опорожнення Надренії. Кабінетова рада приняла до відома й затвердила звідомлення міністра загряничних справ Штреземана.

Подяка німецьких меншостей Штреземанові

Президія німецького Фольксбунду на польському Горішньому Шлеську надіслала з Катовиць міністрові Штреземанові письмо з подякою за становище в справі німецьких меньшостевих шкіл на Раді Союза Народів. Практична розвязка в справі меньшостевого шкільництва на Шлеську найшла повне зрозуміння в меньшостевих німецьких кругах. Виводи Штреземана в справі законного положення успокоїли їх вповні.

Висаджування пруських укріплень.

Висаджування укріплень в околиці Ґльоґав уже сливе покінчене. Висаджування укріплень під Кістрінем покінчать теж у березні. Вскорі пічнуть висаджувати укріплення під Кенігсберґом.

АНҐЛІЯ.

Заперечення Чемберлена щодо протирадянського фронту.

Увесь світ обігла вістка буцім то Анґлія підготовляє утворення протирадянського фронту, в який булаби вмішана між іншими й Польща. Чемберлен поспішився заперечити ці вістки в Женеві — Анґлія не думає про ніякий протирадянський фронт — запевняв він.

Анґлійський закон про професійні союзи.

Щоби не допустити до другої страйкової катастрофи, рішилося англійське правительство на зміну закона про професійні союзи. Проєкт забороняє генеральний страйк як акт нелеґального заговору, забороняє уставляти страйкові стійки та побирати примусові вкладки від членів союзів на

Спіритизм.

V.

ПОЯСНЮВАННЯ СПІРИТИСТИЧНИХ ЯВИЩ.

2. Гіпнотизм.

Ось кілька примірів.

В р. 1885 появилася в Лондоні книжка »Відгомони невидимого світа«. Ця книжка повстала зі стенограмів, довершених одним учасником спіритистичних забав. Автором »Відгомонів« є молодий, необразований ремісник. Помимо того книжка містить немалу низку поважних і глибоких думок, які висказав той ремісник в трансі, нібито в імени ріжних померших фільософів, богословів і істориків.

Оден 18-літний молодець (Г. Тавтль), звичайний фармер, без образования, що жив в державі Огайо в Америці, має бути автором кількох наукових творів, написаних в глибокім трансі. З творів цього фармера, перекладених на німецьку мову (передовсім із тв ру: Geschichte und Gesetze des Schöpfungsvorganges) запозичив не оден мотив відомий німецький матеріяліст Біхнер.

Англійський письменник Карло Дікенс розпочав роман: »Тайна Едвіна Друда«. Перед закінченням його однак помер. Його заступив молодий робітник, хлопець без науки, досить тупий, Джемс, що в трансі докінчив роман, і то так складно, що трудно пізнати, де кінчиться праця Дікенса, а де зачинається Джемса.

Медії описують нераз докладно будучі події, а не вміють відповісти на питання, що відноситься до сучасної події. Вони ставлять часто вірну діягнозу недуги і вказують на ліки, які помагають. Вкінці навіть в тім самім трансі їх просвічення бувають незгідні й суперечні. Вони пишуть раз поправно, а за хвилю неграматично. Ось пр. Моссо подає такий факт з власної обсервації. Образований медій, що знає добре свою рідну мову, робить при писанню помилки проти всяких правил стилістики й ортоґрафії. Але по хвилі той самий медій укладає свобідно цілі речення в мові, якої не знає.

А щож скажемо про ті новотвори, що зявляються нечайно і сповняють чинности осіб живих і свідомих — чиж вони не полишають по собі в думках і почуваннях глядачів найвисшого замішання, хочби це були найтверезійші критики? Після фантастичної теорії спіритистів мають це бути природні обяви, так звані: тілесні розщеплення медіїв. Медії в хвилі трансу не тільки можуть — по цій інтерпретації — розширювати своє тіло або ділати своїми членами невидимим загально способом на далекий простір, але можуть також видавати зі своєї тілесної субстанції нові едиції власних постатей.

Правда, ці розщеплені постаті представляються нераз як двійняки медіїв, але буває часто инакше: вони є або мало подібні, або й зовсім не подібні до своїх прототипів.

Та тут не йде про вигляд, а про що инше. Коли нові едиції медіїв є тілесним витвором їх фізичної орґанізації, то вони повинніби заховуватися зовсім пасивно. Нехайби врешті виконували такі рухи, від яких вони преці по згаданій теорії повинні вповні і ві всім залежати. Тимчасом діється цілком противно. Розщеплені постаті являються не тільки єствами дивним способом від свого пня відірваними, але також єствами особовими.

Навіть тоді, коли вони є ідентично подібні до медіїв, то не завсігди роблять те саме і так само, як медії. Оден дослідник спіритизму (Аксаков) описує пригоди учительки, яка зявлялася між своїми ученицями з власним двійняком, але цей не завсігди так само заховувався, як вона. Ще більшу розбіжність двійняка медія зі своїм прототипом описує Моссо. Ось що читаємо в однім його творі: Двійняк приходить до дому свого ориґіналу в хвилі його неприсутности, відчиняє двері в очах служачого, котрий очевидно нічого не підозріває, і розсідається вигідно на фотели свого пана. По хвилі зявляється правдивий господар, і хто опише його здивования, коли він застає двері дому відчинені і чує з уст свого служачого обяснення, що це зробив він сам, його пан, будучи тут недавно, що служачий бачив його на власні очи. Занепокоєний і здивований пан входить до своєї кімнати і... застає себе в фотели. Двійнякови не подобалася присутність господаря. Та не було ради. Він мусів опустити безправно заняту кімнату. Встав отже з фотелю, насупив брови і з грізною міною перейшов коло свого ориґіналу, затираючи за собою всякий слід.

А щож тепер сказати про мнимі едиції розщеплених медіїв, які до них мало подібні, або й зовсім неподібні? З того приводу вважаються вони очевидно уповажнені до повної свободи рухів. І справді заховуються так, начеби хотіли нарочно показати світові, що з теорії розщеплення роблять собі іграшку. Бо в тій самій хвилі, коли медії очевидно вичерпані тою тяжкою й дивною операцією, довершеною на власнім тілі, лежать неповорушно, їх емanації крутяться по кімнаті, зближаються до переляканих гостей, розмовляють з ними, а навіть, коли є женського полу, залицяються до мущин, цілують їх...

І який моральний змисл слід випровадити з тої яскравої мозаїки прикмет спіритистичних медіїв? Не инший, як той, що вони є сильні, як Самсон, а рівночасно слабі як дитина і до того сплячі.

Медії є геніяльні і неграмотні, умють більше, як можуть, а рівночасно менше, як в силі уміти. Словом, їх суперечности в цілім поступованню такі наглядні, такі великі й дивні, що повинні звільнити нас дальше займатися їх особами.

користь політичних партій. Політичні вкладки професійних союзів можуть бути тільки добровільні. Вкінці забороняє закон союзам урядників і державних працівників прилучуватися до цих професійних організацій, що мають політичну закраску. В найблизчих днях предложать цей проєкт парляментові.

Критика радянської політики.

Осьтак Англія забезпечується проти більшовицької агітації в себе дома. Та ще більше шкоди завдає Англії більшовицька акція в зовнішній політиці, головно в Азії в Китаю та в Індіях. Ось тому то секретар для Індій лорд Біркенгед в своїй промові піддав гострій критиці радянську політику. Він виразно обжаловує їх, що ділають на шкоду британської імперії. У кінцевих виводах зазначив бесідник, що консерватисти змагатимуть усіми засобами до усунення з Англії провокаторів, приймаючи кинутий Англії визов. Промова Біркенгеда викликала велике вражіння в всіх політичних кругах. Її вважають першим виступом в офіціяльній боротьбі між Лондоном і Москвою. Ці круги вважають, що зірвання дипльоматичних зносин із Радянщиною неминуче й може наступити в найблизчих днях. Як бачимо відносини між Англією й Радянщиною дуже напружені, та все це ще не говорить, щоб Англія підготовляла воєнну акцію проти Радянщини. Як зазначили ми це вище — ніяка держава не підготована покищо до війни й тому не хоче її, бо й боїться.

ФРАНЦІЯ.

Звідомлення Бріяна з Ради Союза Народів.

На засіданні ради міністрів предложив Бріян із задоволенням рішення Ради Союза Народів у справах Басейну Сари та меншостевих шкіл на польському горішньому Шлеську.

Справа конференції щодо обмеження зоружень.

На цему самому засіданні обмірковувала рада міністрів справу запрошення Зединеними Державами на розоружну конференцію й рішила вислати відповідь. В урядових кругах думають, що справу розоруження слід розглядати, як цілість і віднести її не тільки до обмеження морських зоружень, але й до сухопутніх та повітряних. Однак тому, що французький обсерватор, колиб його Франція вислала, не мігби, на случай появи опінії суперечної з французькою тезою в справі морської оборони, поборювати цеї опінії — тож здогадуються, що Франція не візьме участи в конференції.

ІТАЛІЯ.

Ратифікація договору в справі Бесарабії.

Ще 28 жовтня 1920 р. підписали держави Антанти договір, яким признано Бесарабію Румунії. Та в силу може він увійти щойно тоді, коли всі держави, що підписали договір, ратифікують його. Доси не ратифікували його Італія та Япан. Аж ось несподівано Італія ратифікувала договір. Було це вислідом договору Італії з Румунією з дня 16 жовтня 1926. Договір цей звертається проти Югославії, що по договорі Італії й із Угорщиною, взята неначе в кліщі, а також проти Малої Антанти, а передусім проти Франції у змаганні за Балкан. Та заразом ставиться цим Італія гостро проти Радянщини. Само собою, що це все обмірковано в Ліворні між Чемберленом і Мусоліні єм.

РАДЯНЩИНА.

Протест проти ратифікації Італією бесарабського договору.

Само собою, що Радянщина мусила запротестувати проти ратифікації договору в справі Бесарабії. Агенція Стефанія доносить, що радянське правительство за посередництвом своєї амбасади зложило в італійському міністерстві загряничних справ протестаційну ноту проти цеї ратифікації. Та не тільки радянське правительство, але й протирадянська російська еміграція запротестувала проти ратифікації цего договору.

ЮГОСЛАВІЯ.

Таємничі приготування в Югославії.

Політика Італії затрівожила й Югославію. Часописи принесли вістку, що югославянський генеральний штаб під кермою короля приготовляє широкі пляни, які можнаб назвати мобілізаційними. Є вісти, що робляться вже мобілізаційні приготування здовж альбанської та італійської гряниці. Головні сили мають бути вжиті на цих гряницях. На болгарській гряниці мають бути уставлені резерви, а на грецькій і угорській гряниці мають бути запоряджені засоби безпеки. В бюрах генерального штабу кипить інтензивна праця, в якій бере особисту участь сам король. Кілько в цих вістях правди, годі знати, можливе, що це тільки весняні воєнні алярми.

Відгомін у скупщині.

Який настрій у Югославії проти Італії, свідчить про це подія в скупщині. В часі промови б. міністра загрян. справ Трумбіча, що гостро критикував італійську політику Нінчіча, відізвалася опозиція окликами проти Італії, а посол Вільдер закликав у сторону льожі дипльоматів, в якій у першому ряді сидів італійський посол ген. Борреро: »Італійський посол Бодреро є ще тут! Геть із ним! Югославянський посол Балуджіч мусив уже копнути Рим, чому пос. Бодрер ще все тут!« Опозиція прийняла цей оклик бурливими оплесками. Президент скупщини замкнув зараз засідання та вийшов із салі. Члени правительства зібралися на нараду, щоб обміркувати, що діяти дальше.

КИТАЙ.

Кантонці зайняли Шанґгай.

Заки ще потвердилася вістка про зайняття Нанкінґу південними військами, наспіла вістка про вхід кантонських військ до Шанґгаю. Війська війшли без боротьби до китайської дільниці, що її покинули північні війська. Ген. Пі-Шао-Ченґ, командант північних військ скрився в чужоземних концесіях. Рівночасно почався ґенеральний страйк. Англійські війська стоять у поготові, щоб перешкодити евентуальному вступленню Кантонців до чужоземної дільниці. Міська влада міжнародніх концесій проголосила виїмковий стан. Відділи військ, що були ще на кораблях, висідають на сушу. Комунікація з Шанґгаєм можлива тільки морем.

Пресовий ланцюх

Жертви на розширення видавництва »Нової Зорі«.

о. Андрій Борисевич, декан і парох Дрог. ева складає 3 зол. і кличе: Впр. о. Михайла Мрозовського, пароха Заліської Волі, Впр. о. Івана Черкавського в Радимні і Впр. о. Миколу Грицеляка в Радимні.

о. Іван Полянський, парох Смільника складає 3 зол. і кличе: Всв. о. Д-ра Василя Масцюха, пароха в Горожаній вел.; Впр. о. Франца Згорлякевича, декана і пароха в Хревті; Впр. о. Михаїла Артемовича, декана і пароха в Чирній; Впр. о. Евгена Боднара, декана і пароха в Смерекові; Впр. о. Григорія Канду, пароха в Михнівці.

о. Николай Кейван, парох Манявн складає 3 зол. (на популярний часопис для народа) і кличе: Впр. о. сов Василя Грицея, декана і пароха в Солотвині; Впр. о. сов. Макарія Кречковського, пароха в Бабчу; Впр. о. Володимира Яримовича, пароха в Росільній; Впр. о. Михаїла Николина, пароха в Кричці; Впр. о. Івана Мокрицького, в Порогах; Впр. о. Василя Лазарова в Яблінці.

о. Іван Криса, парох в Ісаях складає 5 зол.

Н. Н. (на популярний часопис для народа) скадає 5 зол.

о. Нестор Величковський, парох в Базарі складає 5 зол.

о. Мирослав Ріпецький, парох в Лісках складає 5. зол. і кличе всіх Впр. Отців парохів Варяжського деканату.

---

3. Електричність.

Відновлення в культурнім світі — говорить дальше д-р Нітецький — старих спіритистичних практик, припало на час, коли флюїд Мезмера мав ще серед образованих кол велику повагу. Він, той флюїд, не тільки усував тяжкі фізичні терпіння з тіла магнетизованої особи, але приносив також людським душам надзвичайні дари, як ясновидіння, пророцтво, говорення незнаними мовами. Ті прояви, що виступають в магнетизмі, старалися деякі вияснити природними прикметами одної субстанції, якої природи ніхто не знав. Її секрет мав тільки віденський лікар з кінця 18 ст., Мезмер, отже той таємничий флюїд охрестили його іменем.

Коли отже в культурній Европі й Америці зароїлося від медіїв, то для поверховних умів, які бють чолом перед кождою модною теорією, не представляли спіритистичні явища трудної загадки. Це всьо було витвором флюїду Мезмера. З часом однак флюїд Мезмера збанкротував і сьогодня вже ніхто в нього не вірить. Але преці щось було й є в магнетичнім ліченню. Так, пояснюють нам міродатні сторонники магнетизму, тут ділає природний середник, себто просто акція одного органу на другий. Та це пояснення не вдоволяє знов сторонників спіритизму. Такі величезні перевороти в матеріяльній, психічній і умовій области — бороняться вони — які бачимо в спіритизмі, домагаються не якоїбудь причини, але пропорціональної до її чудес. Тут потрібна якась великанська підойма, якийсь укритий глибоко в нутрі природи первень, котрий бувби сильнійший й плідніший від усього, що світ досі знає. І спіритисти запевняють, що мають такий природний секрет продукцій медіїв. Таким секретом це »од«, найсубтельнійша субстанція, що знаходиться в природі і керує цілим розвитком її неорганічних і органічних, матеріяльних і духових явищ. Цю субстанцію називають також »спіродом« або »психодою«. Вони запевняють, що це ніяка гіпотеза, а факт, а хемічне тіло.

Корифей німецьких спіритистів Райхенбах, хемік, голосив в своїм часі предивні питомености того всесильного оду і поясняв, що од має бути світляної, електричної природи, а перебуває передовсім в людських нервах. Незвичайно вражливі особи мають мати таку силу вгущеного оду, що коли знаходяться під якимсь сильним вражінням, то він обильно видобувається з них і тоді можна його нераз бачити голим оком як ніжну сіро-синю хмарку. Вже перед віками догадувалися учені чогось подібного; вони згадують про лучі, які добуваються з людського тіла, а передовсім в часі сну.

Та наша доба мріє не тільки, як старі окультисти, про чуда оду, але досвідно просліджує його й аналізує. І це булоби її справжньою висшістю над старинними віками, колиби вона хотіла обмежити свої досліди до фізичних, отже наукових гряниць. На жаль електричний од зводить з природної, льогічної дороги думання щораз ширші кола образованих людей.

Можливо, що деякі особи мають у своїй нервній скарбниці якийсь особливший запас електричности і що при її помочи можуть виконувати деякі чинности, котрі видаються неприродними, як порушування з місця ріжних тяжких предметів без дотикання.

Бувають жінки, що мають своїм тілом дивний вплив на присутні предмети. Коли вони до них наближаються, то ті предмети, передовсім легкі, як столики, крісла, рухаються і навіть посуваються за тими особами.

Учений апольогет Ґутберлєт описує в своїм творі »Боротьба за душу« факт з життя одної простої дівчини-служниці, котрій в часі роботи в кухні часто щось перешкаджало: з її рук вирував хтось стирку, ручник, ложки; ці предмети перелітали в її присутности з місця на місце.

Супроти того можнаби припускати, що не всьо в спіритизмі мусить бути спіритизмом, або, що може навіть деякі фізичні чинности, з якими стрічаємося звичайно тільки на сеансах, як круження, потрясення, підношування в гору столиків і їх пересування, втрата ваги в тілі медіїв в деяких хвилях і т. п., це тільки природні наслідки. Може тут справді ділає нераз електрична сила, що виходить з медіїв? Булоби це, кажемо, можливе, колиби та цінна прикмета нервів медіїв не входила в область иншу, духову, яка не має нічого спільного з якимнебудь флюїдом.

Але де знайти сеанс, на якім зважалиби на таке справедливе розмежування? Навпаки, на кождім сеансі обі ці области є якраз мішані. Умовою всіх фізичних продукцій є порозуміння, воля, бажання, жадання, розмова з невідомими силами або устна, або внутрішня. Звідси то й цей спіритистичний флюїд має деякі додаткові ціхи, яких не має ніяка матеріяльна субстанція по своїй природі. Він є вільний й інтелігентний. А коли він вже таким представляється в фізичних продукціях, то о скількиж дивнійший мусить він бути в духовій акції медіїв! Їх високе просвічення, їх талани наукові, лінґвістичні, аритметичні, викликані надміром електричної субстанції, в силі вивести з терпеливости найбільш толєрантні уми.

Та нема, як кажуть, такої дурниці, що не знайшлаби для своєї оборони якого фільософа. Таке і з тим електричним флюїдом. Згаданий вже Райхенбах сподіється по нім цілковитого перевороту в життю, в людських поняттях, в цілім духовім світі...

Хиба дальше електричне просвічення чи радше засліплення, не в силі піти!

(Дальше буде).

Дописи.

Стрілиська Нові, повіт Бібрка. Ніяка робота, а тимбільше просвітно-орґанізаційна, не обійдеться без грошей. Просвітна праця вимагає постійних і доволі великих вливів — наразі, як вчить щоденний досвід — безповоротних. У своїй щоденній праці »Просвіта« здана виключно на матеріяльне попертя з боку усіх українських громадян, яким всеціло служить. Коли хочемо, щоби та праця у своїому темпі не уставала, противно розвивалася і кріпшала — то громадянство мусить дати гроші і ще раз гроші.

На всіх зборах, анкетах, обіжниках та закликах звертала і тепер звертає »Просвіта« увагу на пекучу потребу матеріяльної підтримки освітних змагань. Всі ті заклики та дебати не виходили то дуже далеко поза традиційні ухвали, на яких нічого будувати не можна. Це зовсім ясно і зрозуміло — а передовсім повинно бути зрозуміло в першій мірі для тих, котрі так всюди і всегда хочуть і критикують просвітну роботу. В останніх місяцях на зборах численних філій »Просвіти« винесено ухвалу, щоби всі читальні жертвували на просвітно-орґанізаційну працю та на покриття довгів Т-ва, спричинених тою роботою, чистий дохід з 1—2 вистав. І тихо стало. Доперва на днях відгукнулася перша читальня в Стрілиських Нових. Аматорський гурток згаданої читальні уладив виставу. 50% доходу з вистави в квоті 38 зол. передано до розпорядимости Т-ва »Просвіта« з допискою: »В користь спільних наших просвітних змагань«.

Приходить черга і на другі читальні. А якби так кожда читальня виповнила свій обовязок — а маємо їх тепер понад 2600 — то напевно звільнилиби ми Т-во »Просвіта« з його незавидного матеріяльного положення, а Головному Виділови допомоглиби повести краще і скорше освідомлюючу працю серед мас народу. А найважнійше то, що допомоглиби ми Головному Виділови зреалізувати його намічений плян створення »Освітного Інституту« задля виховання просвітних робітників.

Стрілиська Нові виконали свій обовязок. Хто другий з ряду? Vivat sequens!

Поінформований.

Більче Золоте. Чудом спасся! Перед двома тижнями вивалилася в споді керниця на приходстві в Більчу Золотім. Люди, що мурують керниці, лазили в долину, щоби подивитись, чи не можна залатати діри і майже сказали, що се дасться зробити — однак до згоди з комітетом парохіяльним не прийшло. Так тревало дві неділи. Аж дня 13. березня, коли священик по тихій Службі Божій поїхав на співану до прилученого села, прийшов Дмитро Тимчук до комітетового і сказав, що згодиться направити керницю, але мусить подивитися, щоби зараз в понеділок братися до роботи. Керниця глубока 18 м. Як тільки Тимчук зліз до глибини 13 м. нараз з великим гуркотом вся керниця завалилась і до верха зарівналась. На сю вістку збіглося ціле село, але ради не мож було дати, бо около 3 метри каміння не легко витягнути. Однак на телефонічне зарядженне судової комісії, мусіли люди братися до добування трупа. Доперва в понеділок по зладженню рушт ування з валом около 1 год. в полудне зачали витягати камінь.

Вечером около 6 год. хотіли запереставти роботу, але нараз оден з людей почув тихий, глухий голос: »ратуйте«! що добувався з глибини керниці. Тоді вже ціле село не спало. Цілу ніч працювали, аж рано в вівторок о 6 год. дійшли до чоловіка, що був неначе форма зі стали, довкруги обмурований а над головою великий камінь неначе капелюх, так що неміг рушитися. Щасливо вибрали каміннє і витягнули чоловіка зовсім здорового, нігде не потовченого, лиш оден палець у руки мав скірку зісунену. Чоловік сміється, ходить і просить лиш їсти. Оповідає докладно, що був притомний і мав надію, що при Божій помочі люди його добудуть. Справді дивна річ! Ніхто в селі не може зрозуміти, як се могло бути 13 м. в глибині, всьо каміне завалилось, а чоловік цілий! »Господь іхже хощет живит, іхже хощет мертвит«.

о. Семен Гребенюк, парох.

Глиняни. (Посвячення домівки Народнього Дому). Глиняни колись містечко на пів одурене москвофільськими ідеями, вертає поволи на правильний шлях здорової народньої ідеї. Доказом цього є ті установи, які рік-річно здвигаються на території місточка. Причиною поступу є добірний склад місцевої інтеліґенції, що працює над освідомленням населення, кермуючись виключно реліґійно-національними переконаннями.

І знова пережили громадяне Глинян в дни 20. ц. м. велику та радісну хвилю, день посвячення домівки Народнього Дому, закупленої з рук жидів жертвами місцевого населення. Свято випало величаво. Як делеґат Ревізійного Союза прибув п. Стернюк, а і кооперативи цілого повіту прислали своїх делеґатів. Рано о год. 10-ій відправилась в місцевім храмі соборна Служба Божа, яку відслужили: о. дек. Садовський, о. пар. Боберський, о. пар. Терещук, о. Ганас та богослов Тимяк. Приналідну проповідь виголосив о. Роман Ганас. Хором проводив о. сов. Костишин — парох Балучина. По Богослуженню удалася 2000-на маса до нової домівки, де серед великого піднесення духа — доконано акту посвячення. По посвяченню удалася ціла громада до місцевої читальні, де відбулася святочна академія та складання привітів поодиноких делеґатів.

Що свято випало так величаво, належить приписати те фактови, що душею сего торжества була отся правда: Хто хоче вести нарід вперед, мусить його кормити здоровими реліґійно-національними переконаннями та що кожде наше свято випаде величаво, коли зачнеться з Богом. *Г-с.*

Нові книжки і видання.

Zurkinden, Odilo, O. S. B., Wie der Herr so gut gewesen. Erzählungen aus Christi Zeit. 2 u. 3. Auflage. (6. bis 8. Tausend.) 8⁰ (IV u. 86 S.) Freiburg i. Br. 1927, Herder. Gebunden in Leinwand M. 2·—

Є це оповідання з часів Ісуса Христа, котрі цілком слушно можна назвати поезією в прозі. Автор при повній простоті оповідання і прекрасній формі визначається високим поетичним полетом.

Осередком оповідання є Божественний Спаситель Ісус Христос в своїй доброті і чоловіколюбію, як Він роздаючи великі ласки й добродійства переходить св. землю і вкінци умирає на хресті. Коло нього гуртуються і инші особи вже то віддані йому цілковито, вже то у ворожім до нього настрою. Ті статі по части взяті є з історії, по части є творами автора. Перша подія відбувається в місточку Єфрем, де Христос воскрешає молодця, одинака у своїх родичів. Він стає вірним учеником Христовим і бере участь в подіях великої пятниці.

Друга подія представляє арабського шейка Ісмаїла. Він вправді поганин, але також находить дорогу до Ісуса Христа. Почувши про смерть Його, на хресті, розриває обвязані свої тяжкі рани, котрі недавно одержав в боротьбі, бо хоче умирати враз зі своїм Спасителем.

Твір цей дає читачеви не лише повне мистецьке вдоволення, але заразом наповняє душу горячою любовю до Ісуса Христа. Надається він в першій мірі для молодіжи.

Життя св. Кирила і Методія. Написав: Др. Діонисій Ніяради, епископ Крижевацький. Видавництво Т-ва »Просвіта« в Ужгороді. Ч. 24-25. 1923 р. 8⁰ стор. 40. Книжочка написана з великим знанням і з узглядненням наукової літератури, а при тім ясно і приступно, овіяна теплом любови до предмету. Призначена головно для наших закарпатських братів. Здалосяб її видання і в нашій літературній мові тим більше, що цего року святкується 1100-ті роковини уродин св. Кирила.

Наш Приятель. Часопис для молоді. Р. VI. Ч. 4. цвітень 1927. Видає Марійське Т-во Молоді у Львові. Зміст: Страстна думка. — Спомин про перше св. Причастя. — Що буде зі мною. Ростислав Володимирович. — Кава. — Воскресні настрої. — Пісня горобчика. — Хто щедрійшій. — Ма руся. — Загадки.

Молоде життя. Часопис українського пласту. VII. р. Ч. 3 (42). Львів 15. 3. 1927. Видає Укр. Кр. Т-во охорони дітий і опіки над молодіжю.

Сільський Світ. Ілюстрований господарський часопис. Р. V. Ч. 6. —15. 3. 1927. Львів, Собіського 32.

Іван Мисик: Остання лекція, драматична картина на 1. дію (Сюжет із А. Доде) Видавництво »Театральна Бібліотека«. Вип. 65 (III. 1927). Рік вид. VI. Львів 1927. стор. 13 × 3 малої 8⁰. Ціна 40 сотиків.

Гр. Марусини: Хлопський Син. Комедія на 1. дію. Друге поправлене видання »Театральна Бібліотека«. Рік 6. V. вип. XI. Львів 1927. Сторін 22 × 2 вел. 8⁰. Ціна 1 золотий.

НОВИНКИ.

З Українського Наукового Інституту в Берліні. Дня 18. ц. м. вечером в авдиторії берлінського Університету відбувся виклад в німецькій мові проф. д-ра Мірчука на тему: „Боротьба західно й східноевропейських впливів на духово-реліґійному ґрунті минувшини України: І. Давна доба під знаком суперництва між Римом і Византією".

Отаман Букшований випущений на волю. Проти отамана Осипа Букшованого, арештованого в часі переходу гряниці з Радянської України, переведено тайну розправу. Розправа не виказала ніякої вини от. Букшованого й його випустили на волю.

Зневаження редактора »Слова Польського«. Львівський магістрат рішив перезвати стару вул. Панську на вулицю мар. Йосифа Пілсудського. При цій нагоді пригадало »Слово Польське«, що цю вулицю вже раз, а саме 1917 р. перезвали були »по вечне часи« на вул. Бем-Ермолія. Цим зіставленням Бем-Ермолія з марш. Пілсудським почувся обиджений львівський офіцерський корпус і в його імени трьох капітанів 40 п. п. пішло в ред. »Слова Польського« й дали в лице ред. Романові Кордисові та лишили свої візітки.

Смерть боснійського політика. У Сараєві помер Ґрігорє Остапович, відомий перед світовою війною провідник боснійських Сербів, як непримиримий ворог австро-угорської монархії і прихильник прилучення Босни й Герцеговини до Сербії, зазнав у часі війни важких пересл дувань від віденської влади. Помер у 87 р. життя.

Форд перед судом. В Детройт у Зєдинених Державах почався процес проти Ґенриха Форда за обиду. Недавно писав Форд у свойому щоденнику, що є жидівська змова на шкоду господарства Америки й підозрівав Арона Шапіра, що він послугується економічними орґанізаціями для особистого зиску. Арон Шапір обжалував Форда й домагається міліона долярів за знеславу. Із огляду на особу обжалуваного процес викликає в цілій Америці велике зацікавлення.

Ґеографічне відкриття на Сибірі. Московський учений Обручов, що з поручення ґеольогічного комітету в Москві, досліджує Сибір, відкрив недавно в країні Якутів невідомий кряж гір. Ці гори є в поріччі ріки Індґерки. Увесь гірський кряж довгий на 10.000 кільометрів а широкий на 300 кільометрів. Гори високі місцями на 3.300 метрів.

Святокрадство. Невисліджені доси злодії вломилися оноді в ночі до костела в містечку Бєжуню, в серпецькому повіті над річкою Вкрою й зрабували: золоту чашу, срібну позолочувану чашу, плятеровану чашу, срібну монстранцію, 3 срібні позолочувані пушки, 2 срібні ампулки з тацою й плятерований канделябер — загальної вартости 75.000 золотих. Із одної пушки святокрадці висипали Найсвятіщі Дари й росипали їх на комоді.

Обниження правних відсотків. Розпорядом президента польської річи посполитої обнижено законну відсоткову стопу з 15% на 10% у річному відношенні. Цей розпоряд не відноситься до правних відсотків себто таких, що з права належаться вірителеві в разі проволоки з боку довжника

коли не було окромішньої угоди про відсотки проволоки, дальше відсотки при відшкодуваннях за заподіяні шкоди й т. п. На раду міністрів предложили проект розпоряду президента річи посполитої, який устійнить спосіб управильнення процентової стопи взагалі в кредитових взаєминах.

Суд над убійником по 20 літах. Окружний суд у Кутні розглядав рідку в судівництві справу за вбивство. На лаві обжалованих засів Давид Ґрос, богатий купець, колись убогий ковальський челядник, обжалуваний у цему, що перед 20 роками повбивав усю семю свойого принципала Іцка Братштайна, власника кузні в Жихлині, в околиці Кутна. Перед 20 роками довершено там незвичайно звірського вбивства. Жертвою вбивства були: жінка, своячка й двоє дітей Братштайна. Братштайна важко поранили та його вирятували. Братштайн впевнився, що вбийником був давний його челядник Давид Ґрос, видалений зі служби за несовісну працю. Пошукування поліції не дали ніякого висліду, убийник зник. Братштайн із своїм кузином Ковальським, чоловіком одної з жертв, не могли погодитися з фактом утечі вбийника. Кільканацять літ тривали їх пошукування. Братштайнові вдалося устійнити, що Ґрос виїхав до Америки. Відсіля вели сліди до Франції, з Франції до Анґлії. Братштайн подався в Анґлію й там помер. Тепер Ковальський робив на свою руку, та всі його зусилля не довели відочого. Що йно недавно в Лодзі Ковальський зустрінувся случайно з Ґросом віч на віч. Ґрос за протяг цих 20 літ доробився за океаном майна й був відомий у Лодзі як багатий купець. Убийник станув тепер перед судом обжалуваний за вбивство. Окружний суд у Кутні, опираючися на зізнанні покійного Братштайна, засудив Ґроса на 12 літ тюрми.

Засуд смерти. Дня 1. березня засудили в Санчі на кару смерти вбийника Яна Дзядоня за кілька вбивств. Він ще від 1918 р. безкарно занимався розбишацтвом й рабівництвом. Останнім його злочином було вбивство купця Зелінґера. Що судитимуть його ще за інші злочини довершені на Сході, тож виконання присуду відложено на пізніще.

Рятункове поготівля на залізницях. Міністерство комунікації рішило покликати до життя в усіх залізничих дирекціях рятункове поготівля. Вози поготівля складатисяmуть із операційної салі та відділу ліжок. На случай катастрофи поготівля з санітарями негайно вирушить на рятунок. Крім цего запорядило міністерство, щоби в кожному поїзді був вишколений санітар та скринька з ліками й хірурґічними знарядами.

Заручини дочки гетьмана Скоропадського. Часописи доносять про заручини дочки гетьмана Скоропадського з ґрафом Монтресором із Київщини. До ґр. Монтресора належали великі добра Новохвастівські, тепер знаціоналізовані.

Свято швайцарської прибічньої сторожі Св. Отця. На подвірі касарень папської швайцарської сторожі в Ватикані почали роботи біля будови монументального памяткового водограю. Будують його для вшанування памяти четвертого століття здобуття Риму (1527—1927), коли то швайцарська сторожа вірна папам виявила хоробру відвагу в обороні міста перед наїздниками й сливе вся посвятилася для врятування папи Климентія VII та кардиналів, що скрилися були в замку св. Ангела. Теперішня папська швайцарська сторожа має всего сотню людей і після ватиканської етикети йде зараз по »благородній сторожі« (Guardia Nobile), що її творять представники шляхотських родів. Сторожа має свою ґенеральну булаву, що складається з полковника, підполковника, двох сотників та капеляна. Памятковий водограй буде твором різбаря Цімермана з Ціріху. В середині водограю буде статуя капітана Ґаспара Роаста, команданта Швайцарів у памятний день оборони. Він держить в руці шпаґу, готовий до остатньої боротьби на смерть і життя, коли в його ніг падуть мертві вояки. Вода водограю трискатиме з пащ двох дельфинів до широкого басейну й відсіля спадатиме до другого круглого, серед колюмн і стовпів із ґербами Климентія VII й Пія XI. На одній колюмні буде пропамятна таблиця. Відслонення водограю відбудеться святочно на другий день Великодня.

Злочинний замах на католицьку церкву. Американські щоденники доносять із Сан Франціско, що тамошня поліція приловила двох людей у хвилі, коли підкладали бомбу під католицьку церкву. На вид поліції оба злочинці пустилися на втеки. Коли на зазив поліції не спинилися, поліція стрілила за ними й одного вбила, а другого ранила.

Скандальний процес рабіна. Старий, біля 70 літний рабін із Радимна Самуїл Спіра виїхав був до Америки на »заробітки«. Заробітки ці полягали в цему, що він відвідував більші місцевости в Америці й від тамошніх Жидів одержував по кілька долярів. Зібрав цих долярів біля 10.000. Колиб на цему покінчилося, булоб усе гарно, та на своє лихо пізнався рабін Спіра в Америці зі Злятою Рубін, так уже старою, бо мала вже 63 роки й хоч лишив дома жінку, ніби оженився з нею в друге, як удовець. Коли вернув до Радимна, Злята Рубін поїхала за ним і впімнулася за свої права. Тут виявилося, що рабін жонатий. Що Злята грозила йому скандалом, рабін хотів дати їй відшкодування в сумі кілька тисячів долярів, щоб тільки позбутися їй. Та спритна Жидівка, витягнувши від нього що могла, не думала обмежитися на цему, але хотіла мати з рабіна дійну корову. Рабін відмовився, а тоді прийшло до процесу, що відбувся в Перемишлі. Процес виграв Рабін, а Зляту Рубін засуджено на 6 місяців тюрми за вимушення грошей. Та рабінови грозить процес за двоженство. Процес Рабіна Спіри згромадив у Перемишли Жидів, із цілої Польщі, що з зацікавленням прислухувалися його діяльности в Америці.

Людоїди XX. століття в Европі. На Словаччині викрили банду Циганів, що вбивали людей і їздали їх. Один із арештованих Олександер Філько в слідстві признався, що він із товаришами вбив 9 людей, в цему числі чотири жінки й 13 літнього ґімназиста Оденеза. Філько показав і місця, де були закопані кости з убитих Цигане людоїди вбивали свої жертва топором, потім розрубували їх на части й давали Циганкам варити. Всіх арештували 26 Циганів, чоловіків і жінок. Замітне, коли Філька спитали, чи він вірить у Б га, то він відповів, що не знає, що це таке віра Всі Цигане неграмотні, тільки один із них глухонімий грамотний і він саме виявив на письмі людоїдство Циганів.

Самовбиство вязня. Оноді в слідчій тюрмі на Павяку розігралося трагічне закінчення справи, що скоїлася в грудні мин. року. Убийник Лятавца, директора товариства убезпечень безрог, Берлатович повісився, як кажуть, ізза докорів совісти.

Убив батька й неньку, застрілив шурина й поранив брата та сестру. У Біскупичах, у волковиському повіті Володимир Дунаєц, засуджений недавно на три місяці вязниці за побиття матері, убив сокирою 73 літнього батька й 60 літню матір, потім застрілив шурина Карла Шварца, тяжко поранив брата й сестру. Виновника цего огидного вбивства арештували.

Самосуд над коньокрадом. У селі Леґново, лодзького повіту, селяне зробили кривавий самосуд над коньокрадом Михайлом Ворчиком. Вони приловили його в хвилі, коли він украденого коня, привязали до коня й пігнали в село. Кінь гнав і волік за собою коньокрада. Потім Ворчика роздягли до нага й били пруттям так довго в пяти, аж тіло мало відпадати від кости. Коли битий зімлів, затягли його в ріку та занурили його в вирубаній ополонці, щоби відзискав притомність. Коли прийшов до себе, здавлювали йому пальці кусником дерева. Поліція визволила Ворчика від мук і списала протокол. Побоюються, що Ворчик умре.

Півтора року тюрми за зневагу хреста. Недавно писали ми про профанацію хреста в шпиталі Каси Хорих у Вежбніку. Справа ця найшла закінчення в суді, який розглядав справу Е. Каци, обжалуваного за зневагу хреста. Суд по нараді видав присуд, яким засудив Е. Кацу на півтора року тюрми та зворот судових коштів.

Львів, 24. березня 1927.

Валюти.

Доляри ам.	8·90—	8·94 зол.
Доляри кан.	8·81—	8·82 „
Кор. чеські	0·00—	26 63 „
Фран. фр.	0·35—	0·35·25 „
Фран. швайц.	172—	173— „
Фунти штер.	43·00—	43·67 „
Ліри італ.	0·00—	41 52 „
Шіл. австр.	0 00—	126·47 „
Нім. марк.	0·00—	221·60 „

УВАГА! УВАГА!

До відома Виділів Філій і читалень »Просвіти«.

Вийшли з друку й готові до продажі членські виказки для членів читалень. Одна виказка коштує всього 10 грошів. Виказки друковані на гарному картоні у формі маленької книжочки. Кожда читальня повинна скористати з нагоди й замовити їх в потрібній кількости відповідно до числа членів читальні. Разом із замовленням належить пересилати належну квоту.

Канцелярія Т-ва »Просвіта«.

Приймається передплату на р. 1927 на христіянський журнал

„ПОСТУП“

ВІСТНИК ЛІТЕРАТУРИ Й МОЛОДОГО ЖИТТЯ.

Виходить що місяця у Львові. **Семий** рік видавництва. 20 великих аркушів збільшеного формату в рік.

Річна передплата . . . 10 зол.
Піврічна . . . . . 5 „

Друге (подвійне 3—4) число журналу з богатим змістом небаром вийде з друку.

Гроші висилати по зміненій адресі:
Адміністрація „ПОСТУП“ у Львові, Сикстуська ч. 39 А.

Важне для церковних хорів!

В Адміністрації „НОВОЇ ЗОРІ“ можна дістати отсі випуски

Духовно-музичних творів о. Й. Кишакевича

Ч. 2. Вінчання (на мужеський хор) . . . 3·— зол.
Ч. 3. Панахида і 7 похоронних пісень (на муж. хор) . . . . . 3·— зол.
Ч. 4. Все упованіє моє. Кантата до Пр. Діви Марії, — слова Т. Шевченка (на мішаний хор) . . . . . 2·50 зол.
Ч. 5. Владико Отче! Пісня до св. Йосафата на дво-три і чотиро голосний, мужеський і мішаний хор . . . . 1·— зол.
Ч. 6 Пісню слави заспіваймо! Пісня до св. Йосафата на дво-три і чотирьоголосний жіночнй, мужеський і мішаний хор . . . . . 1·— зол.
Ч. 8. Всесильний Боже... і З плачем і стоном; два релігійно-національні гимни на жіночий, муж. і міш. хор . . . 2·50 зол.
Ч. 9. Пісні підчас читаної Служби Божої (9 пісень) на жіночий або муж. хор 2·50 зол.
Ч. 10. Вінчання (на мішаний хор) . . . 3·— зол.
Ч. 11. Панахида і похоронні пісні (на мішаний хор) . . . . . 3·— зол.
Ч. 12. Служба Божа по західно-українському народньому роспіву на жіночий або мужеський хор . . . . 3·— зол.
Ч. 13. Воскресні пісні (9 пісень) на жіночий або мужеський хор . . . . 2·50 зол.
Ч. 14. Евхаристійні пісні (5 пісень) на мужеський і мішаний хор . . . . 2·50 зол.

Книжки висилається негайно по надісланню почтовим переказом належної суми, з долученням 50 с. на поручене порто.

Видає і редагує Комітет У. Х. О. — Відвічальний редактор **Роман Гайдук.** — З друкарні А. Гольдмана, Львів, Сикстуська 19.